Estd: 6 Jan. 1979
Reg.No.:MAH/1184/Kop.
E-mail : bacpvd@yahoo.co.in

UGC (2 f & 12 B) dt. 23 June 2006
Perm. Affi.No.Affi/T.2/SGB/10780 dt.16 Feb.2005
Jr.College Index No.23-06-004 J

Jayprakash Education Society's

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon - 416112.
Dist. Kolhapur (Maharashtra) Ph.Office : 0230-2471086

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

Founder Chairman : Hon. Adv. Nanasaheb S. Mane B.A. LLB., Ex.MLA
Chairman : Shri. Satish S. Mane M.A., M.Phil
Principal : Dr. S. D. Disale M.Sc. Ph.D Mob. : 7709880950

Ref.: J/BAC/202 -202 /

Date :

1.3.2

Percentage of students undertaking Project work / Fieldwork / internships (Data for the latest completed academic year)

Particulars

Sr. No	Contents
1	List of Students undertaking the field project/ internship
2	Project Work / internship completion Certificates
3	Sample Projects (2021-2022)
4	Reports and Sample Photographs of the field visit
5	Field work Permission and Appreciation letters

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

List of Students Undertaking the Field Project/ Internship

1.3.2

Percentage of students undertaking Project work / Fieldwork / internships (Data for the latest completed academic year)

List of Students Undertaking Project Work

Sr. No	Name of the Course	Number of Students
1	B. A. II Environmental Science	887
2	B. Com. II Environmental Science	687
3	B. C. A. II Environmental Science	119
4	B. A. III Political Science	10
5	B. A. III Economics	19
6	B. A. III History	105
7	B. C. A. III	109
8	B. Com. III Industrial Management	230
	Total	2166

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Dr. Babasaheb Ambedkar Path * Vadgaon * Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon.

Year 2021-2022

Subject- Environmental Science

Sr.No	Roll No	Name of the Students	Name of the Project
1	901	Belgaonkar Prajyoti Prakash	Corona Study
2	903	Bhore Manasi Dipak	
3	904	Bhosale Amruta Manoj	
4	905	Bhosale Priyanka Manojkumar	
5	906	Bhosale Sonali Sarjerao	Health & Nature
6	908	Botre Amruta Anil	
7	909	Chavan Jyotica Milind	
8	912	Dhanavade Srushti Rajendra	
9	916	Gundewadi Trupti Ishwar	
10	918	Jadhav Dipali Ganesh	
11	919	Jadhav Namrata Suresh	Indian festival
12	923	Jangam Aishwarya Sadanand	
13	924	Kadam Manali Sambhaji	
14	925	Kamalakar Dhanashri Narayan	
15	930	Khot Kiran Ananda	
16	931	Khot Pallavi Bhausaheb	Solid Waste
17	935	Magdum Swarupa Sanjay	
18	937	Malekar Vaishnavi Rajendra	
19	940	Mane Vaishnavi Vasant	
20	941	Naik Archana Kabu	
21	945	Panhalkar Gajala Rahimtulla	
22	948	Patel Shahin Mahamadali	Acid Rain Study
23	949	Patil Aarti Rajendra	
24	950	Patil Amruta Shivaji	
25	951	Patil Arpita Shankar	
26	954	Patil Pradnya Dadaso	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

27	955	Patil Sanjana Subhash	Public Health
28	956	Patil Vaishnavi Eknath	
29	957	Patil Vaishnavi Manik	
30	959	Powar Shravani Sanjay	
31	961	Raybakar Ashwini Aavinash	
32	963	Salokhe Namrata Vilas	Vermi Composting
33	968	Sutar Sakshi Shivaji	
34	969	Terdalkar Payal Ajay	
35	971	Waghamode Rushikesh Sadashiv	
36	985	Hanje Shrushti Sanjay	Organic farming
37	902	Bhanuse Samrangan Bhaskar	
38	907	Bhosale Sreyash Sambhaji	
39	910	Dabade Aman Balu	
40	911	Dabade Swarup Sandip	
41	913	Dhavale Akshay Vilas	Air Pollution
42	914	Gholap Tushar Sudam	
43	915	Gondhali Sudesh Manohar	
44	917	Gurav Samarth Prakash	
45	920	Jadhav Ravindra Pintu	
46	921	Jadhav Satej Nitin	Global Alarming
47	922	Jadhav Uttam Bajarang	
48	926	Kamble Omkar Bhimrao	
49	927	Kapase Arjun Sanjay	
50	928	Khade Shubham Sukhadev	
51	929	Kharkande Shubham Mohan	
52	932	Khot Santosh Jalindar	Water Pollution
53	933	Kolekar Vaibhav Valappa	
54	934	Kumbhar Nayan Netaji	
55	936	Majgaonnkar Adesh Uttam	
56	938	Mali Shivraj Babaso	
57	939	Malkar Prathmesh Umesh	Sound Pollution
58	942	Naykawadi Anis Shafik	

Mahavidyalaya * Dr. Babasaheb Ambedkar * Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

59	943	Nikam Shubham Sadashiv	Sound Pollution
60	944	Pange Pratik Ashok	
61	946	Parit Prathmesh Dinkar	
62	947	Patel Darshankumar Ghanshyam	E- Waste.
63	952	Patil Digvijay Ashok	
64	953	Patil Kunal Maruti	
65	958	Powar Prathamesh Netaji	
66	960	Rayabakar Prathamesh /Eknath Avinash	
67	962	Sabale Saurav Sanjay	Natural Disaster
68	964	Sawant Prathamesh Vinayak	
69	965	Shikhare Pratham Vijay	
70	966	Shinge Siddhant Sanjay	
71	967	Shirke Aniket Jalindar	
72	970	Wadkar Sammed Chandrakant	
73	972	Waghmare Sandeep Sampat	Nature & Festival
74	973	Wakase Chetan Devappa	
75	974	Wakase Rushikesh Shivaji	
76	975	Mane Saurabh Shankar	
77	976	Karape Sourabh Popat	
78	977	Patil Gaurav Bajirao	Soil Pollution
79	978	Gholap Suraj Vilas	
80	979	Bhat Omkar Tanaji	
81	980	Desai Bhushan Bharat	
82	981	Momin Mahammadjaki Sartaj	
83	982	Patil Tejas Jagannath	Air Pollution
84	983	Gholap Rohan Vasant	
85	984	Jondhale Danyandev Sakharam	
86	986	Patil Omkar Uttam	Acid Rain
87	987	Lakhan Ashish Shivaji	
88	988	Attar Aman Hasan	
89	989	Yadav Tushar Sanjay	
90	990	Patil Shubham Suresh	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon.

Year 2020-2021

Subject- Environmental Science

Sr.No	Roll No	Name of the Students	Name of the Project
1	0	Patil Adarash Indrajeet	Air Pollution
2	330	Patil Harshal Dinkar	
3	237	Kamble Sourav Hanmant	
4	334	Shinde Sumit Sambhaji	
5	883	Pawar Shubham Maruti	
6	904	Talugade Omkar Baburao	Global Harming
7	259	Misal Shubham Arun	
8	827	Jadhav Satyajit Sambhaji	
9	850	Magdum Sandhyarani Sanjay	
10	825	Jadhav Abhijeet Anil	
11	891	Powar Suyog Dattatray	
12	871	Patil Pradip Ishwar	Sound Pollution
13	856	Momin Sofiyan Shoukat	
14	233	Kamble Hemant Manohar	
15	910	Varute Omkar Shivaji	
16	876	Patil Rohit Appaso	
17	839	Khandekar Sourabh Prakash	Wind Mill
18	842	Kumbhar Omkar Vijay	
19	882	Pawar Sejal Hanmant	
20	283	Powar Chetan Prakash	
21	898	Shinde Sourabh Prakash	
22	849	Lugade Dnyandeep Satish	
23	207	Chougule Rakesh Panachand	Biodiversity
24	242	Khot Shubham Bajirao	
25	833	Kamble Pratiksha Sanjay	
26	862	Nirmale Chandrashekhar Pandit	
27	288	Sarvgod Ankush Ajit	
28	281	Pawar Vinod Pundlik	
29	860	Nayakavadi Dattatraya Tanaji	E-Waste
30	906	Wayadande Ashish Vilas	
31	320	Sandi Sameer Dadasaheb	
32	216	Gurav Prathamesh Pramod	
33	209	Dhangar Arjun Yuvraj	
34	222	Jadhav Akshay Tanaji	Soil Pollution
35	213	Gadiwan Rohan Sudam	
36	296	Waghmode Pradnya Laxman	
37	809	Bhosale Suraj Tanaji	
38	807	Bhingarde Priti Vilas	
39	292	Sutar Sourabh Anil	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

40	888	Powar Rohit Subhash	Water Pollution
41	335	Kurane Manoj Tanaji	
42	865	Pathan Sohel Dongarisab	
43	832	Kamble Bramhajit Gopal	
44	802	Attar Fija Makbul	Plastic Recycle.
45	846	Lakhan Deepali Bandu	
46	903	Sutar Priyanka Narayan	
47	206	Chimate Akshay Shivaji	
48	227	Jadhav Sourabh Suresh	
49	908	Yadav Vaishnavi Ajit	Public Health
50	215	Gavali Ankita Balbhim	
51	880	Patil Shivani Laxman	
52	251	Kumbhar Vinayak Dagadu	
53	823	Gholap Ankita Arvind	
54	256	Malkari Swapnil Adinath	Population
55	208	Chougule Sammed Rajkumar	
56	248	Kshirsagar Pralhad Bandu	
57	294	Thorvat Suraj Tanaji	
58	298	Anuse Ajay Aavaba	
59	268	Nikam Sourabh Shamrao	Plastic Hate
60	820	Falake Kishori Sardar	
61	309	Khot Swapnil Madhukar	
62	285	Raskar Shridhar Ravso	
63	844	Kurane Nikhil Jivan	
64	243	Kolekar Abhijeet Mangesh	Water Pollution
65	202	Atole Vinod Dhanaji	
66	311	Madhale Anket Mahesh	
67	306	Kamble Digvijay Chandrakant	
68	312	Madhale Prashant Ashok	
69	269	Nikam Sujit Babaso	Health Hygene
70	235	Kamble Pratik Ashok	
71	231	Kamble Akshata Suryakant	
72	247	Kothari Ranjit Namdev	
73	267	Nangare Sonali Vilas	
74	228	Jondhale Kiran Maruti	Air Pollution
75	272	Patil Akshay Mahadev	
76	203	Bhoi Aniket Dinkar	
77	279	Patil Vaibhav Suresh	
78	246	Kothari Prakash Ramu	
79	258	Mane Pruthviraj Lalaso	Urabon Problem.
80	316	Parande Sumaiyya Malik	
81	879	Patil Sanket Sarjerao	
82	867	Patil Aparna Dhanaji	
83	806	Bhandari Rani Bhagwan	
84	901	Surve Pooja Pratap	Soil Pollution
85	838	Kamble Vipul Bandu	
86	885	Pise Sanat Sudhakar	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist Kolhapur

87	835	Kamble Sidhant Rajiv	
88	870	Patil Poonam Keshav	
89	232	Kamble Anil Gangaram	E- Waste
90	323	Sutar Santosh Prakash	
91	239	Kamble Triveni Dilip	
92	219	Hirave Rohit Babaso	
93	909	Waghmare Vikram Sukhdev	
94	244	Koli Digambar Anil	Indian Festival
95	872	Patil Prajakta Subhash	
96	881	Patil Sourabh Dhondiram	
97	826	Jadhav Balaji Digambar	
98	327	Waydande Priyanka Sunil	
99	326	Waydande Abhishek Sunil	Role of Media
100	226	Jadhav Sandip Sunil	
101	204	Bhoi Sanket Sunil	
102	220	Hiremath Omkar Arjun	
103	275	Patil Omkar Rajaram	
104	295	Varpe Aniket Nagnath	Medical Plant
105	224	Jadhav Prathmesh Chandrakant	
106	840	Khot Abhishek Ramesh	
107	897	Shelake Shubham Annappa	
108	841	Khot Jayant Vishnu	
109	831	Kamble Ashirwad Sudesh	Water Management
110	315	Nalavade Sagar Vishnu	
111	890	Powar Shweta Babaso	
112	333	Ravande Sujit Attamaram	
113	287	Sanadi Toufik Mansur	
114	332	Kale Sushob Santosh	Air Pollution
115	895	Sawant Rahul Chandrakant	
116	893	Samudre Vikram Vinod	
117	869	Patil Dattatray shankar	
118	804	Bedag Anjum Mainuddin	
119	803	Bagave Pooja Vitthal	Animal Husbandary
120	875	Patil Rekha Bhaskar	
121	863	Pange Sujata Balaso	
122	299	Bhasar Nikhil Ashok	
123	907	Yadav Mayuri Jaysing	
124	201	Adhav Sanjeevani Dayanand	
125	300	Bhasar Sujit Ashok	E- Waste.
126	848	Lohar Shrutika Rajaram	
127	818	Dalavi Divya Vasant	
128	861	Naykwadi Aruna Tanaji	
129	834	Kamble Sanjana Vitthal	
130	859	Nalband Juned Javed	Acid Rain
131	808	Bhopale Ritesh Anil	
132	249	Kumbhar Amruta Deepak	
133	211	Divekar Prathamesh Ashok	

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada Vidyapeeth
Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

134	900	Shinge Shubhangi Suresh	
135	899	Shinde Vibhakti Vilas	Water Pollution
136	805	Bhandare Prajakta Ramesh	
137	819	Dhanavade Sonali Bhikaji	
138	822	Gholap Aishwarya Popat	
139	905	Vadd Archana Balu	
140	896	Shelake Megha Kumar	Corona Disease.
141	836	Kamble Urmila Gautam	
142	289	Shivsharan Ujwala Vilas	
143	830	Kamble Akanksha Nathaji	
144	308	Kashid Ajinkya Ashok	
145	801	Asangi Mallikarjun Basappa	Natural Disaster.
146	892	Powar Vishal Kakaso	
147	868	Patil Ashitosh Mahipati	
148	263	Mulla Sohel Moula	
149	852	Mali Pradip Baban	
150	873	Patil Prathmesh Gundoji	Soil Polution
151	886	Powar Akash Ashok	
152	828	Jadhav Shubham Ganesh	
153	824	Ingavale Akash Raghunath	
154	854	Mane Shilpa Shivaji	
155	274	Patil Nikhil Vijay	Vermi Composting
156	291	Suryavanshi Pranav Shankar	
157	858	Naik Vishal Shivaji	
158	321	Sapate Shital Niwas	
159	894	Satpute Swapnil Abasaheb	
160	811	Buchade Archana Rangrao	Scund Pollution
161	253	Langarkar Saiprasad Rakesh	
162	297	Waghmode Ranjit Mahadev	
163	303	Kadam Shreyas Babaso	
164	217	Hajare Suraj Rajaram	
165	223	Jadhav Omkar Tanaji	E-Waste.
166	273	Patil Digvijay Jalindar	
167	310	Koli Vikas Dilip	
168	325	Vare Harshad Hanmant	
169	238	Kamble Tejas Shivaji	
170	229	Kadam Aniket Bajirao	Solid Waste
171	266	Nangare Kiran Vilas	
172	317	Patil Sachin Ravaji	
173	889	Powar Ruturaj Shripati	
174	847	Latif Shahnavaz Shoukat	
175	284	Rajput Swapnil Laxman	Global Warming.
176	336	Khot Ashitosh Mahadev	
177	225	Jadhav Pratiksha Dinkar	
178	257	Mane Aniket Ashok	
179	230	Kadam Deepak Chandrakant	
180	810	Bodake Komal Dhondiba	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

181	271	Patil Aditya Jagannath	Sound Pollution
182	857	More Shantanu Balaso	
183	902	Sutar Kiran Ganesh	
184	912	Patil Sandip Sarjerao	
185	911	Patil Ashitosh Babaso	Vermi Composting
186	816	Chopade Anuradha Sunil	
187	280	Patil Vishal Jalindar	
188	286	Salunkhe Sangharsh Anandrao	
189	877	Patil Sachin Rajendra	
190	329	Dongare Sushil Sanjay	Waste Management
191	254	Mali Kaustubh Laxman	
192	322	Shirke Pavan Satish	
193	218	Harale Rohit Mangesh	
194	304	Kamalakar Shravan Vishnu	
195	212	Dongare Siddesh Uttam	Wind Mill
196	817	Chougule Pratik Prakash	
197	241	Khot Chandradip Anandrao	
198	318	Patkure Neha Ranjeet	
199	221	Irkar Dhiraj Vilas	
200	815	Chavan Shubham Anandrao	
201	851	Mali Amar Vijay	Say No to Plastic
202	814	Chavan Ruturaj Sunil	
203	337	Khot Abhishek Kondiba	
204	293	Thorvat Abhay Sarjerao	
205	250	Kumbhar Mahesh Subhash	
206	302	Gyakwad Pournima Shivaji	
207	319	Powar Ravindra Vilas	Industrial Waste
208	864	Panhalkar Rehana Mohiddin	
209	290	Sisal Vishal Eknath	
210	270	Panhalkar Shameer Mohiddin	
211	887	Powar Akash Rajendra	
212	236	Kamble Priti Anil	
213	245	Koli Kajal Sunil	Nuclear Waste
214	262	Mulla Samira Allabax	
215	313	Mane Aishwarya Dilip	
216	234	Kamble Lajaras Shamuwel	
217	331	Patil Vaibhav Vasant	
218	328	Yadav Swapnil Dipak	Water Pollution
219	210	Dhenge Suraj Vishwas	
220	305	Kamble Dhiraj Dinkar	
221	855	Mane Sourabh Sangram	
222	314	Mulla Parvin Dastgir	
223	853	Mane Digvijay Mansing	Changing Lifestyle
224	324	Vadd Rushikesh Rupeshkumar	
225	264	Nadaf Sameer Rajubhai	
226	205	Chechare Amrut Anil	
227	278	Patil Vaibhav Maruti	

228	277	Patil Shubham Uttam	Waste Management
229	260	Mulla Amrikhan Daval	
230	874	Patil Priyanka Laxman	
231	837	Kamble Vicky Ashok	
232	276	Patil Pranav Jalindar	
233	843	Kurane Amol Pavlas	
234	845	Kurane Saurabh Vijay	Public Health
235	307	Kamble Prathemesh Arun	
236	301	Ghule Yashodip Shivaji	
237	252	Kumbhar Yash Sambhaji	
238	829	Jamadar Sufiyan Shahabuddin	
239	282	Pirjade Aarif Mainuddin	Biodiversity
240	821	Ghatage Sayali Sanjay	
241	812	Chavan Ankita Uttam	
242	813	Chavan Gayatri Balaso	
243	878	Patil Sanika Appaso	
244	261	Mulla Irfan Gulab	Solid Waste.
245	214	Gavade Vitthal Suresh	
246	884	Peerzade Tanveer Kaleem	
247	265	Naik Mohanish Suresh	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon.

Year 2019-2020

Subject- Environmental Science

Sr.No	Roll No	Name of the Students	Name of the Project
1	373	Powar Ashwini Ramesh	Acid Rain
2	422	Pirjade Aajam Mainuddin	
3	1009	Shinde Sunny Madhukar	
4	380	Shaikh Shiraj Nabilal	
5	362	Patil Prasad Anil	
6	920	Daware Karuna Rajaram	Soil Pollution
7	917	Chougule Namrata Prakash	
8	926	Ghatage Sagar Shivaji	
9	1010	Subhedar Rushikesh Mohan	
10	358	Nirukhe Sushil Hambirao	
11	367	Patil Sushant Subhash	Public Health.
12	1023	Dhanavade Akshay Shamrao	
13	374	Powar Jeevan Jaysing	
14	936	Jadhav Dhiraj Shahaji	
15	361	Patel Bhimraj Eliramji	
16	309	Bijali Simran Ashafak	Wind Mill
17	314	Deshmukh Pawan Rajendra	
18	316	Divate Aniket Kashinath	
19	344	Kumbhar Tanuja Sadashiv	
20	363	Patil Prashant Hambirrao	
21	365	Patil Sanket Sarjerao	Water Pollution
22	329	Kamble Kiran Tanaji	
23	318	Gavade Sourabh Popat	
24	360	Panhalkar Ayaz Razzak	
25	413	Shinde Swapnil Sambhaji	
26	376	Powar Rutuja Vilas	Solid Waste
27	312	Chougule Vishal Prabhakar	
28	383	Shinge Ashok Krishnat	
29	953	Kharade Akash Rajendra	
30	972	Nikam Aniket Mahadev	
31	1035	Patil Akshay Aananda	Organic Farming.
32	379	Sawant Amol Shamrao	
33	965	Mali Poonam Ramchandra	
34	948	Karape Roheet Popat	
35	923	Dhavale Abhishek Nandkumar	
36		Lugade Manoj Subhash	Sound Pollution
37	1036	Patil Tukaram Daji	
38	421	Jadhav Sagar Sanjay	
39	346	Kurane Pruthviraj Rajendra	
40	960	Landge Manshi Milind	
41	307	Bhosale Suraj Sanjay	
42		Khot Vaishnavi Vasant	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

43	385	Taingade Ajinkyaraj Santosh	Air Pollution
44	381	Shelake Sumit Subhash	
45	315	Dhale Kamalakar Satish	
46	366	Patil Somnath Dhanaji	E-klaste.
47	979	Patil Amol Shivaji	
48	974	Patel Alisha Gani	
49	382	Shinde Krishna Vasant	
50	401	Kamble Rohit Anilkumar	Scund Pollution
51	323	Ingale Suraj Sudheer	
52	414	Sutar Bajirao Sambhaji	
53	1012	Sutar Nikhil Vishwanath	
54	982	Patil Monika Vijayrao	
55	1039	Prasad Aardhana Brijlal	
56	903	Attar Ayesha Hasan	Global Harming.
57	350	Mane Rushikesh Bajirao	
58	997	Pawar Vaibhav Mahadev	
59	410	Pokharnikar Ashish Dayanand	
60	342	Khade Shrikant Rangrao	
61	901	Amane Akshay Prakash	Air Pollution
62	348	Madhale Akash Kishor	
63	408	Patil Rahul Shankar	
64	326	Jondhale Gitanjali Arjun	
65	337	Kamble Trupti Vijay	
66	378	Sadale Shubham Dilip	Rain Harvesting.
67	409	Patil Sourabh Shamrao	
68	395	Dabhade Jatin Jaysing	
69	1018	Waghmare Suhas Pandurang	
70	336	Kamble Tejas Vishwas	
71	375	Powar Pruthviraj Shankar	Soil Pollution
72	397	Desai Vaibhav Mahavir	
73	340	Karade Sushant Sunil	
74	984	Patil Pawan Vishwanath	
75	927	Giribuwa Sarika Chandrakant	
76	324	Ingawale Amol Sanjay	Flood Impact
77	416	Kesarkar Ranvir Santosh	
78	942	Kadam Sarika Babaso	
79	994	Patil Vishwajit Sanjay	
80	384	Sutar Satyajeet Shrikant	
81	396	Davari Somnath Dashrath	Food Security
82	357	Nemishte Akash Suresh	
83	359	Nulake Vijay Dattatray	
84	391	Zende Shubham Anil	
85	317	Fadtare Suraj Shankar	
86	417	Kesarkar Vrushabh Dhananjay	E-Waste
87	355	Mulla Saeed Aslam	
88	1031	More Shrutika Kumar	
89	400	Kamble Aamrapali Nathaji	
90	392	Babar Akshay Shankar	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

91	371	Pawar Shubham Babanrao	Public Health
92	387	Varute Shashank Bhagavan	
93	388	Varute Sushant Shankar	
94	319	Ghodake Nikhita Parisa	
95	372	Pise Mayuri Ashish	
96	304	Berade Madhuri Santosh	Festival Nature
97	944	Kambale Sonali Vilas	
98	959	Kurane Kirti Vishwas	
99	905	Avaghade Ankita Satish	
100	1021	Awale Anjali Pravin	
101	313	Desai Vivek Subhash	Solid Waste
102	419	Jadhav Abhijeet Babaso	
103	339	Kamble Vinayak Kashinath	
104	301	Awale Atul Adam	
105	338	Kamble Vinay Vasant	Acid Rain
106	325	Jadhav Ketan Sanjay	
107	302	Aygole Sagar Prakash	
108	412	Shinde Poonam Krushnat	
109	310	Chavan Rohit Shivaji	
110	411	Romane Shruti Ganapati	
111	330	Kamble Pratik Suresh	Vermi Composting
112	335	Kamble Sushant Shankar	
113	334	Kamble Satish Shamrao	
114	356	Nadaf Sahil Jamir	
115	934	Jadhav Ajay Ashwinkumar	
116	980	Patil Asmita Eknath	Organic farming
117	935	Jadhav Amruta Balaso	
118	1022	Bhosale Rohan Shahaji	
119	1017	Wagh Purva Yuvraj	
120	354	More Shivraj Nandkumar	
121	921	Desai Jyoti Ajit	Sound Pollution
122	969	Mullani Aafsana Ayub	
123	915	Chougule Komal Satgonda	
124	932	Ingalkar Mayuri Vishwas	
125	1033	Nikam Apurva Anil	
126	1032	Naykwadi Snehal Mohan	E- Waste
127	919	Chougule Sushama Tanaji	
128	937	Jadhav Karuna Shahaji	
129	1025	Gurav Mayuri Shivaji	
130	403	Koparde Nilesh Ganpat	
131	327	Kamble Akshay Rohidas	Wind Mill
132	1004	Romane Dhanashri Sukumar	
133	922	Dhangar Punam Sarjerao	
134	989	Patil Sanyukta Pandit	
135	988	Patil Rutuja Raviraj	
136	973	Parit Akshay Suresh	Air Pollution
137	955	Kiratsing Sonali Dashrath	
138	924	Gaikwad Namrata Jalindar	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon
Dist.Kolhapur

139	939	Jadhav Shivani Sambhaji	
140	907	Bandgar Pallavi Sanjay	
141	949	Katkar Mrunal Bhairvnath	Flood
142	991	Patil Sonali Chandrakant	
143	1002	Powar Shital Bhagwan	
144	1003	Ravande Mayuri Mohan	
145	961	Latthe Pournima Ramesh	Water Pollution
146	970	Mullani Simran Zakir	
147	947	Kanavade Ketan Sukumar	
148	987	Patil Rutuja Appaso	
149	1016	Wadar Dipali Subhash	
150	909	Bhosale Komal Prakash	Sound Pollution
151	957	Koli Sarika Shivaji	
152	913	Chingale Amruta Ashok	
153	1038	Powar Shubham Sanjay	
154	993	Patil Tejashree Namdev	
155	1028	Kadam Ganesh Nagesh	
156	918	Chougule Sourabh Sarjerao	Food Waste
157	1041	Todkar Nilesh Rajaram	
158	985	Patil Pooja Shivaji	
159	975	Patel Hardik Haresh	
160	1019	Yadav Aarati Suresh	
161	1001	Powar Sharad Rajaram	Aeid Rain
162	1026	Jadhav Rohan Sambhaji	
163	940	Jadhav Swapnil Vishwas	
164	1040	Shinde Sushant Jalindar	
165	912	Chavan Sachin Shivaji	
166	908	Bhise Janaki Kumar	Vermi Composting
167	904	Atugade Namrata Nathaji	
168	950	Kerlekar Aniket Indrajit	
169	983	Patil Nayan Namdev	
170	1007	Shinde Manasi Sanjay	
171	1000	Pol Amar Premnath	Water Pollution
172	1015	Vayadande Puja Mahadev	
173	977	Patil Aishwarya Narasgonda	
174	963	Lole Shivani Vinayak	
175	345	Kurane Bhushan Ravi	
176	343	Koli Amol Balaso	
177	368	Patil Vinayak Vishwas	Soil Waste.
178	1029	Magdum Divya Arun	
179	1005	Salunkhe Nikhil Prakash	
180	962	Lokare Raj Arun	
181	952	Khade Swagata Ramchandra	
182	943	Kadambala Divya Krushnarao	Water Management
183	966	Mali Sanket Savanta	
184	981	Patil Mahesh Manik	
185	986	Patil Rushikesh Vasant	
186	902	Anuse Sanket Balaso	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

187	1020	Zende Tushar Vijay	E-Waste
188	945	Kamble Anita Chandrakant	
189	946	Kamble Megha Arun	
190	956	Kokare Nitin Janardan	
191	967	Mane Abhijeet Bhimrao	
192	928	Gondhali Prithviraj Subhash	Plastic Recyle
193	377	Raut Nilesh Dnyandev	
194	389	Wagh Abhijeet Suresh	
195	353	More Nilesh Anil	
196	328	Kamble Indrajt Dattatray	
197	978	Patil Akshay Vijay	Sound Pollution
198	996	Pawar Pratiksha Vishwas	
199	1030	Mohite Aishwarya Rajendra	
200	938	Jadhav Shivani Mahadev	
201	995	Patole Sarika Krushnat	
202	1006	Sanadi Muskan Rafik	Health & Society
203	951	Khade Rohit Krushnat	
204	910	Buddhe Nilesh Appaso	
205	1011	Sutar Mayuresh Madhukar	
206	369	Patil Vishal Vitthal	
207	916	Chougule Madhuja Atmaram	Public Health
208	968	Mane Prabhakar Rajaram	
209	394	Chalke Abhijeet Bhagwan	
210	405	Mane Pradip Sampat	
211	420	Patil Suyog Bhagwan	
212	311	Chougule Suraj Karbhari	Bioduversity
213	914	Chopade Swaranjali Dhanaji	
214	958	Koravi Priyanka Dilip	
215	1042	Varinge Pratap Prakash	
216	990	Patil Shailesh Arun	
217	402	Kamble Supriya Rajaram	Air Pollution
218	964	Mali Akshay Nagnath	
219	931	Herle Neha Babaso	
220	976	Patil Abhijeet Gundopant	
221	971	Naikawadi Poonam Sanjay	
222	393	Bhandare Rushikesh Namdev	Soil Pollution
223	1008	Shinde Renuka Ramesh	
224	423	Chavan Nita Shivdatta	
225	306	Bhosale Ruturaj Hanmant	
226	925	Gavade Bhagashri Maruti	
227	404	Korvi Akshay Dagadu	Natural Disaster.
228	999	Phutane Akshay Suryakant	
229	954	Khondre Shivani Shivaji	
230	1024	Gilbile Karan Raju	
231	407	Patil Anil Shamrao	
232	349	Mali Akash Prakash	Solid Waste
233	941	Jangam Shital Chimaji	
234	929	Gundage Sunanda Mahadev	

Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Dist.Kolhapur Peth Vadgaon

235	418	Kamble Rohit Bhikaji	
236	390	Waghamare Rutuja Kumar	
237	320	Gholap Nilesh Pandurang	Scund Pollution
238	1014	Vasudev Abhishek Suresh	
239	933	Ingavale Aditya Kumar	
240	332	Kamble Ritesh Vinod	
241	364	Patil Rahul Shrimant	
242	415	Waghmare Digvijay Dipak	Biodiversity
243	321	Hirave Sandeep Raghunath	
244	370	Patil Vivekanand Vishvas	
245	322	Inamdar Farid Harun	
246	398	Jadhav Amit Shivaji	
247	333	Kamble Sadhana Ratnakar	E-Waste.
248	998	Pawar Vaishali Baswant	
249	911	Chavan Pratidnya Baburao	
250	331	Kamble Ramrav Uttam	
251	399	Jangam Rupali Amol	
252	1034	Nikam Avinash Sanjay	
253	992	Patil Suvarna Bhimrao	Global Warming
254	1037	Powar Pooja Nagesh	
255	352	Momin Mohommad Harun	
256	347	Lokhande Sanchita Dilip	
257	305	Bhoi Manjeet Manojkumar	
258	351	Mane Samarth Satish	Scund Pollution
259	341	Kavade Uttam Vasant	
260	1027	Joshi Pooja Rajkumar	
261	308	Bhosale Sushama Ramesh	
262	386	Telvekar Dikshant Dilip	Global Warming
263	303	Banye Lahu Govind	
264	906	Babar Gayatri Babaso	
265	1013	Teli Aishwarya Subhash	
266	930	Gurav Tejashri Pradip	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon.

Year 2018-2019 B. A. II

Subject- Environmental Science

Sr. No	Name of the Students	Name of the Projects
1	Jadhav Ramesh Dhanaji	Water Pollution
2	Patil Sushant Sanjay	
3	Babar Pradosh Mansing	
4	Dabhade Abhijeet Shankar	
5	Kakade Shubham Gundopanth	
6	Kamble Monika Kerba	Soil Pollution
7	Patil Varsha Vasant	
8	Kamble Shubham Uttam	
9	Chavan Bhagyash Vilas	
10	Mohite Rushikesh Bharat	
11	Chalke Ashwini Ashok	Air Pollution
12	Kamble Sarika Dagadu	
13	Bhosale Shivraj Satish	
14	Mane Omkar Jeetendra	
15	Patil Shivaneri Patangrao	
16	Phutane Vitthal Anil	Composting
17	Bansode Chitra Sagar	
18	Kamble Parmeshwaran Tanaji	
19	Khot Pavan Krushnath	
20	Kamble Shantisagar Shivaji	
21	Shelar Rahul Anandrao	Enrgy Saving
22	Patil Madan Popat	
23	Mujawar Karishma Ismail	

24	Mane Saurabh Ramesh	
25	Powar Sunil Shankar	
26	Patil Kishor Sanjay	Water Management
27	Kamble Subhash Shahaji	
28	Jadhav Sushant Santosh	
29	Mane Nagesh Prakash	
30	Kamble Arati Rajaram	
31	Kurane Pratiksha Pratap	Biodivercity and land use
32	Kashid Vaibhav Vijay	
33	Patil Pankaj Akaram	
34	Chavan Indrajit Vilas	
35	Aiwale Navanatha Bhimrao	
36	Khade Prakash Sakharam	Waste Management
37	Ghabade Yogesh Sambhaji	
38	Yadav Ashwin Sanjay	
39	Zende Mahesh Maruti	
40	Vadd Rahul Rajaram	
41	Sarje Shital Sham	Clmate Change
42	Patil Sagar Prakash	
43	Kamble Sudarshan Sanjay	
44	Waghmode Aarti Arjun	
45	Patil Gajanan Maruti	
46	Gavali Geetanjali Ashok	Deforestation
47	Patil Vijay Vasant	
48	Havaldar Minaj Mubarak	
49	Patil Rohit Prakash	
50	Tupare Pravin Shivaji	
51	Rokade Harshad Appaso	

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Jadhavwadi * Kadgaon
Estd. 1979

52	Bhosale Akshay Ashok	Medical waste
53	Mane Kirtiman Manik	
54	Kumbhar Shital Amol	
55	Patil Harshal Dinkar	
56	Kadam Suraj Krushnat	Global Warning
57	Kolekar Amruta Mangesh	
58	Malkari Snehal Ladu	
59	Momin Arabaj Kamruddin	
60	Mulani Nihal Raju	
61	Pawar Aniket Ananda	Pollution
62	Wagh Rushikesh Tanaji	
63	Gavade Kishor Sadashiv	
64	Kothari Dipali Shankar	
65	Patil Supriya Anna	
66	Kamble Rahul Sanjay	Recycle of Plastic
67	Gidde Vivek Appaso	
68	Shaikh Arif Amanulla	
69	Patil Anita Baliram	
70	Jasud Ashish Bajirao	
71	Shirke Shubham Pradip	Tree Plantation
72	Patil Aniket Mohan	
73	Khot Vijaya Sanjay	
74	Dhanavade Rushikesh Pandura	
75	Malkari Shubhangi Ladoo	
76	Mali Suraj Prakash	Waste Management
77	Shingare Sunita Kerba	
78	Sonawane Taresh Kashinath	
79	Shelake Satish Sanjay	

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Estd. 1979

80	Vharkate Jaydeep Anandrao	
81	Ware Rohit Arun	**Industrial Waste Management**
82	Mane Sushant Sampat	
83	Ingale Sourabh Manik	
84	More Monika Sampatrao	
85	Ware Kalyani Vijay	
86	Kamble Vaibhav Bandu	**Biodivercity and land use**
87	Gholap Nilesh Ananda	
88	Chavan Nagnath Laxman	
89	Khade Pramod Babaso	
90	Bhosale Vaibhav Maruti	
91	Yadav Ajit Anandrao	**Ozone layer depletion**
92	Dabhade Sunny Dadaso	
93	Yadav Nagesh Anandrao	
94	Momin Sabir Sallauddin	
95	Jadhav Pranoti Jagannath	
96	Jadhav Suraj Ganapati	**Waste disposal**
97	Shinde Swapnil Sambhaji	
98	Kolekar Mustafa Abdul	
99	Dhanawade Ganesh Bharat	
100	Lakhan Arjun Maruti	
101	Panhalkar Sohel Sadik	**Over Population**
102	Atigre Rajashree Ravindra	
103	Malkari Sayli Prakash	
104	Wagh Sudarshan Baban	
105	Ghugare Sagar Subhash	**Ocean waste management**
106	Nalavade Archana Anil	
107	Vandre Machindra Sadashiv	

Estd. 1979 Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Vadgaon * Peth

108	Chougale Sayali Vasant	Ocean waste management
109	Kamble Akshata Sunil	
110	Patil Aditya Prakash	
111	Vakse Ganesh Dilip	Acid Rain
112	Patil Rajesh Balaso	
113	Yadav Bipin Dilip	
114	Rathod Akash Devidass	
115	Shirke Rohit Kiran	
116	Kamble Sourav Hanmant	Public Health
117	Dongare Suraj Prakash	
118	Sanade Vaibhav Suresh	
119	Bhopale chinmay sampatrao	
120	Ghotane Dhanraj Mahadev	
121	Mulla Salim Daval	Water Pollution
122	Kamble Pratiksha Gautam	
123	Pawar Anuja Subhash	
124	Mali Shubham Ashok	
125	Wakse Vaibhav Shahir	
126	Wakse Sushant Shahir	Tree Plantation
127	Jadhav Vishal Vasant	
128	Kamble Arati Sanjay	
129	Shingare Abhijeet Dhondiram	
130	Waydande Poonam Jayvant	
131	Kamble Sonali Namdev	Food waste
132	Bugate Anuradha Ashok	
133	Sid Shubham Sanjay	
134	Kamble Rajashri Mahadev	
135	Kadam Prasad Laxman	

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

136	Gurav Akshata Popat	**Plastic pollution**
137	Anuse Avinash Bhimrao	
138	Kurlupe Jyoti Rajendra	
139	Gaikwad Manisha Balu	
140	Shinde Aishwarya Gopal	
141	Waydande Sarika Raosaheb	**Medical waste**
142	Patil Rahul Vilas	
143	Bhandari Madhavi Pravinkuma	
144	Kamble Vinayak Sadashiv	

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon.

Year 2017-2018 B. A. II

Subject- Environmental Science

Sr. No	Name of the Students	Name of the Projects
1	Adhav Yogesh Sunil	Air Pollution
2	Anuse Niteen Mangu	
3	Babar Abhijit Mansing	
4	Babar Dilip Rajaram	
5	Bebale Nilesh Shankar	
6	Bhopale Amruta Uttam	Biomedical Waste.
7	Bhosale Abhijeet Janardan	
8	Buchade Prajakta Pandit	
9	Chavan Amar Vijay	
10	Chavan Dhananjay Rajaram	
11	Chavan Nagesh Kashinath	Solid Waste Mangement
12	Chavan Retesh Sanjay	
13	Chougule Mahesh Mahaveer	
14	Chougule Pallavi Rajendra	
15	Dabade Avinash Shivaji	
16	Dandage Sagram Shivaji	Biodiversity.
17	Dhamale/Powar Supriya Sambhaji	
18	Dhanavade Priti Sanjay	
19	Dhanawade Asmita Prakash	
20	Dugge Omkar Dharmveer	
21	Gaikwad Nishant Tanaji	Wind Mill.
22	Gawandi Suhel Ismail	
23	Ghatage Pawan Anil	
24	Gosavi Reshma Shankar	
25	Hajare Ashwini Mahadev	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

26	Hujare Nilesh Rajendra	Population Explosion.
27	Imandar Ramjan Shabbir	
28	Jadhav Ashvini Bhausaheb	
29	Jadhav Mahesh Jaysing	
30	Jadhav Omkar Bajirao	
31	Jadhav Satyam Pandurang	Transportation Effect.
32	Jadhav Vikas Prarashram	
33	Kamble Bathuvel Shamuvel	
34	Kamble Kajal Sanjay	
35	Kamble Nikhil Ganpati	
36	Kamble Nilam Bhikaji	Public Health.
37	Kamble Rahul Rajaram	
38	Kamble Rohan Maruti	
39	Kamble Rohit Babaso	
40	Kamble Shubhangi Vikram	
41	Kamble Sourabh Punnapa	Global Harming
42	Kamble Suresh Dnyandev	
43	Kamble Swati Sanjay	
44	Karade Supriya Raju	
45	Khade Rohit Mahadev	
46	Khade Uday Krushnat	Plastic Haste.
47	Khatavakar Vishal Kiran	
48	Khot Avinash Ananda	
49	Khot Kiran Sanjay	
50	Khot Pavan Balaso	Waters Pollution
51	Koli Nilesh Sajjan	
52	Koravi Pooja Dagadu	
53	Kulkarni Pritam Deepak	
54	Kumbhar Pankaj Krushanat	
55	Kumbhar Poonam Bhupal	

56	Kumbhar Vaibhav Vishwas	Changing Lifestyle & Health.
57	Kurane Kiran Ravi	
58	Lambe Manashi Manoj	
59	Langarkar Premkumar Umesh	
60	Lokhande Vinayak Sanjay	
61	Machale Akshay Rajendra	Urban Problems.
62	Madalekar Kalyani Arun	
63	Madane Akshay Bajirao	
64	Madhale Shubham Balasaheb	
65	Magdum Chetan Kumar	
66	Magdum Priti Dilip	E- Waste.
67	Mali Rohit Dashrath	
68	Malkar Ankush Santosh	
69	Mane Ruturaj Bhagatsing	
70	Mane Sagar Shahaji	
71	Mane Tushar Jaysing	Impact of Mining.
72	Mujawar Sarfaraj Rajjak	
73	Mulik Akshay Govind	
74	Naikwadi Ruturaj Bajirao	
75	Naikwadi Shivam Bhimrao	
76	Nandiwale Rahul Rama	Air Pollution
77	Nerlekar Shivprasad Sunil	
78	Nimbalkar Suraj Jagannath	
79	Pandharbale Shivarkar Sourabh Kishor	
80	Pasale Kapil Bajirao	
81	Patel Nisar Manjur	Soil Pollution
82	Patil Anuradha Adhikrao	
83	Patil Ashwini Yashwant	
84	Patil Murlidhar Jalindhar	
85	Patil Samina Himmat	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Estd. 1979 * Peth Vadgaon

86	Patil Sandesh Suresh	Role of Media.
87	Patil Shubham Sanjay	
88	Patil Snehal Sharad	
89	Patil Vaibhav Jagonda	
90	Patole Shubhangi Sudam	
91	Pore Anant Arun	Indian Festival.
92	Potdar Minal Bharat	
93	Powar Aakash Maruti	
94	Powar Satish Yuvraj	
95	Rewale Maruti Dagadu	
96	Salunkhe Krushnat Suresh	Industrial Waste Management
97	Salvi Raju Nivrutti	
98	Sawant Atul Jaywant	
99	Sawant Jivan Dhondiram	
100	Shaha Ankita Prashant	
101	Shelar Rahul Anandrao	Medical Plant
102	Shevale Akshay Ashok	
103	Shevale Mahesh Ganpati	
104	Shinde Akshay Subhash	
105	Shinde Yuvraj Rajendra	Water Management
106	Suryavanshi Alok Amar	
107	Wadar Akash Sanjay	
108	Waghamode Arun Shivaji	
109	Zirange Pavan Sambhaji	
110	Ardale Supriya Sunil	
111	Chougule Rohit Rajendra	Nuclear Waste Study.
112	Dhumal Priyanka Babaso	
113	Gadve Madhumati Sunil	
114	Gaikwad Prakash Kantu	
115	Gholap Sayali Bhagwan	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Path Vadgaon * Estd. 1979

116	Ghunte Smita Arun	Klates Pollution
117	Jadhav Mayur Sanjay	
118	Jadhav Pradeep Pramod	
119	Jadhav Suchitra Rahul	
120	Javir Dattatray Dnyanoba	
121	Kadim Sumaiyya Najeer	Animal Husbandary.
122	Kamble Gopinath Bajirao	
123	Kamble Sarika Dagadu	
124	Kamble Yogesh Anil	
125	Magdum Prashant Jalandar	
126	Mulla Vahida Kamil	Food Resource.
127	Nalawade Sourav Mahadev	
128	Navale Badal Mahesh	
129	Patavekar Alisha Majid	
130	Patel Tabbasum Gani	
131	Patel Yasmeen Gani	Air Pollution
132	Pise Rohit Nandkumar	
133	Powar Ankita Shivaji	
134	Powar Mayuri Namdev	
135	Satpute Hemlata Kishor	
136	Shaikh Rais Usman	E- Klate.
137	Shinde Monika Vikas	
138	Sutar Vaishnavi Manik	
139	Waghmare Asmita Bhimrao	
140	Waydande Ranjeet Jayvant	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education SocietyA1:D15A4A1:D96A1:D20

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon

Roll Nos Year 2021 - 2022

B.Com II Environmental Science

Sr.No	Roll No	Students Name	Name of the Project
1	901	Belgaonkar Prajyoti Prakash	Vermi Composting
2	902	Bhanuse Samrangan Bhaskar	
3	903	Bhore Manasi Dipak	
4	904	Bhosale Amruta Manoj	
5	905	Bhosale Priyanka Manojkumar	
6	906	Bhosale Sonali Sarjerao	Wasna Pollution
7	907	Bhosale Sreyash Sambhaji	
8	908	Botre Amruta Anil	
9	909	Chavan Jyotica Milind	
10	910	Dabade Aman Balu	
11	911	Dabade Swarup Sandip	Biodiversity.
12	912	Dhanavade Srushti Rajendra	
13	913	Dhavale Akshay Vilas	
14	914	Gholap Tushar Sudam	
15	915	Gondhali Sudesh Manohar	
16	916	Gundewadi Trupti Ishwar	Sound Pollution
17	917	Gurav Samarth Prakash	
18	918	Jadhav Dipali Ganesh	
19	919	Jadhav Namrata Suresh	
20	920	Jadhav Ravindra Pintu	
21	921	Jadhav Satej Nitin	Soil Pollution
22	922	Jadhav Uttam Bajarang	
23	923	Jangam Aishwarya Sadanand	
24	924	Kadam Manali Sambhaji	
25	925	Kamalakar Dhanashri Narayan	
26	926	Kamble Omkar Bhimrao	Water flood.
27	927	Kapase Arjun Sanjay	
28	928	Khade Shubham Sukhadev	
29	929	Kharkande Shubham Mohan	
30	930	Khot Kiran Ananda	
31	931	Khot Pallavi Bhausaheb	Festival Impact
32	932	Khot Santosh Jalindar	
33	933	Kolekar Vaibhav Valappa	
34	934	Kumbhar Nayan Netaji	
35	935	Magdum Swarupa Sanjay	
36	936	Majgaonnkar Adesh Uttam	Air Pollution
37	937	Malekar Vaishnavi Rajendra	
38	938	Mali Shivraj Babaso	
39	939	Malkar Prathmesh Umesh	

40	940	Mane Vaishnavi Vasant	
41	941	Naik Archana Kabu	E- Waste.
42	942	Naykawadi Anis Shafik	
43	943	Nikam Shubham Sadashiv	
44	944	Pange Pratik Ashok	
45	945	Panhalkar Gajala Rahimtulla	
46	946	Parit Prathmesh Dinkar	Global Warming
47	947	Patel Darshankumar Ghanshyam	
48	948	Patel Shahin Mahamadali	
49	949	Patil Aarti Rajendra	
50	950	Patil Amruta Shivaji	
51	951	Patil Arpita Shankar	Water Pollution
52	952	Patil Digvijay Ashok	
53	953	Patil Kunal Maruti	
54	954	Patil Pradnya Dadaso	
55	955	Patil Sanjana Subhash	
56	956	Patil Vaishnavi Eknath	Soil Pollution
57	957	Patil Vaishnavi Manik	
58	958	Powar Prathamesh Netaji	
59	959	Powar Shravani Sanjay	
60	960	Rayabakar Prathamesh /Eknath Avinash	
61	961	Raybakar Ashwini Aavinash	
62	962	Sabale Saurav Sanjay	Health and Hygine.
63	963	Salokhe Namrata Vilas	
64	964	Sawant Prathamesh Vinayak	
65	965	Shikhare Pratham Vijay	
66	966	Shinge Siddhant Sanjay	
67	967	Shirke Aniket Jalindar	
68	968	Sutar Sakshi Shivaji	Vermi Composting.
69	969	Terdalkar Payal Ajay	
70	970	Wadkar Sammed Chandrakant	
71	971	Waghamode Rushikesh Sadashiv	
72	972	Waghmare Sandeep Sampat	
73	973	Wakase Chetan Devappa	
74	974	Wakase Rushikesh Shivaji	Festival Impact
75	975	Mane Saurabh Shankar	
76	976	Karape Sourabh Popat	
77	977	Patil Gaurav Bajirao	
78	978	Gholap Suraj Vilas	
79	979	Bhat Omkar Tanaji	
80	980	Desai Bhushan Bharat	E- Waste.
81	981	Momin Mahammadjaki Sartaj	
82	982	Patil Tejas Jagannath	
83	983	Gholap Rohan Vasant	

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Vadgaon Peth * Estd. 1979

84	984	Jondhale Danyandev Sakharam	
85	985	Hanje Shrushti Sanjay	
86	986	Patil Omkar Uttam	Medical Plant
87	987	Lakhan Ashish Shivaji	
88	988	Attar Aman Hasan	
89	989	Yadav Tushar Sanjay	
90	990	Patil Shubham Suresh	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon

B.Com. II - Students List

2020-2021 Environmental Science

Sr.No	Roll No	Students Name	Name of the Project
1	801	Asangi Mallikarjun Basappa	Water Pollution
2	802	Attar Fija Makbul	
3	803	Bagave Pooja Vitthal	
4	804	Bedag Anjum Mainuddin	
5	805	Bhandare Prajakta Ramesh	
6	806	Bhandari Rani Bhagwan	
7	807	Bhingarde Priti Vilas	Health and Hygine
8	808	Bhopale Ritesh Anil	
9	809	Bhosale Suraj Tanaji	
10	810	Bodake Komal Dhondiba	
11	811	Buchade Archana Rangrao	
12	812	Chavan Ankita Uttam	Natural Disaster
13	813	Chavan Gayatri Balaso	
14	814	Chavan Ruturaj Sunil	
15	815	Chavan Shubham Anandrao	
16	816	Chopade Anuradha Sunil	
17	817	Chougule Pratik Prakash	Biodiversity
18	818	Dalavi Divya Vasant	
19	819	Dhanavade Sonali Bhikaji	
20	820	Falake Kishori Sardar	
21	821	Ghatage Sayali Sanjay	
22	822	Gholap Aishwarya Popat	
23	823	Gholap Ankita Arvind	Windmill Study
24	824	Ingavale Akash Raghunath	
25	825	Jadhav Abhijeet Anil	
26	826	Jadhav Balaji Digambar	
27	827	Jadhav Satyajit Sambhaji	
28	828	Jadhav Shubham Ganesh	
29	829	Jamadar Sufiyan Shahabuddin	Sound Pollution
30	830	Kamble Akanksha Nathaji	
31	831	Kamble Ashirwad Sudesh	
32	832	Kamble Bramhajit Gopal	
33	833	Kamble Pratiksha Sanjay	
34	834	Kamble Sanjana Vitthal	
35	835	Kamble Sidhant Rajiv	Air Pollution
36	836	Kamble Urmila Gautam	
37	837	Kamble Vicky Ashok	
38	838	Kamble Vipul Bandu	
39	839	Khandekar Sourabh Prakash	
40	840	Khot Abhishek Ramesh	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

41	841	Khot Jayant Vishnu	Soil Pollution
42	842	Kumbhar Omkar Vijay	
43	843	Kurane Amol Pavlas	
44	844	Kurane Nikhil Jivan	
45	845	Kurane Saurabh Vijay	
46	846	Lakhan Deepali Bandu	
47	847	Latif Shahnavaz Shoukat	Waste Management
48	848	Lohar Shrutika Rajaram	
49	849	Lugade Dnyandeep Satish	
50	850	Magdum Sandhyarani Sanjay	
51	851	Mali Amar Vijay	
52	852	Mali Pradip Baban	
53	853	Mane Digvijay Mansing	E-Waste
54	854	Mane Shilpa Shivaji	
55	855	Mane Sourabh Sangram	
56	856	Momin Sofiyan Shoukat	
57	857	More Shantanu Balaso	
58	858	Naik Vishal Shivaji	Mining Impact
59	859	Nalband Juned Javed	
60	860	Nayakavadi Dattatraya Tanaji	
61	861	Naykwadi Aruna Tanaji	
62	862	Nirmale Chandrashekhar Pandit	
63	863	Pange Sujata Balaso	
64	864	Panhalkar Rehana Mohiddin	Culture & Nature
65	865	Pathan Sohel Dongarisab	
66	866	Patil Adarash Indrajeet	
67	867	Patil Aparna Dhanaji	
68	868	Patil Ashitosh Mahipati	
69	869	Patil Dattatray shankar	Tree Plantation
70	870	Patil Poonam Keshav	
71	871	Patil Pradip Ishwar	
72	872	Patil Prajakta Subhash	
73	873	Patil Prathmesh Gundoji	
74	874	Patil Priyanka Laxman	
75	875	Patil Rekha Bhaskar	Ozone Study
76	876	Patil Rohit Appaso	
77	877	Patil Sachin Rajendra	
78	878	Patil Sanika Appaso	
79	879	Patil Sanket Sarjerao	
80	880	Patil Shivani Laxman	
81	881	Patil Sourabh Dhondiram	Waters Pollution
82	882	Pawar Sejal Hanmant	
83	883	Pawar Shubham Maruti	
84	884	Peerzade Tanveer Kaleem	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd. 1979
Path Vadgaon

85	885	Pise Sanat Sudhakar	
86	886	Powar Akash Ashok	E- Waste
87	887	Powar Akash Rajendra	
88	888	Powar Rohit Subhash	
89	889	Powar Ruturaj Shripati	
90	890	Powar Shweta Babaso	
91	891	Powar Suyog Dattatray	
92	892	Powar Vishal Kakaso	Composting.
93	893	Samudre Vikram Vinod	
94	894	Satpute Swapnil Abasaheb	
95	895	Sawant Rahul Chandrakant	
96	896	Shelake Megha Kumar	
97	897	Shelake Shubham Annappa	
98	898	Shinde Sourabh Prakash	Air Pollution
99	899	Shinde Vibhakti Vilas	
100	900	Shinge Shubhangi Suresh	
101	901	Surve Pooja Pratap	
102	902	Sutar Kiran Ganesh	
103	903	Sutar Priyanka Narayan	Water Pollution
104	904	Talugade Omkar Baburao	
105	905	Vadd Archana Balu	
106	906	Wayadande Ashish Vilas	
107	907	Yadav Mayuri Jaysing	
108	908	Yadav Vaishnavi Ajit	
109	909	Waghmare Vikram Sukhdev	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon

Roll Nos Year 2019- 2020

B.Com II " Div A "

Sr.No	Roll No	Students Name	Name of the Project
1	901	Amane Akshay Prakash	Vermi Composting.
2	902	Anuse Sanket Balaso	
3	903	Attar Ayesha Hasan	
4	904	Atugade Namrata Nathaji	
5	905	Avaghade Ankita Satish	
6	906	Babar Gayatri Babaso	Pestisides.
7	907	Bandgar Pallavi Sanjay	
8	908	Bhise Janaki Kumar	
9	909	Bhosale Komal Prakash	
10	910	Buddhe Nilesh Appaso	
11	911	Chavan Pratidnya Baburao	Organic farming.
12	912	Chavan Sachin Shivaji	
13	913	Chingale Amruta Ashok	
14	914	Chopade Swaranjali Dhanaji	
15	915	Chougule Komal Satgonda	
16	916	Chougule Madhuja Atmaram	
17	917	Chougule Namrata Prakash	Flood.
18	918	Chougule Sourabh Sarjerao	
19	919	Chougule Sushama Tanaji	
20	920	Daware Karuna Rajaram	
21	921	Desai Jyoti Ajit	
22	922	Dhangar Punam Sarjerao	Medical Plant
23	923	Dhavale Abhishek Nandkumar	
24	924	Gaikwad Namrata Jalindar	
25	925	Gavade Bhagashri Maruti	
26	926	Ghatage Sagar Shivaji	
27	927	Giribuwa Sarika Chandrakant	
28	928	Gondhali Prithviraj Subhash	Sound Pollution.
29	929	Gundage Sunanda Mahadev	
30	930	Gurav Tejashri Pradip	
31	931	Herle Neha Babaso	
32	932	Ingalkar Mayuri Vishwas	
33	933	Ingavale Aditya Kumar	
34	934	Jadhav Ajay Ashwinkumar	Health & Hygine.
35	935	Jadhav Amruta Balaso	
36	936	Jadhav Dhiraj Shahaji	
37	937	Jadhav Karuna Shahaji	
38	938	Jadhav Shivani Mahadev	
39	939	Jadhav Shivani Sambhaji	
40	940	Jadhav Swapnil Vishwas	
41	941	Jangam Shital Chimaji	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

42	942	Kadam Sarika Babaso	Festival & Nature.
43	943	Kadambala Divya Krushnarao	
44	944	Kambale Sonali Vilas	
45	945	Kamble Anita Chandrakant	
46	946	Kamble Megha Arun	
47	947	Kanavade Ketan Sukumar	Warna River study.
48	948	Karape Roheet Popat	
49	949	Katkar Mrunal Bhairvnath	
50	950	Kerlekar Aniket Indrajit	
51	951	Khade Rohit Krushnat	
52	952	Khade Swagata Ramchandra	
53	953	Kharade Akash Rajendra	Sound Pollution.
54	954	Khondre Shivani Shivaji	
55	955	Kiratsing Sonali Dashrath	
56	956	Kokare Nitin Janardan	
57	957	Koli Sarika Shivaji	
58	958	Koravi Priyanka Dilip	Glubal Warming.
59	959	Kurane Kirti Vishwas	
60	960	Landge Manshi Milind	
61	961	Latthe Pournima Ramesh	
62	962	Lokare Raj Arun	
63	963	Lole Shivani Vinayak	
64	964	Mali Akshay Nagnath	Solid Waste.
65	965	Mali Poonam Ramchandra	
66	966	Mali Sanket Savanta	
67	967	Mane Abhijit Bhimrao	
68	968	Mane Prabhakar Rajaram	
69	969	Mullani Aafsana Ayub	Global Warming.
70	970	Mullani Simran Zakir	
71	971	Naikawadi Poonam Sanjay	
72	972	Nikam Aniket Mahadev	
73	973	Parit Akshay Suresh	
74	974	Patel Alisha Gani	
75	975	Patel Hardik Haresh	Water Pollution
76	976	Patil Abhijeet Gundopant	
77	977	Patil Aishwarya Narasgonda	
78	978	Patil Akshay Vijay	
79	979	Patil Amol Shivaji	
80	980	Patil Asmita Eknath	E- Waste
81	981	Patil Mahesh Manik	
82	982	Patil Monika Vijayrao	
83	983	Patil Nayan Namdev	
84	984	Patil Pawan Vishwanath	
85	985	Patil Pooja Shivaji	Sound Pollution.
86	986	Patil Rushikesh Vasant	
87	987	Patil Rutuja Appaso	
88	988	Patil Rutuja Raviraj	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

89	989	Patil Sanyukta Pandit	
90	990	Patil Shailesh Arun	Air Pollution
91	991	Patil Sonali Chandrakant	
92	992	Patil Suvarna Bhimrao	
93	993	Patil Tejashree Namdev	
94	994	Patil Vishwajit Sanjay	
95	995	Patole Sarika Krushnat	
96	996	Pawar Pratiksha Vishwas	Biodiversity.
97	997	Pawar Vaibhav Mahadev	
98	998	Pawar Vaishali Baswant	
99	999	Phutane Akshay Suryakant	
100	1000	Pol Amar Premnath	
101	1001	Powar Sharad Rajaram	
102	1002	Powar Shital Bhagwan	E- Waste
103	1003	Ravande Mayuri Mohan	
104	1004	Romane Dhanashri Sukumar	
105	1005	Salunkhe Nikhil Prakash	
106	1006	Sanadi Muskan Rafik	
107	1007	Shinde Manasi Sanjay	
108	1008	Shinde Renuka Ramesh	Soil Pollution.
109	1009	Shinde Sunny Madhukar	
110	1010	Subhedar Rushikesh Mohan	
111	1011	Sutar Mayuresh Madhukar	
112	1012	Sutar Nikhil Vishwanath	
113	1013	Teli Aishwarya Subhash	Biodiversity.
114	1014	Vasudev Abhishek Suresh	
115	1015	Vayadande Puja Mahadev	
116	1016	Wadar Dipali Subhash	
117	1017	Wagh Purva Yuvraj	
118	1018	Waghmare Suhas Pandurang	
119	1019	Yadav Aarati Suresh	
120	1020	Zende Tushar Vijay	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Roll Nos Year 2019 - 2020

B.Com II " Div B "

Sr.No	Roll No	Students Name	Name of the Project
1	1021	Awale Anjali Pravin	Composting
2	1022	Bhosale Rohan Shahaji	
3	1023	Dhanavade Akshay Shamrao	
4	1024	Gilbile Karan Raju	
5	1025	Gurav Mayuri Shivaji	
6	1026	Jadhav Rohan Sambhaji	Energy Saving
7	1027	Joshi Pooja Rajkumar	
8	1028	Kadam Ganesh Nagesh	
9	1029	Magdum Divya Arun	
10	1030	Mohite Aishwarya Rajendra	
11	1031	More Shrutika Kumar	
12	1032	Naykwadi Snehal Mohan	Flood Impact.
13	1033	Nikam Apurva Anil	
14	1034	Nikam Avinash Sanjay	
15	1035	Patil Akshay Aananda	
16	1036	Patil Tukaram Daji	
17	1037	Powar Pooja Nagesh	
18	1038	Powar Shubham Sanjay	Organic farming.
19	1039	Prasad Aardhana Brijlal	
20	1040	Shinde Sushant Jalindar	
21	1041	Todkar Nilesh Rajaram	
22	1042	Varinge Pratap Prakash	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon

Roll Nos Year 2018 - 2019

B.Com II " Div A " Environmental Science

Sr.No	Roll No	Students Name	Name of the Project
1	1001	Aaltekar Tejas Uday	Waste Management
2	1002	Andoji Prashant Pradeep	
3	1003	Anuse Puja Babaso	
4	1004	Attar Shahrukh Makabul	
5	1005	Awale Shivani Balu	
6	1006	Bandgar Prashant Bhimrao	Climate Change.
7	1007	Bhingarde Vinay Vilas	
8	1008	Bhise Chaitali Ramesh	
9	1009	Bhopale Ankita Sunil	
10	1010	Bhopale Mayuri Sanjay	
11	1011	Bhore Roheeni Vilas	Defforestation
12	1012	Bhore Shekhar Appasaheb	
13	1013	Bhosale Shradha Milind	
14	1014	Botre Ankita Anil	
15	1015	Chopade Kavita Vitthal	
16	1016	Dabade Parshuram Mahipati	Water Pollution
17	1017	DavariJadhav Rutuja Pandharinath	
18	1018	Dhamane Pratiksha Sunil	
19	1019	Dinde Kajol Yallappa	
20	1020	Fadnis Anupama Shamarao	
21	1021	Gaikwad Ashwini Sanjay	Waste Management
22	1022	Gaikwad Dhanashri Raghunath	
23	1023	Inchal Avdhut Gopal	
24	1024	Jadhav Kshitija Dilip	
25	1025	Jadhav Pooja Suresh	
26	1026	Jagtap Mrunal Baban	Tree Plantation
27	1027	Kadam Maya Ramchandra	
28	1028	Kamble Ankita Arun	
29	1029	Kamble Kajal Sanjaykumar	
30	1030	Kamble Pratiksha Sanjay	
31	1031	Kamble Shiwani Arun	Plastic Recycle.
32	1032	Kamble Snehal Sharad	
33	1033	Kashid Namrata Narayan	
34	1034	Kashid Pooja Sharad	
35	1035	Katkar Babalu Vishwanath	
36	1036	Kawre Abhishek Rajendra	
37	1037	Khade Nikita Laxman	Sound Pollution
38	1038	Khade Sayali Sikhdev	
39	1039	Khot Amruta Mahadev	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

40	1040	Khot Komal Sampat	
41	1041	Khot Poonam Ramchandra	
42	1042	Khot Prajakta Prakash	Global Warming.
43	1043	Kokate Pratiksha Pralhad	
44	1044	Koravi Vishal Manik	
45	1045	Kumbhar Ganesh Subhash	
46	1046	Kumbhar Komal Krushnat	
47	1047	Kurane Nilesh Netaji	Waste Management
48	1048	Kurane Rakesh Bhikaji	
49	1049	Landge Manshi Milind	
50	1050	Langarkar Kedar Manesh	
51	1051	Lugade Ashwini Nathuram	
52	1052	Mahaladar Afreen Alataf	Medical Waste.
53	1053	Mahat Fatima Ramjan	
54	1054	Mali Ketan Laxman	
55	1055	Mali Manoj Mahadev	
56	1056	Mali Neha Ramesh	
57	1057	Mali Pooja Ashok	Tree Plantation.
58	1058	Mali Poonam Ramchandra	
59	1059	Mali Pratiksha Ananda	
60	1060	Mali Rutuja Krushnat	
61	1061	Mali Sonali Vijay	
62	1062	Malkar Dipali Gajanan	Biodiversity
63	1063	Mane Alkesh Shankar	
64	1064	Mane Aparna Ashok	
65	1065	Momin Rukaiyya Riyaj	
66	1066	Mulani Isamail Abdul	
67	1067	Mulik Dhanashri Rajendra	
68	1068	Mulik Pratiksha Sanjay	Air Pollution
69	1069	Mulla Javed Shamshuddin	
70	1070	Mulla Nadim Mahamadmunaf	
71	1071	Narute Nilam Balaso	
72	1072	Nikam Priyanka Dnyandev	
73	1073	Parit Vijay Gajanan	
74	1074	Patil Ajit Dinkar	Waste disposal.
75	1075	Patil Ashika Eknath	
76	1076	Patil Dhanashri Shivaji	
77	1077	Patil Dipti Dhanaji	
78	1078	Patil Namrata Bajarang	
79	1079	Patil Nikita Dadaso	Acid Rain.
80	1080	Patil Nilam Ganapati	
81	1081	Patil Pallavi Subhash	
82	1082	Patil Pooja Jaysing	
83	1083	Patil Pradnya Tanaji	

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Vadgaon * Pune
Estd. 1979

84	1084	Patil Pratiksha Bhanudas	Food Waste.
85	1085	Patil Rasika Shivaji	
86	1086	Patil Rupali Chandrakant	
87	1087	Patil Samiksha Subhash	
88	1088	Patil Sayalee Jotiram	
89	1089	Patil Shital Babaso	
90	1090	Patil Snehalata Shivaji	Water Pollution
91	1091	Patil Suyash Baban	
92	1092	Patole Kunal Shankar	
93	1093	Pawar Deepika Tukaram	
94	1094	Pawar Supriya Babaso	
95	1095	Powar Aishwarya Raju	
96	1096	Rasal Rohan Rajendra	Public Health.
97	1097	Rathod Vrushali Dattatray	
98	1098	Raval Pratibha Mahadev	
99	1099	Rounde Onkar Uttam	
100	1100	Sangar Ankita Avinash	
101	1101	Sangar Leena Rajendra	
102	1102	Savant Anil Pandurang	Medical Waste
103	1103	Sawant Pratiksha Bajrang	
104	1104	Shinde Bhushan Bhagwan	
105	1105	Shinde Shivaji Vitthal	
106	1106	Shinde Sonal Shankar	
107	1107	Shinge Kiran Bhimrao	Plastic Waste
108	1108	Suryavanshi Shivani Bhaskarrao	
109	1109	Sutar Bhagyashri Bhagawan	
110	1110	Sutar Pratiksha Sudan	
111	1111	Sutar Tamanna Javed	
112	1112	Sutar Tejashri Dilip	
113	1113	Sutar Trupti Uttam	Acid Rain
114	1114	Tupare Komal Bandu	
115	1115	Vibhute Shubham Sanjay	
116	1116	Vibhute Vikrant Rajesh	
117	1117	Wadar Suraj Raju	
118	1118	Yadav Madhavi Vijay	
119	1119	Yadav Shubham Hruday	
120	1120	Zore Dilip Balu	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon

Roll Nos Year 2018 - 2019

B.Com II " Div B "

Sr.No	Roll No	Students Name	Name of the Project
1	1121	Bagal Sourabh Rajendra	Air Pollution
2	1122	Bagwan Sumaiyya Mujjb	
3	1123	Chavan Ajinkya Bhimrao	
4	1124	Chougule Suhel Raju	
5	1125	Darvan Akshay Avinash	
6	1126	Desai Omkar Lalaso	Water Pollution
7	1127	Desai Vaibhav Ajit	
8	1128	Digraje Kishor Sunil	
9	1129	Ghatge Sampada Vishnu	
10	1130	Gholap Ashwini Nathuram	
11	1131	Gholap Rohini Sitaram	Soil Pollution
12	1132	Ghorpade Pravin Ashok	
13	1133	Gurav Omkar Bhimrao	
14	1134	Ingavale Sumit Shahaji	
15	1135	Ingvale Mangesh Aananda	
16	1136	Jadhav Avadhut Chimaso	Water Management
17	1137	Jadhav Pooja Prakash	
18	1138	Jadhav Pranali Balaso	
19	1139	Jadhav Puja Bhagavan	
20	1140	Jadhav Rushikesh Dhairyasheel	
21	1141	Jadhav Sonali Jagadish	
22	1142	Jamagoudar Pooja Gopal	E-Waste.
23	1143	Jangam Omkar Rajendra	
24	1144	Jangam Vinayak Vijay	
25	1145	Kadam Omkar Rajendra	
26	1146	Kamble Bhagyashri Shivaji	
27	1147	Kapase Karan Sanjay	
28	1148	Khot Pramila Arjun	Medical Waste
29	1149	Khot Priyanka Pradip	
30	1150	Khot Vaishnavi Vasant	
31	1151	Kolekar Pratiksha Pandurang	
32	1152	Lokare Dipali Shivaji	
33	1153	Lokare Prathmesh Prakash	Acid Rain
34	1154	Lugade Manoj Subhash	
35	1155	Magdum Akshaykumar Jayvant	
36	1156	Magdum Soniya Hmabirrao	
37	1157	Mahadik Kiran Tukaram	
38	1158	Mane Ranveer Rajendra	Flood. Impact
39	1159	Mane Sumit Sambhaji	
40	1160	Maske Sanket Sanjay	
41	1161	Methe Rohit Bhikaji	
42	1162	Mohite Rohite Bajirao	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

43	1163	Naikawadi Amol Krishnat	
44	1164	Naikwadi Pavan Manoj	
45	1165	Panhalkar Aaisha Amin	E-Waste.
46	1166	Patil Akshay Dattatray	
47	1167	Patil Amar Nivrutti	
48	1168	Patil Amrut Rajendra	
49	1169	Patil Aniket Sanjay	
50	1170	Patil Ashlesha Lahu	
51	1171	Patil Ashvini Popat	Vermi Composting.
52	1172	Patil Atul Shahaji	
53	1173	Patil Harshvardhan Santaji	
54	1174	Patil Kaushik Bhaskar	
55	1175	Patil Kishori Baban	
56	1176	Patil Machindra Santaji	
57	1177	Patil Mayuri Mahesh	Global Warming.
58	1178	Patil Nayan Haribhau	
59	1179	Patil Pradnya Vijay	
60	1180	Patil Priyanka Pandit	
61	1181	Patil Pruthviraj Babaso	
62	1182	Patil Rahul Ravindra	
63	1183	Patil Sanika Kishor	
64	1184	Patil Shital Arun	Flood Impact
65	1185	Patil Shital Ashok	
66	1186	Patil Shubham Sunil	
67	1187	Patil Shubhangi Kondiram	
68	1188	Patil Susamita Bajirao	
69	1189	Patil Swati Laxman	Health
70	1190	Pawar Pooja Krushnat	
71	1191	Pawar Shivani Mohan	
72	1192	Pore Kirti Narayan	
73	1193	Powar Manisha Uttam	
74	1194	Powar Rohan Ashok	Biodiversity
75	1195	Sadale Prathmesh Rajkumar	
76	1196	Sadalkar Tejaswini Tanaji	
77	1197	Savant Rutuja Arjun	
78	1198	Sawant Jayprakash Subhash	
79	1199	Shete Revati Rajendra	
80	1200	Shikhare Ashwini Rajendra	
81	1201	Shikhare Nitin Anil	Festival Nature
82	1202	Shinde Kapil Shivaji	
83	1203	Sutar Shweta Dhanaji	
84	1204	Tavade Shweta Sarjerao	
85	1205	Thorat Pramod Parmeshwar	
86	1206	Todkar Prathamesh Ramesh	
87	1207	Vadd Rushikesh Ramesh	

Jayprakash Education Society			
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon			
Roll Nos Year 2017 - 2018			
B.Com I " Div A "			
Sr.No	**Roll No**	**Students Name**	**Name of the Project**
1	1001	Anuse Komal Aavaba	Soil Pollution
2	1002	Babar Kavita Shivaji	
3	1003	Bagwan Tasmiya Riyaj	
4	1004	Berade Anuradha Santosh	
5	1005	Bhandari Puja Prakash	
6	1006	Bhandari Swapnali Ashok	Air Pollution
7	1007	Bhosale Arati Anil	
8	1008	Buva Sourabh Bhalchandra	
9	1009	Buwa Sourav Dilipkumar	
10	1010	Chougule Sujit Bhagawan	
11	1011	Chougule Tushar Sarjerao	Festival
12	1012	Dalavi Pramod Suresh	
13	1013	Deshmukh Dipak Shripati	
14	1014	Dhare Roheeni Shankar	
15	1015	Doifode Priyanka Mahadev	
16	1016	Dongare Aniket Babaso	Organic Farming.
17	1017	Dudhagaonkar Prajakta Baburao	
18	1018	Ganapate Pranali Jaykumar	
19	1019	Ganapate Trupti Jaykumar	
20	1020	Gavali Shubhangi Ramesh	
21	1021	Ghatage Tejas Balaso	Sound Pollution
22	1022	Ghugare Aniket Rajendra	
23	1023	Gundewadi Priyanka Ishwar	
24	1024	Gurav Akshay Arvind	
25	1025	Gurav Kishor Kumar	
26	1026	Gurav Sangram Krishnath	Global Warming.
27	1027	Hanje Swarup Sudhir	
28	1028	Hankare Prasad Tanaji	
29	1029	Hirave Abhijeet Subhash	
30	1030	Ingavale Mohini Dilip	
31	1031	Jadhav Anant Bhikaji	Water Pollution
32	1032	Jadhav Ankita Ashok	
33	1033	Jadhav Shivam Pandurang	
34	1034	Jadhav Shubhangi Tanaji	
35	1035	Jadhav Suraj Shivaji	
36	1036	Jadhav Vikram Milind	Air Pollution
37	1037	Kadam Vipul Sambhaji	
38	1038	Kale Kshamey Vitthal	
39	1039	Kambale Tejashri Gopal	
40	1040	Kamble Aarti Balaso	
41	1041	Kamble Dipti Deepak	
42	1042	Kamble Mandar Bharat	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

43	1043	Kamble Prajakta Dagadu	E- Waste.
44	1044	Kamble Pranita Shashikant	
45	1045	Kamble Pravin Vishwanath	
46	1046	Kamble Punam Ajit	
47	1047	Kamble Sanjivani Rajaram	Festival Nature.
48	1048	Kapase Sandeep Popat	
49	1049	Karade Pradnya Sukumar	
50	1050	Karade Revati Raju	
51	1051	Karvekar Sourabh Subhash	
52	1052	Katkar Shrutika Bhairavnath	Pesticidies.
53	1053	Khade Jayashri Narayan	
54	1054	Khondre Shilpa Shivaji	
55	1055	Khot Jyoti Vishnu	
56	1056	Khot Mane Shubham Dilip	
57	1057	Khot Patil Dhiraj Maruti	Public Health.
58	1058	Koli Pallavi Sanjay	
59	1059	Kurane Pratiksha Sukhadev	
60	1060	Lakhan Pandit Maruti	
61	1061	Lakhan Yogesh Shivaji	
62	1062	Lugade Madhuri Sambhaji	Solid Waste
63	1063	Madhurkar Sneha Jotinath	
64	1064	Mali Supriya Suresh	
65	1065	Miraje Jyoti Bhauso	
66	1066	More Aniket Chandrakant	
67	1067	More Ashish Sanjay	Soil Polution
68	1068	Naykawadi Rohini Balaso	
69	1069	Nikam Tushar Vilas	
70	1070	Panhalkar Sana Dilawar	
71	1071	Parit Monali Satish	
72	1072	Patel Shweta Nareshbhai	Vermi composting.
73	1073	Patil Jyoti Laxaman	
74	1074	Patil Khushabu Hasim	
75	1075	Patil Kiran Krishnat	
76	1076	Patil Komal Sateesh	
77	1077	Patil Laxmi Rajaram	Water Pollution
78	1078	Patil Mahesh Rajaram	
79	1079	Patil Nisha Uday	
80	1080	Patil Nita Sambhaji	
81	1081	Patil Payal Laxman	
82	1082	Patil Pooja Shivaji	Global Warming.
83	1083	Patil Pradnya Suresh	
84	1084	Patil Sandip Balasaheb	
85	1085	Patil Sarika Sampatrao	
86	1086	Patil Seema Shivaji	
87	1087	Patil Shaila Bajirao	Public Health.
88	1088	Patil Shubhangi Shivaji	
89	1089	Patil Snehal Jambu	
90	1090	Patil Supriya Annaso	

91	1091	Patil Tejaswini Anandrao	Biodiversity.
92	1092	Patil Utkarsha Madhav	
93	1093	Patil Vijay Dnyandeo	
94	1094	Patil Vishrant Sanjay	
95	1095	Pawar Ankita Subhash	Vesrsi Compo.
96	1096	Phutane Suraj Sudhir	
97	1097	Pol Deepika Ramesh	
98	1098	Powar Dattatray Shivaji	
99	1099	Powar Rushikesh Prakash	
100	1100	Powar Sushilkumar Sanjay	Windmill
101	1101	Prasad Anuradha Brijlal	
102	1102	Pujari Ajit Baburao	
103	1103	Rathod Sudha Ratilal	
104	1104	Salokhe Shital Arjun	
105	1105	Salokhe Swapnil Prakash	E- Waste
106	1106	Samudre Utkarsha Ravan	
107	1107	Satare Rahul Sambhaji	
108	1108	Savekar Aniket Krushnat	
109	1109	Sayyad Harun Gajbarali	
110	1110	Shaikh Shahabaj Samir	Plastic Waste.
111	1111	Shete Komal Namdev	
112	1112	Shikhare Jyoti Shital	
113	1113	Shinde Abhijeet Ramdas	
114	1114	Shinde Nisha Anil	
115	1115	Talugade Pooja Baburao	Flood. Impact
116	1116	Thorvat Vaishnavi Vijay	
117	1117	Topkar Aditya Ramesh	
118	1118	Upadhye Prajakta Vinaod	
119	1119	Utale Abhinandan Dayanand	
120	1120	Wadkar Ganesh Ravindra	Sound Pollution.
121	1121	Wagave Priyanka Krishnat	
122	1122	Zoje Mayuri Popat	
123	1123	Zoje Trupti Shrikant	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society			
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon			
Roll Nos Year 2017 - 2018			
B.Com II " Div B " Non Grant			
Sr.No	**Roll No**	**Students Name**	**Name of the Project**
1	1124	Patil Supriya Hambirrao	E-Waste.
2	1125	Patil Suresh Dhondiba	
3	1126	Shinde Shubhangi Suresh	
4	1127	Surve Prashant Dinkar	
5	1128	Pendhari Arbaj Jahangir	Air Pollution
6	1129	Jadhav Rahul Shamrao	
7	1130	Pujari Rohit Baburao	
8	1131	Karande Vishal Vitthal	
9	1132	Mane Pruthviraj Balasaheb	
10	1133	Jagadannavar Pavan Mallikarju	Solid Waste.
11	1134	Kore Rahul Omprakash	
12	1135	Naravade Nayna Raghunath	
13	1136	Kadam Shubham Sambhaji	
14	1137	Powar Nikhil Sanjay	Acid Rain
15	1138	Patil Dhanashri Dhanaji	
16	1139	Kagale Mayuree Shivajee	

Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist. Kolhapur Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon.

Year 2021-22 BCA II

Subject- Environmental Science

Roll No	Name Of Student	Project Name
201	Anasari Saba Taufick	Water Management
202	Bagwan Shaharukh Najir	
203	Bane Darshana Prakash	
204	Barwade Sarth Pratap	
205	Balwane Prajakta Sanjay	
206	Chavan Patil Vijaykumar Dhodiram	
207	Dabhade Sourabh Sanjay	Food Resource.
208	Dongare Pavan Dnyandev	
210	Kamble Shivani Mohan	
211	Kokate Vrushali Sachin	
212	Koli Omkar Basappa	
213	Kumbhar Akshata Popat	
214	Kumbhar Swarupa Manik	Energy Saving.
215	Lad Payal Bakas	
216	Mali Abhishek Sanjay	
217	Mane Prajakta Ravsaheb	
218	Nikam Vaibhav Arun	
219	Patil Abhijeet Anil	
220	Patil Amruta Sukumar	
221	Patil Mrunali Eknath	Soil Pollution
222	Patil Pooja Mahadev	
223	Patil Sanraj Kundlik	
224	Patil Sarish Kumar	
225	Patil Suraj Baban	
226	Patil Suyash Sadashiv	
227	Sakhalkar Shreya Mahadev	Cliamate Change.
228	Sangar Shreyash Amar	
229	Yadav Pushkar Lalaso	
230	Yadav Vaishnavi Ananda	
231	Patil Rohan Ramesh	
232	Kangale Balram Nandkumar	
233	Bansode Shrey Ananda	
234	Naidu Monish Ramesh	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon.

Year 2020-21 BCA II

Subject- Environmental Science

Roll No	Name Of Student	Project Name
501	Chavan Suraj Ravindra	Global Warming
502	Dabade Ankita Annaso	
503	Dabade Sharwari Subhash	
504	Doifode Yash Vinod	
505	Hankare Sonali Sanjay	
506	Jadhav Mahesh Anil	Waters Pollution
507	Kamble Ashwini Eknath	
508	Kamble Yashashri Sukhdev	
509	Kumbhar Trupti Umesh	
510	Lole Shivani Eknath	
511	Mane Rohit Akaram	Festival & Nature
512	Patil Bhagyashri Bajirao	
513	Patil Pranav Sandeep	
514	Pathole Prathamesh Rajesh	
515	Pinjari Simeen Tahir	
516	Shinde Runali Sachin	
517	Shingade Snehal Sanjay	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon ★ Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon.

Year 2019-20 BCA II

Subject- Environmental Science

Roll No	Name Of Student	Project Name
201	Badnur Prajwal Mallapa	Global Harming
202	Banne Archana Laxman	
203	Kamble Ketan Dipak	
204	Kharkande Ashwarya Ashok	
205	Kulkarni Bhushan Bhikaji	
206	Kurne Rohini Sureshbai	Public Health
207	Mali Prasad Ashok	
208	Malkar Rutuja Shamrao	
209	Mulani Anisa Jamal	
210	Patil Amruta Arvind	
211	Patil Kajal Yashwant	Population
212	Patil Komal Balaso	
213	Patil Rani Sanjay	
214	Pujari Ashwini Lingappa	
215	Sanade Nadim Shamshuddin	
216	Sathe Vishwajeet Bhimarao	Urban Waste.
217	Waghmare Ankita Anil	
218	Walge Sadaf Rashid	
219	Yadav Yugantar Vasant	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon.

Year 2018-19 BCA II

Subject- Environmental Science

Roll No	Name Of Student	Project Name
2001	Attar Sahil Salim	Air Pollution
2002	Bhosale Rutuja MAnij	
2003	Chougule Suraj Sunil	
2004	DAbade Monika DAdaso	
2005	Gaikwad Omkar Kishor	
2006	Jadhav Pooja Maruti	Solid Waste.
2007	Kadolkar Shamal Parshram	
2008	Kale Varsha Prakash	
2009	Kamble Ankita Nathuram	
2010	Kamble Omkar Prakash	
2011	Koli Pallavi Ramesh	E- Waste
2012	Kumbhar Bhaghyashri Ramesh	
2013	Kumbhojkar Vaishnavi Deelip	
2014	Mane Shital Vinayakrao	
2015	Momin Arbaj Altap	
2016	More Mayuri Dilip	Medical Plant
2017	Nalband Adil Javed	
2018	Patil Pooja Sukumar	
2019	Patil Poonam Shankar	
2020	Patil Priyanka Hanmantrao	
2021	Patil Rutuja Suresh	Wind Mill
2022	Patil Sayali Chandrakant	
2023	Patil Snehal Shubhash	
2024	Patil Tejaswini Gautam	
2025	Powar Yogesh Ganapati	
2026	Shaikh Muskhan Jahangir	Air Pollution
2027	Shedge Snehal Mahadev	
2028	Sutar Rohini Sanjay	
2029	Tamboli Amin Javed	
2030	Todkar Mrudula Rajaram	
2031	Waghmare Abhishek Suryakant	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 *Peth Vadgaon*

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon.

Year 2017-2018 BCA II

Subject- Environmental Science

Roll No	Name Of Student	Project Name
2001	Ambole Rahul Prabhakar	E- Waste
2002	Chavan Varsha Pramod	
2003	Chougule Pradip Dilip	
2004	Ghatage Rushikesh Dilip	
2006	Jadhav Swaranjali Walmik	
2007	Kale Snehal Ashok	Water Management
2008	Kale Suhas Suresh	
2009	Kamble Reshma Shravan	
2010	Kharade Varsha Jaganath	
2011	Mulani Ayyaj Azad	
2012	Naik Pradnya Shrikant	Biodiversity.
2013	Panhalkar Mustak Abdul	
2014	Patil Mahesh Baban	
2015	Patil Sai Rajaram	
2016	Pustake Anuja Sanjay	
2017	Rathod Vikas Dattatray	
2018	Shaikh Ayasha Mahamad	

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon.

Department of Political Science

PROJECT IMPLEMENTATION

Sr No	Name of the Project	Name of The Student	Signature
1	Contribution of Political Leadership in Development of Alte Village : Special Reference Mr. Arun Ingavale and Mr. Pravin Jangoda	Bankar Vivek Rajaram	
		Teli Aniket Vinayak	
2	Contribution of Political Leadership in Development of Ambapvadi Village : Special Reference Ms. Paravati Naik and Mr. Sakharam Khot.	Khot Abhishek Kondiba	
		Gunjute Sushant Maruti	
3	Contribution of Political Leadership in Development of Mudshingi Village : Special Reference Mr. Tanaji Patil	Kamble Triveni Dilip	
		Sandi Sameer Dadasaheb	
4	Contribution of Political Leadership in Development of Bhendavade Village : Special Reference Mr. Sarjerao Patil and Mr. Manik Chougule.	Powar Chetan Prakash	
		Kolekar Abhijeet Mangesh	
5	Contribution of Political Leadership in Development of Chavare Village : Special Reference Mr. Uday Patil and Mr. Manik Chougule.	Patil Neeta Shankar	
		Vadd Rushikesh Rupeshkumar	

Place : Peth Vadgaon

Date : 30 May, 2022

Head,
Dept. of Political Science
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth-Vadgaon, Dist-Kolhapur

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon.

Department of Economics

Project Presentation- B A-III (2021-22)
Semester-VI

Name of the Paper : Principles of Micro Economics-II **Date : 15th June to 30th June 2022**

Roll No.	Name of The Student	Name of The Project	Signature
537	Bhasar Nikhil Ashok		Ab
538	Dongare Siddesh Uttam	Monopolistic competition in Tea	
539	Gavade Vitthal Suresh	Monopolistic Competition in Cold drinks	
540	Jondhale Kiran Maruti	monopolistic competition in Tea.	
541	Kadam Aniket Bajirao	Monopolistic Competition in Toothpest.	
542	Kamble Digvijay Chandrakant	Monopolistic Competition in Soap.	
543	Madhale Aniket Mahesh	Monopolistic Competition in Soap.	
544	Madhale Prashant Ashok	Monopolistic Competition in Soap.	
545	Mulla Samira Allabax	monopolistic Competition in Soap	
546	Nalavade Sagar Vishnu		Ab
547	Waghmode Pradnya Laxman	Monopolistic competition in Soap.	
575	Khot Chandrakant Anandrao	Monopolistic Competition in Toothpest	
583	Hajare Suraj Rajaram		Ab
584	Hirave Rohit Babaso		Ab
586	Sanadi Toufik Mansur	Monopolistic Competition in Cold Drinks.	
591	Bhoi Aniket Dinkar	Monopolistic Competition in Toothpest.	
594	Mulla Sohel Moula	Monopolistic Competition in Cold Drinks.	
596	Dhenge Suraj Vishwas		Ab
598	Jadhav Prathamesh Chandrakant	Monopolistic Competition in Toothpest.	

Name of the Teacher
(Dr. S. A. Tawandkar)

Head

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Head
Department of Economics
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon.

Department of Economics

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

PROJECT OF B A-III

Name of the Paper: History of Economic Thoughts (part-2) **Date:** 2022

Paper No. XVI

Roll No.	Students Name	Project Topic	Signature
537	Bhasar Nikhil Ashok	Amartya Sen	AB
538	Dongare Siddesh Uttam	Amartya Sen	
539	Gavade Vitthal Suresh	Fredrick List	
540	Jondhale Kiran Maruti	Fredrick List	
541	Kadam Aniket Bajirao	Karl Marx	
542	Kamble Digvijay Chandrakant	Karl Marx	
543	Madhale Aniket Mahesh	Dr. Babasaheb Ambedkar	
544	Madhale Prashant Ashok	Dr. Babasaheb Ambedkar	
545	Mulla Samira Allabax	Abhijit Banerji	
546	Nalavade Sagar Vishnu	Abhijit Banerji	NSV
547	Waghmode Pradnya Laxman	Dadabhai Naoroji	
575	Khot Chandradip Anandrao	Dadabhai Naoroji	CA2a1c1
583	Hajare Suraj Rajaram	V. M. Dandekar	AB
584	Hirave Rohit Babaso	V. M. Dandekar	
586	Sanadi Toufik Mansur	Mehbub Ul Haq	
591	Bhoi Aniket Dinkar	Mehbub Ul Haq	
594	Mulla Sohel Moula	Muhammad Yunus	
596	Dhenge Suraj Vishwas	Muhammad Yunus	
598	Jadhav Prathmesh Chandrakant	Muhammad Yunus	AB

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Assistant Professor
Head

Head
Department of Economics,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

JAYPRAKASH EDUCATION SOCIETIES,

Dr. BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA, PETH-VADAGAON

Project Topics

Subjeet : - Economics of Planning
Class : - B.A.-III
Semester : - VI

Date : - 17/05/2022
Last Date of Project Submission: - 23/05/2022
Year : - 2021-22

Sr. No.	Roll No.	Students Name	Project Topic	Signature
1	537	Bhasar Nikhil Ashok	**Topic Name :-भारतीय पंचवार्षिक योजना** माहितीसाठी लिंक : - https://mr.wikipedia.org/wiki/ भारतीय_पंचवार्षिक_योज	Absent
2	538	Dongare Siddesh Uttam		
3	539	Gavade Vitthal Suresh		
4	540	Jondhale Kiran Maruti		
5	541	Kadam Aniket Bajirao	**Topic Name :- नीती आयोग** (प्रस्तावना, उदिष्टे, कार्ये, रचना) माहितीसाठी : - क्रमित पुस्तक Unit – III	
6	542	Kamble Digvijay Chandrakant		
7	543	Madhale Aniket Mahesh		
8	544	Madhale Prashant Ashok		
9	545	Mulla Samira Allabax	**Topic Name :- नियोजन मंडळ व राष्ट्रीय विकास परिषद** (प्रस्तावना, रचना, कार्ये, माहिती) माहितीसाठी: - क्रमित पुस्तक Unit – III	
10	546	Nalavade Sagar Vishnu		
11	547	Waghmode Pradnya Laxman		
12	575	Khot Chandradip Anandrao		
13	583	Hajare Suraj Rajaram	**Topic Name :- भारतीय नियोजनाचा इतिहास** (प्रस्तावना, इतिहास, विश्वेश्वरया योजना, मुंबई योजना ई. नियोजन प्रक्रिया) माहितीसाठी : - क्रमित पुस्तक Unit – III	Absent
14	584	Hirave Rohit Babaso		
15	586	Sanadi Toufik Mansur		
16	591	Bhoi Aniket Dinkar		
17	594	Mulla Sohel Moula	**Topic Name :- पहिली पंचवार्षिक योजना (१९५१-५६)** (प्रस्तावना, योजना खर्च, उदिष्टे, मूल्यमापन) माहितीसाठी : - क्रमित पुस्तक Unit – I	
18	596	Dhenge Suraj Vishwas		
19	598	Jadhav Prathmesh Chandrakant		

(Dr. S.T Birnale)

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon.

Department of Economics

Class: - B.A.-III **Year:-** 2021-22

Subject: - Economics of Planning-II **Paper No.** XIII

Subject Code:- 75832 **Semester:-**VI

Sr. No.	Roll No.	Students Name	Project Topic	Signature
1	537	Bhasar Nikhil Ashok	Five Year Plan in India	Absent
2	538	Dongare Siddesh Uttam		
3	539	Gavade Vitthal Suresh		
4	540	Jondhale Kiran Maruti		
5	541	Kadam Aniket Bajirao	Niti Ayog	
6	542	Kamble Digvijay Chandrakant		
7	543	Madhale Aniket Mahesh		
8	544	Madhale Prashant Ashok		
9	545	Mulla Samira Allabax	Planning Commission and National Development Council	
10	546	Nalavade Sagar Vishnu		Nalavade S.V
11	547	Waghmode Pradnya Laxman		
12	575	Khot Chandradip Anandrao		CA 9/5
13	583	Hajare Suraj Rajaram	History of Economic Planning	Absent
14	584	Hirave Rohit Babaso		
15	586	Sanadi Toufik Mansur		
16	591	Bhoi Aniket Dinkar		
17	594	Mulla Sohel Moula	First Five Year Plan (1951-56)	
18	596	Dhenge Suraj Vishwas		
19	598	Jadhav Prathmesh Chandrakant		Absent

(Dr. S.T. Birnale)

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon.

Department of Economics

Project Presentation- B A-III (2021-22)

Semester-VI

Name of the Paper : Principles of Micro Economics-II **Date :** 15th June to 30th June 2022

Roll No.	Name of The Student	Name of The Project	Signature
537	Bhasar Nikhil Ashok		Ab
538	Dongare Siddesh Uttam	Monopolistic Competition in Tea	
539	Gavade Vitthal Suresh	Monopolistic Competition in Cold drinks	
540	Jondhale Kiran Maruti	Monopolistic competition in Tea.	
541	Kadam Aniket Bajirao	Monopolistic Competition in Toothpest.	
542	Kamble Digvijay Chandrakant	Monopolistic Competition in Soap.	
543	Madhale Aniket Mahesh	Monopolistic Competition in Soap.	
544	Madhale Prashant Ashok	Monopolistic Competition in Soap.	
545	Mulla Samira Allabax	Monopolistic Competition in Soap	
546	Nalavade Sagar Vishnu		Ab
547	Waghmode Pradnya Laxman	Monopolistic competition in Soap.	
575	Khot Chandrakant Anandrao	Monopolistic Competition in Toothpest	
583	Hajare Suraj Rajaram		Ab
584	Hirave Rohit Babaso		Ab
586	Sanadi Toufik Mansur	Monopolistic Competition in Cold Drinks.	
591	Bhoi Aniket Dinkar	Monopolistic Competition in Toothpest.	
594	Mulla Sohel Moula	Monopolistic Competition in Cold Drinks.	
596	Dhenge Suraj Vishwas		Ab
598	Jadhav Prathamesh Chandrakant	Monopolistic Competition in Toothpest.	

Name of the Teacher
(Dr. S. A. Tawandkar)

Head

Head
Department of Economics
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon.

Department of Economics

Project Presentation- B A-III (2021-22)
Semester-VI

Name of the Paper : Research Methodology in Economics -II **Date :** 15th June to 30th June 2022

Roll No.	Name of The Student	Name of The Project	Signature
537	Bhasar Nikhil Ashok		Ab
538	Dongare Siddesh Uttam	Case study of 'Vivek Gramin Bigar Sheti Patsanstha Ambap'	
539	Gavade Vitthal Suresh	Case Study of "Maruti Arena sangli	
540	Jondhale Kiran Maruti	Case Study of Vivek Gramin Bigar Sheti Patsanstha Ambap	
541	Kadam Aniket Bajirao		Ab
542	Kamble Digvijay Chandrakant	Case Study of Dhanlakshmi Patsanstha Shive.	
543	Madhale Aniket Mahesh	Case Study of Dhanlakshmi Patsanstha Shive.	
544	Madhale Prashant Ashok	Case study of Dhanlakshmi Patsanstha Shive.	
545	Mulla Samira Allabax	"Case Stuay of Vivek Gramin Bigar Sheti Patsanstha."	
546	Nalavade Sagar Vishnu		Ab
547	Waghmode Pradnya Laxman	Case Study of Dhanlakshmi Patsanstha Shive.	
575	Khot Chandrakant Anandrao		Ab
583	Hajare Suraj Rajaram		Ab
584	Hirave Rohit Babaso		Ab
586	Sanadi Toufik Mansur	Case Study of Maruti Arena Sangli.	
591	Bhoi Aniket Dinkar		Ab
594	Mulla Sohel Moula	Case Study of Maruti Arena Sangli	
596	Dhenge Suraj Vishwas		Ab
598	Jadhav Prathamesh Chandrakant		Ab

Name of the Teacher
(Dr. S. A. Tawandkar)

Head

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Head
Department of Economics,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon Dist. Kolhapur.

JAYPRAKASH EDUCATION SOCIETIES,

Dr. BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA, PETH-VADAGAON

Project Topics

Subjeet : - Economics of Planning
Class : - B.A.-III
Semester : - VI

Date : - 17/05/2022
Last Date of Project Submission: - 23/05/2022
Year : - 2021-22

Sr. No.	Roll No.	Students Name	Project Topic	Signature
1	537	Bhasar Nikhil Ashok	**Topic Name :-भारतीय पंचवार्षिक योजना** माहितीसाठी लिंक : - https://mr.wikipedia.org/wiki/ भारतीय_पंचवार्षिक_योज	Absent
2	538	Dongare Siddesh Uttam		
3	539	Gavade Vitthal Suresh		
4	540	Jondhale Kiran Maruti		
5	541	Kadam Aniket Bajirao	**Topic Name :- नीती आयोग** (प्रस्तावना, उदिष्टे, कार्ये, रचना) माहितीसाठी : - क्रमित पुस्तक Unit – III	
6	542	Kamble Digvijay Chandrakant		
7	543	Madhale Aniket Mahesh		
8	544	Madhale Prashant Ashok		
9	545	Mulla Samira Allabax	**Topic Name :- नियोजन मंडळ व राष्ट्रीय विकास परिषद** (प्रस्तावना, रचना, कार्ये, माहिती) माहितीसाठी: - क्रमित पुस्तक Unit – III	
10	546	Nalavade Sagar Vishnu		
11	547	Waghmode Pradnya Laxman		
12	575	Khot Chandradip Anandrao		
13	583	Hajare Suraj Rajaram	**Topic Name :- भारतीय नियोजनाचा इतिहास** (प्रस्तावना, इतिहास, विश्वेश्वरया योजना, मुंबई योजना ई. नियोजन प्रक्रिया) माहितीसाठी : - क्रमित पुस्तक Unit – III	Absent
14	584	Hirave Rohit Babaso		
15	586	Sanadi Toufik Mansur		
16	591	Bhoi Aniket Dinkar		
17	594	Mulla Sohel Moula	**Topic Name :- पहिली पंचवार्षिक योजना (१९५१-५६)** (प्रस्तावना, योजना खर्च, उदिष्टे, मूल्यमापन) माहितीसाठी : - क्रमित पुस्तक Unit – I	
18	596	Dhenge Suraj Vishwas		
19	598	Jadhav Prathmesh Chandrakant		

(Dr. S.T. Birnale)

Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon.

Department of Economics

Class: - B.A.-III **Year:-** 2021-22

Subject: - Economics of Planning-II **Paper No.** XIII

Subject Code:- 75832 **Semester:-**VI

Sr. No.	Roll No.	Students Name	Project Topic	Signature
1	537	Bhasar Nikhil Ashok	Five Year Plan in India	Absent
2	538	Dongare Siddesh Uttam		
3	539	Gavade Vitthal Suresh		
4	540	Jondhale Kiran Maruti		
5	541	Kadam Aniket Bajirao	Niti Ayog	
6	542	Kamble Digvijay Chandrakant		
7	543	Madhale Aniket Mahesh		
8	544	Madhale Prashant Ashok		
9	545	Mulla Samira Allabax	Planning Commission and National Development Council	
10	546	Nalavade Sagar Vishnu		Nalavade S.V
11	547	Waghmode Pradnya Laxman		
12	575	Khot Chandradip Anandrao		
13	583	Hajare Suraj Rajaram	History of Economic Planning	Absent
14	584	Hirave Rohit Babaso		
15	586	Sanadi Toufik Mansur		
16	591	Bhoi Aniket Dinkar		
17	594	Mulla Sohel Moula	First Five Year Plan (1951-56)	
18	596	Dhenge Suraj Vishwas		
19	598	Jadhav Prathmesh Chandrakant		Absent

(Dr. S.T. Birnale)

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon.

Department of Economics

PROJECT OF B A-III

Name of the Paper: History of Economic Thoughts (part-2) **Date:** 2022

Paper No. XVI

Roll No.	Students Name	Project Topic	Signature
537	Bhasar Nikhil Ashok	Amartya Sen	AB
538	Dongare Siddesh Uttam	Amartya Sen	
539	Gavade Vitthal Suresh	Fredrick List	
540	Jondhale Kiran Maruti	Fredrick List	
541	Kadam Aniket Bajirao	Karl Marx	
542	Kamble Digvijay Chandrakant	Karl Marx	
543	Madhale Aniket Mahesh	Dr. Babasaheb Ambedkar	
544	Madhale Prashant Ashok	Dr. Babasaheb Ambedkar	
545	Mulla Samira Allabax	Abhijit Banerji	
546	Nalavade Sagar Vishnu	Abhijit Banerji	NSV.
547	Waghmode Pradnya Laxman	Dadabhai Naoroji	
575	Khot Chandradip Anandrao	Dadabhai Naoroji	CA2019
583	Hajare Suraj Rajaram	V. M. Dandekar	AB
584	Hirave Rohit Babaso	V. M. Dandekar	
586	Sanadi Toufik Mansur	Mehbub Ul Haq	
591	Bhoi Aniket Dinkar	Mehbub Ul Haq	
594	Mulla Sohel Moula	Muhammad Yunus	
596	Dhenge Suraj Vishwas	Muhammad Yunus	
598	Jadhav Prathmesh Chandrakant	Muhammad Yunus	AB

Assistant
Head

Head
Department of Economics,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2021-2022)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1.	515	M	Atole Vinod Dhanaji	'स्वातंत्र्य सैनिक रत्नाप्पा कुंभार'
2.	516	M	Bamane Sourabh Pandurang	
3.	517	M	Divekar Prathamesh Ashok	
4.	518	M	Khade Prakash Sakharam	
5.	519	F	Kumbhar Amruta Deepak	
6.	520	M	Mulla Irfan Gulab	
7.	521	M	Nangare Kiran Vilas	'स्वातंत्र्य सैनिक संभाजीराव जाधव यांचे गोवा मुक्ती लढ्यातील योगदान'
8.	522	M	Panhalkar Shameer Mohiddin	
9.	523	F	Patil Priyanka Dilip	
10.	524	M	Patil Shubham Uttam	
11.	525	M	Patil Vaibhav Suresh	
12.	526	M	Raskar Shridhar Ravso	
13.	527	M	Yadav Swapnil Dipak	''स्वातंत्र्य सैनिक स्वातंत्र्य सैनिक आदगोंडा देवगोंडा पाटील'
14.	570	M	Koli Digambar Anil	
15.	573	M	Mane Aniket Ashok	
16.	579	F	Adhav Sanjeevani Dayanand	
17.	581	M	Patil Vaibhav Vasant	
18.	585	M	Malkari Swapnil Adinath	
19.	587	M	Bhoi Sanket Sunil	'स्वातंत्र्य सैनिक अहमद शाबाजी मुल्ला'
20.	590	M	Patil Aditya Jagannath	
21.	592	F	Waydande Priyanka Sunil	
22.	593	M	Waydande Abhishek Sunil	
23.	595	F	Koli Kajal Sunil	
24.	597	M	Sisal Vishal Eknath	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

(Prof. J. C. Ghadage)
Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2020-2021)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1.	418	M	Bhoi Manjeet Manojkumar	'जिन्नाप्पा रायप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
2.	419	M	Bhosale Ruturaj Hanmant	
3.	420	M	Deshmukh Pawan Rajendra	
4.	421	M	Divate Aniket Kashinath	
5.	422	M	Jadhav Sagar Sanjay	'नाना संगप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
6.	423	M	Kamble Rohit Bhikaji	
7.	424	M	Kurane Bhushan Ravi	
8.	425	M	Mane Rushikesh Bajirao	
9.	426	M	More Shivraj Nandkumar	'पहिल्या स्वातंत्र्य दिनाचे प्रत्यक्ष दर्शी क्रांतीवीर निजामुद्दीन काझी'
10.	427	M	Nemishte Akash Suresh	
11.	428	M	Nirukhe Sushil Hambirao	
12.	429	M	Nulake Vijay Dattatray	
13.	430	M	Patil Prashant Hambirrao	'स्वातंत्र्य सैनिक गंगाराम बाळा रुईकर '
14.	431	M	Patil Vishal Vitthal	
15.	432	M	Pirjade Aajam Mainuddin	
16.	433	M	Powar Jeevan Jaysing	
17.	434	M	Sawant Amol Shamrao	'बाबू रामा जाधव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
18.	435	M	Sonawane Taresh Kashinath	
19.	436	M	Wakse Sushant Shahir	
20.	437	M	Wakse Vaibhav Shahir	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Prof. J. C. Ghadage)
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2019-2020)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1	525	F	Bhandari Madhavi Pravinkumar	'बापू ईश्वर दोनवडे यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
2	526	M	Bhosale Akshay Ashok	
3	527	F	Chougale Sayali Vasant	
4	528	M	Kadam Suraj Krushnat	
5	529	M	Kamble Subhash Shahaji	'स्वातंत्र्य सेनानी कलप्पा चिंतामणी पंडित '
6	530	M	Lakhan Arjun Maruti	
7	531	M	Mali Suraj Prakash	
8	532	F	Malkari Shubhangi Ladoo	
9	533	M	Mohite Rushikesh Bharat	'पायाप्पा यशवंत दणाणे: एक स्वातंत्र्य सेनानी'
10	534	M	Panhalkar Sohel Sadik	
11	535	M	Patil Aniket Mohan	
12	536	M	Patil Kishor Sanjay	
13	537	M	Shingare Abhijeet Dhondiram	'दामोदर दादोबा गुरव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
14	538	M	Sid Shubham Sanjay	
15	539	M	Vharkate Jaydeep Anandrao	
16	590	M	Naikwadi Pawan Shamrao	
17	591	M	Kulkarni Pritam Deepak	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Prof. J. C. Ghadage)
Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2018-2019)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1	531	F	Anuse Sarita Nagnath	'Jaggery Industryin Kolhapur District'
2	532	M	Bhosale Abhijeet Janardan	
3	533	M	Chougule Mahesh Mahaveer	
4	534	F	Dhanavade Priti Sanjay	
5	535	M	Inamdar Ramjan Shabbir	
6	536	M	Jadhav Mayur Sanjay	
7	537	M	Kamble Sourabh Punnapa	
8	538	M	Khot Kiran Sanjay	
9	539	F	Lambe Manashi Manoj	
10	540	M	Lokhande Vinayak Sanjay	
11	541	M	Machale Akshay Rajendra	
12	542	M	Mali Rohit Dashrath	
13	543	M	Mane Tushar Jaysing	' Kolhapuri Footwear Industryin Kolhapur District'
14	544	M	Mujawar Sarfaraj Rajjak	
15	545	M	Mulik Akshay Govind	
16	546	M	Narute Swapnil Shivaji	
17	547	M	Navale Badal Mahesh	
18	548	M	Pandharbale Shivarkar Sourabh Kishor	
19	549	M	Patil Shubham Sanjay	
20	550	M	Rewale Maruti Dagadu	
21	551	M	Shaikh Rais Usman	
22	552	M	Zirange Pavan Sambhaji	
23	553	M	Kamble Gopinath Bajirao	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Dr. S.V. Padmakar)
Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2017-2018)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1	538	M	Avaghade Ramesh Krishnat	'Tourism in Kolhapur District'
2	539	M	Awale Arvind Shripati	
3	540	M	Burkule Parshuram Devraj	
4	541	F	Chalake Sarika Sarjerao	
5	542	F	Chopade Ravina Kakaso	
6	543	M	Gavade Nilesh Vitthal	
7	544	M	Gavade Ranjit Balaso	
8	545	M	Gosavi Ravindra Balu	'Forts in Kolhapur District'
9	546	M	Jadhav Amar Sanjay	
10	547	M	Jamdade Vishwnath Pandurang	
11	548	M	Kadam Nilesh Nagesh	
12	549	M	Khade Ramesh Ramchandra	
13	550	M	Khot Ankush Sarjerao	
14	551	M	Kumbhar Pradip Mahadev	
15	552	M	Magdum Rajaram Ananda	'Temples in Kolhapur District'
16	553	M	Mali Satish Ananda	
17	554	M	Mulik Rushikesh Bajirao	
18	555	F	Patil Dhanashree Shankar	
19	556	F	Potdar Swati Manohar	
20	557	M	Powar Abhijit Ananda	
21	558	F	Sid Rupali Vishwanath	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Dr. S. V. Padmakar)
Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Department Of BCA

B.C.A - III

Major Project List Year 2021-22

Sr.No	Students Name	Project Name	Guide Name
1	CHAVAN SURAJ RAVINDRA	Human Resourse Management	Prof.S.A.Desai
2	DABADE ANKITA ANNASO		
3	*DABADE SHARWARI SUBHASH		
4	DOIFODE YASH VINOD	Typing Pattern	Prof.D.V.Ulape
5	*HANKARE SONALI SANJAY		
6	JADHAV MAHESH ANIL	Movie Ticket Booking	Prof.S.A.Desai
7	*JADHAV SWARANJALI WALMIK		
8	*KAMBLE ASHWINI EKNATH		
9	*KAMBLE YASHASHRI SUKHDEV	Hospital Management System	Prof.D.V.Ulape
10	*KUMBHAR TRUPTI UMESH		
11	*LOLE SHIVANI AVADHUT		
12	MANE ROHIT AKARAM	Hardware Billing System	Prof.S.A.Desai
13	PATIL BHAGYASHREE BAJIRAO		
14	PATIL PRANAV SANDEEP		
15	PATOLE PRATHMESH RAJESH	Internet Banking	Prof.D.V.Ulape
16	*PINJARI SIMEEN TAHIR		
17	*SHINDE RUNALI SACHIN		
18	*SHINGADE SNEHAL SANJAY	Yoga Abhyas	Prof.S.A.Desai
19	Waghmare Abhishek Suryakant		

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Department of BCA

B.C.A - III

Major Project List Year 2020-21

Sr.No.	Student Name	Project Name	Guide Name
1	Mr.Yugantar Vasant Yadav	Typing Pattern	Prof S.A. Desai
2	Mr.Vishwjjet Bhimrao Sathe		
3	Miss Sadaf Rashid Walage	Yoga Abhyas	Prof D.V. Ulape
4	Miss Anisa Jamal Mulani		
5	Mr.Prasad Ashok Mali		
6	Mr.Nadim Shanshuddin Sanade	Movie Ticket Booking	Prof D.V. Ulape
7	Mr.Kiran Ramnath Bangare		
8	Miss Archana Laxman Banne	Raj Trading & Hardware Billing Sys	Prof S.A. Desai
9	Miss Ankita Anil Waghmare		
10	Mr.Rahul Prabhakar Amboli		
11	Miss Ashiwini Lingappa Pujari	Hospital Management System	Prof D.V. Ulape
12	Miss Kajal Yashvant Patil		
13	Miss Aishwarya Ashok Kharkande		
14	Mr. Ketan Dipak Kamble	Internet Banking	Prof S.A. Desai
15	Mr.Prajwal Mallapa Badnur		
16	Miss Rutuja Shamrao Malakar	www.Samsung Showroom.com	Prof S.A. Desai
17	Miss Bhagyashri Ramesh Kumbhar		
18	Miss Rohini Sureshbhai Kurane		

Head
Department of BCA
Dr. Babasaheb Ambedkar College,
Peth Vadgaon-416 112.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Department of BCA

B.C.A - III

Major Project List Year 2019-20

Sr. No.	Group Name	Project Name	Guide Name
1	Priyanka Patil	Hospital Management System	Mr. D.V.Ulape
2	Muskan Shaikh		
3	Tejaswini Patil		
4	Snehal Shidage		
5	Varsha Kale	Medical Management System	Mr. V.H.Pundikar
6	Mayuri More		
7	Ankita Kamble		
8	Rohini Sutar		
9	Rutuja Bhosale	Hotel Management	Mrs. S.A. Desai
10	Monika Dabade		
11	Vaishnavi Kumbhojkar		
12	Snehal Patil	Online Examination	Mr. D.V.Ulape
13	Amin Tamboli		
14	Suraj Chogule		
15	Pallavi Koli		
16	Omkar Kamble	Café Management	Mr. V.H.Pundikar
17	Omkar Gaikwad		
18	Rushikesh Ghatage		
19	Yogesh Powar		
20	Mahesh Patil	Samsaung Showroom.com	Mrs. S.A.Desai
21	Mustak Panhalkar		
22	Vikas Rathod		
23	Pooja Patil	College Management	Mr. D.V.Ulape
24	Sayali Patil		
25	Shital Mane		
26	Pooja Jadhav	Coffee Shop Managemnt	Mr. V.H.Pundikar
27	Sahil Attar		
28	Adil Nalband		

Head
Department of BCA
Dr. Babasaheb Ambedkar College,
Peth Vadgaon-416 112.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidya...
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Department of BCA

B.C.A - III

Major Project List Year 2018-19

Sr.No.	Student Name	Project Name	Guide Name
1	Patole Sandeep Ramesh	website on Mahindra Motors	Kothawale A.A.
2	Patil Akshay Jaysing		
3	Patil Chetan Dyaneshwar	website on hotel Oberoi	Kothawale A.A.
4	Shinde Sourabh Sharad		
5	Kale Suhas Suresh		
6	Mulani Ayyaj Azad	website on Gyam Managemnt System	Kothawale A.A.
7	Kamble Pranit Deepak		
8	Makandar Salim Bandagish		
9	Gaikwad Sangram Sunil		
10	Pustake Anuja Sanjay	website on Samsung Showroom	Kothawale A.A.
11	Kale Snehal Ashok		
12	Kharade Varsha Jaganath		
13	Naik Pradyna Shrikant		

Head
Department of BCA
Dr. Babasaheb Ambedkar College,
Peth Vadgaon-416 112.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Department of BCA

B.C.A - III

Major Project List Year 2017-18

Sr.No.	Student Name	Project Name	Guide Name
1	Kamble Adinath	College Management Sys	Shinde R.S.
2	Powar Sonali		
3	Bhosale Sushant	Human Research Manag	Shinde R.S.
4	Dabade Rohan		
5	Kamble Avinash	Multiplex Ticket Booking	Prof.Shinde R.S.
6	Kamble Rohit Dinkar		
7	Mali Sonali Amol	Mobile Store Mang Sys	Prof.Shinde R.S.
8	Momin Sana		
9	Sawant Pranali	Online Shopping	Prof.Shinde R.S.
10	Varpe Shubham		
11	Shete Jyoti	Travel Management	Prof.Shinde R.S.
12	Sanadi Nishanta		
13	Vaishalo Dongare	Human Resource Mang	Prof.Shinde R.S.
14	Kothawale Gautami		
15	Bhosale Ruchita	website On Job Portal Sys	Prof.Shinde R.S.
16	patil Sarang	SS Communication mobile Shop	Prof.Shinde R.S.
17	Patil Yash Baban		
18	Hujare Sudarshan	Kolhapur Tourism	Prof.Shinde R.S.
19	Momin Salaman		
20	Mane Vishal	Hotel Oberoi	Prof.Shinde R.S.
21	Patil Mayur		
22	Parit Aviraj	Samsung Showroom	Prof.Shinde R.S.
23	Jadhav Pramod	Mahindra Motors	Prof.Shinde R.S.
24	Patil Sunil	Jahav tractors	Prof.Shinde R.S.
25	Jadhav Akshay		
26	Kadam Aakash	Powerflex Fitness	Prof.Shinde R.S.
27	Jadhav Amit		
28	Momin Arbaj		
29	Shah Karan	Library Mang Sys	Prof.Shinde R.S.
30	Maner Simran		
31	Patil Ruturaj	Employee Evaluation Sys	Prof.Shinde R.S.
32	kitture Shubham		
32	Atigre Nagesh		

Head
Department of BCA
Dr. Babasaheb Ambedkar College,
Peth Vadgaon-416 112.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon

Modern Management Practices

Project Implimentation

Year 2021 - 2022

B.Com III

Sr.No	Roll No	Students Name	Project Name
1	1101	Balgave Pooja Vitthal	Event Management
2	1102	Bhandare Prajakta Ramesh	Time Management
3	1103	Bhandari Rani Bhagwan	Quality Management
4	1104	Bhingarde Priti Vilas	Event Management
5	1105	Bhopale Ritesh Anil	Time Management
6	1106	Bodake Komal Dhondiba	Time Management
7	1107	Buchade Archana Rangrao	Time Management
8	1108	Chavan Gayatri Balaso	Event Management
9	1109	Chopade Anuradha Sunil	Quality Management
10	1110	Chougule Pratik Prakash	Time Management
11	1111	Dalavi Divya Vasant	Quality Management
12	1112	Ghatage Sayali Sanjay	Event Management
13	1113	Gholap Aishwarya Popat	Quality Management
14	1114	Jadhav Balaji Digambar	Event Management
15	1115	Jadhav Shubham Ganesh	Event Management
16	1116	Jamadar Sufiyan Shahabuddin	Quality Management
17	1117	Kamble Akanksha Nathaji	Event Management
18	1118	Kamble Ashirwad Sudesh	Event Management
19	1119	Kamble Bramhajit Gopal	Event Management
20	1120	Kamble Sidhant Rajiv	Event Management
21	1121	Kamble Urmila Gautam	Quality Management
22	1122	Kamble Vicky Ashok	Time Management
23	1123	Kamble Vipul Bandu	Performance Management
24	1124	Khandekar Sourabh Prakash	Quality Management
25	1125	Khot Abhishek Ramesh	Quality Management
26	1126	Khot Jayant Vishnu	Quality Management
27	1127	Kumbhar Omkar Vijay	Quality Management
28	1128	Kurane Amol Pavlas	Performance Management
29	1129	Kurane Saurabh Vijay	Performance Management
30	1130	Lakhan Deepali Bandu	Stress Management
31	1131	Latif Shahnavaz Shoukat	Event Management
32	1132	Lohar Shrutika Rajaram	Event Management
33	1133	Lugade Dnyandeep Satish	Quality Management
34	1134	Magdum Sandhyarani Sanjay	Time Management
35	1135	Mali Amar Vijay	Performance Management
36	1136	Mane Digvijay Mansing	Event Management
37	1137	Mane Shilpa Shivaji	Quality Management
38	1138	Mane Sourabh Sangram	Event Management
39	1139	Momin Sofiyan Shoukat	Quality Management

40	1140	More Shantanu Balaso	Time Management
41	1141	Naik Vishal Shivaji	Time Management
42	1142	Nalband Juned Javed	Event Management
43	1143	Nayakavadi Dattatraya Tanaji	Time Management
44	1144	Naykwadi Aruna Tanaji	Time Management
45	1145	Pange Sujata Balaso	Quality Management
46	1146	Panhalkar Rehana Mohiddin	Stress Management
47	1147	Pathan Sohel Dongarisab	Time Management
48	1148	Patil Adarash Indrajeet	Time Management
49	1149	Patil Aparna Dhanaji	Performance Management
50	1150	Patil Ashitosh Mahipati	Time Management
51	1151	Patil Kiran Krishnat	Quality Management
52	1152	Patil Pradip Ishwar	Quality Management
53	1153	Patil Prathmesh Gundoji	Event Management
54	1154	Patil Priyanka Laxman	Stress Management
55	1155	Patil Rekha Bhaskar	Time Management
56	1156	Patil Rohit Appaso	Quality Management
57	1157	Patil Sachin Rajendra	Event Management
58	1158	Patil Sanika Appaso	Time Management
59	1159	Patil Sanket Sarjerao	Performance Management
60	1160	Patil Shivani Laxman	Stress Management
61	1161	Patil Sourabh Dhondiram	Event Management
62	1162	Pawar Shubham Maruti	Time Management
63	1163	Peerzade Tanveer Kaleem	Performance Management
64	1164	Pise Sanat Sudhakar	Time Management
65	1165	Powar Akash Ashok	Time Management
66	1166	Powar Rohit Subhash	Event Management
67	1167	Powar Ruturaj Shripati	Performance Management
68	1168	Powar Shweta Babaso	Event Management
69	1169	Satpute Swapnil Abasaheb	Time Management
70	1170	Shinde Sourabh Prakash	Quality Management
71	1171	Shinde Vibhakti Vilas	Time Management
72	1172	Shinge Shubhangi Suresh	Time Management
73	1173	Surve Pooja Pratap	Quality Management
74	1174	Sutar Kiran Ganesh	Time Management
75	1175	Sutar Priyanka Narayan	Event Management
76	1176	Talugade Omkar Baburao	Time Management
77	1177	Waghmare Vikram Sukhdev	Performance Management
78	1178	Wayadande Ashish Vilas	Performance Management
79	1179	Yadav Mayuri Jaysing	Quality Management
80	1180	Yadav Vaishnavi Ajit	Event Management
81	1181	Asangi Mallikarjun Basappa	Performance Management
82	1182	Attar Fija Makbul	Event Management
83	1183	Bedag Anjum Mainuddin	Quality Management
84	1184	Chavan Ruturaj Sunil	Event Management

85	1185	Chavan Shubham Anandrao	Time Management
86	1186	Dinde Kajol Yallappa	Stress Management
87	1187	Falake Kishori Sardar	Event Management
88	1188	Jadhav Dhiraj Shahaji	Time Management
89	1189	Patil Dattatray shankar	Quality Management
90	1190	Patil Prajakta Subhash	Quality Management
91	1191	Patole Saurabh Shankar	Event Management
92	1192	Shah Ariha Shital	Time Management
93	1193	Shelake Shubham Annappa	Event Management
94	1194	Teli Aishwarya Subhash	Time Management
95	1195	Patil Sandip Sarjerao	Event Management
96	1196	Patil Ashitosh Babaso	Quality Management
97	1197	Bhosale Suraj Tanaji	Time Management
98	1198	Nirmale Chandrashekhar Pandit	Time Management
99	1199	Dhanavade Sonali Bhikaji	Quality Management
100	1200	Topkar Aditya Ramesh	Event Management

Jayprakash Education Society

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon

Project Implimentation

B.com.- III Academic Year 2020 - 2021

Subject - Modern Management Practises

Sr.No	Roll No	Students Name	Project Name
1	1001	Amane Akshay Prakash	Total Quality Management
2	1002	Anuse Sanket Balaso	Total Quality Management
3	1003	Attar Ayesha Hasan	Total Quality Management
4	1004	Atugade Namrata Nathaji	Total Quality Management
5	1005	Avaghade Ankita Satish	Total Quality Management
6	1006	Babar Gayatri Babaso	Quality Standards-Bench marking
7	1007	Bandgar Pallavi Sanjay	Quality Standards-Bench marking
8	1008	Bandgar Prashant Bhimrao	Quality Standards-Bench marking
9	1009	Bhise Janaki Kumar	Quality Standards-Bench marking
10	1010	Bhosale Komal Prakash	Quality Standards-Bench marking
11	1011	Chavan Pratidnya Baburao	Quality Stansard - Six sigma
12	1012	Chavan Sachin Shivaji	Quality Stansard - Six sigma
13	1013	Chingale Amruta Ashok	Quality Stansard - Six sigma
14	1014	Chopade Swaranjali Dhanaji	Quality Stansard - Six sigma
15	1015	Chougule Komal Satgonda	Quality Stansard - Six sigma
16	1016	Chougule Madhuja Atmaram	Quality Standard - ISO 9000
17	1017	Chougule Sourabh Sarjerao	Quality Standard - ISO 9001
18	1018	Chougule Suhel Raju	Quality Standard - ISO 9002
19	1019	Chougule Sushama Tanaji	Quality Standard - ISO 9003
20	1020	Desai Jyoti Ajit	Quality Standard - ISO 9004
21	1021	Desai Vaibhav Ajit	Japanase Management- QMT
22	1022	Dhangar Punam Sarjerao	Japanase Management- QMT
23	1023	Dhavale Abhishek Nandkumar	Japanase Management- QMT
24	1024	Gaikwad Namrata Jalindar	Japanase Management- QMT
25	1025	Gavade Bhagashri Maruti	Japanase Management- QMT
26	1026	Ghorpade Pravin Ashok	Chinese Management - leadership
27	1027	Gondhali Prithviraj Subhash	Chinese Management - leadership
28	1028	Gundage Sunanda Mahadev	Chinese Management - leadership
29	1029	Herle Neha Babaso	Chinese Management - leadership
30	1030	Ingavale Aditya Kumar	Chinese Management - leadership
31	1031	Jadhav Ajay Ashwinkumar	Event Management
32	1032	Jadhav Amruta Balaso	Event Management
33	1033	Jadhav Karuna Shahaji	Event Management
34	1034	Jadhav Rohan Sambhaji	Event Management
35	1035	Jadhav Shivani Mahadev	Event Management
36	1036	Jadhav Shivani Sambhaji	Performance Management
37	1037	Jadhav Swapnil Vishwas	Performance Management
38	1038	Jangam Shital Chimaji	Performance Management
39	1039	Jangam Vinayak Vijay	Performance Management
40	1040	Joshi Pooja Rajkumar	Performance Management
41	1041	Kadam Sarika Babaso	Time Management

42	1042	Kambale Sonali Vilas	Time Management
43	1043	Kamble Anita Chandrakant	Time Management
44	1044	Kamble Megha Arun	Time Management
45	1045	Kanavade Ketan Sukumar	Time Management
46	1046	Karape Roheet Popat	Stress Management
47	1047	Katkar Mrunal Bhairvnath	Stress Management
48	1048	Khade Rohit Krushnat	Stress Management
49	1049	Kharade Akash Rajendra	Stress Management
50	1050	Khondre Shivani Shivaji	Stress Management
51	1051	Kiratsing Sonali Dashrath	Elements of TQM
52	1052	Kokare Nitin Janardan	Elements of TQM
53	1053	Kumbhar Ganesh Subhash	Elements of TQM
54	1054	Kurane Kirti Vishwas	Elements of TQM
55	1055	Latthe Pournima Ramesh	Elements of TQM
56	1056	Lokare Prathmesh Prakash	Total Quality Management
57	1057	Lokare Raj Arun	Total Quality Management
58	1058	Mali Sanket Savanta	Total Quality Management
59	1059	Naikwadi Pavan Manoj	Total Quality Management
60	1060	Nikam Aniket Mahadev	Total Quality Management
61	1061	Nikam Avinash Sanjay	Quality Standards-Bench marking
62	1062	Parit Akshay Suresh	Quality Standards-Bench marking
63	1063	Patel Alisha Gani	Quality Standards-Bench marking
64	1064	Patel Hardik Haresh	Quality Standards-Bench marking
65	1065	Patil Abhijeet Gundopant	Quality Standards-Bench marking
66	1066	Patil Aishwarya Narasgonda	Quality Stansard - Six sigma
67	1067	Patil Amar Nivrutti	Quality Stansard - Six sigma
68	1068	Patil Amol Shivaji	Quality Stansard - Six sigma
69	1069	Patil Asmita Eknath	Quality Stansard - Six sigma
70	1070	Patil Machindra Santaji	Quality Stansard - Six sigma
71	1071	Patil Mahesh Manik	Quality Standard - ISO 9000
72	1072	Patil Monika Vijayrao	Quality Standard - ISO 9001
73	1073	Patil Pooja Shivaji	Quality Standard - ISO 9002
74	1074	Patil Rushikesh Vasant	Quality Standard - ISO 9003
75	1075	Patil Rutuja Appaso	Quality Standard - ISO 9004
76	1076	Patil Rutuja Raviraj	Japanase Management- QMT
77	1077	Patil Sanyukta Pandit	Japanase Management- QMT
78	1078	Patil Sonali Chandrakant	Japanase Management- QMT
79	1079	Patil Suvarna Bhimrao	Japanase Management- QMT
80	1080	Patil Tejashree Namdev	Japanase Management- QMT
81	1081	Patil Vishwajit Sanjay	Chinese Management - leadership
82	1082	Pawar Pratiksha Vishwas	Chinese Management - leadership
83	1083	Pawar Vaishali Baswant	Chinese Management - leadership
84	1084	Pol Amar Premnath	Chinese Management - leadership
85	1085	Powar Sharad Rajaram	Chinese Management - leadership
86	1086	Powar Shital Bhagwan	Event Management
87	1087	Powar Shubham Sanjay	Event Management

88	1088	Rasal Rohan Rajendra	Event Management
89	1089	Ravande Mayuri Mohan	Event Management
90	1090	Romane Dhanashri Sukumar	Event Management
91	1091	Salunkhe Nikhil Prakash	Performance Management
92	1092	Shikhare Nitin Anil	Performance Management
93	1093	Shinde Manasi Sanjay	Performance Management
94	1094	Shinde Sunny Madhukar	Performance Management
95	1095	Shinde Sushant Jalindar	Performance Management
96	1096	Sutar Mayuresh Madhukar	Time Management
97	1097	Sutar Nikhil Vishwanath	Time Management
98	1098	Vayadande Puja Mahadev	Time Management
99	1099	Wagh Purva Yuvraj	Time Management
100	1100	Yadav Aarati Suresh	Time Management
101	1124	Bagwan Sumaiyya Mujjb	Stress Management
102	1125	Chougule Namrata Prakash	Stress Management
103	1126	Dhanavade Akshay Shamrao	Stress Management
104	1127	Digraje Kishor Sunil	Stress Management
105	1128	Gilbile Karan Raju	Stress Management
106	1129	Gurav Omkar Bhimrao	Elements of TQM
107	1130	Ingalkar Mayuri Vishwas	Elements of TQM
108	1131	Jangam Omkar Rajendra	Elements of TQM
109	1132	Kadam Ganesh Nagesh	Elements of TQM
110	1133	Kadambala Divya Krushnarao	Elements of TQM
111	1134	Kerlekar Aniket Indrajit	Total Quality Management
112	1135	Khot Vaishnavi Vasant	Total Quality Management
113	1136	Kurane Nilesh Netaji	Total Quality Management
114	1137	Kurane Rakesh Bhikaji	Total Quality Management
115	1138	Lugade Manoj Subhash	Total Quality Management
116	1139	Mane Alkesh Shankar	Quality Standards-Bench marking
117	1140	Maske Sanket Sanjay	Quality Standards-Bench marking
118	1141	Mullani Aafsana Ayub	Quality Standards-Bench marking
119	1142	Mullani Simran Zakir	Quality Standards-Bench marking
120	1143	Naikawadi Poonam Sanjay	Quality Standards-Bench marking
121	1144	Patil Pawan Vishwanath	Quality Stansard - Six sigma
122	1145	Patil Shital Ashok	Quality Stansard - Six sigma
123	1146	Subhedar Rushikesh Mohan	Quality Stansard - Six sigma
124	1147	Sutar Shweta Dhanaji	Quality Stansard - Six sigma
125	1148	Vasudev Abhishek Suresh	Quality Stansard - Six sigma
126	1149	Zende Tushar Vijay	Quality Standard - ISO 9000
127	1150	Zore Dilip Balu	Quality Standard - ISO 9001
128	1156	Patil Swati Laxman	Quality Standard - ISO 9002
129	1157	Sayyad Harun Gajbarali	Quality Standard - ISO 9003
130	1159	Koravi Priyanka Dilip	Quality Standard - ISO 9004

Jayprakash Education Society's

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon-416112

INTERNSHIP

PRANITI ENTERPRISES

B ward c, 2670, Shanivar Peth, Karveer, Kolhapur, Maharashtra, 416002 Contact : 9850363435 Email : pravin363435shinde@gmail.com

GSTNO 27BZEPS5978K1ZF

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is to certify that five students of B.Com 3rd Year Students from Dr.Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon have successfully completed 16 day intership during 15/09/2021 to 30/09/2021 in PRANITI ENTERPRISES , Kolhapur on behalf of our organization , I wish them all the best for the future endover.

Sr No	Name of the student	Class
1	Teli Aishwarya Subhash	B.Com III
2	Patil Sandip Sarjerao	B.Com III
3	Patil Ashitosh Babaso	B.Com III
4	Bhosale Suraj Tanaji	B.Com III
5	Nirmale Chandrashekhar Pandit	B.Com III

PRANITI ENTERPRISES
Shaniwar Peth, Jay Bhavani Chowk,
Kolhapur. Prop-Pravin Shinde
Mob.: 9850363435.

PRANITI ENTERPRISES

B ward c, 2670, Shanivar Peth, Karveer, Kolhapur, Maharashtra, 416002 Contact : 9850363435 Email : pravin363435shinde@gmail.com

GSTNO 27BZEPS5978K1ZF

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is to certify that five students of BCA 3rd Year Students from Dr.Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon have successfully completed 16 day intership during 15/09/2021 to 30/09/2021 in PRANITI ENTERPRISES , Kolhapur on behalf of our organization , I wish them all the best for the future endover.

Sr No	Name of the student	Class
1	Chavan Suraj Ravindra	BCA III
2	Dabade Ankita Annaso	BCA III
3	Jadhav Mahesh Anil	BCA III
4	Patil Bhagyashree Bajirao	BCA III
5	Jadhav Mahesh Anil	BCA III

PRANITI ENTERPRISES
Shaniwar Peth, Jay Bhavani Chowk,
Kolhapur. Prop-Pravin Shinde
Mob.: 9850363435.

PRANITI ENTERPRISES

B ward c, 2670, Shanivar Peth, Karveer, Kolhapur, Maharashtra, 416002 Contact : 9850363435 Email : pravin363435shinde@gmail.com

GSTNO 27BZEPS5978K1ZF

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is to certify that five students of B A 3rd Year Students from Dr.Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon have successfully completed 16 day intership during 15/09/2021 to 30/09/2021 in PRANITI ENTERPRISES , Kolhapur on behalf of our organization , I wish them all the best for the future endover.

Sr No	Name of the student	Class
1	Dongare Siddesh Uttam	BA III
2	Gavade Vitthal Suresh	BA III
3	Jondhale Kiran Maruti	BA III
4	Kadam Aniket Bajirao	BA III
5	Kamble Digvijay Chandrakant	BA III

PRANITI ENTERPRISES
Shaniwar Peth, Jay Bhavani Chowk,
Kolhapur. Prop-Pravin Shinde
Mob.: 9850363435.

Shree Enterprises
Office : A/P : Vathar Tarf Vadgaon, Tal: Hatkanangle, Dist : Kolhapur – 416112
Phone : (0230) 2407214, Mobile : 9850567314 Email : ravipadalkar@gmail.com
GSTIN NO:27AWNPP4717E1ZA

Date : 05/04/2020

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is to certify that five students of B.C.A. 3rd Year Students from Dr.Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon have successfully completed 2.5 month internship during 01/01/2020 to 10/03/2020 in Shree Enterprises , Vathar Tarf Vadgaon on behalf of our organization . I wish them all the best for the future endover.

Sr No	Name of the student	Class
1	Ambali Rahul Prabhakar	BCA III
2	Todkar Pratap Mallappa	BCA III
3	Barne Akash Laxman	BCA III
4	Kamble Rohan Dinak	BCA III
5	Khadarde Vishwajeet Ashok	BCA III
6	Nanaware Durgaprasad Ramesh	BCA III
7	Jadhav Akash Shivaji	BCA III
8	Kalkat Rutuja Shivaji	BCA III
9	Mulani Aaliya Jamil	BCA III
10	Patil Kajal Yashwant	BCA III
11	Patil Rani Sanjay	BCA III
12	Pujari Ashwini Lingappa	BCA III
13	Sarade Sonali Shamsundar	BCA III
14	Sathe Vishwajeet ashtaray	BCA III
15	Shaikh Arshad Mahmud	BCA III
16	Wadmare Arpita Anil	BCA III
17	Walkar Sruti Rastul	BCA III
18	Yadav Yogeeta Vasant	BCA III
19	Yaraf Pratik Ashok	BCA III
20	Shengade Akash Ramesh	BCA III

SHREE ENTERPRISES
Proprietor

Shree Enterprises

Office : A/P : Vathar Tarf Vadgaon Tal. Hatkanangle, Dist. Kolhapur – 416112
Phone : (0230) 2407314, Mobile : 9850507314 Email : ravipadalkar@gmail.com

GSTIN NO:27AWNPP4717E1ZA

Date : 01/04/2019

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is to certify that five students of B.C.A. 2nd Year Students from Dr.Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon have successfully completed 3 month internship during 01/01/2019 to 31/03/2019 in Shree Enterprises , Vathar Tarf Vadgaon on behalf of our organization . I wish them all the best for the future endover.

Sr No	Name of the student	Class
1	Gaikwad Sangram Sunil	BCA III
2	Kolekar Rahul Kondiba	BCA III
3	Kale Sachin Ashok	BCA III
4	Kale Sujay Suresh	BCA III
5	Kamble Pratik Deepak	BCA III
6	Khande Vaibhav Jagannath	BCA III
7	Kolekar Sahil Gangadhar	BCA III
8	Mulla Ayaj Azad	BCA III
9	Nale Pradnya Sadanand	BCA III
10	Patil Akshay Anil	BCA III
11	Patil Chetan Chandrashekhar	BCA III
12	Pradhan Aditya Sanjay	BCA III
13	Salokhe Swapnil Sharad	BCA III

SHREE ENTERPRISES

Proprietor

PRANITI ENTERPRISES

B ward c, 2670, Shaniwar Peth, Karveer, Kolhapur, Maharashtra, 416002 Contact : 9850363435 Email : pravin363435shinde@gmail.com

GSTNO 27GZPS5978K1ZP

Date : 01/10/2019

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is to certify that five students of B.Com 3rd Year Students from Dr.Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon have successfully completed 16 day intership during 15/09/2019 to 30/09/2019 in PRANITI ENTERPRISES , Kolhapur on behalf of our organization . I wish them all the best for the future endover.

Sr No	Name of the student	Class
1	Bhingarde Vinay Vilas	B.Com III
2	Bhise Chaitali Ramesh	B.Com III
3	Dabade Parasharam Mahipati	B.Com III
4	Dhanwade Pradksha Sunil	B.Com III
5	Kaware Abhishek Rajendra	B.Com III
6	Kumbhar Komal Krishnath	B.Com III
7	Patil Sayasa Baban	B.Com III
8	Shinde Bhushan Bhagwan	B.Com III
9	Sutar Tanveera Javed	B.Com III
10	Rathod Akshali Dattatray	B.Com III

PRANITI ENTERPRISES
Shaniwar Peth, Jay Bhavani Chowk,
Kolhapur. Prop-Pravin Shinde
Mob.: 9850363435.

PRANITI ENTERPRISES

B ward c, 2670, Shaniwar Peth, Karveer, Kolhapur, Maharashtra, 416002 Contact : 9850363435 Email : pravin363435shinde@gmail.com

GSTIN 27BZEPS8978K1ZF

Date : 01/10/2017

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is to certify that five students of B.Com 3rd Year Students from Dr.Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon have successfully completed 16 day intership during 15/09/2017 to 30/09/2017 in PRANITI ENTERPRISES , Kolhapur on behalf of our organization . I wish them all the best for the future endover.

Sr No	Name of the student	Class
1	Kasabe Dalvi Dhananjay	B.Com III
2	Kambhar Jyoti Ashok	B.Com III
3	Patil Akash Arjun	B.Com III
4	Patil Vanita Bhikaji	B.Com III
5	Kambhar Komal Vilas	B.Com III
6	Bhosale Sachin Shankar	B.Com III
7	Gosavi Ramesh Shankar	B.Com III
8	Koli Priyanka Prakash	B.Com III
9	Khade Anil Vasant	B.Com III
10	Patil Pallavi Ganpati	B.Com III

PRANITI ENTERPRISES
Shaniwar Peth, Jay Bhavani Chowk,
Kolhapur. Prop-Pravin Shinde
Mob.: 9850363435.

Shree Enterprises

Office : A/P : Vathar Tarf Vadgaon, Tal: Hatkanangle, Dist : Kolhapur – 416112
Phone : (0230) 2407314, Mobile : 9850507314 Email : ravipadalkar@gmail.com

GSTIN NO:27AWNPP4717E1ZA

Date : 01/04/20218

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is to certify that five students of B.C.A. 3rd Year Students from Dr.Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon have successfully completed 3 month intership during 01/01/2018 to 31/03/2018 in Shree Enterprises , Vathar Tarf Vadgaon on behalf of our organization . I wish them all the best for the future endover.

Sr No	Name of the student	Class
1	Atigre Nagesh Shankar	BCA III
2	Bhosale Ruchita Netaji	BCA III
3	Bhosale Sushant Yashvant	BCA III
4	Dongare Vaishnavi Sanjay	BCA III
5	Gaikwad Sangram Sunil	BCA III
6	Jadhav Pramod Baraso	BCA III
7	Kalbhushan Rahul Kondiba	BCA III
8	Kamble Avinash Ashok	BCA III
9	Kamble Pranit Deepak	BCA III
10	Kamble Rohit Dinkar	BCA III
11	Kothawale Dhanashri Meghaji	BCA III
12	Kothawale Gautami Bhagvan	BCA III
13	Makandar Salim Bandagisb	BCA III
14	Mali Sonali Bhagavan	BCA III
15	Maner Sharan Menaab	BCA III
16	Momin Arbaz Musa	BCA III
17	Momin Sana Salim	BCA III
18	Nikam Suraj Ramkrishna	BCA III
19	Patil Chetan Dnyaneshwar	BCA III
20	Patil Sayyar Murad	BCA III

SHREE ENTERPRISES

Proprietor

PRANITI ENTERPRISES

B ward c, 2670, Shaniwar Peth, Karveer, Kolhapur, Maharashtra, 416002 Contact : 9850363435 Email : pravin363435shinde@gmail.com

GSTNO 27BZEPS5978K1ZF

Date : 01/10/2018

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is to certify that five students of B.Com 3rd Year Students from Dr.Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon have successfully completed 16 day internship during 15/09/2018 to 30/09/2018 in PRANITI ENTERPRISES , Kolhapur on behalf of our organization . I wish them all the best for the future endover.

Sr No	Name of the student	Class
1	Chougule Sujit Bhagwan	B.Com III
2	Ingawale Mohini Dilip	B.Com III
3	Lakhan Pandit Maruti	B.Com III
4	Madhukar Sneha Jotiram	B.Com III
5	Patel Shweta Nareshbhai	B.Com III
6	Patil Utkarsha Mahadev	B.Com III
7	Patil Vijay Dnyandeo	B.Com III
8	Nikam Tushar Vilas	B.Com III
9	Lagade Mrunal Sambhaji	B.Com III
10	Patil Nisha Uday	B.Com III

01.10.2018

PRANITI ENTERPRISES
Shaniwar Peth, Jay Bhavani Chowk,
Kolhapur. Prop-Pravin Shinde
Mob.: 9850363435.

Project Work /Internship Completion Certificates

एस.टी.स्टॅन्ड पाठीमागे, जनता बझार जवळ, वक्रतुंड कॉम्प्लेक्स, पेठ वडगांव
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर (तालुका कार्यक्षेत्र) फोन : (०२३०)२४७२२४७

जावक क्र. 210/2022

दिनांक : 14 DEC/2022,

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify Mr.Satej Nitin Jadhav . a/p vathar.student of DR.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya , peth vadgaon . he was successfully completed 15 days intership during 01.11.2022 To 15.11.2022 in Somnath Nagari Sahakari Pat Sanstha peth vadgaon, with great satisfaction he was Sincere , Honest and hardworking dedicated in his work . on behalf of our Somnath Nagari Sah pat Sanstha peth vadgaon, we wish her best luck for future career.

मॅनेंजर
सोमनाथ नागरी सहकारी पत संस्था मर्या;
पेठ वडगांव, ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर.

OUR SERVICE IS OUR RELIGION

PADMAHIRA RURAL URBAN NIDHI BANK

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify **MR. SAMARTH PRAKASH GURAV, KINI.** student of. B.COM -3. Form DR. BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA PETH VADGAON. He has successfully completed 15 days internship during **25/11/2022 to 10/12/2022** in **PADMAHIRA RURAL URBAN NIDHI BANK LTD, SAMBHAPUR** with great satisfaction. He is sincere, honest, and hardworking dedicated in his work. On behalf of our Cash center. we wish his best luck for future career.

PADMAHIRA RURAL URBAN NIDHI LIMITED, SAMBHAPUR
CIN U65999
PN 2022
PLN 208023

एस.टी.स्टॅन्ड पाठीमागे, जनता बझार जवळ, वक्रतुंड कॉम्प्लेक्स, पेठ वडगांव
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर (तालुका कार्यक्षेत्र) फोन : (०२३०)२४७२२४७

जावक क्र. 240/2022

दिनांक : 14/DEC/2022

सोमनाथ नागरी सह.पत संस्था मर्या.पेठ वडगांव * ता.हातकणंगले, जि.कोल्हापूर * नो.क्र. केपीआर/एमजेई/आरएसआर/सीआर/सोमनाथ/ ०५-२२/७८ दि. २-२-०३

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify Mr. Mali shivraj babaso . a/p vathar.student of DR.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya , peth vadgaon . he was successfully completed 15 days intership during 01.11.2022 To 15.11.2022 in Somnath Nagari Sahakari Pat Sanstha peth vadgaon, with great satisfaction he was Sincere , Honest and hardworking dedicated in his work . on behalf of our Somnath Nagari Sah pat Sanstha peth vadgaon, we wish her best luck for future career.

मॅनेजर
सोमनाथ नागरी सहकारी पत संस्था मर्या;
पेठ वडगांव, ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर.

गुरुप्रसाद
मुद्रणालय

मो. 9422620037 / 9422418607

वठार तर्फ वडगांव. ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर. ४१६ ११२.

दिनांक :

INTERNSHIP COMPLETION CERTIFICATE

We are pleased to inform you that SHIRKE ANIKET JALINDAR of DR BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA PETH VADGAON have successfully competed 15 days internship during 10-10-2022 to 25-10-2022 in our PRINTING PRESS We wish best luck for his bright future.

गुरुप्रसाद मुद्रणालय
वाठार तर्फ वडगांव

Date :-10-Dec-2022

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is certify **Mr Tushar Sudam Gholap Vadgaon**, student of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya , Peth Vadgaon. He successfully Completed 15 days Internship during 15/11/2022 to 30/11/2022 in Samrat Agro Company, Peth vadgoan with great satisfaction. It's his sincere, honest , And hardworking dedicated in her work. On behalf of our Compan's , we wish he best luck for future career.

SAMRAT AGRO
Peth Vadgaon, Kolhapur.
(Maharashtra) Mob. 9923214444

Date:

INTERNSHIP COMPLETION CERTIFICATE

We are pleased to inform you that **Dipali Ganesh Jadhav** of Dr.Babasaheb Ambedkar Mhavidyalay Peth vadgaon have successfully completed 15 days internship during 3 nov 2022 to 18 nov 2022 in our company **SEJAL INDUSTRIES** at Shiroli MIDC Kolhapur.

We wish best luck for her bright future.

SEJAL INDUSTRIES
KOLHAPUR
M.I.D.C. Gat No. 224

Manager

!! Shri Ram Samarth !!

SAKSHI ENTERPRISES
Near Dr. Gosavi Hospital, Bramhanpuri, Islampur.
Tal-Walwa. Dist-Sangli. Pin. 415 409
M.No. 99700 42737 , 9284664978
E- Mail : jayant.patil.22@gmail.com.

Distributor, Dealer & Retailer In Computers and IT Peripherals All Peripherals Part Repairers

DATE : 15/12 /2022

INTERSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify **Miss. Pradnya Dadaso Patil. Bhadole**, student of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. She has successfully completed 15 days internship during 01/11/2022 to 15/11/2022 in SAKSHI ENTERPRISES, ISLAMPUR with great satisfaction. She is sincere, honest, and hardworking dedicated in her work. On behalf of our computer center, we wish her best luck for future career.

SAKSHI Enterprises
Near Dr. Gosavi Hospital. Brahminpur
Islampur. Dist. Sangli 415 409
Jayant Patil Mob 99700 4273

!! Shri Ram Samarth !!

SAKSHI ENTERPRISES
Near Dr. Gosavi Hospital, Bramhanpuri, Islampur.
Tal-Walwa, Dist-Sangli. Pin. 415 409
M.No. 99700 42737 , 9284664978
E- Mail : jayant.patil.22@gmail.com

Distributor, Dealer & Retailer In Computers and IT Peripherals All Peripherals Part Repairers

DATE : 15/12 /2022

INTERSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify **Miss. Vaishnavi Eknath Patil . Bhadole**, student of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. She has successfully completed 15 days internship during 01/11/2022 to 15/11/2022 in SAKSHI ENTERPRISES, ISLAMPUR with great satisfaction. She is sincere, honest, and hardworking dedicated in her work. On behalf of our computer center, we wish her best luck for future career.

SAKSHI *Enterprises*
Near Dr. Gosavi Hospital. Brahminpuri
Islampur. Dist. Sangli 415 409
Prop Jayant Patil Mob 99700 4273

Excellence is our mantra to success

Frontium
Infotech Pvt. Ltd.

Date: - 15-12-2022

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify that Mr Shubham Mohan Kharkande, S/O Mr Mohan Kharkande, a B.COM student from Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon, has completed a 15th days internship at Frontium Infotesh Pvt Ltd Shiye. The duration of the internship was from 15th Nov 2022 to 30 November 2022.He is sincere, honest and hardworking dedication in his work. On behalf of our computer center, we wish her best luck for future career.

FRONTIUM INFOTECH LIMITED

Be half of Frontium infotech Shiye

Uday Shete.

M/S.UNIQUE MEDICARE DISTRUBUTORS.
MAIN ROAD,NEAR POST OFFICE,A/P-SAVARDE,TAL-HATKANANGALE,DIST-KOLHAPUR.416109.MO.9923485451.
DRUG LIN.NO.MH-KOL-20C/316079;20D/316080,GST-27DINPP6846M1Z8.

DATE-21 DEC.2022

TO,

MISS.ARPITA SHANKAR PATIL,
A/P-SAVARDE,TAL.HAT.DIST-KOLHAPUR-416109.

RES-EXPERIENCE LATTER.

DEAR MISS.ARPITA S.PATIL,

WITH REFERANCE TO YOU RESIGNATION LETTER PLEASE BE INFORMED THAT YOU ARE FROM YOUR ASSIGNMENTS WITH EFFECT FROM CLOSING HOURS OF 01 DEC.2022 TO 15 DEC.2022.

WISHING YOU ALL THE BEST IN YOUR IN YOUR FUTURE CAREER.

YOURS TRULY,

M/S.UNIQUE MEDICARE DOSTRIBUTORS.

21/12/2022.

PROP.

UNIQUE MEDICARE DISTRIBUTORS
Proprietor

Shree Computers Typewriting Institute

Shree Ram Nagar, Shiye, Tal – Karvir, Dist – Kolhapur
Contact No – 8379954050, Email id – 33210350@mkcl.org

ALC Code - 33210350

Ref. No.

Date: 16/12/2022

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify **Miss. Aarti Rajendra Patil,** student Of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. She has successfully completed 15 days internship during dt.15/11/2022 to 30/11/2022 in Shree Computer Typewriting Institute, Shiye with great satisfaction. She is sincere, honest, and hardworking dedicated in her work. On behalf of our computer center, we wish her best luck for future career.

This certificate is issued to her as per his request.

SHREE COMPUTER INSTITUTE KOLHAPUP

For

Shree Computer Typewriting Institute

Shree Ram Nagar, Shiye.

Shree Computer Typewriting Institute Govt. Recg. Code 41215014433 Shiye

VIJAYRATNA INDUSTRIES

MIDC SHROLI KOLHAPUR

GST NO- 27AVHPJ9230D1ZO
E-Mail : vijayratnaind@gmail.com
CONTENT NO- **9960621279**

DATE-25/12/2022

TO WHOM IT MAY CONCERN

This is to ceritfy that Mr. SHUBHAM KHARKANDE of his working at VMC operator "He is working in our VIJAYRATNA INDUSTRIES organization from JUIY 2021.During his training period he was found to be punctual, sincere and hard working in his work.

We wish him success from our team for his good future life this certificate is issued on the specific request of the employee.

Yours,
VIJAYRATNA INDUSTRIES
Proprietor

OUR SERVICE IS OUR RELIGION

PADMAHIRA RURAL URBAN NIDHI BANK

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify **MR. SAMARTH PRAKASH GURAV, KINI.** student of. B.COM -3. Form DR. BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA PETH VADGAON. He has successfully completed 15 days internship during **25/11/2022 to 10/12/2022** in **PADMAHIRA RURAL URBAN NIDHI BANK LTD, SAMBHAPUR** with great satisfaction. He is sincere, honest, and hardworking dedicated in his work. On behalf of our Cash center. we wish his best luck for future career.

PADMAHIRA RURAL URBAN NIDHI LIMITED, SAMBHAPUR
CIN U65999
PN 2022
PLN 208023

Date:

INTERNSHIP COMPLETION CERTIFICATE

We are pleased to inform you that **AMRUTA MANOJ BHOSALE** of Dr.Babasaheb Ambedkar Mhavidyalay Peth vadgaon have successfully completed 15 days internship during 3 nov 2022 to 18 nov 2022 in our company **SEJAL INDUSTRIES** at Shiroli MIDC Kolhapur.

We wish best luck for her bright future.

Manager

Date:

INTERNSHIP COMPLETION CERTIFICATE

We are pleased to inform you that **RUSHIKESH SADASHIV WAGHMODE** of Dr.Babasaheb Ambedkar Mhavidyalay Peth Vadgaon have successfully completed 15 days internship during 10 nov 2022 to 25 nov 2022 in our company PRATISAD **ADVERTISING AND MARKETING** at Aashta Sangli.

We wish best luck for him bright future.

प्रतिसाद
अॅडव्हर्टायझिंग अॅण्ड मार्केटींग

Excellence is our mantra to success

Frontium
Infotech Pvt. Ltd.

Date: - 15-12-2022

INTERNSHİP COMPLETION LETTER

This is to certify that **Mr Suraj Vilas Gholap** , S/O Mr Vilas Gholap, a B.COM student from **Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon**, has completed a 15th days internship at Frontium Infotesh Pvt Ltd Shiye. The duration of the internship was from 15th Nov 2022 to 30th November 2022.He is sincere, honest and hardworking dedication in his work. On behalf of our computer center, we wish her best luck for future career.

FRONTIUM INFOTECH PVT. LIMITED

On behalf of Frontium Infotech Shiye

Uday Shete.

SUCCESS COMPUTER

MS-CIT

Date: 10/12/2022

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify Mr. Sandeep Sampat Waghamare Toap, student of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. he has successfully completed 15 days internship during 15/11/2022 to 30/11/2022 in our institute with great satisfaction. He is sincere, honest, and hardworking dedicated in her work. On behalf of our computer center, we wish him best luck for future career.

At Post Taop,
Tal.-Hatkanangale
Dist.- Kolhapur 416122

॥ श्री व्यंकटेश प्रसन्न ॥

मे. पूर्वा असोशिएट्स्

...अधिकृत विक्रेते...

Crack Resistant Cement

बिरला शक्ती सिमेंट

A PRODUCT OF VASUNDHARA CEMENT

गाळा नं. ११, बालाजी अपार्टमेंट, कागवाडे मळा, इचलकरंजी. जि. कोल्हापूर (महाराष्ट्र)

Ph. : 0230 (Off.) O. 2431287, 2420541 Cell : 09823066581, 09370144797 e-mail : nrd1854@rediffmail.com

Ref. No.:

Date : / /201

Date :-03/12/2022.

TO WHOM SO EVER IT MAY CONCERN

This is to certify that Mr. Pratham Vijay Shikhare of Minche is joining in our organization as Marketing Officer .

He has successfully completed the training course at **BIRLA SHAKTI CEMENT** plant **SEDEM** from 18-11-22 TO 02-12.22. During his tenure, we found he to be honest, scincere, hard working & creative

This certificate is issued on the specific request of the employee.

Company PAN No. AEAPD3515R

Yours.

POORVA ASSOCIATES, ICH.

॥ श्री व्यंकटेश प्रसन्न ॥

मे. पूर्वा असोशिएट्स्

...अधिकृत विक्रेते...

बिरला शक्ती सिमेंट

गाळा नं. ११, बालाजी अपार्टमेंट, कागवाडे मळा, इचलकरंजी. जि. कोल्हापूर (महाराष्ट्र)

Ph. : 0230 (Off.) 0. 2431287, 2420541 Cell : 09823066581, 09370144797 e-mail : nrd1854@rediffmail.com

Ref. No.:

Date : / /201

Date :-03/12/2022.

TO WHOM SO EVER IT MAY CONCERN

This is to certify that Mr. Pratik Ashok Pange of Vathar is joining in our organization as Marketing Officer .

He has successfully completed the training course at **BIRLA SHAKTI CEMENT** plant **SEDEM** from 18-11-22 TO 02-12.22. During his tenure, we found he to be honest, scincere, hard working & creative

This certificate is issued on the specific request of the employee.

Company PAN No. AEAPD3515R

Yours.

POORVA ASSOCIATES

HOTEL SAI
VATHAR TARF VADGAON
TAL.-HATKANANGALE, DIST.-KOLHAPUR, Pin 416112

Date: 15/12/2022

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is **to certify Mr.Omkar Bhimrao Kamble, Bhadole student** of Dr. **Babasaheb Ambedkar Mahuvidyalaya, Peth Vadgaon. She has** successfully **completed** 15 **days internship** during 20/11/2022 to 05/12/2022 **in SAI HOTEL, VATHAR with great** satisfaction. She is sincere, **honest, and** hardworking dedicated in her work. **On behalf of our Hotel, we wish her best luck for** future career.

हॉटेल साई&लॉजिंग
वाठार तर्फवडगाव
ता. हातकणगले जि कोल्ह

GURU COMPUTERS

COMPUTER INSTITUTE, TOAP

Near Birdev Madir,

Tal- Hatkanangale, Dist – Kolhapur. 416112

E-mail:gururaj932016@gmail.com

Date: 10/12/2022

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify **Miss Sonali Sarjerao Bhosale Toap, student** of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. She has successfully completed 15 days internship during 15/11/2022 to 30/11/2022 in Guru Computers, Toap with great satisfaction. She is sincere, honest, and hardworking dedicated in her work. On behalf of our computer center, we wish her best luck for future career.

MPatil

गुरु कॉम्प्यूटर्स

प्रोप्रा. वैशाली महेश पाटील
मु.पो टोप,ता.हातकणंगले

PRASHANT ENTERPRISES
Suppliers Of Graded Ferrous & Non-Ferrous Machined Parts

Ref. No.:- *Date :*

REF: -PE/2018/26 **DATE: -.30.11.2022**

CERTIFICATE

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN.

This is to certify that **Miss. Shravani Sanjay Powar (Toap) student of Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, pethvadgaon** is working with us as a worker from 15.11.2022 to 30.11.2022 to till date. During his service we found him sincere hard working & he bears a good moral character. **(Account sections)**

This certificate is issued upon his request.

Thanking you.

For Prashant Enterprises

PRASHANT ENTERPRISES 586/5 Plot No 18. MIDC. SHIROLI KOLHAPUR

B.D. Bhosale

Partner.

B.D.Bhosale

586/5, Plot No.18, Behind M.S.E.B. Office, M.I.D.C., Shiroli, Kolhapur - 416 122. Ph. Off. (0230) 2468700, 6510622.
Tele Fax : (0230) 2469690. e-mail : prashant_enter@yahoo.co.in e-mail : prashant.enter@gmail.com

SAMARTH ELECTRICAL

NEAR S.T STAND AMBAP

AT; AMBAP

TAL: HATAKANANGLE

DIST:KOLHAPUR PIN: 146112

E-MAIL—sagarsabale2525@gmail.com

Mo- 9545806525

Date:: 08/12/2022

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify Mr.SURAJ SHIVAJI SHETE. AMBAPWADI student of Dr vBabasaheb Ambadekar Mahavidyalya Peth Vadgoan . he has successfully completed 15 days intership during 15/11/2022 to 30/11/2022 in SAMATH ELECTRICAL AMBAP with great satisfaction.He is sincere honest and hard working dedicated in has work. On behalf of our samrath electrical , we wish he"s best luck for future career.

Samarth Electrical Services
Prop. Sagar Sabale
Ambapwadi, Tal. Hatkanangale,
Dist. Kolhapur, Mob. 9545806525

GURURAJ PHOTO STUDIO

NEAR BHAGVA CHOUK

AT: AMBAPWADI

TAL: HATKANANGALE

DIST:KOLHAPUR PIN: 146112

E-MAIL—namdevnaykwadi8888@gmail.com

Date:: 10/12/2022

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify Mr.SAURAV SANJAY SABALE. AMBAPWADI student of Dr vBabasaheb Ambadekar Mahavidyalya Peth Vadgoan . he has successfully completed 15 days intership during 01/11/2022 to 15/11/2022 in Gururaj Photo Studio Ambapwadi with great satisfaction.He is sincere honest and hard working dedicated in has work. On behalf of our photo studio, we wish he"s best luck for future career.

गुरूराज फोटो स्टुडीओ
अंबपवाडी, ता. हातकणंगले,
जि. कोल्हापूर, मो. 8888299125

Mob No :- 9823891111

Shri Parvati Agro Sales

Durga comlex , 1st Floor , Opposite Parshwanath Bank , Near S T Stand , Petha Vadgaon 416110

Ref NO -

Date – 02/12/2022

Green Planet Bio Products

INTERNSHIP COMPLETIONLETTER

This is to certify **Sammed Chandrakant Wadkar, Narande student** of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. he has successfully completed 15 days internship during 15/11/2022 to 30/11/2022 in **Shri Parvati Agro Sales**, with great satisfaction. he is sincere, honest, and hardworking dedicated in their work. On behalf of our Shri Parvati Agro Sales , we wish to him best luck for future career.

Pro.Pra,Shivaji.R.Patil

प्रोप्रायटर

श्री. पार्वती ॲग्रो सेल्स
दुर्गा कॉम्पलेक्स, पहिला मजला
पार्श्वनाथ बँके समोर,
एस. टी. स्टँड नजीक पेठ वडगांव.

Date :- 12-12-2022

INTERNSHIP COMPLETION CERTIFICATE

This is to certify **Mr.Omkar Tanaji Bhat** Peth vadgaon student of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth vadgaon. He has successfully completed 15 days internship during 20-11-2022 to 5-12-2022 in **Gurukul Academy**.

We wish best luck for his bright future.

Date :- 12-12-2022

INTERNSHIP COMPLETION CERTIFICATE

This is to certify Miss **Priyanka Manojkumar Bhosale** , Peth vadgaon student of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth vadgaon. She has successfully completed 15 days internship during 20-11-2022 to 5-12-2022 in **Gurukul Academy**.

We wish best luck for his bright future.

Date :- 12-12-2022

INTERNSHIP COMPLETION CERTIFICATE

This is to certify **Miss.Pallavi Bhausaheb Khot** Peth vadgaon student of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth vadgaon. She has successfully completed 15 days internship during 20-11-2022 to 5-12-2022 in **Gurukul Academy**.

We wish best luck for his bright future.

GURUKUL ACADEMY
ALC-CODE 33210177
PETH VADGAON

Date :- 12-12-2022

INTERNSHIP COMPLETION CERTIFICATE

This is to certify Miss **Vaishnavi Manik Patil** Peth vadgaon student of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth vadgaon. She has successfully completed 15 days internship during 20-11-2022 to 5-12-2022 in **Gurukul Academy**.

We wish best luck for his bright future.

Sample Projects

(2021-2022)

"WWW. Library Management System.Com"

A PROJECT REPORT SUBMITTED

TO

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHPAUR

FOR THE DEGREE OF

BACHELOR OF COMPUTER APPLICARTIONS

UNDER THE FACULTY OF COMMERCE

BY

Miss. Swaranjali Valmik Jadhav

Mr. Abhishek suryakant Waghmare

UNDER THE GUIDANCE OF

Prof.Mrs.S.A.Desai

DR.BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA,

BAR.TATYASAHEB MANE VIDYANAGAR,

PETH-VADGAON, DIST-KOLHAPUR -416112.

2021-22

CERTIFICATE

This is certify thatthe project report entitled, "WWW.Library Management system.Com" being submitted herewith for the award of the Bachelor degree in BCA under the **Faculty of Commerce** of **Shivaji University, Kolhapur** is the result of the original work completed and to the best of my knowledge and belief the work embodied in this project has not formed earlier the basis for the award of any degree or similar title of this or any other University or examining body.

Place:-Peth-Vadgaon

Date:- 31/5/2022

Project Guide

(Prof.Mrs.S.A.Desai)

Head
Department of BCA
Dr. Babasaheb Ambedkar College,
Peth Vadgaon-416 112.

HOD

(Prof.Mrs.S.A.Desai)

Principal

Principal
(Prof.J.C.Ghadge)
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

External Supervisor

12/07/22

Declaration

I here by declare that the project report entitled, "WWW. Library Management system.Com" completed and written by me, has not previously formed the basis for the award of any Degree or Diploma or other similar title of this or any other University or examining body.

Further, I declare that I have not violated any of the provisions under Copyright/Piracy/Cyber/IPR Acts amended from time to time.

Place- Peth-Vadgaon

Date- 31/5/2022

Abhishek Suryakant Wadhmare
Swaranjali Valmik Jadhav

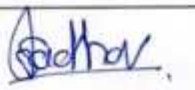
Author

ACKNOWLEDGEMENT

I am deeply indebted to my guide **Prof.Mrs S.A.Desai**, for his keen interest, valuable guidance, and continuous encouragement giving to me during the progress of this work.

I take this opportunity to express my sincere gratitude to Prin. Prof. J.C.Ghatge ,Prof. S.A.Desai , and Librarian.

I would like to express my affectionate appreciation to my parents for the constant support, care, and encouragement during this work.

NAME	Roll.No	Seat.NO	Sign
Miss. Swaranjali Valmik Jadhav	**318**	**07551**	
Mr. Abhishek suryakant Waghmare	**319**	**07539**	

Index

Sr.No	Name	Page.No	REMARK
1]	**Introduction to project** i)Existing system ii)Needs and scope of new system	7-8	
2]	**Proposed system** **i)Objective** ii)Requirement Gathering	9-13	
3]	System Specifications i.Hardware Requirement ii.Software Requirement iii. User Module	14-16	
4]	**System Analysis System Design** i. ERD ii. DFD	17-20	
5]	**System Design** i.Input Design ii.Output Design iii.Report iv.Coding	21-78	

6]	**Conclusion** i. Conclusion ii. Limitation iii. Future Enhancement iv. References	80-83	

• INTRODUCTION

Library Management System consists of list of records about the management of the details of the students and the issues going on and also about some books and all. This is a web-based application. The project has three modules namely- User, Registration, Librarian. According to the Modules the Distributor and Sub Distributors can manage and do their activities in easy manner.

As the modern organizations are automated and computers are working as per the instructions, it becomes essential for the coordination of human beings, commodity and computers in a modern organization. This information helps the distributors to purchase or sale the products very efficiently.

The administrators and all the others can communicate with the system through this project, thus facilitating effective implementation and monitoring of various activities of the distributor of a supermarket.

Need And Scope of New System

The scope of Online Library Management System includes:

i. Create distinct product users based on their roles and permissions.

ii. Authenticate users at their login.

ii.Provide the list of books the users can borrow.

iv.Facility to reserve books that are available.

v. A status page for all users to view books reserved by them.

vi.Facility to cancel the reservation for a book made earlier.

vii. A status page for all users to view books borrowed by them, their individual due dates and their individual penalties if any.

viii. An interface to view and edit the own profile.

xv. Provide method for adjusting account settings such as passwords.

x.Mechanism to reset the password in case user forgets it.

xi. Providing interface to add or delete books to staffs.

❖ SYSTEM ANALYSIS OF LIBRARY MANAGEMENT SYSTEM PROJECT

1. Existing System

Various problems of physical system are described below :-

- If one is not very careful then there is a possibility of issuing more than one book to a user.
- There is a possibility of issuing a book to a user, whose membership is not there.
- When a user requests for the a book, one has to physically check for the presence of a book in the library
- Answering management query is a time consuming process.
- Daily keeping a manual record of changes taking place in the library such as book being issued, book being returned etc can become cumbersome if the Library size is bigger.

❖ Proposed System

The LIBRARY MANAGEMENT SYSTEM is a software application which avoids more manual hours in taking the book, that need to spend in record keeping and generating reports. Maintaining of user details is complex in manual system in terms of agreements, royalty and activities. This all have to be maintained in ledgers or books. Co-coordinators needs to verify each record for small information also.

- Easy search of book in the online library.
- Avoid the manual work.
- User need not go to the library for Issue any kind of book, he can renewal the book online.

❖ Objective of the System

The goal of the system is to bring down the work load with the increased efficiency and to speed up the activities. With this it is very easy to process course fee that is collected time to time from students who are registered and studying at franchisees.

❖ ' PROJECT AIM AND OBJECTIVES

Library Management System is a term for computer-based system that manage the catalogue of a library. The main purpose of this system is to manage library daily operation efficiently.

Objectives of Library Management System (LMS)

a) To build a system that can receive input and generate automatically output in easy way and short time.

b) Provide timely access to requested materials.

c) Simplify search/discovery of library resources.

d) To build a monitoring system that is able to monitor and manage all library operations efficiently.

e) To enter and preserve details of the various issues and keep a track on their returns.

f) Online book issue

g) Request column for librarian for providing new book.

. h) A separate column for digital library.

i) Student login page where student can find books issued by him/her and date of return.

j) A search column to search availability of books

REQUIRENMENT GATHRING

What is ASP.NET?

ALL THOUGH SO MICROSOFT VISUAL BASIC.NET IS A POWERFUL BUT SIMPLE LANGUAGE AIMED primarily at developers creating web applications for the Microsoft. net PLATFORM. IT INHERITS MANY OF THE BEST FEATURES OF C++ AND MICROSOFT VISUAL BASIC, BUT WITH SOME OF THE INCONSISTENCIES AND AN ACHRONISMS REMOVED, RESULTING IN CLEANER AND LOGICAL LANGUAGE. VB ALSO CONTAINS A VARIETY OF USEFUL NEW INNOVATIONS THAT ACCELERATE APPLICATION DEVELOPMENT, ESPECIALLY WHEN USED IN CONJUNCTION WITH MICROSOFT VISUAL STUDIO .NET THE COMMEN language runtime provides the services that are needed for EXECUTING ANY APPLICATION THAT'S DEVELOPED WITH ONE OF THE .NET LANGUAGES. THIS IS Possible because all of the .net languages compile to a common Intermediate LANGUAGE. THE CLR ALSO PROVIDES THE COMMON TYPE SYSTEM THAT DEFINES THAT DATA TYPE THAT IS USED BY ALL THE .NET LANGUAGES. THAT WAY, YOU CAN USE SAME DATA TYPES REGARDLESS OF WHAT.NET LANGUAGE YOU'RE USING TO DEVELOP YOUR APPLICATION. In order to write code against an external component, your project must first contain a reference to it. A reference can be made to the following types of component.

(1) .NET class libraries or assemblies

(2) COM components

(3) Other class libraries of projects in the same solutio

(4) XML web service

❖ System Specifications

Hardware Requirements:-

The most common set of requirements defined by any operating system or software applicationis the physical computer resources, also known as hardware. A hardware requirements list isoften accompanied by a hardware compatibility list (HCL), especially in case of operatingsystems. An HCL lists tested, compatibility and sometimes incompatible hardware devices for a particular operating system or application. The following sub-sections discuss the various aspectsof hardware requirements.

- Pentium-IV(Processor).
- 256 MB Ram
- 512 KB Cache Memory
- Hard disk 10 GB
- Microsoft Compatible 101 or more Key Board

Software Requirements: -

Software Requirements deal with defining software resource requirements and pre-requisites thatneed to be installed on a

computer to provide optimal functioning of an application. Theserequirements or pre-requisites are generally not included in the software installation package andneed to be installed separately before the software is installed

Operating System : Windows 95/98/XP with MS-office

Programming language: .NET2.0, VISUAL STUDIO2005

Web-Technology : ASP.NET

Back-End : SQL SERVER 2005

User Module:

This module is further divided into various sub-modules describing the user in a better way:

New user register:

To sign up a new user to this system.

Student Login:

So as to confirm that only an authenticated user is using the project.

Search book:

The user can search book based on book id, book name, or by author name.

Issue Book:

To help the user get the required books issued.

Return Book:

To return the book before the last date without fine, or after the specified time duration with a late fine.

Admin Module:

It is to be operated by the admin with a unique id and password. The admin is the person who decides authentication and authorization for all the different users of the application.

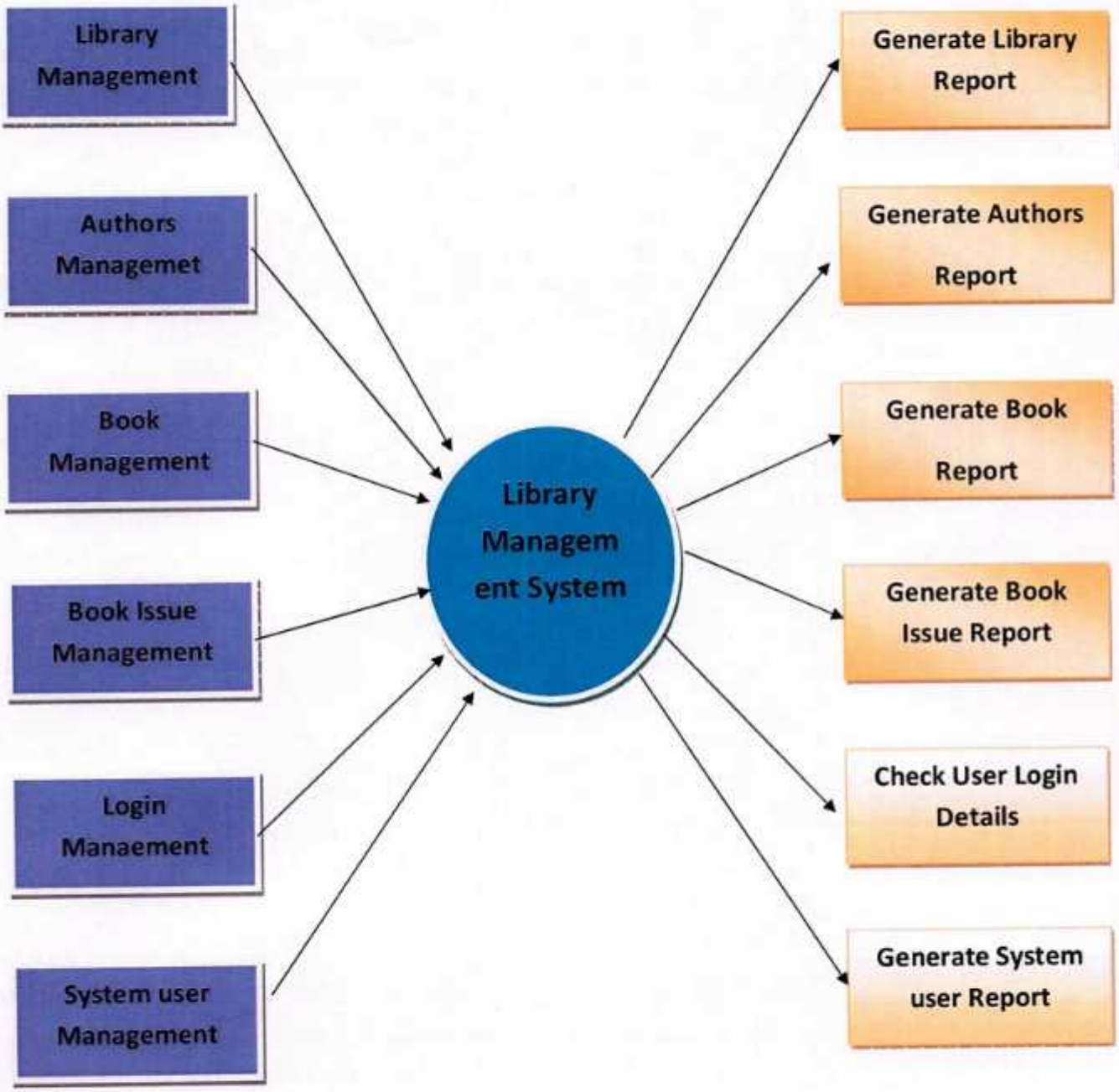
It further can be subdivided as:

- Register user.
- Issue Book.
- Maintain books in a stack, which means record the availability at a regular time interval.

Librarian:

Includes all the library staff who are required to enter the records in the system and keep an eye on the various activities like the issue of the book, the return of the book, non-availability of books, etc. through the developed system.

DRD Diagram

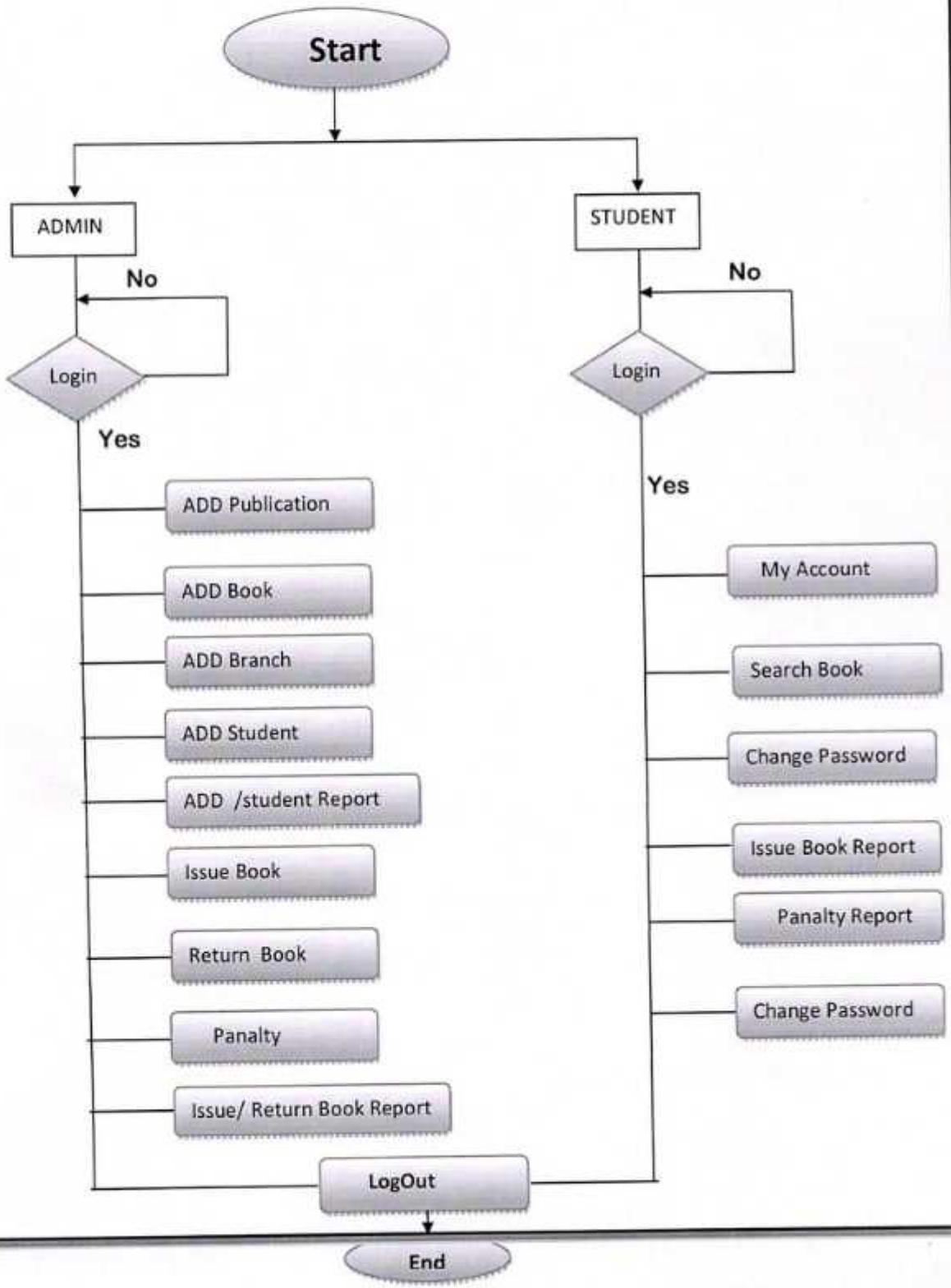

Library Management
Authors Managemet
Book Management
Book Issue Management
Login Manaement
System user Management
Library Managem ent System
Generate Library Report
Generate Authors Report
Generate Book Report
Generate Book Issue Report
Check User Login Details
Generate System user Report

❖ Flow chart

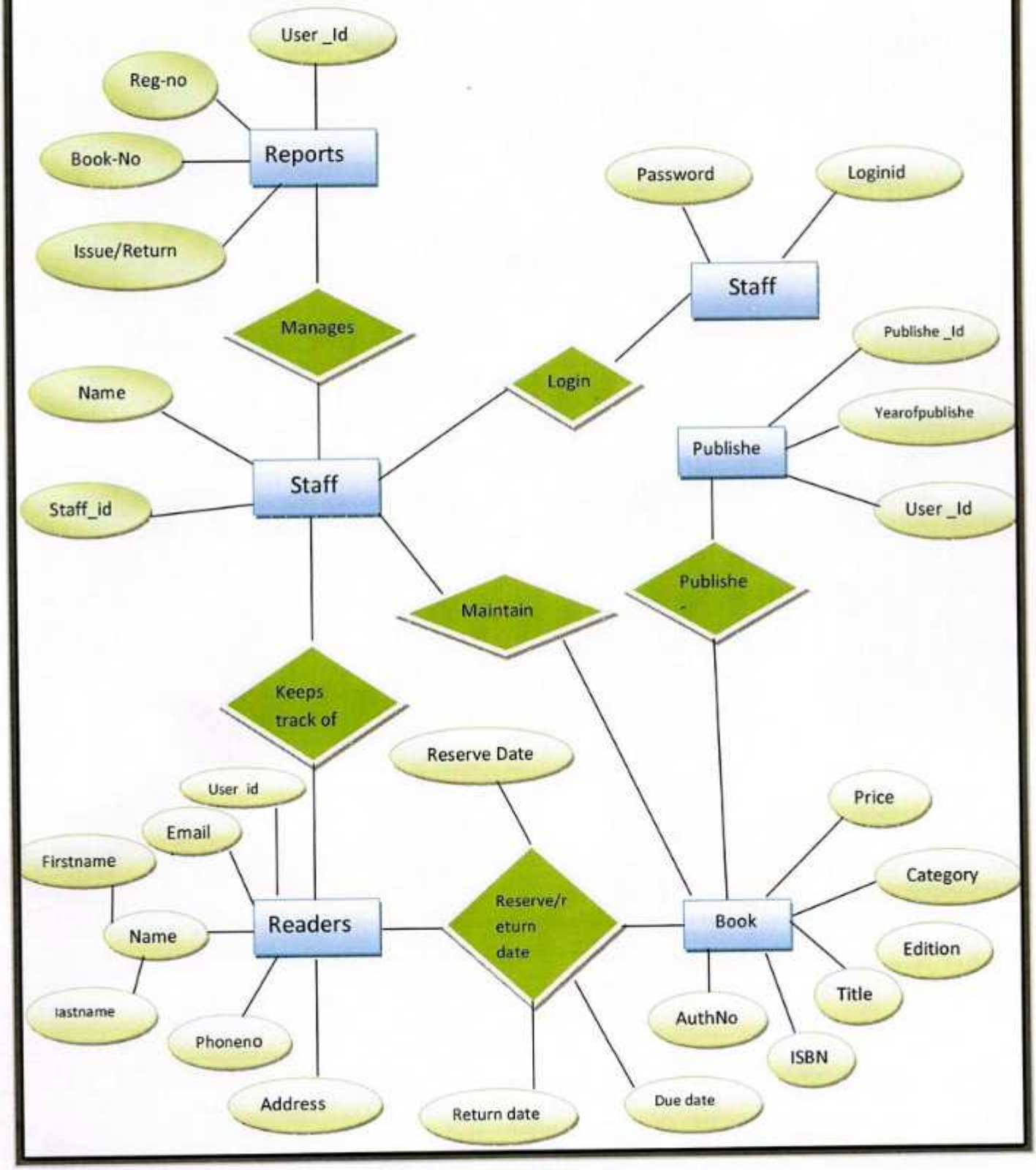
Library Management System - FlowChart Diagram

The system flow diagram is a visual representation of all processed in sequential order.
The System flow chart diagram is a graphical representation of the relation between all the major parts or step of the system. Flow chart diagram cannot include minor parts of the system.

Flow chart-Library Manaement System

E-R diagram

User _Id
Reg-no
Book-No
Reports
Issue/Return
Password
Loginid
Staff
Manages
Publishe _Id
Name
Login
Yearofpublishe
Publishe
Staff
Staff_id
User _Id
Publishe
Maintain
Keeps
track of
Reserve Date
User id
Price
Email
Firstname
Category
Reserve/r
eturn
date
Book
Readers
Name
Edition
Title
lastname
AuthNo
Phoneno
ISBN
Address
Return date
Due date

DESIGN

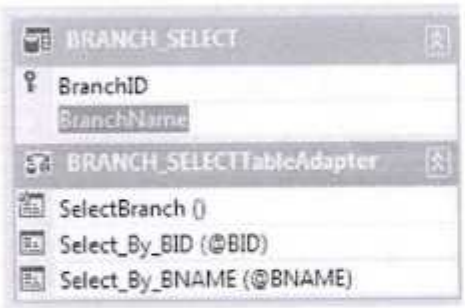
Admin

ADMIN_SELECT
AID
Name
UserName
Password
EntryDate
ADMIN_SELECTTableAdapter
SelectAdmin ()
Select_for_LOGIN (@uname, @pass)

Book

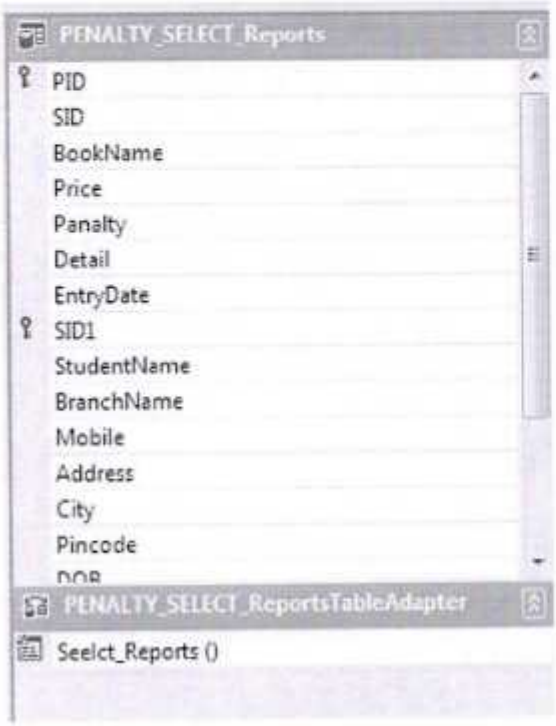

BOOK_SELECT
BookID
BookName
Author
Detail
Price
Publication
Branch
Quantities
AvailableQnt
RentQnt
Image
BookPDF
BOOK_SELECTTableAdapter
SelectBook ()
BOOK_ISSUE_TO_STUDENT (@B...
Select_BY_BID (@bid)
Select_By_BNAM (@BNAME)
Select_By_Branch (@BRANCH)

Branch

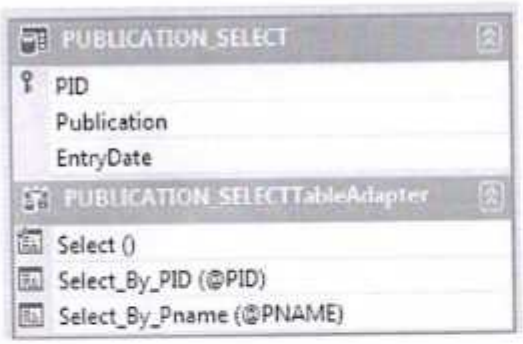

Penlty

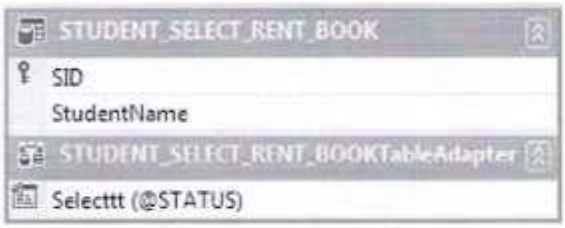

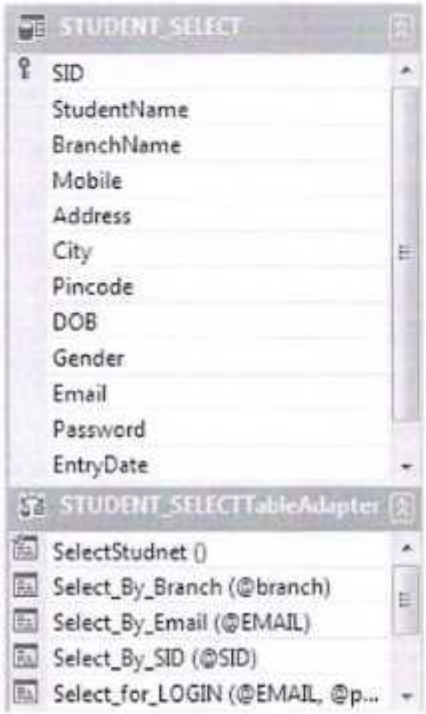

Publication

Student

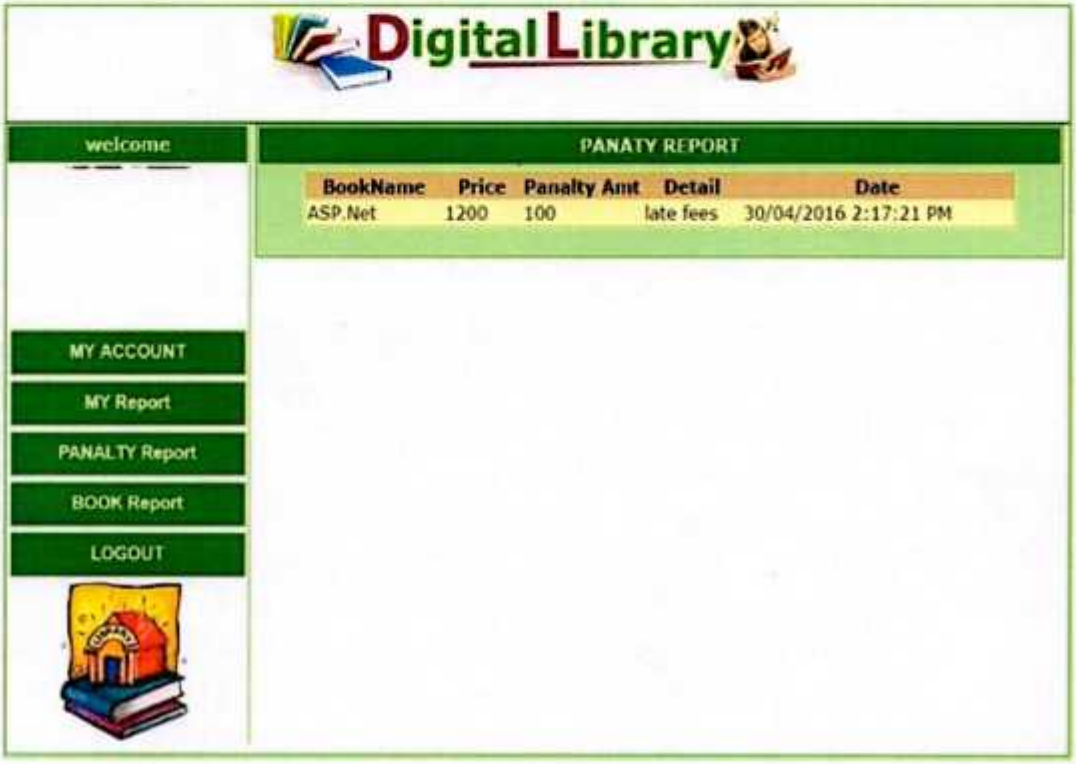

STUDENT_SELECT_RENT_BOOK
SID
StudentName
STUDENT_SELECT_RENT_BOOKTableAdapter
Selecttt (@STATUS)

STUDENT_SELECT
SID
StudentName
BranchName
Mobile
Address
City
Pincode
DOB
Gender
Email
Password
EntryDate
STUDENT_SELECTTableAdapter
SelectStudnet ()
Select_By_Branch (@branch)
Select_By_Email (@EMAIL)
Select_By_SID (@SID)
Select_for_LOGIN (@EMAIL, @p...

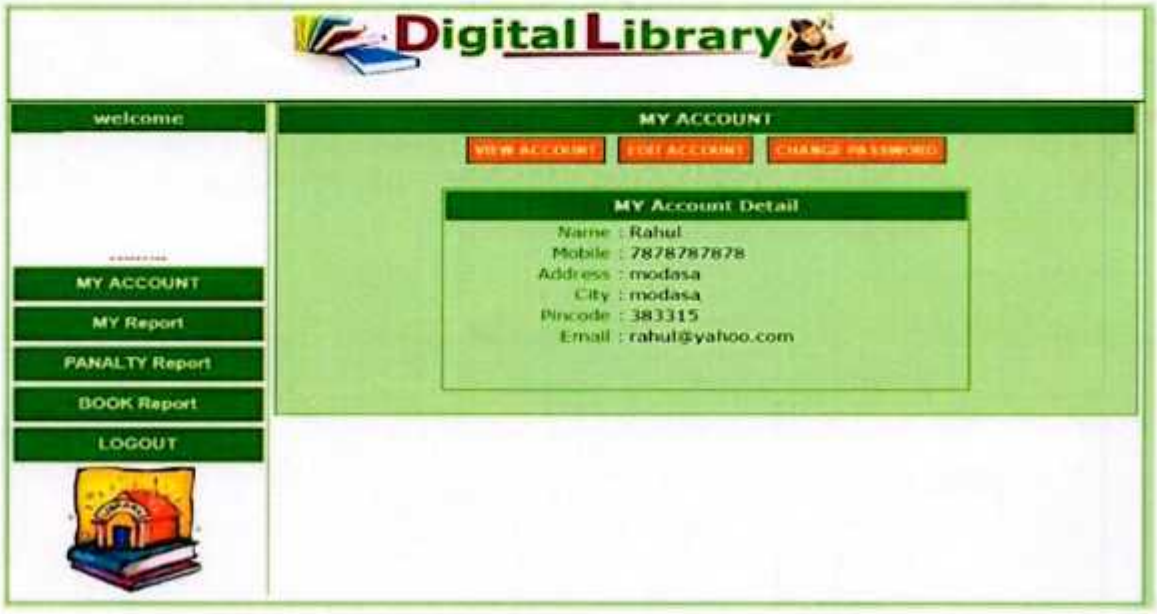
Rental

RENT_SELECT
RID
BookName
SID
Days
IssueDate
ReturnDate
Status
RENT_SELECTTableAdapter
SelectRent ()
RENT_SELECT_RETURN (@RID, @STATUS, @b...
Select_By_Bookname (@BNAME)
Select_by_RID (@rid)
Select_By_SID (@SID)

Panaty report

Account

Digital Library
welcome
MY ACCOUNT
MY Report
PANALTY Report
BOOK Report
LOGOUT
MY ACCOUNT
MY Account Detail
Name : Rahul
Mobile : 7878787878
Address : modasa
City : modasa
Pincode : 383315
Email : rahul@yahoo.com

Account

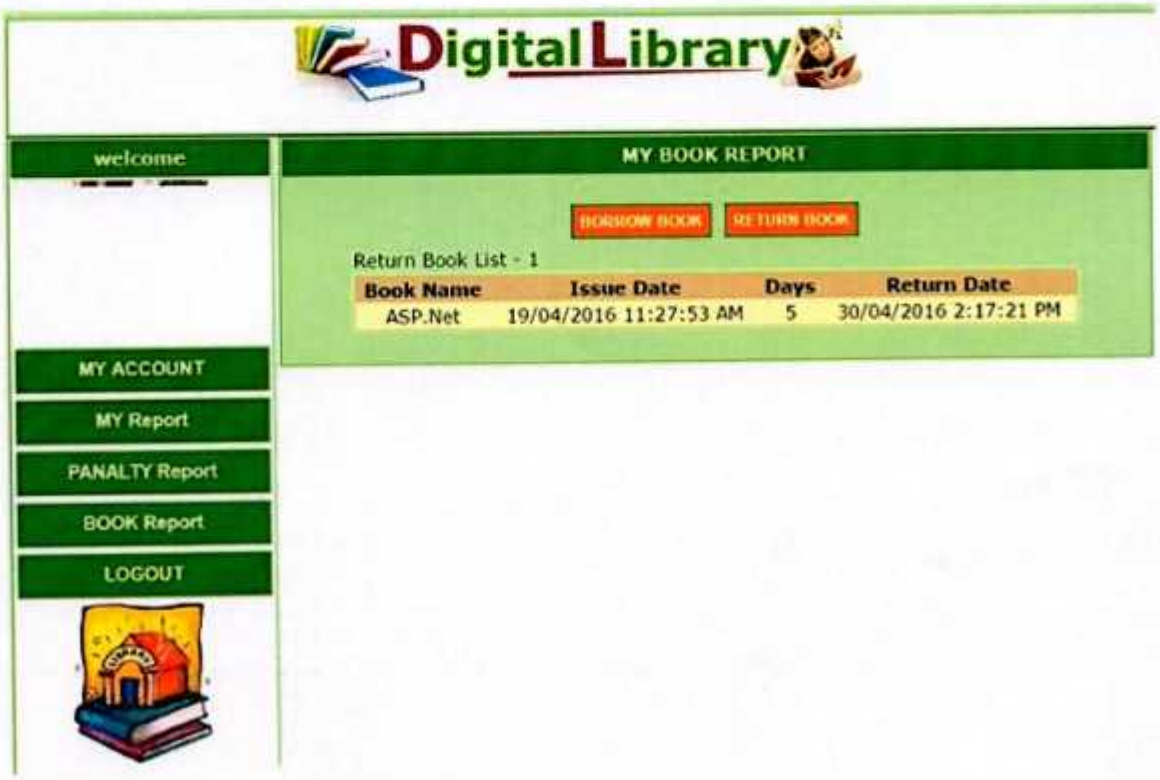
Account

Digital Library
welcome
MY ACCOUNT
VIEW ACCOUNT
EDIT ACCOUNT
CHANGE PASSWORD
Change Password
Enter New Password :
Confirm - Password :
Change Password
Enter Password
MY ACCOUNT
MY Report
PANALTY Report
BOOK Report
LOGOUT

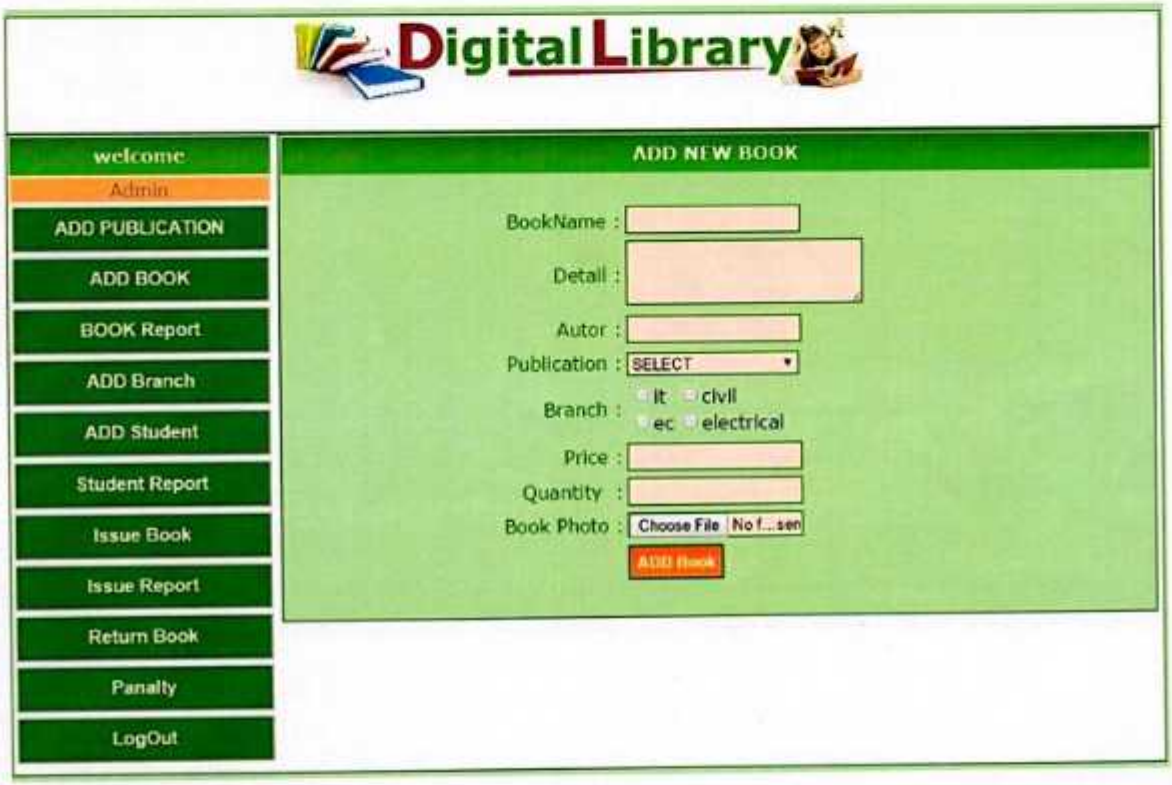
View book

Digital Library
welcome
MY ACCOUNT
MY Report
PANALTY Report
BOOK Report
LOGOUT
VIEW BOOK
Select Branch :
View
Select Publicaton :
SELECT
View
2 - Records Found
BookName
Price
Qnt
Availabale
Rent
View
ASP.Net
1200
3
3
0
View
SQL Server
1000
3
3
0
View

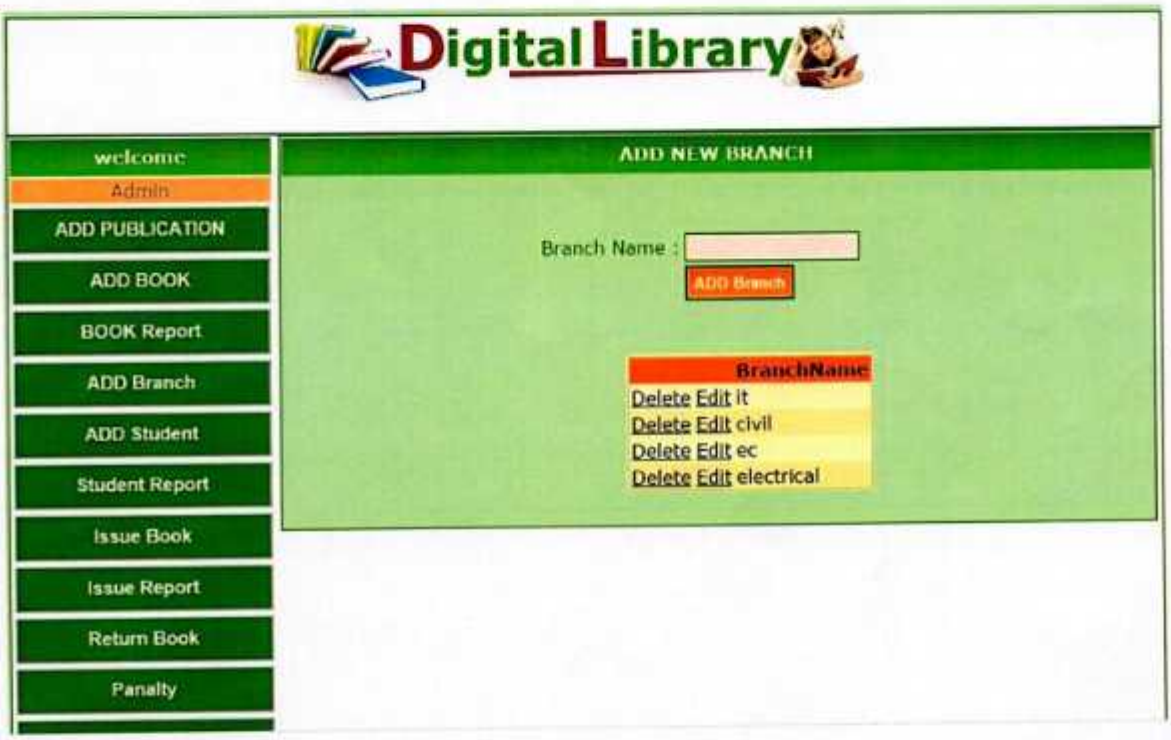
Book report

Digital Library
welcome
MY BOOK REPORT
BORROW BOOK
RETURN BOOK
Return Book List - 1
Book Name
Issue Date
Days
Return Date
ASP.Net
19/04/2016 11:27:53 AM
5
30/04/2016 2:17:21 PM
MY ACCOUNT
MY Report
PANALTY Report
BOOK Report
LOGOUT

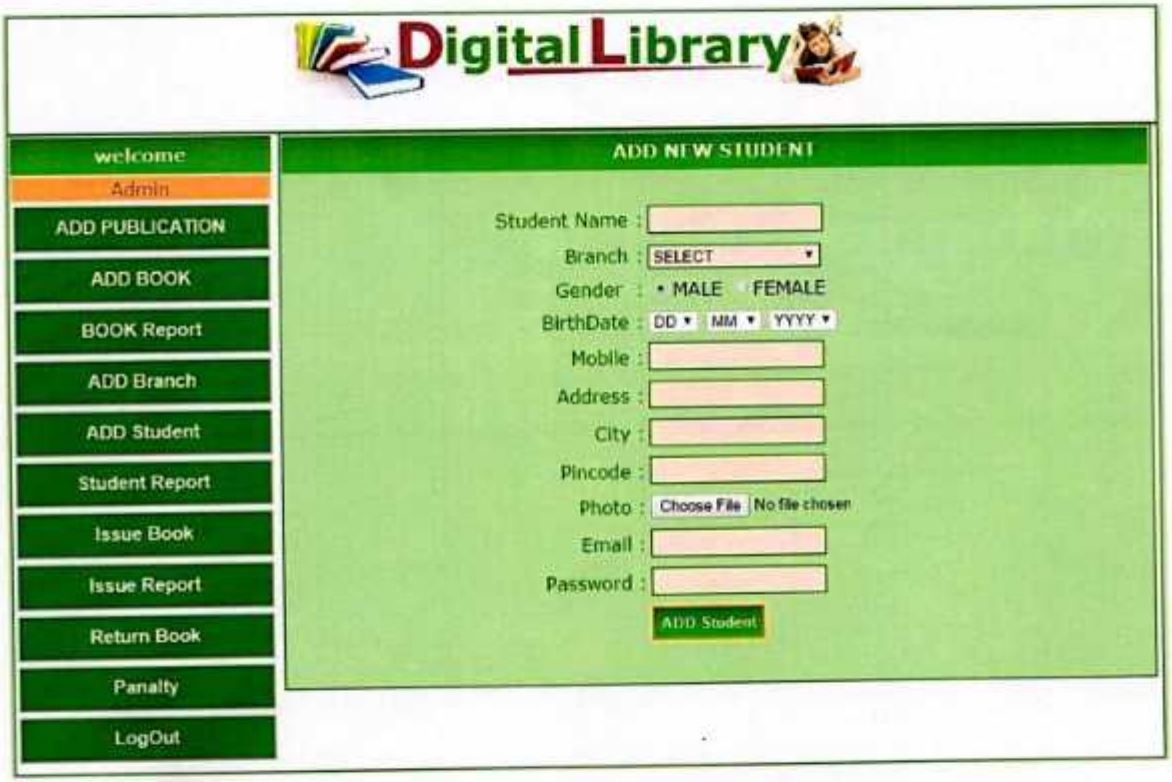
Addbook

DigitalLibrary
welcome
Admin
ADD PUBLICATION
ADD BOOK
BOOK Report
ADD Branch
ADD Student
Student Report
Issue Book
Issue Report
Return Book
Panalty
LogOut
ADD NEW BOOK
BookName :
Detail :
Autor :
Publication :
SELECT
Branch :
it
civil
ec
electrical
Price :
Quantity :
Book Photo :
Choose File
No f...sen
ADD Book

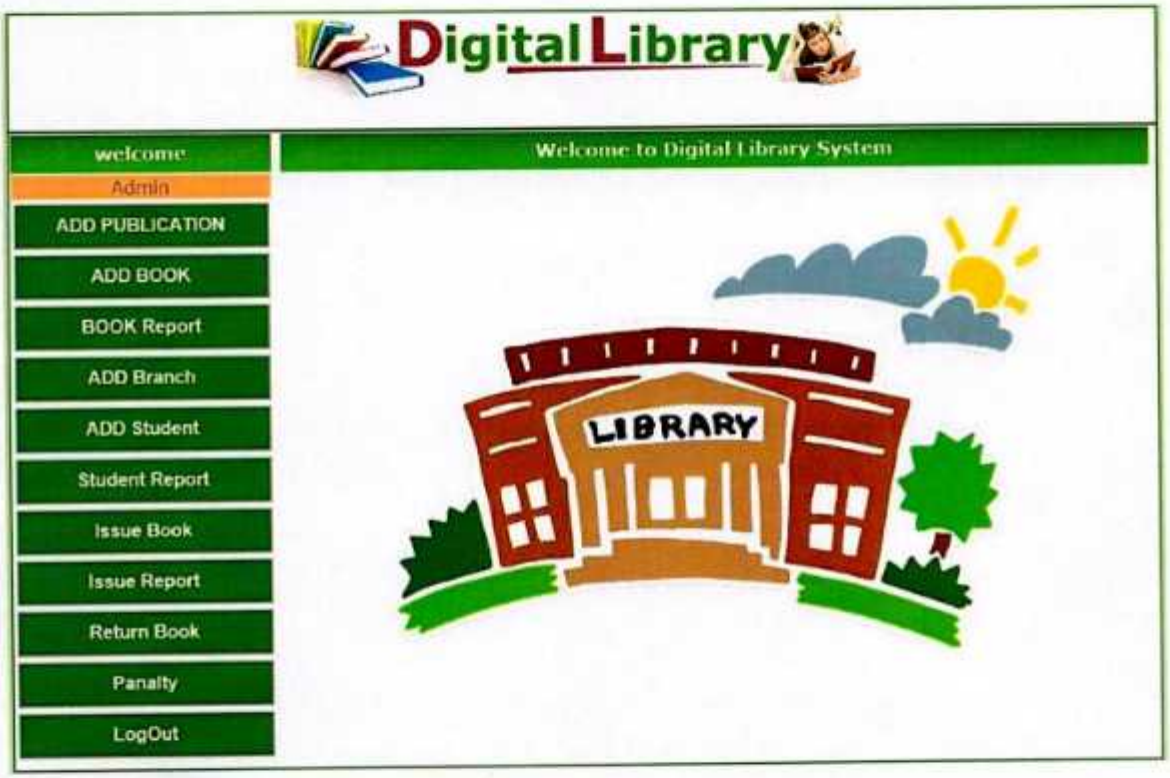
Add branch

Digital Library
welcome
Admin
ADD PUBLICATION
ADD BOOK
BOOK Report
ADD Branch
ADD Student
Student Report
Issue Book
Issue Report
Return Book
Panalty
ADD NEW BRANCH
Branch Name :
ADD Branch
BranchName
Delete Edit it
Delete Edit civil
Delete Edit ec
Delete Edit electrical

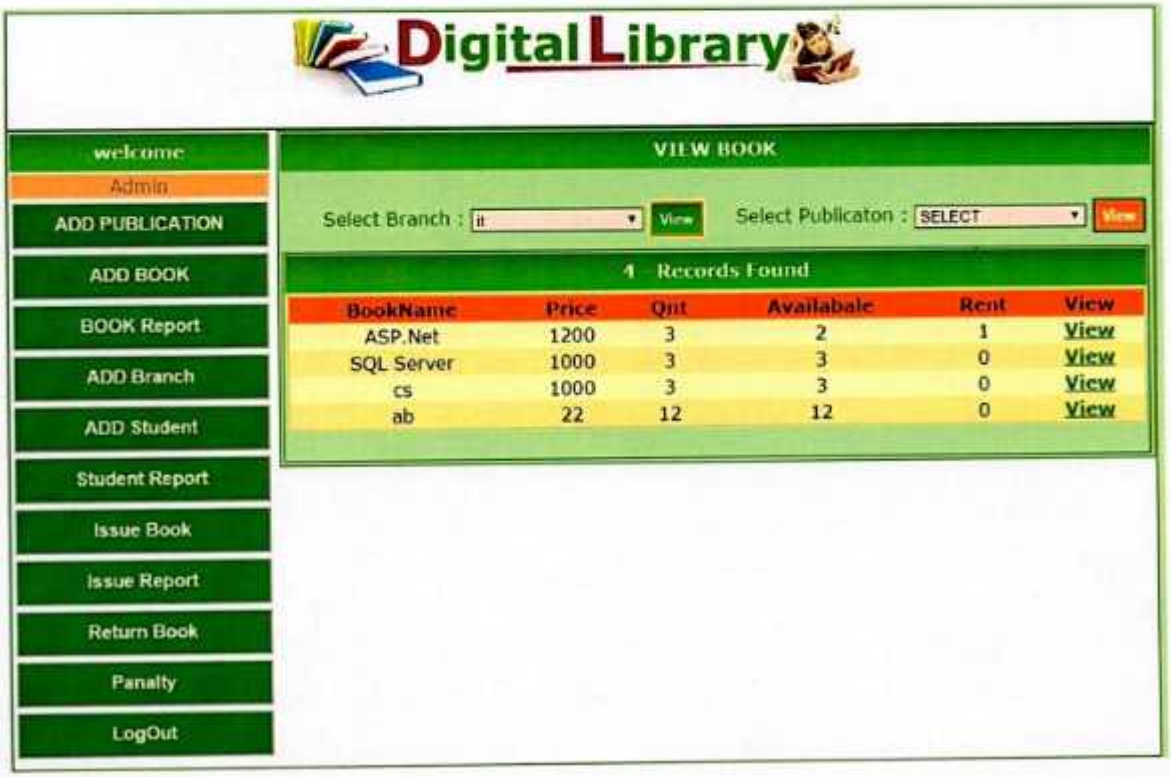
Addstudent

DigitalLibrary
welcome
Admin
ADD PUBLICATION
ADD BOOK
BOOK Report
ADD Branch
ADD Student
Student Report
Issue Book
Issue Report
Return Book
Panalty
LogOut
ADD NEW STUDENT
Student Name :
Branch : SELECT
Gender : • MALE FEMALE
BirthDate : DD MM YYYY
Mobile :
Address :
City :
Pincode :
Photo : Choose File No file chosen
Email :
Password :
ADD Student

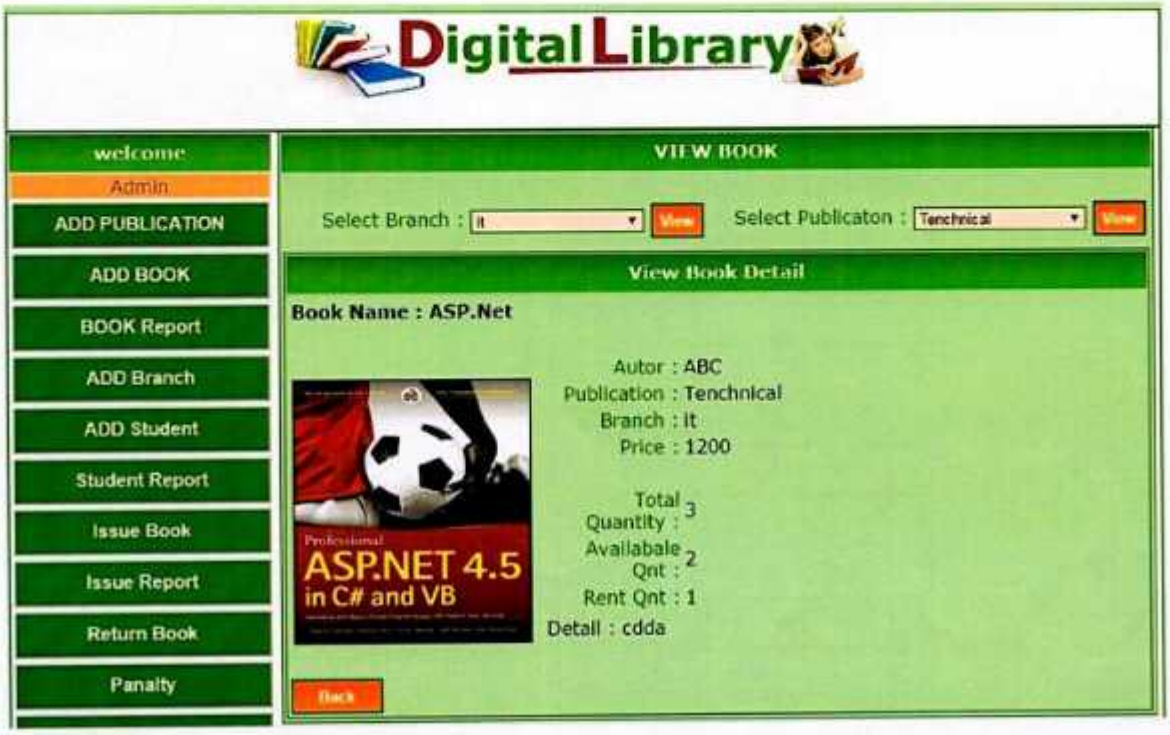
Admin home

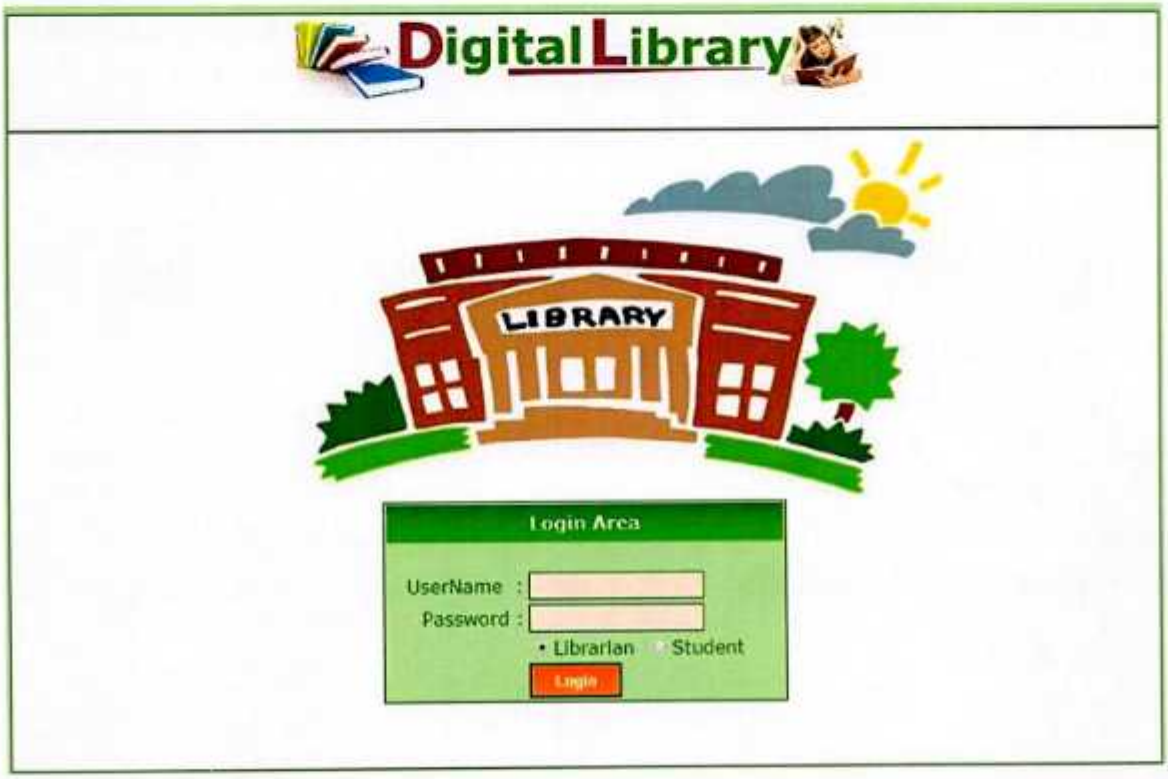
View book

Digital Library
welcome
Admin
ADD PUBLICATION
ADD BOOK
BOOK Report
ADD Branch
ADD Student
Student Report
Issue Book
Issue Report
Return Book
Panalty
LogOut
VIEW BOOK
Select Branch : it
View
Select Publicaton : SELECT
View
4 Records Found
BookName Price Qnt Availabale Rent View
ASP.Net 1200 3 2 1 View
SQL Server 1000 3 3 0 View
cs 1000 3 3 0 View
ab 22 12 12 0 View

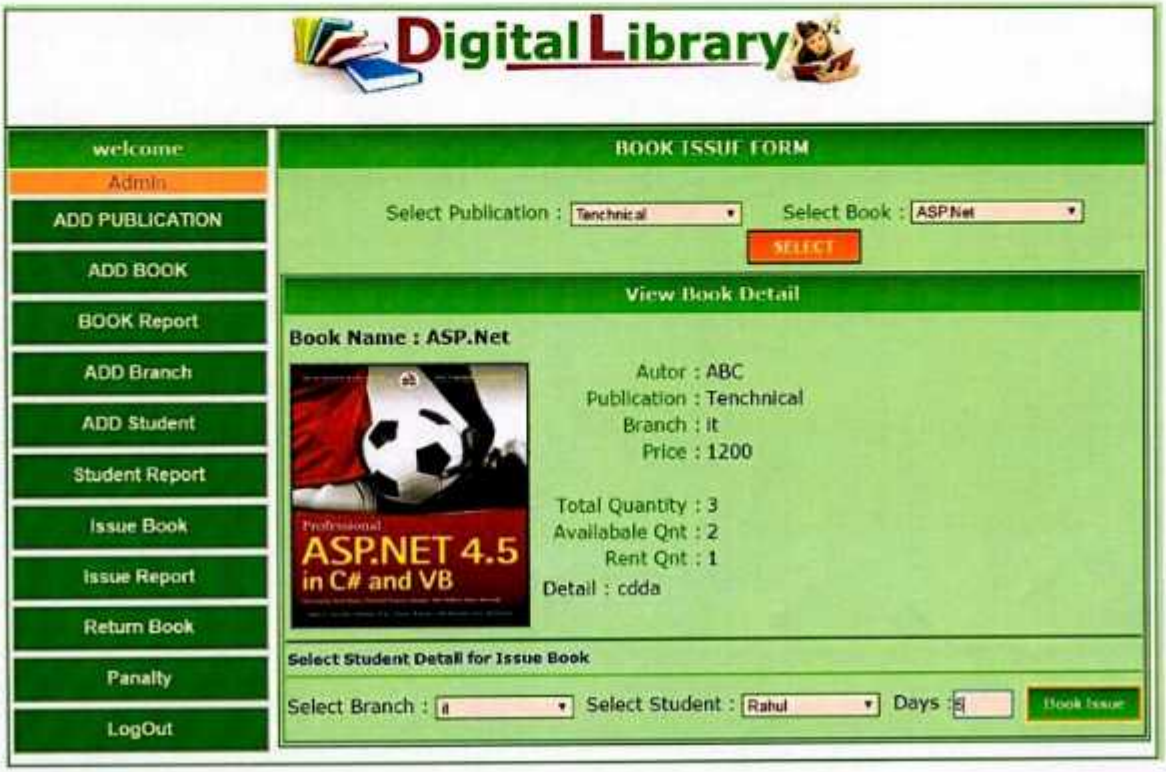
View book

Digital Library
welcome
Admin
ADD PUBLICATION
ADD BOOK
BOOK Report
ADD Branch
ADD Student
Student Report
Issue Book
Issue Report
Return Book
Panalty
VIEW BOOK
Select Branch : it
View
Select Publicaton : Tenchnical
View
View Book Detail
Book Name : ASP.Net
Professional
ASP.NET 4.5
in C# and VB
Autor : ABC
Publication : Tenchnical
Branch : it
Price : 1200
Total Quantity : 3
Availabale Qnt : 2
Rent Qnt : 1
Detail : cdda
Back

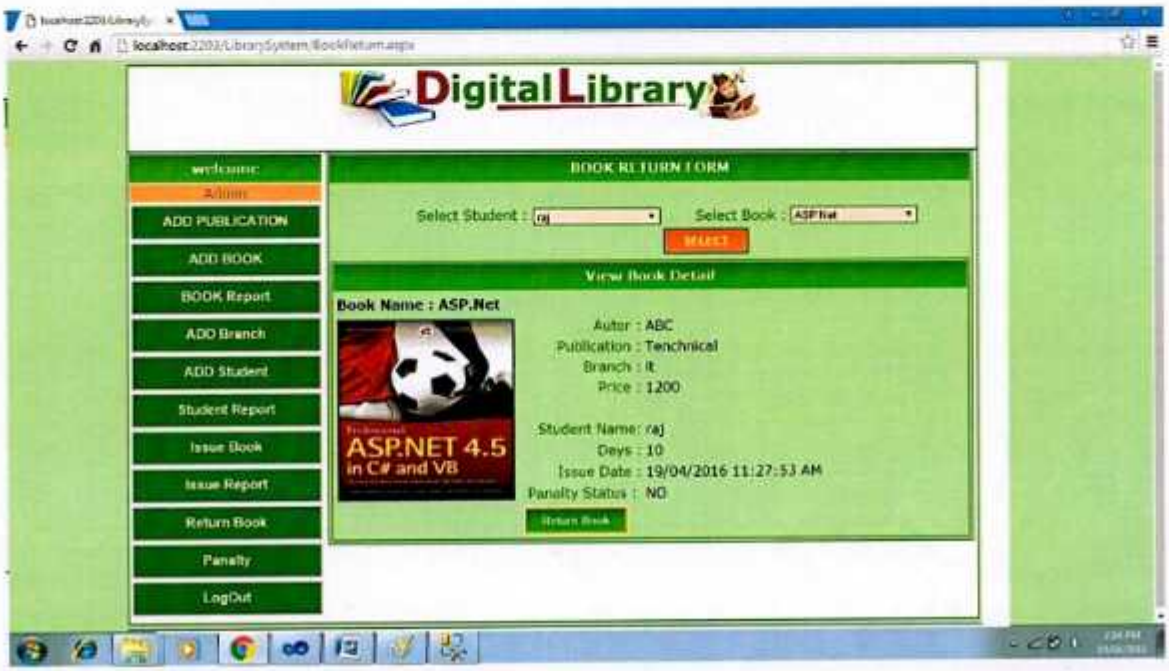
Homepage

Digital Library
LIBRARY
Login Area
UserName :
Password :
Librarian
Student
Login

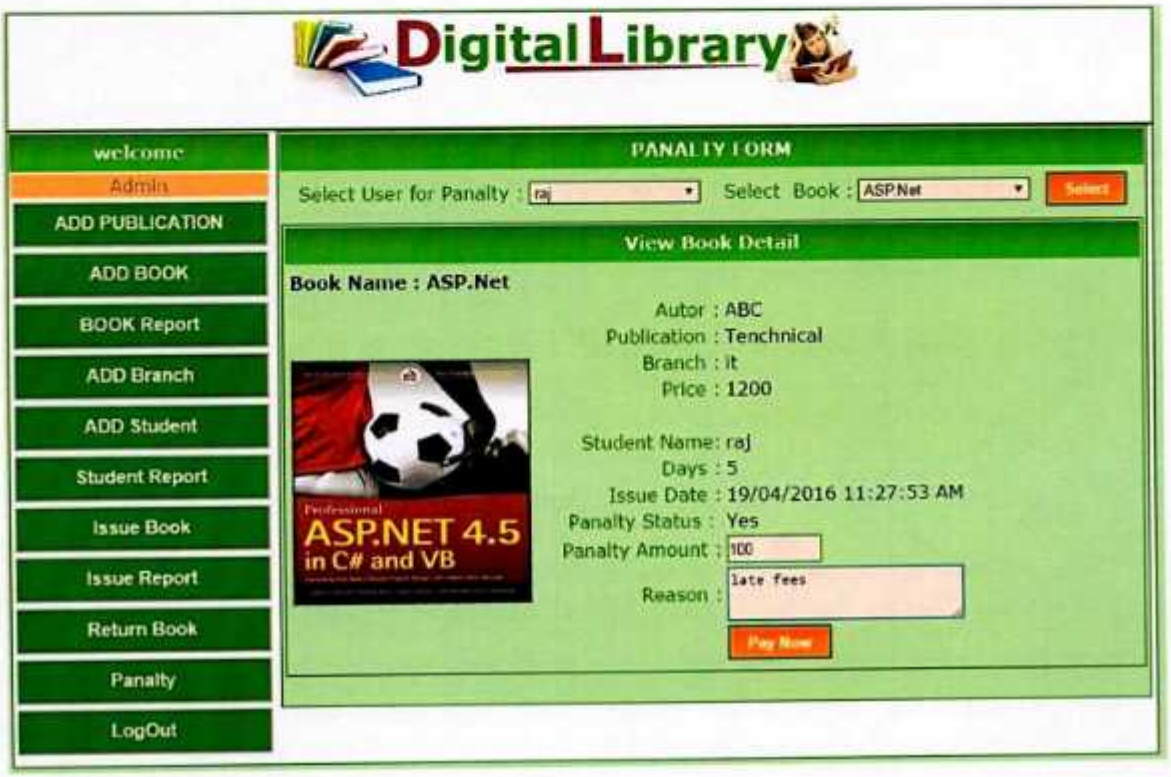
Issue report

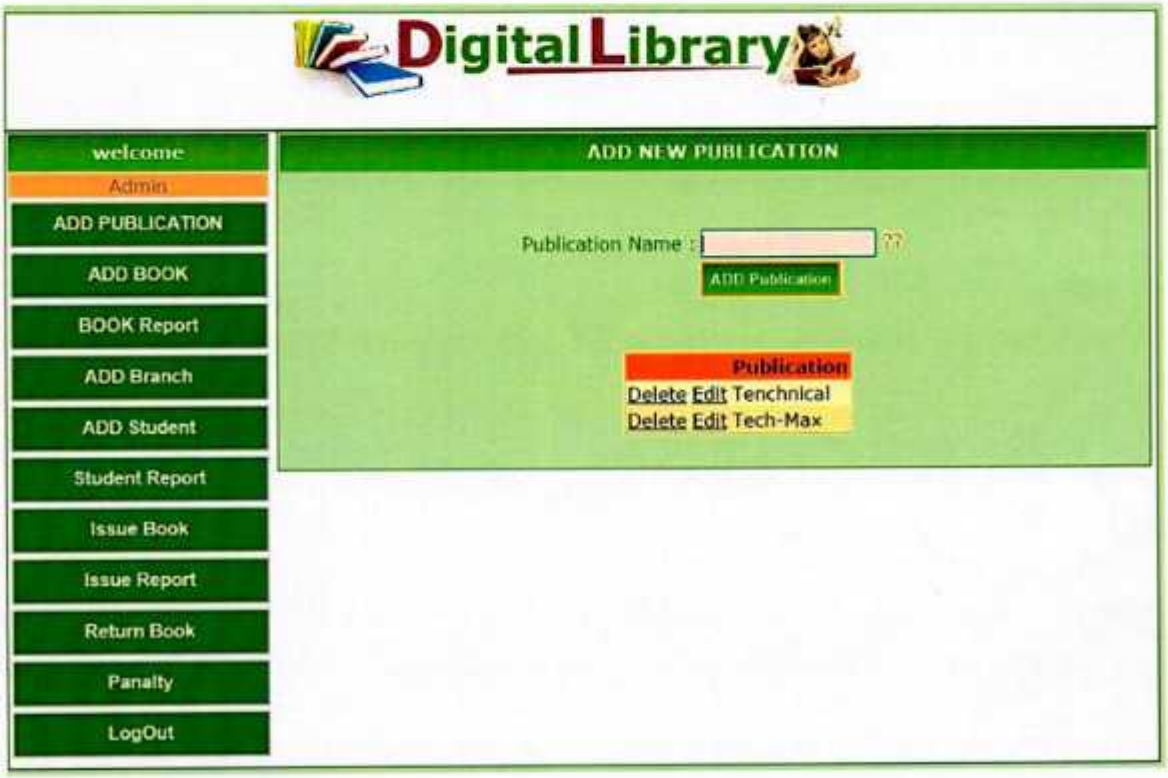
Issue book report

Digital Library
welcome:
Admin
ADD PUBLICATION
ADD BOOK
BOOK Report
ADD Branch
ADD Student
Student Report
Issue Book
Issue Report
Return Book
Panalty
LogOut
BOOK RETURN FORM
Select Student :
Select Book :
SELECT
View Book Detail
Book Name : ASP.Net
Autor : ABC
Publication : Tenchnical
Branch : It
Price : 1200
Student Name: raj
Days : 10
Issue Date : 19/04/2016 11:27:53 AM
Panalty Status : NO
Return Book

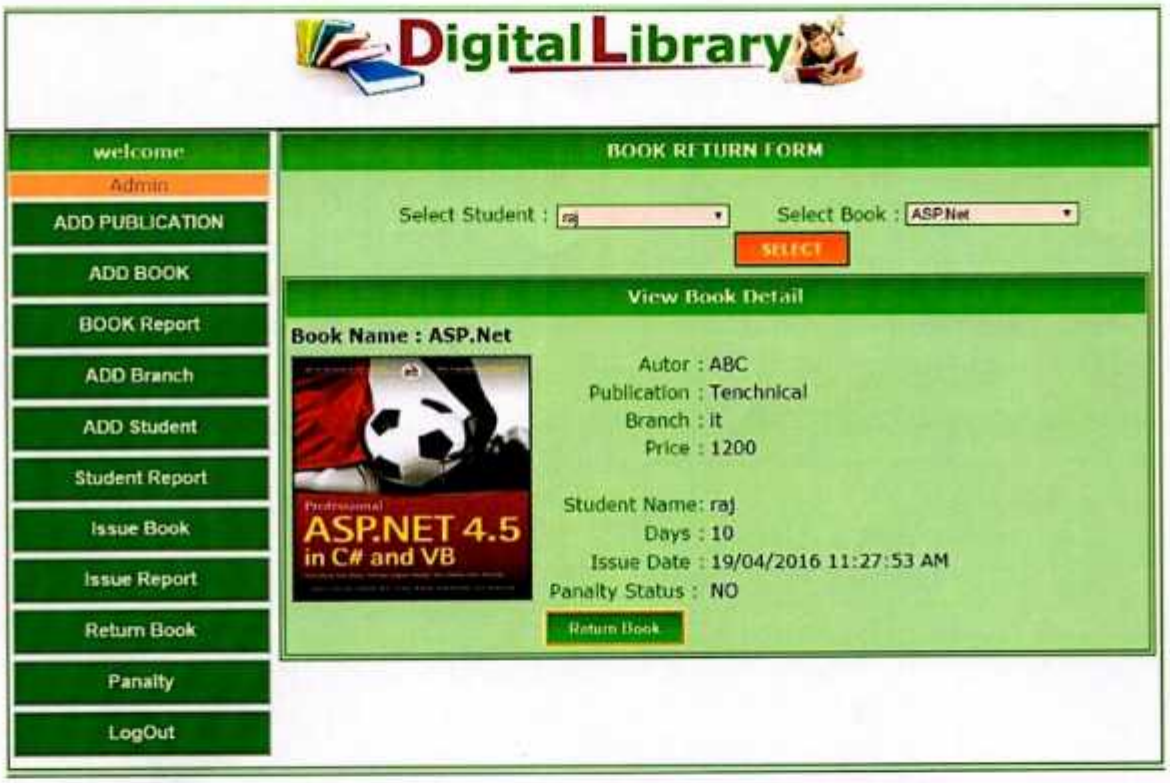
Pentanty

Digital Library
welcome
Admin
ADD PUBLICATION
ADD BOOK
BOOK Report
ADD Branch
ADD Student
Student Report
Issue Book
Issue Report
Return Book
Panalty
LogOut
PANALTY FORM
Select User for Panalty : raj
Select Book : ASP.Net
Select
View Book Detail
Book Name : ASP.Net
Autor : ABC
Publication : Tenchnical
Branch : it
Price : 1200
Professional
ASP.NET 4.5
in C# and VB
Student Name: raj
Days : 5
Issue Date : 19/04/2016 11:27:53 AM
Panalty Status : Yes
Panalty Amount : 100
Reason : late fees
Pay Now

Publicatin

Digital Library
welcome
Admin
ADD PUBLICATION
ADD BOOK
BOOK Report
ADD Branch
ADD Student
Student Report
Issue Book
Issue Report
Return Book
Panalty
LogOut
ADD NEW PUBLICATION
Publication Name :
ADD Publication
Publication
Delete Edit Tenchnical
Delete Edit Tech-Max

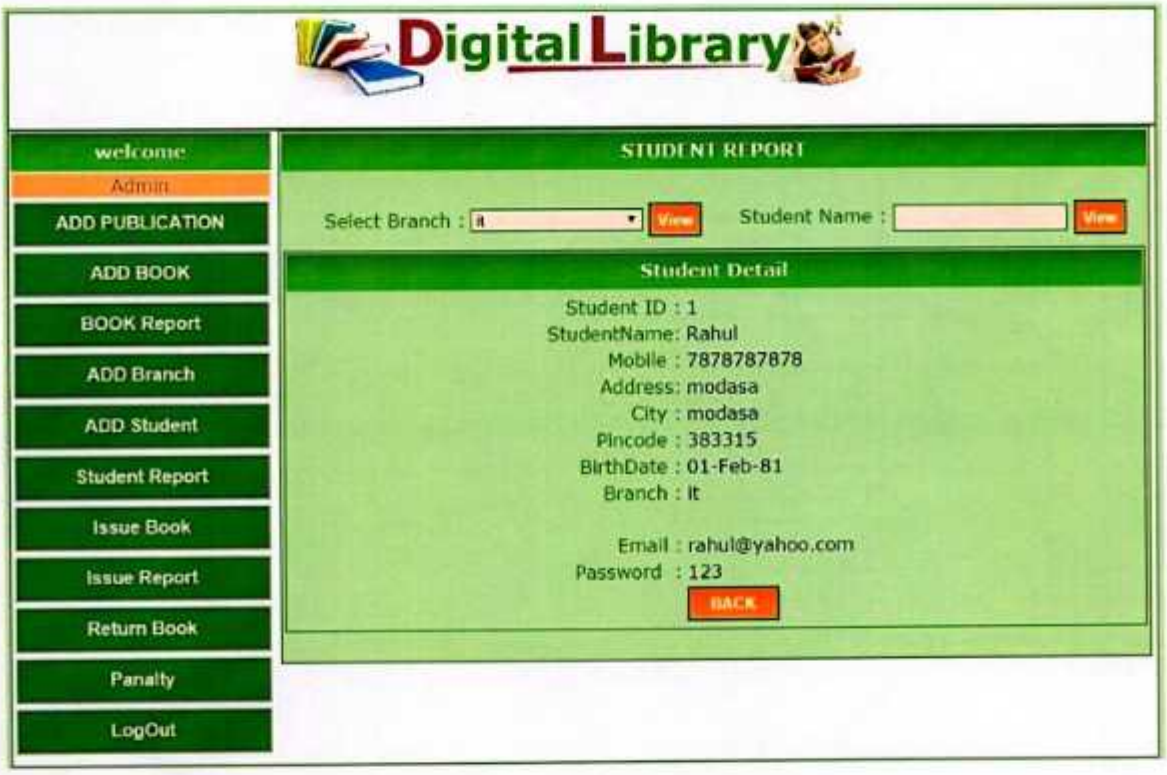
Return book

DigitalLibrary
welcome
Admin
ADD PUBLICATION
ADD BOOK
BOOK Report
ADD Branch
ADD Student
Student Report
Issue Book
Issue Report
Return Book
Panalty
LogOut
BOOK RETURN FORM
Select Student :
Select Book : ASP.Net
SELECT
View Book Detail
Book Name : ASP.Net
ASP.NET 4.5 in C# and VB
Autor : ABC
Publication : Tenchnical
Branch : it
Price : 1200
Student Name: raj
Days : 10
Issue Date : 19/04/2016 11:27:53 AM
Panalty Status : NO
Return Book

Student report

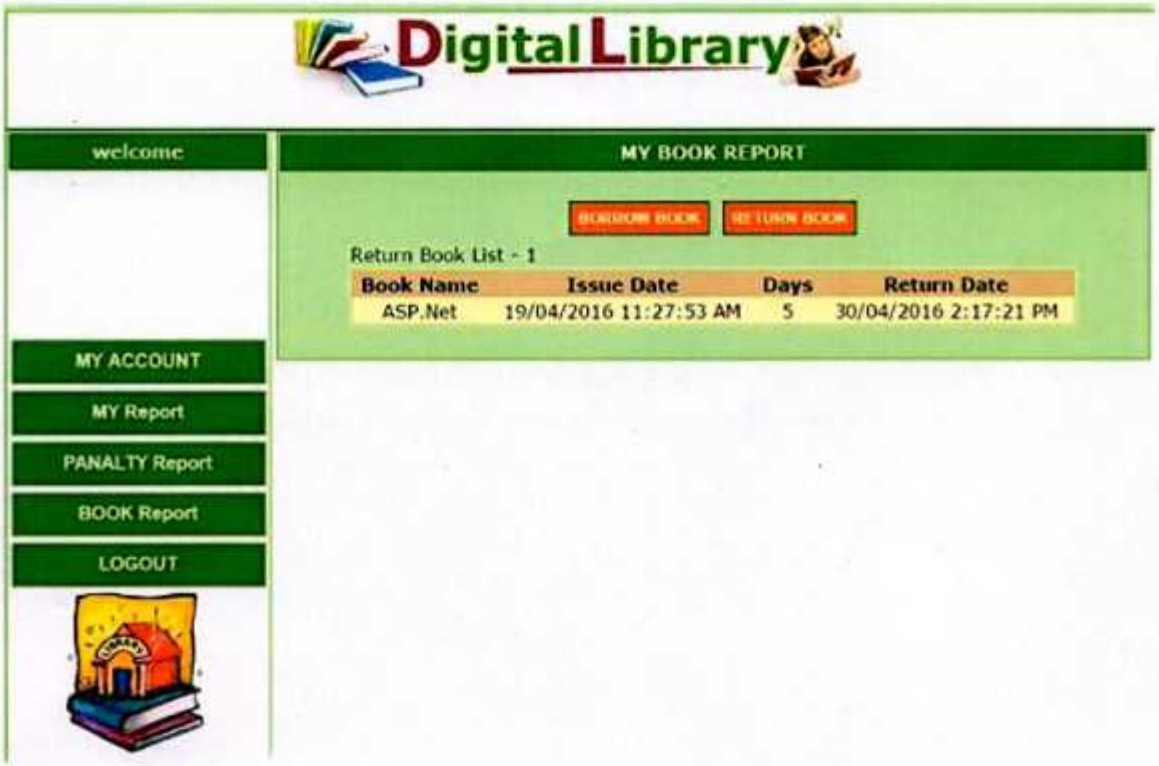

Student report

Report

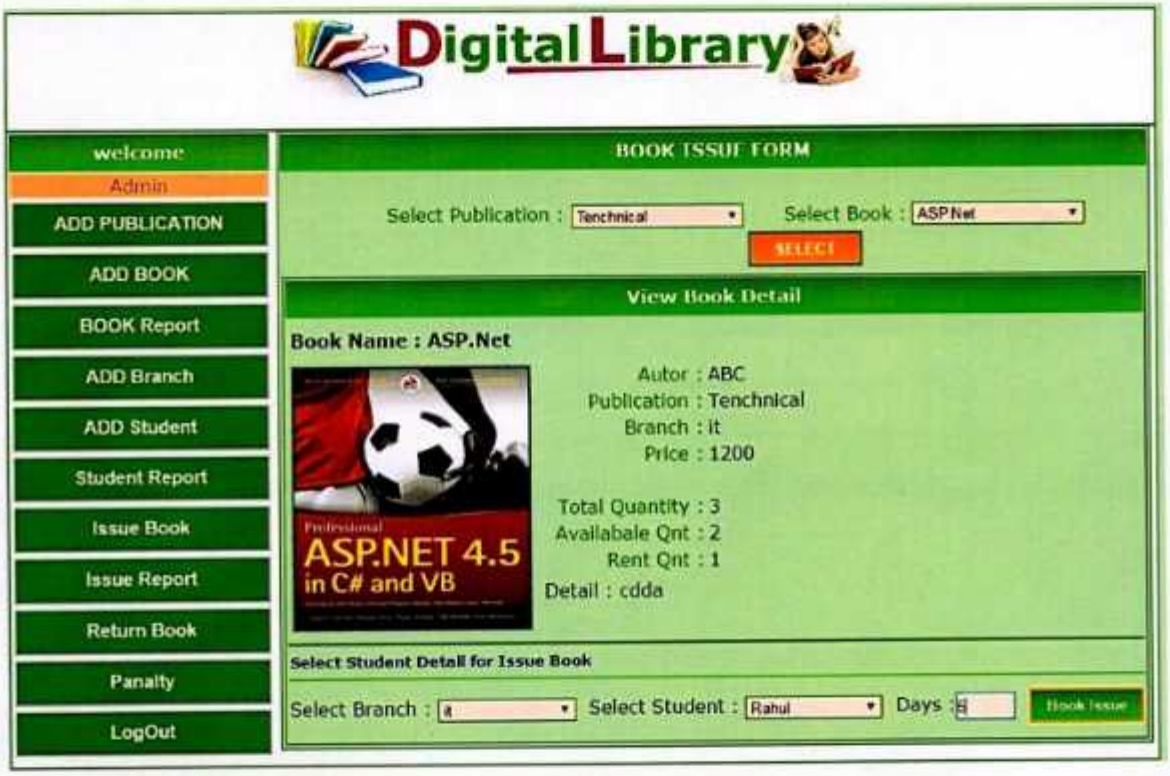
Book report

Digital Library
welcome
MY BOOK REPORT
Return Book List - 1
Book Name
Issue Date
Days
Return Date
ASP.Net
19/04/2016 11:27:53 AM
5
30/04/2016 2:17:21 PM
MY ACCOUNT
MY Report
PANALTY Report
BOOK Report
LOGOUT

Student report

Issue book report

Database Coding

Home Page:-

```
using System;

using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

public partial class Home : System.Web.UI.Page
{
    protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {

    }
}
```

MasterPage:-

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

public partial class MasterPage :
System.Web.UI.MasterPage
{
    protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        if (Session["aid"] == null)
        {

            Response.Redirect("Default.aspx");
        }

        lblname.Text = Session["name"].ToString();
    }
    protected void Button10_Click(object sender,
EventArgs e)
    {
        Session["aid"] = null;
        Session["name"] = null;
        Session["email"] = null;
        Response.Redirect("Default.aspx");
    }
    protected void Button11_Click(object sender,
EventArgs e)
    {

    }
}
```

AddBranch:-

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

public partial class Addbranch : System.Web.UI.Page
{
    DS_BRANCH.BRANCH_SELECTDataTable BDT = new
DS_BRANCH.BRANCH_SELECTDataTable();
    DS_BRANCHTableAdapters.BRANCH_SELECTTableAdapter
BAdapter = new
DS_BRANCHTableAdapters.BRANCH_SELECTTableAdapter();

    protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lblmsg.Text = "";
        if (Page.IsPostBack == false)
        {
            BDT = BAdapter.SelectBranch();
            GridView1.DataSource = BDT;
            GridView1.DataBind();
        }
    }
    protected void btnadd_Click(object sender, EventArgs
e)
    {
        BAdapter.Insert(txtaddbranch.Text);
        lblmsg.Text = "Branch Added Successfully !!";
        BDT = BAdapter.SelectBranch();
        GridView1.DataSource = BDT;
        GridView1.DataBind();
        txtaddbranch.Text = "";
```

```
        txtaddbranch.Focus();
    }
    protected void GridView1_RowDeleting(object sender,
GridViewDeleteEventArgs e)
    {
        int bid=
Convert.ToInt32(GridView1.DataKeys[e.RowIndex].Value);

        BAdapter.Delete(bid);
        lblmsg.Text = "Branch Record Deleted !!";
        BDT = BAdapter.SelectBranch();
        GridView1.DataSource = BDT;
        GridView1.DataBind();
    }
    protected void GridView1_RowEditing(object sender,
GridViewEditEventArgs e)
    {
        GridView1.EditIndex = e.NewEditIndex;
        BDT = BAdapter.SelectBranch();
        GridView1.DataSource = BDT;
        GridView1.DataBind();

    }
    protected void GridView1_RowCancelingEdit(object
sender, GridViewCancelEditEventArgs e)
    {
        GridView1.EditIndex = -1;
        BDT = BAdapter.SelectBranch();
        GridView1.DataSource = BDT;
        GridView1.DataBind();
    }
    protected void GridView1_RowUpdating(object sender,
GridViewUpdateEventArgs e)
    {
        int bid =
Convert.ToInt32(GridView1.DataKeys[e.RowIndex].Value);
        TextBox bname =
GridView1.Rows[e.RowIndex].Cells[2].Controls[0] as
TextBox;
```

```
            BAdapter.Update(bid, bname.Text);
            lblmsg.Text = "Branch Record Updated !!";
            GridView1.EditIndex = -1;
            BDT = BAdapter.SelectBranch();
            GridView1.DataSource = BDT;
            GridView1.DataBind();

        }
    }
```

AddBook:-

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

public partial class Addbook : System.Web.UI.Page
{
    DS_BRANCH.BRANCH_SELECTDataTable BDT = new
DS_BRANCH.BRANCH_SELECTDataTable();
    DS_BRANCHTableAdapters.BRANCH_SELECTTableAdapter
BAdapter = new
DS_BRANCHTableAdapters.BRANCH_SELECTTableAdapter();

    DS_BOOK.BOOK_SELECTDataTable BookDT = new
DS_BOOK.BOOK_SELECTDataTable();
    DS_BOOKTableAdapters.BOOK_SELECTTableAdapter
BookAdapter = new
DS_BOOKTableAdapters.BOOK_SELECTTableAdapter();
    DS_PUBLICATION.PUBLICATION_SELECTDataTable PubDT =
new DS_PUBLICATION.PUBLICATION_SELECTDataTable();

DS_PUBLICATIONTableAdapters.PUBLICATION_SELECTTableAdapte
r PubAdapter = new
DS_PUBLICATIONTableAdapters.PUBLICATION_SELECTTableAdapte
r();


    protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lblmsg.Text = "";
        if (Page.IsPostBack == false)
        {
```

```
            BDT = BAdapter.SelectBranch();
            drpbranch.DataSource = BDT;
            drpbranch.DataTextField = "Branchname";
            drpbranch.DataValueField = "Branchid";
            drpbranch.DataBind();
            drpbranch.Items.Insert(0, "SELECT");


            //CheckBoxList1.DataSource = BDT;
            //CheckBoxList1.DataTextField = "Branchname";
            //CheckBoxList1.DataValueField = "branchid";
            //CheckBoxList1.DataBind();


            PubDT = PubAdapter.Select();
            drppublication.DataSource = PubDT;
            drppublication.DataTextField = "Publication";
            drppublication.DataValueField = "pid";
            drppublication.DataBind();
            drppublication.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
    protected void btnadd_Click(object sender, EventArgs
e)
    {
        if (FileUpload1.HasFile)
        {

            FileUpload1.SaveAs(Server.MapPath("~/Book/")
+ FileUpload1.FileName);

            //int a = 0;
            //for (int i = 0; i <
CheckBoxList1.Items.Count; i++)
            //{
            //    if (CheckBoxList1.Items[i].Selected ==
true)
            //    {
```

```
                    BookAdapter.Insert(txtbname.Text,
txtauthor.Text, txtdetail.Text,
Convert.ToDouble(txtprice.Text),
drppublication.SelectedItem.Text,drpbranch.SelectedItem.T
ext, Convert.ToInt32(txtqnt.Text),
Convert.ToInt32(txtqnt.Text), 0, "~/Book/" +
FileUpload1.FileName.ToString(),"");
            //        a = 1;
            //    }

            //}
            //if (a == 0)
            //{
            //    lblmsg.Text = "Please, Select branch";
            //}
            //else
            //{
                lblmsg.Text = "Book Added Successfully
!!";
                txtauthor.Text = "";
                txtbname.Text = "";
                txtdetail.Text = "";
                txtprice.Text = "";
                txtqnt.Text = "";
                 drpbranch.SelectedIndex = 0;
                drppublication.SelectedIndex = 0;
                txtbname.Focus();
            //}
        }
        else
        {
            lblmsg.Text = "Please, Select Book Photo
First !!";
        }
    }
}
```

AddStudent:-

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

public partial class AddStudent : System.Web.UI.Page
{
    DS_BRANCH.BRANCH_SELECTDataTable BDT = new
DS_BRANCH.BRANCH_SELECTDataTable();
    DS_BRANCHTableAdapters.BRANCH_SELECTTableAdapter
BAdapter = new
DS_BRANCHTableAdapters.BRANCH_SELECTTableAdapter();
    DS_STUDENT.STUDENT_SELECTDataTable SDT = new
DS_STUDENT.STUDENT_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.STUDENT_SELECTTableAdapter
SAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.STUDENT_SELECTTableAdapter();
    protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lblmsg.Text = "";
        if (Page.IsPostBack == false)
        {
            BDT = BAdapter.SelectBranch();
            drpbranch.DataSource = BDT;
            drpbranch.DataTextField = "Branchname";
            drpbranch.DataValueField = "Branchid";
            drpbranch.DataBind();
            drpbranch.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
    protected void btnadd_Click(object sender, EventArgs
e)
    {
```

```
        if (drpdd.SelectedIndex == 0 ||
drpmm.SelectedIndex == 0 || drpyyyy.SelectedIndex == 0)
        {
            lblmsg.Text = "Select Proper BithDate !!";
        }
        else
        {
            string gen="";
            if(rdomale.Checked==true)
            {
            gen="Male";
            }
            else
            {
            gen="Female";
            }
            if (FileUpload1.HasFile)
            {

FileUpload1.SaveAs(Server.MapPath("~/img/") +
FileUpload1.FileName);
                DateTime bdate =
Convert.ToDateTime(drpdd.SelectedItem.Text + " " +
drpmm.SelectedItem.Text + " " +
drpyyyy.SelectedItem.Text);
                SAdapter.Insert(txtsname.Text,
drpbranch.SelectedItem.Text, txtmobile.Text,
txtaddress.Text, txtcity.Text, txtpincode.Text, bdate,
gen, txtemail.Text,
txtpass.Text,"~/img/"+FileUpload1.FileName);
                lblmsg.Text = "Student Added Successfully
!!";

            }
            else
            {
                DateTime bdate =
Convert.ToDateTime(drpdd.SelectedItem.Text + " " +
```

```
drpmm.SelectedItem.Text + " " +
drpyyyy.SelectedItem.Text);
                SAdapter.Insert(txtsname.Text,
drpbranch.SelectedItem.Text, txtmobile.Text,
txtaddress.Text, txtcity.Text, txtpincode.Text, bdate,
gen, txtemail.Text, txtpass.Text, "~/img/std.png");
                lblmsg.Text = "Student Added Successfully
!!";


            }
            txtsname.Text=""; drpbranch.SelectedIndex=0;
            txtmobile.Text="";
            txtaddress.Text=""; txtcity.Text="";
            txtpincode.Text="";
            txtemail.Text="";
             txtpass.Text="";
             drpdd.SelectedIndex = 0;
             drpmm.SelectedIndex = 0;
             drpyyyy.SelectedIndex = 0;


        }
    }
}
```

BookReport:-

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

public partial class BookReturn : System.Web.UI.Page
{
    DS_BRANCH.BRANCH_SELECTDataTable BDT = new
DS_BRANCH.BRANCH_SELECTDataTable();
    DS_BRANCHTableAdapters.BRANCH_SELECTTableAdapter
BAdapter = new
DS_BRANCHTableAdapters.BRANCH_SELECTTableAdapter();
    DS_PUBLICATION.PUBLICATION_SELECTDataTable PubDT =
new DS_PUBLICATION.PUBLICATION_SELECTDataTable();

DS_PUBLICATIONTableAdapters.PUBLICATION_SELECTTableAdapte
r PubAdapter = new
DS_PUBLICATIONTableAdapters.PUBLICATION_SELECTTableAdapte
r();
    DS_BOOK.BOOK_SELECTDataTable BookDT = new
DS_BOOK.BOOK_SELECTDataTable();
    DS_BOOKTableAdapters.BOOK_SELECTTableAdapter
BookAdapter = new
DS_BOOKTableAdapters.BOOK_SELECTTableAdapter();
    DS_STUDENT.STUDENT_SELECTDataTable SDT = new
DS_STUDENT.STUDENT_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.STUDENT_SELECTTableAdapter
SAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.STUDENT_SELECTTableAdapter();
    DS_RENT.RENT_SELECTDataTable RDT = new
DS_RENT.RENT_SELECTDataTable();
```

```
    DS_RENTTableAdapters.RENT_SELECTTableAdapter RAdapter
= new DS_RENTTableAdapters.RENT_SELECTTableAdapter();

    DS_STUDENT.STUDENT_SELECT_RENT_BOOKDataTable SRDT =
new DS_STUDENT.STUDENT_SELECT_RENT_BOOKDataTable();

DS_STUDENTTableAdapters.STUDENT_SELECT_RENT_BOOKTableAdap
ter SRAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.STUDENT_SELECT_RENT_BOOKTableAdap
ter();

    DS_PANALTY.PENALTY_SELECTDataTable PDT = new
DS_PANALTY.PENALTY_SELECTDataTable();
    DS_PANALTYTableAdapters.PENALTY_SELECTTableAdapter
PAdapter = new
DS_PANALTYTableAdapters.PENALTY_SELECTTableAdapter();
    protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lblmsg.Text = "";
        lblbook.Text = "";
        if (Page.IsPostBack == false)
        {
            SRDT = SRAdapter.Selecttt(0);

            drppublication.DataSource = SRDT;
            drppublication.DataTextField = "StudentName";
            drppublication.DataValueField = "sid";
            drppublication.DataBind();
            drppublication.Items.Insert(0, "SELECT");
            drpbook.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
    protected void Button12_Click(object sender,
EventArgs e)
    {
        if (drppublication.SelectedIndex == 0)
        {

            lblmsg.Text = "Select Student First !!";
```

```
            lblmsg.ForeColor = System.Drawing.Color.Red;
MultiView1.ActiveViewIndex = -1;
        }
        else if (drpbook.SelectedIndex == 0)
        {
            lblmsg.Text = "Select Book !!";
            lblmsg.ForeColor = System.Drawing.Color.Red;
MultiView1.ActiveViewIndex = -1;
        }
        else
        {
            MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
            BookDT =
BookAdapter.Select_By_BNAM(drpbook.SelectedItem.Text);
            ViewState["BBID"] =
BookDT.Rows[0]["BookID"].ToString();
            lblbname.Text =
BookDT.Rows[0]["Bookname"].ToString();
            lblauthor.Text =
BookDT.Rows[0]["author"].ToString();
            lblbran.Text =
BookDT.Rows[0]["branch"].ToString();
            lblpub.Text =
BookDT.Rows[0]["publication"].ToString();
            lblprice.Text =
BookDT.Rows[0]["price"].ToString();

            Image2.ImageUrl =
BookDT.Rows[0]["Image"].ToString();

            SDT =
SAdapter.Select_By_SID(Convert.ToInt32(drppublication.Sel
ectedValue));
            lblstudent.Text =
SDT.Rows[0]["Studentname"].ToString();

            RDT =
RAdapter.Select_SID_BName_Status(drpbook.SelectedItem.Tex
t, Convert.ToInt32(drppublication.SelectedValue),0);
```

```
            lbldays.Text =
RDT.Rows[0]["Days"].ToString();
            lblidate.Text =
RDT.Rows[0]["IssueDate"].ToString();
            ViewState["RRID"] =
RDT.Rows[0]["rid"].ToString();

           int iday =
Convert.ToDateTime(RDT.Rows[0]["IssueDate"].ToString()).D
ay;
           int rday=System.DateTime.Now.Day;

           int pday=rday - iday;
           if (pday > Convert.ToInt32(lbldays.Text))
           {
               lblpanalty.Text = "Yes";
           }
           else

           {
               lblpanalty.Text = "NO";
           }
       }
   }
   protected void
drppublication_SelectedIndexChanged(object sender,
EventArgs e)
   {
       RDT =
RAdapter.SelectBook_by_sid_and_status(Convert.ToInt32(drp
publication.SelectedValue),0);
       drpbook.DataSource = RDT;
       drpbook.DataTextField = "Bookname";
       drpbook.DataValueField = "rid";
       drpbook.DataBind();
       drpbook.Items.Insert(0, "SELECT");
   }
   protected void btnreturnbook_Click(object sender,
EventArgs e)
```

```
    {
        if (lblpanalty.Text == "Yes")
        {
            lblbook.Text = "Please, Pays Penalty before
return book !!";
            lblbook.ForeColor = System.Drawing.Color.Red;

             PDT =
PAdapter.Select_by_SID_Bookname(Convert.ToInt32(drppublic
ation.SelectedValue), lblbname.Text);
             if (PDT.Rows.Count == 0)
             {

PAdapter.Insert(Convert.ToInt32(drppublication.SelectedVa
lue), lblbname.Text, Convert.ToDouble(lblprice.Text), 0,
"");
             }
             else
             {
                 for (int i = 0; i < PDT.Rows.Count; i++)
                 {

                     if
(PDT.Rows[i]["panalty"].ToString() != "0")
                     {

PAdapter.Insert(Convert.ToInt32(drppublication.SelectedVa
lue), lblbname.Text, Convert.ToDouble(lblprice.Text), 0,
"");
                         break;
                     }
                 }


             }
        }
        else
        {
```

```
RAdapter.RENT_SELECT_RETURN(Convert.ToInt32(ViewState["RR
ID"].ToString()), 1,
Convert.ToInt32(ViewState["BBID"].ToString()));
            lblbook.Text = "Book Returd Successfully !!";
            lblbook.ForeColor =
System.Drawing.Color.Green;

        }
    }
}
```

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

public partial class bookreport : System.Web.UI.Page
{
    DS_PUBLICATION.PUBLICATION_SELECTDataTable PubDT =
new DS_PUBLICATION.PUBLICATION_SELECTDataTable();

DS_PUBLICATIONTableAdapters.PUBLICATION_SELECTTableAdapte
r PubAdapter = new
DS_PUBLICATIONTableAdapters.PUBLICATION_SELECTTableAdapte
r();

    DS_BRANCH.BRANCH_SELECTDataTable BDT = new
DS_BRANCH.BRANCH_SELECTDataTable();
    DS_BRANCHTableAdapters.BRANCH_SELECTTableAdapter
BAdapter = new
DS_BRANCHTableAdapters.BRANCH_SELECTTableAdapter();
```

```
    DS_BOOK.BOOK_SELECTDataTable BookDT = new
DS_BOOK.BOOK_SELECTDataTable();
    DS_BOOKTableAdapters.BOOK_SELECTTableAdapter
BookAdapter = new
DS_BOOKTableAdapters.BOOK_SELECTTableAdapter();

    protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lblmsg.Text = "";
        lblmsg0.Text = "";
        if (Page.IsPostBack == false)
        {
            BDT = BAdapter.SelectBranch();
            drpbranch.DataSource = BDT;
            drpbranch.DataTextField = "Branchname";
            drpbranch.DataValueField = "Branchid";
            drpbranch.DataBind();
            drpbranch.Items.Insert(0, "SELECT");
            MultiView1.ActiveViewIndex = -1;

            PubDT = PubAdapter.Select();
            drppublication.DataSource = PubDT;
            drppublication.DataTextField = "Publication";
            drppublication.DataValueField = "pid";
            drppublication.DataBind();
            drppublication.Items.Insert(0, "SELECT");

        }
    }
    protected void btnviewbranch_Click(object sender,
EventArgs e)
    {
        if (drpbranch.SelectedIndex == 0)
        {
            lblmsg.Text = "Select Branch !!";
            lblmsg.ForeColor = System.Drawing.Color.Red;
            GridView1.DataSource = null;
            GridView1.DataBind();
MultiView1.ActiveViewIndex = -1;
```

```
        }
        else
        {
            BookDT =
BookAdapter.Select_By_Branch(drpbranch.SelectedItem.Text)
;
            GridView1.DataSource = BookDT;
            GridView1.DataBind();
            lblmsg0.Text =
GridView1.Rows.Count.ToString()+ " - Records Found.";

            MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
        }
    }
    protected void btnviewpublication_Click(object
sender, EventArgs e)
    {
        if (drppublication.SelectedIndex == 0)
        {
            GridView1.DataSource = null;
            GridView1.DataBind();
            lblmsg.Text = "Select Publication !!";
            lblmsg.ForeColor = System.Drawing.Color.Red;
MultiView1.ActiveViewIndex = -1;
        }
        else
        {
            MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
            BookDT =
BookAdapter.Select_By_Publication(drppublication.Selected
Item.Text);
            GridView1.DataSource = BookDT;
            GridView1.DataBind();
            lblmsg0.Text =
GridView1.Rows.Count.ToString() + " - Records Found.";

        }
    }
```

```
    protected void Button11_Click(object sender,
EventArgs e)
    {
        MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
    }
    protected void GridView1_RowCommand(object sender,
GridViewCommandEventArgs e)
    {
        MultiView1.ActiveViewIndex = 1;
        BookDT =
BookAdapter.Select_BY_BID(Convert.ToInt32(e.CommandArgume
nt.ToString()));
        lblbname.Text =
BookDT.Rows[0]["Bookname"].ToString();
        lblauthor.Text =
BookDT.Rows[0]["author"].ToString();
        lblbran.Text =
BookDT.Rows[0]["branch"].ToString();
        lblpub.Text =
BookDT.Rows[0]["publication"].ToString();
        lblprice.Text =
BookDT.Rows[0]["price"].ToString();
        lblqnt.Text =
BookDT.Rows[0]["Quantities"].ToString();
        lblaqnt.Text =
BookDT.Rows[0]["availableqnt"].ToString();
        lblrqnt.Text =
BookDT.Rows[0]["rentqnt"].ToString();
        lbldetail.Text =
BookDT.Rows[0]["Detail"].ToString();
        Image2.ImageUrl =
BookDT.Rows[0]["Image"].ToString();

    }
}
```

BookIssue:-

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

public partial class BookIssue : System.Web.UI.Page
{
    DS_BRANCH.BRANCH_SELECTDataTable BDT = new
DS_BRANCH.BRANCH_SELECTDataTable();
    DS_BRANCHTableAdapters.BRANCH_SELECTTableAdapter
BAdapter = new
DS_BRANCHTableAdapters.BRANCH_SELECTTableAdapter();
    DS_PUBLICATION.PUBLICATION_SELECTDataTable PubDT =
new DS_PUBLICATION.PUBLICATION_SELECTDataTable();

DS_PUBLICATIONTableAdapters.PUBLICATION_SELECTTableAdapte
r PubAdapter = new
DS_PUBLICATIONTableAdapters.PUBLICATION_SELECTTableAdapte
r();
    DS_BOOK.BOOK_SELECTDataTable BookDT = new
DS_BOOK.BOOK_SELECTDataTable();
    DS_BOOKTableAdapters.BOOK_SELECTTableAdapter
BookAdapter = new
DS_BOOKTableAdapters.BOOK_SELECTTableAdapter();
    DS_STUDENT.STUDENT_SELECTDataTable SDT = new
DS_STUDENT.STUDENT_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.STUDENT_SELECTTableAdapter
SAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.STUDENT_SELECTTableAdapter();
    DS_RENT.RENT_SELECTDataTable RDT = new
DS_RENT.RENT_SELECTDataTable();
    DS_RENTTableAdapters.RENT_SELECTTableAdapter RAdapter
= new DS_RENTTableAdapters.RENT_SELECTTableAdapter();
```

```
    protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lblissue.Text = "";
        lblmsg.Text = "";
        if (Page.IsPostBack == false)
        {
             BDT = BAdapter.SelectBranch();
                drpbranch.DataSource = BDT;
                drpbranch.DataTextField = "Branchname";
                drpbranch.DataValueField = "Branchid";
                drpbranch.DataBind();
                drpbranch.Items.Insert(0, "SELECT");


            PubDT = PubAdapter.Select();
            drppublication.DataSource = PubDT;
            drppublication.DataTextField = "Publication";
            drppublication.DataValueField = "pid";
            drppublication.DataBind();
            drppublication.Items.Insert(0, "SELECT");
            drpbook.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
    protected void
drppublication_SelectedIndexChanged(object sender,
EventArgs e)
    {
        BookDT =
BookAdapter.Select_By_Publication(drppublication.Selected
Item.Text);
        drpbook.DataSource = BookDT;
        drpbook.DataTextField = "Bookname";
        drpbook.DataValueField = "Bookid";
        drpbook.DataBind();
        drpbook.Items.Insert(0, "SELECT");
    }
    protected void Button12_Click(object sender,
EventArgs e)
    {
```

```
        if (drppublication.SelectedIndex == 0)
        {

            lblmsg.Text = "Select Publication !!";
            lblmsg.ForeColor = System.Drawing.Color.Red;
MultiView1.ActiveViewIndex = -1;
        }
        else if (drpbook.SelectedIndex == 0)
        {
            lblmsg.Text = "Select Book !!";
            lblmsg.ForeColor = System.Drawing.Color.Red;
MultiView1.ActiveViewIndex = -1;
        }
        else
        {
            MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
            BookDT =
BookAdapter.Select_By_BNAM(drpbook.SelectedItem.Text);
            ViewState["BBID"] =
BookDT.Rows[0]["BookID"].ToString();
            lblbname.Text =
BookDT.Rows[0]["Bookname"].ToString();
            lblauthor.Text =
BookDT.Rows[0]["author"].ToString();
            lblbran.Text =
BookDT.Rows[0]["branch"].ToString();
            lblpub.Text =
BookDT.Rows[0]["publication"].ToString();
            lblprice.Text =
BookDT.Rows[0]["price"].ToString();
            lblqnt.Text =
BookDT.Rows[0]["Quantities"].ToString();
            lblaqnt.Text =
BookDT.Rows[0]["availableqnt"].ToString();
            lblrqnt.Text =
BookDT.Rows[0]["rentqnt"].ToString();
            lbldetail.Text =
BookDT.Rows[0]["Detail"].ToString();
```

```
            Image2.ImageUrl =
BookDT.Rows[0]["Image"].ToString();

            drpstudent.Items.Clear();
            drpstudent.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
    protected void btnissue_Click(object sender,
EventArgs e)
    {
        try
        {
            if (TextBox1.Text == "")
            {
                lblissue.Text = "Enter Days !!";
            }
            else
            {
                if (Convert.ToInt32(lblaqnt.Text) == 0)
                {
                    lblissue.Text = "Book Stock Empty
!!";
                }
                else
                {
                    RDT =
RAdapter.Select_SID_BName_Status(lblbname.Text,
Convert.ToInt32(drpstudent.SelectedValue), 0);

                    if (RDT.Rows.Count != 0)
                    {
                        lblissue.Text = "Student can't
get copies of same book !!";
                    }
                    else
                    {
```

```
                        RDT =
RAdapter.Select_by_Status_and_SID(Convert.ToInt32(drpstud
ent.SelectedValue), 0);
                        if (RDT.Rows.Count == 3)
                        {
                            lblissue.Text = "A student
has maximum 3 books !!";
                        }
                        else
                        {

RAdapter.Insert(lblbname.Text,
Convert.ToInt32(drpstudent.SelectedValue),
Convert.ToInt32(TextBox1.Text));



BookAdapter.BOOK_ISSUE_TO_STUDENT(Convert.ToInt32(ViewSta
te["BBID"].ToString()));
                            lblissue.Text = "Book Issued
to " + drpstudent.SelectedItem.Text;

                            BookDT =
BookAdapter.Select_BY_BID(Convert.ToInt32(ViewState["BBID
"]));
                            ViewState["BBID"] =
BookDT.Rows[0]["BookID"].ToString();
                            lblbname.Text =
BookDT.Rows[0]["Bookname"].ToString();
                            lblauthor.Text =
BookDT.Rows[0]["author"].ToString();
                            lblbran.Text =
BookDT.Rows[0]["branch"].ToString();
                            lblpub.Text =
BookDT.Rows[0]["publication"].ToString();
                            lblprice.Text =
BookDT.Rows[0]["price"].ToString();
                            lblqnt.Text =
BookDT.Rows[0]["Quantities"].ToString();
```

```
                                lblaqnt.Text =
BookDT.Rows[0]["availableqnt"].ToString();
                                lblrqnt.Text =
BookDT.Rows[0]["rentqnt"].ToString();
                                lbldetail.Text =
BookDT.Rows[0]["Detail"].ToString();
                                Image2.ImageUrl =
BookDT.Rows[0]["Image"].ToString();

                                TextBox1.Text = "";
                                drpstudent.Items.Clear();
                                drpstudent.Items.Insert(0,
"SELECT");
                                BDT =
BAdapter.SelectBranch();
                                drpbranch.DataSource = BDT;
                                drpbranch.DataTextField =
"Branchname";
                                drpbranch.DataValueField =
"Branchid";
                                drpbranch.DataBind();
                                drpbranch.Items.Insert(0,
"SELECT");
                            }
                        }
                    }
                }
            }
            catch {
                lblissue.Text = "Sorry !!! Error !!!";
            }
        }
        protected void drpbranch_SelectedIndexChanged(object
 sender, EventArgs e)
        {
            SDT =
SAdapter.Select_By_Branch(drpbranch.SelectedItem.Text);
            drpstudent.DataSource = SDT;
            drpstudent.DataTextField = "Studentname";
```

```
            drpstudent.DataValueField = "sid";
            drpstudent.DataBind();
            drpstudent.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
```

CONCLUSION:

The package was designed in such a way that future modifications can be done easily. The following conclusions can be deduced from the development of the project.

1. Library Management System of the entire system improves the efficiency.

2. It provides a friendly graphical user interface which proves to be better when compared to the existing system.

3. It gives appropriate access to the authorized users depending on their permissions.

4. It effectively overcomes the delay in communications.

5. Updating of information becomes so easier.

6. System security, data security and reliability are the striking features.

7. The System has adequate scope for modification in future if it is necessa

Advantages Of Library Management System

- The library software is user-friendly, intuitive, and easy-to-use
- It offers 24*7 access to the library resources
- Provides functionalities like acquisition, cataloguing, serial control, etc
- Highly secure and efficient library database management
- Provides greater efficiency of work processes & saves time of librarian
- Cost-effective software for library and can be configured as per requirements

Disadvantages of Library Management System

- The data stored is prone to cyber hacks. Opting for a reliable online system eliminates the risk
- Costly and Expensive
- Complicated to operate
- Online Systems require high-speed internet connectivity
- Risk of computer virus
- The automation feature is not available in offline/ open source systems thus, requires manual action to perform operations
- Unlike online systems that utilize cloud computing, Open-source systems store data on a computer hard drive. This increases the risk of data loss

Limitations

- The data stored is vulnerable to cyber attacks .
- To maintain and manage it is both costly, expensive and complex to some extent.
- Management and operating it can be complicated.
- Requires high speed connectivity.

FUTURE ENHANCEMENTS:

This application avoids the manual work and the problems concern with it. It is an easy way to obtain the information regarding the various products information that are present in the Library of a particular college.

Well I and my team members have worked hard in order to present an improved website better than the existing one's regarding the information about the various activities. Still ,we found out that the project can be done in a better way. Primarily, when we request information about a particular product it just shows the company, product id, product name and no. of quantities available. So, after getting the information we can get access to the product company website just by a click on the product name .

The next enhancement that we can add the searching option. We can directly search to the particular product

company from this site .These are the two enhancements that we could think of at present.

BIBLOGRAPHY

1. PHP MySQL Website Programming: Problem - Design Solution byChrisLea, Mike Buzzard ,Dilip Thomas , Jessey WhiteCinis

2. Beginning PHP5, Apache, and MySQL Web Development (Programmer toProgrammer) by Elizabeth Naramore

3. MySQL/PHP Database Applications, 2nd Edition by Brad Bulger

4. How to Do Everything with PHP and MySQL by VikramVaswan

References

WWW.GOOGLE.COM

Many websites and books have referred to develop this website. but out of those many resources only a few of them has very handy in the websites development. To mention a few of item is as follows .

Visual Studio.net

ASP.NET And SQL

Website

I. www.google.com

II. www.wikipedia.com

III. www.studentprojectguid.com

IV. www.academiaedu.com

Thank you

A

PROJECT REPORT ON

"WWW. Student Attendance Management System.Com"

SUBMITTED

TO

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHPAUR
FOR THE DEGREE OF
BACHELOR OF COMPUTER APPLICARTIONS

UNDER THE FACULTY OF COMMERCE

BY

Miss.Simin Tahir Pinjari.

Miss.Snehal Sanjay Shingade.

Miss.Bhagyashree Bajirao Patil

UNDER THE GUIDANCE OF

Prof.Mrs.S.A.Desai

DR.BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA,

BAR.TATYASAHEB MANE VIDYANAGAR,

PETH-VADGAON, DIST-KOLHAPUR -416112.

2021-22

Jayprakash Education Society's

DR.BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA

PETH VADGAON - 2021-2022

CERTIFICATE

This is certify that the project report entitled, "WWW.Student Attendence Management system.Com" being submitted here with for the award of the Bachelor degree in BCA under the **Faculty of Commerce** of **Shivaji University, Kolhapur** is the result of the original work completed and to the best of my knowledge and belief the work embodied in this project has not formed earlier the basis for the award of any degree or similar title of this or any other University or examining body.

Place:-Peth-Vadgaon

Date:-

Head
Department of BCA
Dr. Babasaheb Ambedkar College,
Peth Vadgaon-416 112.

Project Guide
(Prof.Mrs.S.A.Desai)

HOD
(Prof.Mrs.S.A.Desai)

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra
(Prof.J.C.Ghadge)

External Supervisor

Declaration

I here by declare that the project report entitled,"WWW.Student Attendance Management system.Com"completed and written by me, has not previously formed the basis for the award of any Degree or Diploma or other similar title of this or any other University or examining body.

Further, I declare that I have not violated any of the provisions under Copyright/Piracy/Cyber/IPR Acts amended from time to time.

Place- Peth-Vadgaon

Date- 31-5-22

Bhagyashree Patil — Bpatil

Simin Pinjari — Spinjari

Snehal Shingade — Snehal.

ACKNOWLEDGEMENT

I am deeply indebted to my guide **Prof.Mrs S.A.Desai**, for his keen interest, valuable guidance, and continuous encouragement giving to me during the progress of this work.

I take this opportunity to express my sincere gratitude to Prin. Prof. J.C.Ghatge ,Prof. S.A.Desai , and Librarian.

I would like to express my affectionate appreciation to my parents for the constant support, care, and encouragement during this work.

NAME	Roll.No	Seat.No	Sign
Simin Tahir Pinjari	315	07548	S T Pinjari
Snehal Sanjay Shingade	317	07550	Shingad
Bhagyashree Bajirao Patil	312	07545	Bpatil.

Index

Sr.No	Name	Page.No
1]	Introduction to project i. Introduction. ii. Propose & scope.	6
2]	Proposed system i. Proposed System. ii. Advantage of proposed system.	7-8
3]	Implementation Requirement specification	9
4]	System Analysis System Design i. ERD ii. DFD	10-16
5]	System Design i. Input Design ii. Output Design iii. Report iv. Coding	17-61
6]	Conclusion i. Conclusion ii. Limitation	62
7]	Reference i. Reference	63

❖ Introduction

Attendance Management System is software developed for daily student attendance in schools, colleges and institutes. If facilitates to access the attendance information of particular student in a particular class. The information is sorted by the operators, which will be provided by the teacher for a particular class. This system will also help in evaluating attendance eligibility criteria of a student.

Purpose & Scope:-

The intention of developing Attendance Management System is to computerized the tradition way of taking attendance. Another purpose for developing this software is to generate the desired reports automatically at the end of the session or in the between of the session as they require.

This project is basically a desktop application which means self-contained software run son the system on which it has been installed under the user control and it will work for a particular institute or college only.

❖ PROPOSED SYSTEM

This Application is built for automating the processing of attendance. It also enhances the speed of the performing attendance task easily. It also generates periodic reports to keep a check on the students who are regular & who are not.

A Faculty has to login to the system & then in the attendance option they have to select appropriate class, semester and subject. So this will display the list of the students who are eligible to appear in this session. So now the faculty has to just select the students name from the manual attendance sheet according to their roll number and then submit the sheet. This will add the selected students as present student in that particular session.

This system is very useful to the office staff also because they can generate various types of reports and submit them to respective faculties also or also can be submitted to the College Coordinator. Office staff can also generate black list of students who have attendance less than 50% or 80%. So this kind of various reports can be generated

❖ ADVANTAGES OF THE PROPOSED SYSTEM

A Computer can work more efficiently then compared to a human being. The work becomes easy for the employees and thus, some amount of human resources is saved.

Data accuracy is maintained. Accurate information can be achieved within a short span of time data can be accessed easily and randomly. This also saves a lot of time. Data is protected with the help of login system.

Because of this login system, unauthorized persons cannot access the data .Complexity of the work can be reduced by using the system which was not possible in manual or semi-automated system. So it saves the time utmost.

❖ REQUIREMENT SPECIFICATIONS

Front-End :- Asp.net

Backend :- SQL

SystemRequirement : - 2GB

MinimumRAM :- 256MB

HardDisk :- 40GB

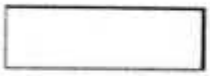
Processor :- IntelPentium4

OperatingSystem :- WindowsXPServicePack2

❖ Student Attendance Management System Data Flow Diagram

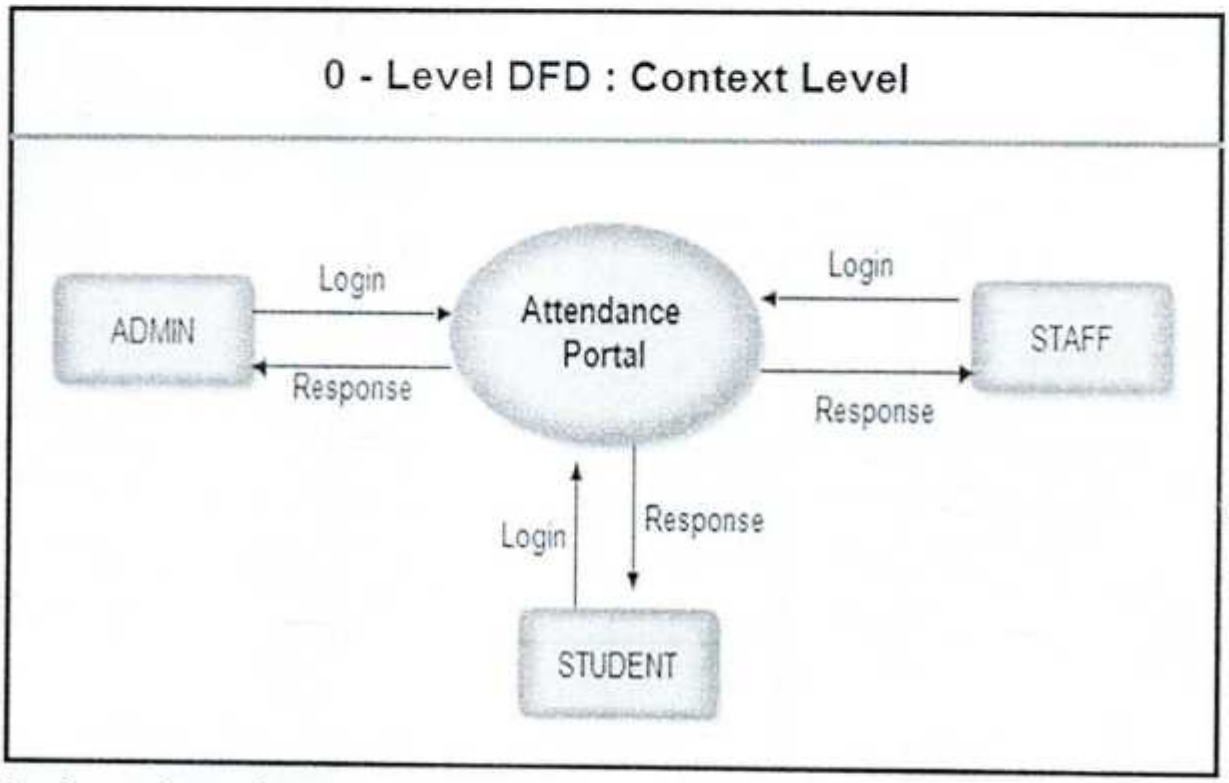
A data flow diagram is a graphical view of how data is processed in a system in terms of input and output.
The Data flow diagram (DFD) contains some symbol for drawing the data flow diagram.

Data flow diagram symbols

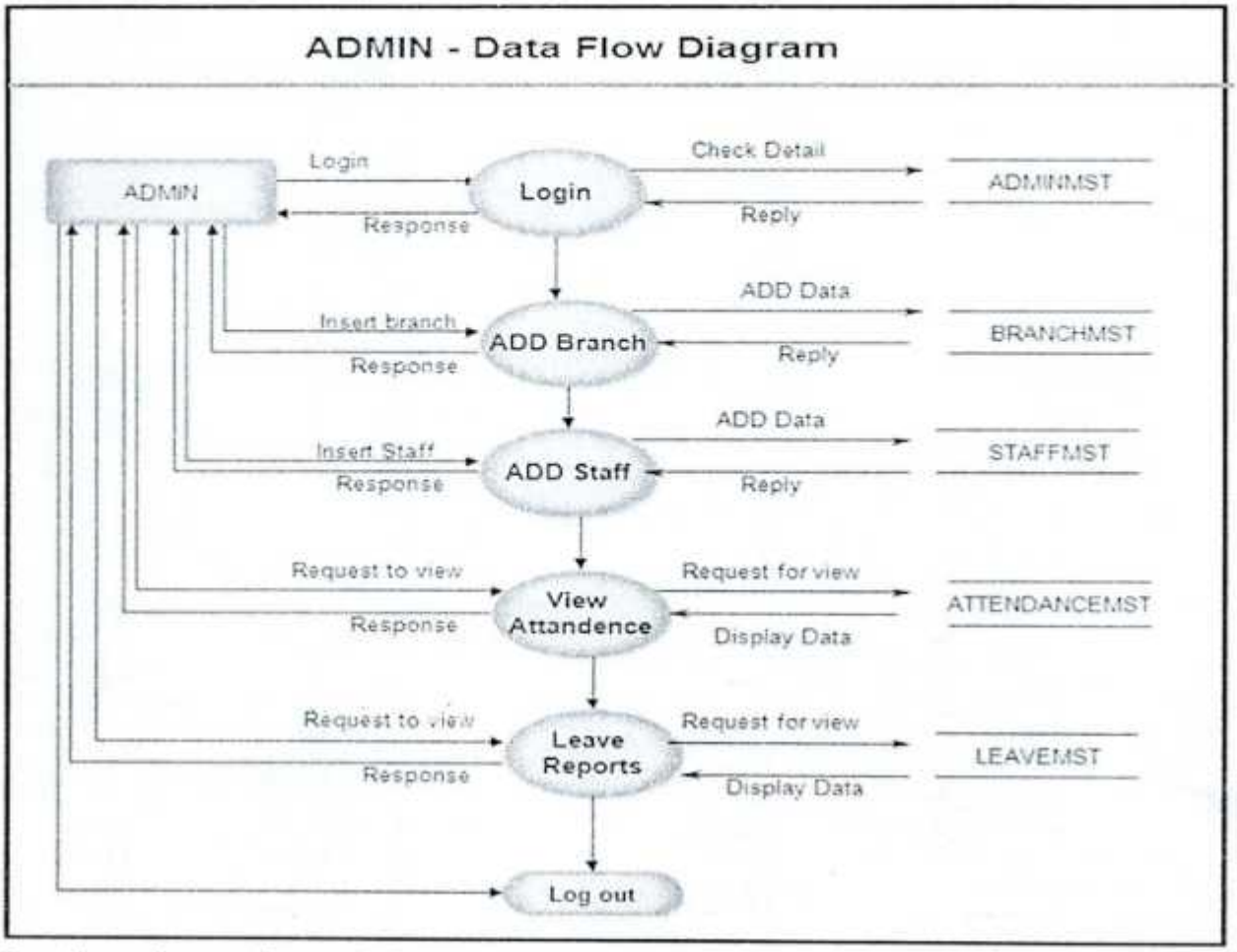
Symbol	Description
	Data Flow – Data flow are pipelines through the packets of information flow.
	Process : A Process or task performed by the system.
	Entity : Entity are object of the system. A source or destination data of a system.
	Data Store : A place where data to be stored.

CONTEXT LEVEL DFD – 0 LEVEL

The context level data flow diagram (dfd) is describe the whole system. It shows the all user module who operate the system. The student attendance management system data flow diagram shows there are three users to run the system Admin, Staff and Student.

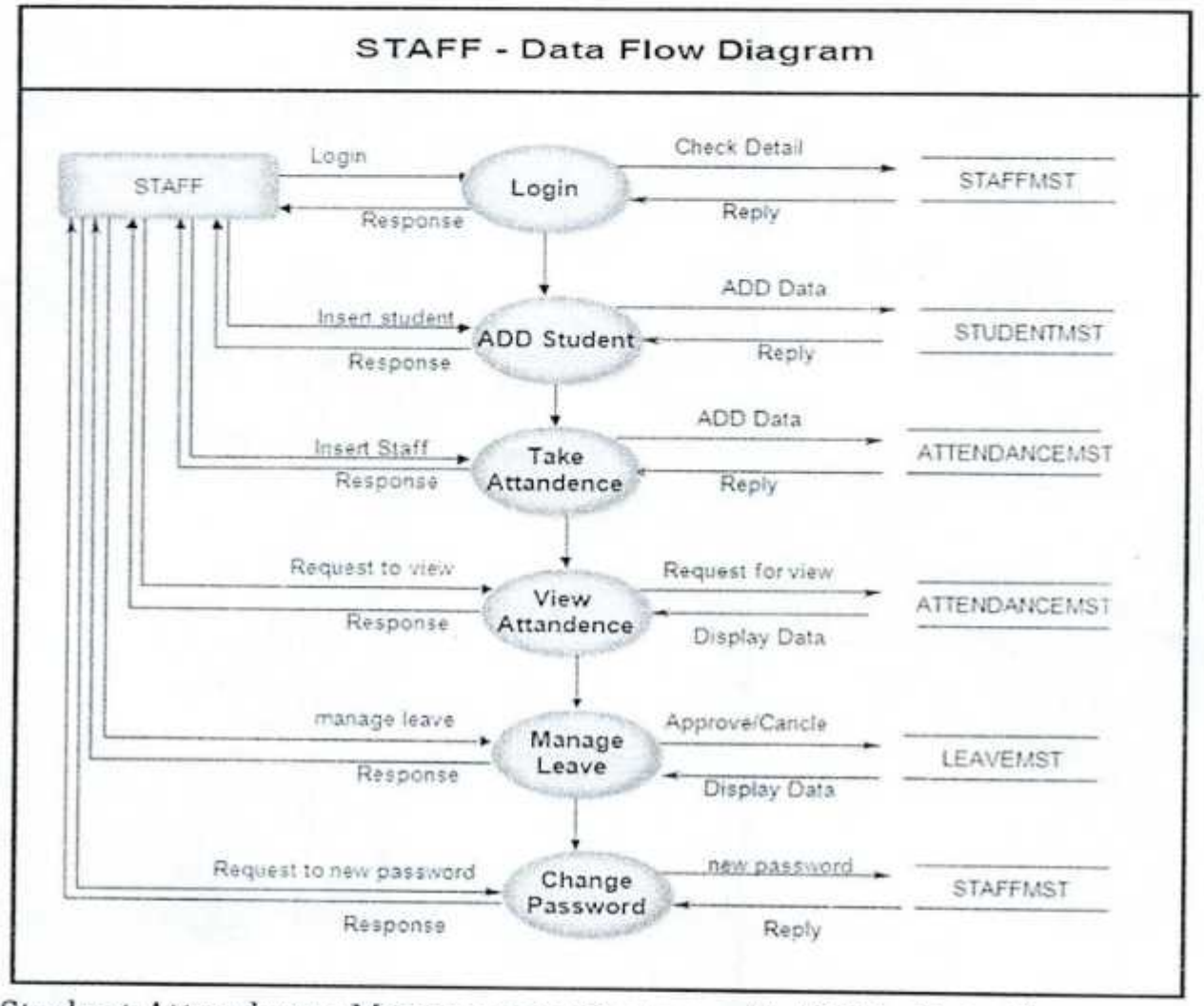

Student Attendance Management System – Context Level Data Flow Diagram

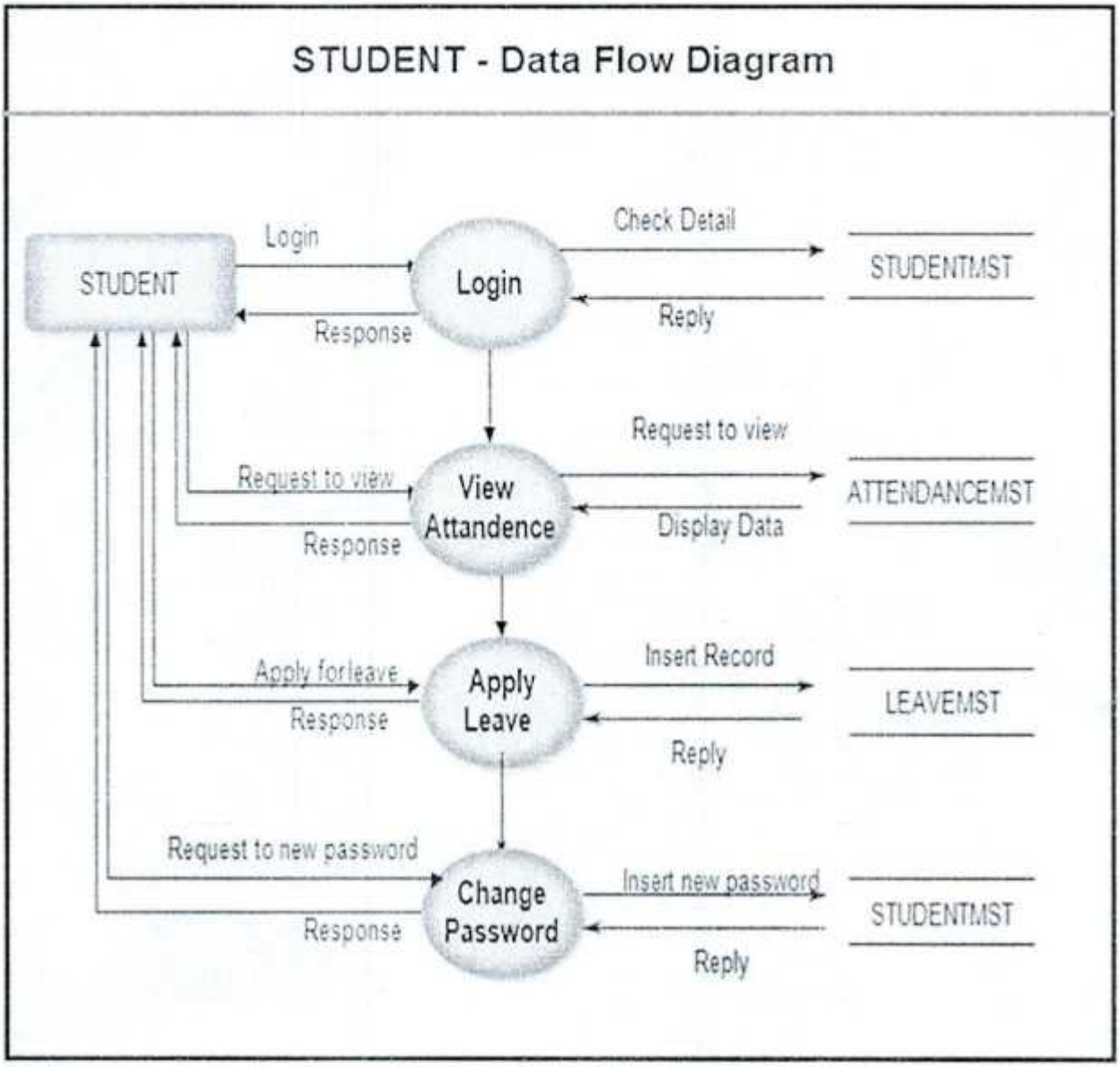

Student Attendance Management System – Admin Side Data Flow Diagram

STAFF SIDE DATA FLOW DIAGRAM – ATTENDANCE MANAGEMENT SYSTEM

Student Attendance Management System – Staff Side Data Flow Diagram

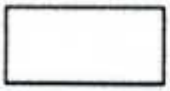
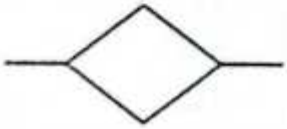
Student Attendance Management System

ER Diagram

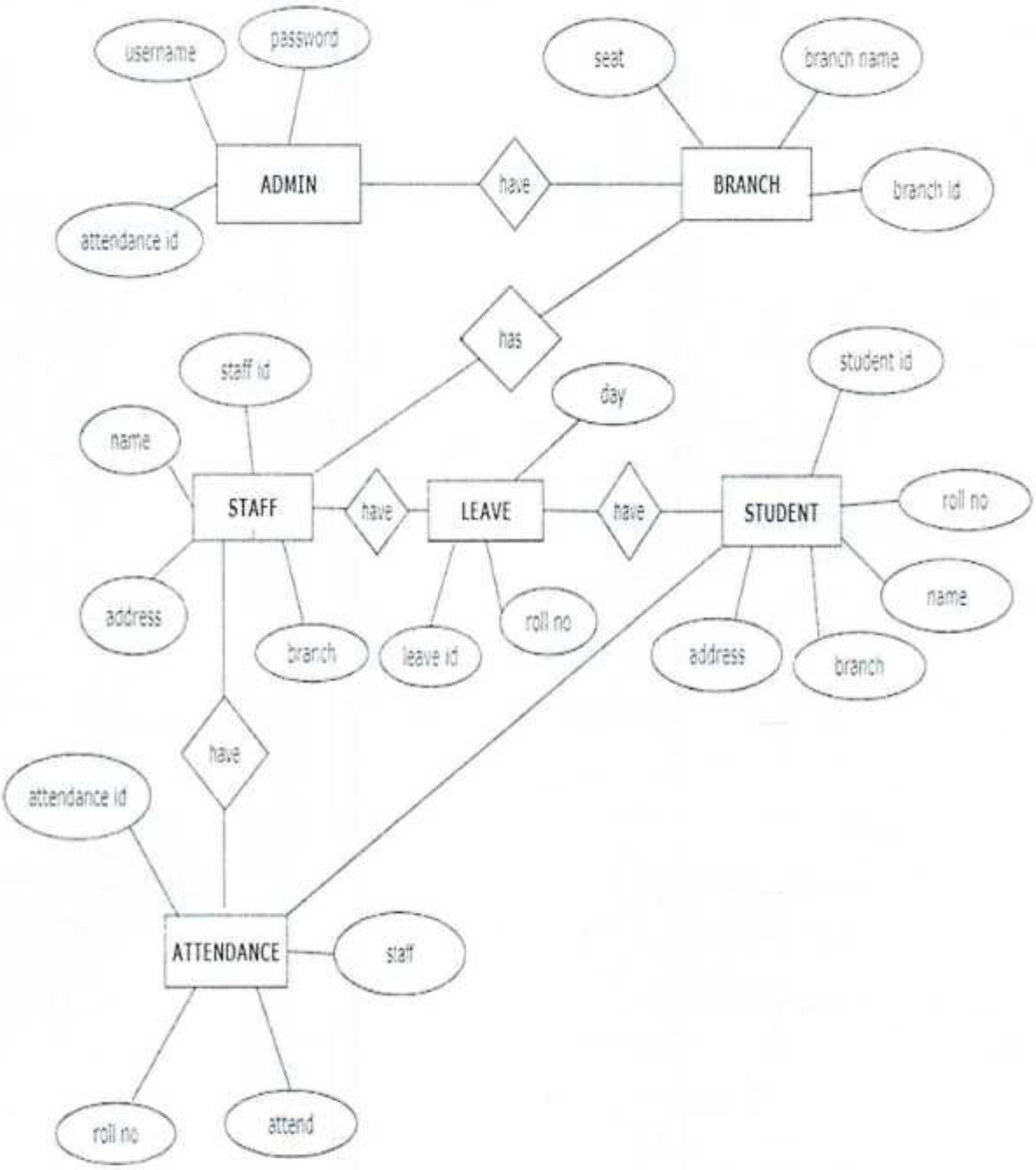
E-R (Entity-Relationship) Diagram is used to represents the relationship between entities in a table.

E-R diagram means Entity Relationship diagram. Entity means object of system, generally we refer entity as database table , the e-r diagram represent the relationship between each table of database. E-R diagram represent entity with attributes, attributes is a properties of entity. If we assume entity is a database table then all the columns of table are treat as attribute

E-R Diagram Symbols

	Entity
	Relationship
	Simple Attribute
	Multivalue Attribute
	Composite Attribute
	Derived Attribute

E-R DIAGRAM – STUDENT ATTENDANCE SYSTEM

Design

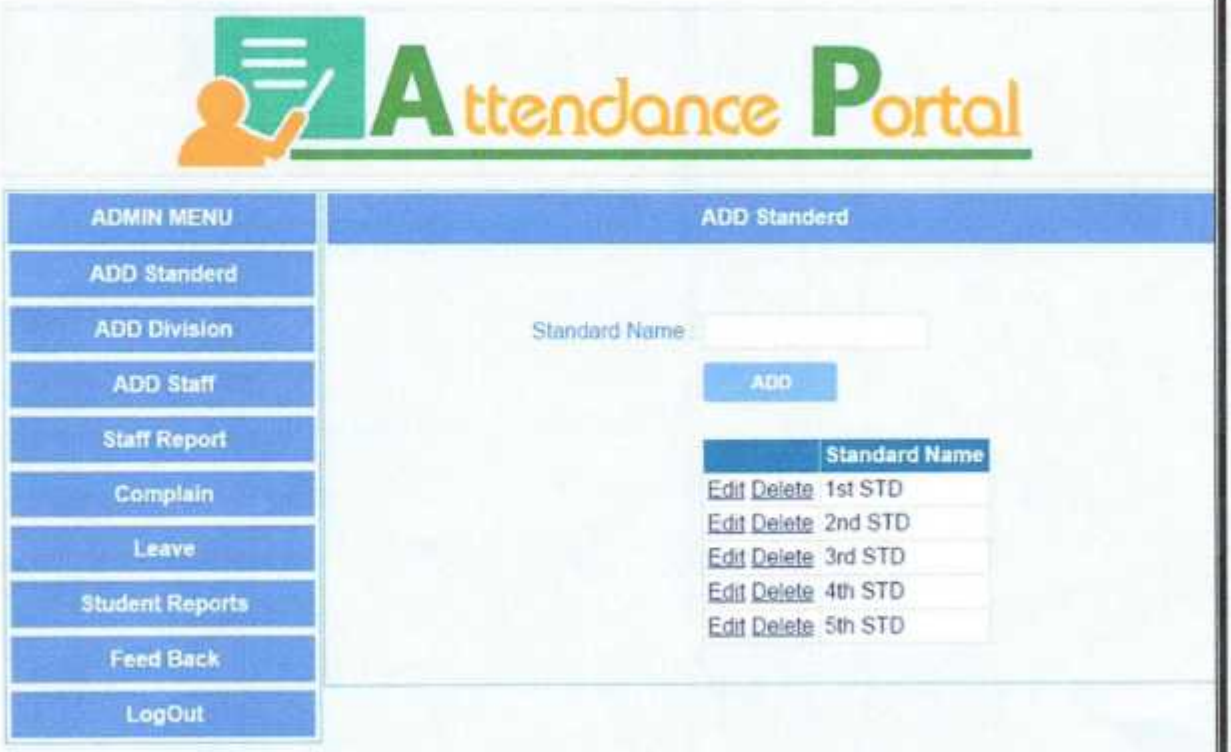
Add Division

Addstaff

Add Standard

Complain

Leave report

Login

View Feedback

ADMIN MENU
ADD Standerd
ADD Division
ADD Staff
Staff Report
Complain
Leave
Student Reports
Feed Back
LogOut

Feedback Report

Total Record = 2

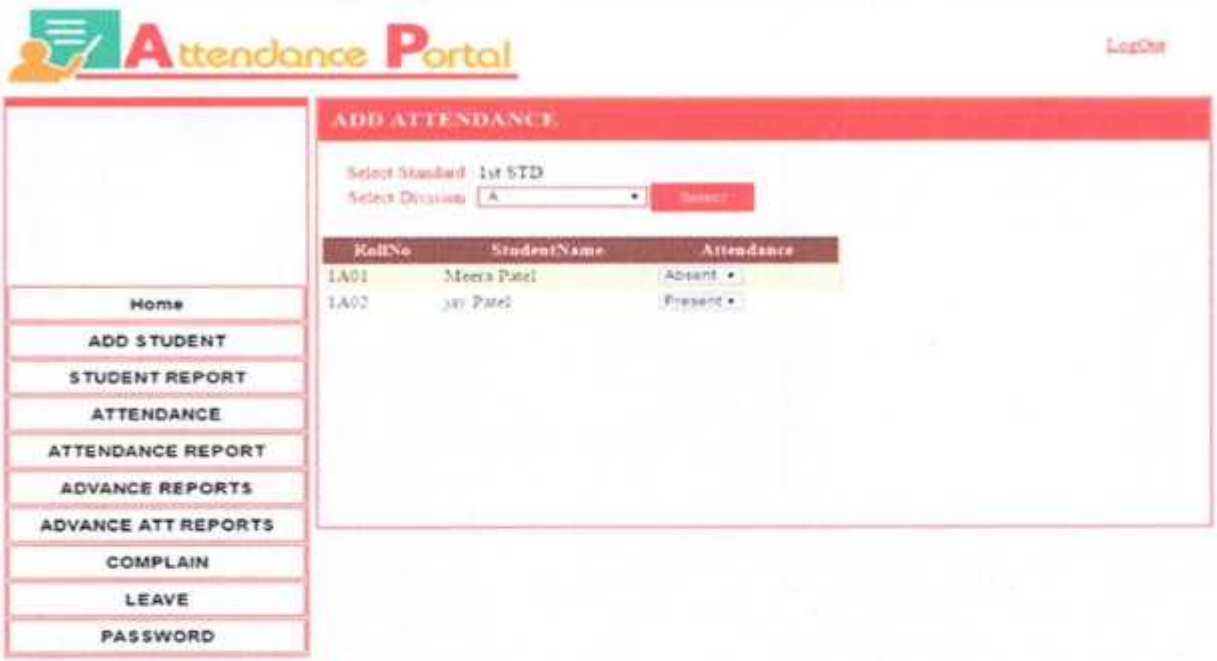
	Email	Contact	Feedback
Delete	meera	8585858585	hello
Delete	Rajesh Patel	7645454545	Good keep it up ..

Staff

account

Add Attendance

Add Student

Add Advance Report

Attendance Report

Leave report

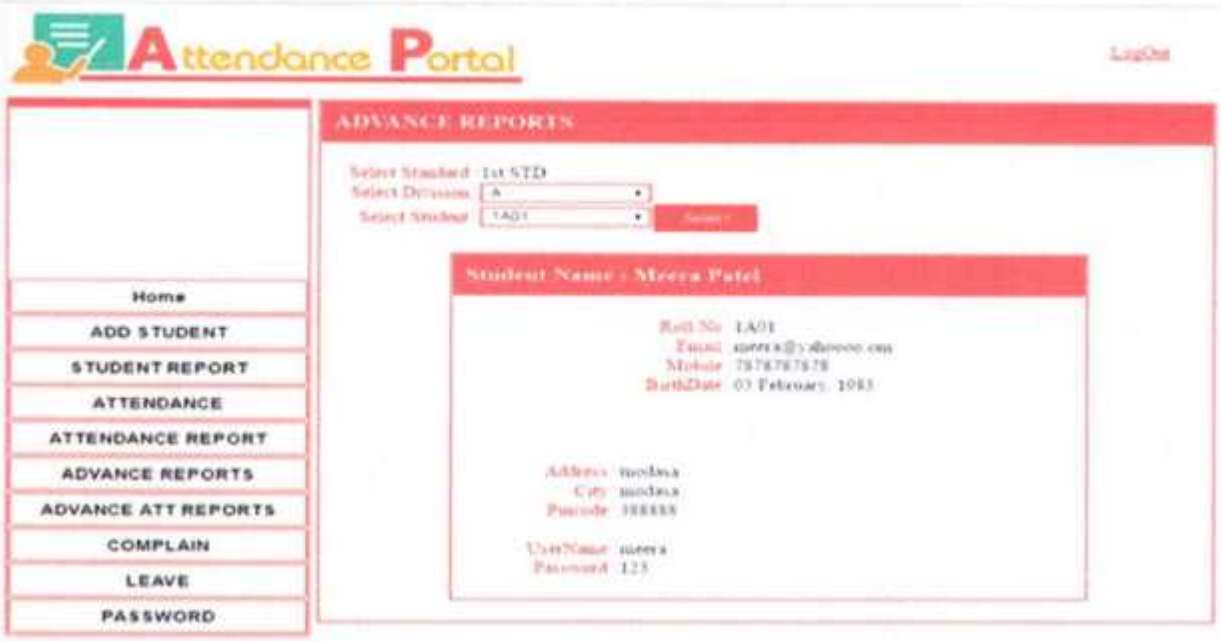
Change Password

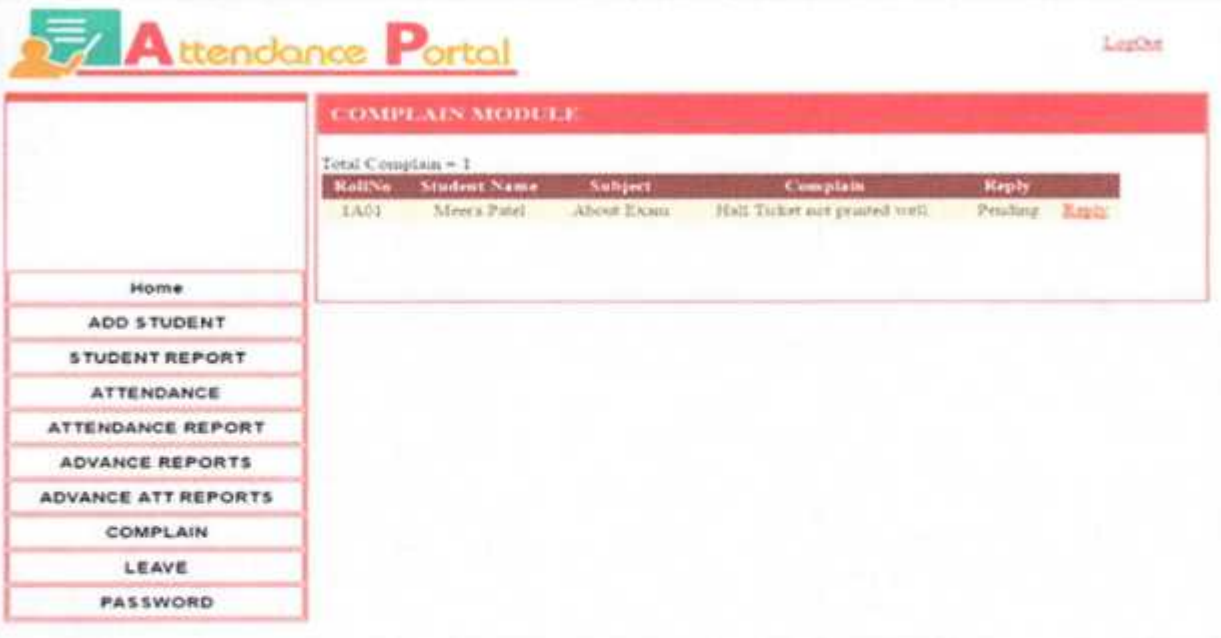
Complain Module

Advance Reports

Complain Module

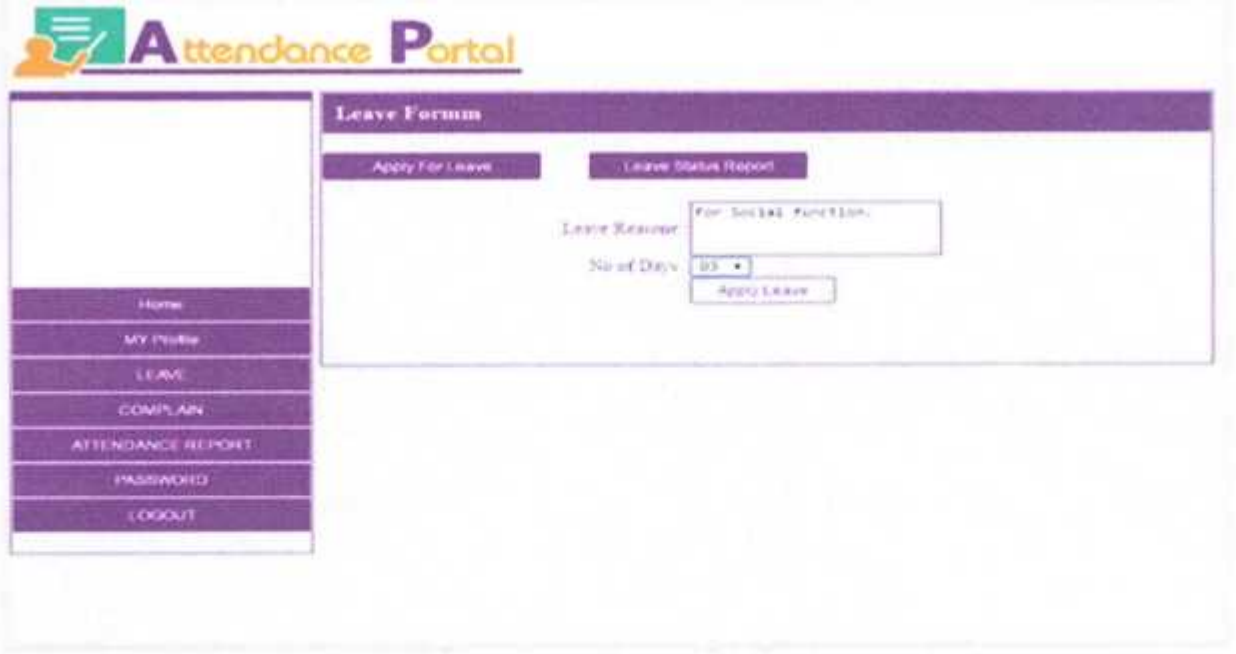

Student

Leave Form

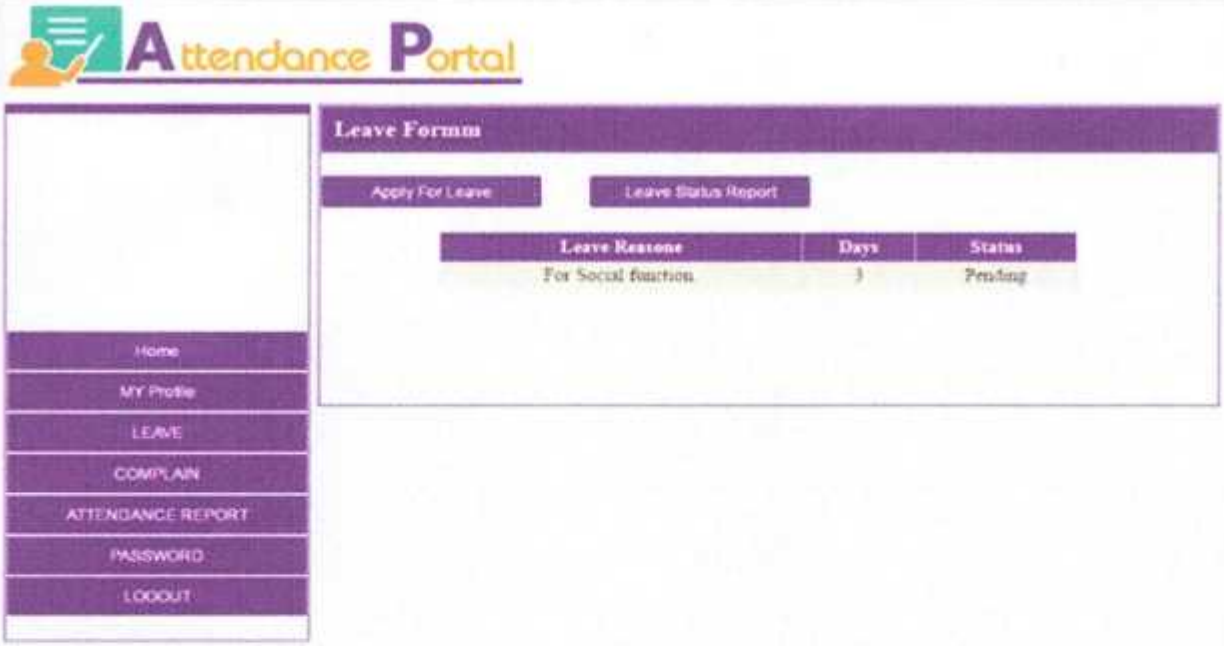
Leave Form

Complain Form

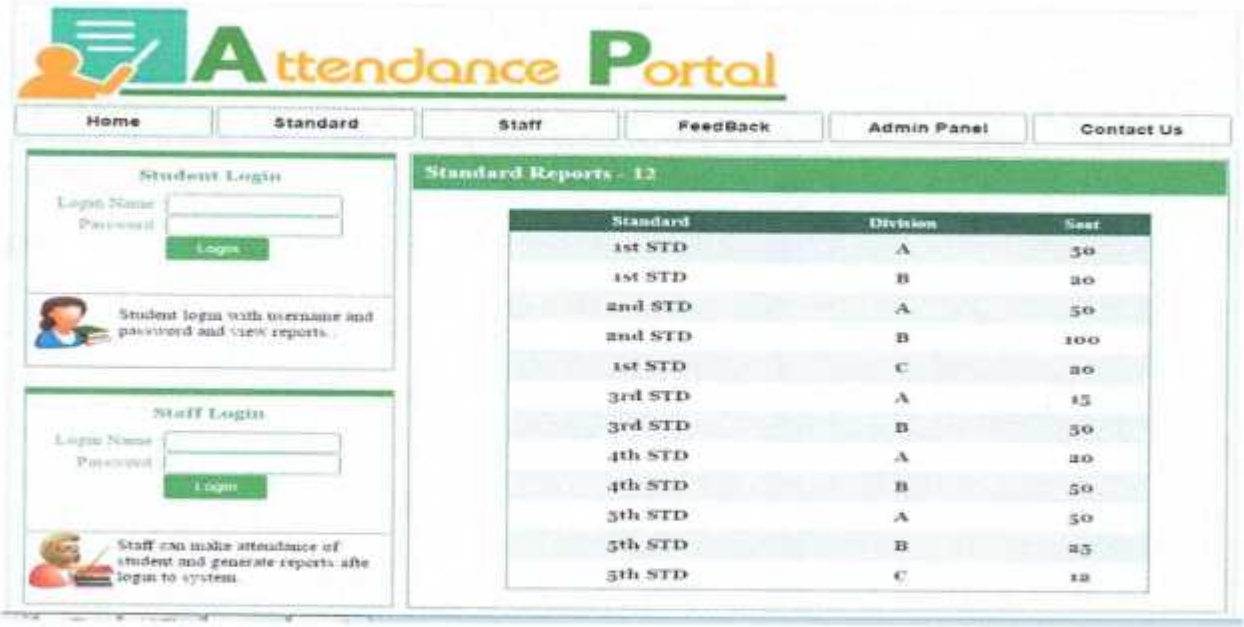

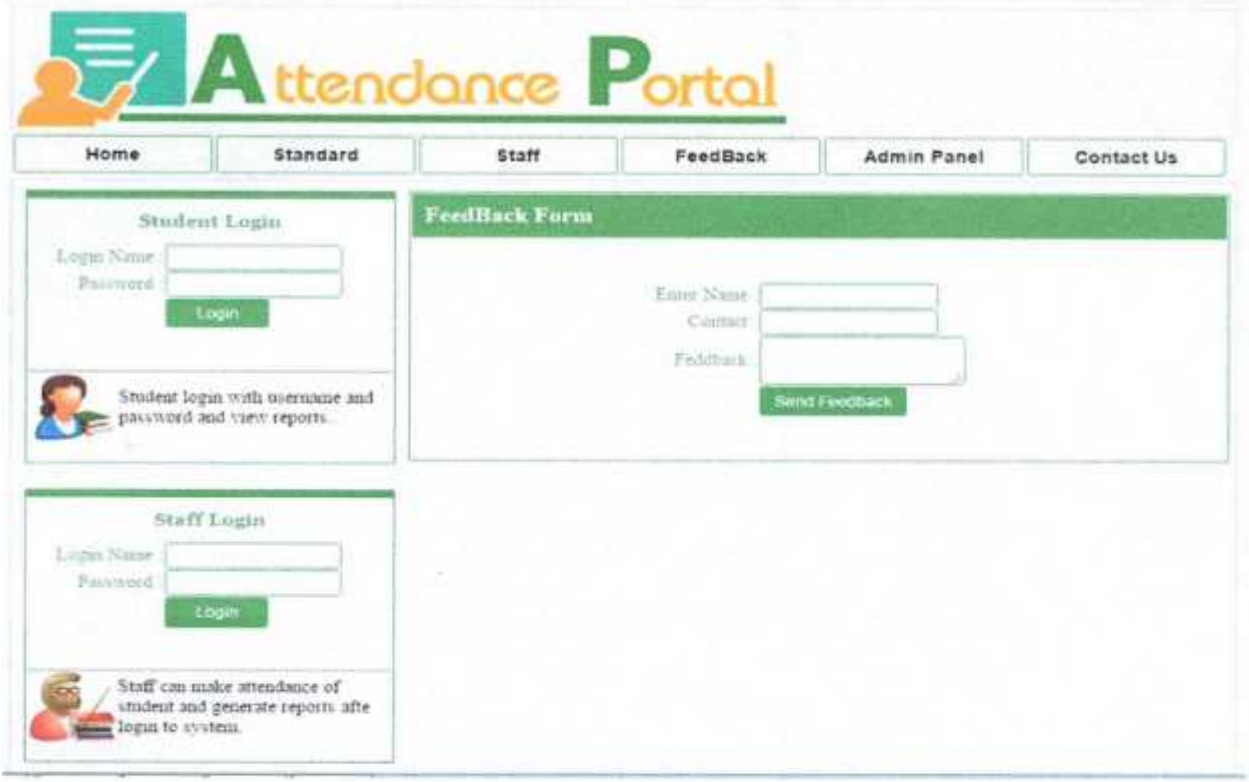
Leave Form

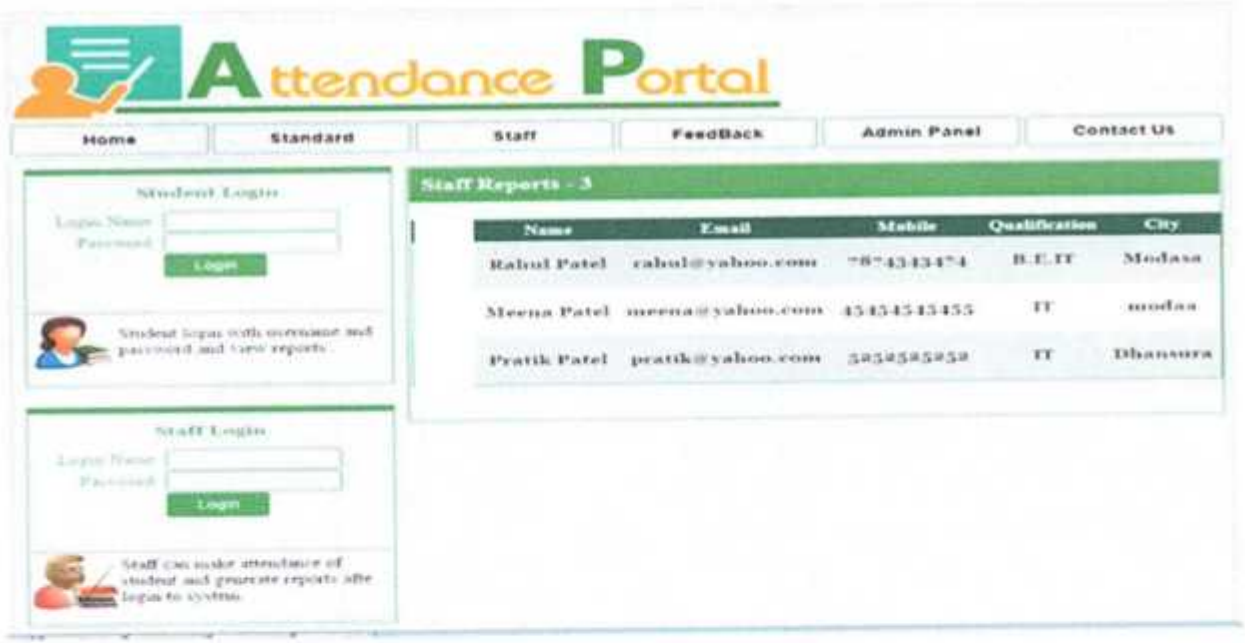
My Profile

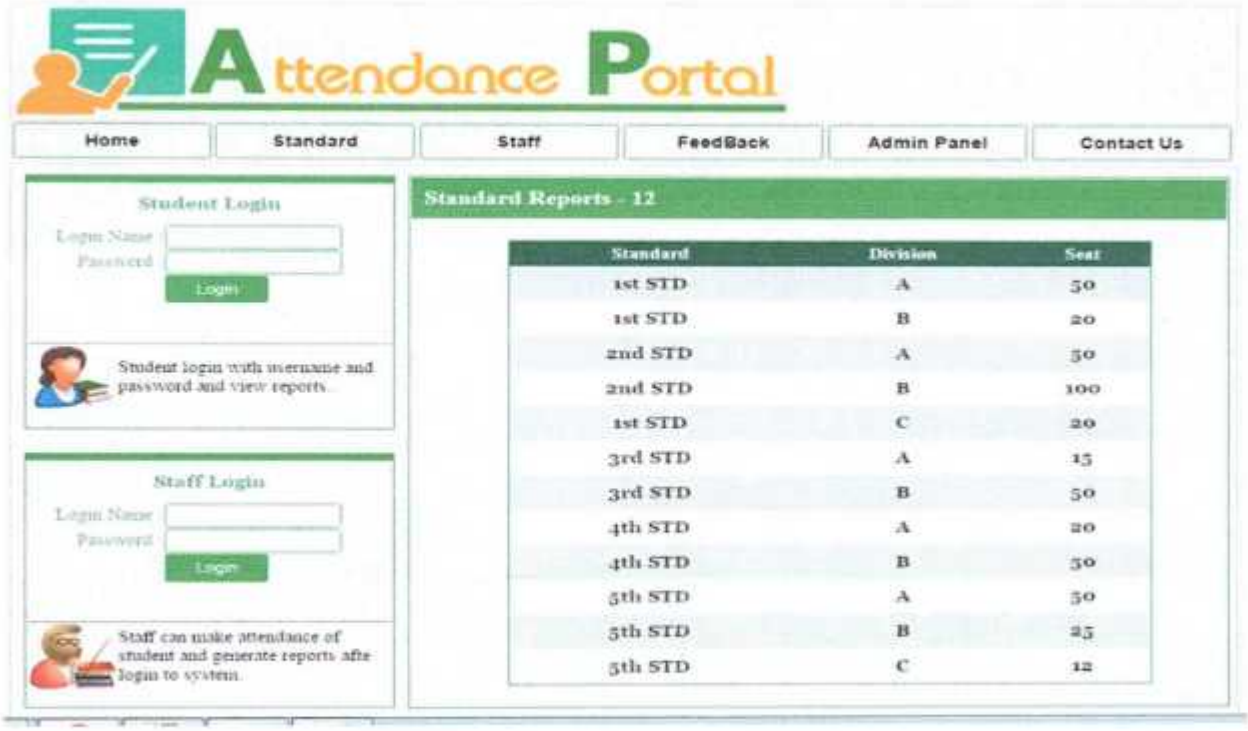

Attendance Portal
Home
MY Profile
LEAVE
COMPLAIN
ATTENDANCE REPORT
PASSWORD
LOGOUT
My Profile
Name : Meera Patel
Roll No : 1A01
Email
meera@yahooo.om
Choose File
No f
osen
ADD
Mobile
7979787878
Address
modasa
City
modasa
Pincode
368865
Update

Attendance Portal
Home
Standard
Staff
FeedBack
Admin Panel
Contact Us
Student Login
Login Name
Password
Login
Student login with username and password and view reports.
Staff Login
Login Name
Password
Login
Staff can make attendance of student and generate reports afte login to system.
Standard Reports - 12
Standard
Division
Seat
1st STD A 30
1st STD B 20
2nd STD A 50
2nd STD B 100
1st STD C 20
3rd STD A 15
3rd STD B 30
4th STD A 20
4th STD B 50
5th STD A 50
5th STD B 25
5th STD C 12

Attendance Portal
Home
Standard
Staff
FeedBack
Admin Panel
Contact Us
Student Login
Login Name
Password
Login
Student login with username and password and view reports.
Staff Login
Login Name
Password
Login
Staff can make attendance of student and generate reports afte login to system.
FeedBack Form
Enter Name
Contact
Feddback
Send FeedBack

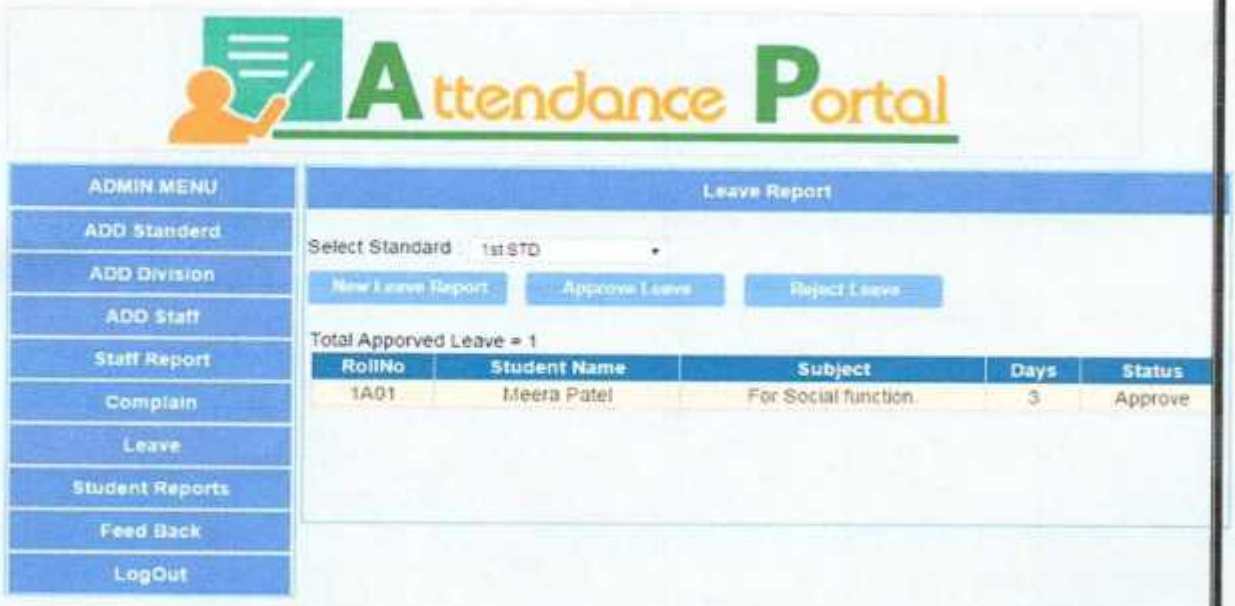

Attendance Portal
Home
Standard
Staff
FeedBack
Admin Panel
Contact Us
Student Login
Login Name
Password
Login
Student login with username and password and view reports.
Staff Login
Login Name
Password
Login
Staff can make attendance of student and generate reports afte login to system.
Attend Today, Achieve Tomorrow

Attendance Portal
Home
Standard
Staff
FeedBack
Admin Panel
Contact Us
Student Login
Login Name
Password
Login
Staff Login
Login Name
Password
Login
Staff Reports - 3
Name
Email
Mobile
Qualification
City
Rahul Patel
rahul@yahoo.com
Meena Patel
meena@yahoo.com
45454545455
IT
modasa
Pratik Patel
pratik@yahoo.com
5858585858
IT
Dhansura

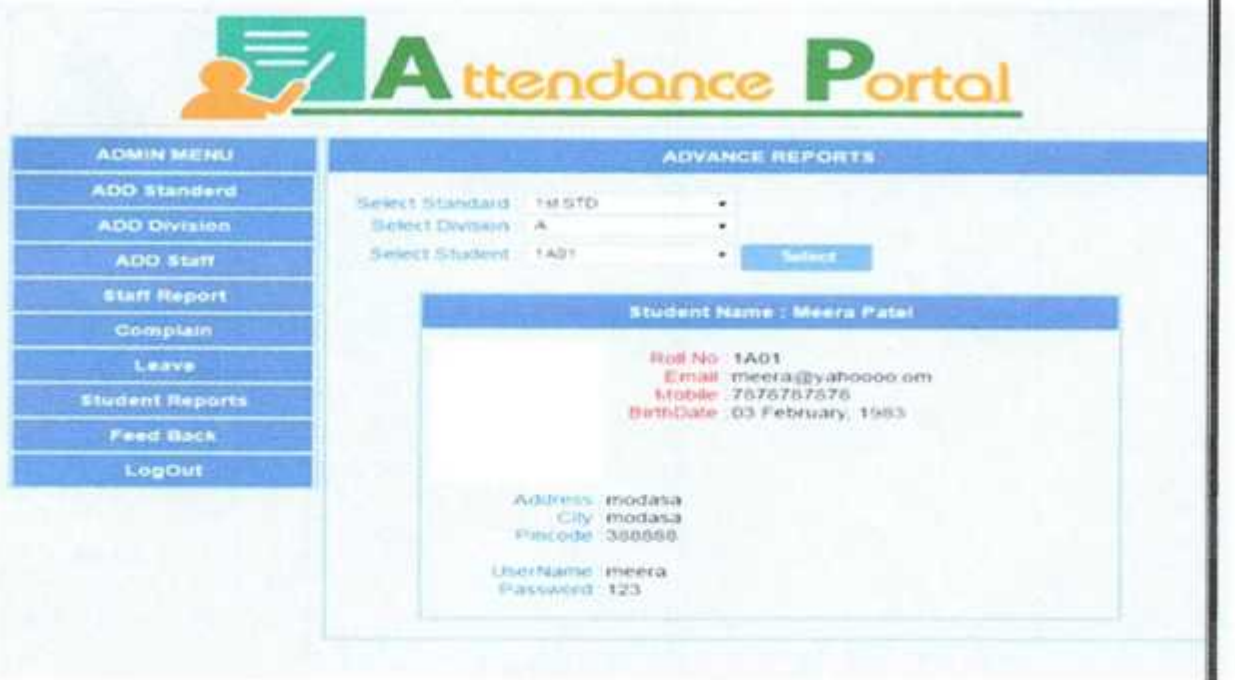

Attendance Portal
Home
Standard
Staff
FeedBack
Admin Panel
Contact Us
Student Login
Login Name
Password
Login
Student login with username and password and view reports.
Staff Login
Login Name
Password
Login
Staff can make attendance of student and generate reports afte login to system.
Standard Reports - 12
Standard
Division
Seat
1st STD A 50
1st STD B 20
2nd STD A 50
2nd STD B 100
1st STD C 20
3rd STD A 15
3rd STD B 50
4th STD A 20
4th STD B 50
5th STD A 50
5th STD B 25
5th STD C 12

Reports

Leave report

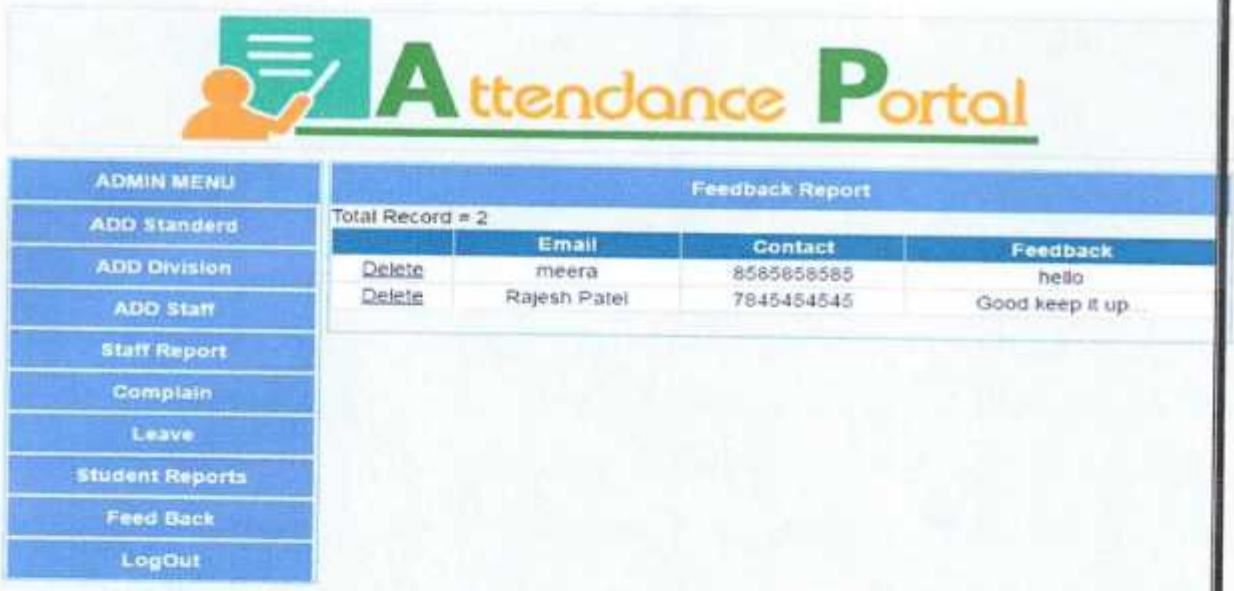
Student Report

Staff Report

Feedback

Coding

Admin

Addstaff

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassAdmin_AddDiv : System.Web.UI.Page
{
DS_STD.STDMST_SELECTDataTable StdDT = newDS_STD.STDMST_SELECTDataTable();
    DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter StdAdapter = new
DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter();
DS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable DivDT = newDS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable();
    DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter DivAdapter = new
DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter();
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lbl.Text = "";
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            StdDT = StdAdapter.SelectStd();
            drpstd.DataSource = StdDT;
            drpstd.DataTextField = "STDName";
            drpstd.DataValueField = "SID";
drpstd.DataBind();
BindGridiv();
drpstd.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
privatevoid BindGridiv()
    {

        DivDT = DivAdapter.SelectDiv();
        GvDiv.DataSource = DivDT;
GvDiv.DataBind();
    }
protectedvoid btnadd_Click(object sender, EventArgs e)
    {
DivAdapter.Insert(txtdname.Text,drpstd.SelectedItem.Text,Convert.ToInt32(txtseat.Text));
        lbl.Text="Record Added Successfully";
        drpstd.SelectedIndex = 0;
BindGridiv();
        txtdname.Text = "";
        txtseat.Text = "";
    }
protectedvoid GvDiv_RowDeleting(object sender, GridViewDeleteEventArgs e)
    {
DivAdapter.Delete(Convert.ToInt32(GvDiv.DataKeys[e.RowIndex].Value));
        lbl.Text = "Record Deleted Successfully";
BindGridiv();
    }
protectedvoid GvDiv_RowEditing(object sender, GridViewEditEventArgs e)
    {
        GvDiv.EditIndex = e.NewEditIndex;
BindGridiv();

    }
protectedvoid GvDiv_RowUpdating(object sender, GridViewUpdateEventArgs e)
```

```
    {
TextBox tname = GvDiv.Rows[e.RowIndex].Cells[1].Controls[0] asTextBox;
TextBox tsname = GvDiv.Rows[e.RowIndex].Cells[2].Controls[0] asTextBox;
TextBox tseat = GvDiv.Rows[e.RowIndex].Cells[3].Controls[0] asTextBox;

DivAdapter.Update(Convert.ToInt32(GvDiv.DataKeys[e.RowIndex].Value),tname.Text,tsname.Text,
Convert.ToInt32( tseat.Text));
          lbl.Text = "Record Updated Successfully";
        GvDiv.EditIndex = -1;
BindGridiv();
    }
protectedvoid GvDiv_RowCancelingEdit(object sender, GridViewCancelEditEventArgs e)
    {
        GvDiv.EditIndex = -1;
BindGridiv();
    }
}
```

AddStaff

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassAdmin_AddStaff : System.Web.UI.Page
{
DS_STD.STDMST_SELECTDataTable StdDT = newDS_STD.STDMST_SELECTDataTable();
    DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter StdAdapter = new
DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter();
DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lbl.Text = "";
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            StdDT = StdAdapter.SelectStd();
            drpstd.DataSource = StdDT;
            drpstd.DataTextField = "STDName";
            drpstd.DataValueField = "SID";
drpstd.DataBind();
drpstd.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
protectedvoid btnadd_Click(object sender, EventArgs e
 {
        StaffDT = StaffAdapter.Select_UNAME(txtuname.Text);

if (StaffDT.Rows.Count == 1)
        {
            lbl.Text = "UserName alredy exists !!";
        }
else
        {

FileUpload1.SaveAs(Server.MapPath("~/StaffImg/" + FileUpload1.FileName));
StaffAdapter.Insert(txtname.Text, drpstd.SelectedItem.Text, txtemail.Text, txtmobile.Text,
"~/StaffImg/" + FileUpload1.FileName, txtqual.Text, txtadd.Text, txtcity.Text, txtpin.Text,
txtuname.Text, txtpass.Text,DropDownList1.SelectedItem.Text);
            lbl.Text = "Record Added Successfully";

            txtadd.Text = "";
            txtcity.Text = "";
```

```
            txtemail.Text = "";
            txtmobile.Text = "";
            txtname.Text = "";
            txtpin.Text = "";
            txtqual.Text = "";
            txtuname.Text = "";
            drpstd.SelectedIndex = 0;
        }
    }
}
```

Addstd

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassAdmin_AddStd : System.Web.UI.Page
{
DS_STD.STDMST_SELECTDataTable StdDT = newDS_STD.STDMST_SELECTDataTable();
    DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter StdAdapter = new
DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter();
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lbl.Text = "";
if (Page.IsPostBack == false)
        {
BindGridStd();
        }
    }

protectedvoid btnaddstd_Click(object sender, EventArgs e)
    {
StdAdapter.Insert(txtstdname.Text);
        lbl.Text = "Standered Added Successfully.";
BindGridStd();
        txtstdname.Text = "";
    }

privatevoid BindGridStd()
    {
        StdDT = StdAdapter.SelectStd();
        GvStd.DataSource = StdDT;
GvStd.DataBind();

    }
protectedvoid GvStd_RowDeleting(object sender, GridViewDeleteEventArgs e)
    {
StdAdapter.Delete(Convert.ToInt32(GvStd.DataKeys[e.RowIndex].Value));
        lbl.Text = "Recoed Deleted Successfully.";
BindGridStd();

    }
protectedvoid GvStd_RowEditing(object sender, GridViewEditEventArgs e)
    {
        GvStd.EditIndex = e.NewEditIndex;
BindGridStd();

    }

protectedvoid GvStd_RowCancelingEdit(object sender, GridViewCancelEditEventArgs e)
    {
        GvStd.EditIndex = -1;
BindGridStd();
```

```
    }
protectedvoid GvStd_RowUpdating(object sender, GridViewUpdateEventArgs e)
    {
TextBox tname = GvStd.Rows[e.RowIndex].Cells[1].Controls[0] asTextBox;

StdAdapter.Update(Convert.ToInt32(GvStd.DataKeys[e.RowIndex].Value), tname.Text);
        lbl.Text = "Record Updated Successfully";
        GvStd.EditIndex = -1;
BindGridStd();

    }
}
```

Admin

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassAdmin_Admin : System.Web.UI.MasterPage
{
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {

    }
}
```

Complain aspx

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassAdmin_Complain : System.Web.UI.Page
{
DS_COMPLAIN.Complainmst_SELECTDataTable CompDT =
newDS_COMPLAIN.Complainmst_SELECTDataTable();
    DS_COMPLAINTableAdapters.Complainmst_SELECTTableAdapter CompAdapter = new
DS_COMPLAINTableAdapters.Complainmst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {

            CompDT = CompAdapter.SelectCompalin();
            GridView1.DataSource = CompDT;
GridView1.DataBind();

            lblcomplain.Text = GridView1.Rows.Count.ToString();
        }
    }
}
```

Feedback

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
```

```
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassAdmin_feedback : System.Web.UI.Page
{
DS_FEED.FeedBackMst_SELECTDataTable FeedDT = newDS_FEED.FeedBackMst_SELECTDataTable();
    DS_FEEDTableAdapters.FeedBackMst_SELECTTableAdapter FeedAdapter = new
DS_FEEDTableAdapters.FeedBackMst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            FeedDT = FeedAdapter.Selectt();
            GvFeed.DataSource = FeedDT;
GvFeed.DataBind();
            lbl.Text = "Total Record = " + GvFeed.Rows.Count.ToString();
        }
    }
protectedvoid GvFeed_RowDeleting(object sender, GridViewDeleteEventArgs e)
    {
FeedAdapter.Delete(Convert.ToInt32(GvFeed.DataKeys[e.RowIndex].Value));
        FeedDT = FeedAdapter.Selectt();
        GvFeed.DataSource = FeedDT;
GvFeed.DataBind();
        lbl.Text = "Total Record = " + GvFeed.Rows.Count.ToString();
    }
}
```

Home aspx

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassAdmin_Home : System.Web.UI.Page
{
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {

    }
protectedvoid btnlogin_Click(object sender, EventArgs e)
    {
if (txtuname.Text == "admin"&& txtupass.Text == "123")
        {

Response.Redirect("AddStd.aspx");
        }
else
        {
            lbl.Text = "Invalid detail";

        }
    }
}
```

Message

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassAdmin_Message : System.Web.UI.Page
```

```
{
DS_LEAVE.Leavemst_SELECTDataTable LeaveDT = newDS_LEAVE.Leavemst_SELECTDataTable();
    DS_LEAVETableAdapters.Leavemst_SELECTTableAdapter LeaveAdapter = new
DS_LEAVETableAdapters.Leavemst_SELECTTableAdapter();
DS_STD.STDMST_SELECTDataTable StdDT = newDS_STD.STDMST_SELECTDataTable();
    DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter StdAdapter = new
DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {
//MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
//LeaveDT = LeaveAdapter.Select_By_STD_and_STATUS(drpstd.SelectedItem.Text, "Pending");

//GridView1.DataSource = LeaveDT;
//GridView1.DataBind();
//lblnew.Text = GridView1.Rows.Count.ToString();

            StdDT = StdAdapter.SelectStd();
            drpstd.DataSource = StdDT;
            drpstd.DataTextField = "STDName";
            drpstd.DataValueField = "SID";
drpstd.DataBind();
drpstd.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
protectedvoid btnnewleave_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
        LeaveDT = LeaveAdapter.Select_By_STD_and_STATUS(drpstd.SelectedItem.Text,
"Pending");

        GridView1.DataSource = LeaveDT;
GridView1.DataBind();
        lblnew.Text = GridView1.Rows.Count.ToString();
    }
protectedvoid btnapprove_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        MultiView1.ActiveViewIndex = 1;
        LeaveDT = LeaveAdapter.Select_By_STD_and_STATUS(drpstd.SelectedItem.Text,
"Approve");

        GridView2.DataSource = LeaveDT;
GridView2.DataBind();
        lblapp.Text = GridView2.Rows.Count.ToString();

    }
protectedvoid btnreject_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        MultiView1.ActiveViewIndex = 2;
        LeaveDT = LeaveAdapter.Select_By_STD_and_STATUS(drpstd.SelectedItem.Text,
"Reject");

        GridView3.DataSource = LeaveDT;
GridView3.DataBind();
        lblrej.Text = GridView3.Rows.Count.ToString();
    }
}
```

Staff Report

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
```

```
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassAdmin_StaffReport : System.Web.UI.Page
{
DS_STD.STDMST_SELECTDataTable StdDT = newDS_STD.STDMST_SELECTDataTable();
    DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter StdAdapter = new
DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter();
DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            StaffDT = StaffAdapter.SelectStaff();
            GvStaff.DataSource = StaffDT;
GvStaff.DataBind();
        }
    }
protectedvoid GvStaff_RowDeleting(object sender, GridViewDeleteEventArgs e)
    {
StaffAdapter.Delete(Convert.ToInt32(GvStaff.DataKeys[e.RowIndex].Value));
        StaffDT = StaffAdapter.SelectStaff();
        GvStaff.DataSource = StaffDT;
GvStaff.DataBind();
    }
}
```

Staff view

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassAdmin_StaffView : System.Web.UI.Page
{
DS_STD.STDMST_SELECTDataTable StdDT = newDS_STD.STDMST_SELECTDataTable();
    DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter StdAdapter = new
DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter();
DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {

            StaffDT = StaffAdapter.SelectStaff();
            drpstaff.DataSource = StaffDT;
            drpstaff.DataTextField = "Name";
            drpstaff.DataValueField = "SID";
drpstaff.DataBind();
drpstaff.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
protectedvoid btnaddstd_Click(object sender, EventArgs e)
    {

        StaffDT = StaffAdapter.SELECT_BY_ID(Convert.ToInt32(drpstaff.SelectedValue));

        txtname.Text = StaffDT.Rows[0]["Name"].ToString();
        txtemail.Text = StaffDT.Rows[0]["Email"].ToString();
        txtmobile.Text = StaffDT.Rows[0]["mobile"].ToString();
        txtqual.Text = StaffDT.Rows[0]["qualification"].ToString();
```

```
        txtadd.Text = StaffDT.Rows[0]["add"].ToString();
        txtcity.Text = StaffDT.Rows[0]["city"].ToString();
        txtpin.Text = StaffDT.Rows[0]["pincode"].ToString();
    }
}
```

Student report

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassAdmin_StudentReport : System.Web.UI.Page
{
DS_STD.STDMST_SELECTDataTable StdDT = newDS_STD.STDMST_SELECTDataTable();
    DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter StdAdapter = new
DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter();
DS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable DivDT = newDS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable();
    DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter DivAdapter = new
DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter();


DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();

DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {
// StaffDT = StaffAdapter.Select_UNAME(Session["uname"].ToString());

// lblstd.Text = StaffDT.Rows[0]["StdName"].ToString();

            StdDT = StdAdapter.SelectStd();
            drpstd.DataSource = StdDT;
            drpstd.DataTextField = "StdName";
            drpstd.DataValueField = "Sid";
drpstd.DataBind();

drpstd.Items.Insert(0, "SELECT");
drpdiv.Items.Insert(0, "SELECT");
drpstudent.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
protectedvoid drpdiv_SelectedIndexChanged(object sender, EventArgs e)
    {
        StuDT = StuAdapter.Select_By_STD_DIV(drpstd.SelectedItem.Text,
drpdiv.SelectedItem.Text);

        drpstudent.DataSource = StuDT;
        drpstudent.DataTextField = "rollno";
        drpstudent.DataValueField = "sid";
drpstudent.DataBind();
drpstudent.Items.Insert(0, "SELECT");
    }
protectedvoid btnsarch_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        StuDT = StuAdapter.SELECT_BY_ID(Convert.ToInt32(drpstudent.SelectedValue));
if (StuDT.Rows.Count == 1)
        {
```

```
            lblroll.Text = StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString();
            lblname.Text = StuDT.Rows[0]["name"].ToString();
            lblemail.Text = StuDT.Rows[0]["email"].ToString();
            lblmobile.Text = StuDT.Rows[0]["mobile"].ToString();
            lbldob.Text = StuDT.Rows[0]["dob"].ToString();
            lbladd.Text = StuDT.Rows[0]["add"].ToString();
            lblcity.Text = StuDT.Rows[0]["city"].ToString();
            lblpin.Text = StuDT.Rows[0]["pincode"].ToString();
            lbluname.Text = StuDT.Rows[0]["uname"].ToString();
            lblpass.Text = StuDT.Rows[0]["pass"].ToString();
            imgg.ImageUrl = StuDT.Rows[0]["image"].ToString();
            MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
        }
else
        {
            MultiView1.ActiveViewIndex = -1;
        }

    }
protectedvoid drpstd_SelectedIndexChanged(object sender, EventArgs e)
    {
        DivDT = DivAdapter.Select_By_STD(drpstd.SelectedItem.Text);
        drpdiv.DataSource = DivDT;
        drpdiv.DataTextField = "DivName";
        drpdiv.DataValueField = "DID";
drpdiv.DataBind();
drpdiv.Items.Insert(0, "SELECT");
drpstudent.Items.Clear();

drpstudent.Items.Insert(0, "SELECT");

    }
}
```

Staff

AddStudent

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStaff_AddStudent : System.Web.UI.Page
{
DS_STD.STDMST_SELECTDataTable StdDT = newDS_STD.STDMST_SELECTDataTable();
    DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter StdAdapter = new
DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter();
DS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable DivDT = newDS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable();
    DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter DivAdapter = new
DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter();


DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();

DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
```

```
        {
            StaffDT=StaffAdapter.Select_UNAME(Session["uname"].ToString());
//StdDT = StdAdapter.SelectStd();
//drpstd.DataSource = StdDT;
//drpstd.DataTextField = "STDName";
//drpstd.DataValueField = "SID";
//drpstd.DataBind();
//  drpstd.Items.Insert(0, "SELECT");
        lblstd.Text=StaffDT.Rows[0]["StdName"].ToString();

        DivDT = DivAdapter.Select_By_STD(StaffDT.Rows[0]["StdName"].ToString());
           drpdiv.DataSource = DivDT;
           drpdiv.DataTextField = "DivName";
           drpdiv.DataValueField = "DID";
drpdiv.DataBind();
drpdiv.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
protectedvoid Button7_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        DivDT = DivAdapter.SELECT_BY_ID(Convert.ToInt32(drpdiv.SelectedValue));
        lblcnt.Text = "Total Seat = " + DivDT.Rows[0]["Seat"].ToString();
        MultiView1.ActiveViewIndex = 0;

        StuDT = StuAdapter.Select_By_STD_DIV(lblstd.Text, drpdiv.SelectedItem.Text);
int rstu=Convert.ToInt32(DivDT.Rows[0]["Seat"].ToString()) -
Convert.ToInt32(StuDT.Rows.Count.ToString());
        lblstudent.Text = "Total Admitted =" + StuDT.Rows.Count.ToString() + " , Remaining
Student = " + rstu;

string stddd=lblstd.Text.Substring(0,1);
int rno=Convert.ToInt32(StuDT.Rows.Count.ToString()) +1;
if (rno.ToString().Length < 2)
        {
string newrno = "0" + rno.ToString();
            txtroll.Text = stddd + drpdiv.SelectedItem.Text + newrno;
        }
else
        {
            txtroll.Text = stddd + drpdiv.SelectedItem.Text + rno;
        }
    }

protectedvoid btnstuadd_Click(object sender, EventArgs e)
    {

if (FileUpload1.HasFile)
        {
FileUpload1.SaveAs(Server.MapPath("~/Studentimg/" + FileUpload1.FileName));
DateTime bdate = Convert.ToDateTime(drpdd.SelectedItem.Text + " " + drpmm.SelectedItem.Text
+ " " + drpyyyy.SelectedItem.Text);

StuAdapter.Insert(txtroll.Text, txtname.Text, lblstd.Text, drpdiv.SelectedItem.Text,
txtemail.Text, txtmobi.Text, bdate.GetDateTimeFormats()[8].ToString(), "~/Studentimg/" +
FileUpload1.FileName, txtadd.Text, txtcity.Text, txtpin.Text, txtuname.Text, txtpass.Text);
            lblmsg.Text = "Student Added.";
            txtname.Text = "";
            txtadd.Text = "";
            txtcity.Text = "";
            txtemail.Text = "";
            txtmobi.Text = ""; txtpass.Text = "";
            txtpin.Text = "";
            txtuname.Text = "";
            txtcpass.Text = "";
            drpdd.SelectedIndex = 0;
            drpmm.SelectedIndex = 0;
```

```
            drpyyyy.SelectedIndex = 0;


            DivDT = DivAdapter.SELECT_BY_ID(Convert.ToInt32(drpdiv.SelectedValue));
            lblcnt.Text = "Total Seat = " + DivDT.Rows[0]["Seat"].ToString();
            MultiView1.ActiveViewIndex = 0;

            StuDT = StuAdapter.Select_By_STD_DIV(lblstd.Text, drpdiv.SelectedItem.Text);
int rstu = Convert.ToInt32(DivDT.Rows[0]["Seat"].ToString()) -
Convert.ToInt32(StuDT.Rows.Count.ToString());
            lblstudent.Text = "Total Admitted =" + StuDT.Rows.Count.ToString() + " ,
Remaining Student = " + rstu;

string stddd = lblstd.Text.Substring(0, 1);
int rno = Convert.ToInt32(StuDT.Rows.Count.ToString()) + 1;
if (rno.ToString().Length < 2)
            {
string newrno = "0" + rno.ToString();
                txtroll.Text = stddd + drpdiv.SelectedItem.Text + newrno;
            }
else
            {
                txtroll.Text = stddd + drpdiv.SelectedItem.Text + rno;
            }
        }
    }
}
```

Advance Report

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStaff_AdvancceReport : System.Web.UI.Page
{
DS_STD.STDMST_SELECTDataTable StdDT = newDS_STD.STDMST_SELECTDataTable();
    DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter StdAdapter = new
DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter();
DS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable DivDT = newDS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable();
    DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter DivAdapter = new
DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter();


DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();

DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            StaffDT = StaffAdapter.Select_UNAME(Session["uname"].ToString());

            lblstd.Text = StaffDT.Rows[0]["StdName"].ToString();

            DivDT = DivAdapter.Select_By_STD(StaffDT.Rows[0]["StdName"].ToString());
            drpdiv.DataSource = DivDT;
            drpdiv.DataTextField = "DivName";
            drpdiv.DataValueField = "DID";
drpdiv.DataBind();
```

```
drpdiv.Items.Insert(0, "SELECT");
drpstudent.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
protectedvoid drpdiv_SelectedIndexChanged(object sender, EventArgs e)
    {
        StuDT = StuAdapter.Select_By_STD_DIV(lblstd.Text, drpdiv.SelectedItem.Text);

        drpstudent.DataSource = StuDT;
        drpstudent.DataTextField = "rollno";
        drpstudent.DataValueField = "sid";
drpstudent.DataBind();
drpstudent.Items.Insert(0, "SELECT");
    }
protectedvoid btnsarch_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        StuDT = StuAdapter.SELECT_BY_ID(Convert.ToInt32(drpstudent.SelectedValue));
if (StuDT.Rows.Count == 1)
        {
            lblroll.Text = StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString();
            lblname.Text = StuDT.Rows[0]["name"].ToString();
            lblemail.Text = StuDT.Rows[0]["email"].ToString();
            lblmobile.Text = StuDT.Rows[0]["mobile"].ToString();
            lbldob.Text = StuDT.Rows[0]["dob"].ToString();
            lbladd.Text = StuDT.Rows[0]["add"].ToString();
            lblcity.Text = StuDT.Rows[0]["city"].ToString();
            lblpin.Text = StuDT.Rows[0]["pincode"].ToString();
            lbluname.Text = StuDT.Rows[0]["uname"].ToString();
            lblpass.Text = StuDT.Rows[0]["pass"].ToString();
            imgg.ImageUrl = StuDT.Rows[0]["image"].ToString();
            MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
        }
else
        {
            MultiView1.ActiveViewIndex = -1;
        }
    }
}
```

Advanca Attendance Report

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStaff_AdvanceAttReport : System.Web.UI.Page
{
DS_STD.STDMST_SELECTDataTable StdDT = newDS_STD.STDMST_SELECTDataTable();
    DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter StdAdapter = new
DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter();
DS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable DivDT = newDS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable();
    DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter DivAdapter = new
DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter();

DS_ATTANDANCE.Attendancemst_SELECTDataTable AttDT =
newDS_ATTANDANCE.Attendancemst_SELECTDataTable();
    DS_ATTANDANCETableAdapters.Attendancemst_SELECTTableAdapter AttAdapter = new
DS_ATTANDANCETableAdapters.Attendancemst_SELECTTableAdapter();

DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();

DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
```

```
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            StaffDT = StaffAdapter.Select_UNAME(Session["uname"].ToString());

            lblstd.Text = StaffDT.Rows[0]["StdName"].ToString();

            DivDT = DivAdapter.Select_By_STD(StaffDT.Rows[0]["StdName"].ToString());
            drpdiv.DataSource = DivDT;
            drpdiv.DataTextField = "DivName";
            drpdiv.DataValueField = "DID";
drpdiv.DataBind();
drpdiv.Items.Insert(0, "SELECT");
drpstudent.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
protectedvoid btnsarch_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        AttDT = AttAdapter.Select_By_ROLLNO(drpstudent.SelectedItem.Text);
        GridView1.DataSource = AttDT;
GridView1.DataBind();
        lblcnt.Text = "Result  = " + GridView1.Rows.Count.ToString();
    }
protectedvoid drpdiv_SelectedIndexChanged(object sender, EventArgs e)
    {

        StuDT = StuAdapter.Select_By_STD_DIV(lblstd.Text, drpdiv.SelectedItem.Text);

        drpstudent.DataSource = StuDT;
        drpstudent.DataTextField = "rollno";
        drpstudent.DataValueField = "sid";
drpstudent.DataBind();
drpstudent.Items.Insert(0, "SELECT");
    }
}
```

Attendance

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStaff_Att : System.Web.UI.Page
{
DS_STD.STDMST_SELECTDataTable StdDT = newDS_STD.STDMST_SELECTDataTable();
    DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter StdAdapter = new
DS_STDTableAdapters.STDMST_SELECTTableAdapter();
DS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable DivDT = newDS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable();
    DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter DivAdapter = new
DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter();


DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();

DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();
```

```
DS_ATTANDANCE.Attendancemst_SELECTDataTable AttDT =
newDS_ATTANDANCE.Attendancemst_SELECTDataTable();
    DS_ATTANDANCETableAdapters.Attendancemst_SELECTTableAdapter AttAdapter = new
DS_ATTANDANCETableAdapters.Attendancemst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lblatt.Text = "";
        lblcnt.Text = "";
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            StaffDT = StaffAdapter.Select_UNAME(Session["uname"].ToString());
//StdDT = StdAdapter.SelectStd();
//drpstd.DataSource = StdDT;
//drpstd.DataTextField = "STDName";
//drpstd.DataValueField = "SID";
//drpstd.DataBind();
//  drpstd.Items.Insert(0, "SELECT");
            lblstd.Text = StaffDT.Rows[0]["StdName"].ToString();

            DivDT = DivAdapter.Select_By_STD(StaffDT.Rows[0]["StdName"].ToString());
            drpdiv.DataSource = DivDT;
            drpdiv.DataTextField = "DivName";
            drpdiv.DataValueField = "DID";
drpdiv.DataBind();
drpdiv.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
protectedvoid Button7_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        StuDT = StuAdapter.Select_By_STD_DIV(lblstd.Text, drpdiv.SelectedItem.Text);
        GridView1.DataSource = StuDT;
GridView1.DataBind();
        MultiView1.ActiveViewIndex = 0;

    }
protectedvoid btnaddatt_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        AttDT = AttAdapter.Selecr_Allready_Saved(GridView1.Rows[0].Cells[0].Text,
Calendar1.SelectedDate.Date.GetDateTimeFormats()[8].ToString());

if (AttDT.Rows.Count == 1)
        {
            lblatt.Text = "Attendance Alredy Saved";
        }
else
        {

for (int i = 0; i < GridView1.Rows.Count; i++)
            {
string rollno = GridView1.Rows[i].Cells[0].Text;
string name = GridView1.Rows[i].Cells[1].Text;
DropDownList drpattt = GridView1.Rows[i].Cells[2].FindControl("drpatt") asDropDownList;

AttAdapter.Insert(rollno, name,
Calendar1.SelectedDate.Date.GetDateTimeFormats()[8].ToString(), drpattt.SelectedItem.Text,
Session["uname"].ToString());

            }
            MultiView1.ActiveViewIndex = -1;
            drpdiv.SelectedIndex = 0;
            lblatt.Text = "Attendance Saved";
        }
    }
}
```

Attendance Report

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStaff_AttReport : System.Web.UI.Page
{
DS_ATTANDANCE.Attendancemst_SELECTDataTable AttDT =
newDS_ATTANDANCE.Attendancemst_SELECTDataTable();
    DS_ATTANDANCETableAdapters.Attendancemst_SELECTTableAdapter AttAdapter = new
DS_ATTANDANCETableAdapters.Attendancemst_SELECTTableAdapter();
DS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable DivDT = newDS_DIV.DIVMST_SELECTDataTable();
    DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter DivAdapter = new
DS_DIVTableAdapters.DIVMST_SELECTTableAdapter();
DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            StaffDT = StaffAdapter.Select_UNAME(Session["uname"].ToString());
//StdDT = StdAdapter.SelectStd();
//drpstd.DataSource = StdDT;
//drpstd.DataTextField = "STDName";
//drpstd.DataValueField = "SID";
//drpstd.DataBind();
//  drpstd.Items.Insert(0, "SELECT");
            lblstd.Text = StaffDT.Rows[0]["StdName"].ToString();

            DivDT = DivAdapter.Select_By_STD(StaffDT.Rows[0]["StdName"].ToString());
            drpdiv.DataSource = DivDT;
            drpdiv.DataTextField = "DivName";
            drpdiv.DataValueField = "DID";
drpdiv.DataBind();
drpdiv.Items.Insert(0, "SELECT");
        }
    }
protectedvoid Button7_Click(object sender, EventArgs e)
    {
// DivDT = DivAdapter.SELECT_BY_ID(Convert.ToInt32(drpdiv.SelectedValue));

//StuDT = StuAdapter.Select_By_STD_DIV(lblstd.Text, drpdiv.SelectedItem.Text);
//int rstu=Convert.ToInt32(DivDT.Rows[0]["Seat"].ToString()) -
Convert.ToInt32(StuDT.Rows.Count.ToString());
//lblstudent.Text = "Total Admitted =" + StuDT.Rows.Count.ToString() + " , Remaining
Student = " + rstu;

string stddd=lblstd.Text.Substring(0,1) + drpdiv.SelectedItem.Text;

        AttDT = AttAdapter.Select_Report(stddd + "%",
Calendar1.SelectedDate.Date.GetDateTimeFormats()[8].ToString());

        GridView1.DataSource = AttDT;
GridView1.DataBind();
        lblcnt.Text = "Result = " + GridView1.Rows.Count.ToString();
    }
}
```

Complain

```
using System;
using System.Collections.Generic;
```

```
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStaff_Complain : System.Web.UI.Page
{
DS_COMPLAIN.Complainmst_SELECTDataTable CompDT =
newDS_COMPLAIN.Complainmst_SELECTDataTable();
    DS_COMPLAINTableAdapters.Complainmst_SELECTTableAdapter CompAdapter = new
DS_COMPLAINTableAdapters.Complainmst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
if (Page.IsPostBack == false)
        {
string rno= Session["std"].ToString().Substring(0, 1);
            CompDT = CompAdapter.Select_For_Teacher(rno + "%");
            GridView1.DataSource = CompDT;
GridView1.DataBind();

            lblcomplain.Text = GridView1.Rows.Count.ToString();
        }
    }
protectedvoid GridView1_RowCommand(object sender, GridViewCommandEventArgs e)
    {
        MultiView1.ActiveViewIndex = 1;
        CompDT = CompAdapter.Seelct_BY_ID(Convert.ToInt32(e.CommandArgument.ToString()));
        lblrno.Text = CompDT.Rows[0]["Rollno"].ToString();

        lblname.Text = CompDT.Rows[0]["name"].ToString();
        lblcomp.Text = CompDT.Rows[0]["message"].ToString();
        lblsub.Text = CompDT.Rows[0]["subject"].ToString();
ViewState["cid"] = CompDT.Rows[0]["cid"].ToString();
    }
protectedvoid btnreplyy_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        CompAdapter.Complainmst_UPDATE_Reply(Convert.ToInt32(ViewState["cid"].ToString()),
txtans.Text);
       txtans.Text = "";

string rno = Session["std"].ToString().Substring(0, 1);

        CompDT = CompAdapter.Select_For_Teacher(rno + "%");
        GridView1.DataSource = CompDT;
GridView1.DataBind();
        MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
        lblcomplain.Text = GridView1.Rows.Count.ToString();

    }
protectedvoid GridView1_SelectedIndexChanged(object sender, EventArgs e)
    {

    }
}
```

Leave

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStaff_Leave : System.Web.UI.Page
```

```
{
DS_LEAVE.LeavemstSELECTDataTable LeaveDT = newDS_LEAVE.LeavemstSELECTDataTable();
    DS_LEAVETableAdapters.LeavemstSELECTTableAdapter LeaveAdapter = new
DS_LEAVETableAdapters.LeavemstSELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
            LeaveDT = LeaveAdapter.Select_By_STD_and_STATUS(Session["std"].ToString(),
"Pending");

            GridView1.DataSource = LeaveDT;
GridView1.DataBind();
            lblnew.Text = GridView1.Rows.Count.ToString();
        }
    }
protectedvoid btnnewleave_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
        LeaveDT = LeaveAdapter.Select_By_STD_and_STATUS(Session["std"].ToString(),
"Pending");

        GridView1.DataSource = LeaveDT;
GridView1.DataBind();
        lblnew.Text = GridView1.Rows.Count.ToString();
    }
protectedvoid btnapprove_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        MultiView1.ActiveViewIndex = 1;
        LeaveDT =
LeaveAdapter.Select_By_STD_and_STATUS(Session["std"].ToString(),"Approve");

        GridView2.DataSource = LeaveDT;
GridView2.DataBind();
        lblapp.Text = GridView2.Rows.Count.ToString();
    }
protectedvoid btnreject_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        MultiView1.ActiveViewIndex = 2;
        LeaveDT =
LeaveAdapter.Select_By_STD_and_STATUS(Session["std"].ToString(),"Reject");

        GridView3.DataSource = LeaveDT;
GridView3.DataBind();
        lblrej.Text = GridView3.Rows.Count.ToString();
    }
protectedvoid GridView1_RowCommand(object sender, GridViewCommandEventArgs e)
    {
if (e.CommandName == "Approve")
        {


LeaveAdapter.LeaveMst_UPDATE_STATU(Convert.ToInt32(e.CommandArgument.ToString()),
"Approve");
            MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
            LeaveDT = LeaveAdapter.Select_By_STD_and_STATUS(Session["std"].ToString(),
"Pending");

            GridView1.DataSource = LeaveDT;
GridView1.DataBind();
            lblnew.Text = GridView1.Rows.Count.ToString();
        }
else
        {
```

```
        }

    }
protectedvoid GridView2_RowCreated(object sender, GridViewRowEventArgs e)
    {


    }
protectedvoid GridView2_RowCommand(object sender, GridViewCommandEventArgs e)
    {
if (e.CommandName == "Reject")
        {

LeaveAdapter.LeaveMst_UPDATE_STATU(Convert.ToInt32(e.CommandArgument.ToString()),
"Reject");
            MultiView1.ActiveViewIndex = 1;
            LeaveDT = LeaveAdapter.Select_By_STD_and_STATUS(Session["std"].ToString(),
"Approve");

            GridView2.DataSource = LeaveDT;
GridView2.DataBind();
            lblapp.Text = GridView2.Rows.Count.ToString();
        }

    }
protectedvoid GridView3_RowCommand(object sender, GridViewCommandEventArgs e)
    {

if (e.CommandName == "Approve")
        {

LeaveAdapter.LeaveMst_UPDATE_STATU(Convert.ToInt32(e.CommandArgument.ToString()),
"Approve");
            MultiView1.ActiveViewIndex = 2;
            LeaveDT = LeaveAdapter.Select_By_STD_and_STATUS(Session["std"].ToString(),
"Reject");

            GridView3.DataSource = LeaveDT;
GridView3.DataBind();
            lblrej.Text = GridView3.Rows.Count.ToString();
        }

    }
}
```

Password

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStaff_Password : System.Web.UI.Page
{
DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {

    }
protectedvoid btnchangepass_Click(object sender, EventArgs e)
    {
```

```
        StaffDT = StaffAdapter.Select_Current_Pass(txtcurrent.Text,
Session["uname"].ToString());

if(StaffDT.Rows.Count==1)
            {


StaffAdapter.StaffMST_SELECT_ChangePass(txtnewpass.Text,Session["uname"].ToString());
                lbl.Text = "Password Changed";

            }
else
            {

                lbl.Text="Invalid Current Pass";
            }

    }
}
```

Staff master

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStaff_Staff : System.Web.UI.MasterPage
{
DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {

            StaffDT = StaffAdapter.Select_UNAME(Session["uname"].ToString());
            Image4.ImageUrl = StaffDT.Rows[0]["Image"].ToString();
            Label1.Text = "Welcome " + StaffDT.Rows[0]["name"].ToString();
Session["std"] = StaffDT.Rows[0]["stdname"].ToString();

        }
    }
}
```

Student

Complain

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStudent_Complain : System.Web.UI.Page
{
DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
```

```
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();

DS_COMPLAIN.Complainmst_SELECTDataTable CompDT =
newDS_COMPLAIN.Complainmst_SELECTDataTable();
    DS_COMPLAINTableAdapters.Complainmst_SELECTTableAdapter CompAdapter = new
DS_COMPLAINTableAdapters.Complainmst_SELECTTableAdapter();
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            CompDT = CompAdapter.SelectCompalin();
            GridView1.DataSource = CompDT;
GridView1.DataBind();
        }
        lbl.Text = "";
    }
protectedvoid btnsend_Click(object sender, EventArgs e)
{  StuDT = StuAdapter.Select_UNAME(Session["sname"].ToString());
CompAdapter.Insert(StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString(), StuDT.Rows[0]["Name"].ToString(),
txtsubj.Text, txtmsg.Text, "Pending");
       CompDT = CompAdapter.SelectCompalin();
       GridView1.DataSource = CompDT;
GridView1.DataBind();
       lbl.Text = "complain Sent";
       txtmsg.Text = "";
       txtsubj.Text = "";


    }
}
```

Leave

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStudent_Leave : System.Web.UI.Page
{
DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();

DS_LEAVE.Leavemst_SELECTDataTable LeaveDT = newDS_LEAVE.Leavemst_SELECTDataTable();
    DS_LEAVETableAdapters.Leavemst_SELECTTableAdapter LeaveAdapter = new
DS_LEAVETableAdapters.Leavemst_SELECTTableAdapter();
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lbl.Text = "";

    }
protectedvoid btnappluleave_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        StuDT = StuAdapter.Select_UNAME(Session["sname"].ToString());


LeaveAdapter.Insert(StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString(),StuDT.Rows[0]["Name"].ToString(),Stu
DT.Rows[0]["stdname"].ToString(),txtmsg.Text,Convert.ToInt32(DropDownList1.SelectedItem.Tex
t),"Pending");
    lbl.Text="Apply for leave successfully";
    txtmsg.Text = "";
    DropDownList1.SelectedIndex = 0;
```

```
    }
protectedvoid Button7_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        MultiView1.ActiveViewIndex = 0;
    }
protectedvoid Button8_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        MultiView1.ActiveViewIndex = 1;
         StuDT = StuAdapter.Select_UNAME(Session["sname"].ToString());
        LeaveDT=LeaveAdapter.Select_By_RollNo(StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString());

        GridView1.DataSource=LeaveDT;
GridView1.DataBind();

    }
}
```

Main

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStudent_Main : System.Web.UI.Page
{
DS_ATTANDANCE.Attendancemst_SELECTDataTable AttDT =
newDS_ATTANDANCE.Attendancemst_SELECTDataTable();
    DS_ATTANDANCETableAdapters.Attendancemst_SELECTTableAdapter AttAdapter = new
DS_ATTANDANCETableAdapters.Attendancemst_SELECTTableAdapter();
DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();

DS_LEAVE.Leavemst_SELECTDataTable LeaveDT = newDS_LEAVE.Leavemst_SELECTDataTable();
    DS_LEAVETableAdapters.Leavemst_SELECTTableAdapter LeaveAdapter = new
DS_LEAVETableAdapters.Leavemst_SELECTTableAdapter();
DS_COMPLAIN.Complainmst_SELECTDataTable CompDT =
newDS_COMPLAIN.Complainmst_SELECTDataTable();
    DS_COMPLAINTableAdapters.Complainmst_SELECTTableAdapter CompAdapter = new
DS_COMPLAINTableAdapters.Complainmst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {

if (Page.IsPostBack == false)
        {

            StuDT =  StuAdapter.Select_UNAME(Session["sname"].ToString());


            AttDT = AttAdapter.Select_By_ROLLNO(StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString());
            lbltotalatt.Text = AttDT.Rows.Count.ToString();


            AttDT = AttAdapter.Select_Roll_Atatus(StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString(),
"Present");
            lblpresent.Text = AttDT.Rows.Count.ToString();

            AttDT = AttAdapter.Select_Roll_Atatus(StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString(),
"Absent");
            lblabsent.Text = AttDT.Rows.Count.ToString();

            AttDT = AttAdapter.Select_Roll_Atatus(StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString(),
"Leave");
```

```
            lblleave.Text = AttDT.Rows.Count.ToString();

            LeaveDT = LeaveAdapter.Select_By_RollNo(StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString());
            lbltotalleave.Text = LeaveDT.Rows.Count.ToString();


            CompDT = CompAdapter.Select_By_ROLL(StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString());
            lbltotalattcompl.Text = CompDT.Rows.Count.ToString();

        }
    }
}
```

My Attendance

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStudent_Myattendance : System.Web.UI.Page
{
DS_ATTANDANCE.Attendancemst_SELECTDataTable AttDT =
newDS_ATTANDANCE.Attendancemst_SELECTDataTable();
    DS_ATTANDANCETableAdapters.Attendancemst_SELECTTableAdapter AttAdapter = new
DS_ATTANDANCETableAdapters.Attendancemst_SELECTTableAdapter();
DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {
//StuDT = StuAdapter.Select_UNAME(Session["sname"].ToString());

//AttDT = AttAdapter.Select_By_ROLLNO(StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString());

//GridView1.DataSource = AttDT;
//GridView1.DataBind();
//lbl.Text = "Result = " + GridView1.Rows.Count.ToString();
        }
    }
protectedvoid btnreport_Click(object sender, EventArgs e)
    {
if (drpmonth.SelectedIndex == 0)
        {
            lbl.Text = "Select month first !!";
        }
else
        {
            StuDT = StuAdapter.Select_UNAME(Session["sname"].ToString());

            AttDT = AttAdapter.Select_Roll_month(StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString(), "%" +
drpmonth.SelectedValue + "%");

            GridView1.DataSource = AttDT;
GridView1.DataBind();
            lbl.Text = "Result = " + GridView1.Rows.Count.ToString();
        }
    }
}
```

My profile

```
using System;
```

```
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStudent_MyProfile : System.Web.UI.Page
{
DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            StuDT = StuAdapter.Select_UNAME(Session["sname"].ToString());

            lblname.Text = StuDT.Rows[0]["Name"].ToString();
            lblroll.Text = StuDT.Rows[0]["rollno"].ToString();

            txtemail.Text = StuDT.Rows[0]["email"].ToString();
            txtmobile.Text = StuDT.Rows[0]["mobile"].ToString();
            txtadd.Text = StuDT.Rows[0]["add"].ToString();
            txtcity.Text = StuDT.Rows[0]["city"].ToString();
            txtpin.Text = StuDT.Rows[0]["pincode"].ToString();
            Imgprofile.ImageUrl = StuDT.Rows[0]["image"].ToString();
ViewState["sid"] = StuDT.Rows[0]["SID"].ToString();

        }

    }
protectedvoid btnupdate_Click(object sender, EventArgs e)
    {

StuAdapter.Update(Convert.ToInt32(ViewState["sid"].ToString()), txtemail.Text,
txtmobile.Text, Imgprofile.ImageUrl.ToString(), txtadd.Text, txtcity.Text, txtpin.Text);



    }
protectedvoid btnchange_Click(object sender, EventArgs e)
    {
FileUpload1.SaveAs(Server.MapPath("~/Studentimg/" + FileUpload1.FileName));
        Imgprofile.ImageUrl = "~/Studentimg/" + FileUpload1.FileName.ToString();


    }
}
```

Password

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStudent_Password : System.Web.UI.Page
{
DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
```

```
    {

    }
protectedvoid btnchangepass_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        StuDT = StuAdapter.Select_Check_Current_pas(txtcurrent.Text,
Session["sname"].ToString());
if (StuDT.Rows.Count == 1)
        {

            StuAdapter.StudentMST_SELECT_ChangePass(txtnewpass.Text,
Session["sname"].ToString());
            lbl.Text = "Password Changed";

        }
else
        {

            lbl.Text = "Invalid Current Password";
        }
    }
}
```

Student master

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStudent_Student : System.Web.UI.MasterPage
{
DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            StuDT = StuAdapter.Select_UNAME(Session["sname"].ToString());

            Image4.ImageUrl = StuDT.Rows[0]["image"].ToString();
            Label1.Text = StuDT.Rows[0]["name"].ToString();
        }
    }
}
```

Contact us

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassStudent_Student : System.Web.UI.MasterPage
{
DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
```

```
if (Page.IsPostBack == false)
        {
            StuDT = StuAdapter.Select_UNAME(Session["sname"].ToString());

            Image4.ImageUrl = StuDT.Rows[0]["image"].ToString();
            Label1.Text = StuDT.Rows[0]["name"].ToString();
        }
    }
}
```

Feedback

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassFeedback : System.Web.UI.Page
{
DS_FEED.FeedBackMst_SELECTDataTable FeedDT = newDS_FEED.FeedBackMst_SELECTDataTable();
    DS_FEEDTableAdapters.FeedBackMst_SELECTTableAdapter FeedAdapter = new
DS_FEEDTableAdapters.FeedBackMst_SELECTTableAdapter();
protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lbl.Text = "";

    }
protectedvoid Button9_Click(object sender, EventArgs e)
    {
FeedAdapter.Insert(txtemail.Text, txtcont.Text, txtfeed.Text);
        txtfeed.Text = "";
        txtemail.Text = "";
        txtcont.Text = "";
        lbl.Text = "Feedback Sent !!";

    }
}
```

Homepage

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassHome : System.Web.UI.Page
{
DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();

DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lblstafferror.Text = "";
        lblstuerror.Text = "";
    }
protectedvoid btnstafflogin_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        StaffDT = StaffAdapter.Select_LOGIN(txtstaffuname.Text, txtstaffpass.Text);
```

```
if (StaffDT.Rows.Count == 1)
        {
Session["uname"] = txtstaffuname.Text;
Response.Redirect("Staff/Default.aspx");


        }
else
        {
            lblstafferror.Text = "Login Error !!";
        }

    }
protectedvoid btnstudenlogin_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        StuDT = StuAdapter.Select_LOGIN(txtstuuname.Text, txtstupass.Text);
if (StuDT.Rows.Count == 1)
        {
Session["sname"] = txtstuuname.Text;
Response.Redirect("Student/Main.aspx");
        }
else
        {

            lblstuerror.Text = "Login Error !!";
        }
    }
}
```

Staff

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassHome : System.Web.UI.Page
{
DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();

DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lblstafferror.Text = "";
        lblstuerror.Text = "";
    }
protectedvoid btnstafflogin_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        StaffDT = StaffAdapter.Select_LOGIN(txtstaffuname.Text, txtstaffpass.Text);
if (StaffDT.Rows.Count == 1)
        {
Session["uname"] = txtstaffuname.Text;
Response.Redirect("Staff/Default.aspx");


        }
else
        {
            lblstafferror.Text = "Login Error !!";
        }
```

```
    }
protectedvoid btnstudenlogin_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        StuDT = StuAdapter.Select_LOGIN(txtstuuname.Text, txtstupass.Text);
if (StuDT.Rows.Count == 1)
        {
Session["sname"] = txtstuuname.Text;
Response.Redirect("Student/Main.aspx");
        }
else
        {

            lblstuerror.Text = "Login Error !!";
        }
    }
}
```

User.master

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Web;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;

publicpartialclassHome : System.Web.UI.Page
{
DS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable StaffDT = newDS_STAFF.StaffMST_SELECTDataTable();
    DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter StaffAdapter = new
DS_STAFFTableAdapters.StaffMST_SELECTTableAdapter();

DS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable StuDT = newDS_STUDENT.StudentMst_SELECTDataTable();
    DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter StuAdapter = new
DS_STUDENTTableAdapters.StudentMst_SELECTTableAdapter();

protectedvoid Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        lblstafferror.Text = "";
        lblstuerror.Text = "";
    }
protectedvoid btnstafflogin_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        StaffDT = StaffAdapter.Select_LOGIN(txtstaffuname.Text, txtstaffpass.Text);
if (StaffDT.Rows.Count == 1)
        {
Session["uname"] = txtstaffuname.Text;
Response.Redirect("Staff/Default.aspx");

        }
else
        {
            lblstafferror.Text = "Login Error !!";
        }

    }
protectedvoid btnstudenlogin_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        StuDT = StuAdapter.Select_LOGIN(txtstuuname.Text, txtstupass.Text);
if (StuDT.Rows.Count == 1)
        {
Session["sname"] = txtstuuname.Text;
Response.Redirect("Student/Main.aspx");
        }
else
        {
   lblstuerror.Text = "Login Error !       }}}
```

❖ Conclusion

Finally, in the student attendance management system, the outcome of all the hard work done for the attendance management system is here. It is software that helps the user to work with the attendance, fees update, course update, and messages, etc. This software reduces the amount of manual data entry and gives greater efficiency.

❖ Limitation

1. The User Interface of it is very friendly and can be easily used by anyone. It also decreases the amount of time taken to write details and other modules.

2 . All the details about students, teachers, and their other tasks can only be seen by the verified users.

3. This Attendance Management System is a solution to all the problems related to the attendance, message, fee status, courses taken by the teachers and the students, etc.

4. In the end, we can say that this software is performing all the tasks accurately and is doing the work for which it is made and this system can be implemented in N number of colleges and schools.

❖ References

Julia Case Bradley. Anita C. Millsspaugh (2002); programming in visual basic 6.0. George wertherman, New York.

Carl Franklin (1999): Visual Basic 6.0. Internet Programming Robert Ispen, Canada.

Website

1. www.w3school .com
2. www.Student Attendance Management system.com
3. www.wikipedia.com
4. www.studentprojectguid.com
5. www.academiaedu.com

"WWW. Medical Care System.Com"

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd. 1979
Peth Vadgaon

A PROJECT REPORT SUBMITTED

TO

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHPAUR

FOR THE DEGREE OF

BACHELOR OF COMPUTER APPLICARTIONS

UNDER THE FACULTY OF COMMERCE

BY

Miss.Runali Sachin Shinde.

Miss.Ashwini Eknath Kamble.

Miss.Yashashri Sukhdev Kamble.

Mr.Prathmesh Rajesh Patole.

UNDER THE GUIDANCE OF

Prof. Mrs.S.A.Desai

DR.BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA,

BAR.TATYASAHEB MANE VIDYANAGAR,

PETH-VADGAON, DIST-KOLHAPUR -416112.

2021-2022

Declaration

I hereby declare that the project report entitled, "WWW. Medical Care System.Com" completed and written by me, has not previously formed the basis for the award of any Degree or Diploma or other similar title of this or any other University or examining body.

Further, I declare that I have not violated any of the provisions under Copyright/Piracy/Cyber/IPR Acts amended from time to time.

Place- Peth-Vadgaon

Date- 31-5-2022

NAME	Roll.No	Seat.NO	Sign
Runali Sachin Shinde	**316**	07549	RShinde
Ashwini Eknath Kamble	**307**	07540	AKamble
Yashashri Sukhdev Kamble	**308**	07541	YSKamble
Prathmesh Rajesh Patole	**314**	07547	PRPatole

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

CERTIFICATE

This is certify that the project report entitled, "WWW. Medical Care System.Com" being submitted herewith for the award of the Bachelor degree in BCA under the **Faculty of Commerce** of **Shivaji University, Kolhapur** is the result of the original work completed and to the best of my knowledge and belief the work embodied in this project has not formed earlier the basis for the award of any degree or similar title of this or any other University or examining body.

Place:-Peth-Vadgaon

Date:- 31-5-2022

S.A.Desai

Head
Department of BCA
Dr. Babasaheb Ambedkar College,
Peth Vadgaon-416 112.

S.A.Desai

Project Guide **HOD** **Principal**

(Prof.Mrs.S.A.Desai) **(Prof.Mrs.S.A.Desai)** **(Prof.J.C.Chadge)**

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

12/07/22

External Supervisor

ACKNOWLEDGEMENT

I am deeply indebted to my guide **Prof.S.A.Desai**, for his keen interest, valuable guidance, and continuous encouragement giving to me during the progress of this work.

I take this opportunity to express my sincere gratitude to Prin. Prof. J.C.Ghatge ,Prof. S.A.Desai , Prof.A.V.Jadhav and Librarian.

I would like to express my affectionate appreciation to my parents for the constant support, care, and encouragement during this work.

NAME	Roll.No	Seat.NO	Sign
Runali Sachin Shinde	**316**	07549	Shinde
Ashwini Eknath Kamble	**307**	07540	Kamble
Yashashri Sukhdev Kamble	**308**	07541	Kamble
Prathmesh Rajesh Patole	**314**	07547	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd. 1979
Peth Vadgaon

INDEX

Sr no.	PARTICULARS	PAGE NO.
1	**Introduction** ➢ System specification ➢ Purpose of system	7-8
2	**Description of Project** ➢ Study of system ➢ Existing system ➢ Performance requirement ➢ Need and scope of the system ➢ Feasibility Report	9-13
3	**System Analysis System Design** ❖ Data flow diagram ❖ ER diagram ❖ Database Design	14-22
4	**Forms**	23-42

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★Peth Vadgaon★ Estd. 1979

5	**Coding**	43-54
6	**Requirement** ➢ Hardware requirement ➢ Software requirement ➢ Manpower requirement	55
7	**Conclusion** **Limitations**	56
8	**References**	57

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Estd. 1979 * Peth Vadgaon

SYSTEM REQUIRMENT SPECIFICATIONS FOR

MEDICAL CARE

PURPOSE OF THE SYSTEM

This project is very popular and widely used in many big organizations. This project is aimed to developing an online health insurance against its employee. This is an online system and is used maintain most of the activities happening in big organizations. The Medicare system will maintain all information related to the employee, maintenance of claims pertaining to the insurance companies, information about all sort of medical services providing by the hospital to the corporate employees, claim settlements & adjustments against their services authoring by the insurance companies. Additionally this system can also maintain the health related all information of the employees.

PROBLEMS IN THE EXISTING SYSTEM:

- It is limited to a single system.
- It is less user-friendly.

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd 1979

- It is having lots of manual work (Manual system does not mean that you are working with pen and paper, it also include working on spread sheets and other simple software's)
- It requires more number of employees need to work.
- It is time consuming process.
- The present system is very less secure.
- It is unable to Maintain Employee specific information and also their policy info.

SOLUTION OF THESE PROBLEMS:

The development of the new system contains the following activities, which try to automate the entire process keeping in view of the database integration approach.

- User friendliness is provided in the application with various controls.
- The system makes the overall project management much easier and flexible.
- It can be accessed over the Internet.
- Various classes have been used to provide file upload and mail features.
- There is no risk of data mismanagement at any level while the project development is under process.

It provides high level of security using different protocols like https etc.

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd. 1979
Peth Vadgaon

STUDY OF THE SYSTEM

In the flexibility of the uses the interface has been developed a graphics concept in mind, associated through a browser interface. The GUI'S at the top level have been categorized as

1. Administrative user interface
2. Employee user interface

The administrative user interface concentrates on the consistent information that is practically, part of the organizational activities and which needs proper authentication for the data collection. The interfaces help the administrations with all the transactional states like Data insertion, Data deletion and Data updating along with the extensive data search capabilities.

The operational or generic user interface helps the users upon the system in transactions through the existing data and required services. The operational user interface also helps the ordinary users in managing their own information in a customized manner as per the assisted flexibilities.

The Work Flow process

1. Employee requests a policy by sending request to admin.
2. He can see the status of policy I mean admin assign the policy on him are not.
3. He can claim for the policy amount .

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Vadgaon

4. Whenever admin assign policy on employee who will get a Medical id.
5. By using this Medical id he will get medical facilities of corresponding hospitals.

PERFORMANCE REQUIREMENTS:

Performance is measured in terms of the output provided by the application. Requirement specification plays an important part in the analysis of a system. Only when the requirement specifications are properly given, it is possible to design a system, which will fit into required environment. It rests largely in the part of the users of the existing system to give the requirement specifications because they are the people who finally use the system. This is because the requirements have to be known during the initial stages so that the system can be designed according to those requirements. It is very difficult to change the system once it has been designed and on the other hand designing a system, which does not cater to the requirements of the user, is of no use.

The requirement specification for any system can be broadly stated as given below:

- The system should be able to interface with the existing system
- The system should be accurate
- The system should be better than the existing system

The existing system is completely dependent on the user to perform all the duties.

Need and scope of the project-

1. The health insurance policies offers affordable health care benefits for the employees.

2. Health insurance policies are known to be complex.

3. Employee health insurance plans are simplistic in nature.

4. The scope of the policy covers all the information about employee health policy.

5. Employees terms and conditions related to pre and post hospitalization expenses ,cashless claims etc. are also maintain in the policy scope.

6. A health insurance provides employee with a much needed financial backup at time of medical emergencies

FEASIBILITY REPORT:

Preliminary investigation examine project feasibility, the likelihood the system will be useful to the organization. The main objective of the feasibility study is to test the Technical, Operational and Economical feasibility for adding new modules and debugging old running system. All system is feasible if they are unlimited resources and infinite time. There are aspects in the feasibility study portion of the preliminary investigation:

- Technical Feasibility
- Operation Feasibility
- Economical Feasibility

Technical Feasibility

The technical issue usually raised during the feasibility stage of the investigation includes the following:

- Does the necessary technology exist to do what is suggested?
- Do the proposed equipment have the technical capacity to hold the data required to use the new system?
- Will the proposed system provide adequate response to inquiries, regardless of the number or location of users?
- Can the system be upgraded if developed?
- Are there technical guarantees of accuracy, reliability, ease of access and data security?

Earlier no system existed to cater to the needs of 'Secure Infrastructure Implementation System'. The current system developed is technically feasible. It

is a web based user interface for audit workflow at NIC-CSD. Thus it provides an easy access to the users. The database's purpose is to create, establish and maintain a workflow among various entities in order to facilitate all concerned users in their various capacities or roles. Permission to the users would be granted based on the roles specified. Therefore, it provides the technical guarantee of accuracy, reliability and security. The software and hard requirements for the development of this project are not many and are already available in-house at NIC or are available as free as open source. The work for the project is done with the current equipment and existing software technology. Necessary bandwidth exists for providing a fast feedback to the users irrespective of the number of users using the system.

Operational Feasibility

Proposed projects are beneficial only if they can be turned out into information system. That will meet the organization's operating requirements. Operational feasibility aspects of the project are to be taken as an important part of the project implementation. Some of the important issues raised are to test the operational feasibility of a project includes the following:

- Is there sufficient support for the management from the users?
- Will the system be used and work properly if it is being developed and implemented?
- Will there be any resistance from the user that will undermine the possible application benefits?

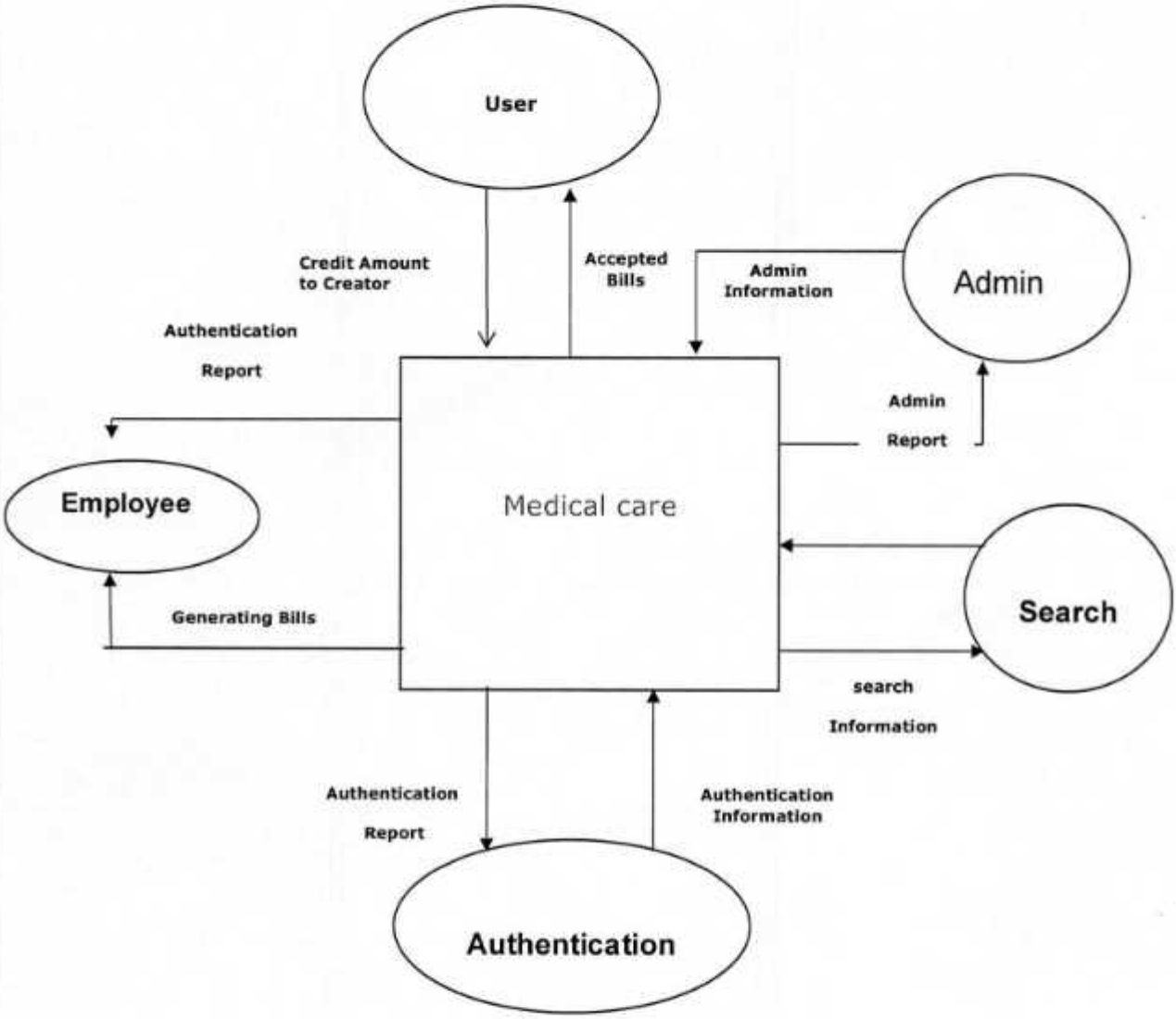
This system is targeted to be in accordance with the above-mentioned issues. Beforehand, the management issues and user requirements have been taken into consideration. So there is no question of resistance from the users that can undermine the possible application benefits.

The well-planned design would ensure the optimal utilization of the computer resources and would help in the improvement of performance status.

Economic Feasibility

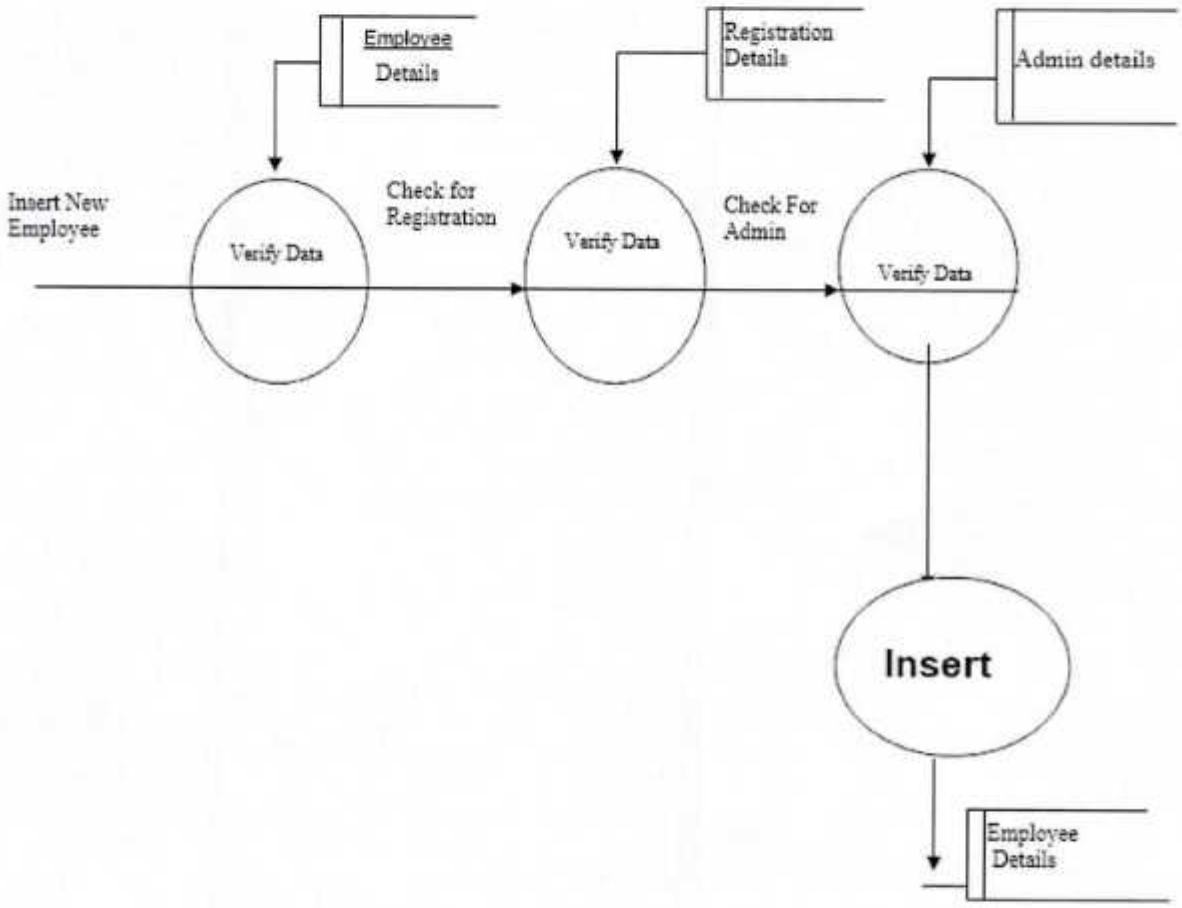
A system can be developed technically and that will be used if installed must still be a good investment for the organization. In the economical feasibility, the development cost in creating the system is evaluated against the ultimate benefit derived from the new systems. Financial benefits must equal or exceed the costs. The system is economically feasible. It does not require any addition hardware or software. Since the interface for this system is developed using the existing resources and technologies available at NIC, There is nominal expenditure and economical feasibility for certain

DATA FLOW DIAGRAM:

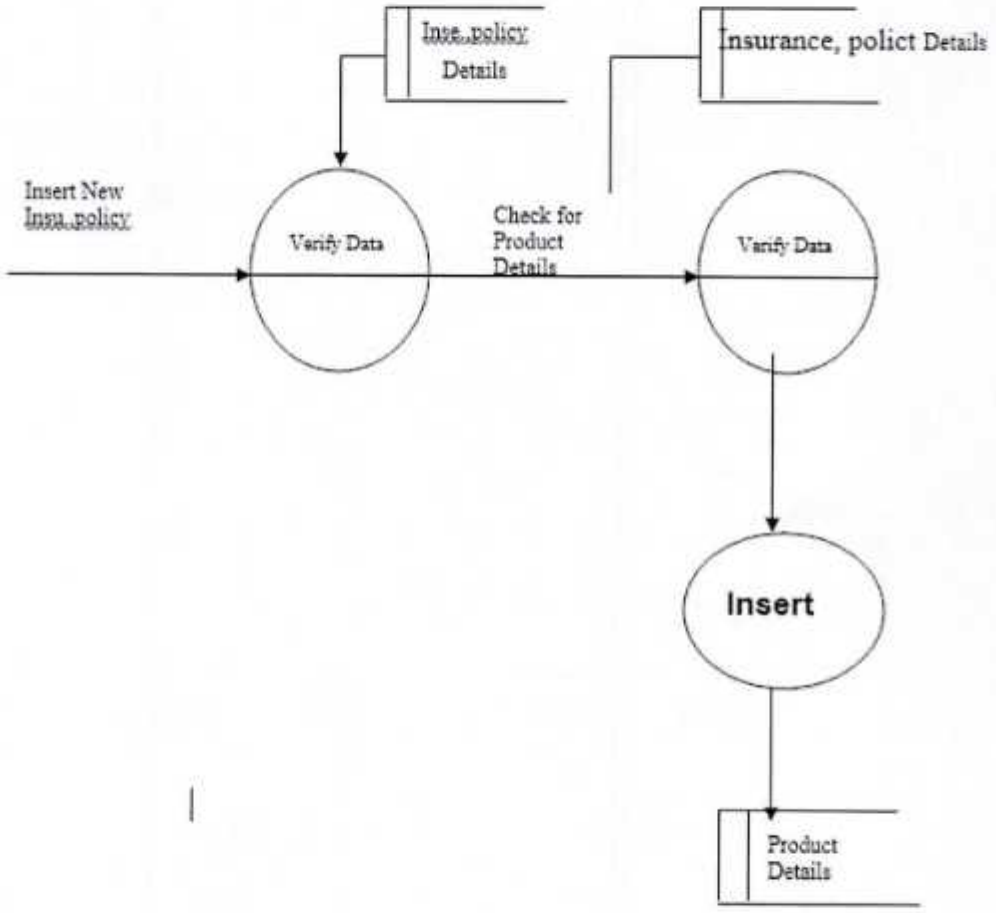

1st Level DFD's

DFD For New Employee Registration

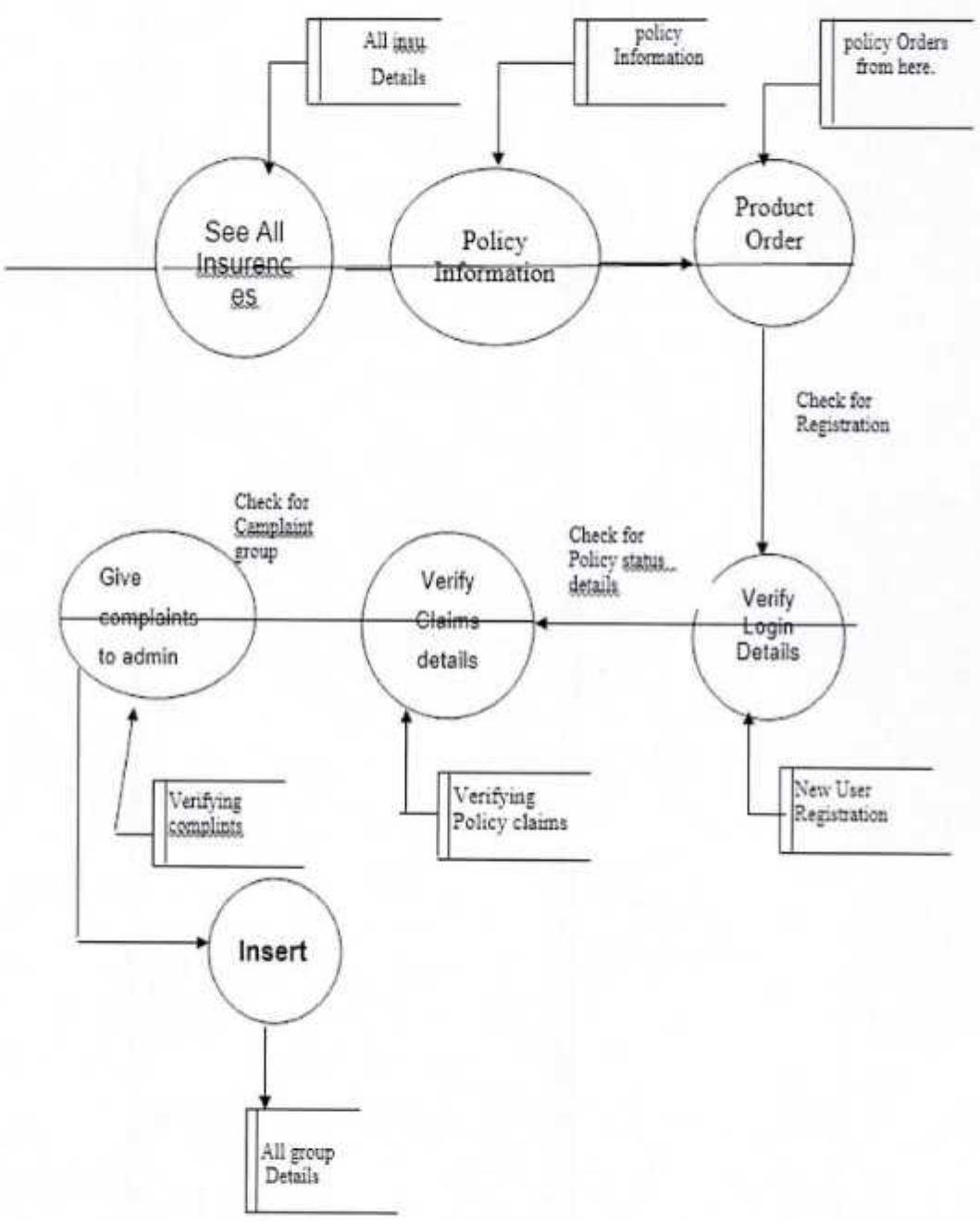

DFD For Add New Insurance Company, policy

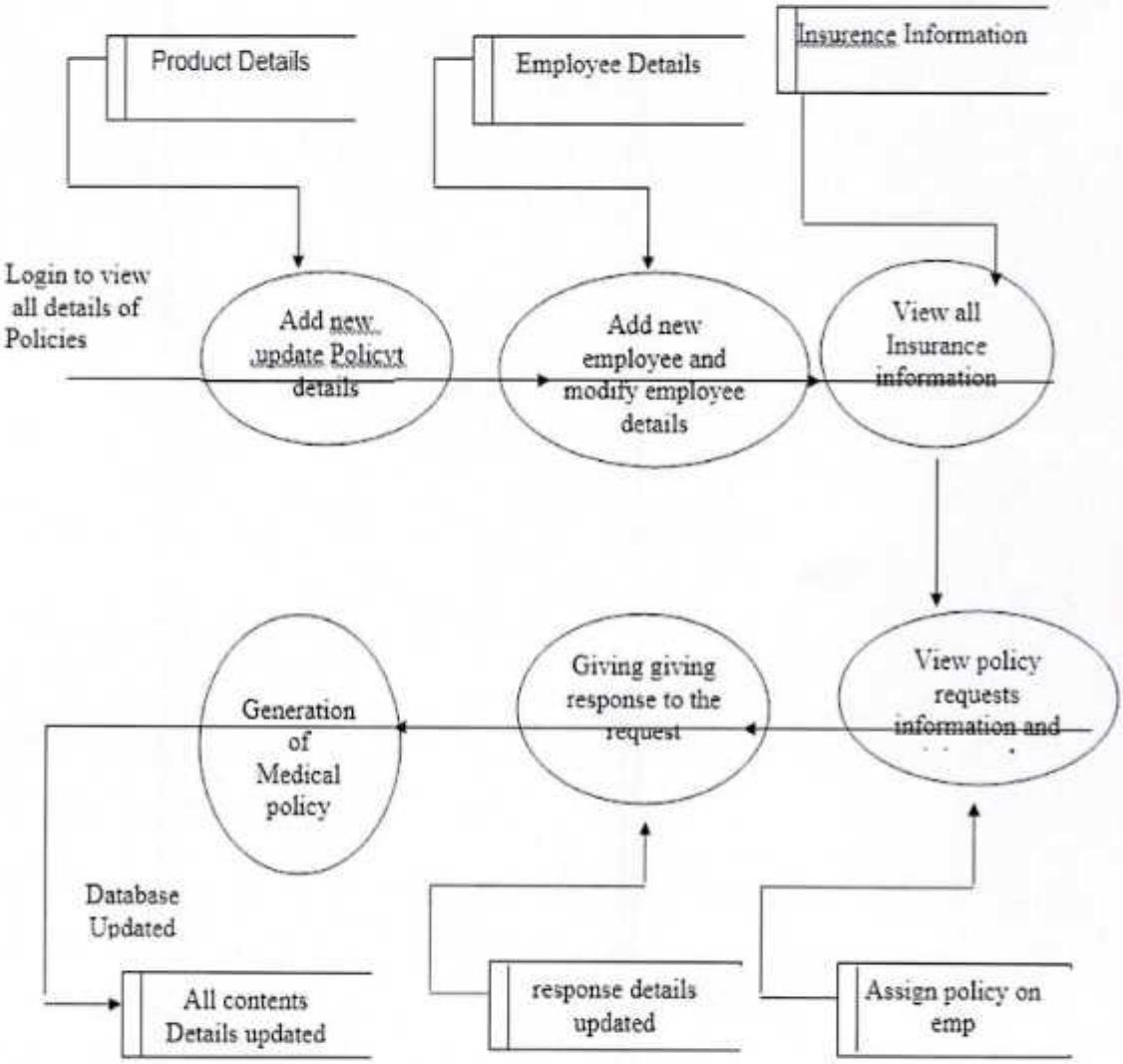
2nd Level DFD's

DFD for Admin Roles

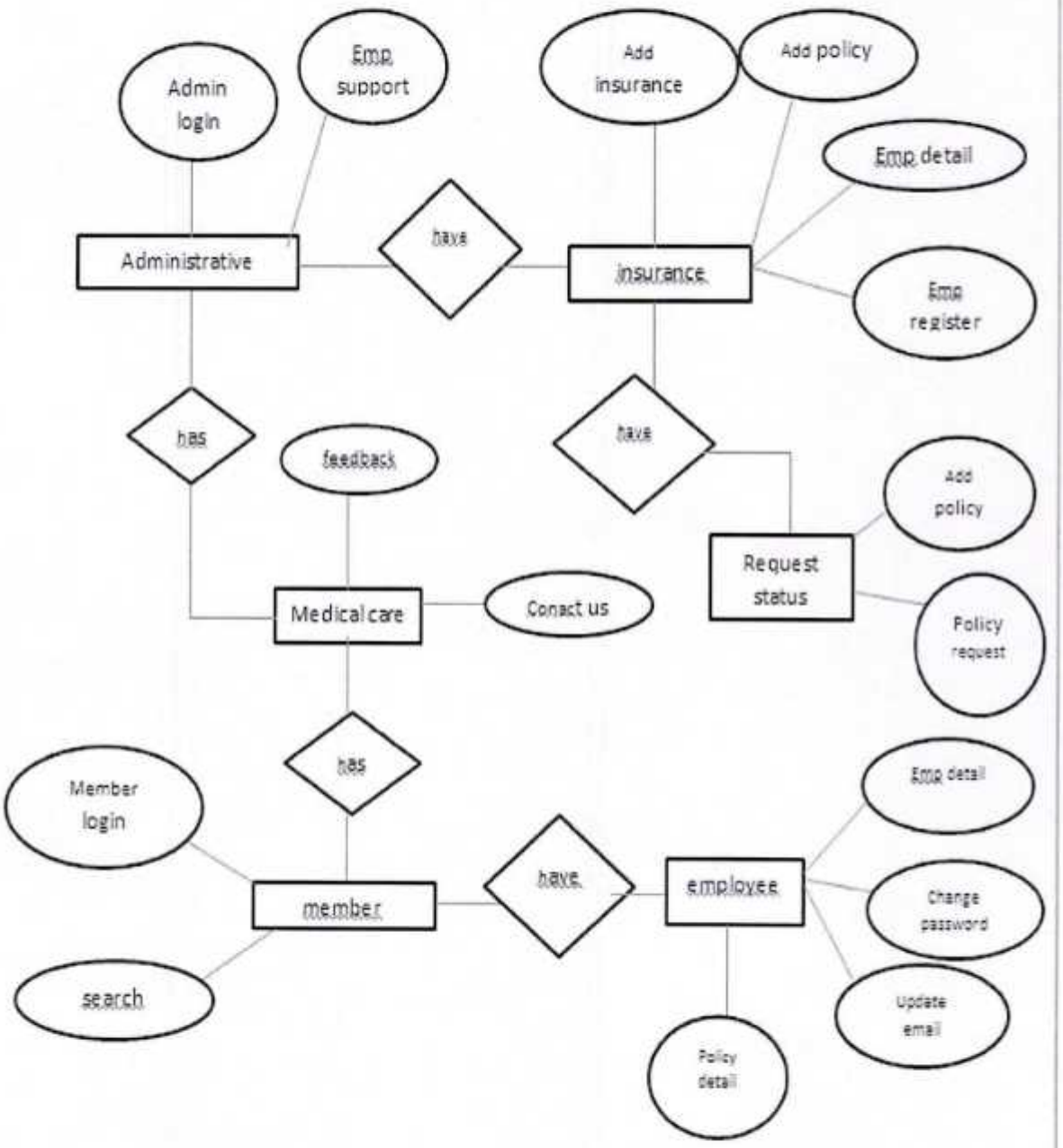

3rd Level DFD'S

DFD for

ER Diagram :

Admin login
Emp support
Add insurance
Add policy
Emp detail
Administrative
have
insurance
Emp register
has
feedback
have
Add policy
Request status
Policy request
Medical care
Conact us
has
Member login
member
have
employee
Emp detail
Change password
Update email
search
Policy detail

Database Design:

Tables:

Admin Login

Column Name	Data Type	Allow Nulls
UserName	varchar(50)	☐
PassWord	varchar(50)	☐
		☐

Company Details

Column Name	Data Type	Allow Nulls
CompanyId	int	☐
CompanyName	varchar(50)	☐
Address	varchar(150)	☑
Phone	varchar(20)	☑
CompanyURL	varchar(50)	☑
		☐

Emp Register

Column Name	Data Type	Allow Nulls
empno	int	☐
designation	varchar(50)	☑
joindate	datetime	☑
salary	money	☑
firstname	varchar(50)	☑
lastname	varchar(50)	☑
username	varchar(50)	☑
password	varchar(50)	☑
address	varchar(150)	☑
contactno	varchar(50)	☑
state	varchar(50)	☑
country	varchar(50)	☑
city	varchar(50)	☑
policystatus	varchar(30)	☑
policyid	int	☑
		☐

Hospital Info:

Column Name	Data Type	Allow Nulls
HospitalId	varchar(50)	☐
HospitalName	varchar(50)	☑
PhoneNO	varchar(50)	☑
Location	varchar(50)	☑
Url	varchar(50)	☑
		☐

policies

Column Name	Data Type	Allow Nulls
policyid	int	☐
policyname	varchar(50)	☑
policydesc	varchar(150)	☑
amount	money	☑
Emi	money	☑
companyid	int	☑
medicalid	varchar(50)	☑
		☐

Policies on employees

Column Name	Data Type	Allow Nulls
empno	varchar(10)	☐
policyid	int	☐
policyname	varchar(50)	☐
policyamount	money	☐
policyduration	decimal(7, 2)	☐
emi	decimal(7, 2)	☐
pstartdate	datetime	☐
penddate	datetime	☐
companyid	varchar(30)	☐
companyname	varchar(50)	☐
medical	varchar(50)	☐
		☐

Policy Approval Details

Column Name	Data Type	Allow Nulls
PolicyId	int	☐
RequestId	int	☑
Date	datetime	☑
Amount	money	☑
Status	char(3)	☑
Reason	varchar(50)	☑
		☐

Policy Request Details

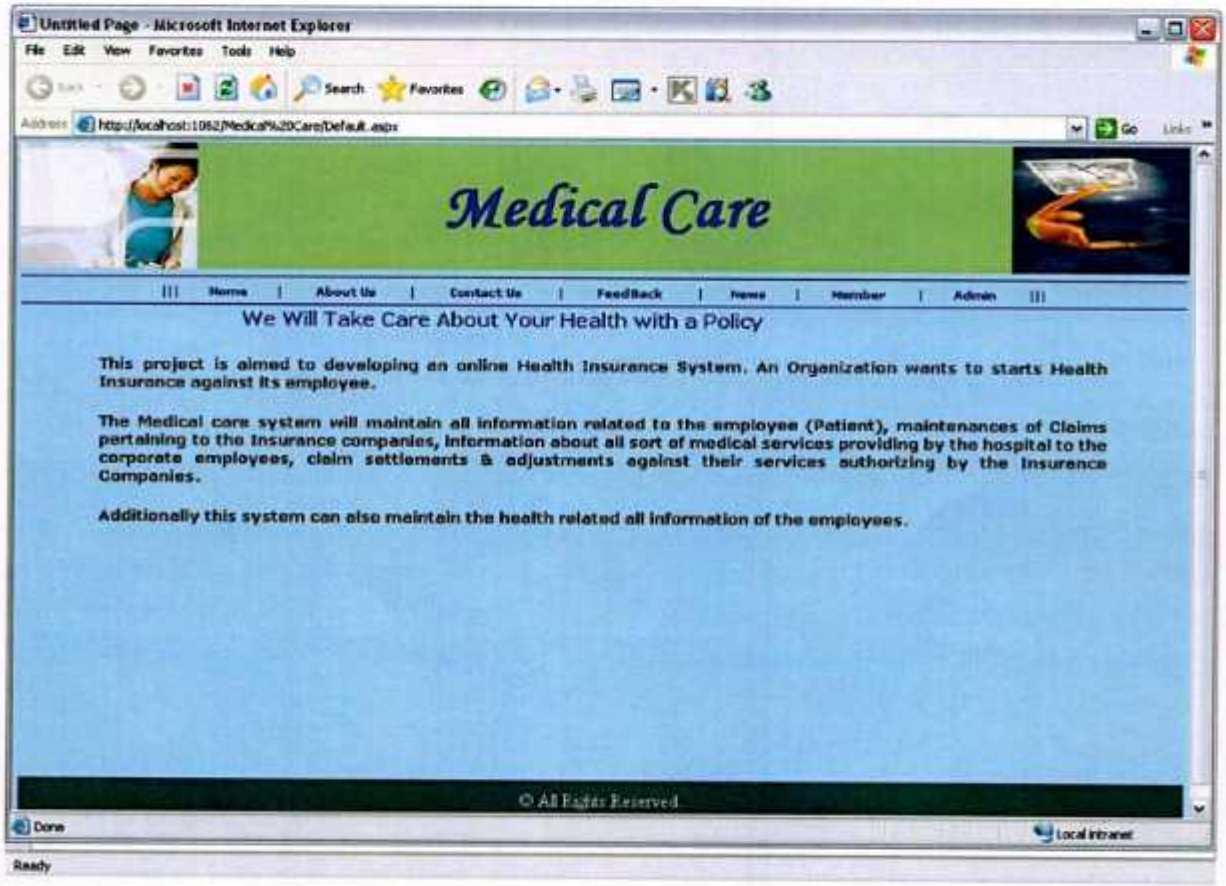
Column Name	Data Type	Allow Nulls
RequestId	int	☐
RequestDate	datetime	☑
Empno	int	☐
PolicyId	int	☑
Policyname	varchar(50)	☑
PolicyAmount	money	☑
Emi	money	☑
CompanyId	int	☑
Companyname	varchar(50)	☑
Status	varchar(50)	☐
		☐

Policy Total Description:

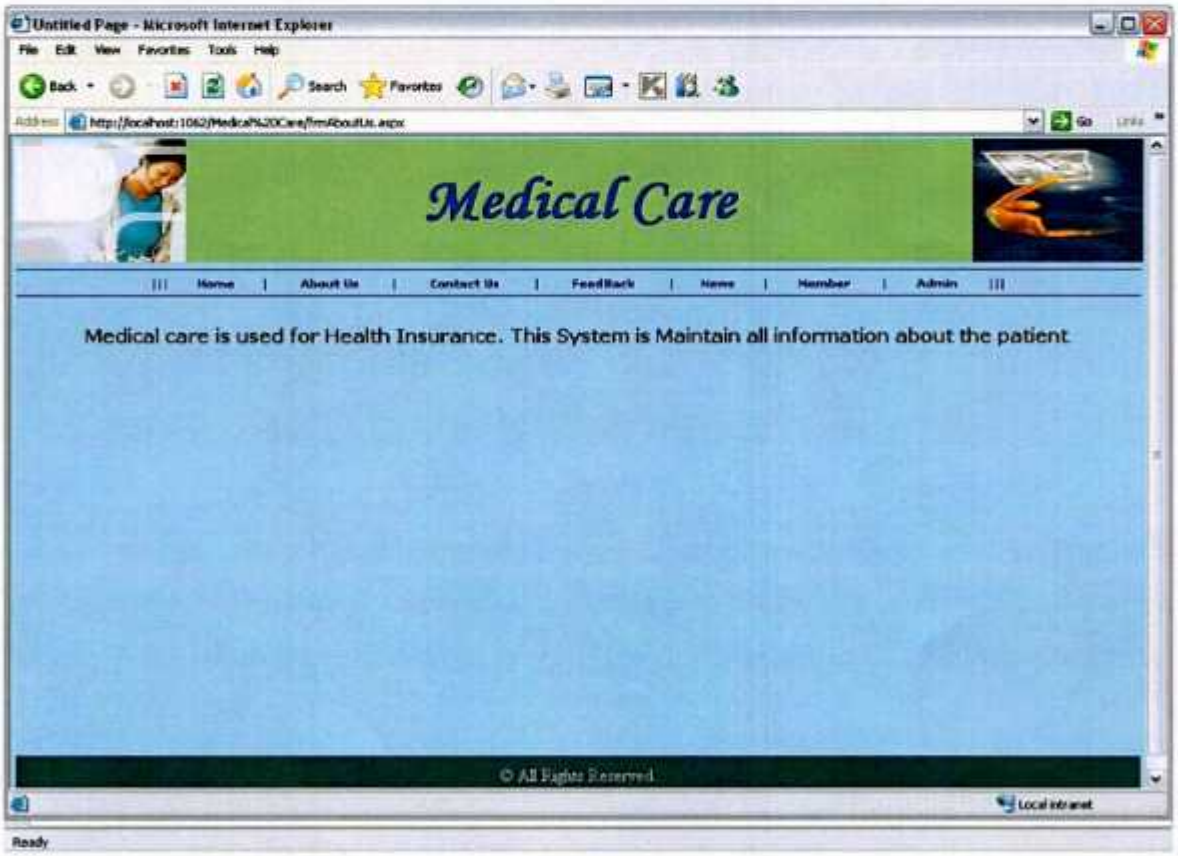
Column Name	Data Type	Allow Nulls
policyid	int	☐
policyname	varchar(50)	☑
policydes	varchar(250)	☑
policyamount	money	☑
EMI	money	☑
policydurationinMonths	int	☑
Companyname	varchar(50)	☐
medicalid	varchar(50)	☐
		☐

DESIGN

Page name: Home

Page name: About us

Page name: Contact Us

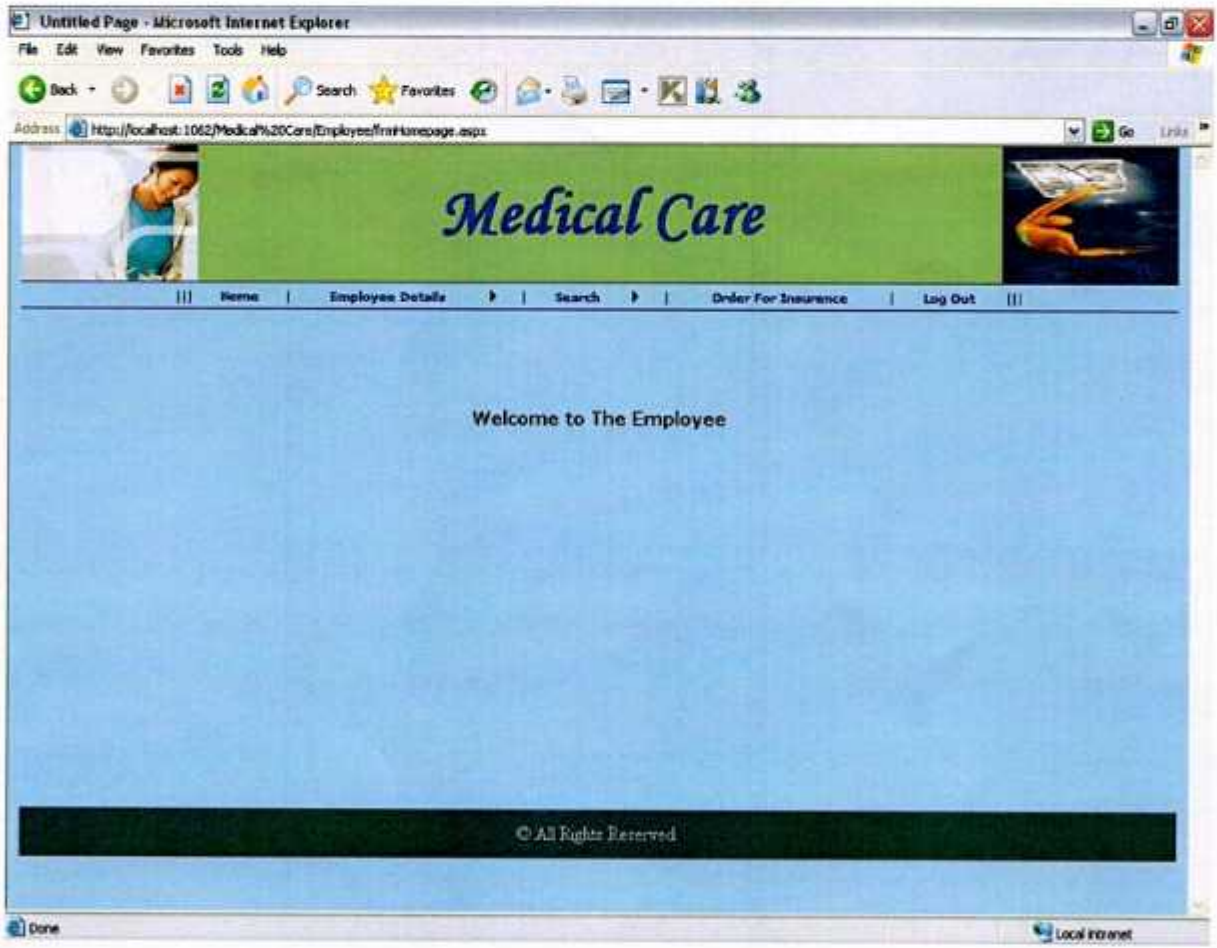
Page name: Feed Back

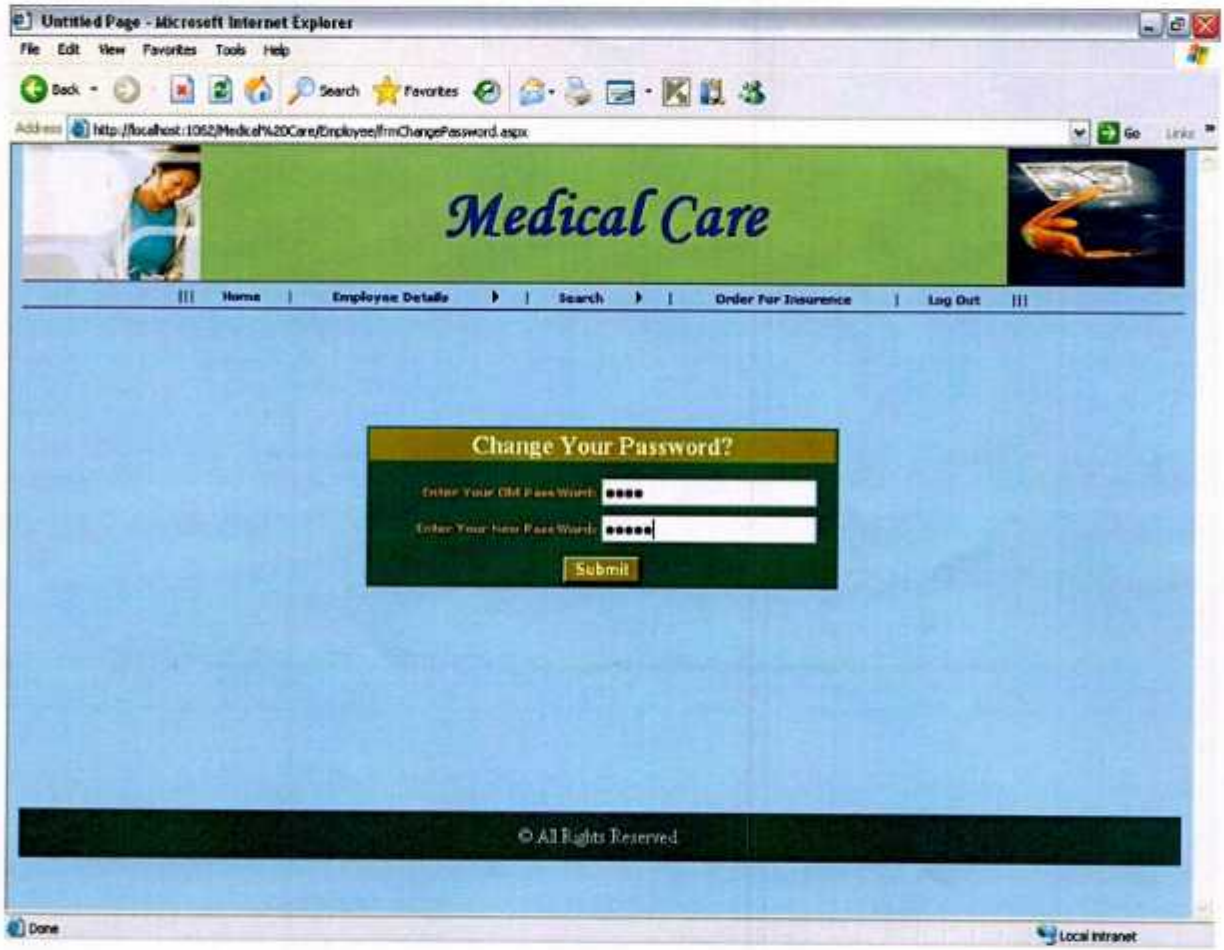
Page name: Member

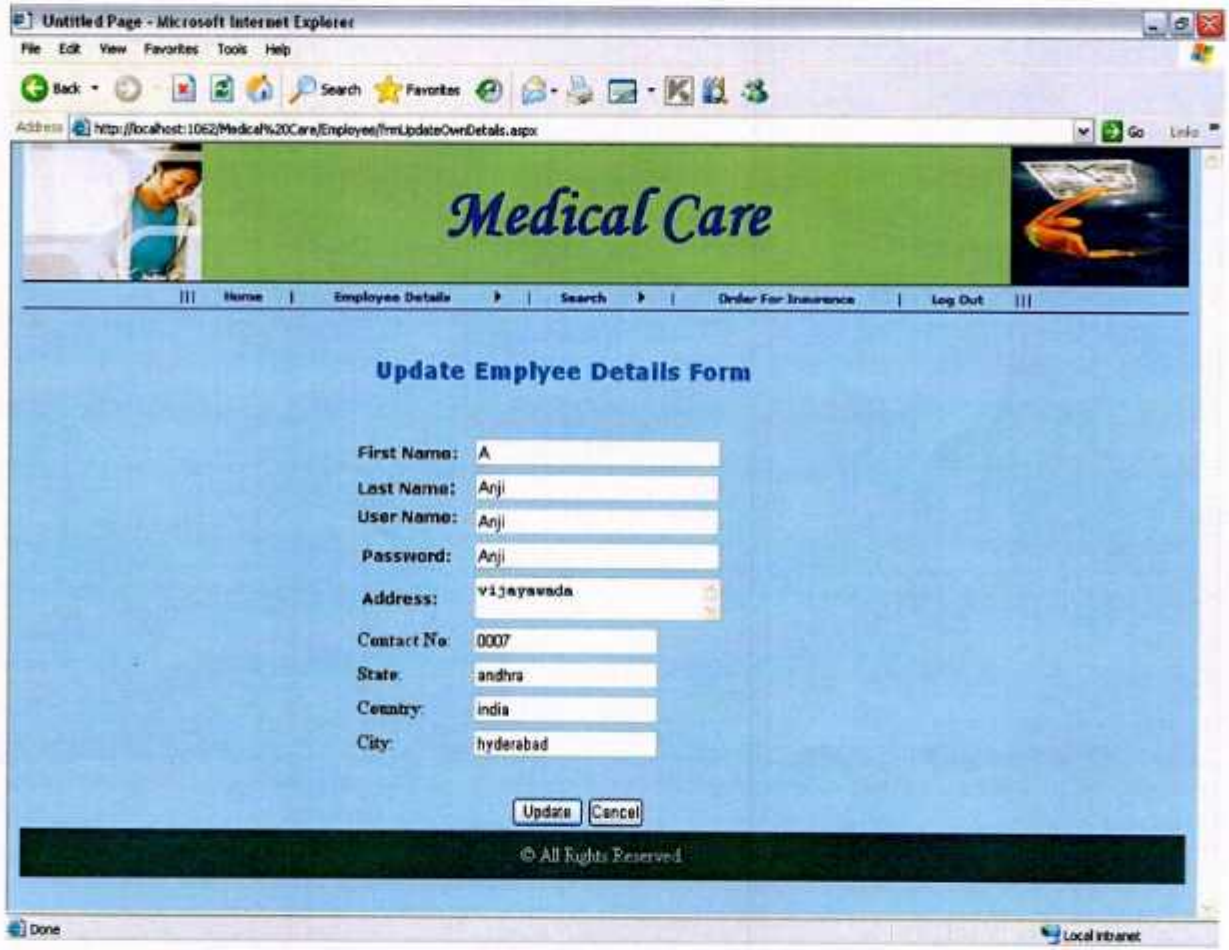
Page name: Emp

Page name: change password page

Page name : update emp details

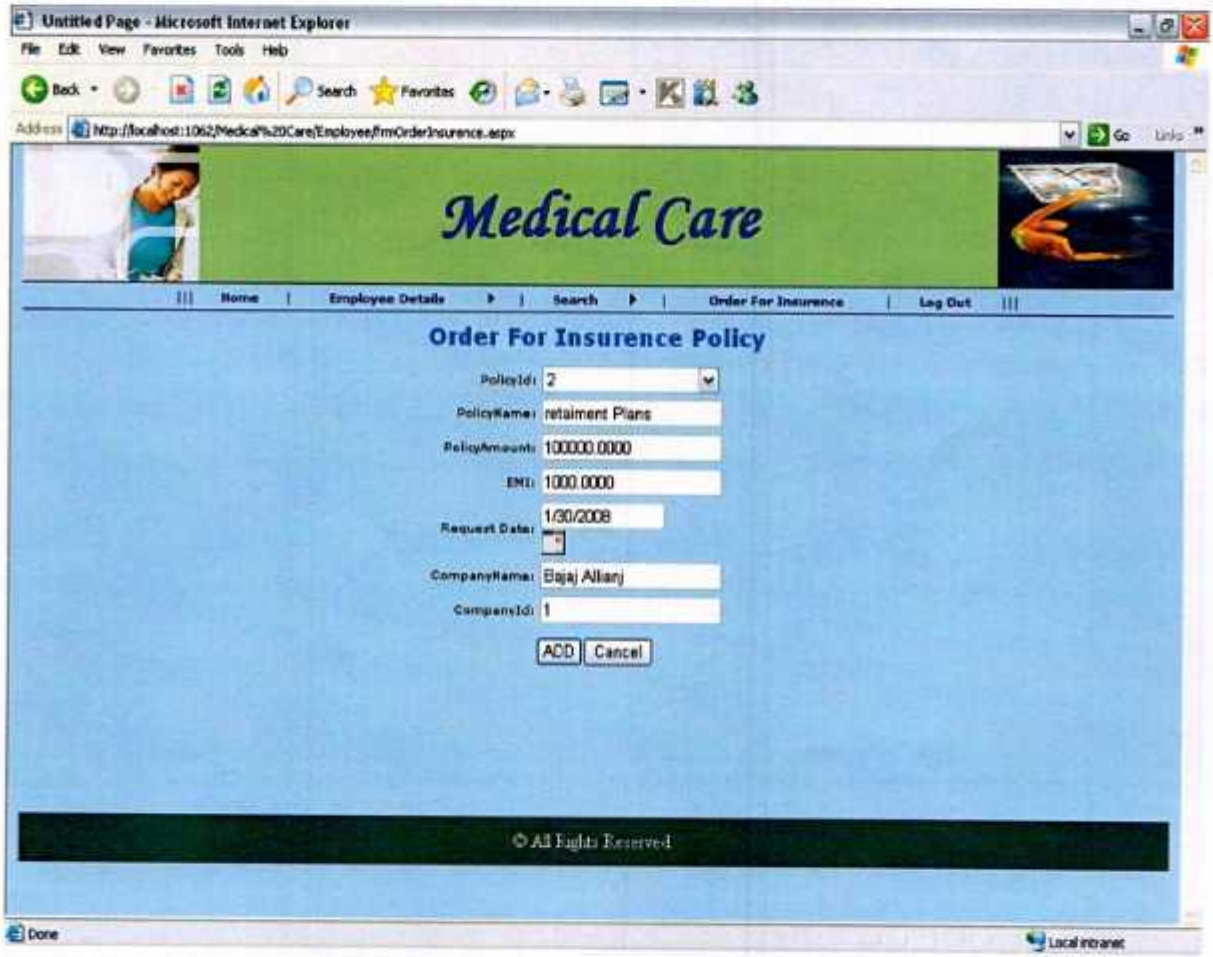
Page name: policy details

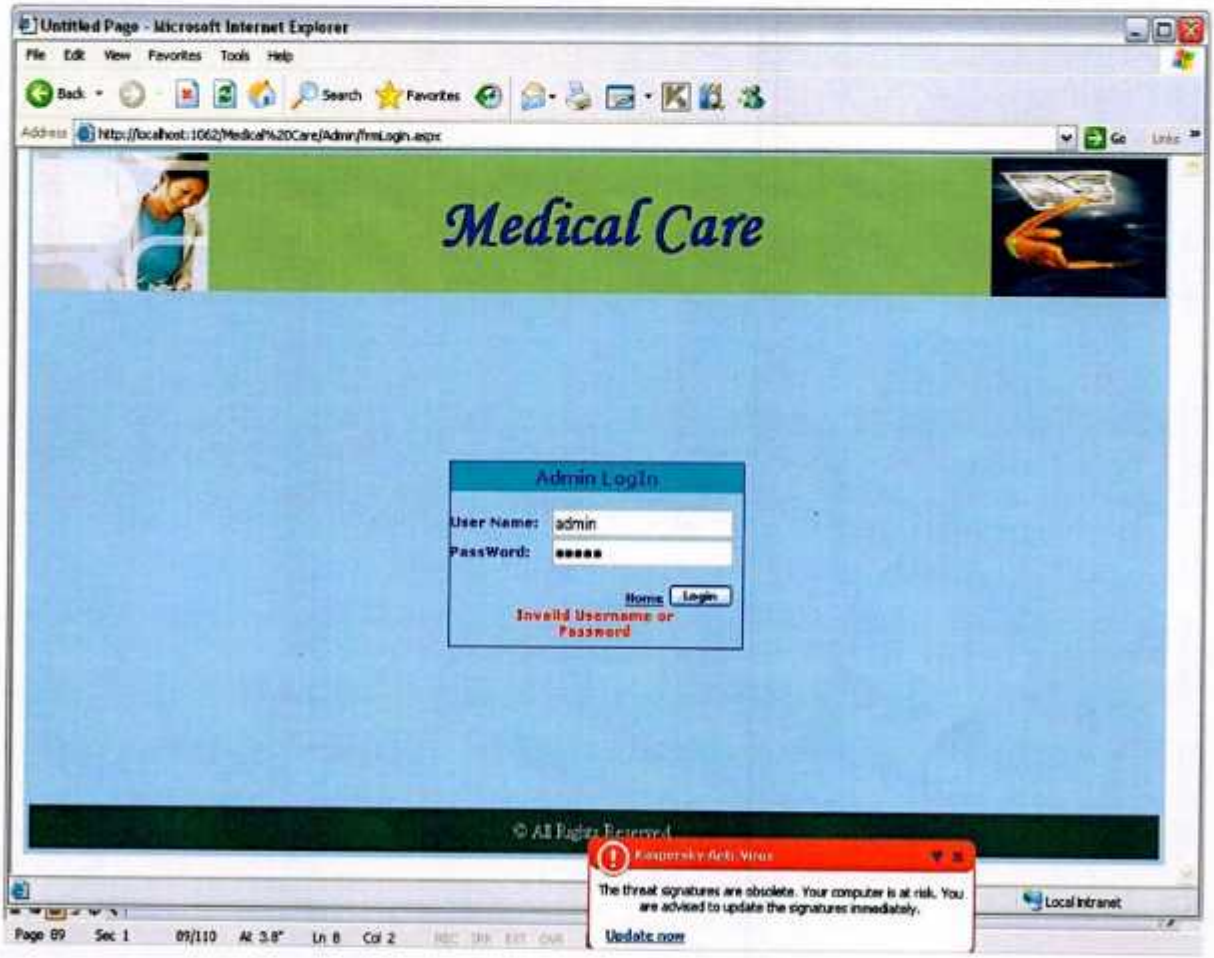
Page name : Policy Details

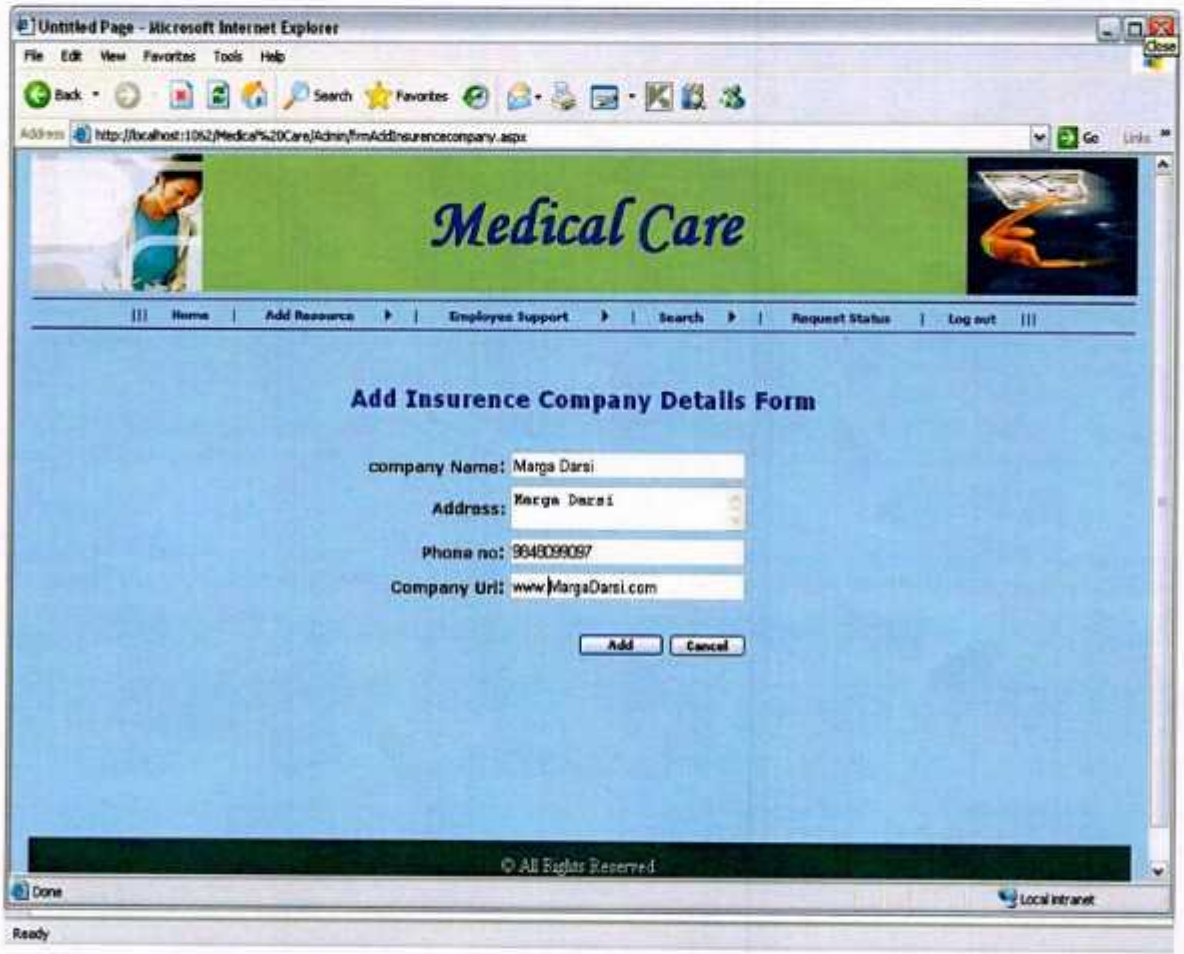
Page name : Order for insurance policy

Page name : admin login

Page name : Add insurance company details form

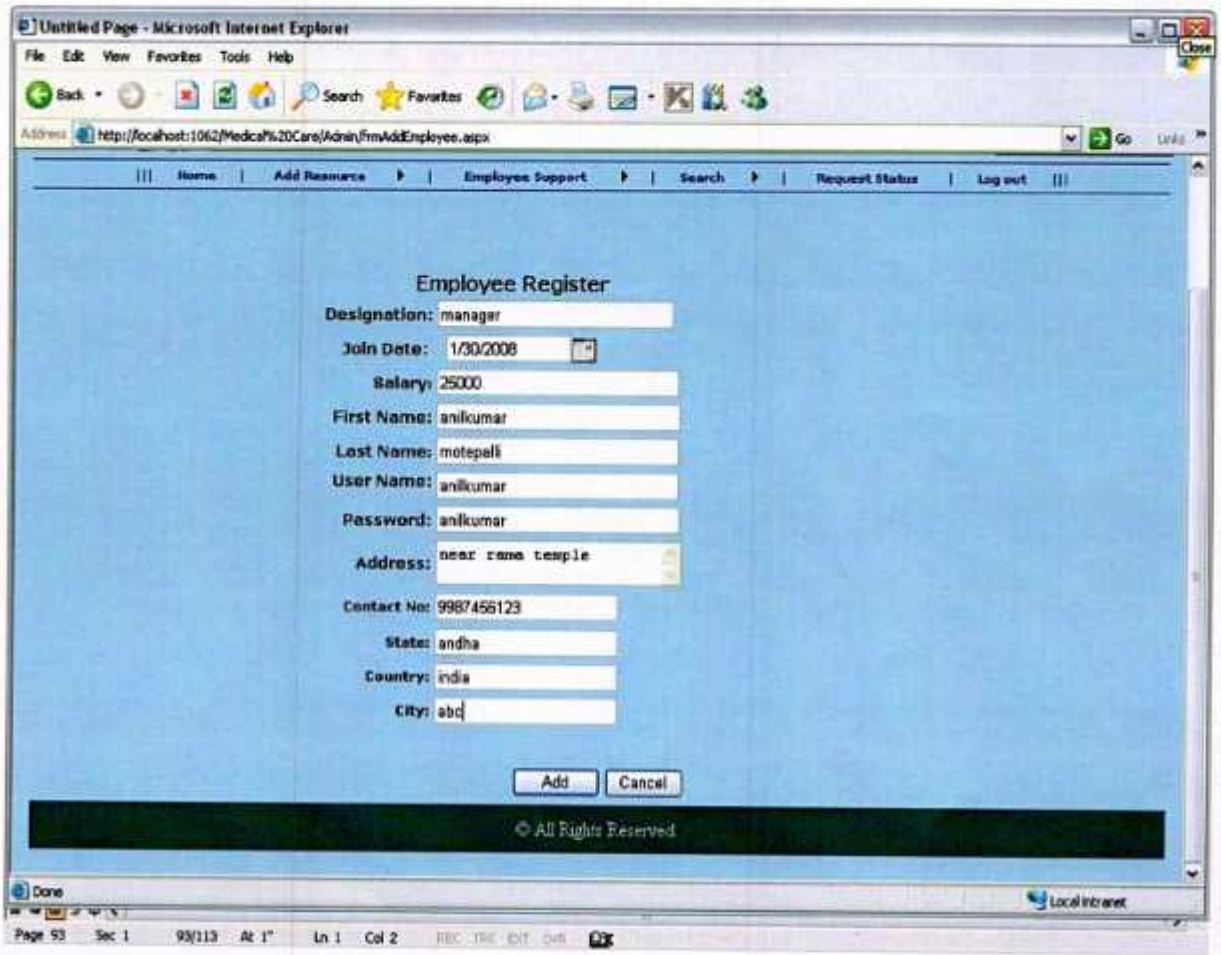
Page name : Add policy

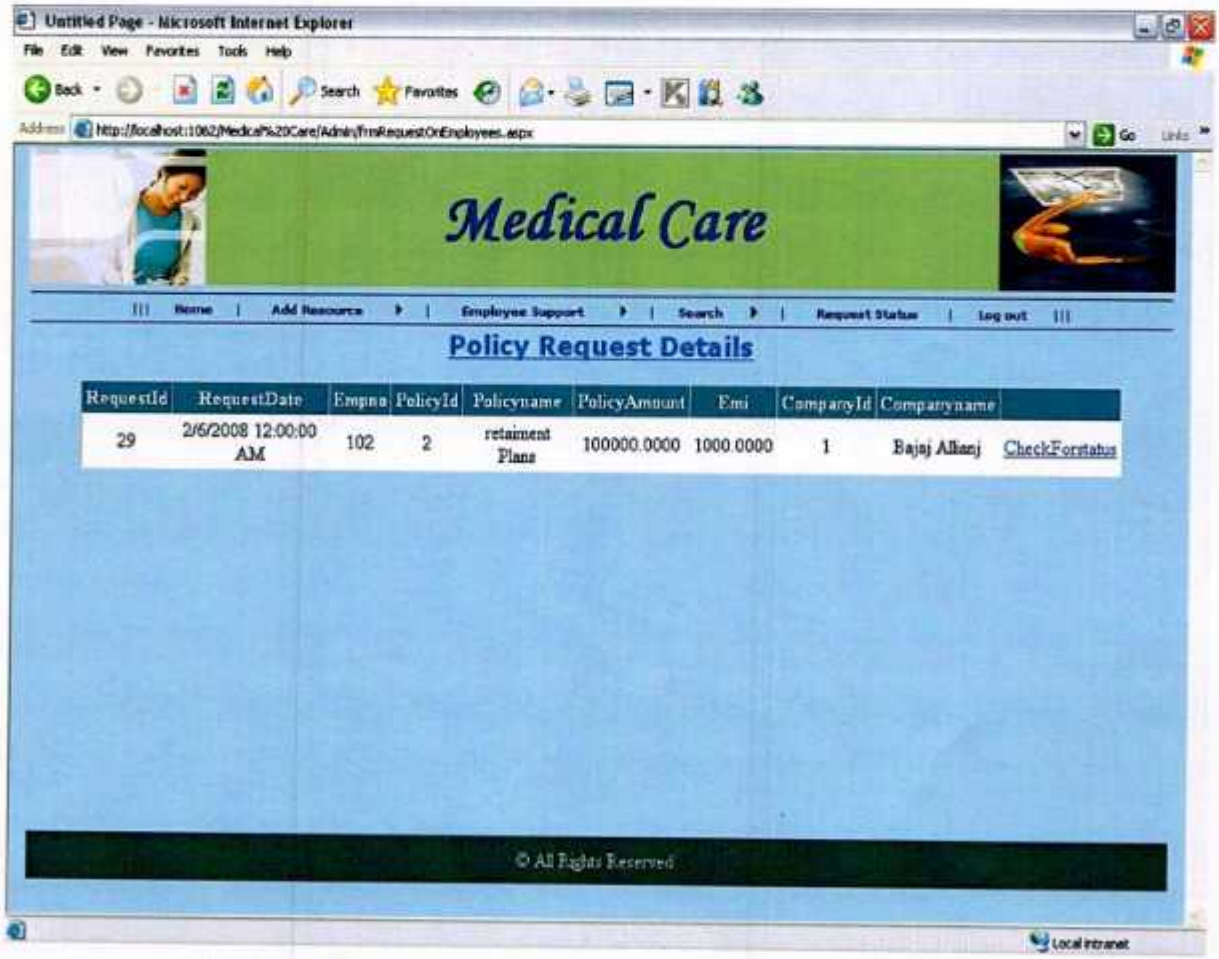
Page name: emp details

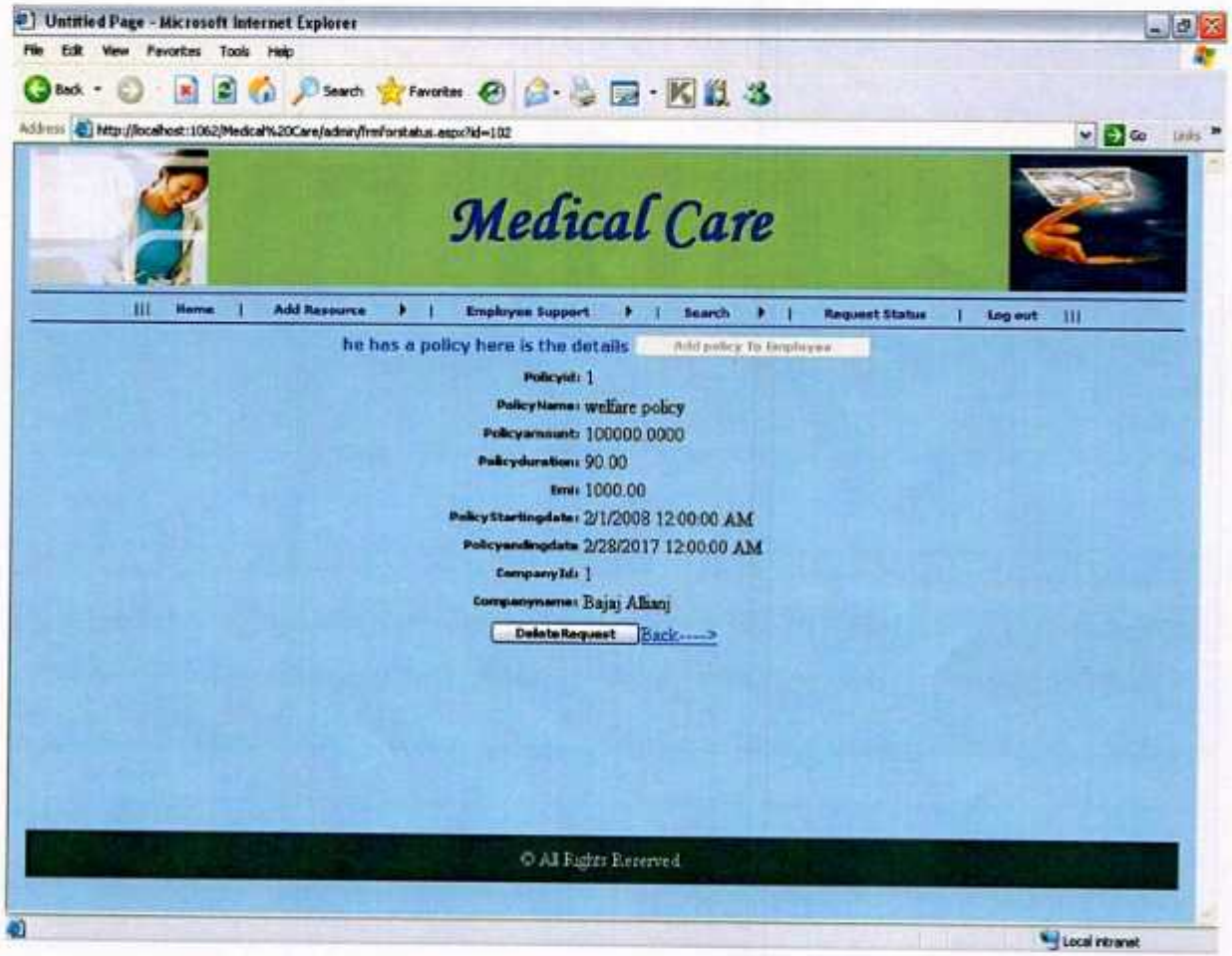
Page name: employee register

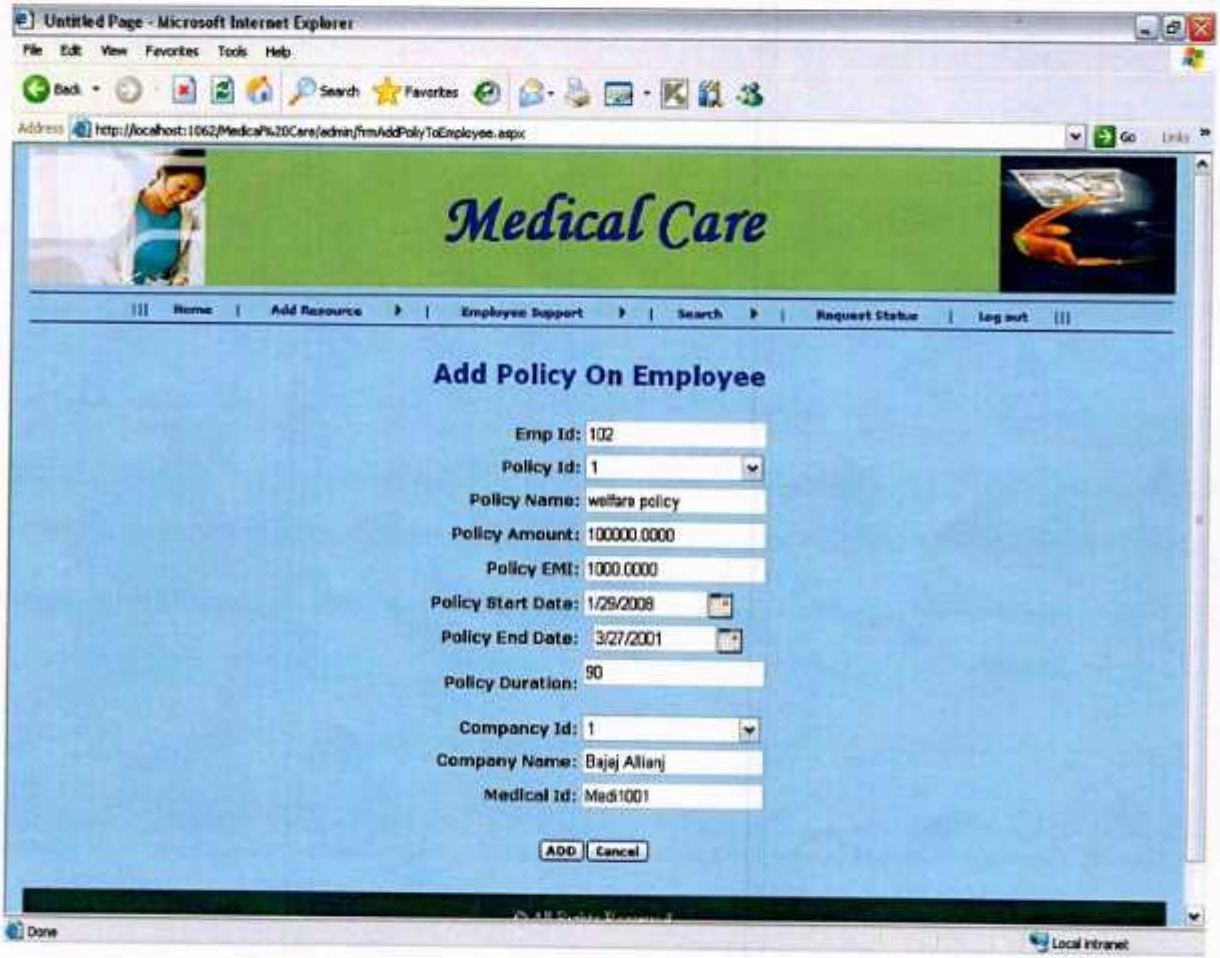
Page name: policy request details

Untitled Page - Microsoft Internet Explorer
File Edit View Favorites Tools Help
Back Search Favorites
Address http://localhost:1062/Medical%20Care/Admin/frmRequestOnEmployees.aspx
Go
Medical Care
Home | Add Resource | Employee Support | Search | Request Status | Log out
Policy Request Details
RequestId | RequestDate | Empno | PolicyId | Policyname | PolicyAmount | Emi | CompanyId | Companyname
29 | 2/6/2008 12:00:00 AM | 102 | 2 | retaiment Plans | 100000.0000 | 1000.0000 | 1 | Bajaj Allanj | CheckForstatus
© All Rights Reserved
Local intranet

Page name: policy details

Page name: Add policy on emp

Coding:

1] Login:

```
using System;
using System.Data;
using System.Configuration;
using System.Collections;
using System.Web;
using System.Web.Security;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;
using System.Web.UI.WebControls.WebParts;
using System.Web.UI.HtmlControls;

public partial class Admin_frmLogin : System.Web.UI.Page
{
    string adminlgin;
    protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        txtuid.Focus();
    }
    protected void btnadd_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        if (Page.IsValid)
        {
            adminlgin = AdminLogin.AdminLogIn(txtuid.Text, txtpwd.Text);
            if (!String.IsNullOrEmpty(adminlgin))

                Response.Redirect("~/Admin/frmHomepage.aspx");

            else
                lblMsg.Text = "Invalid Username or Password";
            txtpwd.Focus();
        }

    }
    protected void Button1_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        Response.Redirect("Default.aspx");
    }
}
```

2] Contact Us:

```
using System;
using System.Data;
using System.Data.SqlClient;
using System.Configuration;
using System.Collections;
using System.Web;
using System.Web.Security;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;
using System.Web.UI.WebControls.WebParts;
using System.Web.UI.HtmlControls;

public partial class frmContactUs : System.Web.UI.Page
{
   protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
   {

   }
   protected void Button1_Click(object sender, EventArgs e)
   {
      SqlConnection cn = new SqlConnection(@"Data Source=.\sqlexpress;Initial
Catalog=MedicalCare;Integrated Security=True");
      SqlCommand cmd = new SqlCommand();
      cn.Open();
      cmd.Connection = cn;
     /*cmd = new SqlCommand(string.Format("insert into
Contact(Name,Email,ContactNo,Subject,Message)values('{0}','{1}','{2}','{3}','{4}')",
TxtYourName.Text, TxtYourEmailid.Text, TxtContactNo.Text, TxtSubject.Text, TxtSubject.Text),
cn);*/

      cmd = new SqlCommand(string.Format("insert into Contact  (name, email, contact, " +
        "subject, message)values('{0}','{1}',{2},'{3}','{4}')",
       txtname.Text, txtemail.Text,txtcontact.Text, txtsubject.Text,txtmessage.Text), cn);
      cmd.ExecuteNonQuery();


   }
}
```

3]Feedback:

```
using System;
using System.Data;
using System.Configuration;
using System.Collections;
using System.Web;
using System.Web.Security;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;
using System.Web.UI.WebControls.WebParts;
using System.Web.UI.HtmlControls;
using System.Data.SqlClient;

public partial class frmFeedBack : System.Web.UI.Page
{
    protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {

    }
    protected void Button1_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        SqlConnection cn = new SqlConnection(@"Data
Source=(LocalDB)\v11.0;AttachDbFilename=E:\health-insurance-management-system-project-
asp-net-source-code\Medical Care code\Medical Care
code\App_Data\MedicalCare.mdf;Integrated Security=True");
        SqlCommand cmd = new SqlCommand();
        cn.Open();
        cmd.Connection = cn;
        /*cmd = new SqlCommand(string.Format("insert into
Contact(Name,Email,ContactNo,Subject,Message)values('{0}','{1}','{2}','{3}','{4}')",
TxtYourName.Text, TxtYourEmailid.Text, TxtContactNo.Text, TxtSubject.Text, TxtSubject.Text),
cn);*/

        cmd = new SqlCommand(string.Format("insert into feedback  (username,email,
feedback)values('{0}','{1}','{2}')",
      txtActNo.Text , txtMail.Text,txtMsg.Text), cn);
        cmd.ExecuteNonQuery();

    }
}
```

4]Update the employee details:

```
using System;
using System.Data;
using System.Configuration;
using System.Collections;
using System.Web;
using System.Web.Security;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;
using System.Web.UI.WebControls.WebParts;
using System.Web.UI.HtmlControls;

public partial class Employee_frmChangeOwnDetails : System.Web.UI.Page
{
   EmpRegister OwnDetailsObj = new EmpRegister();
   protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
   {
      if (!IsPostBack)
      {
         if (Session["empno"] != null)
         {
    DataRow rec= (DataRow)
EmpRegister.GetEmpOwnDetails(int.Parse(Session["empno"].ToString())).Tables[0].Rows[0];

      txtfname.Text = rec["firstname"].ToString();
            txtlname.Text = rec["lastname"].ToString();
      txtusername.Text = rec["username"].ToString();
      txtpwd.Text =rec["password"].ToString();
      txtaddress.Text =rec["address"].ToString();
      txtcontactno.Text =rec["contactno"].ToString();
      txtstate.Text = rec["state"].ToString();
      txtcountry.Text = rec["country"].ToString();
      txtcity.Text = rec["city"].ToString();
         }
         txtfname.Focus();
      }
   }

   protected void btnCancel_Click(object sender, EventArgs e)
   {
      txtfname.Text = "";
      txtlname.Text = "";
```

```
        txtusername.Text = "";
        txtpwd.Text = "";
        txtaddress.Text = "";
        txtcontactno.Text = "";
        txtstate.Text = "";
        txtcountry.Text = "";
        txtcity.Text = "";
        lblmsg.Text = "";
    }
    private void Filldata()
    {
        OwnDetailsObj.Firstname = txtfname.Text;
        OwnDetailsObj.Lastname  = txtlname.Text;
        OwnDetailsObj.Username = txtusername.Text;
        OwnDetailsObj.Password = txtpwd.Text;
        OwnDetailsObj.Address = txtaddress.Text;
        OwnDetailsObj.Contactno = txtcontactno.Text;
        OwnDetailsObj.State = txtstate.Text;
        OwnDetailsObj.City = txtcity.Text;
        OwnDetailsObj.Country = txtcountry.Text;
        OwnDetailsObj.Empno = int.Parse(Session["empno"].ToString());

    }


    protected void btnUpdate_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        Filldata();
        OwnDetailsObj.UpdateEmpOwnDetails();
        lblmsg.Text = "Ur information id updated";

    }
}
```

5] Policy details:

```
using System;
using System.Data;
using System.Configuration;
using System.Collections;
using System.Web;
using System.Web.Security;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;
using System.Web.UI.WebControls.WebParts;
using System.Web.UI.HtmlControls;

public partial class Employee_frmSearchPolicies : System.Web.UI.Page
{
    protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        if (!IsPostBack)
        {

            grd.DataSource = AddPolicy.ShowPolicies();
            grd.DataBind();
        }
    }

    protected void grd_RowCommand(object sender, GridViewCommandEventArgs e)
    {
        if (e.CommandName =="details")
        {
            int cid = int.Parse(e.CommandArgument.ToString());
            dlist.DataSource = InsurenceCompany.Getcompanies(cid);
            dlist.DataBind();
        }
    }
}
```

6]Order for insurance:

```
using System;
using System.Data;
using System.Configuration;
using System.Collections;
using System.Web;
using System.Web.Security;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;
using System.Web.UI.WebControls.WebParts;
using System.Web.UI.HtmlControls;

public partial class Employee_frmOrderInsurence : System.Web.UI.Page
{
   string empno;
   DataSet ds;
   PolicyRequestDetails plyreqOBj=new PolicyRequestDetails();
   protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
   { if (Session["empno"]!=null)
      empno = Session["empno"].ToString();
   if (!IsPostBack)
   {
    ds = AddPolicy.ShowPolicies();
    ViewState["ds"] = ds;
     ddlpid.DataSource= ds;
     ddlpid.DataTextField = "policyid";
     ddlpid.DataValueField = "policyid";
     ddlpid.DataBind();
     ddlpid.Items.Insert(0, "--Select--");
   }
   }
   protected void btnCancel_Click(object sender, EventArgs e)
   {
      txtpamount.Text = "";
      txtpname.Text = "";
      txtEmi.Text = "";
      txtCname.Text = "";
      txtCid.Text = "";
```

```
    lblmsg.Text = "";

}
void Filldata()
{
    plyreqOBj.Empno =int.Parse( Session["empno"].ToString());
    plyreqOBj.Policyid = int.Parse(ddlpid.SelectedItem.ToString());
    plyreqOBj.Policyname = txtpname.Text ;
    plyreqOBj.Amount = Convert.ToDecimal(txtpamount.Text);
    plyreqOBj.Emi = Convert.ToDecimal(txtEmi.Text);
    plyreqOBj.Requestdate = GMDatePicker1.Date;
    plyreqOBj.Companyid = int.Parse(txtCid.Text);
    plyreqOBj.Companyname = txtCname.Text;

}
protected void btnadd_Click(object sender, EventArgs e)
{
    Filldata();
    plyreqOBj.InsertPolicyRequest();
    lblmsg.Text = "Request is sended to Admin";
}
protected void ddlpid_SelectedIndexChanged(object sender, EventArgs e)
{
  DataSet  ds = (DataSet)ViewState["ds"];
  if (ddlpid.SelectedItem.ToString() != "--Select--")
  {
    DataRow r = ds.Tables[0].Select("policyid=" + ddlpid.SelectedItem)[0];
    txtCname.Text = r[6].ToString();
    txtCid.Text = r[0].ToString();
    txtpname.Text = r[2].ToString();
    txtpamount.Text = r[4].ToString();
    txtEmi.Text = r[5].ToString();
  }
  else
  {
    txtCname.Text = "";
    txtCid.Text = "";
    txtpname.Text = "";
    txtpamount.Text = "";
    txtEmi.Text = "";
  }

}
```

7] Add policy:

```
using System;
using System.Data;
using System.Configuration;
using System.Collections;
using System.Web;
using System.Web.Security;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;
using System.Web.UI.WebControls.WebParts;
using System.Web.UI.HtmlControls;
public partial class Admin_frmAddPolicy : System.Web.UI.Page
{
   protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
   {
      if (!IsPostBack)
      {
         ddlCId.DataSource = InsurenceCompany.Getcompanies();
         ddlCId.DataTextField = "companyname";
         ddlCId.DataValueField ="companyid";
         ddlCId.DataBind();
         ddlCId.Items.Insert(0, "--Select--");
      }
   }
   protected void btnCancel_Click(object sender, EventArgs e)
   {
      txtAmt.Text = "";
     txtEmi.Text = "";
      txtPDesc.Text = "";
      txtPtypeName.Text = "";
      lblMsg.Text = "";
      txtMedical.Text = "";

      for (int i = 0; i < ddlCId.Items.Count; i++)
      {
         ddlCId.Items[i].Selected = false;
      }
      ddlCId.Items[0].Selected = true;

   }
   protected void btnAdd_Click(object sender, EventArgs e)
   {
      if (ddlCId.SelectedItem.ToString() !="--Select--")
      {
         AddPolicy.InsertPolicy(txtPtypeName.Text, txtPDesc.Text, Convert.ToDecimal(txtAmt.Text),
Convert.ToDecimal(txtEmi.Text), int.Parse(ddlCId.SelectedValue), txtMedical.Text);
```

```
            lblMsg.Text = "Policy Added.Are U add one more?";
        }
        else
        lblMsg.Text = "U haven't select policy";
    }
}
```

8] Add insurance company details:

```
using System;
using System.Data;
using System.Configuration;
using System.Collections;
using System.Web;
using System.Web.Security;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;
using System.Web.UI.WebControls.WebParts;
using System.Web.UI.HtmlControls;

public partial class Admin_frmAddDesignation : System.Web.UI.Page
{
    protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
    {
        txtcname.Focus();
    }
    InsurenceCompany InsurenceObj = new InsurenceCompany();
    private void Filldata()
    {
        InsurenceObj.Cname = txtcname.Text;
        InsurenceObj.Phone = txtpno.Text;
        InsurenceObj.Url = txtcurl.Text;
        InsurenceObj.Address = txtaddress.Text;

    }
    protected void btnCancel_Click(object sender, EventArgs e)
    {

        txtcname.Text = "";
        txtaddress.Text = "";
        txtpno.Text = "";
        txtcurl.Text = "";
        lblmsg.Text = "";
    }
    protected void btnAdd_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        Filldata();
       InsurenceObj.InsertCompanydetails();
        lblmsg.Text = "Company added succussfull";

    }
```

```
}
```

9] add employee details:

```
using System;
using System.Data;
using System.Configuration;
using System.Collections;
using System.Web;
using System.Web.Security;
using System.Web.UI;
using System.Web.UI.WebControls;
using System.Web.UI.WebControls.WebParts;
using System.Web.UI.HtmlControls;

public partial class Admin_frmAddEmployee : System.Web.UI.Page
{
  EmpRegister RegObj = new EmpRegister();
  protected void Page_Load(object sender, EventArgs e)
  {

    GMDatePicker1.Attributes.Add("readOnly", "readOnly()");
  }
  protected void btnCancel_Click(object sender, EventArgs e)
  {

    txtdesignation.Text = "";
    txtfname.Text = "";
    txtlname.Text = "";
    txtusername.Text = "";
    txtpwd.Text = "";
    txtaddress.Text = "";
    txtcontactno.Text = "";
    txtstate.Text = "";
    txtcountry.Text = "";
    txtcity.Text = "";
    txtsalary.Text = "";
    lblmsg.Text = "";

  }
  private void Filldata()
  {
    RegObj.Designation = txtdesignation.Text;
```

```
        RegObj.Firstname = txtfname.Text;
        RegObj.Lastname = txtlname.Text;
        RegObj.Username = txtusername.Text;
        RegObj.Password = txtpwd.Text;
        RegObj.Address = txtaddress.Text;
        RegObj.Contactno = txtcontactno.Text;
        RegObj.State = txtstate.Text;
        RegObj.Country = txtcountry.Text;
        RegObj.City = txtcity.Text;
        RegObj.Joindate = GMDatePicker1.Date;
        RegObj.Salary = Convert.ToDecimal(txtsalary.Text);

    }
    protected void btnAdd_Click(object sender, EventArgs e)
    {
        Filldata();
        RegObj.InsertEmpRegister();
        lblmsg.Text = "Record added.Are you add one more Employee";
    }
}
```

1. **Keywords:**
   - **Generic Technology keywords:** Databases, User Interface, Programming
   - **Specific Technology keywords:** ASP.Net, C#.Net, MS SQL Server
   - **Project type keywords:** Analysis, Design, Implementation, Testing
2. **Environment:**
   - **Servers:**

     Operating System Server: - Microsoft Windows 2000 or Higher

     Data Base Server: Microsoft SQL Server 2000/2005
   - **Clients:** Microsoft Internet Explorer,
   - **Tools:** Microsoft Visual Studio .Net
   - **User Interface:** ASP.NET with AJAX
   - **Code Behind:** VC#.NET
3. **Requirements:**
   - **Hardware requirements:**

Number	Description
1	PC with 2 GB hard-disk and 256 MB RAM

   - **Software requirements:**

Number	Description
1	Windows 2000/ XP/ or Higher with MS-office
2.	MS-SQL server2000/2005
3.	Ms-Visual Studio .Net 2005
4.	Ms-Internet Explorer

   - **Manpower requirements:**

     3 to 4 Developers can complete this in 3-4 months.

Conclusion-

Since we are entering details of the employees health insurance policies, maintains of claims, pertaining of the insurance companies and information about sort of medical services providing by the hospital to the corporate employees in medical care system. Using this application we can retrieve employees history of health insurance with a single click. Thus the information will faster.it guarantees accurate maintains of employee health policy detail.it easily reduce the book keeping task and thus reduce the human efforts and increases accuracy speed.

Limitations-

1. The biggest limitations of an employee health insurance policies is that it is based on the tenure with the employee.
2. If one leaves the company the person will no longer be an employee of the company and thus not be a part of the employee health policy
3. As the policy is generic, it might not offer the kind of cover one needs to stay insured in a compressive manners
4. The insurance provider and the coverage might change depending upon the requirement

References:

Books :	**Author name**
1.Asp.net 3.5 Unleashed	Stephen Walther
2.SQL Server MVP Deep Dives	Paul Nielson

Website:

1.www. w3school.com

2. www. Wikipedia.com

3. www. Studentprojectguid.com

4. www. Academiaedu.com

A

PROJECT REPORT

ON

"Pruthvi Auto-Showroom"

(IN ASP.NET C#)

SUBMITED TO

"SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR"

BACHELORE OF COMPUTER APPLICATION –III

(SEMISTER - VI)

Miss. Sharwari Subhash Dabade

Miss. Shivani Avadhut Lole

Miss. Sonali Sanjay Hankare

UNDER THE VALUABLE GUIDENCE OF

Prof.Mrs.S.A.Desai

Jayprakash Education Society's

DR.BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA

PETH VADGAON

2021-2022

This is to Certify that the project entitled "Pruthvi Auto-Showroom" submitted here with in partial fulfillment of Bachelor of Computer Application is the result of original work completed by them my supervision and guidance. To the best of my knowledge and belief the work embodied in this project has not formed earlier for the award of degree of any other examining body.

Place - Vadgaon

Date - 31/05/2022

Project Guide

Head
Department of BCA
Dr. Babasaheb Ambedkar College,
Peth Vadgaon-416 112.
H.O.D.

For Principal,
Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

12/07/22

External Supervisor

DECLARATION

We undersigned here by *Miss- Dabade Sharwari, Miss- Lole Shivani, Miss- Hankare Sonali,*. I declare that the project report on "Pruthvi Auto-Showroom" submitted by under guidance of Mrs. S.A.Desai is our original work.

We have not reproduced any information from any report submitted by to Shivaji University Kolhapur this year or any of the previous years.

We understand that any such copying is liable to be punished in a way the university authority may be deem fit.

Name:	Seat No:	Sign
Miss- Sharwari Subhash Dabade	7535	
Miss- Shivani Avadhut Lole	7543	
Miss- Sonali Sanjay Hankare	7539	

Place – Peth Vadgaon

Acknowledgement

This is our great pleasure to submitted this project report titled "**Pruthvi Auto-Showroom**" to "Shivaji University, Kolhapur". It is movement of great satisfaction pleasure gratitude for us to give heartly thanks to those help us to complete this project successfully in time.

We are heartly thankful to principle **Prof.Mr.J.C.Ghatage** in**Dr. Babasaheb Ambedkar college, PethVadgaon**.For providingus guidance regarding University rules and regulation for completing to study "**Bachelor of Computer Application**".

We are also thankful to Mrs.S.A.Desai Head of Department of Computer. Also we would like to take this opportunity to than our lectures as well as project guide Mrs.Desai mam for her timely encouragement, proper guidance & suggestion to complete this project work in time. Also we are thankful tour all library staff for allowing us library facility time to time.

We would fail our duty if do not record our heartful thanks to our parents for inspiring, constant encouragement & construction criticism throughout the period of this project work.

Thanking all of them again.

Place – Vadgaon

Date – 31 - 05 - 2022

Name:-

Miss- Sharwari Subhash Dabade

Miss- Shivani Avadhut Lole

Miss- Sonali Sanjay Hankare

INDEX

Sr. No	Contents
Chapter1	**.Introduction to project** ➢ Introduction ➢ Existing system
Chapter 2	**Proposed system** ❖ Need of proposed system ❖ Objective ❖ Requirement Gathering
Chapter 3	**System Analysis** ❖ DFD ❖ ERD
Chapter 4	**System Design** ❖ Database Design ❖ Input-Output Design
Chapter 5	**Implementation** System Requirement ▪ Hardware ▪ Software
Chapter 6	**Conclusion & suggestion** ❖ Limitation ❖ Reference

Introduction to project

Project Name:

"Pruthvi Auto Showroom"

This project is basically a windows application for Billing And Managing Data of customers of billing of Auto Showroom. The windows application is an interface for machine and related entities. This includes different Forms which collects efficient data of customers and their entities. This data is easy to fill and available whenever required.

Due to use of windows based application it gives us a particular graphical user interface. So it is gives us easier way to enter data, show bills and process it.

Existing system:

The current system is manual .All function are carried out manually. The customer also unknown about the different shops in city The customer are coming in large number in so the management is rushed and unable to full fill all the requirement of customer and provide fast service to customer.

Therefore it is difficult to handle customer demand, their views about our shop. This affects on Technological factors and Opportunities and also customer satisfaction so there is need of computer based system to overcome all this issues. So we made the easy to use windows based application for their help to save the transaction and billing detailes.

Proposed System

Need of Proposed system:-

The proposed system will solve all the problems they are facing now. This application is designed such way that it will maintain shop activities in time. there no much worries. It also has option to generate the report.

Objectives:-

The main reason behind the development of the system is to overcome the problem and provide the good and quick service to user during system.

The system consist many objective as follows...

1) To increase goodwill, efficiency and profitability.

2) To maintain day to day hardware billing activity's and information using computer.

3) To keep updated information rewardingly.

4) To introduce drawbacks of manual system.

5) To provide good service and give desired and accurate result.

Requirement Gathering:-

- Feasibility study
- Economic feasibility
- Technical feasibility
- Operational feasibility

Economic feasibility:-

This is concerned with the cost incurred for development and implementation of system. The maintained of the system and the benefits derived from it. The hardware and software required for this system are already available.

The only cost involved is that of coding, impel mutation

and maintenance the system. Hence the system is economically feasible.

Technical feasibility:-

The computer must be running windows 98or windows xp.Having the software necessary to run the system.

The hardware and software need for designing and implementation of the system are already available the system is technically feasible.

Operational feasibility:-

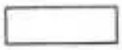
Having graphical user interface the system will be user friendly. Also they won't find it difficult to migrate to the new system. Hence the system is operationally feasible.

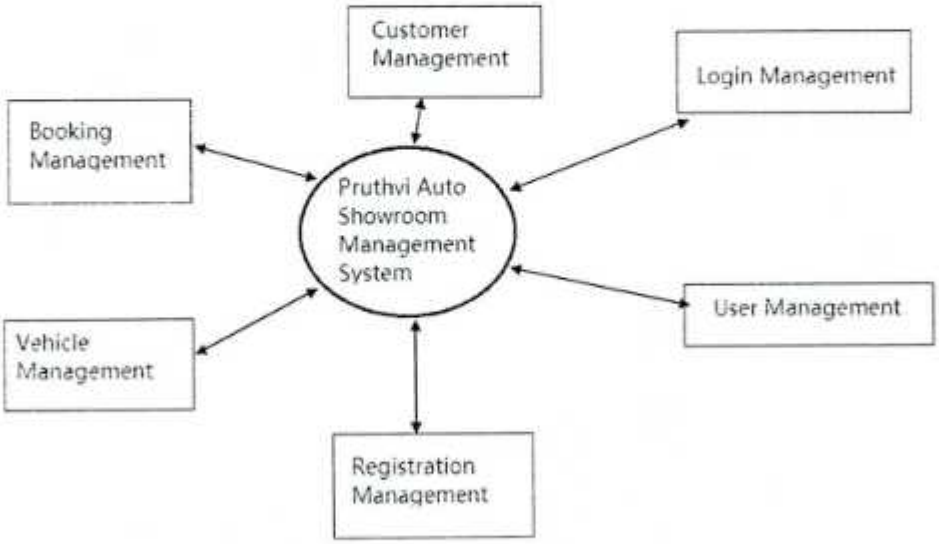
Data Flow Diagram(DFD):-

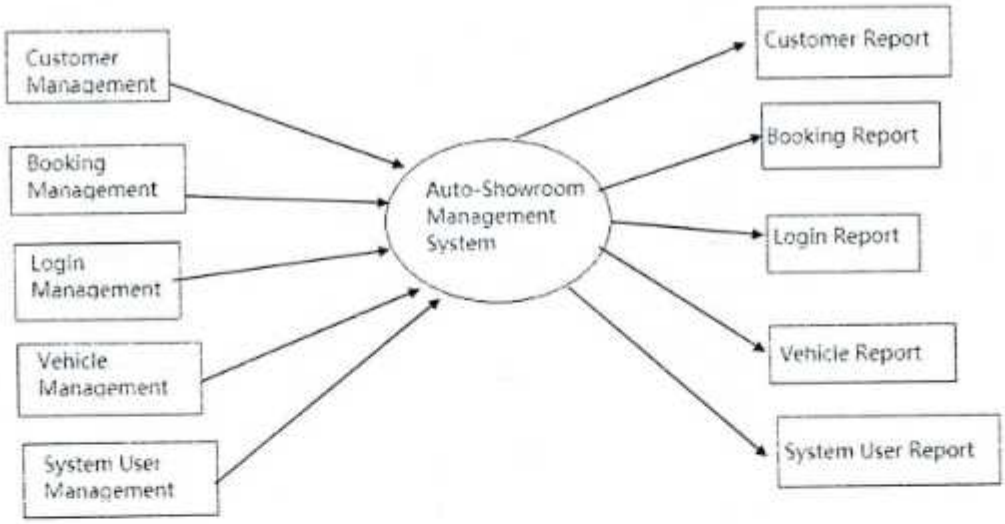
During the Analysis and Designing of a system, it is necessary to study the investigate way in which data is flowing through the various process with the scope of system. So, it is necessary to find out the data organization used to or referred changed store and when the output is show the flow dig. DFD is one of the graphical.

Data is popular tool used to show the dataflow through the system. DFD shows the processors, data stores, dataflow diagram we get the other view is the major process while in another diagram lower level given the more detail about the system process. Inside the DFD we can get exact process.

Symbols OF DFD:-

SYMBOL	MEANING
Entity 	An entity a source of data or a destination
Process 	A process or task that is performed by the system
Data Store 	A data store, a place where data is held between process
Data Flow	A Data Flow

Customer Management
Login Management
Booking Management
Pruthvi Auto Showroom Management System
User Management
Vehicle Management
Registration Management

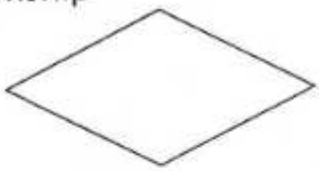
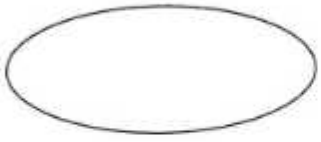

Customer Management
Booking Management
Login Management
Vehicle Management
System User Management
Auto-Showroom Management System
Customer Report
Booking Report
Login Report
Vehicle Report
System User Report

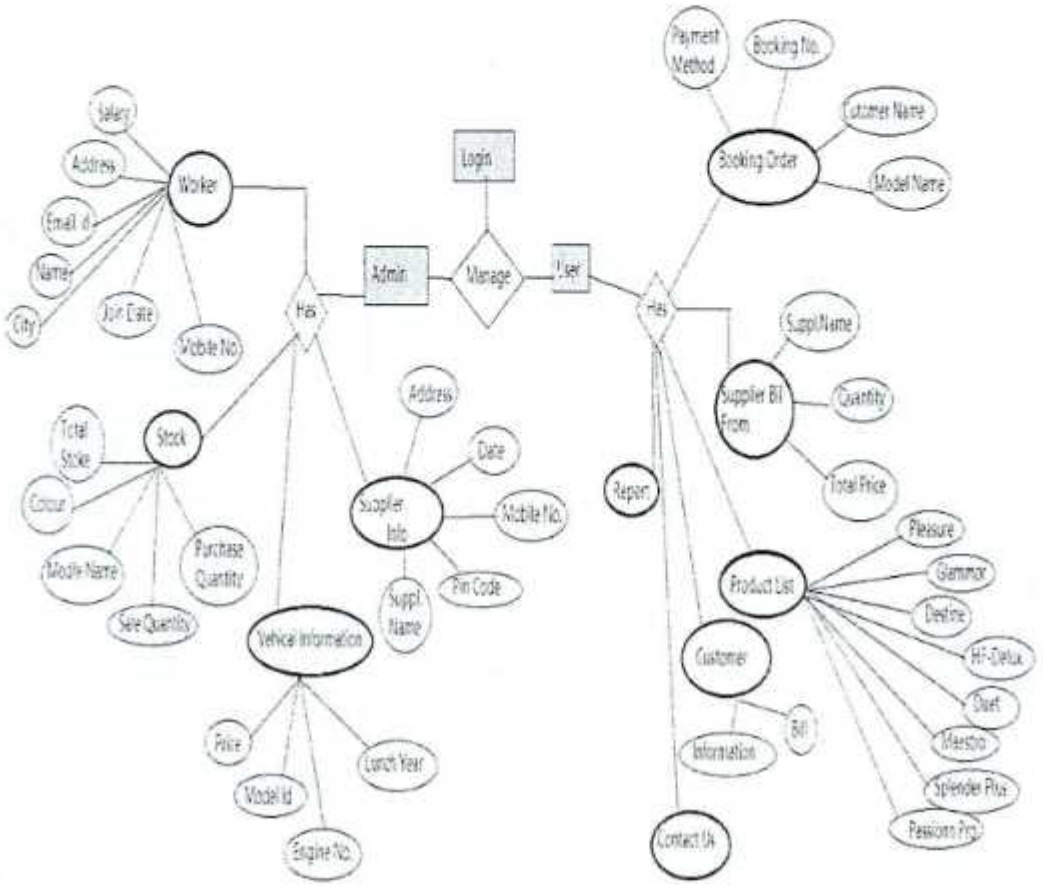
Entity Relationship Diagram(ERD):-

An entity which has characteristic and and can able to distinguish them each other.

Each entity has its own attribute. The two relationship diagram entitiesare related with each other. If there are some associations between two or more entities, then it is shown with the help of entity.

Symbol Of ERD:-

SYMBOL	MEANING
Entity 	**Entities**, which are represented by rectangle. An entity is an object or concept about which you want to store information.
Relationship 	**Action**, which are represented by diamond shape, show how two entities share information in the database.
Attribute 	**Attributes**, which are represented by ovals. A key attribute is the unique, distinguishing characteristic of the entity.

Salary
Address
Email id
Name
City
Join Date
Worker
Mobile No.
Has
Login
Admin
Manage
User
Has
Payment Method
Booking No.
Customer Name
Booking Order
Model Name
Suppl Name
Supplier Bil From
Quantity
Total Price
Address
Date
Supplier Info
Mobile No.
Pin Code
Suppl Name
Total Stock
Stock
Model Name
Purchase Quantity
Sale Quantity
Vehicle Information
Price
Model Id
Engine No.
Launch Year
Repair
Product List
Pleasure
Glamour
Destini
Hf-Delux
Duet
Maestro
Splender Plus
Passion Pro
Customer
Information
Bill
Contact Us

Coding:-

Login Page Coding:-

```
using System;
usingSystem.Collections.Generic;
usingSystem.ComponentModel;
usingSystem.Data;
usingSystem.Drawing;
usingSystem.Linq;
usingSystem.Text;
usingSystem.Windows.Forms;
usingSystem.Data.OleDb;


namespace v
{
publicpartialclassForm1 : Form
    {
public Form1()
        {
InitializeComponent();
        }

privatevoid button3_Click(object sender, EventArgs e)
        {
            label1.Visible = true;
            label2.Visible = true;
            textBox1.Visible = true;
            textBox2.Visible = true;
            button1.Visible = true;
            button4.Visible = false;
        }

privatevoid label1_Click(object sender, EventArgs e)
        {

        }
```

```
privatevoid Form1_Load(object sender, EventArgs e)
        {
            label1.Visible = false;
            label2.Visible = false;
            textBox1.Visible = false;
            textBox2.Visible = false;
            button1.Visible = false;
            button4.Visible = false;
        }

privatevoid button1_Click(object sender, EventArgs e)
        {

if (textBox1.Text == ""&& textBox2.Text.Trim() == "")
            {
MessageBox.Show("Please enter the Name & Password");
            }
else
            {
if (textBox1.Text == "Login"&& textBox2.Text ==
"Login")
                {
MessageBox.Show("You are successfully login");

homeobj = newhome();
obj.Show();
this.Hide();
                }
else
                {
MessageBox.Show("Name & Password is incorrect");
                }


            }
        }

privatevoid button2_Click(object sender, EventArgs e)
        {
            label1.Visible = true;
            label2.Visible = true;
```

```
            textBox1.Visible = true;
            textBox2.Visible = true;
            button4.Visible = true;
            button1.Visible = false;

        }

privatevoid button4_Click(object sender, EventArgs e)
        {
if (textBox1.Text == ""&& textBox2.Text.Trim() == "")
            {
MessageBox.Show("Please enter the Name & Password");
            }
else
            {
if (textBox1.Text == "xxx"&& textBox2.Text == "12345")
                {
MessageBox.Show("You are successfully login");

Homepageobj = newHomepage();
obj.Show();
this.Hide();
                }
else
                {
MessageBox.Show("Name & Password is incorrect");
                }


            }
        }

privatevoid panel1_Paint(object sender, PaintEventArgs
e)
        {

        }
    }
}
```

Customer Information:-

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.ComponentModel;
using System.Data;
using System.Drawing;
using System.Linq;
using System.Text;
using System.Windows.Forms;
using System.Data.OleDb;

namespace v
{
    public partial class cinfo : Form
    {
        public cinfo()
        {
            InitializeComponent();
        }
        OleDbConnection con = new
OleDbConnection(@"Provider=Microsoft.ACE.OLEDB.12.0;Da
ta Source=C:\vproject\v\v\twvs.accdb");
        private void button1_Click(object sender,
EventArgs e)
        {
            OleDbDataAdapter sdf = new
OleDbDataAdapter("Select * from custinfo where Date
between '" + dateTimePicker1.Value.ToShortDateString()
+ "' and '" +
dateTimePicker2.Value.ToShortDateString() + "'", con);
            DataTable sd = new DataTable();
            sdf.Fill(sd);
            dataGridView1.DataSource = sd;
        }
```

```
        private void cinfo_Load(object sender,
EventArgs e)
        {
            // TODO: This line of code loads data into
the 'twvsDataSet62.custinfo' table. You can move, or
remove it, as needed.

this.custinfoTableAdapter.Fill(this.twvsDataSet62.cust
info);

        }
    }
}
```

Supplier page

```
usingSystem.Drawing;
usingSystem.Linq;
usingSystem.Text;
usiusing System;
usingSystem.Collections.Generic;
ngSystem.Windows.Forms;
usingSystem.Data.OleDb;

namespace v
{
publicpartialclasssuin : Form
    {
OleDbConnection con =
newOleDbConnection(@"Provider=Microsoft.ACE.OLEDB.12.0
;Data Source=C:\vproject\v\twvs.accdb");
publicsuin()
        {
InitializeComponent();
        }

privatevoid button1_Click(object sender, EventArgs e)
        {
con.Open();
OleDbCommandcmd = con.CreateCommand();
cmd.CommandType = CommandType.Text;
```

```
cmd.CommandText = "Insert into Suppinfo  values ('" +
suid.Text + "','" + textBox1.Text + "','" +
textBox3.Text + "','" + dateTimePicker1.Text + "','" +
textBox5.Text + "','" + textBox6.Text + "','" +
textBox4.Text + "')";
cmd.ExecuteNonQuery();
con.Close();
disp_data();
MessageBox.Show("Record Submited");


subillabc = newsubill();
abc.Show();
            }
publicvoiddisp_data()
        {
con.Open();
OleDbCommandcmd = con.CreateCommand();
cmd.CommandType = CommandType.Text;
cmd.CommandText = "Select * from  Suppinfo";
cmd.ExecuteNonQuery();
DataTabledt = newDataTable();
OleDbDataAdapter da = newOleDbDataAdapter(cmd);
da.Fill(dt);
            dataGridView1.DataSource = dt;
        }

privatevoid button2_Click(object sender, EventArgs e)
        {
con.Open();
OleDbCommandcmd = con.CreateCommand();
cmd.CommandType = CommandType.Text;
cmd.CommandText = "Select * from  Suppinfo where
Supplier_Name ='" + textBox1.Text + "'";
cmd.ExecuteNonQuery();
DataTabledt = newDataTable();
OleDbDataAdapter da = newOleDbDataAdapter(cmd);
da.Fill(dt);
            dataGridView1.DataSource = dt;
con.Close();
        }
```

```
privatevoidsuin_Load(object sender, EventArgs e)
        {
// TODO: This line of code loads data into the
'twvsDataSet5.Suppinfo' table. You can move, or remove
it, as needed.
this.suppinfoTableAdapter.Fill(this.twvsDataSet5.Suppi
nfo);
try
            {
con.Open();
OleDbCommand command = newOleDbCommand();
command.Connection = con;
                String query = "Select * from Suppinfo
";
command.CommandText = query;
OleDbDataReader reader = command.ExecuteReader();
while (reader.Read())
                {
suid.Items.Add(reader["Supplier_Id"].ToString());


                }
con.Close();
            }
catch (Exception ex)
            {
MessageBox.Show("Error" + ex);
            }

        }

privatevoid comboBox1_SelectedIndexChanged(object
sender, EventArgs e)
        {
OleDbConnectionOCon = newOleDbConnection();
OCon.ConnectionString =
(@"Provider=Microsoft.ACE.OLEDB.12.0;Data
Source=C:\vproject\v\twvs.accdb");
            Int32 Supplier_Id =
Convert.ToInt32(suid.Text);
OleDbCommand command = newOleDbCommand("Select * FROM
Suppinfo where Supplier_Id = " + Supplier_Id + " ");
```

```
command.Connection = OCon;
OleDbDataReaderdt = null;
OCon.Open();
dt = command.ExecuteReader();
while (dt.Read())
            {
                textBox1.Text =
(dt["Supplier_Name"].ToString());
                textBox3.Text =
(dt["Address"].ToString());

            }

OCon.Close();
        }
BookingmyNewForm = newBooking();
privatevoid button3_Click(object sender, EventArgs e)
        {
this.Hide();
myNewForm.ShowDialog();
        }
        }

    }
```

Stock page coding

```
using System;
usingSystem.Collections.Generic;
usingSystem.ComponentModel;
usingSystem.Data;
usingSystem.Drawing;
usingSystem.Linq;
usingSystem.Text;
usingSystem.Windows.Forms;
usingSystem.Data.OleDb;


namespace v
{
```

```
publicpartialclassstock : Form
    {
OleDbConnection con =
newOleDbConnection(@"Provider=Microsoft.ACE.OLEDB.12.0
;Data Source=C:\Users\Vijay\Desktop\v\twvs.accdb");
public stock()
        {
InitializeComponent();
        }

privatevoid button2_Click(object sender, EventArgs e)
        {
OleDbConnectionOCon = newOleDbConnection();
OCon.ConnectionString =
(@"Provider=Microsoft.ACE.OLEDB.12.0;Data
Source=C:\Users\Vijay\Desktop\v\twvs.accdb");
string query;
OleDbCommandcmdUpdate = newOleDbCommand();
OCon.Open();
            query = "Update Stock  SETModel_Name='" +
textBox1.Text + "',Model_Color='" + textBox2.Text + "'
WHERE Model_id=@Model_id";
cmdUpdate.Parameters.Clear();
cmdUpdate.CommandText = query;
cmdUpdate.CommandType = CommandType.Text;
cmdUpdate.Parameters.Add("@Model_id",
OleDbType.LongVarChar);
cmdUpdate.Parameters["@Model_id"].Value =
comboBox1.Text;

cmdUpdate.Connection = OCon;

cmdUpdate.ExecuteNonQuery();
System.Windows.Forms.MessageBox.Show("Record Updated",
"Caption", MessageBoxButtons.OKCancel,
MessageBoxIcon.Information);
OCon.Close();
        }
privatevoidDisplay_Click(object sender, EventArgs e)
        {
disp_data();
        }
```

```
privatevoidstock_Load(object sender, EventArgs e)
        {
// TODO: This line of code loads data into the
'twvsDataSet6.Stock' table. You can move, or remove
it, as needed.
this.stockTableAdapter.Fill(this.twvsDataSet6.Stock);
// TODO: This line of code loads data into the
'twvsDataSet2.Stock' table. You can move, or remove
it, as needed.

try
            {
con.Open();
OleDbCommand command = newOleDbCommand();
command.Connection = con;
String query = "Select * from Vehicleinfo ";
command.CommandText = query;
OleDbDataReader reader = command.ExecuteReader();
while (reader.Read())
                {
comboBox1.Items.Add(reader["Model_Id"].ToString());


                }
con.Close();
            }
catch (Exception ex)
            {
MessageBox.Show("Error" + ex);
            }



try
            {
con.Open();
OleDbCommand command = newOleDbCommand();
command.Connection = con;
String query = "Select * from subill ";
command.CommandText = query;
OleDbDataReader reader = command.ExecuteReader();
```

```
while (reader.Read())
                {
                    textBox3.Text =
(reader["Quantity"].ToString());


                }
con.Close();
            }
catch (Exception ex)
            {
MessageBox.Show("Error" + ex);
            }

try
            {
con.Open();
OleDbCommand command = newOleDbCommand();
command.Connection = con;
String query = "Select * from custbill ";
command.CommandText = query;
OleDbDataReader reader = command.ExecuteReader();
while (reader.Read())
                {
sal.Text = (reader["Quantity"].ToString());


                }
con.Close();
            }
catch (Exception ex)
            {
MessageBox.Show("Error" + ex);
            }
        }

privatevoidsave_Click(object sender, EventArgs e)
        {
con.Open();
OleDbCommandcmd = con.CreateCommand();
cmd.CommandType = CommandType.Text;
```

```
cmd.CommandText = "Insert into Stock  values ('" +
comboBox1.Text + "','" + textBox1.Text + "','" +
textBox2.Text + "','" + dateTimePicker1.Text + "','" +
textBox3.Text + "','" + sal.Text + "','" +
textBox7.Text + "')";
cmd.ExecuteNonQuery();
con.Close();
disp_data();
MessageBox.Show("Record Saved");
con.Close();


        }
publicvoiddisp_data()
        {
con.Open();
OleDbCommandcmd = con.CreateCommand();
cmd.CommandType = CommandType.Text;
cmd.CommandText = "Select * from  Stock";
cmd.ExecuteNonQuery();
DataTabledt = newDataTable();
OleDbDataAdapter da = newOleDbDataAdapter(cmd);
da.Fill(dt);
            dataGridView1.DataSource = dt;
        }

privatevoiddelete_Click(object sender, EventArgs e)
        {

        }


privatevoidDisplayData()
        {

        }

privatevoidSearch_Click(object sender, EventArgs e)
        {
con.Open();
OleDbCommandcmd = con.CreateCommand();
cmd.CommandType = CommandType.Text;
```

```
cmd.CommandText = "Select * from  Stock where
Model_Name ='" + textBox1.Text + "'";
cmd.ExecuteNonQuery();
DataTabledt = newDataTable();
OleDbDataAdapter da = newOleDbDataAdapter(cmd);
da.Fill(dt);
            dataGridView1.DataSource = dt;
con.Close();



        }

privatevoid domainUpDown2_SelectedItemChanged(object
sender, EventArgs e)
        {

        }

privatevoid textBox5_TextChanged(object sender,
EventArgs e)
        {
//Int32 Purchase_quantity =
Convert.ToInt32(textBox5.Text);
//Int32 Sale_quantity =
Convert.ToInt32(textBox6.Text);
//textBox7.Text = Convert.ToString(Purchase_quantity *
Sale_quantity);
        }

privatevoid textBox6_TextChanged(object sender,
EventArgs e)
        {

        }

privatevoid comboBox1_SelectedIndexChanged(object
sender, EventArgs e)
        {
OleDbConnectionOCon = newOleDbConnection();
```

```
OCon.ConnectionString =
(@"Provider=Microsoft.ACE.OLEDB.12.0;Data
Source=C:\Users\Vijay\Desktop\v\twvs.accdb");
Int32Model_Id = Convert.ToInt32(comboBox1.Text);
OleDbCommand command = newOleDbCommand("Select * FROM
Vehicleinfo where Model_id = " + Model_Id + " ");
command.Connection = OCon;
OleDbDataReaderdt = null;
OCon.Open();
dt = command.ExecuteReader();
while (dt.Read())
            {
                textBox1.Text =
(dt["Model_Name"].ToString());
                textBox2.Text =
(dt["Color"].ToString());
            }
OCon.Close();


        }
subillmyNewForm = newsubill();
privatevoid button1_Click(object sender, EventArgs e)
        {
this.Hide();
myNewForm.ShowDialog();
        }

privatevoid textBox4_TextChanged(object sender,
EventArgs e)
        {
Int32Purchase_quantity =
Convert.ToInt32(textBox3.Text);
Int32Sale_quantity = Convert.ToInt32(sal.Text);
Int32 total = Purchase_quantity - Sale_quantity;
            textBox7.Text = total.ToString();
        }

privatevoid textBox3_TextChanged(object sender,
EventArgs e)
        {
```

```
OCon.ConnectionString =
(@"Provider=Microsoft.ACE.OLEDB.12.0;Data
Source=C:\Users\Vijay\Desktop\v\twvs.accdb");
string query;
OleDbCommandcmdUpdate = newOleDbCommand();
OCon.Open();
            query = "Update Stock  SETModel_Name='" +
textBox1.Text + "',Model_Color='" + textBox2.Text + "'
WHERE Model_id=@Model_id";
cmdUpdate.Parameters.Clear();
cmdUpdate.CommandText = query;
cmdUpdate.CommandType = CommandType.Text;
cmdUpdate.Parameters.Add("@Model_id",
OleDbType.LongVarChar);
cmdUpdate.Parameters["@Model_id"].Value =
comboBox1.Text;

cmdUpdate.Connection = OCon;

cmdUpdate.ExecuteNonQuery();
System.Windows.Forms.MessageBox.Show("Record Updated",
"Caption", MessageBoxButtons.OKCancel,
MessageBoxIcon.Information);
OCon.Close();
        }
privatevoidDisplay_Click(object sender, EventArgs e)
        {
disp_data();
        }

privatevoidstock_Load(object sender, EventArgs e)
        {
// TODO: This line of code loads data into the
'twvsDataSet6.Stock' table. You can move, or remove
it, as needed.
this.stockTableAdapter.Fill(this.twvsDataSet6.Stock);
// TODO: This line of code loads data into the
'twvsDataSet2.Stock' table. You can move, or remove
it, as needed.

try
            {
```

```
con.Open();
OleDbCommand command = newOleDbCommand();
command.Connection = con;
String query = "Select * from Vehicleinfo ";
command.CommandText = query;
OleDbDataReader reader = command.ExecuteReader();
while (reader.Read())
                {
comboBox1.Items.Add(reader["Model_Id"].ToString());


                }
con.Close();
            }
catch (Exception ex)
            {
MessageBox.Show("Error" + ex);
            }



try
            {
con.Open();
OleDbCommand command = newOleDbCommand();
command.Connection = con;
String query = "Select * from subill ";
command.CommandText = query;
OleDbDataReader reader = command.ExecuteReader();
while (reader.Read())
                {
                    textBox3.Text =
(reader["Quantity"].ToString());


                }
con.Close();
            }
catch (Exception ex)
            {
MessageBox.Show("Error" + ex);
            }
```

```
try
            {
con.Open();
OleDbCommand command = newOleDbCommand();
command.Connection = con;
String query = "Select * from custbill ";
command.CommandText = query;
OleDbDataReader reader = command.ExecuteReader();
while (reader.Read())
                {
sal.Text = (reader["Quantity"].ToString());


                }
con.Close();
            }
catch (Exception ex)
            {
MessageBox.Show("Error" + ex);
            }
        }

privatevoidsave_Click(object sender, EventArgs e)
        {
con.Open();
OleDbCommandcmd = con.CreateCommand();
cmd.CommandType = CommandType.Text;
cmd.CommandText = "Insert into Stock  values ('" +
comboBox1.Text + "','" + textBox1.Text + "','" +
textBox2.Text + "','" + dateTimePicker1.Text + "','" +
textBox3.Text + "','" + sal.Text + "','" +
textBox7.Text + "')";
cmd.ExecuteNonQuery();
con.Close();
disp_data();
MessageBox.Show("Record Saved");
con.Close();


        }
publicvoiddisp_data()
```

```
        {
con.Open();
OleDbCommandcmd = con.CreateCommand();
cmd.CommandType = CommandType.Text;
cmd.CommandText = "Select * from  Stock";
cmd.ExecuteNonQuery();
DataTabledt = newDataTable();
OleDbDataAdapter da = newOleDbDataAdapter(cmd);
da.Fill(dt);
            dataGridView1.DataSource = dt;
        }

privatevoiddelete_Click(object sender, EventArgs e)
        {

        }


privatevoidDisplayData()
        {

        }

privatevoidSearch_Click(object sender, EventArgs e)
        {
con.Open();
OleDbCommandcmd = con.CreateCommand();
cmd.CommandType = CommandType.Text;
cmd.CommandText = "Select * from  Stock where
Model_Name ='" + textBox1.Text + "'";
cmd.ExecuteNonQuery();
DataTabledt = newDataTable();
OleDbDataAdapter da = newOleDbDataAdapter(cmd);
da.Fill(dt);
            dataGridView1.DataSource = dt;
con.Close();



        }
```

```
privatevoid domainUpDown2_SelectedItemChanged(object
sender, EventArgs e)
        {

        }

privatevoid textBox5_TextChanged(object sender,
EventArgs e)
        {
//Int32 Purchase_quantity =
Convert.ToInt32(textBox5.Text);
//Int32 Sale_quantity =
Convert.ToInt32(textBox6.Text);
//textBox7.Text = Convert.ToString(Purchase_quantity *
Sale_quantity);
        }

privatevoid textBox6_TextChanged(object sender,
EventArgs e)
        {

        }

privatevoid comboBox1_SelectedIndexChanged(object
sender, EventArgs e)
        {
OleDbConnectionOCon = newOleDbConnection();
OCon.ConnectionString =
(@"Provider=Microsoft.ACE.OLEDB.12.0;Data
Source=C:\Users\Vijay\Desktop\v\twvs.accdb");
Int32Model_Id = Convert.ToInt32(comboBox1.Text);
OleDbCommand command = newOleDbCommand("Select * FROM
Vehicleinfo where Model_id = " + Model_Id + " ");
command.Connection = OCon;
OleDbDataReaderdt = null;
OCon.Open();
dt = command.ExecuteReader();
while (dt.Read())
            {
                textBox1.Text =
(dt["Model_Name"].ToString());
```

```
                textBox2.Text =
(dt["Color"].ToString());
             }
OCon.Close();


        }
subillmyNewForm = newsubill();
privatevoid button1_Click(object sender, EventArgs e)
        {
this.Hide();
myNewForm.ShowDialog();
        }

privatevoid textBox4_TextChanged(object sender,
EventArgs e)
        {
Int32Purchase_quantity =
Convert.ToInt32(textBox3.Text);
Int32Sale_quantity = Convert.ToInt32(sal.Text);
Int32 total = Purchase_quantity - Sale_quantity;
            textBox7.Text = total.ToString();
        }

privatevoid textBox3_TextChanged(object sender,
EventArgs e)
        {

        }









        }
}
```

Design of Form

Admin Login:-

Pruthvi Auto Showroom
Supplier Information
Supplier_Id
Supplier_Name
Address
Date
Mob_No
Email_Id
Pin_code
Search
Submit
Exit

X
Record Submited
OK

Supplier
Stock
Vehicle_Information
Worker
Contact_us
Pruthvi Auto Showroom
Stock Information
Model_Id
Model_Name
Model_Color
Date
Purchase_quantity
Sale_quantity
Total_stock
Search
Save
Update
Exit

Record Saved
OK

Supplier Stock Vehicle_Information Worker Contact_us
Pruthvi Auto Showroom
Vehicle_Information
Model_Id
Model_Name
Color
Price
Engine_No
Date
Year
Save
Update
Delete
Exit

Record Saved
OK

Supplier Stock Vehicle_Information Worker Contact_us
Pruthvi Auto Showroom
Worker_Information
Worker_Id
Worker_Name
Address
Mobile_No
Email_Id
City
Joining_Date
Basic_Salary
Save
Update
Delete
Exit

Record Updated
OK

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Repo
contact
Contact_us
CONTACT US
Name:- Mr.Digvijay Pradip Patil.
Maharashtra 416301
Mob_No:-9404362044
E-Mail:-Pruthviauto33@gmail.com
Contact
Us

User login

Pruthvi Auto Showroom
Admin_Login
User_Login
ADMIN LOGIN
Name
Password
USER
login
Ok

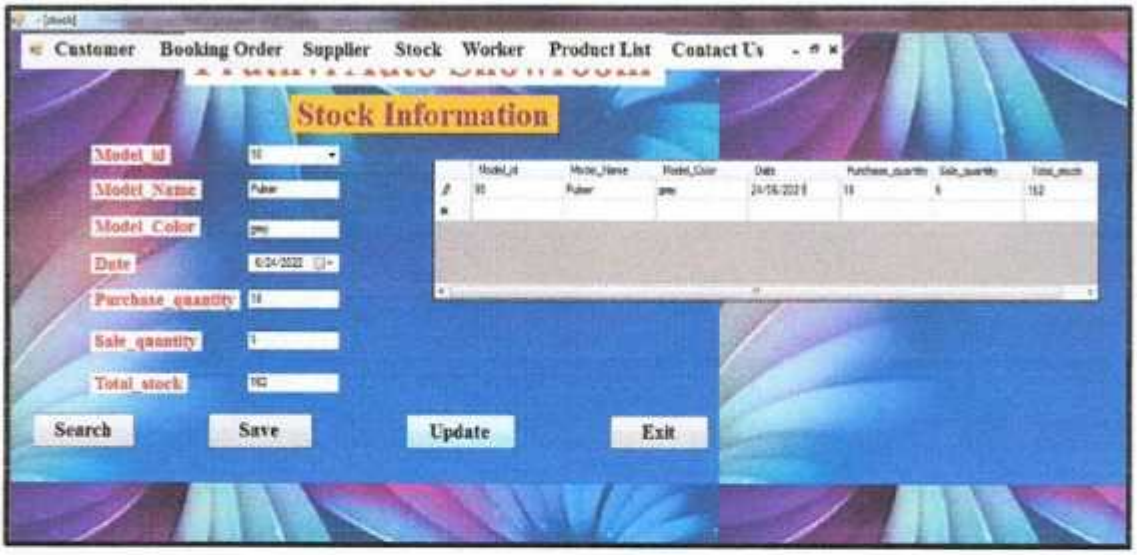

Pruthvi Auto Showroom
Customer Information
Customer_Id
Customer_Name
Address
Pin_code
Mob_No
Email_Id
Date
100
Meera
Customer_Id
Customer_Name
Address
Pin_Code
Mob_No
Email_Id
Date
100
Meera
Search
Submit
Exit

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Pruthvi Auto Showroom
Customer Booking
Booking_No
Color
Date
Price
Customer_Name
Payment_Method
Address
Card_No
Model_Name
CVV

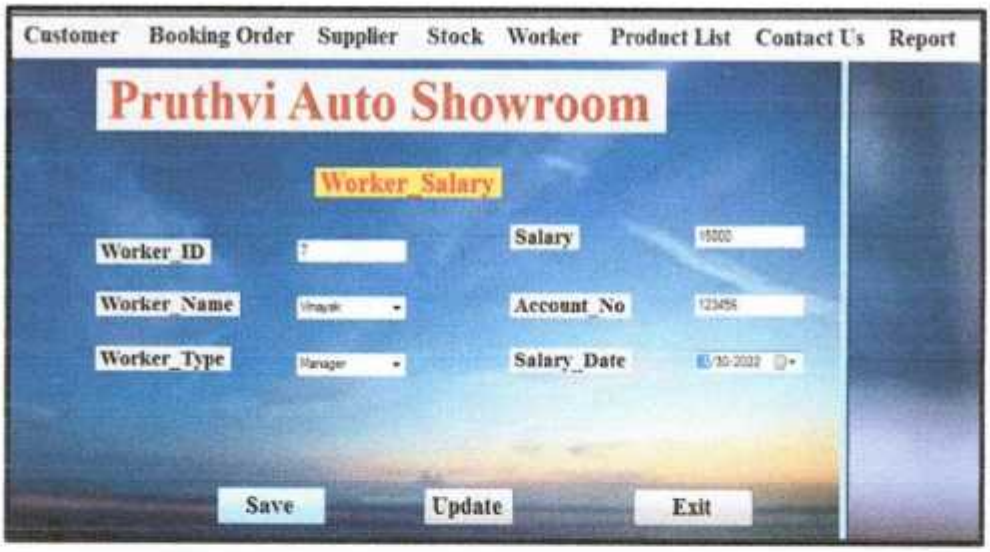

Record Conformed
OK

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Supplier Bill Form
Supplier_Name
Address
Model_Id
Model_Name
Date
Price
Quantity
Total_Price
Payment_Method
Card_No
CVV
Submit
Print
Exit

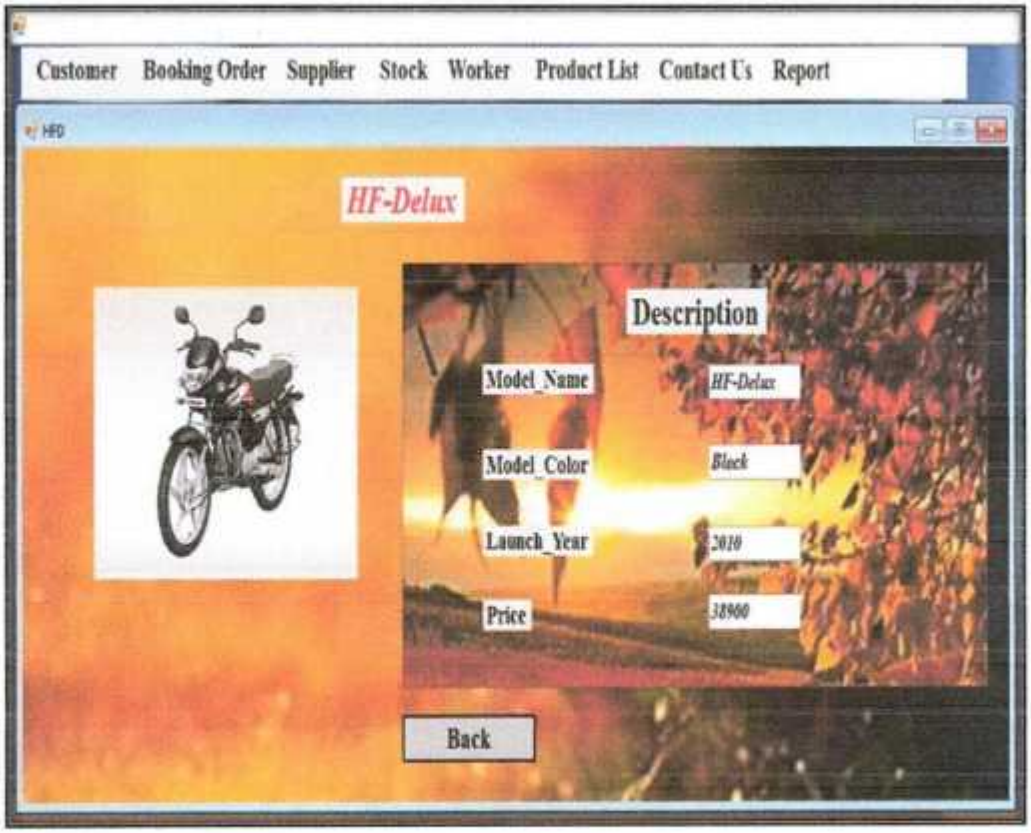

Record Saved
OK

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Stock Information
Model_id
Model_Name
Model_Color
Date
Purchase_quantity
Sale_quantity
Total_stock
Search
Save
Update
Exit

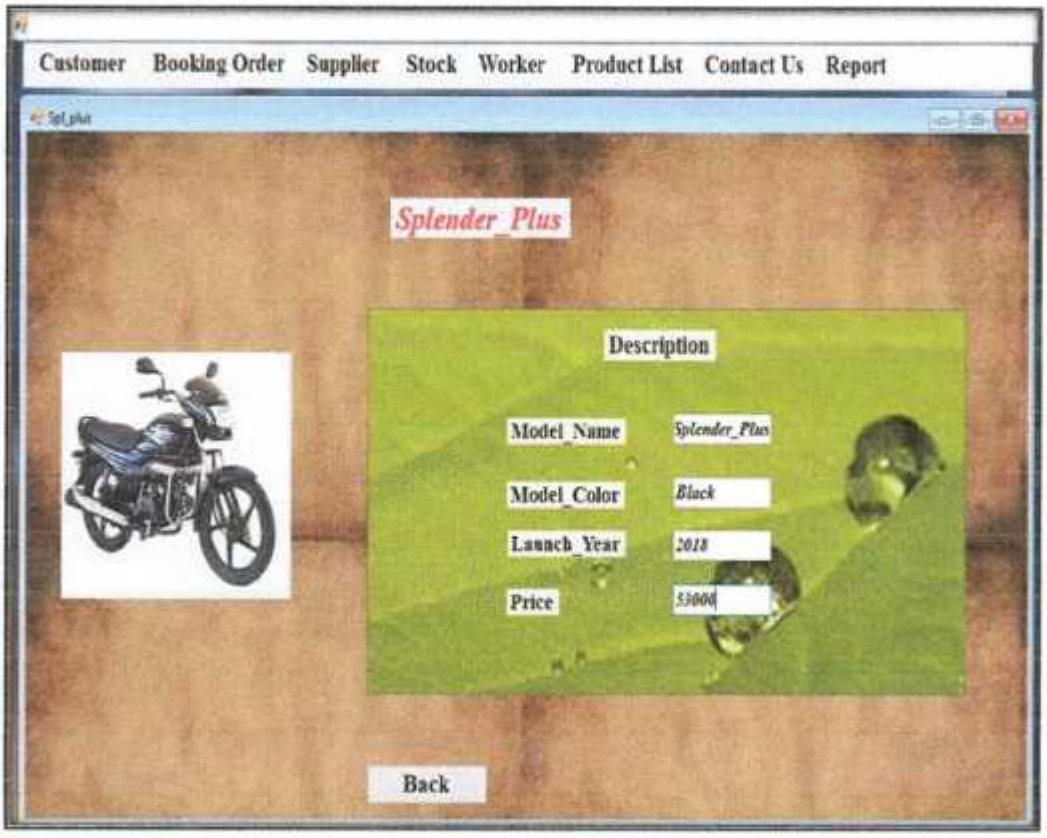

Caption
Record Updated
OK
Cancel

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Pruthvi Auto Showroom
Worker_Salary
Worker_ID
Worker_Name
Worker_Type
Manager
Salary
Account_No
Salary_Date
Save
Update
Exit

Record Saved
OK

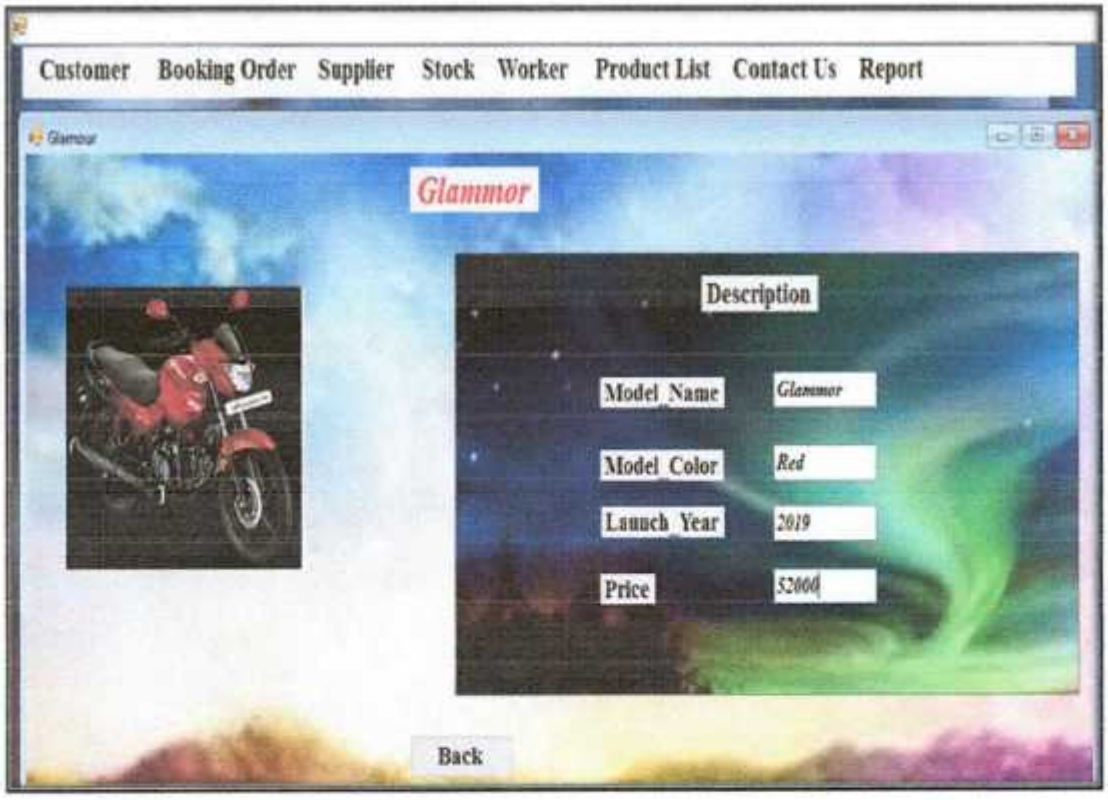

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
HF-Delux
Description
Model_Name
HF-Delux
Model_Color
Black
Launch_Year
2010
Price
38900
Back

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Duet
Description
Model_Name
Duet
Model_Color
Red
Launch_Year
2019
Price
52000
Back

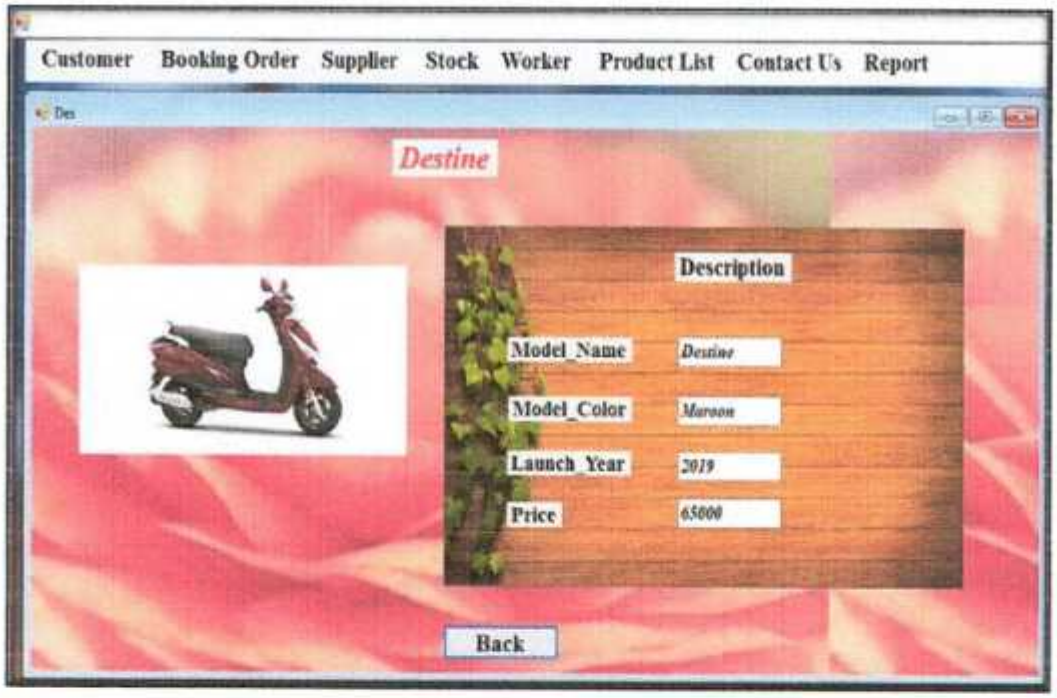

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Splender_Plus
Description
Model_Name
Splender_Plus
Model_Color
Black
Launch_Year
2018
Price
53000
Back

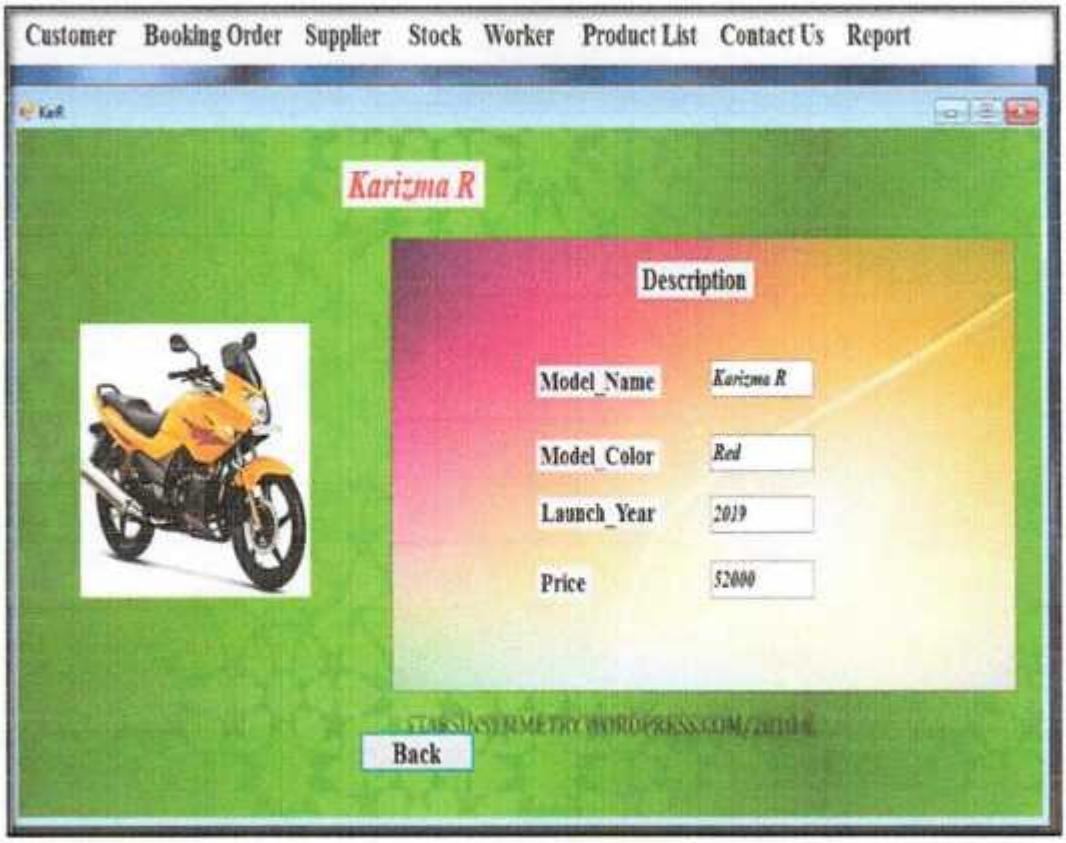

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Passion_Pro
Description
Model_Name
Passion Pro
Model_Color
Black & Blue
Launch_Year
2018
Price
52000
Back

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Pleasure
Pleasure
Description
Model_Name
Pleasure
Model_Color
Red
Launch_Year
2014
Price
48000
Back

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Glammor
Glammor
Description
Model_Name
Glammor
Model_Color
Red
Launch_Year
2019
Price
52000
Back

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Maestro
Description
Model_Name
Maestro
Model_Color
Blue
Launch_Year
2019
Price
52000
Back

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Destine
Description
Model_Name
Destine
Model_Color
Maroon
Launch_Year
2019
Price
65000
Back

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Karizma R
Description
Model_Name
Karizma R
Model_Color
Red
Launch_Year
2019
Price
52000
Back

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Super_Splender
Description
Model_Name
Super_Splender
Model_Color
Sky
Launch_Year
2018
Price
59000
Back

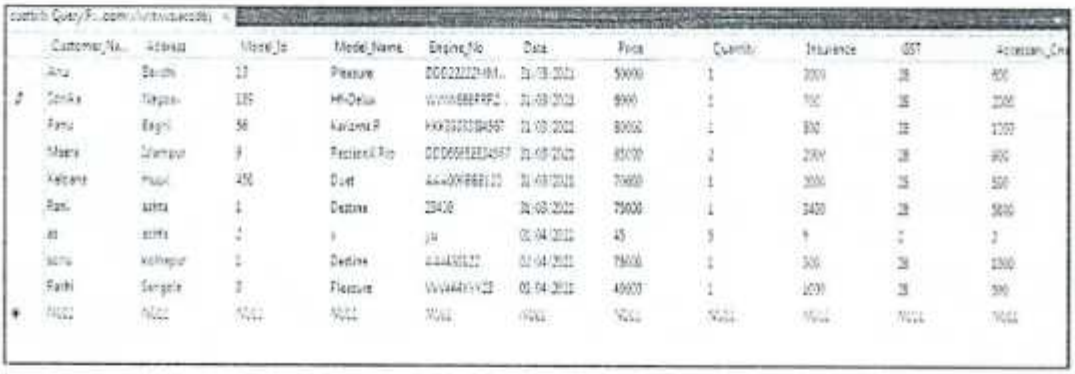

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Super_Splender
Description
Model_Name
Super_Splender
Model_Color
Sky
Launch_Year
2018
Price
59000
Back

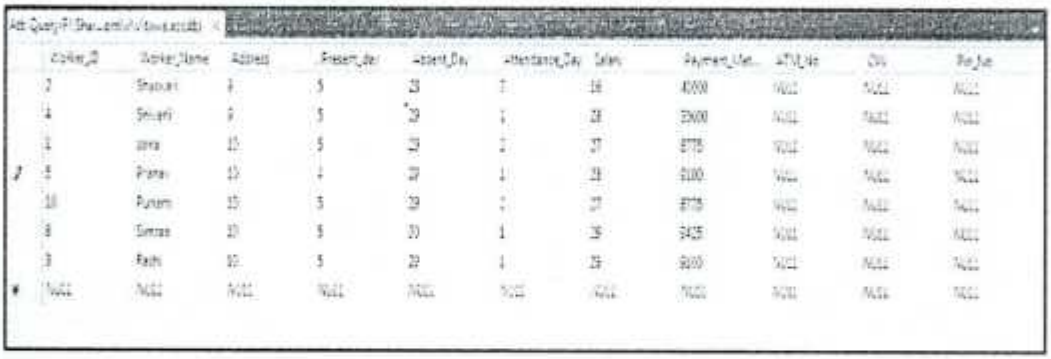

Customer
Booking Order
Supplier
Stock
Worker
Product List
Contact Us
Report
Contact_us
CONTACT US
Name:- Mr.Digvijay Pradip Patil.
Maharashtra 416301
Mob_No:-9404362044
E-Mail:-Pruthviauto33@gmail.com
Contact Us

Database Desing:-

Admin: Query(F:\S...om\v\v\twvs.accdb)

	Admin_Name	Password
▶	xyz	123
*	NULL	NULL

booking: Query(F:\...om\v\v\twvs.accdb)

Booking_No	Date of Booking	Customer_Na...	Address	Model_Name	Color	Price	Payment_Met...	Card_No	CVV
1	3/25/2021 12:03...	Sumit	Debit Card	ZX-R	NULL	60000	NULL	NULL	NULL
4	3/26/2021 12:03...	Monika	Debit Card	HF Delux	NULL	40000	NULL	NULL	NULL
3	3/27/2021 12:03...	Riya	Debit Card	Splender Plus	NULL	75000	NULL	NULL	NULL
7	3/28/2021 12:03...	Rashi	Master Card	HF Delux	NULL	60000	NULL	NULL	NULL
5432	3/28/2021 12:03...	sonu	Credit Card	Super Splender	NULL	50000	NULL	NULL	NULL
34	3/28/2021 12:03...	Nilam	Splender Plus	Violet	70000	NULL	22456	987654	1234
9	3/29/2021 12:00:00	Asha	Aamte	Super Splender	White	70000	Debit Card	5678	23456
3	3/30/2021 12:03...	Punam	Satara	HF Delux	White	50000	Debit Card	23456	3456789
NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL

SuppInfo: Query(F:\...om\v\v\twvs.accdb)

Supplier_Id	Supplier_Name	Address	Date	Mob_No	Email_Id	Pin_code
4	Punam	Ashta	03/05/2021	1234567890	sonika@gmail....	416301
6	Monika	Sangli	08/06/2021	1234567890	Sonika@gmail....	416416
2	Sonika	Aamte	02/03/2021	1938574650	Ankita@gmail....	416301
3	Rashi	Ashta	06/04/2021	1234567890	sons@gmail.co...	416301
1	Piyu	Goa	24/03/2021	1098726542	P@gmail.com	123654
8	Monika	Sangli	26/03/2021	1234567890	Mona@gmail.c...	432765
5	Pohan	Bavchi	30/03/2021	1239876540	P@gmail.com	416301
8	Mona	Bagni	30/03/2021	1961245678	Mona@gmail.c...	416301
9	Rani	Nagpur	30/03/2021	1290872465	RA@gmail.com	416302
6	Monika	Sangli	01/04/2021	1908765432	M@gmail.com	416416
2	Sonika	Ashta	02/04/2021	1239876543	So@gmail.com	146301
NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL

Form1: Query(F:\S...om\v\v\twvs.accdb)

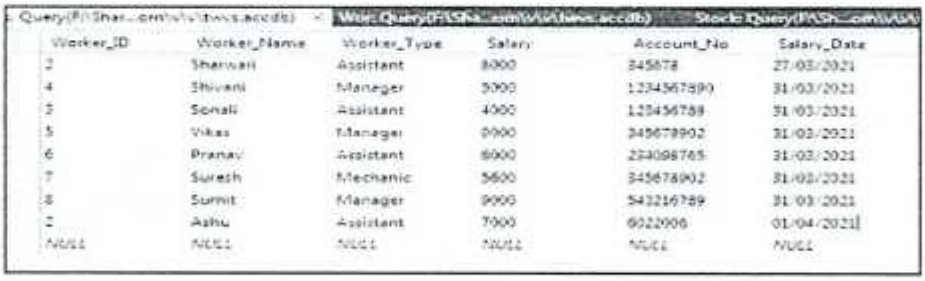
Name	Password
xxx	12345
NULL	NULL

Model_Id	Model_Name	Color	Price	Engine_No	Date	Year
8	ttndgf	cz	5000	4589	3/23/2022 12:00...	2008
7	Youba	Green	40000	3456	3/23/2022 12:00...	2013
6	Passion	Red	70000	AAA00000BBB1...	3/26/2022 12:00...	2019
9	ZMR	pink	65000	66005531	3/23/2022 12:00...	2014
9	Glamour	Blue	70000	DD222FFFF	3/30/2022 12:00...	2018
10	Active	White	60000	PP33VVV	3/30/2022 12:00...	2018
11	Achiever	violet	75000	GGG44SSSSS300	3/30/2022 12:00...	2016
12	Destine	White	70000	AAA0000EEE12...	3/31/2022 12:00...	2019
5	scooty pep+	pink	40000	NULL	NULL	NULL
NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL

Worker_Id	Worker_Name	Address	Mobile_No	Email_Id	City	Joining_Date	Basic_Salary
2	Suraj	Sangli	2134567890	Su@gmail.com	Sangli	02/05/2015	7000
3	Sushant	Bagni	1987654320	S@gmail.com	Sangli	01/05/2018	6000
4	Mane	Sangli	1230987654	M@gmail.com	Sangli	02/08/2016	6000
1	Sushant	Ashta	123409765	S@gmai...com	Sangli	1/2/2017	5000
5	Vikas	Ashta	1987623450	V@gmail.com	Sangli	1/2/2017	4000
7	Sahil	Nagaon	1987234560	S@gmail.com	Sangli	2/2/2017	6000
1	sahil	ashta	1234567890	sa@gmail.com	sangli	02/03/2019	5000
13	Pashi	Solapur	1654327890	Pashi@gmail.c...	Solapur	02/08/2011	6000
14	sona	Ashta	1230976543	R@gmail.com	Solapur	02/05/2011	5000
NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL

Worker_ID	Worker_Name	Worker_Type	Salary	Account_No	Salary_Date
2	Sharvari	Assistant	8000	345678	27/03/2021
4	Shivani	Manager	9000	1234567890	31/03/2021
3	Sonali	Assistant	4000	123456789	31/03/2021
5	Vikas	Manager	9000	345678902	31/03/2021
6	Pranav	Assistant	6000	234098765	31/03/2021
7	Suresh	Mechanic	5600	345678902	31/03/2021
8	Sumit	Manager	9000	543216789	31/03/2021
2	Ashu	Assistant	7000	6022906	01/04/2021
NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL

Report:-

Customer Information

Date 4/4/2021

Customer Id	Customer	Address	Pin Code	Mob No	Email id	Date
100	Meera	Vadgaon	416112	2134566876	meera@gmail	06-04-2021

Customer Booking

Date 4/4/2021

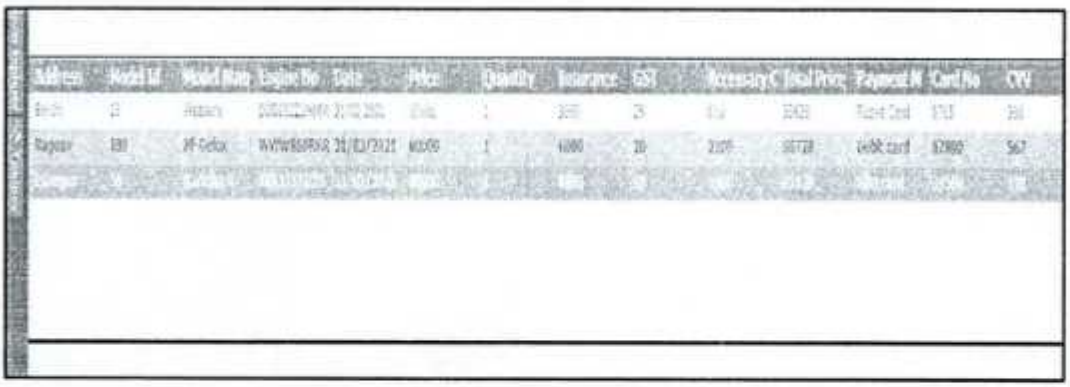
Booking No	Date	Customer	Address	Model Name	Color	Price	Payment	Card No	CVV
1	30/03/2021	Asmita	Bagani	Duet	Black	75000	Master Card	3489	9801

Customer_Booking

Date 4/4/2021

Booking No	Date	Customer	Address	Model Name	Color	Price	Payment	Card No	CVV
1	30/03/2021	Poonam	Satara	Super Splender	Black	82000	Debit Card	12345	456789

Address	Model Id	Model Name	Engine No	Date	Price	Quantity	Insurance	GST	Accessory C	Total Price	Payment M	Card No	CVV
Rajapur	101	Jhf-Turbo	WWW65RR8	25/03/2021	80000	1	4000	20	2205	86725	Debit card	82980	567

Worker Information

Date 4/4/2021

Worker Id	Worker Name	Address	Mobile No	Email Id	City	Joining Date	Basic Salary
1	Sona	Sangali	1209876543	A@gmail.com	Sangali	02/01/2018	5000

Worker Information

Date 4/4/2021

Worker Id	Worker Name	Address	Mobile No	Email Id	City	Joining Date	Basic Salary
4	Ankush	Ashta	1987564320	Asa@gmail.co	Sangli	02/01/2019	4000

Worker Salary

Date 4/4/2021

Worker ID	Worker Name	Worker Type	Salary	Account No	Salary Date
2	Ashu	Assistant	8000	345678	27/03/2021

Suppiler Bill

Date 4/4/2021

Supplier	Address	Model Id	Model Name	Date	Price	Quantity	Total Price	Payment	Card No	CVV
Ranu	Aashta	11	Super	31/03/2021	70000	3	210000	Debit card	234567	198

Supplier Informatio

Date 4/4/2021

Supplier Id	Supplier Name	Address	Date	Mob No	Email Id	Pin code
4	Sanika	Ashta	03/05/2021	1234567890	Sanika@gmail	416301

Vehicle Information

Model Id	Model Name	Color	Price	Engine No	Date	Year
1	Pleasure	Red	65000	AAA888INNN1	02/04/2021	2014

Date: 4/4/2021

Stock

Model id	Model Name	Model Color	Date	Purchase	Sale quantity	Total stock
90	Pulser	Gery	09/09/2021	18	9	162

Date: 4/4/2021

Stock

Model id	Model Name	Model Color	Date	Purchase	Sale quantity	Total stock
22	ZMR	Gery	23/03/2021	3	3	9

Software Details

Operating system:-Microsoft Windows XP,7 OR ABOVE

Front End :-Microsoft visual studio 2010

Back End :-Microsoft SQL server 2008

Microsoft Access 2010

Hardware Details

Memory : 256 MB of RAM OR ABOVE

Storage device: - Hard disk 64 GB ABOVE

Monitor : - Color Monitor

Limitation

- We will not able to received amount by any card swap transactions.
- Transportation charges or transaction is not maintained here.

Online booking system is not provided

Reference:

1) Websites

1) https://youtu.be/dtTWD0ystG0

2) https://youtu.be/CQZxeoQeo5c

2) Book

1) Visual basic 6

2) Microsoft visual c# step by step
Cvv.

JAYPRAKASH EDUCATION SOSAYTIS ,

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA,

Barister Tatyasaheb Mane, Vidyanagar, Peth Vadgaon

B.A. - II

Subject - Environment Science

2021-2022

PROJECT WORK

TITAL

SOLID WASTE MANAGEMENT ASSESSMENT

Student Name :- Sohel Husen Varunkar.

Roll. No :- 373

(Incharge) (Principal)

JAYPRAKASH EDUCATION SOSAYTIS ,

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA,

Barister Tatyasaheb Mane, Vidyanagar, Peth Vadgaon

Certificate

This certifies that Mr. Sohel Husen Varunkar, student of B.A.II year has complete all the sessions of project work on SOLID WASTE MANAGEMENT ASSESSMENT of Environmental Science ,Year 2021-2022, and has completed all the requirements for this project. The successful completion of this course will be noted on his academic record.

Incharge

Signature

Principal

Signature

INDEX

SR.NO.	TITLE	PAGE NO.	REMARK
1	**Introduction**		
2	**Objectives**		
3	**Nature and Type of Waste Materials** **Construction Phase**		
4	**Operational Phase**		
5	**Potential Impacts & Mitigation Measures**		
6	**Wastes Generated from Site Clearance and Excavated Materials**		
7	**Inert Construction and Demolition Material**		
8	**Chemical Wastes**		
9	**Municipal Waste**		
10	**Operational Phase Wastes**		
11	**Conclusions**		

7. SOLID WASTE MANAGEMENT ASSESSMENT

Introduction

During the construction phase, quantities of excavated materials and other wastes will be generated which will require disposal in an appropriate and environmentally acceptable manner. This section of the EIA report involves an assessment of the potential environmental impacts from solid and construction waste streams generated by the proposed works and describes an appropriate disposal strategy. The disposal strategy is based upon the waste management principle of reducing the amount of waste requiring final disposal through the development of outline plans for waste avoidance, material re-use, and recycling.

Excavated materials and residual wastes may give rise to impacts during their handling, temporary stockpiling or storage on site, transportation and final disposal. A key task of this waste management assessment is to determine the types and where possible estimate the quantities of all solid waste arisings. Moreover, in order to determine the most appropriate methods of treatment, handling and disposal, it will also be important to understand the nature and composition of the waste, in particular whether the waste materials are inert or contaminated.

Wastes generated during the operational phase have also been considered within this assessment. Impacts on water quality from the generation of waste waters and proposed mitigation measures are discussed separately in Section 6 (Water Quality).

Objectives

The solid waste management assessment has been carried out in accordance with the agreed methodology presented in the Working Paper WP II – EIA Methodology and Assessment Report, the requirements of Clause 6.40.9 of the EIA Study Brief and Annex 7 and 15 of the TM-EIAO.

The overall objectives for the waste management assessment are summarised below:

(i) to assess the construction activities involved for the proposed works and determine the type, nature and where possible, estimate the volume of waste to be generated;

(ii) to identify any potential environmental impacts from the generation of waste associated with the works;

(iii) to categorise waste materials where practical, i.e. suitability for re-use/recycling, disposal to public filling areas, disposal to landfill and any pre-treatment requirements prior to disposal;

(iv) to recommend appropriate waste management options (including waste minimisation on-site, re-use or recycling opportunities and off-site disposal options);

(v) to identify site management/mitigation measures that should be implemented to minimise any potential impacts from the generation, handling, storage and disposal measures/routings of waste, in accordance with the current legislative and administrative requirements; and

(vi) to assess handling and disposal requirements of bentonite slurries in accordance with the Practice Note For Professional Persons ProPECC PN 1/94.

Nature and Type of Waste Materials

Construction Phase

Wastes which will be generated during the construction phase include the following:

(i) vegetation and demolition waste from site clearance;
(ii) excavated materials from earthworks (e.g. cuttings, pile foundations, regrading works);
(iii) general construction waste (e.g. wood, scrap metal, concrete);
(iv) bentonite slurries from pile construction;
(v) chemical wastes generated by general site practices (e.g. vehicle and plant maintenance/servicing); and
(vi) municipal wastes generated by site workers.

The construction works will also require the diversion of a number of water supply pipes. Historically, water supply pipework within Hong Kong has incorporated the use of asbestos containing materials. However, based on a review of available WSD records there is no evidence to suggest that asbestos containing materials will be encountered during the utility diversion works.

The generation of volumes of sediment requiring off site disposal is highly unlikely although small quantities may arise during viaduct construction (maximum estimate <100m^3). No sediment quality testing was carried out as part of the geotechnical investigation since no dredging works are proposed and no significant generation of sediments requiring disposal are anticipated. In the unlikely event that sediment is excavated and requires off site disposal, sediment samples will be analysed to determine the appropriate disposal route. This will be in accordance with EPD's Technical Circular No 1-1-92, taking into consideration subsequent revisions to the quality criteria in light of the proposed New Sediment Management Framework.

Waste Generated from Site Clearance

During the ground preparatory works, areas of tree and shrub cover will need to be cleared (refer to Section 8, Ecology) and will require disposal. An estimated 12.64 Ha of vegetation will be cleared and will require disposal.

Along parts of the road alignment, existing structures will also need to be demolished to accommodate the proposed project works. Proposed demolition requirements are highlighted within Table 7.1 below. In addition, buildings resumed along the route may require demolition. These include buildings located with Tai Hang village (Chainage 6070-6310). Demolition

waste will likely comprise reinforced concrete, asphalt/concrete (from excavated road pavements), metal, electrical wiring, brick and tiles. Total volumes of waste generated are not expected to exceed 4000 m^3.

Table 7.1 Activities Involving Generation of Demolition Materials

Chainage	Activity
400	Demolition of bridges – Banyan, Banyan West
3700	Demolition of existing slip road
4600	Demolition of existing retaining wall
6090	Demolition of footbridge at Tai Hang
7520	Demolition of footbridge at Kiu Tau
7990	Demolition of footbridge (N119, N119a)
8525	Demolition of footbridge (NF 82)

Excavated Materials

The greatest volume of excavated material will arise from the re-excavation/modification of existing cuttings and slope cutting for new retaining walls. Wherever possible, excavated material from the earthworks will be re-used on site as structural fill or for landscaping purposes. This will maximise the utilisation rate of materials on site and reduce the requirement for off site disposal.

Estimated volumes of material from Cut and Fill Activities are presented in Table 7.2

Table 7.2 Estimated Volumes of Material From Cut and Fill Activities

Chainage	Construction Activity	Volume of Material (m^3)	
		Fill	Cut
550-700	Widening of existing embankment	15050	
750-1080	Widening of existing embankment using retaining wall	26450	
1250-1400	Widening of existing embankment including short retaining wall	22500	
1400-1480	Modification of existing cutting		5500
1500-1750	Widening of existing embankment including short retaining wall	32500	
1990-2200	Re-excavation of the existing cutting on north side; modification of existing cutting using retaining on the south side.		16800
2200-2260	Widening of existing embankment	2600	
2260-2380	Modification of existing cutting, including use of a retaining wall		8800
2380-2450	Widening of existing embankment	900	
2450-2610	Modification of existing cutting, including use of a retaining wall		5200
2610-2750	Widening of existing embankment including retaining wall	800	
2820-3120	Re-excavation of the existing cutting using retaining wall		14750
3650-3705	New embankment	200	

Chainage	Construction Activity	Volume of Material (m^3)	
		Fill	Cut
3920-4010	Re-excavation of the existing cutting		875
4010-4170	Widening of existing embankment	22300	
4170-4350	Re-excavation of the existing cutting		12250
4350-4420	New embankment	2030	
4420-4730	Modification of existing cutting using retaining wall on each side of the carriageway		18515
4800-4940	Widening of existing embankment	2500	
5370-5570	New retaining wall for viaduct access road		425
8390-8600	Modification of existing cutting using retaining wall		2000
	Total	**127,830**	**85,115**

Based on the results of the Geotechnical Ground Investigation, the volumes of excavated material which are acceptable or unacceptable for re-use within the Project are summarised in Table 7.3. The total volume of material from cut and fill activities which will need to be imported to site and which will require off site disposal, is illustrated in Table 7.4 (figures have been rounded up).

Table 7.3 Estimated Volumes of Material From "Cut" Activities which are Acceptable or Unacceptable for Re-use within the Project

Chainage	Volume of Material from "Cut" Activities (m^3)	Volume Acceptable for re-use within Project (m^3)	Volume Unacceptable for re-use within Project (m^3)
1400-1480	5500	3900	1600
1990-2200	16800	10800	6000
2260-2380	8800	7100	1700
2450-2610	5200	2100	3100
2820-3120	14750	10400	4350
3920-4010	875	700	175
4170-4350	12250	9800	2450
4420-4730	18515	14900	3615
5370-5570	425	100	325
8390-8600	2000	1000	1000
	Total	**60800**	**24315**

Table 7.4 Volumes of Material from Cut and Fill Activities to be imported to site / requiring off-site disposal

Volume of fill material to be imported (m^3)	Volume of excavated material requiring off-site disposal (m^3)
67,000	24,500

For excavated soils to be re-usable, materials must be clean, inert and suitable for the proposed engineering or landscaping use. A desk based review of the current land use along the route was undertaken in order to assess the likelihood of encountering contaminated soil materials during the construction works. Layout plans for the alignment were reviewed to identify potential contaminating land uses. The desk top study was supported by on site observations where possible. The review focused on areas where significant excavation would take place, i.e. where cuttings are required. Where only superficial ground works are to be carried out, no significant potential for the generation of excavated materials are anticipated.

Along the route alignment a number of light commercial/industrial uses (including open storage areas) were identified, although in the majority of cases these are not directly affected by the proposed works. In view of the minimal excavation and low potential for contamination from current uses, no significant volume of contaminated excavated materials is considered likely. Within areas of cutting no potential contaminating uses were identified.

A petrol filling station is located at Wo Hop Shek (Grid reference 833490 838565). Only minor works i.e. provision of cycle track/ footpath, are proposed adjacent to the site. As a result, no significant potential for the generation of contaminated excavated materials is considered likely.

In the unlikely event that contaminated materials are encountered, the appropriate measures as outlined under Section 7.4.1 should be followed.

Construction Waste Material

Construction waste likely to be generated during the site formation works include the following:

- waste wood from concrete form work;
- spent concrete;
- waste steel rebars from concrete reinforcement activities; and
- material and equipment wrappings.

The project works incorporate the construction of retaining walls, abutments and viaducts which may have piled foundations that may require the use of bentonite slurries. It is common practice among contractors to reuse these slurries during construction, thus reducing the volume requiring final disposal.

The total volume of construction waste to be generated is not expected to exceed 5000 m^3. Volumes of bentonite slurries requiring final disposal will depend on site practices.

Chemical Waste Material

Plant and vehicle maintenance will likely be the primary source of chemical wastes during the construction period. The majority of chemical waste produced is therefore expected to consist of waste oils and solvents. Typical wastes may include the following:

- solid wastes (empty fuel/lubricant drums, used oil/air filters, scrap batteries, vehicle parts); and
- liquid wastes (waste oils/grease, spent solvents/detergents and possibly spent acid/alkali from batteries maintenance).

The volume of chemical waste will depend upon the total number of plant / vehicles and how much maintenance is actually carried out on site. However it is unlikely that volumes will exceed 450 litres / month.

Municipal Waste

Site construction workers will generate municipal wastes which will comprise food wastes,

packaging and waste paper.

No accurate figures are available on the likely volumes to be generated although EPD have predicted that on average, 1.07kg/employee/day of municipal waste may be expected (Monitoring of Municipal Solid Waste 1996, EPD (1997) Hong Kong Government). The total quantity of waste generated will thus be dependent on the number of site workers that the contractor proposes to use. For estimation purposes, we have assumed a maximum of 600 site staff.

Operational Phase

Wastes may be generated from specific maintenance operations (e.g. road re-surfacing, upkeep of landscaped areas) and may include asphalt, concrete and organic wastes (vegetation). The total volumes and types of waste materials will be dependent upon the nature and frequency of the maintenance works undertaken and cannot be accurately estimated at this stage.

Summary and Estimated Volumes of Generated Waste

Broad estimates for the volumes of generated waste have been assigned for each waste type although total amounts will be determined by the contractor's working practices / site procedures. Estimated volumes of materials to be generated are presented in Table 7.5.

The construction programme (refer to Appendix 1.1) will extend over a 3.5 year period (June 2002 to November 2005), with site clearance, earthworks and construction activities phased according to the following highway sections :

(i) Section between Island House and Tat Wan Road (Chainage 0100-1900)
(ii) Section between Tat Wan Road and Tai Po Tai Wo Road (Chainage 1900-4000)
(iii) Section between Tai Po Tai Wo Road and Hong Lok Yuen Road (Chainage 4000-5300)
(iv) Section between Hong Lok Yuen Road and Pak Wo Road (Chainage 5300-8700)

Table 7.5 Summary of Wastes to be Generated

Activity	Material Type	Likely time of arising	Estimated total volumes generated
Construction Phase			
Ground preparatory works	Site clearance	Jun 02 – Jul 02 Sections i, ii, iii Feb 03 – May 03 Section iv	Coverage 12.64 Ha
	Demolition materials	May 03 – Oct 03 Section i Nov 03 – May 04 Section iv Aug 04 - Mar 05 Section i Oct 04 – Feb 05 Section iii Oct 04 – Mar 05 Section iv Apr 05 – Mar 05 Section ii	4000m^3
Earthworks	Excavated materials	Feb 02 - Apr 03 Section i Nov 02 – Dec 03 Section ii Oct 02 – Jun 03 Section iii Feb 03 – Jan 05 Section iv May 03 – Dec 03 Section iv	24,500m^3
General works	Construction waste	Throughout construction period	5,000m^3
	Chemical waste	Throughout construction period	450 litre/month
	Bentonite slurries	Upon completion of construction works	Dependent upon site practices
	General refuse (generated by site staff)	Throughout construction period	3852 kg/week (assumes max of 600 staff and a 6 day week)
Operational Phase			
Maintenance works	Construction Wastes	Intermittent	Dependent upon extent of works.

Potential Impacts & Mitigation Measures

Waste materials have the potential to cause adverse environmental impacts during generation, storage, transport and disposal. The principal adverse effects relate to dust, water quality, general health and safety and visual impacts. For each anticipated waste category, the potential environmental impacts are highlighted and appropriate mitigation measures/disposal options recommended below. These recommendations form the basis of the Waste Management Plan (WMP).

The Traffic Impact Assessment, carried out separately from the EIA, considers the overall impacts from all traffic associated with the construction works, including the movement of haulage vehicles disposing of waste materials off-site. The TIA recommends temporary traffic measures and phasing of the construction works. Other mitigation measures associated with potential impacts from construction haulage vehicles are discussed within Section 4 (Air) and Section 5 (Noise).

Waste management procedures should be implemented to minimise potential impacts to the environment. This may be achieved by consideration and application of the following protocols :

(i) avoiding and/or minimising waste generation where practical by improvements or changes in the project design or site procedures;
(ii) reusing/recycling/recovering materials where possible and thereby negating / minimising disposal requirements (e.g. by waste segregation according to type, separation of recyclable materials such as metal, reuse of wood from site hoarding/concrete formwork, utilisation of excavated material for filling or landscaping)
(iii) ensuring that all treatment and disposal options comply with best practice and all relevant guidelines and legislation.

The following specific measures should therefore be adopted during the detailed design and construction stages of the project to minimise waste generation:

Detailed Design :

- Minimising excavation requirements as far as possible.
- Balancing cut and fill requirements.
- Evaluating the potential for maximising the re-use of excavated materials for example, within landscape mounds.
- Considering treatments for unsuitable excavated materials e.g. upgrading of subsoils to top soils by mixing with compost.
- Providing an area within the construction site to allow for sorting and segregation of materials.

Construction :

- Segregating waste materials according to type to facilitate re-use and recycling.
- Separation of inert construction and demolition materials for either re-use on-site or use as public fill.

- During demolition works, segregating materials at source as far as practical.
- Co-ordinate material deliveries to site in order to minimise storage times on site and the likelihood of causing damage.
- Consider on site mulching of vegetation to reduce bulk and review opportunities for possible use within landscaping areas.
- Training site staff in waste minimisation practices.

In accordance with good practice, accurate site records should be maintained throughout the construction works detailing the quantities of materials; a) generated on site; b) reused on site; and c) disposed off site, together with disposal routes/locations. The burning of wastes on-site will not be permitted.

Reference should be made to the WBTC No. 5/98 "On Site Sorting of Construction Waste on Demolition Sites", WBTC No. 5/99 "Trip-ticket System for Disposal of Construction and Demolition Material" and WBTC No. 25/99 "Incorporation of Information on Construction and Demolition Material Management. WBTC NO. 5/98 refers to contracts which comprise solely demolition works although the measures proposed for mandatory on-site sorting of construction and demolition (C&D) material represents good site practice. The separation of inert C&D material (suitable for public filling) from C&D waste (considered unsuitable for use as public fill) is required to minimise the volumes requiring landfill disposal as far as practical.

WBTC No. 5/99 refers to the implementation of a trip ticket system for the proper disposal of C&D material to either public filling areas or landfills. WBTC No. 25/99 refers to the management of construction and demolition material (C&DM), i.e. inert material suitable for use as public fill or in earth filling projects.

Full reference should be made to the relevant WBTC for further details.

Wastes Generated from Site Clearance and Excavated Materials

All materials should be re-used or transported off site as soon as possible to minimise the potential for adverse environmental impacts. It is recognised that some stockpiling of materials will be required in some instances although these should be segregated in terms of material type as far as practical to facilitate material re-use (i.e. top soil for landscaping, suitable fill for engineering works).

All excavated material should be handled in a manner that minimises the release of fugitive dust (especially during hot and dry weather) and where possible the movement of material should be kept to a minimum. Mitigation measures for the handling of excavated materials

on-site have been addressed in detail within Section 4 (Air Quality). Within the stockpile area, the following measures should be in place to control potential impacts :

- covering material during heavy rainfall;
- using dust suppression techniques (such as dampening with fine water spray and covering with tarpaulin);
- controlling the excessive use of water during spraying to prevent the generation of runoff contaminated with elevated levels of suspended solids;
- segregation of the surface water system for the stockpile area and the fitting of silt traps where appropriate;
- locating stockpiles to minimise potential visual impacts;
- minimising land intake of stockpile areas as far as possible;
- provide fencing within designated areas to separate sensitive habitats and prevent stockpiling in unsuitable locations; and
- designate appropriate haulage roads.

A reduction in the total volume of excavated materials requiring off site disposal will be achieved as far as possible by optimising the re-use of suitable material on-site.

Both excavated material which cannot be re-used on site and inert construction and demolition materials will require disposal at public filling areas. The public filling area at Pak Shek Kok and the public filling barging point at Kwai Chung have been identified by Secretary, Public Filling Sub-Committee (PFSC) as possible available sites during the construction works programme.

The capacity for the public filling areas to accept inert construction and demolition material will however be dependent upon current and future demands on disposal sites. Accurate predictions on the likely disposal site for excavated materials derived from the project works can therefore not be made at this stage. Any material which is not suitable for re-use on site will be removed during the initial 16 months of the construction works programme. The majority of demolition wastes will be generated from the dismantling of existing bridges, which will commence 18 months into the construction programme.

A petrol filling station is located at Wo Hop Shek (Grid reference 833490 838565) and special disposal and handling procedures may be required in the unlikely event that contaminated soils are excavated. These should include segregation of all excavated contaminated soils within a designated area, which is bunded to prevent the discharge of potentially contaminated surface water runoff. The stockpiles should be covered and removed for off-site disposal by a licensed waste collector as soon as practical. Final disposal should be to a licensed landfill site, upon approval from EPD. During the handling and excavation of any contaminated materials,

appropriate health and safety precautions will be required to minimise any potential risks to site workers. Implementation of "standard" civil engineering techniques (e.g. provision of overalls, gloves etc.., no smoking or eating on site) and the minimisation of dust generated during construction will serve to ensure that direct contact by site workers is avoided.

Cleared vegetation derived from the ground preparatory works should be segregated from any soil materials where practical and sent to a suitable disposal site such as the WENT Landfill. WENT Landfill will only accept a maximum of 30% by weight of inert construction waste. It is therefore important that soil / vegetation are kept segregated. Mulching of vegetation on site would also reduce the bulk of material requiring disposal. Moreover, where possible opportunities for the use of the mulch within landscaping areas either on site, or as part of other landscaping projects, should be identified by the contractor prior to landfill disposal.

Inert Construction and Demolition Material

In view of the inert nature of such material, its disposal is unlikely to cause long-term environmental concern. Stockpiling of all construction material prior to disposal should comply with the control measures outlined earlier in order to minimise any potential impacts related to dust, visual impact, water quality and general health and safety.

The excessive generation of inert construction and demolition material increases disposal costs and may take up valuable landfill space. With the implementation of good site management and careful planning, the over-ordering of materials and generation of inert construction and demolition material should be minimised. In accordance with WBTC No. 19/99 (Metallic Site Hoardings and Signboards), re-useable metal hoarding and signboards should also be utilised on site to reduce the volumes of inert construction and demolition material wood generated.

Where possible, inert construction and demolition materials such as wood and metal should be separated out from other materials for recycling. All recyclable material should be clearly segregated and stored in appropriate skips/containers or stockpiled. Segregation of material will aid in the potential for re-use of material and in final disposal, if necessary. Material recycling or re-use reduces both the need for new construction materials and subsequent collection, transportation and disposal costs. Only when materials cannot be reused should they be disposed of to a public filling area or, as a last resort, landfilled. All construction and demolition material disposed at public filling sites must comply with the public dumping licensing requirements (e.g. the material should be inert and contain <5% by volume of timber). As far as possible, materials should be sorted to minimise the requirement for off site disposal.

It will be the contractor's responsibility to ensure that inert construction and demolition material is collected by approved licensed waste collectors and that appropriate measures are taken to

minimise adverse impacts such as dust generation. The contractor must also ensure that all necessary disposal permits are obtained.

Bentonite slurries should be reused as far as possible and final residues disposed of in accordance with the Practice Note For Professional Persons ProPECC PN 1/94. Slurries may either be disposed of at the marine disposal grounds (subject to obtaining a licence from EPD) or to the public drainage system following treatment to satisfy relevant effluent discharge standards (as set out in the WPCO Technical Memorandum on Effluent Standards).

Chemical Wastes

Chemical waste, as defined in the Waste Disposal (Chemical Waste) (General) Regulation, will require disposal by appropriate and approved means. Potential hazards associated with the inappropriate handling of these materials include:

- effects on human health (i.e. dermal and toxic effects with respect to site workers);
- phytotoxic effects to vegetation;
- contamination of the soil, groundwaters and surface water following spillage;
- risk of fire or explosions; and
- discharge of chemical wastes to sewer and potential disruption of the sewage treatment works.

Chemical wastes should be stored in a locked, fully bunded area which is impermeable to both water and the waste being stored. The waste storage area should also be covered to prevent rainfall from accumulating within the bunded areas. The bunded area must have a volume of either 110% of the largest container or 20% by volume of the chemical waste stored in that area. Appropriate spill absorption material should be stored near the storage area in order to clean up any minor spill events. The risks associated with chemical waste storage and handling can be further minimised by :

- designation of an appropriate, well ventilated storage area;
- minimisation of waste production and recycling/reprocessing for certain waste liquids where appropriate (e.g. oils, solvents);
- careful handling of waste fuel and oil residues;
- use of appropriate and labelled (Chinese and English) storage containers;
- storage of wastes remote from sensitive receivers (e.g. drains, residential properties and water bodies); and
- education of workers on the concepts of site cleanliness and appropriate waste management procedures.

An appropriate disposal facility is the Chemical Waste Treatment Centre (CWTC) at Tsing Yi. If chemical wastes are to be generated, the contractor will need to register with EPD as a chemical waste producer and observe the requirements for chemical waste storage, labelling, transportation and disposal. The contractor will also need to consider the guidance in "A Guide to Chemical Waste Control Scheme: A Guide to the Registration of Chemical Waste Producers" and the "Code of Practice on the Packaging, Labelling and Storage of Chemical Wastes". All chemical wastes should be collected from site by a licensed chemical waste collector.

Material that is not acceptable at the CWTC (such as spent batteries) should be sent to a co-

disposal landfill such as the SENT Landfill.

Municipal Waste

If not appropriately managed, municipal wastes generated by site workers have a potential to cause impacts in terms of nuisance, insects and vermin. This may give rise to adverse environmental impacts for both site workers and site neighbours which could include:

- odour nuisance if putrescible material is not collected on a frequent basis;
- wind-blown material causing litter problems;
- vermin and pests in the waste storage area if it is not well maintained and cleaned regularly; and
- adverse visual impacts.

A temporary refuse collection facility should be set-up by the contractor and wastes should be stored in appropriate containers prior to collection and disposal. A private waste collection firm may be commissioned by the site contractor to remove the waste regularly (daily basis), to the satisfaction of the Engineer.

Operational Phase Wastes

Waste generated from the operational phase of the road widening project is likely to be restricted to small volumes associated with maintenance works and the upkeep of landscaped areas. Provided that appropriate waste handling, storage and disposal procedures are adopted no significant impacts are considered likely. The procedures outlined within sections 7.3.1 to 7.3.4 should be followed, where appropriate.

Summary of Waste Management Plan (WMP)

A summary of the proposed mitigation measures and proposed disposal options are presented in Table 7.6 and form the Waste Management Plan for the proposed project works.

Table 7.6 Waste Management Plan

	Control Measures	**Proposed Disposal method / area**

	Control Measures	Proposed Disposal method / area
General requirements	*Detailed Design Stage* • minimising excavation requirements as far as possible • balancing cut and fill requirements • evaluating the potential for maximising the re-use of excavated materials for example, within landscape mounds • considering treatments for unsuitable excavated materials e.g. upgrading of subsoils to top soils by mixing with compost • providing an area within the construction site to allow for sorting and segregation of materials *Construction Stage* • minimisation of waste generation for disposal (via reduction/recycling/re-use) • segregating waste materials according to type to facilitate re-use and recycling • separation of inert construction and demolition materials for either re-use on-site or use as public fill • during demolition works, segregating materials at source as far as practical • co-ordinate material deliveries to site in order to minimise storage times on site and the likelihood of causing damage • training site staff in waste minimisation practices • transport of wastes off site as soon as possible • maintenance of accurate waste records • use of re-useable metal hoardings / signboards • no on-site burning will be permitted	-
Vegetation from preparatory works	• segregation of materials to facilitate disposal • on site mulching by contractor to reduce bulk and review of opportunities for possible use within landscaping areas	Re-use / landfill
Demolition waste	• segregation of materials to facilitate disposal • appropriate stockpile management	Public fill for inert wastes
Excavated materials	• segregation of materials to facilitate disposal / reuse • appropriate stockpile management • re-use of excavated material on or off site (where possible) • special handling and disposal procedures in the event that contaminated materials are excavated	Re-use on site for suitable material. Disposal to public fill areas for unsuitable materials.
Construction waste	• segregation of materials to facilitate recycling/reuse (within designated area and in appropriate containers/stockpiles) • appropriate stockpile management • planning and design considerations to reduce over ordering and waste generation • recycling and re-use of materials where possible (e.g. metal, wood from hoardings, formwork) • for material which cannot be re-used/recycled, collection should be carried out by an approved waste contractor for landfill disposal	Public fill for inert wastes. Disposal to landfill for materials unsuitable for public filling
Bentonite slurries	• bentonite slurries should be reused as far as possible • disposal in accordance with Practice Note For Professional Persons ProPECC PN 1/94	Marine disposal (upon EPD approval) or disposal to drainage system satisfying WPCO requirements.

	Control Measures	Proposed Disposal method / area
Chemical waste	• storage within locked, covered and bunded area • the storage area should *not* be located adjacent to sensitive receivers e.g. drains • minimise waste production and recycle oils/solvents where possible • a spill response procedure should be in place and absorption material available for minor spillages • use appropriate and labelled containers • educate site workers on site cleanliness/waste management procedures • if chemical wastes are to be generated, the contractor must register with EPD as a chemical waste producer • collection by a licensed chemical waste collector	CWTC or SENT
Municipal waste	• waste should be stored within a temporary refuse collection facility, in appropriate containers prior to collection and disposal • regular, daily collections are required by an approved waste collector	Landfill
Operational waste	• wastes should be stored within a designated storage area • waste should be segregated into recyclable, non recyclable and putrescible wastes, where possible to facilitate disposal	Dependent upon material type – refer to the waste categories above.

Conclusions

The proposed construction activities associated with the proposed works will generate a number of waste materials. These include:

- vegetation and demolition wastes from site clearance
- excavated materials
- construction waste
- chemical waste
- municipal waste

Waste generated from the operational phase of the road widening project is likely to be restricted to small volumes associated with intermittent maintenance works (e.g. asphalt from resurfacing works) and landscape upkeep (vegetation).

The potential impacts of wastes arising from the construction and operational phases of the road widening project have been assessed. Provided that the mitigation measures outlined above are in place, potential impacts to the environment associated with waste generated by the construction and operational phases of the project will be controlled. With the recommended procedures/measures in place, the construction and operational wastes generated / disposed as part of this project, will not lead to any significant adverse environmental impacts.

Further to this assessment, these waste management measures should be included in the contractors Environmental Pollution and Control Requirements as well as the Environmental Monitoring and Audit Manual.

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव

बी. ए. भाग – २ पर्यावरण अभ्यास विषयांतर्गत
सादर केलेला प्रकल्प अहवाल

पर्यावरण अभ्यास विभाग

-: प्रकल्पाचे नांव :-

"घनकचना व्यवस्थापण नैसर्गिक आपत्ती"

-: विद्यार्थीनींची नांवे :-

अ.क्र.	विद्यार्थीनींची नावे	रोल नं.
१)	कु. निकिता तानाजी बोंगार्डे	३७७
२)	कु. अमृता अरूण इंगळे	४१०
३)	मोहन बद्रू राठोड	३९३
४)	कु. कोमल किरण पाटील	३९१
५)	कु. संयुक्ता संदिप फल्के	३९२

-: मार्गदर्शक :-
प्रा. एम. एन. खोत

सन २०२१-२२

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव

"प्रमाणपत्र"

असे प्रमाणित करण्यात येते की, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगांव सन २०२१-२०२२ या शैक्षणिक वर्षातील बी. कॉम्. भाग दोन मधील खालील विद्यार्थींनी "घनकचरा व्यवस्थापण नैसर्गिक आपत्ती" हा प्रकल्प केला आहे. सदर प्रकल्प विद्यार्थींनींनी स्वत:च्या अभ्यासपूर्ण निरीक्षणातून सादर केला आहे.

अ. क्र.	विद्यार्थींनीची नावे	परिक्षा नं.	रोल नं.	सही
१)	कु. निकिता तानाजी बोंगार्डे		३७७	
२)	कु. अमृता अरूण इंगळे		४१०	
३)	मोहन बद्रू राठोड		३९३	
४)	कु. कोमल किरण पाटील		३९१	
५)	कु. संयुक्ता संदिप फळके		३९२	

मार्गदर्शक
प्रा. एम. एन. खोत

प्राचार्य
प्रा. जे. एस. घाटगे

पर्यवेक्षक

"प्रतिज्ञापत्र"

बी. ए. भाग दोन मधील पर्यावरण अभ्यास या विषयासाठी "घनकचरा व्यवस्थापण नैसर्गिक आपत्ती" हा प्रकल्प आम्ही स्वत: अभ्यासपूर्वक तयार केला आहे. सदर अहवाल यु.जी.सी. व शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांना त्यांच्या ध्येय धोरणानुसार सादर करित आहे.

अ. क्र.	विद्यार्थीनीची नावे	परिक्षा नं.	रोल नं.	सही
१)	कु. निकिता तानाजी बोंगार्डे		३७७	
२)	कु. अमृता अरूण इंगळे		४१०	
३)	मोहन बद्रू राठोड		३९३	
४)	कु. कोमल किरण पाटील		३९१	
५)	कु. संयुक्ता संदिप फळके		३९२	

"आभार"

बी. ए. भाग दोन पर्यावरण अभ्यास या विषयातील प्रकल्प अहवाल सादर करित असताना आम्हाला महाविद्यालयाचे प्राचार्य जे. एस. घाटगे सर आणि मार्गदर्शक शिक्षक प्रा. एम. एन. स्रोत यांचे मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले म्हणून आम्ही त्यांचे आभारी आहोत.

सदर लघुप्रकल्प तयार करित असताना आमच्या वर्गातील मित्र-मैत्रिणीचे वेळोवेळी सहकार्य लाभले. तसेच ज्योती डॉट कॉम, पेठ वडगाव यांनी हा प्रकल्प मुद्रित करण्यास अनमोल असे सहकार्य दिले. त्याबद्दल आम्ही त्यांचेही आभारी आहोत.

-: सदर प्रकल्प सादर केलेल्या विद्यार्थीनी :-

अ. क्र.	विद्यार्थीनींची नावे	परिक्षा नं.	रोल नं.	सही
१)	कु. निकिता तानाजी बोंगार्डे		३७७	
२)	कु. अमृता अरूण इंगळे		४१०	
३)	मोहन बद्रू राठोड		३९३	
४)	कु. कोमल किरण पाटील		३९१	
५)	कु. संयुक्ता संदिप फळके		३९२	

अनुक्रमणिका

अ.नं.	तपशील	पृष्ठ क्रमांक
	१) प्रतिज्ञा पत्र २) प्रमाणपत्र ३) आभारपत्र	
१)	प्रकरण पहिले प्रस्तावना	१
२)	प्रकरण दुसरे अभ्यास क्षेत्र व अभ्यास पध्दती	४
३)	प्रकरण तिसरे - घनकचऱ्याचे प्रकार घनकचरा निर्माण होण्याची कारणे घनकचऱ्याचे दुष्परिणाम इतर समस्या घनकचऱ्याचे व्यवस्थापन/उपाययोजना	 ७ ९ १० १२ १२
४)	प्रकरण चौथे सारांश व निष्कर्ष	१४
५)	प्रकरण पाचवे संदर्भ सूची	१६

—: प्रकरण पहिले :—

प्रस्तावना :—

वडगांव शहरातील घनकचऱ्याचे व्यवस्थापन

२००९ – २०१० सालापासून उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार पर्यावरण अभ्यास हा विषय सक्तीने शिवाजी विद्यापीठाने पदूविक अभ्यासक्रमाच्या द्वितीय वर्षाला सक्तीचा केला आहे.

क्षेत्र अभ्यास हा पर्यावरणाचा अभ्यासाचा एक महत्वाचा भाग म्हणून. क्षेत्र अभ्यासासाठी आम्ही वडगांव घनकचरा व्यवस्थापनाचा अभ्यास हा विषय निवडला आहे.

आम्ही वडगांव शहराचा घनकचरा व्यवस्थापन या पर्यावरण विषयक दृष्टीने अभ्यास केला आहे. वडगांव हे एक शहर आहे. व ते योजनाबध्द दृष्टीने महालक्ष्मी तलावाच्या काठावर आहे. सर्व सुखसोईनी व समृध्दीने भरलेले हे आहे.

वडगांव शहरातील धनकचऱ्याचे व्यवस्थापन कसे केले जाते. व त्याचे व्यवस्थापन कसे केले जाते. व त्यासाठी कोणकोणत्या प्रकारच्या रचना, सोई, सुविधा, पाणी निचरा करण्याचे मार्ग या संबंधित माहिती दिली आहे.

संपूर्ण वडगांव परिसरातील असणारा घनकचरा गोळा करणे व त्याचे व्यवस्थापन करणे हे अतिशय महत्वाचे काम अगदी चांगल्या प्रकारे केल्यामुळे घनकचऱ्या पासून होणारे वाईट परिणाम प्रदूषण हे आटोक्यात आणले आहे. वडगांव नगरपालीकेच्या द्वारे आज जे महत्वाचे कार्य केले जात आहे. त्यात काही गुण व दोष असलेले दिसून येतात.

आजच्या माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात पर्यावरण संतुलन बिघडण्याची फार मोठी समस्या निर्माण झाली आहे. त्यामध्ये पाणी, हवा, मृदा, ध्वनीप्रदूषण इत्यादी त्यामध्ये महत्वाचे म्हणजे घनकचऱ्याचे व्यवस्थापन आहे.

वायू व द्रव पदार्थव्यतिरिक्त मानवी कृती मुळे तयार होणाऱ्या निरूपयोगी व टाकाऊ पदार्थांना 'घनकचरा' असे म्हणतात. घनकचरा हा विविध सेंद्रीय व असेंद्रीय पदार्थाना बनलेला असतो. ग्रामीण भागात याचे परिणाम जास्त दिसून येतात. त्यामुळे अनेक समस्या निर्माण होतात. डास, रोगजंतु, दूर्गंधीचा फैलाव इत्यादी महाराष्ट्रातील आकडेवारी खालील प्रमाणे,

तक्ता क्र १

अ.नं.	शहरांची नांवे	मेट्रिक टन/दिवस
१	मुंबई	७८००
२	पुणे	८५०
३	सांगली	३९०
४	मिरज	३९०
५	कोल्हापूर	३९०
६	नवी मुंबई	५००

यावरून कचरा ही किती गंभीर समस्या आहे. हे दिसून येते यासाठी दररोज घरामधून निर्माण होणारा कचरा हा सामुदायिक कचराकुंडीमध्ये निर्माण होणारा हा सामुदायिक कचराकुंडीमध्ये गोळा करणे यासाठी महानगरपालिका व नगरपालिका याचा घनकचरा एकत्रीकरणासाठी व वाहतुकीसाठी उपलब्ध असलेल्या सुविधांची टक्केवारी खालील प्रमाणे.

तक्ता क्र २

अ. नं.	महानगरपालिका	टक्केवारी
१	कोल्हापूर	७६.०६ %
२	पुणे	८०.०० %
३	सोलापूर	७५.०० %
४	अकोला	८४.०० %

या तक्त्यावरून महाराष्ट्रातील महानगरपालिका यांच्या घनकचरा व्यवस्थापनाचे स्वरूप लक्षात येते व आज नगरपालिका ग्रामपंचायत यांनी याकडे लक्ष दिले पाहिजे व त्याचे नियंत्रण केले पाहिजे.

"वायू व द्रव पदार्थाव्यतिरिक्त मानवी कृतीमुळे तयार होणाऱ्या निरूपयोगी व टाकाऊ पदार्थाला घनकचरा म्हणतात" घनकचरा हा विविध सेंद्रीय व असेंद्रीय पदार्थाचा बनलेला असतो. अशा घनकच-याचे व्यवस्थापन करणे गरजेचे आहे.

—: प्रकरण दुसरे :—

अभ्यास क्षेत्र :

आम्ही घनकचरा व्यवस्थापन या विषयावर पाच विद्यार्थीनी मिळून प्रकल्प तयार केला आहे. वडगांव येथील सर्व घनकचऱ्याची पाहणी केली. त्यानुसार घरोघरी जाऊन तेथील नागरिकांची भेट घेतली. घनकरचा या विषयावर त्यांचीशी चर्चा केली तसेच वडगांव शहरातील नगरपालिकेतील लिपीकाकडून माहिती मिळाली

घरगुती घनकचऱ्याची माहिती मिळवताना येथील महिलांशी संपर्क साधला आणि याची विल्हेवाट कशाप्रकारे लावली जाते. याची माहिती मिळाली. त्याचप्रमाणे दवाखानातील वैधकिय घनकचऱ्यासंबंधी माहिती वडगांव शहरातील डॉ. ओ. व्ही. कवठेकर आणि डॉ. शिला पाटील यांच्याकडून मिळाली त्याचप्रमाणे वडगावातील घनकचऱ्याची स्थिती काय आहे. याची माहिती मिळाली.

नगरपालिका :—

वडगांव नगरपालिकेकडून माहिती मिळाली.

वडगांव शहराचे नगरसेवक :—

यांनी आपल्या घनकचऱ्याची विल्हेवाट कशाप्रकारे लावली जाते. याची माहिती दिली. त्यामध्ये त्यांनी या शहरामध्ये ३५ ते ४० कचराकुंडया आहेत असे सांगितले यातील सफाई कामगारांची संख्या एकूण २८ असून एक स्वच्छता निरिक्षक आहे.

सफाई कामगारांचे कार्य :—

१) नगरपालिकेतील वाहनद्वारे शहरातील रस्तेवर पडलेला कचरा गोळा करणे

२) कचरा वाहतूक करून ट्रक्टर, ट्रॉली, ट्रॉलीद्वारे शहराबाहेर एकत्रित टाकणे.

३) शहरामधील मोठे खड्डे मुजविणे.

सफाई कामगारांना देण्यात येणाऱ्या सुविधा :–

१) शासननियमाप्रमाणे मिळणारे वेतन

२) स्वच्छता भत्ता/धुलाईभत्ता

३) घरभाडे भत्ता

४) वाहनभत्ता

५) वर्षातून एकदा गणवेश

६) दोन वर्षातून रेनकोट, छत्री, चप्पल, घोंगडी

७) हातमोजे गमबूट

८) ज्या कर्मचाऱ्यांचे २५ वर्ष सेवा पूर्ण त्यांना स्वमालकीचे घर

९) सफाई कामगार निवृत्त झाल्यानंतर त्यांना योग्य तो वेतन भत्ता व नातेवाईकास वारसापद्धतीने काम मिळते.

प्रश्नावली :–

वडगांवातील नागरिकांशी संपर्क साधून त्यांच्याशी घनकचऱ्यासंबधी चर्चा करून पुढील प्रश्नावली तयार केली आहे.

१) घनकचरा म्हणजे काय?

२) घनकचरा कोण कोणत्या स्वरूपांत आढळतो.

३) त्यामध्ये विघटलशील व अविघटनशील कचरा असे भाग केले जातात का?

४) घनकचरा निर्माण होण्याची प्रमुख ठिकाणे कोणती?

५) घनकचऱ्याची विल्हेवाट कशी लावली जाते?

६) त्या त्या विशिष्ट ठिकाणी कचरा किती प्रमाणावर साचतो.

७) घरगुती घनकचऱ्याचे व्यवस्थापन कसे करता येईल?

८) हॉस्पीटलमध्ये वापरल्या जाणाऱ्या सुया व सिरेंज याची विल्हेवाट कशा प्रकारे लावली जाते?

९) ट्रेसिंगच्या कारणारे निर्माण होणाऱ्या वैधकीय घनकचऱ्याची विल्हेवाट कशी लावली जाते?

१०) सुया आणि सिरीजचा चुकीचा उपयोग कोणता होऊ शकतो.

११) ज्यावेळी बॅंडेज केले जाते. व ते काही कालावधी नंतर काढले जाते. अशा बॅंडेजची विल्हेवाट कशी लावली जाते.

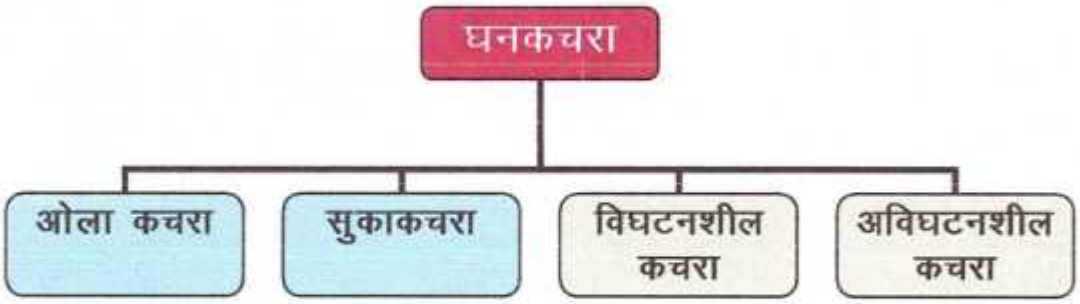
१२) अविघटनशील कचऱ्याचे पर्यावरणावर आणि मानवी जीवनावर कोणते परिणाम होतात?

१३) घनकचरा व्यवस्थापन यासंबधी कचऱ्याची विल्हेवाट लावणे याबाबत लोकांची कोणती भूमिका आहे.

—: प्रकरण तिसरे :—

घनकचऱ्याचे प्रकार :—

घनकचरा :—

घनकचरा हा विविध सेंद्रीय व असेंद्रीय पदार्थाचाा बनलेला असतो. विशेषतः जे घन पदार्थ फार काळ अजुन जे आर्थिक दृष्टया सवकरात लवकर वापरले जात नाहीत. त्याला सुद्धा घनकचरा म्हणतात. घनकचऱ्याचे विघटनशील, अविघटनशील ओला कचरा, सुका कचरा असे ही प्रकार पडतात.

१) ओला कचरा :—

ओल्या कचऱ्याने जास्तीत जास्त रोग पसरले जातात या पसरल्या जाणाऱ्या रोगांचे तर बराचसा कचरा बाहेर साचला आणि याची विल्हेवाट लावणे फार कठिण होऊन बसले यातूनच हजारो लाखो पटीने जिवजंतू रोगजंतू विषाणूसाठी पोषक पैदास भूमी झाली.

उदा : भाजीपाला, कुजलेली फळे पाण्यामुळे भिजलेला केरकचरा इत्यादी

२) सुका कचरा :–

यात सर्वात जास्त समावेश प्लॉस्टिकचा पिशव्यांचा आहे. कचऱ्यातील सुमारे ७३ % भाग हा प्लॉस्टिकच्या वस्तुंनी व्यापलेला आहे. की जो संपत ही नाही कुजत ही नाही प्लॉस्टिक कचऱ्यामुळे एका कारखान्यात दरमहा ५ ते ६ मेट्रिक टन कचरा आहेत. जसे की घरगुती कचरा औघोगिक कचरा शेतीतील टाकाऊ घनकचरा इत्यादी क्षेत्रातील भरपूर घनकचरा निर्माण होतो.

३) विघटनशिल कचरा :–

कारखान्यातील विघटनशील कचरा हा वेगवेगळया भागातून बाहेर पडतो जसे की अन्न प्रक्रिया फळ प्रक्रिया करणारे उद्योग, दुग्ध व्यवसाय माशाचे पदार्थ कत्तलखाना कापसाची सरळी काढणारे उद्योग व कापड गिरणी साखर कारखाना इत्यादी उद्योगातून बाहेर पडणारा कचरा हा मोठया प्रमाणावर विघटनशील असतो.

४) अविघटनशिल कचरा :–

कोळशाच्या खाणीतील घनकचरा जसे दगडीकोळसा धातू व टाकाऊ पदार्थ यांचा त्यात समावेश होतो. बहुतांश देशामध्ये घनकचरा जमिनीत भरून त्याची विल्हेवाट लावली जाते काही वेळा जमिनीच्या खाली तो कचरा साठवला जातो. अविघटनशील टाकाऊ पदार्थामध्ये विविध कृत्रिम पदार्थ जसे प्लॉस्टिक, थर्मॉकॉल, नॉयलॉन, रेऑन तसेच इतर कृत्रिम धागे यांचा समावेश होतो.

३.२ घनकचरा निर्माण होण्याची कारणे

१) ग्रामीण कचरा :–

यामध्ये व्यावसायिक कचरा व घरगुती कचरा यांचा समावेश होतो. यामध्ये कचरा व टाकऊ पदार्थ जसे की, प्लॉस्टिक काचा धातुरूपी कचरा धागे, कागद रबर रस्त्यावरचा कचरा पाणी डबे वापरता नसलेली वाहणे, बांध कामातील टाकाऊ पदार्थ सांडपाण्याचा वाळलेला साठा इत्यादींचा समावेश होतो. हा कचरा सहजासहजी विघटीत होत नाही. यामुळे मृदा प्रदूषण होते.

२) घनकचरा निर्मितीची ठिकाणे :–

१) घरगुती घनकचरा

२) वैदयकीय घनकचरा

१) घरगुती घनकचरा :–

आपल्या दैनंदिन जीवनात आपण विविध प्रकारच्या वस्तू वापरत असतो. घरगुती घनकचऱ्यामध्ये केरकचरा प्लॉस्टिक पिशवी खराब झालेल्या पालेभाज्या, नाशवंत पदार्थ, धान्यातील घाण यांचा समावेश होतो. तसेच रबर आणि वर्तमान पत्र यांचा देखील समावेश होतो.

२) वैदयकिय घनकचरा :–

वैदयकिय घनकचऱ्याची योग्यप्रकारे विल्हेवाट लावणे गरजेचे असते. वैदयकीय घनकचरा उघडयावरती इतरत्र पडलेला असेल तर सर्वत्र दुर्गंध पसरते आणि या दुर्गंधीचा परिणाम होतो.

हल्ली सर्रास प्लॉस्टिक सुयांचा वापर केला जातो. वैदयकीय क्षेत्रात ट्रेसिंगसाठी जे मटेरियल वापरले जाते. त्यात बहुतांश प्रमाण हे कापसाचे असते. तसेच या कचऱ्यात पटट्या सुती, बॅंडेज सुया सिरीज प्लॉस्टिक कव्हर्स अशा वस्तू असतात.

३.३ घनकचऱ्याचे दुष्परिणाम :–

साचलेल्या टाकाऊ पदार्थामुळे प्रदूषण होते. होणारे प्रदुषण किंवा साठयावर अवलंबून असतात टाकाऊ पदार्थ साचल्याने होणारे काही दुष्परिणाम पुढे दिले आहेत.

१) जमिनीची अनुउपलब्धता :–

कचरा फेकल्यामुळे जमिन व जलाशय प्रदुषित होतात कचरा फेकलेल्या जागेचा इतर उपयुक्त कारणासाठी वापर करता येत नाही. राहत्या वस्तीतील पदपथ व रस्ते यावर कचरा फेकल्यामुळे माणसांना वापरण्यास अडथळा होतो.

२) उत्पादन घटणे :–

शेतजमिनीवर रसायनिक खतांची अवशेप मोठयाप्रमाणावर साठले तर ती जमीन प्रदुषित बनते. अशी प्रदुषित जमिन पिकांसाठी निरूपयोगी ठरते.

३) जैव विविधतेचा ऱ्हास :–

विषारी टाकाऊ पदार्थामुळे नैसर्गिक अदिवास नष्ट पावतात. उदा. सांडपाणी, घनकचरा, खनिजतेल, आणि रासायनिक पदार्थ प्राण्याची मृत शरिरे पाण्याच्या साठयामध्ये घातल्यास जलिय परिसंस्था व तेथिल जैवविविधतेला धोका निर्माण होतो. त्यामुळे विशिष्ट शेवाळ व जलपर्षी यासारख्या वनस्पती मोठया प्रमाणावर आढळतात. याचा जलिय वनस्पतींच्या वाढीवर विपरीत परिणाम होतो. त्यांचे जैविक संघटन बिघडते.

४) आरोग्यावरील परिणाम :–

माणसासह इतराने प्राण्यावर टाकाऊ घटक पदार्थाचाा अनिष्ट परिणाम होतो. काही वायूरूप घटक पदार्थामुळे शोषण मार्गाचे विकार होतात. विषारी धातु रसायने तसेच रोगकारक जंतूमुळे प्रदुषित झालेले मासे भाजीपाला अन्न खाल्याने ॲलर्जी कॅन्सर यासारखे रोग होऊ शकतात.

५) सामाजिक परिणाम :–

कुंडयातील घनकचरा विकून त्यातून मिळणाऱ्या तुटपुंज्या पैशावरती गुजरान करतात. कचऱ्यामधील काचेसारख्या धारदार वस्तुमुळे अनेकदा त्यांना इजा होते. नागरिक कचरा गोळा करण्याच्या अयोग्य पद्धती व निष्काळजी पणे घरगुती कचऱ्याची विल्हेवाट लावणे यामुळे परिस्थिती उद्भवतो.

प्लॉस्टिक नैसर्गिक रित्या नष्ट व्हायला शेकडो वर्ष लागतात. त्यामुळे ते परिसरात तसेच पडून राहते व ते नाले तुंबण्यास कारण होते. तर कधी गावचे सौंर्ध बिघडते म्हणूनच प्लॉस्टिक वापर टाळावा.

३.४ इतर समस्या :–

घनकचऱ्यामुळे निर्माण होणाऱ्या इतर समस्या पुढील प्रमाणे आहेत.

१) घनकचऱ्याची अयोग्य हाताळणी ही जमीन पाणी व हवा प्रदूषणाचे स्त्रोत होऊ शकतो.

२) उघडयावर टाकलेल्या घनकचऱ्यामुळे अस्वच्छ पर्यावरण स्थिती निर्माण झाल्याने रोगांचा प्रार्दुभाव होतो.

३) घनकचऱ्याची अयोग्य विल्हेवाट ही प्रत्यक्षपणे मानवी आरोग्याशी निगडीत आहे. या कचऱ्यामुळे परिसरात दुर्गंधी निर्माण होते या भागातील सृष्टी सौदर्याचा नाश होतो.

४) जेथे पाणी व अन्न अप्रत्यक्ष रित्या किंवा प्रत्यक्षरित्या मानवी कचऱ्यामुळे प्रदूषित होते. त्या ठिकाणी पोटाचे विकार अतिशय लवकर पसरतात.

५) भूजल साटयाचे मोठया प्रमाणात घनकचऱ्यामुळे प्रदूषण होते. अशा तऱ्हेने या घातक पदार्थ पाण्यात तसेच जमिनीत साठवून राहिले तर ते अन्न साखळीत प्रवेश करू शकतात.

६) घनकचऱ्याची कोणत्याही प्रक्रियेशीवाय निर्माण होते ही परिस्थिती अनेक रोग पसरण्यासाठी पुरक ठरते.

३.५ घनकचऱ्याचे व्यवस्थापन/उपाययोजना :–

मानवाच्या दैंनदिन अवस्थेत जो घनकचरा निर्माण होतो. त्याचा पुर्नउपयोग करणे फार जरूरीचे आहे हा पुर्नउपयोग पुढीलप्रमाणे :–

१) पुर्नवापर :–

आहे याच स्वरूपात टाकाऊ पदार्थ पुन्हा वापरणे म्हणजे पुर्नवापर टाकाऊ पदार्थ अनेक प्रकारे वापरता येतात. जसे प्लॅस्टिकचक व धातूचे डबे बाटल्या बरण्या पुन्हा वापरल्यामुळे अविघटनशील कचऱ्याचे प्रमाण कमी होईल.

२) चक्रीकरण :–

टाकाऊ पदार्थावर पुन्हा प्रक्रिया करून त्यापासून उपयुक्त पदार्थ तयार करणे म्हणजे चक्रिकरण टाकाऊ वस्तु पैकी संपूर्ण वस्तु तयार करतात. घातक कचरा किंवा इतर टाकाऊ पदार्थामध्ये मिसळल्यानंतर त्यांचे चक्रीकरण करणे फार सोपे असते नाही पण त्याचा प्रयत्न तर आपण नक्की करू शकतो.

३) कंपोस्टिंग :–

सुक्ष्म जिवाणूमुळे सेंद्रीय पदार्थाचे विघटन घडवून त्यातून खत तयार होण्याच्या प्रक्रियेस कंपोस्टिंग असे म्हणतात. त्याचा जमिनीत वापर केल्याने मातीची सुपिकता वाढते विघटन होणाऱ्या घनकचऱ्यावर प्राणवायू विरहित सुक्ष्म जीवाणूमुळे जैवावायू तयार करतात. त्याचा उपयोग उत्तम प्रतिचे इंधन म्हणून केला जातो. व त्यातूनच निर्माण होणाऱ्या टाकाऊ पदार्थाचा सेंद्रीय खत म्हणून वापर करू शकतो. जवळजवळ ५५ टक्के घनकचरा हा सेंद्रीय असतो.

—: प्रकरण चौथे :—

सारांश व निष्कर्ष :—

या प्रकल्पातून आम्हांला असे लक्षात आले की, घनकचऱ्याच्या व्यवस्थापनाकडे विशेष लक्ष दिले पाहीजे व त्याची व्यवस्था केली पाहिजे. तसेच प्लास्टिक वापरावर आपण बंधन घातले पाहिजे व त्यासाठी प्रयत्न करणे आवश्यक आहे. आपण जर घनकचऱ्याच्या व्यवस्थापनाकडे लक्ष दिले तर त्यापासून निर्माण होणाऱ्या समस्यांना निर्माण होत असताना दिसत आहे.

घनकचऱ्या पासून आपण अनेक प्रकारचे सेंद्रीय खत निर्माण करू शकतो आणि घनकचऱ्याच्या व्यवस्थापनाकडे विशेष लक्ष दिले पाहिजे व त्याची सुरूवात आपण आपल्या गावांपासून केली पाहिजे.

जसे शहरातील लोक घनकचऱ्याला जबाबदार आहेत. तसेच शहरातील नगरपालिका ही याला जबाबदार आहे. कारण शहरामध्ये स्वच्छता राखणे हे नगरपालिकेचे महत्वाचे कार्य आहे. पण आम्हांला असे समजले की या वडगांव शहरातील नगरपालिका यासाठी थोडी कमी पडत आहे. पण त्यासाठी ते प्रयत्न करत आहेत.

विद्यार्थ्याच्या घोषणा

"स्वच्छ गांव, सुंदर गांव"

"कावळा करतो काव काव
एक तरी झाड लाव"

"कचरा हटवो देश बचाओ "

"दोन्ही हातांनी काम करू
आपला गांव स्वच्छ करू "

"पाणी आडवा पाणी जिरवा"

"स्वच्छतेतून समृध्दीकडे"

"आपला परिसर आपल्यासाठी महत्वाचा
कचऱ्यासंगे राहू नका "

"टाकाऊतून टिकाऊ "

"स्वच्छता असे जिथे तिथे
आरोग्य नांदे तिथे तिथे"

—: प्रकरण पाचवे :—

संदर्भ पुस्तके

१) सामंत जय शा (२००५) पर्यावरण अभ्यासाचे स्वरूप

— शिवाजी विद्यापीठ प्रेस, कोल्हापूर.

२) सामंत अ. ज. (२००५) सामाजिक समस्या आणि पर्यावरण

— शिवाजी विद्यापीठ प्रेस, कोल्हापूर.

३) सामंत अ. ज. (२००५) पर्यावरण संरक्षण

— शिवाजी विद्यापीठ प्रेस, कोल्हापूर.

४) कुमार शि. शि (२००५) पर्यावरण प्रदूषण

— शिवाजी विद्यापीठ प्रेस, कोल्हापूर.

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव

बी. ए. भाग – २ पर्यावरण अभ्यास विषयांतर्गत
सादर केलेला प्रकल्प अहवाल

पर्यावरण अभ्यास विभाग

-: प्रकल्पाचे नांव :-

"जल प्रदूषण"

-: विद्यार्थीनींची नांवे :-

अ.क्र.	विद्यार्थीनींची नावे	रोल नं.
१)	अथर्व निशिकांत दुगडि	३८०
२)	कु. अपूर्वा विलास दुगडि	३८१
३)	कु. कोमल संपत खोत	३८२
४)	कु. प्रेरणा गब्बर चौगुले	४२०

-: मार्गदर्शक :-

प्रा. एम. एन. खोत

सन २०२१-२२

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव

"प्रमाणपत्र"

असे प्रमाणित करण्यात येते की, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगांव सन २०२१-२०२२ या शैक्षणिक वर्षातील बी. ए. भाग दोन मधील खालील विद्यार्थीनी "जल प्रदूषण" हा प्रकल्प केला आहे. सदर प्रकल्प विद्यार्थीनींनी स्वत:च्या अभ्यासपूर्ण निरीक्षणातून सादर केला आहे.

अ. क्र.	विद्यार्थीनीची नावे	परिक्षा नं.	रोल नं.	सही
१)	अथर्व निशिकांत दुगडि		३८०	
२)	कु. अपूर्वा विलास दुगडि		३८१	
३)	कु. कोमल संपत खोत		३८२	
४)	कु. प्रेरणा गब्बर चौगुले		४२०	

मार्गदर्शक
प्रा. एम. एन. खोत

प्राचार्य
प्रा. जे. एस. घाटगे

पर्यवेक्षक

"प्रतिज्ञापत्र"

बी. ए. भाग दोन मधील पर्यावरण अभ्यास या विषयासाठी "जल प्रदूषण" हा प्रकल्प आम्ही स्वत: अभ्यासपूर्वक तयार केला आहे. सदर अहवाल यु.जी.सी. व शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांना त्यांच्या ध्येय धोरणानुसार सादर करित आहे.

अ. क्र.	विद्यार्थीनींची नावे	परिक्षा नं.	रोल नं.	सही
१)	अथर्व निशिकांत दुगडि		३८०	
२)	कु. अपूर्वा विलास दुगडि		३८१	
३)	कु. कोमल संपत खोत		३८२	
४)	कु. प्रेरणा गब्बर चौगुले		४२०	

"आभार"

बी. ए. भाग दोन पर्यावरण अभ्यास या विषयातील प्रकल्प अहवाल सादर करित असताना आम्हाला महाविद्यालयाचे प्राचार्य जे. एस. घाटगे सर आणि मार्गदर्शक शिक्षक प्रा. एम. एन. खोत यांचे मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले म्हणून आम्ही त्यांचे आभारी आहोत.

सदर लघुप्रकल्प तयार करित असताना आमच्या वर्गातील मित्र-मैत्रिणीचे वेळोवेळी सहकार्य लाभले. तसेच ज्योती डॉट कॉम, पेठ वडगाव यांनी हा प्रकल्प मुद्रित करण्यास अनमोल असे सहकार्य दिले. त्याबद्दल आम्ही त्यांचेही आभारी आहोत.

-: सदर प्रकल्प सादर केलेल्या विद्यार्थीनी :-

अ. क्र.	विद्यार्थीनीची नावे	परिक्षा नं.	रोल नं.	सही
१)	अथर्व निशिकांत दुगडि		३८०	
२)	कु. अपूर्वा विलास दुगडि		३८१	
३)	कु. कोमल संपत खोत		३८२	
४)	कु. प्रेरणा गब्बर चौगुले		४२०	

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	शिर्षक	पान नं
१	विषय परिचय	१
२	अभ्यासपध्दती	६
३	निरीक्षण व विश्लेषण	८
४	सारांश व निष्कर्ष	२३
५	छायाचित्रविभाग	२५
६	संदर्भसूची	२७

प्रकरण १

विषय परिचय

विषय परिचय

पर्यावरणाची ओळख

19 व्या शतकात संक्रमण काळात 'पर्यावरण' हा शब्द अत्यंत महत्वाचा ठरलेला आहे. मानवच्या सभोवताली असणाऱ्या ज्ञान आणि अज्ञान अशा जैविक व अजैविक घटकांचे, नैसर्गिक आणि कृत्रिम क्रिया-प्रक्रियांना अंतर्भूत असणारे आवरण म्हणजे 'पर्यावरण' होय. अशी आपण पर्यावरणाची ढोबल व्याख्या करतो. म्हणजेच पर्यावरणाचे स्वरुप खूप व्यापक आहे. पर्यावरण हा विषय बहुरंगी आहे. यात विविध घटक, क्रिया किंवा घटनांचे क्लिष्ट स्वरुप अभ्यासले जाते. पर्यावरण शास्त्राचा अभ्यास विविध विद्या शाखांमधून केला जातो. या प्रत्येक शाखेत निसर्गाशी असलेल्या मानवी संबंधाचा अनेक पैलूंचा अभ्यास समाविष्ट आहे. नैसर्गिक घटक, सांस्कृतिक घटक आणि मानवी जीवन यांचा विविधांगी संकलित आणि पध्दतशीर अभ्यास करणे म्हणजे 'पर्यावरण अभ्यास'. भौतिकशास्त्र, परिस्थितीकी, पर्यावरणीय समाजशास्त्र, पर्यावरणीय अर्थशास्त, पर्यावरणीय भूगोल, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र, सूक्ष्मजीवशास्त्र, मानववंशशास्त्र, मानसशास्त्र, पर्यावरणाचा इतिहास, पुरातत्व इ. शास्त्रांचा एकात्मिक अभ्यास पर्यावरण शास्त्रामध्ये केला जातो.

पर्यावरण हा तसा फ्रेंच शब्द आहे आणि मराठीमध्ये 'परि+आवरण' असा होतो. आपल्या सभोवताली असणाऱ्या सर्व जैविक आणि अजैविक घटकांशी असणारा सांगड म्हणजे पर्यावरण होय.

पृथ्वीवरील पर्यावरणाचे आकलन व मानवी जीवनाला पर्यावरणामध्ये प्रभाव किंवा हस्तक्षेप म्हणजेच पर्यावरणशास्त्र होय.

विविध परिसंस्था संतुलनात्मक शास्त्रीय अभ्यास म्हणजे पर्यावरण शास्त्र होय.

पृथ्वीवरील हवा, पाणी, जमीन, ऊर्जा, मानवासह सर्व सजीवांचा एकत्रित अभ्यास करणारी प्रणाली म्हणजे पर्यावरण शास्त्र होय.

पर्यावरणाचे महत्त्व

अलिकडच्या काळात पर्यावरण हा शब्द चर्चेचा विषय बनलेला आहे. त्यामुळे त्याचे महत्वही तितकेच वाढलेले आहे. नैसर्गिक संसाधनांचा मानव अमर्याद आणि परिणामांचा विचार न करता वापर करत असल्याने पर्यावरणाचा समतोल ढासळलेला आहे. यावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी काही पध्दती पर्यावरण शास्त्रामध्ये विकसित झाल्या आहेत. प्रदूषण हे आज संपूर्ण जगाला भेडसावणारी प्रमुख समस्या बनली आहे.

जल, भू आणि हवा प्रदुषणाने तर नियंत्रण पातळी ओलांडल्या आहेत. याचा परिणाम सजीव सृष्टीवर होत आहे. हे प्रदूषण नियंत्रित करण्यासाठी वापरात येणाऱ्या नवनवील पध्दती व प्रदुषण नियंत्रण मर्यादा पर्यावरणशास्त्राद्वारे शक्य आहेत. मानवाच्या निसर्गातील अतिरिक्तपणामुळे पर्यावरणाचा झालेला ऱ्हास पर्यावरण अभ्यासद्वारे लक्षात येईल. पर्यावरण + रक्षण, जनजागृती, पर्यावरणविषयक कार्यक्रम इ. कार्यक्रमांद्वारे पर्यावरणविषयक आपुलकी निर्माण करण्याचे काम पर्यावरण शास्त्र करते व मानवाच्या हस्तक्षेपामुळे पर्यावरणाचे होणारे नुकसान टाळता येते.

आरोग्य हीच जगातील सर्वात मोठी संपत्ती होय.

आरोग्यावर परिणाम करणारा सर्वात महत्वाचा घटक म्हणजे प्रदूषण होय. यामध्ये ध्वनी प्रदूषण, पाणी प्रदूषण, मृदा प्रदुषण, हवा प्रदुषण होय. पण ग्रामीण भागात असे आढळून येते की त्यांच्या आरोग्यावर परिणाम करणारा महत्वाचा घटक म्हणजे

'दूषित पाणी' होय. ध्वनी प्रदूषण हे घटक विशेष त्यांच्या आरोग्यावर फारसा परिणाम करु शकत नाहीत. पण त्यांच्या सवयी, गरिबी, पाणीपुरवठा, अंधश्रध्दा, गैरसमजुती, अज्ञान ह्याच गोष्टी ग्रामीण भागातले आरोग्य बिघडविण्यास कारणीभूत ठरतात.

आरोग्यावर परिणाम करणारा सर्वात महत्वाचा घटक म्हणजे 'प्रदुषण' होय. पण जेव्हा या गावात रस्त्याकडील दोन्ही बाजूस असणारी दुकाने किंवा व्यवसाय करणाऱ्या लोकांना गाड्यांच्यामुळे, वाहनांमुळे होणारे ध्वनी प्रदूषण किंवा त्यातून होणारी धुळ यांचा होणारा परिणाम होत नसल्याचे सांगितले. पण त्यांच्या आरोग्यावर परिणाम करनारा एक मुख्य घटक म्हणजे दूषित पाणी होय. असेच प्रदूषित पाणी पिल्याने ह्या गावामध्ये अनेक लहान-मोठे साथीचे रोग येत राहिले आहेत.

याच गावात सन 2005 साली दिवाळी, यात्रेत अब्दुललाटमध्ये खाद्यपदार्थ विकणाऱ्यांनी खाद्यपदार्थ तयार करण्यासाठी या गावच्या तळ्याचे पाणी वापरल्याने गॅस्ट्रोची साथ आली होती.

आपण पाहतो की ग्रामीण भागात शक्य असेल तेथे नळाने पाणी पुरवठा योजना आल्यामुळे लोकांनी घराजवळ पाणी उपलब्ध झाले आहे. त्यामुळे सांडपाण्याची उघडी गटारे, घाण पाण्याची डुबकी व त्यामुळे होणारी दुर्गंधी व डास अशा अनेक गोष्टीमुळे प्रदुषण होते व याचा परिणाम ग्रामीण भागातील आरोग्यावर होतो.

अशा पाण्याचा वापर ग्रामीण भागातील लोक करतात. हेच अस्वच्छ पाणी नदी, नाले, विहिरी, तलाव यामध्ये मिसळते. व ह्या पाण्याचा वापर सर्व गावातील लोक पिण्यासाठी करतात. त्यामुळे याचा विपरित परिणाम त्यांच्या आरोग्यावर होतो. तसेच पाणी प्रदुषित होण्याची अनेक कारणे आहेत. यांचा अभ्यास पुढील आकृतीने स्पष्टपणे करता येईल.

पृथ्वीवर जीवांची उत्पत्ती पाण्यामध्ये झाली अस्तित्वासाठी पाणी हा एक महत्वाचा स्त्रोत आहे. पृथ्वीवरील पाण्याच्या अस्तित्वामुळे तिला फक्त सौर मंडळातच नव्हे तर संपुर्ण विश्वात अद्वितीय महत्व प्राप्त झाले आहे. जवळजवळ पृथ्वीचा तीन चतुर्थांश भाग हा या नैसर्गिक अमुल्य जल साधनसंपत्तीने व्यापलेला आहे. लोंकाच्या जीवनशैलीला आणि संस्कृतीला आकार देण्यासाठी पाण्याची उपल्बधता आणि टंचाई कारणीभुत ठरते. पाणी हे फक्त जीवन जगण्यासाठी महत्वाचे नसुन ती एक आर्थिक संपत्ती आणि पर्यावरण तयार करणयासाठी महत्वाचा घटक आहे.

परिसंस्थेच्या आणि जीवनाच्या आस्तित्वासाठी सुरक्षित आणि ताजे पाणी आवश्यक आहे. शेती उत्पादनासाठी, औद्योगिकरणासाठी आणि वाढ्त्या लोकसंख्येच्या गरजा भागविण्यासाठी फार मोठ्या प्रमाणात पाण्याची गरज आहे.; आज संपुर्ण जगात नैसर्गिक स्त्रोतामध्ये पाण्याचा सर्वाधिक वापर आणि प्रदुषण झाले आहे.

पृथ्वीवर पाणी दोन प्रकारात आढळते. गोड्या पाण्यामध्ये जमिनेवरील पाणी आणि भुगर्भातील पाणी यांचा समावेश होतो गेल्या शतकांमध्ये या दोन्ही स्त्रोंताचे औद्योगिकरण, नागरीकरण आणि लोकसंख्या वाढ इत्यादी मानवी मानवी कृतींमुळे फार मोठ्या प्रमाणात प्रदुषण झाले आहे.

प्रकरण २

अभ्यास पध्दती

2.1 अभ्यास विषय :

या वर्षी पर्यावरण प्रकल्पासाठी आम्ही जल प्रदूषण हा अभ्यास विषय निवडला आहे.

2.2 अभ्यासाचे हेतू :

1) प्रदूषणाची संकल्पना समजावून घेणे व त्याचे प्रकार अभ्यासणे.

2) जल प्रदूषणाची संकल्पना समजावून घेणे.

3) जल प्रदूषणाची कारणे अभ्यासणे.

4) जल प्रदूषणाचे परिणाम तपासणे.

5) जल प्रदूषणामुळे होणाऱ्या दुष्परिणामावर उपाय सुचविणे.

2.3 माहितीचे संकलन :

सदरचा प्रकल्प करण्यासाठी आम्ही दुय्यम माहिती साधनांचा अवलंब केलेला आहे. यामध्ये आम्ही विविध पुस्तके, मासिके व इंटरनेटच्या सहाय्यातून माहिती जमा केले आहे.

प्रकरण ३

निरीक्षण व विश्लेषण

जलप्रदूषण

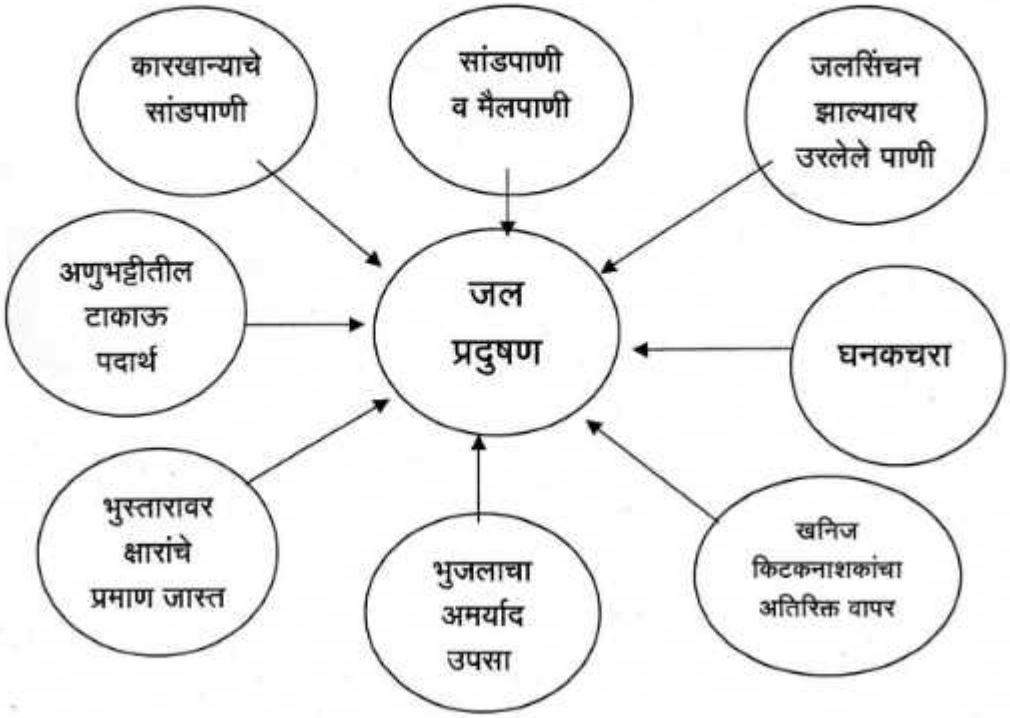
''जलप्रदूषण म्हणजे प्रदुषकामुळे नैसर्गिक पाण्यातील भौतिक, रासायनिक आणि जैविक गुणधर्मामध्ये होणारा नकारात्मक बदल जो जलचर, इतर जीव तसेच मनुष्य यांच्यावर विपरित परिणाम घडवुन आणतो.''

पिण्यासाठी शुध्द पाणी हा आपल्या निरोगी जीवनासाठी आवश्यक असा मुलभुत व प्राथमिक घटक आहे. म्हणुनच पाण्याला जीवन असे म्हणतात.

आपल्या पृथ्वीवर जेवढे पाणी हा आपल्या पृथ्वीवर जेवढे पाणी आहे. त्यातील फक्त सुमारे दोन टक्के म्हणजे फारच कमी पाणी हे पिण्यालायक असलेले ; परंतु अतिशय जपुन वापरणे आणि ते शुध्द राखण्यास , ठेवण्यास मदत करणे . हे सर्वाचे कर्तव्य असते. म्हणजे पाणी शुध्द राखणे ही किती महत्वाची गोष्ट आहे. हे आपणास कळुन येते.

मानवी जीवनाला पाणी हे फारच महत्वाचे स्थान आहे. म्हणुनच नदीकाठीच मानवाने वसाहती केल्या पाण्यामुळेच मानवी संस्कृतीचा विकास झाला.

पुर्वी लोकसंख्या फारच कमी होती. माणसाच्या गरजाही खुप कमी होत्या. जसजशी लोकसंख्या प्रचंड वेगाने वाढली, रसयनांचे आणि इतरही अनेक प्रकारचे कारखाने सुरु होऊन कारखानदारी वाढली. तसा दुषित पाण्याचा प्रश्न निर्माण झाला.

वाहते पाणी आपोआप शुध्द असते. परंतु आजच्या आधुनिक युगात नदी, ओढे, तलाव, नाले यांमध्ये मानुस इतकी घाण टाकतो की, पाणी शुध्द न राह्ता ते मोठ्या प्रमाणात प्रदुषित होत आहे.

अनेक नाले, गटारे नदीला मिळतात गटारी, नाल्यातुन वाहणारे घाण पाणी नदीच्या पाण्यात मिसळते एवढेच नव्हे तर मोठमोठ्या शहरातील मानवी मैलाही अतिप्रचंड प्रमाणात नदीतच सोडला जातो आजच्या नद्या म्हणजे जवळ- जवळ घाण पाण्याची जणु मोठमोठी गटारे अशीच त्यांची अवस्था झालेली पाहायला मिळते.

हवेतील प्राणवायू म्हणजे ऑक्सीजन काही ठराविक प्रमाणात पाण्यात विरघळतात. हा ऑक्सि पाण्यातील अपायकारक घटकांचे विघटन करून त्याचे

निरूपयोगी पदार्थात रूपांतर करतो. परंतु या क्रियेत पाण्यातील ऑक्सिजनचे प्रमाण कमी होते. पाण्यातील जीवसृष्टीला त्यामुळे धोका निर्माण होतो.

पाण्यात मिसळणाऱ्या अनेक अपायकारक घटकांमुळे पाणी अशुध्द बनते हे दुषीत पाणी पिण्यात आल्याने अनेक जलजन्य आजार म्हणजे कावीळ, टायफाईड, कॉलरा यासारखे जीवघेणे आजार माणसांना होतात.

साखर कारखाने, रांसायनिक कारखाने, कागद कारखाने, लोह-पोलाद कारखाने यातील दुषित पाणी नदीच्या प्रवाहात मिसळून मोठ्या प्रमाणात जलप्रदूषण होते.

पाणी शुध्द राखणे ही आपलीच जबाबदारी आहे म्हणून पाणी अशुध्द होणार नाही. यासाठी आपण प्रयत्न केले पाहिजेत.

तळे, तलाव किंवा नदीचे पाणी जर काळपट दिसत असेल, त्यात वनस्पतीची भरमसाठी वाढ झालेली असेल किंवा त्यावर तेलकट तवंग पसरला असेल, तर ते पाणी प्रदुषित असल्याचे कळते. माशांच्या, इतर स्थलांतरित पक्षांच्या व इतर जलीय जीवांच्या संख्येतील घट ही सुध्दा प्रदूषणाची शक्यता दाखवते, तर मेलेले मासे प्रदूषणाची खात्रीच पटवतात.

जलप्रदूषणाची प्रमुख कारणे

- सांडपाण्याच्या विल्हेवाटीची योग्य व्यवस्था नसल्यास सांडपाणी आपल्या पिण्याच्या पाण्याच्या स्त्रोतामध्ये मिसळले जाते. या पाण्यामध्ये शिजवलेले अन्न प्रदूषित होते आणि प्रदुषित पाण्यामुळे संसर्गजन्य रोग पसरतात.
- कारखान्यामधील उत्सर्जके प्रक्रिया न करता, तशीच पाण्यात सोडणे, उदा. साखर कारखाने, कापड उद्योग, मद्यार्क कारखाने, इलेक्ट्रोप्लेटिंग, जंतुनाशके, औषधे, कागद व लगदा, चामडे, रंग इत्यादी उद्योग पेट्रोरसायने पोलाद अशा उत्पादनाच्या बहुसंख्य कारखान्यामधील उत्सर्जकांमध्ये प्रदुषके असतात. प्रक्रिया न करता जर ही उत्सर्जक थेट पाण्यात सोडली तर पाण्याचे साठे प्रदूषित होतात.
- तप्त उत्सर्जित पाणी - पाण्यातील परिसंस्थांवर औष्णिक व आण्विक वीजनिर्मिती केंद्रासारख्या उद्योगामधून सोडल्या जाणाऱ्या तप्त पाण्याचा विपरीत परिणाम होतो. अशा प्रकारच्या प्रदूषणाला औष्णिक प्रदूषण म्हणतात. यामुळे प्रवाळांसारख्या नाजुक सजीवांना इजा होते.
- खाणकाम - खाणकाम प्रक्रियामध्ये जमिन व मातीची मोठ्याप्रमाणावर उलथापालथ होते. त्यामुळे जमिनीत खोलवर असलेली जड मुलद्रव्ये, सल्फर (गंधक) हे पदार्थ वर येतात. पावसाच्या पाण्याबरोबर हे पदार्थ आणि खाणीतील टाकाऊ द्रव्ये जमिनीवरील पाण्यात पसरतात, तसेच भूगर्भातील पाण्यात झिरपतात.

- शेती रसायने : रासायनिक जंतुनाशके आणि खते अरितिक्त प्रमाणात शेतात घातली की वनस्पती न शोषलेला भाग जमिनीत उरतो पावसाच्या आणि सिंचनाच्या वाहत्या पाण्याबरोबर हे पदार्थ जमिनीवरील आणि भूगर्भातील पाण्यात पोहचतात.
- घरातील टाकाऊ पदार्थ आणि मलमूत्र व अपमार्जकेयुक्त सांडपाणी (यामधील रोगजंतू नत्रयुक्त व फॉस्पेटयुक्त पदार्थ) यांमुळे विहिरी, तळी, नद्या, धरणे आणि समुद्रांचे पाणी प्रदूषित होते.
- वाळू व जमिनीच्या पृष्ठथराची धूप झाल्यामुळे जमणारा गाळ हीसुध्दा प्रदुषकेच मानली जातात. कारण त्यामुळे जलीय परिसंस्थांची हानी होते.
- दुषित पाण्यामुळे पसरणाऱ्या आजारांचे व त्यामधुन ओढवणाऱ्या मृत्युचे प्रमाणे आपल्या देशामध्ये फार मोठे आहे.

जलप्रदूषणाचे परिणाम

- पाणथळ जागांध्ये सांडपाण्यामुळे नत्र व स्फुरद मोठ्या प्रमाणावर तयार होतात. त्यामुळे विशिष्ट शेवाळे व जलपर्णीसारख्या वनस्पती मोठ्या प्रमाणावर वाढतात. याचा इतर जलीय वनस्पतींच्या वाढीवर विपरीत परिणाम होतो.
- मानवी विष्ठेत जंतांची अंडी, विषाणू व रोगजंतू यांसारखे अनेक घातक असू शकतात. पावसाळ्यात वाहत्या पाण्याबरोबर विष्ठा वाहून जाते व हे दुषित पाणी नद्या, तळी व विहिरीत मिसळते. यामुळे हे जलस्त्रोत प्रदूषित होतात अहेच प्रदुषित पाणी स्वयंपाकाला व पिण्यासाठी वापरल्यामुळे पटकी, हगवण व कावीळ यांसारखे आजार मोठ्या प्रमाणावर पसरतात.
- जड पाणी पिण्यासाठी वापरले तर प्रकृतीवर परिणाम होतो. मूतखडा होणे, अन्न शिजवण्यामध्ये येणारी अडचण आणि साबणाचा फेस न होणे इ. परिणाम दिसून येतात.
- घरगुती सांडपाणी आणि शेतातील सांडपाणी यामार्फत आलेल्या पाण्यातील नायट्रेट व फॉस्फेट या पोषणाद्रव्यांच्या अतिरेकामुळे पोषणातिरेकाची समस्या निर्माण होते. यामुळे पाण्यातील तणाची वाढ झपाट्याने होते. असे पाणी पिण्यासाठी, शेतीसाठी आणि उद्योगधंद्यासाठी अयोग्य असते. अशा पाण्यामध्ये विरघरळेल्या ऑक्सिजनचे प्रमाणे कमी होते. त्यामुळे जलचरांना जगणे अवघड जाते. तसेच असे घटक विनॉसी स्थितीमध्ये कुजतात आणि पाण्याला कुबट वास येतो.

- कारखान्यातून समुद्र, नद्या, तलाव यात सोडलेल्या गरम पाण्यामुळे समुद्रातील प्रवाळासारखे नाजुक प्राणी तसेच नदी, तलाव यातील संवेदनशील वनस्पती मरतात.
- समुद्रजीवांसह इतर अनेक प्राणी प्लॅस्टीकच्या वस्तु खातात. परंतु त्या प्राण्यांच्या पोटात या वस्तुचे पचन होवू शकत नाही त्यामुळे ते मरतात.
- अनेक प्रकारच्या विषारी जड धातुमुळे शरीराचे काही नाजुक भाग यकृत, मुत्रपिंड यांना अपाय होतो. पारा आणि कॅडमिअम या धातुमुळे अनुक्रमे, मिनामाटा, आणि इटाई-इटाई हे आजार होतात.
- ज्या पाण्यात नायट्रेटचे प्रमाण जास्त असते असे पाणी पिल्याने मानवी पचनसंस्थेतील जीवाणूद्वारे नायट्रेटचे नायट्राईटमध्ये रूपांतर होते. नायट्राईट हिमोग्लोबीनशी संयोग पावून मेटाहिमोग्लोबीन तयार होते. आणि रक्ताची ऑक्सिजन वहनाची क्षमता कमी होते. या रोगाला 'मिथॉनोग्लोबिनिमिया' असे म्हणतात.
- जड धातु आणि रासायनिक किडनाशकांचा जैविक अन्न साखळीत संचय होत जातो. ज्याची तीव्रता उच्च पोषण स्तराकडे वाढत जाते.
- पाण्यावर तयार झालेल्या तेलाच्या थरामुळे जलचरांच्या जीवनावर फार मोठा परिणाम होतो. त्याचबरोबर पक्षी, मासे आणि इतर जलजर यांनाही या विषारी घटकामुले हानी पोहोचते. तेलाच्या या थरामुळे पाण्याचा पृष्ठभाग वेगवेगळ्या वायुंची देवाणघेवण करण्यास असमर्थ ठरतो.
- औष्णिक शक्ती प्रकल्पातून बाहेर पडणारे गरम पाणी आणि शीत मनोरे यामुळे पाणी साठ्यांचे तापमान वाढते. जसजसे तापमान वाढत जाते

तसतसा पाण्यात विरघळलेला ऑक्सीजन कमी होत जातो. त्यामुळे जलचरांना जगण्यास अडचणी येतात.

- किरणोत्सारी घातक द्रव्यांचा वनस्पती, प्राणी आणि मानवी शरीरार संचय झाल्यास जनुकांमधील बदल किंवा मृत्यू ओढवू शकतो. प्रदुषित पाण्यामुले पाण्याचे सौंदर्य, करमणुकीचे मुल्य तसेच आर्थिक मुल्य कमी होते.

जलप्रदूषण कमी करण्याचे उपाय

- नागरी सांडपाण्यामध्ये स्वयंपाक घर व न्हाणी घरातील पाणी तसेच मानवी विष्ठा असते. या सांडपाण्यावर क्रमाक्रमाणे भौतिक व जैविक प्रक्रिया करून त्या दरम्यान सांडपाण्यातील साठ्याचे विघटन होते व रोगजंतूचे प्रमाणही कमी होते.
- जेथे सांडपाणी विल्हेवाटीसाठी प्रक्रिया केंद्र नाही अशा ठिकाणी सांडपाणी विल्हेवाटासाठी प्रक्रिया केंद्र सुरू करण्यात यावे.
- अनेक ठिकाणी असलेल्या गटारींची योग्य रचना आणि स्वच्छतेबाबत देखभाल करण्याची काळजी घेतल्यास ही समस्या सुटू शकते.
- मानवी विष्ठेचा मानवी आरोग्याला असणारा धोका लक्षात घेता सुयोग मलनिसरण प्रक्रिया याचा आपण अग्रक्रमाणे विचार करायला हवा.
- भारताच्या अनेक भागामध्ये पाण्याची कमतरता आढळते. अशा ठिकाणी कोरड्या मलनिस्सरणाच्या पर्यायी पद्धती व यंत्री वापरण्यात यावीत.
- कारखान्यामधुन बाहेर पडणारे सांडपाणी योग्य प्रक्रिया करून नंतर बंद गटारात सोडल्यास जलप्रदूषणास आळा बसेल.
- कचरा आगारामध्ये आणि भूमि भरण स्थळामध्ये अप्रदूषण करून कचऱ्याची घातकता कमी करता येते.
- सखल जागा तयार करून टाकाऊ पदार्थाला प्लॅस्टिकसारख्या वस्तुंचे अस्तर लावून त्यावर कचरा टाकून माती पसरल्याने प्लॅस्टिकच्या

अस्तरामुळे कचऱ्याला सुटणारे पाणी जमिनीत मुरत नाही त्यामुळे जमिन व पाण्याचे प्रदूषण होण्यास आळा बसतो.

- जलप्रदूषण टाळण्यासाठी सार्वजनिक नळासमोर साचणारे सांडपाणी वाहून जाण्यासाठी गटारे साफ केली पाहिजेत.
- आपल्या कृतीमुळे नदया, तलाव व विहिरी या भागातील पशु, पक्ष्यांना त्रास होणार नाही. तसेच वनस्पतींचा नाश होणार नाही याची खबरदारी घेतली पाहिजे.
- घरातील किंवा परिसरातील कोरडा कचरा गटारीमध्ये न टाकता त्याची योग्य विल्हेवाट लावण्याने जलप्रदूषणास आळा बसेल.

सांडपाणी व त्याची विल्हेवाट

स्वयंपाक घरातील सिंक व वॉशबेसिनचे आणि बाथरूममधील पाणी म्हणजे सांडपाणी यामध्ये डाळ, तांदुळ, भाज्या धुतलेले पाणी, भांडी व कपडे धुतलेले पाणी, आंघोळीचे पाणी असते. त्यात घन कचरा जवळ जवळ नसतोच आंघोळ कपडे व भांडी धुण्यासाठी जे वेगवेगळे साबण वापरतात त्यातील रसायने या पाण्यात असतात.

ग्रामीण भागात अशा पाण्याचा उपयोग परसाबागेकरिता करतात. किमान चार वाफे तयार करून त्यात पालेभाज्या, फळभाज्या, फुले, झाडे प्रत्येक आवडीची झाडे लावावीत. दररोज एका वाक्यात पाणी सोडल्यास प्रत्येक मिरची, कोथिंबीर, कडीलिंब, लिंबु, आले या वस्तु ताज्या आणि एकही पैसा खर्च न करता मिळु शकतात. शेताला वाफ्यात पाणी दिल्यामुळे डास व माशांचा उपद्रव होत नाही.

शहरात हे पाणी वाहुन नेण्यासाठी बंदिस्त गटारे असतात. त्यात रस्त्याचे धुतलेले पाणी पावसाचे पाणीही जाण्याची सोय असते. ते गावाबाहेर नदीत किंवा समुद्रात सोडण्यापूर्वी निर्धोक करून नंतर सोडणे हे प्रत्येक नगरपालिकेचे कर्तव्य आहे.

मलमुत्राची विल्हेवाट

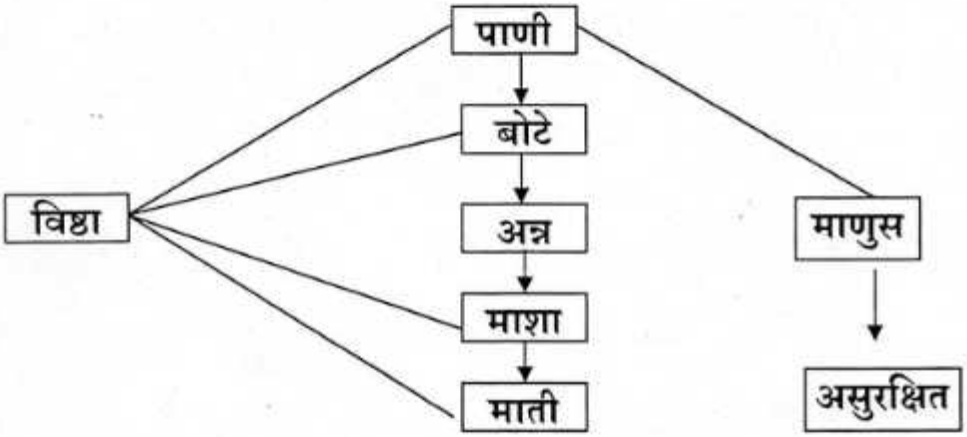
मलमुत्राची विल्हेवाट हा आपल्या देशातील अत्यंत दुर्लक्षित प्रश्न आहे. अनेक शिक्षित व्यक्तीही याकडे गांभीर्याने पाहत नाहीत. आपल्या परिसरातील व प्रवासाच्या ठिकाणी व कामाच्या ठिकाणी असणाऱ्या घाणीवर दुर्लक्ष करतात.

परिणामत: तो परिसर अस्वच्छ व दुर्गंधीयुक्त होतो. म्हणुनच इतरत्र उघड्यावर घाण न करता योग्य ठिकाणी ज्या त्या ठिकाणीच मलमुत्राची सोय करावी. तसेच पाण्याचा वापरही भरपुर करावा. अन्यथा त्या मलमुत्रावर डास व माशा बसतात व तेच डास व माशा आपल्या घरातील अन्नावर व इतर पदार्थांवर बसतात. तसेच आपल्या शरीरावर ही बसतात. त्याचा परिणाम म्हणजे रोगराई पसरते. व आरोग्यावर विपरित परिणाम होतात. त्याप्रमाणेच पावसाळ्यात पावसाच्या पाण्यात मिसळुन ते पाणी नदीला जाऊन मिळते व नदीचे पाणी दुषित होते.

विष्टेपासुन रोगप्रसार होण्याची पद्धत

आजारी व्यक्तीची विष्ठा हे रोगप्रसार होण्याचे मुळ कारण आहे. त्या विष्ठेतील रोगजंतु, पाणी, बोटे, अन्न, माशा आणि माती यांच्यामार्फत कसे सरवितात ते आकृती वरून लक्षात येते. जर स्वच्छतेच्या दृष्टिकोनातुन विष्ठेची योग्य विल्हेवाट लावली तर हा रोगप्रसार टळतो. ग्रामीण व शहरी भागात लॅट्रि न्सचा उपयोग करणे आवश्यक आहे.

विष्ठेपासुन रोगप्रसार

लॅट्रीन्सचे प्रकार

ज्या ठिकाणी पाण्याबरोबर मलमुत्र वाहून नेण्याची सोय नसते. असा ग्रामीण भाग शहराचा विस्तारित भाग, लहान शहरे त्या ठिकाणी वापरता येतील असे लॅट्रिन्स

1) बोअर होल लॅट्रिन्स

2) डगवेल लॅट्रिन्स

3) वॉटर सील लॅट्रिन्स

4)सकेट टाइप लॅट्रिन्स

5)सेप्टिक टॅक लॅट्रिन्स

6)ट्रेंच लॅट्रिन्स

फायदे

1)मैला काढण्यासाठी आणि स्वच्छतेसाठी स्वच्छकाची गरज नसते.

2)हा खड्डा खुप खोल व अंधारी असल्यामुळे त्यात माशांची पैदास होत नाही.

3)यांच्यामुळे माती व पाणी प्रदुषण होत नाही.

तोटे

1)छिद्राचा व्यास लहान असल्यामुळे त्याची क्षमताही कमी असते व त्यामुळे ते लवकर भरते.

2)बोअर होल घेण्यासाठी मशीनची आवश्यकता असते.

3)जिथे जमिनीतील पाण्याची पातळी खुप वर असते आणि जमिन भुसभुशीत असते त्या भागात या लॅट्रिन्सचा उपयोग करता येत नाही.

प्रकरण ४

सारांश व निष्कर्ष

निष्कर्ष

टाकाऊ पदार्थ व सांडपाणी हा चिंतेचा विषय आहे.

1) कचरा व सांडपाणी यांची योग्य विल्हेवाट लावणे आवश्यक आहे.

2) कचऱ्याची व सांडपाणी मैला वगैरे ची विल्हेवाट सुरक्षित रित्या कशी लावता येईल याचा नव्या पिढीने विचार करणे आवश्यक आहे.

3) निसर्ग व जलसंपत्ती सुरक्षित ठेवण्यासाठी प्रत्येकाने प्रयत्न केला पाहिजे.

4) 'स्वच्छता दिन' आरोग्य दिन यासारखे उपक्रम राबवले पाहिजेत.

5) हॉस्पीटल मधून बाहेर पडणार जैविक कचरा व न कुजणारा कचरा यापासून रोगराई पसरण्याची शक्यता असते. त्याची योग्य विल्हेवाट लावणे अत्यंत गरजेचे आहे.

प्रकरण ५

छायाचित्र विभाग

छायाचित्र विभाग

प्रकरण ६

संदर्भसूची

संदर्भ

इंटरनेट, वृत्तपत्रे, सकाळ, लोकमत, मासिके यांचा संदर्भ घेऊन हा प्रकल्प तयार केला.

लेखक	पुस्तक
लीला माडीवाले	आरोग्य व पर्यावरण
निखिल सावंत	लोकसंख्येचा विस्फोट
वीणा शहा	आपले पर्यावरण
सुशिला वसुदे	प्रदुषके
आज्ञा पुराणिक	वाढते प्रदुषण
सविता साकळे	पर्यावरणीय ऱ्हास

truelines

DATE : _/_/___

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय

पेठ वडगांव.

वाणिज्य विभाग.

सन : 2021 - 2022

वर्ग : बी. कॉम III

truelines
DATE : _/_/___

विषय : आधुनिक व्यवस्थापन पद्धती

प्रकल्पाचे नाव :- समारंभ व्यवस्थापन

विषय शिक्षिका :- प्रा. प्रा. अमृतसागर

अ.क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	रोल नं
①	प्रिती विलास भिंगार्डे	1104
②	प्रियंका नारायण सुनार	1175
③	गायत्री बाबासो चव्हाण	1108
④	सौरभ संग्राम माने	1138
⑤	आदित्य रमेश टोपकर	1200

truelines
DATE : _/_/____

अनुक्रमणिका

अ.क्र	घटक	पान नं
1)	प्रतिज्ञापत्र	1
2)	प्रमाणपत्र	2
3)	ऋणनिर्देश	3
4)	प्रस्तावना	4
5)	उद्देश	5
6)	संशोधन पद्धती	6
7)	पार्श्वभूमी	7
8)	संस्थेचे प्रोफाईल	8
9)	माहितीचे विश्लेषण	11
10)	सूचना	17
11)	निष्कर्ष	18
12)	संदर्भ	19

truelines

DATE : __/__/____

प्रतिज्ञापत्र.

प्रस्तुत अभ्यास प्रकल्प हा प्राथमिक सामग्रीवर अवलंबून आहे. या अभ्यास प्रकल्पाचे संबंधीत घटकांचा पुर्णता: सखोल अभ्यास केला आहे. यासाठी वडगाव या ठिकाणी जावून संबंधीत हॉल ला भेट दिली. तीची संपूर्ण अभ्यास केला. योग्य त्या घटकांचे चित्रीकरण केले व त्यांचे संकलन केले या अभ्यासासाठी संबधीत घटकांचे सहकारी दस्ताऐवज व पावती पुस्तकांची माहिती घेतली.

अ.क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	शेल नं	सही
①	प्रिती विलास भिंगार्डे	1104	Pbhingarde
②	प्रियंका नारायण सुतार	1175	Priyanka
③	गायत्री बाबासो चव्हाण	1108	Gchavan
④	सौरभ संग्राम माने	1138	Saurabh
⑤	आदित्य रमेश टोपकर	1200	Aditya Top

truelines
DATE : _/_/___

प्रमाणपत्र.

प्रा. प्र.स. अमृतसागर
वाणिज्य विभाग
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
महाविद्यालय पेठ-वडगाव

असे प्रमाणित करता येते की,

अ.क्र	विद्यार्थ्यांचे नावे	रोल नं
①	प्रिती विलास भिंगार्डे	1104
②	प्रियंका नारायण सुतार	1175
③	गायत्री बाबासो चव्हाण	1108
④	सौरभ संग्राम माने	1138
⑤	आदित्य रमेश टोपकर	1200

यांनी बी.कॉम, भाग तीन आधुनिक व्यवस्थापन पध्दती या विषयासाठी प्र.म, प्र.स, यादव हॉल चे गुणवत्ता व्यवस्थापन अभ्यासेब या शिर्षकाचा सादर केलेला प्रकल्प अभ्यास प्रकल्प व त्यांच्या स्वकष्टाच्या संबोधनातून सिद्ध झालेला आहे. सदर अभ्यास प्रकल्प माझ्या मार्गदर्शनाखाली व निरिक्षणाखाली तयार केला आहे.

दिनांक :-

मार्गदर्शक
प्रा. प्र.स. प्र.स. अमृतसागर

ठिकाण :-

truelines
DATE : __/__/____

ऋणनिर्देशन

प्रस्तुत अभ्यास प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी सर्वोच्च मोलाचे सहकार्य, स्नेह आणि मार्गदर्शन लाभले आहे. आमचे मार्गदर्शक आदरणीय प्रा. पृस. पृस. अमृतसागर वाणिज्य विभाग प्रमुख डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय पेठ. वडगाव यांनी हा प्रकल्प करण्याची मोलवान संधी उपलब्ध करून दिली त्याच बरोबर त्यांनी आम्हाला वेळोवेळी अभ्यास प्रकल्प कार्यात मदत केली आणि सातत्याने प्रेरणा सहकार्य आणि मार्गदर्शन केले आहे. त्याबद्दल त्याचे आम्ही शतशः ऋणी आहे.

त्याच बरोबर महाविद्यालयाचे प्राचार्य प्रा जे. सी. घाटगे सर यांनी अभ्यास प्रकल्प पूर्ण करण्यास प्रेरणा व प्रोत्साहन दिले त्याबद्दल त्यांचे मनपुर्वक आभार.

truelines

DATE : _/_/___

Event Management

* प्रस्तावना :-

मनुष्य हा उत्सवप्रिय प्राणी आहे. आपण भारतीय लोक तर खूपच उत्सवप्रिय आहोत अनेक प्रकारचे सण, समारंभ व विशेष कार्यक्रम साजरे करणे आपल्याला आवडते काही दशकांपूर्वी लिंब विवाह व इतर कौटुंबिक समारंभ एकत्र कुटुंबातील व्यक्ती घरच्या घरी साजरे करीत असत.

शहरीकरण, छोटी कुटुंबे, छोटी घरे व नोकरी व्यवसायाचे व्याप यामुळे असे समारंभ मंगल कार्यालयांकडे सोपवून त्यांच्याकडुन करवून घेणे हा प्रघात लहान-मोठ्या शहरात रूढ झाला आहे. औद्योगिकीकरण, सामग्री औद्योगिक क्षेत्राचा विस्तार, जागतिकीकरण, राष्ट्रीय व जागतिक पातळीवरील स्पर्धा यामुळे विपणनाचे महत्त्व वाढले आहे. करमणूक व क्रीडा क्षेत्रात आधुनिकता व व्यावसायिक दृष्टिकोण वाढला आहे.

व्यावसायिक, सांस्कृतिक, क्रीडा, करमणूक अध्यात्म, राजकारण इत्यादी सर्व क्षेत्रांत निष्णात व्यक्तींकडून समारंभ साजरे करवून घेण्याचा प्रघात पडला आहे.

समारंभ व्यवस्थापन मोठ्या शहरांपुरते मर्यादित न राहता छोटी शहरे व ग्रामीण भागापर्यंत पोहोचले आहे. भविष्यात हे व्यवस्थापन वाढणार असून एक करिअर म्हणून समारंभ व्यवस्थापन लोकप्रिय होत आहे.

truelines
DATE : __/__/____

* उद्देश *

1) M.S यादव हॉल पेठ वडगांव येथील समारंभ व्यवस्थापन पद्धतीचा अभ्यास करणे.

2) M.S यादव हॉल पेठ वडगांव येथे होणाऱ्या नवनवीन इव्हेंट्सची माहिती घेणे.

3) स्पर्धेला टिकायचे असेल तर नवनवीन उपक्रम व कार्यक्रमाची व्यवस्थापन वाढवणे यांचा अभ्यास करणे.

4) समारंभ करणाऱ्या ग्राहकांच्या मनातील व योजनेतील उद्देश जाणून करणे. याचा अभ्यास करणे.

truelines

DATE : _/_/____

* संशोधन पद्धती *

संशोधन म्हणजे सामान्यी पातळी वाढवण्या-साठी मुख्याच्या विषयाचा पद्धतशिरपणे केलेला अभ्यास होय. यामध्ये पुष्टी, नवीन विषयाचा अभ्यास आदी प्रकार असतात. कार्यक्रम व्यवस्थापन हा प्रमुख प्रकल्प करताना अनेक गोष्टी ध्यान द्याव्या लागल्या या प्रकल्पाचा शोध घेण्यासाठी दोन प्रकारे स्त्रोत उपयोगी पडले.

① प्राथमिक माहिती :-

संशोधकाद्वारे आवश्यक काही विशिष्ट घटक जोखण्याच्या उद्देशाने प्राथमिक डेटा गोळा केला जातो. या उद्देशासाठी त्याला विशेष घटक स्वतंत्रपणे त्यातील जे त्याला गोळा करण्याची आवश्यकता आहे.

② दुय्यम माहिती :-

याचीच जर उपलब्ध असलेल्या माहितीच्या स्त्रोताद्वारे गोळा केलेली माहिती असे वृत्तपत्र, टेलिव्हिजन व्यावसायिक किंवा इतर कोणत्याही संस्थेने आपल्या हेतुसाठी डेटा गोळा केला असतो.

प्रस्तुत संशोधन अभ्यास प्रकल्प हा दुय्यम साधन सामग्रीवर व M.S यादव हॉल येथे भेट देऊन प्रकल्प पूर्ण केला आहे.

truelines
DATE : __/__/____

* पार्श्वभूमी *

व्यावसायिक [Professional] रीतीने समारंभ साजरे करून देणे हा आधुनिक काळात व्यवसाय बनला आहे. त्यामध्ये करिअर करण्याची संधी मिळणे ही तरुणांसाठी महत्त्वाची बाब आहे.

दैनंदिन अनुभव आणि सामान्य निवडीच्या पलीकडे फुरसतीच्या वेळी सामाजिक किंवा सांस्कृतिक स्वरूपाची संधी साधून साजरा केलेला विशेष सोहळा म्हणजे समारंभ होय.

अनेकविध कार्ये सुरळीतपणे होण्यासाठी नियोजन निर्दोष होणे गरजेचे असते. ग्राहकाच्या गरजा व अपेक्षा लक्षात घेवून नियोजन करण्याचा अनुभव समारंभ व्यवस्थापन करणाऱ्यांकडे असतो.

समारंभातील विविध प्रकारची कामे कार्यक्षमतेने करणे ग्राहकाला शक्य होत नाही. समारंभ व्यवस्थापन करणाऱ्या कंपनीकडे विशेषकरुन लाभ घेवू शकणारे तज्ञ व्यावसायिक समारंभ व्यवस्थापक समारंभ संस्मरणीय होण्यासाठी नवीन कल्पनांचा उपयोग करतात. समारंभात ठराविक गोष्टी त्याच त्याच पद्धतीने होवून कंटाळा येवू शकतो.

गर्दीमुळे होणारी चेंगराचेंगरी, अपघात, समाजविघातक कृत्ये चोरी, वीजपुरवठ्यातील खंड, तांत्रिक कारणाने उपकरणे बंद पडून येणारा व्यत्यय अशा गोष्टी व अडचणी लक्षात घेवून प्रतिबंधात्मक उपाय योजले जातात.

तसेच सुरक्षा उपाय, वैद्यकीय सेवा यांची तजवीजही केली जाते. त्यामुळे कार्यक्रम सुरळीत पार पडू शकतो.

सैद्धांतिक पार्श्वभूमी

truelines
DATE : __/__/____

समारंभ व्यवस्थापनाची कार्यपद्धती

समारंभाच्या भिन्न प्रकारात काही कार्ये भिन्न प्रकारची असले स्वाभाविक आहे. परंतु बरीच कार्ये भिन्न समारंभात समान प्रकारची असतात. समारंभ साजरा करण्यात यश मिळविण्यास समारंभाचे नियोजन, संघटन, कर्मचारी, व्यवस्थापन, निर्देशन व नियंत्रण ही कार्ये करावी लागतात.

1] समारंभापूर्वीची कार्ये.

या कार्याचे प्रमाण व महत्त्व इतर कार्यापेक्षा जास्त असते ही कार्ये सांघीक स्वरूपाची असतात. प्रकल्प व्यवस्थापनाप्रमाणे संघटन रचना करावी लागते. संघातील सदस्यांमध्ये कामाच्या जबाबदारीचे वाटप करण्यात येते.

प्रथम ग्राहकाबरोबर चर्चा करून समारंभाची संकल्पना निश्चित करण्यात येते. ग्राहकाच्या अपेक्षा व त्यानुसार सूचना लक्षात घेऊन समारंभाची संकल्पना संक्षिप्त स्वरूपात कागदावर मांडली जाते.

त्यामध्ये आदानांची यादी व सूचना यांचा समावेश असतो. यानंतर समारंभ व्यवस्थापक समारंभाचे तपशीलवार वेळापत्रक तयार करतो. त्यासाठी समारंभातील महत्त्वाचे घटक लक्षात घेतले जातात. नियोजीत संकल्पना व्यवहार्य होण्यासाठी कंत्राटदार, इंजिनियर, आर्किटेक्ट यांच्याशी सल्लामसलत केली जाते.

उत्पादन व्यवस्थापक आपल्या अनुभवाच्या आधारे, संकल्पना व्यवहार्य आहे की नाही हे सांगू शकतात.

समारंभाचे अंदाजपत्रक व रोख पैशाचे प्रवाह पत्रक तयार करतो. त्यासाठी सर्व खर्च लक्षात घ्यावे लागतात. सर्व आदानांची माहिती अद्यावत ठेवल्यामुळे खर्चाचे अंदाज बिनचूक होता येतात.

truelines

DATE : __/__/____

2] समारंभानंतरची कार्ये :-

यामध्ये पुढील कामांचा समावेश होतो.

1] सेट, स्टेज इत्यादी अनरवठे

2] हिशेब पूर्ण करून, बिले अदा करणे.

3] जादा खर्चाची घानणी करणे.

4] समारंभाच्या घायाचित्रांची डॉक्युमेंटरी तयार करणे.

5] ग्राहकाला धन्यवाद देणारे पत्र पाठवणे, ग्राहकाकडून समारंभाविषयी प्रश्नावली भरून घेणे.

6] झालेल्या कामाचे मुल्यमापन करून, सर्व मदत करणाऱ्यांचे आभार मानणे. भविष्यात अधिक चांगल्या कामासाठी कोणत्या सुधारणा कराव्यात ते ठरविणे.

truelines

DATE : __/__/____

संस्थेची प्रोफाईल

हॉल 200 X 64 = 12800 स्के फुट पैकी स्टेज 25 X 40 = 100

स्के फुट प्रशस्त किचन व स्टोअर - 1800 स्के फुट डायनिंग हॉल एका वेळी 600 लोकांची जेवणाची बैठक व्यवस्था [ताट, वाटी सह] जेवण तयार करण्याची व जेवण वाढण्याची संपूर्ण भांडी.

वधुवरासाठी स्वतंत्र ए.सी रूम, अॅटॅच बाथरूम गिझर सह, गेट्स रूम अॅटॅच बाथरूम चार तसेच मिनी साउंड सिस्टिम केवल कपासेटिचा जनरेटर

वधुवरासाठी सोफा, व्ही.आय.पी सोफे - 8 तसेच हॉलसाठी खुर्च्या 600 जेवणाऱ्या खुर्च्या 100 जेवणासाठी स्टेनलेस स्टील टेबलस 100 तसेच जाजम, होमकुंड पाट, आरती, ताट, समई, चौरंग, गादया इ. आपल्या गरजेनुसार पुरवल्या जातात सोयी-सुविधा

कोणतेही कार्य उत्तम रितीने संपन्न व्हायचे असेल तर ग्राहक व व्यवस्थापन यांच्यातील वैचारिक सामंजस्याची आवश्यकता असते.

प्रत्येक बाबतीत व्यवस्थापनाचे क्रमाशी सहकार्य राहील.

नियम व अटी :-

हॉलच्या एक दिवस म्हणजे आज सायंकाळी ५ ते दुसरे दिवशी 5 वाजेपर्यंत असणा राहील ज्यादा वेळ हवा असल्यास पूर्वपरवानगी व ज्यादा भाडे देणे आवश्यक आहे.

हॉलचे सर्व भाडे बुकींग तारखेच्या एक महिना आधी भरणे तरच ते मान्य केले जाईल.

काही कारणाने आरक्षण ठरलेली तारीख बदल करावयाचा असेल तर व्यवस्थापक व आपल्या सोयीनुसार बदल करू शकाल.

एस. एस. यादव सांस्कृतिक भवन

2022.05.28 10:48

truelines

DATE : __/__/____

कार्यक्रम बुकींग तपशील

M. S. यादव हॉल पेठ वडगांव

कार्यक्रम मालकाचे नाव :- जयप्रकाश सुभाष सावंत

संपूर्ण पत्ता :- एस.टी स्टॅण्ड समोर पेठ वडगांव
फोन नं :- 9922712271

कार्यक्रमाचा तपशील :- लग्नकार्य

कार्यक्रम प्रमुखाचे नाव :- श्री संकेत राजाराम सावंत
संपूर्ण पत्ता :- पेठ वडगांव

कार्यक्रमाची तारीख :- 14/6/2022 वेळ :- 12.30 दुपारी

हॉल कार्यक्रमासाठी ताब्यात देणेचा दि :- 13 जुन 22 वेळ 6 वाजता

हॉल कार्यक्रम सोडण्याचा दिवस :- 13 जुन 2022
वेळ सायंकाळी 6 वाजता.

हॉल भाडे तपशील

1) हॉलचे ठरलेले भाडे
2) मॅनेजमेन्स जमा रक्कम
3) ठरलेली भाडे देणे रक्कम
4) साहित्य भाडे किंवा डिपॉझीट.
5) एकुण देणे रक्कम

truelines
DATE : _/_/___

समारंभ व्यवस्थापनाचे महत्त्व :-

समारंभ व्यवस्थापनाच्या लाभावरून त्याचे महत्त्व लक्षात येतेच तरीही त्याच्या महत्त्वाची वेगळी नोंद घेण्याइतके ते महत्त्वाचे आहे.

समारंभ व्यवस्थापनाचा उपयोग करून घेणारी यजमान संस्था किंवा कंपनी समारंभ व्यवस्थापनाचा व्यवसाय करणारी संस्था, सर्वसाधारण समाज व देशाची अर्थव्यवस्था या सर्वांच्या दृष्टीने समारंभ व्यवस्थापन महत्त्वाचे आहे.

समारंभासाठी परवानग्या मिळवण्याचे कार्य इव्हेंट मॅनेजमेंट कंपनीच करते. नियोजनाचा विचार सर्व दृष्टिकोनातून करण्याची जबाबदारी इव्हेंट मॅनेजर घेतात. कोणत्याही आवश्यक गोष्टीकडे दुर्लक्ष केले जात नाही. समारंभादरम्यानसुद्धा इव्हेंट व्यवस्थापक दक्ष राहतो व कार्यक्रम सुरळीत चालण्यास मदत करतो.

समारंभाच्या पूर्वतयारीत अक्षरशः शेकडो लहान-मोठी कामे गुंतलेली असतात. मोजक्या दोन-चार व्यक्तींनी ती कामे करायची म्हटली तर प्रचंड वेळ लागू शकतो समारंभ व्यवस्थापक आपल्या अनुभवी मनुष्यबळाचा उपयोग करून अनेक प्रकारची कामे वेगाने करवून घेतो. त्यामुळे वेळेची बचत होते. तसेच प्रत्यक्ष समारंभाचे नियोजित वेळापत्रकानुसार कामकाज केल्यामुळे वेळ वाचतो समारंभ व्यवस्थापकाचे पुरवठादार, कंत्राटदार, सेवा पुरवठादार यांच्याशी सतत संपर्क असतात.

संपर्क, अनुभव व सौदा शक्तीचा कौशल्याने वापर करून लागणाऱ्या वस्तू / सेवा कमी दरात मिळविल्यामुळे खर्चात बचत होते. व्यवस्थापकाने खर्च कमी केला तर अप्रत्यक्ष रीतीने योग्य किमतीत समारंभाचे कंत्राट ठरवण्याचा लाभ कंपनीला मिळतो.

truelines
DATE : _/_/____

*. शोध *

1) कार्यक्रमावर अधिक खर्च करणे. हे मोठे आव्हान M.S यादव हॉल यांच्यासमोर आहे.

2) अनपेक्षित शोक्युत आणि बजेटमध्ये बदल जसे येतात. तसे मंजुर किंवा नाकारण्यास कठीण जाणे.

3) M.S यादव हॉलमध्ये खराब हवामानासाठी बॅकअप योजना नसल्याने दिसुन येते.

4) नियोजित केलेल्यापेक्षा जास्त अनिधी किंवा उपस्थिती असताना इव्हेंट मॅनेजर ची झालेली धावपळ दिसून आली.

truelines

DATE : _/_/____

* सूचना *

1) कार्यक्रमावर अधिक खर्च न करता मापक खर्च करणे.

2) मागील बजेटच्या तुलनेत या वेळी अधिक चांगले काय करता येईल यासाठी तरतूद करणे.

3) अनपेक्षीत शेड्युल किंवा बजेट विकसताना त्या योजना आपल्याकडे आहेत की नाहीत त्याची खात्री करणे.

4) खराब हवामानामध्ये इव्हेंटची तयारी करताना सावधगिरी बाळगणे आवश्यक आहे.

5) इव्हेंट मॅनेजरला प्रमुख कार्यक्रम नियोजन समस्येचा अंदाज लावता आला पाहिजे.

truelines

DATE : _/_/___

* संदर्भ सूची *

1) M.S यादव हॉल पेठ वडगांव

2) आधुनिक व्यवस्थापन पध्दती.

3) W.W.W EVENT MANAGEMENT. COM

Stress Management

truelines

DATE : _/_/___

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय.

पेठ - वडगांव.

वाणिज्य विभाग.

सन - 2021-22.

वर्ग - बी कॉम III.

truelines
DATE : __/__/____

प्रतिज्ञापत्र.

प्रस्तुत अभ्यास प्रकल्प व प्राथमिक साहित्यावर अवलंबुन आहे. या अभ्यास प्रकल्पाचे संबंधित ग्रंथकाच्या पुर्तता सध्येत अभ्यास केला आहे. यासाठी अंबिप कागल या ठिकाणी जावून संबंधित कंपनीला भेट दिली तीचे संपुर्ण अभ्यास केला. योग्य त्या घटकांचे चित्रीकरण केले व त्यांचे संकलन केले व पावती पुस्तकाची माहिती घेतली.

अ.क्र	विदयार्थ्यांचे नाव	रो.नं	सही
1]	रेहाना मोहिद्दीन फकाक्कर.	1146	Rfakkar
2]	दिपाली बंडु लाड्यन	1130	Dipali
3]	शिवानी लक्ष्मण पाटील.	1160	Shivani
4]	प्रियांका लक्ष्मण पाटील.	1154	P
5]	काजोल यल्लाप्पा हिंडे	1180	Hinde

truelines
DATE : _/_/____

विषय : आधुनिक व्यवस्थापन पद्धती.

प्रकल्पाचे नाव : ताणतणावाचे व्यवस्थापन.

विषय शिक्षिका : एस. एस. अमृतसागर.

अ. क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	रो नं.
1]	रेहाना मोहिद्दीन पल्लावकर.	1146
2]	दिपाली बंडू लाखन.	1130
3]	प्रियंका लक्ष्मण पाटील.	1154
4]	शिवाणी लक्ष्मण पाटील.	1160
5]	काजोल यल्लाप्पा दिंडे	1186

truelines
DATE : _/_/____

अनुक्रमणिका.

अ.क्र	घटक	पान नं.
1]	प्रतिज्ञापत्र	1.
2]	प्रमाणपत्र.	2.
3]	प्रस्तावना.	3.
4]	प्रस्तावना.	4.
5]	उद्देश	5.
6]	संशोधन पद्धती	6.
7]	पार्श्वभूमी	7.
*8]	संस्थेचे प्रोफाईल	8.
9]	साहित्याचे विश्लेषण	9.
10]	सूचना	10
11]	निष्कर्ष	11.
12	संदर्भसूची	

truelines
DATE : _/_/___

ऋणनिर्देशन.

प्रस्तुत अभ्यास प्रकल्प पुर्ण करण्यासाठी सर्वप्रथम मोलाचे सहकार्य, स्नेह आणि मार्गदर्शन लाभले आहे. आमचे मार्गदर्शन अध्यक्षांचे प्रा. एस. एस. अमृतसागर वाणिज्य विभाग प्रमुख डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय पेठ. वडगांव. यांनी प्रकल्प करण्याची मौल्यवान संधी उपलब्ध करुन दिली त्याच बरोबर त्यांनी आम्हाला वेळोवेळी अभ्यास प्रकल्प कार्यात मदत केली आहे. सातत्याने प्रेरणा सहकार्य आणि मार्गदर्शन केले आहे. त्याबद्दल त्यांचे आम्ही शतशः ऋणी आहे.

त्याचबरोबर महाविद्यालयाचे प्राचार्य - सर यांनी अभ्यास प्रकल्प पुर्ण करण्यात प्रेरणा व प्रोत्साहन दिले. त्याबद्दल त्यांचे मनपुर्वक आभार.

truelines

DATE : _/_/____

प्रस्तावना

प्रत्येकाला आपआपल्या क्षेत्रात घरात-बाहेर समाजात वावरताना ताण-तणावाला तोंड द्यावे तो लागते. अवअस्वस्थ वाटणे, चिडणे, निरस होणे, घाबरणे, गुदमरणे, कुंचबणा होणे, यांसारख्या अनुभवाच्या माध्यमातून आपण आणले तणातणावच व्यक्त करित असतो. रोजच्या जीवनात आपण काही घटना अनुभवतो जसे आर्थिक स्थिती ढासल्याने पक्षाघात होणे, हृदयविकाराचा झटका येणे, परिक्षा व त्या वेळी आजारी पडणे, मूलाखती मध्ये महत्वाच्या गोष्टी नीट न सांगता येणे. अशा अनेक घटना घडताना दिसून येते. काही अंशी शारिरीक आजारा ची लक्षणे जरी दिसत असली तरी तर त्यामागचे कारण मानसिक असते.

ताणतणाव प्रत्येकांच्याच आयुष्यात येतात ते चुकविता येत नाहीत. ताण निर्माण झाल्यानंतर ते कमी करण्यासाठी त्याचे अवस्थापन माहिती असणे आवश्यक आहे. त्यासाठी जागरूक वहावयाचे व त्या दिशेने प्रयत्न करणे आवश्यक आहे.

truelines
DATE : _/_/____

उद्देश

1] किर्लोस्कर ऑईल इंजिन कंपनीची अधिस्तर माहीती होणे.

2] किर्लोस्कर ऑईल इंजिन कंपनीचा अभ्यास करणे.

3] किर्लोस्कर कंपनीचा परिपूर्ण अभ्यास करणे.

4] किर्लोस्कर कंपनी येथे ताणतणावाचे विश्लेषण करणे.

truelines
DATE : __/__/____

संशोधन पद्धती

संशोधन म्हणजे ज्ञानाची पातळी वाढवण्यासाठी प्रस्थापित विषयाचा पुनर्तपासणी केलेला अभ्यास होय. यामध्ये सत्याची तपासणी आणी मांडलेल्या तत्त्वाची पुष्टी नवीन विषयाचा अभ्यास आदी प्रकार असतात संपूर्ण तर्काचे व्यवस्थापन हा प्रकल्प करताना अनेक गोष्टी लक्षात घ्याव्या लागतात या प्रकल्पाचा गोषवारा लेखनासाठी दोन प्रकारचे स्त्रोत उपयोगी पडले.

1] प्राथमिक माहिती :—

संशोधकाद्वारे आवश्यक काही विशिष्ट घटक अभ्यासण्याचा उद्देशाने प्राथमिक डेटा गोळा केला जातो या उद्देशासाठी प्राथमिक व्याला विशेष घटक म्हणावे लागतील ते व्याला गोळा करण्याची आवश्यकता आहे.

2] दुय्यम माहिती :—

आर्थिक जर उपलब्ध असलेल्या माहितीच्या स्त्रोताद्वारे गोळा केलेली माहिती जसे वृत्तपत्रे टेलीव्हिजन व्यावसायिक किंवा इतर कोणत्याही संस्थेने आधीच्या डेटाची डेटा गोळा केला असेल

truelines
DATE : __/__/____

पार्श्वभूमी.

वस्तुत: ताण हा मुळा घटकाच्या दुसऱ्या घटकावरील परिणाम होय. कर्मचाऱ्यांच्या मानसिक अवस्थेवर काही कारणांमुळे अथवा घटकांमुळे परिणाम होऊन त्यातून मानसिक प्रतिक्रिया अथवा भावनिक क्रिया निर्माण होते.

व्याख्या :-

1) कार्यताण म्हणजे संघटनेतील लोक व कार्ये यांच्या आंतरक्रियेतून निर्माण होणारी स्थिती होय. लोकांमधील बदल हे त्यांचे लक्षण असून आडवारे त्यांच्या काम करण्याच्या सर्वसाधारण [नेहमीच्या] वर्तनामध्ये तफावत पडते.

ताणाची कारणे :-

कर्मचाऱ्यांमध्ये ताण निर्माण होण्याची विभिन्न कारणे दिसून येतात. कर्मचारी आ कंपनीमध्ये काम करतो. तेथील कार्य परिस्थिती [working conditions] तो आ सहकाऱ्यांसोबत काम करतो या सहकाऱ्यांचा समूह तो आ संघटनेमध्ये काम करतो त्या संघटनेची कारणे व स्वरूप बाह्य पर्यावरणाचे विभिन्न घटक इ. हे ताण निर्मितीचे मुख्य स्त्रोत आहे.

truelines
DATE : __/__/____

1] अवतीगत कारणे :-

कर्मचाऱ्यांमध्ये आपल्या कामासंबंधी व जबाबदारीसंबंधी ताण निर्माण होण्याची अनेक अवतीगत कारणे आहेत. ते पुढीलप्रमाणे.

1] जीवनक्षेत्रात बदल :-

कर्मचाऱ्यांच्या जीवन क्षेत्रामध्ये विभिन्न प्रकारचे बदल होतात. या बदलांमुळे ताण निर्माण होण्याची शक्यता असते हे बदल. बदली, बढती, पदोन्नती कार्यबदल, विभाग. बदल, वरिष्ठांमध्ये बदल, सहकाऱ्यांमध्ये बदल इत्यादी स्वरूपात असतात.

2] जीवनामध्ये बदल :-

कर्मचाऱ्यांच्या वैयक्तिक जीवनामध्ये सुद्धा अनेक बदल होत असतात. काही बदल अल्प मुदतीचे तर काही बदल दीर्घ मुदतीचे असतात.

3] व्यक्तिमत्व प्रकार :-

कर्मचाऱ्यांच्या अवतीमहत्त्वाच्या प्रकारातून यांची अवतीमहत्त्वाची काही वैशिष्ट्ये आढळतात. अवतीचा लिंगप्रकार, यांची कार्यशैली, वर्तनपद्धती, भावनाप्रधानता सहिष्णुता कोटेकोरपणा यशाची अभिलाषा इ. बाबींमुळे कर्मचाऱ्यांमध्ये ताण निर्माण होण्याची शक्यता आढळते.

truelines
DATE : __/__/____

५] भूमिकेबाबत विविधता :-

प्रत्येक कर्मचाऱ्यास वेगवेगळ्या भूमिका कराव्या लागत असल्यास त्यांतून भूमिकांबाबत संघर्ष निर्माण होतो. अशा भूमिकांबाबतच्या संघर्षामुळे कर्मचाऱ्यांवर ताण येण्याची शक्यता असते.

६] अवाजवी जबाबदारी :-

कर्मचाऱ्यांवर कामा-बाबत वाजवीपेक्षा अथवा त्यांच्या कुवतीपेक्षा जास्त जबाबदारी टाकल्यास या कर्मचाऱ्यांमध्ये ताण निर्माण होऊ शकतो. अवाजवी जबाबदारी हे ताण निर्मितीचे मुख्य कारण ठरते.

truelines
DATE : _/_/___

* कर्मचाऱ्यांच्या कामगिरीवरील परिणाम:-

1] कर्मचाऱ्यांची कार्यक्षमता कमी होते.

2] कर्मचाऱ्यांची मनोधैर्य कमी होते.

3] कर्मचाऱ्यांकडून कामामध्ये होणाऱ्या चुकीचे प्रमाण वाढते.

4] वरिष्ठांच्या आदेशांकडे दुर्लक्ष करण्याची प्रवृत्ती वाढते.

5] संघटनेच्या विभिन्न कार्यक्षेत्रात अपेक्षित परिणाम मिळत नाही.

6] कर्मचाऱ्यांच्या कामाची गती कमी होते.

7] कर्मचाऱ्यांच्या कामामध्ये विलंब, दिरंगाई व टाळाटाळ प्रमाण वाढते.

8] सरकारी कर्मचाऱ्यांमुळे होणाऱ्या वर्तनामुळे तणाव व विघाड निर्माण होते.

truelines
DATE : _/_/___

संस्थेची प्रोफाईल.

आजतागायत चार राज्यात पसरलेल्या किर्लोस्कर उद्योग समूहात सुमारे 5,000 लोक काम करतात देशातील निर्मिती मोटारी, डिझेल इंजिने व सेंट्रिफ्युगल पंप यांच्या सकल उत्पादनापैकी 36, 65 व 40 टक्के उत्पादन किर्लोस्करांकडून होते. तर समूहाचे सकल वार्षिक उत्पादन 63 कोटी रुपयांचे होते. जगातील साठ देशात यांची निर्यात पेठ आहे.

किर्लोस्कर उद्योग समूहात सेंट्रिफ्युगल पंप, व्हर्टिकल, लेथ, क्लच व्हॉल्व्हज, शेती कृषीगती यंत्रे, मिल्क कॉम्प्रेसर्स युनिट, मशिन, टूल्स, विद्युत मोटरी ते 800 अश्वशक्तीची वॉटरकूल्ड, डिझेल इंजिने यांत भरीची यंत्रे, एअर कॉम्प्रेसर रिफ्रिजरेशन कॉम्प्रेसर इ. यांचे उत्पादन होते.

Page No.
Date

माहितीचे विश्लेषण

अवस्थापन तंत्र :-

'तणावग्रस्त' ही धातमय स्थिती असल्यामुळे प्रत्येक व्यक्ती आपल्या परीने तिच्यातून मुक्त होण्याचा मार्ग शोधीत असतो. व्यक्तीने जेणेकरून अशा तंत्राचा कमी वापर करावा की, आपल्या भावना, इच्छा-आकांक्षाचे नियंत्रण करावे. यासाठी संरक्षण यंत्रणांचा अप्रत्यक्ष मार्गाचा अवलंब करून ताण काही प्रमाणात कमी करता येते.

सभोवतालची परिस्थिती बदलणे :-

बाह्य परिस्थिती ज्या वेळी अधिक उद्दीपकक्षम असते, त्यावेळी नवीन समस्या निर्माण होऊ लागतात. यातून जो अनपेक्षित घटना घडतील यामुळे मनुष्य अधिक सतर्क राहतो. शेवटी परिस्थिती नियंत्रणाबाहेर गेल्यास मानसिक ताण वाढतो. अशा वेळी ज्या परिस्थितीमुळे ताण कमी होती त्या परिस्थितीमध्ये काही प्रमाणात बदल करून तणावाची तीव्रता कमी करता येते. सभोवातलची परिस्थिती बदलताना निर्भीडपणा, माघार घेणे, तडजोड करणे, अबुरमता वाटाघाटी या विधायक मार्गांचा अवलंब करावा.

योग्य वातावरण :-

वातावरणातील होणारे अचानक बदल उदा:- खूप थंडी, खूप उष्णता, खूप गोंधळ, खूप दमटपणा व प्रदूषण (धूर, धुके, घातक द्रावके इ.) पाणी व हवेमधील आरोग्य,

Page No. / Date / /

प्रकाशावस्था आणि लोकांची गर्दी इ. मुळे मानवी शरीरावर व मानसिकेवर परिणाम होऊन ताण निर्माण होतो. परिस्थिती - जन्य कारणामध्ये आपल्या शरीराची देवण, क्षमता या ताणाचे प्रमाण अवलंबून असते. लोक वरील घटना, घटकांना बळी पडल्यामुळे ताणाला सामोरे जातात.

कामाबद्दल अनभिज्ञता :→

प्रामुख्याने अननुभवी कर्मचाऱ्यांना, कामाबद्दल पुरेशी माहिती नसल्याने कामाचा ताण जाणवू शकतो. तणावाच्या स्वीकारार्ह पातळीच्या आत कामगार तणाव नसतानाही अधिक चांगले कार्य करतात: प्रतिक्रिया सुधारते, हालचालींची गती वाढते आणि कामाची तीव्रता वाढते.

कार्यलयीन हुद्दा :→

कामाच्या ठिकाणी जोखमीच्या जबाबदाऱ्या आणि महत्वपूर्ण निर्णय घ्यावा लागणाऱ्या हुद्द्यांवर काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना कामाच्या तणावाचा सामना करावा लागतो.

नोकरीची असुरक्षितता :→

सध्याच्या स्पर्धात्मक कार्यपद्धतीत, कामाचा ताण हा अनिवार्यपणे येतोच. वाढती स्पर्धा, बदलती आर्थिक धोरणे, राजकीय बदल, तंत्रज्ञानातील प्रगती यामुळे नोकरीतील असुरक्षिततेचा तणाव कामाच्या ठिकाणी येतो.

Page No.
Date

क्षमतेपेक्षा अधिक काम :→

काही कारणांमुळे कर्मचाऱ्यावर त्याच्या क्षमतेपेक्षा अधिक काम सोपवले तर त्याच्यावर कामाचा ताण येतो. नियमानुसार, कर्मचारी जितके जास्त काळ काम करतात, ते संस्थेतील कामकाजाच्या वातावरणाशी अधिक चांगले असते. वेळेचा तर्कशुद्ध वापर केला जात नाही. स्वीकारलेल्या कामांना लागणारा वेळ आणि हातात असणारा वेळ यांचे गणित मांडून कामाची आखणी करणे

दैनंदिन कामाचे ताण :→

आजकाल शहरीकरण आणि वाढती लोकसंख्या यामुळे दुरदूरच्या उपनगरांत लोकवस्त्या पसरलेल्या असतात. परिणामी, कर्मचाऱ्यांचा दिवसाचा खरच्च वेळ प्रवासात आणि कामाच्या ठिकाणी जातो. अप्रत्यक्षरीत्या या बाबींचा कर्मचाऱ्यांवर ताण येताना जाणवतो. तसेच काही संस्था, आस्थापने किंवा कंपन्यांना दिवसाच्या कार्यकालाचे ठरीव वेळापत्रक नसते. यामुळेही तणावजन्य परिस्थिती निर्माण होते.

कार्यालयीन राजकरण :→

कामाच्या ठिकाणी होणारी गटबाजी आणि सांतुन होणारे राजकरण यामुळेही कामाचा ताण जाणवू येतो. कामाचा ताणाचे स्वरूप हे प्रसंगत काम किंवा कामाशी निगडित कार्यालयीन वातावरण आणि अन्य घटकांवरही अवलंबून असते.

Page No.
Date

* कामाच्या ठिकाणी तणाव कशामुळे येतो?

कामाच्या ठिकाणी तणाव हा दानिकारक शारीरिक आणि भावनिक प्रतिसाद असतो जो कर्मचाऱ्यावरील नोकरीच्या मागण्या आणि या मागण्यापूर्ण करण्यावर कर्मचाऱ्याच्या नियंत्रणाच्या प्रमाणा यांच्यात संघर्ष असतो तेव्हा होऊ शकतो कर्मचारणाने नोकरीमध्ये जास्त मागणी आणि परिस्थितीवर कमी प्रमाणात नियंत्रण यामुळे तणाव निर्माण होतो. कामाच्या ठिकाणी तणावाची उत्पत्ती अनेक कारणे शकते किंवा एकाच घटनेतून होऊ शकते याचा परिणाम कर्मचारी आणि मालकावर होऊ शकतो. परंतु जेव्हा आपण व्यवस्थापन शकत नाही अशा प्रमाणात तणाव येतो तेव्हा मानसिक आणि शारीरिक दोन्ही बदल होऊ शकतात.

जेव्हा या वर्तनात कर्मचारी गुंततात किंवा भावनिक अवस्थेत असतात त्यांना पुढील गोष्टी होण्याची अधिक शक्यता असते.

1] जबाबदारीकडे दुर्लक्ष करणे.

2] त्यांचे शारीरिक तणावाखाली देतात यामुळे ताण आणि सोयीची शक्यता वाढते.

3] निर्णयात चुका

4] विचार करण्याची किंवा लक्ष केंद्रित करण्याची क्षमता कमी करणे.

Ashokrao Mane Polytechnic

Rajdhani
DATE / /

* मालक व्यक्ती कामाच्या ठिकाणी तणाव दूर करण्यासाठी काय करु शकतात

अशा अनेक रणनीती आहेत ज्या तणाव नियंत्रित करण्यात आणि पुढाकार घेण्यास कामाच्या ठिकाणी त्यांचा प्रभाव कमी करण्यास मदत करु शकतात.
जर तुम्हाला कर्मचाऱ्याला तणावामुळे वेदना होत असतील तर पुनरावृत्ती आणि कठोर हालचाली कमी करण्यासाठी वर्कस्टेशन्स पुन्हा डिझाईन केले जाऊ शकतात
जॉब डिझाइन हा देखील एक महत्त्वाचा घटक आहे ज्यांच्या जॉब डिझाइनमध्ये कर्मचाऱ्यांच्या मानसिक आणि शारीरिक क्षमतांचा समावेश होतो. सर्वसाधारणपणे जॉब डिझाइन मार्गदर्शक तत्वे कामाच्या ठिकाणी तणाव कमी किंवा नियंत्रित करण्यास मदत करते
जर कामाच्या ठिकाणी खूप मोठा आवाज असेल तर श्रवण असेल तिथे आवाजावर नियंत्रण देण्यासाठी उपाय कंपनी लागू करते कामाच्या ठिकाणी आरोग्य आणि निरोगीपणा कार्यक्रम प्रदान करतात जे तणावाचे स्रोत आहे
कामावरील तणावाचे स्त्रोत कोणत्याही कारणामुळे असू शकतात उदाहरणार्थ कार्यक्षेत्रात नोकरीच्या मागण्या ह. कर्मचाऱ्यांचे सर्वेक्षण कंपनी करते आणि त्यांना मूल्य कारणे ओळखण्यास मदत करते.

truelines
DATE : __/__/____

सुचना:

1] कामाच्या ठिकाणी निरोगीपणाला प्रोत्साहन देणे.

2] लवचिक तास आणि रिमोट कामाच्या परवानगी देणे.

3] कामाचे ठिकाण सुधारित करणे.

4] सामाजिक कार्यक्रमांना प्रोत्साहन देणे.

5] शांत वेळ तयार करणे.

6] ऑनसाइट किंवा इतर समुपदेशन प्रदान करा.

7] तुमचे कर्मचारी ओळखा.

8] ताण कामाचे ओझे कमी करा.

9] कर्मचाऱ्यांशी संवाद सुधारा.

10] कामाचे वातावरण सुधारा.

Page No.
Date

Finding.

1) वरील प्रकल्पांवरून असे आढळून आले कि कर्मचाऱ्यांमध्ये ७ ते ४ काम करताना तणाव दिसून येतो.

2) कामाच्या ठिकाणी तणावपूर्वक वातावरण असल्याने त्यांना मानसिक तणाव हे येतो.

3) कामांत चुका झाल्यामुळे त्यांच्या पगार कपात होऊन त्यांच्या आर्थिक ~~बोजा~~ हे ताण येतो. त्यामुळे त्यांचे अवतीगत उगायुष्यात तणाव पूर्ण परिस्थितीत असते.

4) तणावपूर्ण परिस्थितीमुळे त्यांच्या खाजगी आयुष्यात अडचणी निर्माण होतात.

truelines
DATE : __/__/____

निष्कर्ष.

1] तणाव हे कर्मचारी जीवनाचे प्रमुख कारण आहे.

2] तणावामुळे नैराश्य आणि इतर गोष्टी होऊ शकतात

3] आरोग्य संस्थेत समस्या व्यवस्थापक आणि मनुष्य बळ विकास यांना हस्तक्षेप प्रदान करण्यात खूप एकत्रपरामर्शदी असावे लागते.

4] तणावाचा सामना कर्मचाऱ्यांच्या दैनंदिन जीवनाचा एक भाग आहे.

5] कार्य जीवन संतुलनाची अशी कर्मचाऱ्यांच्या कामाचा मुख्य हेतू स्वतःची प्रदान करणे आहे.

6] तणाव हाताळण्यासाठी प्रभावी धोरणे लागू शकतो.

Page No.
Date

संदर्भसूची.

1] किर्लोस्कर ऑईल इंजन कंपनी प्रा. लि. कागल मेट.

2] आधुनिक व्यवस्थापन पद्धती :—
प्रा. सुधाकर. एम. मस्कर
प्रा. वी. एन. लिमये
प्रा. ॲ. पी. व्ही. मोहिते.

3] इंटरनेट साइटस् — Google.com
youTube
wikipedia

Time Management truelines

DATE : _/_/___

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटी

वाणिज्य विभाग.

सन . 2021. 22.

वर्ग . बी:- कॉम - III

truelines
DATE : _/_/___

प्रतिज्ञापत्र.

प्रस्तुत अभ्यास पकल्प व प्राथमिक सामग्रीवर अवलंबून आहे. या अभ्यास पकल्पाचे संबंधीत घटकांचा पुर्णत: सखोल अभ्यास केला आहे.

यासाठी मंडप या ठिकाणी जावून संबंधीत कंपनीला भेट दिली. तीची संपूर्ण अभ्यास केला. योग्य त्या घटकांचे चित्रीकरण केले व त्यांचे संकलन केले त्या अभ्यासासाठी संबंधीत घटकांचे सहकारी दस्ताऐवजा व पावती पुस्तकांची माहिती घेतली.

अ. क्र	विद्यार्थ्याचे नाव	रोल नं	सही
1)	विकी अशोक कांबळे	1122	
2)	सुरज नानाजी भोसले	1197	
3)	सोहेल डोंगरीसाब पठाण	1147	
4)	स्वप्निल आबासाहेब सातपुते	1169	
5)	मल्लीकार्जुन बसप्पा आसंगी	1181	

truelines
DATE : _/_/____

विषय - आधुनिक व्यवस्थापन पद्धती.

प्रकल्पाचे नाव :- वेळेचे व्यवस्थापन.

विषय शिक्षिका :- एस. एस. अमृतसागर.

अ क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	रो. नं
1)	विकी अशोक कुंभरे.	1122
2)	सुरज तानाजी मोरस्ते.	1197.
3)	सोहेब डोंगरीसाहेब पठाण	1147
4)	स्वप्निल आबासाहेब सातपुते	1169.
5)	मल्लीकार्जुन बसप्पा आसंगी.	1181

truelines
DATE : __/__/____

प्रमाणपत्र

पुस. पुस. अमृतसागर
वाणिज्य विभाग
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
महाविद्यालय, पेठ - वडगांव

अजे प्रमाणित करता येते की,

अ. क्र	विद्यार्थ्यांची नावे	रोल नंबर
1)	विकी अशोक कांबळे	1122
2)	सुरज नानाजी भोसले	1197
3)	सोहेल डोंगरीसाब पठाण	1147
4)	स्वप्नील भाबासाहेब सातपुते	1169
5)	मल्लीकार्जुन बसप्पा आरंगी	1181

यांनी बी. कॉम. भाग. तीन आधुनिक व्यवस्थापन पद्धती या विषयासाठी Krishna Packging चे गुणवत्ता व्यवस्थापन अभ्यासणे या शिर्षकाचा सादर केलेला प्रस्तुत अभ्यास प्रकल्प व त्यांच्या स्वतःच्या संशोधनातून सिद्ध झालेला आहे.

दिनांक -
ठिकाण -

मार्गदर्शक
प्रा. पुस. पुस. अमृतसागर

truelines
DATE : _/_/____

अनुक्रमणिका.

अ क्र	घटक	पान नं
1]	प्रतिज्ञापत्र.	1.
2]	प्रमाणपत्र.	2.
3]	ऋणनिर्देशन.	3.
4]	प्रस्तावना.	4.
5]	उद्देश	5.
6]	संशोधन पद्धती	6.
7]	पार्श्वभूमी	7.
8]	संबंधीत प्रोफाईल	8.
9]	साहित्याचे विश्लेषण	9.
10]	कृती योजना	10.
11]	निष्कर्ष	11.
12	संदर्भसूची	12

truelines
DATE : __/__/____

ऋणनिर्देशन.

प्रस्तुत अभ्यास प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी सर्वोच्चच मोलाचे सहकार्य, स्नेह आणि मार्गदर्शन लाभले आहे. यामध्ये मार्गदर्शक आदरणीय प्रा. एस. एस. अमृतसागर वाणिज्य विभाग प्रमुख डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय पेठ वडगांव यांनी हा प्रकल्प करण्यासाठी मौल्यवान संधी उपलब्ध करून दिली याच बरोबर त्यांनी आम्हाला वेळोवेळी अभ्यास प्रकल्प कार्यात मदत केली आणि सातत्याने प्रेरणा, सहकार्य आणि मार्गदर्शन केले आहे. त्याबद्दल त्यांचे आम्ही शतशः ऋणी आहे.

त्याचबरोबर महाविद्यालयाचे प्राचार्य प्रा. जे. सर यांनी अभ्यास प्रकल्प पूर्ण करण्यास प्रेरणा व प्रोत्साहन दिले त्याबद्दल मनः पूर्वक आभार

truelines
DATE : _/_/___

प्रस्तावना

सध्याचे 21 वे शतक हे अत्यंत गतिमान युग आहे या युगात कोणतीही गोष्ट करताना 'काल' (Time) या घटकाला अनन्यसाधारण महत्व प्राप्त झाले आहे आपल्या कोणत्याही कृतीचे काळाचे एक परिमाण असते कोणत्याही व्यक्तीने आपल्या जीवनामध्ये ठरविलेल्या गोष्टी साध्य करण्यासाठी या परिमितीचे भान ठेवून अधिकाधिक व योजनाबद्ध कार्य करण्याची आवश्यकता असते कोणत्याही व्यक्तीने दिलेली दिलेले काम करण्यासाठी किती काळ व वेळ उपलब्ध आहे यांचा अंदाज घेऊन त्याप्रमाणे वेळेचे व्यवस्थापन केले तरच ते कार्य यशस्वी होऊ शकते वाढत्या औद्योगिकीकरणामुळे तांत्रिक व यांत्रिक प्रगतीमुळे जीवनातील विविध व्यवहार खूप जलद बनले आहेत.

आजच्या स्पर्धेच्या युगात उपलब्ध वेळेचा जास्तीत जास्त योग्य प्रकारे उपयोग कसा करून होता येईल याचा विचार करणे ही आज काळाची गरज बनली आहे

truelines

DATE : _/_/____

उद्देश

1] कॅम्प्यो पेट्रल कंपनीची अधिकतर माहिती देणे

2] कॅम्प्यो पेट्रल कंपनीचा अभ्यास करणे

3] कॅम्प्यो पेट्रल कंपनीचा परिपूर्ण अभ्यास करणे

4] कॅम्प्यो पेट्रल कंपनी येथील वेबेचे व्यवस्थापन करणे

truelines
DATE : _/_/___

संशोधन पद्धती

संशोधन म्हणजे जाणीवपूर्वक वाढवण्याची प्रक्रिया विद्यार्थ्यांनी पद्धतशीरपणे केलेला अभ्यास होय यामध्ये सत्याची तपासणी करणे मांडलेल्या तत्त्वांची पुष्टी नवीन विषयाचा अभ्यास आदी प्रकार अंतर्गत संपूर्ण वेळेचे व्यवस्थापन हा प्रकल्प करताना अनेक गोष्टी लक्षात घ्याव्या लागल्या या प्रकल्पाचा शोध घेण्यासाठी दोन प्रकारचे स्रोत उपयोगी पडतात.

1] प्राथमिक माहिती :—

संशोधकाद्वारे आवश्यक काही विशिष्ट घटक ओळखण्याचा उद्देशाने प्राथमिक डेटा गोळा केला जातो या उद्देशासाठी त्याला विशेष घटक संबंधी माहितीचे त्याला गोळा करण्याची आवश्यकता आहे.

2] दृश्य माहिती :—

आधीच उपलब्ध असलेल्या माहितीच्या स्त्रोताद्वारे गोळा केलेली माहिती म्हणजे दृश्यपत्रे. टेलिव्हिजन व्यावसायिक किंवा इतर कोणत्याही संस्थेने आपल्या हेतूसाठी डेटा गोळा केला असेल.

प्रस्तुत संशोधन अभ्यास प्रकल्प हा दृश्य साधनसामग्रीवर व कॅम्पो ग्रेव्हल कंपनी लि. शिरोली येथे भेट देऊन प्रकल्प पूर्ण केला आहे.

truelines
DATE : _/_/___

पार्श्वभूमी

वेळ - वेळ म्हणजे मेमके काय आपण उच्चारात किती वाजले हे सांगू शकतो व त्यावरुन वेळ ठरवू शकतो वेळ म्हणजे दोन एकापाठोपाठ घडणाऱ्या घटनांमधील अंतर होय.

व्याख्या :—

① भूतकाळाकडून वर्तमानात व वर्तमानातून भविष्यकाळे मांत घडणाऱ्या घटनांच्या कालातील अंतर म्हणजे वेळ किंवा काळ होय.

* वेळेची वैशिष्ट्ये :—

1] वेळेचे मापन सेकंदामध्ये वैशिष्ट्य म्हणजे वेळ किंवा काळ हा दशमिक व अलक्षणीय असा आहे

2] वेगापुमाणे वेळेचीही बचत करता येते.

3] वेळेचे योग्य प्रकारे नियोजन करता येते

truelines
DATE : _/_/___

4] वेळ मौल्यवान आहे Time is money असे म्हटले जाते पण Time is more precious than money असे म्हटले जाते

5] वेळेचे महत्त्व कधी एक सारखे वेगवेगळे म्हणजे वेळ कुणासाठी थांबून राहत नाही

6] वेळेची वारणी सर्वांसाठी सारखीच असते पैसा किंवा संपत्ती सारखी वाटणी विषम असू शकते

7] वेळ जाणा थांबवू शकत नाही एकदा गेलेली वेळ पुन्हा परत मिळविता येत नाही

8] वेळ वाया घालविता येतो किंवा सत्कारणी लावता येतो

9] पैसा किंवा संपत्ती साठवून ठेवता येते व वेळप्रसंगी त्याचा उपयोग करता येतो पण वेळ साठवून ठेवता येत नाही

10] वेळ मोजता येतो त्याचे मापन करणे शक्य आहे

truelines
DATE : _/_/__

* वेळेचे व्यवस्थापन :—

व्यवस्थापन शास्त्रात काल - वेळेच्या गणितला फार महत्व आहे. त्यामुळे कोणतीही संस्था, संघटना, कार्यालय किंवा औद्योगिक प्रतिष्ठान अशी सर्वत्रिकाणी वेळेला फार महत्व आहे. बुद्धिवनाकडे दोन्ह गोष्टी असतात एक बुद्धी व दुसरा वेळ व्यवस्थापकाला व्यवस्थापनाची या दोन्ही गोष्टींचा उपयोग करावा लागतो वेळेचे व्यवस्थापन [Time management] हा व्यवस्थापन शास्त्रातील अतिशय महत्वाचा घटक आहे

CASPRO
METAL INDUSTRIES PVT LTD.
KOLHAPUR.
AUGUST
WEL COME

truelines
DATE : _/_/___

संस्थेची प्रोफाईल

केंद्री ग्रुप हा आयर्न कॉस्टिंगला एक अग्रगण्य निर्माता आहे जो 1977 पासून OEM ला पूर्ण लक्ष देत आलेले आहे. पुरवतो आमची उत्पादने ऑटोमोबाईल, ट्रॅक्टर, रेल्वाईल रेल्वे पंप; केंद्रेमर आणि इतर सामान्य आभियांत्रिकी उद्योगासह्ये ग्लोबल OEM साठी सेवा पुरवितात आमची फाउंड्री अत्यंत विलग्ट ग्रे आयर्न [ग्रेड 500 FG200 ते FG350] आणि डक्टाइल आयर्न ग्रेड [500-7,400-15,600-3] मल्टिपेल कोअर; कमी मिनिमी लाडी [3-4 मेट्रिक प्रेशरयुक्त कास्टिंग लक्ष करण्यात माहिर आहे. 3000 PSI पर्यंत आणि मुलीस्टिंग मशीन, फिनिश केवळ 1,200 मेट्रिक टन वार्षिक. मार्क झमतेसह ऑपरेशन्स सुरु केल्या. आमच्या फोकसने आम्हाला 14,400 मेट्रिक टन वर्ष उत्पादन क्षमतेसह बाजार नेतृत्वाच्या स्थितीत वाढण्यास मदत केली आहे गुणवत्ता प्रणालीसह कडोर आंतरराष्ट्रीय मानकांचे पालन करून कंपनीच्या सर्व युनिट्सना ISO 9001 आणि IATF-16949 प्रमाणीकरणाने मान्यता देण्यात आली आहे.

truelines
DATE : _/_/___

माहितीचे विश्लेषण

* कॅस्प्रो मेटल कंपनी :—

कॅस्प्रो मेटल कंपना प्रा. लि 6 मार्च 1992 रोजी समाविष्ट केलेली एक अनसूचीबद्ध खाजगी कंपनी आहे ती खाजगी मर्यादित कंपनी म्हणुन वर्गीकृत आहे आणि ती कोल्हापूर, महाराष्ट्र येथे आहे त्याचे अधिकृत भाग भांडवल INR 50.00 लाख आहे आणि एकूण पेड-अप भांडवल INR 50.00 लाख आहे Caspro metal industries PVT. LTD. ची ऑपरेटिंग कमाई 31 मार्च 2021 रोजी संपणाऱ्या आर्थिक वर्षाची INR 1 कोटी - 100 कोटी आहे मागील वर्षाच्या तुलनेत ते EBITDA -37.54% ने कमी आले आहे त्याच वेळी त्याच्या शुद्ध नेटवर्थ - पेक्षे 2.94% वाढ झाली आहे कास्टिंग आणि तरलता शुल्कोत्तर येथे उपलब्ध आहेत

वर्णन :— कंपनी डाय कास्टिंग; ग्रॅव्हिटी डाय कास्टिंग आणि डाय-प्रिसिजन मशीनिंग घटकांचा निर्माता आहे

उत्पादन आणि सेवा :—

उच्च दाब डाय कास्टिंग, ग्रॅव्हिटी डाय कास्टिंग आणि डाय प्रिसिजन मशीनिंग घटक

truelines
DATE : _/_/___

आमच्या मोदिनुसार, cospro metal industries PVT. Ltd ची शेवटची रिपोर्ट केलेली AGM [वार्षिक सर्वसाधारण सभा] 30 सप्टेंबर 2021 रोजी आयोजित करण्यात आली कॅस्प्रो मेटल इंडस्ट्रीज प्रा. लि मध्ये अंबालाल राठोड विजय अंबालाल राठोड आणि इतर अनेकजण संचालक आहेत

cospro metal industries PVT. Ltd या कॉर्पोरेट ओळख क्रमांक [CIN] आहे.
U27101MH1992PTC065737
cospro metal industries PVT. Ltd ची नोंदणीकृत कार्यालय E-1 MIDC शिरोली लि कोल्हापूर महाराष्ट्र येथे आहे
आमची उत्पादने ऑटोमोबाईल, ट्रॅक्टर, टेक्सटाईल रेल्वे पंप, कॅप्रेसर आणि इतर सामान्य यांत्रिकी उद्योगामध्ये ग्लोबल OEM ग्राहकांची पुरवितात

भारतातील अग्रगण्य B2B मार्केट प्लेस, Jd mart हे सुनिश्चित करते की व्यवसाय, कियाकलापांमध्ये गुंतलेले ही लहान आणि मध्यम उद्योगांसाठी तसेच मोठ्या व्यवसायांसाठी एक अखंड प्रक्रिया आहे या व्यवसायांना त्यांच्या प्रेक्षकांपर्यंत पोहोचण्यास सक्षम करण्यासाठी, हे पोर्टल त्यांना डिजिटल कॅटलॉग द्वारे उत्पादने आणि / किंवा सेवांच्या बाबत त्यांचे ऑफरचे प्रदर्शन करू देते या व्यवसाय उत्पादनांची ऑफरची विस्तृत श्रेणी आहे आणि उत्पादन कॅटलॉग सूचीमध्ये कास्ट आयर्न कास्टिंग, कास्ट आयरन इ.

Rajdhani
DATE / /

* Data analytics :- कॅसप्रो कंपनीमध्ये तीन विभाग आहेत
i] Core Shop ii] मोल्डिंग iii] माशीनशॉप

* Core Shop :-

कोरशॉप मध्ये दोन प्रकार आहेत
1) कोल्डबॉक्स 2] हॉसिलकोर

1] कोल्डबॉक्स :-
i] कोल्डबॉक्स मध्ये कोर ही आमाईनचा वापर करुन कोर हि थंड असते कोर न
ii] कोर तयार करण्यासाठी वापरले जानारे साहित्य वालू, अमाईन, हवा, कॉप्रेसर, गारनियेल तेल. ~~आच्चा~~

कोर तयार करण्यासाठी वेळेचे अवस्थापन त्या कोर अवलंबून असते कोर तयार होण्यासाठी लागणारा वेळ 2 min ते 3 मिनीटात कोर तयार होती जेवढी कोर मोठी तेवढा वेळ जास्त लागतो. आपल्याला जर वेळ वाचवण्यासाठी कोर तयार होताना आमाईनचे टाईमिंग वाढवून आपण लवकरात लवकर ती कोर मिळवू शाकतो.

कोर तयार होण्यासाठी कोल्डबॉक्स खूप प्रकारचे माशीन आहेत ते किंमतीवर अवलंबून असते.

माशीन मध्ये टाईमिंग सेट करण्यासाठी
i] RAM Close Delay ii] Shooting Dealy iii] Shooting on Timer iv] Ex sol on Timer v] Gassing Dealy vi] LPP on Timer

हे टाईमिंग सेट केलेल असते आणि आपल्याला कोर तयार होण्यासाठी i] HPP ON Timer हे कमि जास्त केले जाते. ii] Amine Pam or Timer हे कोर तयार होण्यासाठी खूप महत्वाचे आहे कोर शेखण्यासाठी Amine Timing चा उपयोग होतो

Rajdhani
DATE / /

2] सिलकोर :-

i] सिलकोर ~~मध्ये~~ मध्ये गॅस चा उपयोग ~~करून~~ करून गरम कोर तयार होते.

ii] सिलकोर मध्ये कमि खर्चात जास्त उत्पादन मिळवले जाते.

iii] सिलकोरमध्ये गॅस चा उपयोग करून कोर तयार केली जाते त्यामुळे आपला वेळ वाचतो आणि पैशांची बचत होते.

कॅसप्रो कंपनीने कंपनीचे कोरशॉप चे काम बाहेरील लहान कंपनीस काम दिलून त्यांनी दुसऱ्या कंपनीचा पण फायदा होऊन स्वतःसाठी वेळ वाचवून कंपनीचे नुकसान होणार नाही याची काळजी घेतली आहे.

(ii)

Rajdhani
DATE / /

* मोल्डींग -

मोल्डींग या विभागात काम केले जाते की तिथे Job चे structure तयार केले जाते किंवा साचा तयार केले जाते.

i) structure तयार करण्या साठी मशिण मध्ये एक वेळ सेट केला जातो. ति वेळ एक किंवा दोन मिणिटाची असते व एक प्रकारचे साचा तयार होतो.

ii) Job चे साचा तयार होण्यासाठी लागणारा वेळ एक मिनिटात एक Job तयार होते व मशिन मध्ये वेळ सेट बेरजमी केले की एक दोन मिणिटात दोन किंवा चार Job तयार होते व वेळेत तयार करण्याचे केचे भाग घेतात.

iii) Job तयार करण्याची पद्धत -

एक पेटी मशीण वर घेतली जाते. वरतुन माती घेतली जाते व ति पेटी चूर्ण भरली जाते व नंतर वेळेत पेटी चूर्ण बरोबरी म्हणुन मशीण वर Auto सेट केले जाते Auto सेट केल्यावर वेळेच्या मंत Job हा तयार झालेला असतो.

iii) व साचा तयार झाल्यावर पुढे कोर सेट केली जा

जर मोल्डींग या विभागात जर कोर हे वेळेत भले नाही तर मोल्डींग विभागात काम हे थांबते म्हणुन कोर हे वेळेत कंपनी मध्ये आणली जाते यांची काळजी घेतली जाते.

* मोल्डींग या विभागातले तयार झालेले जॉब हे पुढे VMC व CNC या विभागात जाउन त्याचे जॉब ची फिनीशिंग केले जाते.

Page No.
Date

* MAchine shop *

VMC MACHINE

जॉब फॉन्ड्री मधून आल्या नंतर या जॉबचे पहिले ऑपरेशन हे VMC मशीनवर केले जाते. उदा. मिलींग, टॉपींग, ड्रिलींग अशा प्रकारचे अनेक ऑपरेशन या मशिवर मशीनवर केले जातात. हे सर्व करण्यासाठी प्रत्येक वेगवेगळ्या जॉबचे पिक्चर असतात. प्रत्येक जॉबचे प्रोग्रॉम वेगळी असतात. त्यानंतर या जॉबचे सेटिंग लावले जाते. सेटिंग मध्ये आपन लेंथ, फिड, स्पीड कमी-जास्त केले जाते.

त्यानंतर जॉबचे सायकल टायमिंग कमी-जास्त केले जाते. उदा. स्पीड जॉब जर 10 मिनिटात पूर्ण ऑपरेशन होत असेल 80 स्पीड वर तर या जॉबचे टायमिंग आपन स्पीड 120/100 करून तो जॉब आपन 7 मिनिटात तयार करू शकतो. त्यानंतर तो जॉब तयार झाल्यानंतर आत्ता तो जॉब चेक केला जातो. यासाठी गेजचा वापर केला जातो. एका जॉबचे वेगवेगळे ऑपरेशन असतात. त्यानंतर या जॉबची क्वॉलेटी चेक केले जाते.

मशिन चालू होण्याकरिता कॉम्प्लेसर चा वापर होतो. एअरप्रेशर असल्याशिवाय मशिन चालू होत नाही. जॉब फिनीश करण्यासाठी कुलंट मिक्स वॉटर वापर केला जातो त्यामुळे जॉब रस्ला गंज वैगेर चढत नाही.

kaco

truelines

DATE : _/_/____

सुचना

1] आपला वेळ खुला वाया जाणी एक यादी बनवा.

2] यादीतील कोणकोणत्या बाबीवरील वेळ कमी करता येईल याचा विचार करा.

3] प्रत्येक काम हे किंवा नियोजित शक्तिवर करा.

4] कोणत्या गोष्टींची वाट पाहण्यात वेळ घालवू नका.

5] रिकाम्या वेळेचा सदुपयोग करा.

6] एकच वेळी एकच काम करा.

7] कोणती साधने वापरण्यात नियंत्रण करु नका.

8] विनाकारण विचार करण्यात आणि तणाव-तणावात वेळ वाया घालवू नका.

9] उत्पादनाच्या व्यवस्थापनाची साधने वापरा. उदा, - एजेण्ड ; कॅलेंडर ; पत्रपत्र

Page No.
Date

Finding.

1] वेब व्यवस्थापन कामावरील ताण कमी करते आणि त्वरित कार्य करण्याची क्षमता देते.

2] वेब व्यवस्थापन वैयक्तिकरित्या आणि कार्यसंघादरम्यान दर्जेदार कार्य तयार करते.

3] वेब व्यवस्थापन उत्पादकता आणि कार्यक्षमता वाढवते.

truelines
DATE : _/_/___

निष्कर्ष

1] वेब व्यवस्थापन उत्पादकता आणि कार्यक्षमता वाढवते.

2] हे एक चांगली व्यावसायिक प्रतिमा आणि एक चांगले व्यवसायिक वातावरण तयार करते.

3] वेब व्यवस्थापन कामावरील ताण कमी करते आणि त्वरीत कार्य करण्याची संधी देते.

4] वेबचे व्यवस्थापन केल्याने प्रगती आणि यातल्याची संधी मिळते.

5] हे जीवनाची महत्वपूर्ण उद्दिष्टे साध्य करण्याची संधी देते.

6] वेब व्यवस्थापन वैयक्तिकरित्या आणि कार्यसंघादरम्यान दर्जेदार कार्य तयार करते.

Page No.
Date

संदर्भसूची

1] केकती मेटल कंपनी प्रा. लि. शिरोली MIDC

2] आधुनिक व्यवस्थापन पद्धती :—
प्रा. सुधाकर. एस. साबळे
प्रा. श्री. सुनील. लिमये
प्रा. डॉ. पी. व्ही. मोहिते

3] इंटरनेट साईट्स —
google.com
youtube
wikipedia

Field Project

Sr. No	Place	Date
	Year 2021-22	
1	Shri Amrutsevak Sahakari Patsanstha Maryadit – Tatyasaheb Kore Nagar	20/04/2022
2	'Contribution of Freedom Fighter Ratnappa Kumbhar in Freedom Movement'	11/5/2022
3	'Contribution of Freedom Fighter Sanbhajirao Jadhav in Freedom Movement'	11/5/2022
4	'Contribution of Freedom Fighter Adagonda Patil in Freedom Movement'	11/5/2022
5	'Contribution of Freedom Fighter Ahamed Mulla in Freedom Movement'	11/5/2022
	Year 2020-21	
1	Jinappa Rayappa Khot : Contribution in Freedom Movement	09/04/2021
2	Nana Sangappa Khot : Contribution in Freedom Movement	09/04/2021
3	Nazamuddin Kazi : Contribution in Freedom Movement	09/04/2021
4	Gangaram Baba Ruikar : Contribution in Freedom Movement	09/04/2021
5	Babu Rama Jadhav : Contribution in Freedom Movement	09/04/2021
	Year 2019-20	
1	Bapu Eshwar Donwade :Contribution in Freedom Movement	05/02/2020
2	Contribution of Freedom Fighter Kallappa Chintamani Pandit in Freedom Movement'	05/02/2020
3	Contribution of Freedom Fighter Payapa Yashvant Dhanane in Freedom Movement'	05/02/2020
4	Contribution of Freedom Fighter Damodar Dadoba Gurav in Freedom Movement'	05/02/2020
5	Co-opeartive Society- Shri Datta Nagri Patsanstha Urun-Islampur	20/03/2020
	Year 2018-19	
1	Jaggery Industry in Kolhapur District	30/04/2019
2	Kolhapuri Footwear Industry in Kolhapur District	30/04/2019
	Year 2017-18	
1	Tourism in Kolhapur District	30/04/2018
2	Forts in Kolhapur District	30/04/2018
3	Temples in Kolhapur District	30/04/2018

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Date
Page

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय,

पेठ वडगाव

वर्ग :- बी.कॉम. भाग ३

विषय :- सहकाराचा विकास

⇒ प्रकल्पाचे नाव ⇐

श्री. अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, तात्यासाहेब कोरे नगर.

विषय शिक्षकांचे नाव :- डॉ. ए. डी. अत्तार सर

सन :- 2021-22

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेढ वडगाव.

'वाणिज्य विभाग'

वर्ग :- बी. कॉम भाग तीन (सेम ६)

विषय :- 'सहकाराचा विकास'

प्रकल्पाचे नाव :- मे. अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, तात्यासाहेब कोरेनगर, संस्थेचा अभ्यास

अ.क्र	विद्यार्थीची नावे	रोल नं
1	अभिषेक रमेश खोत	1125
2	जयंत विष्णू खोत	1126
3	दिव्या वसंत दळवी	1169
4	प्राजक्ता सुभाष पाटील	1190

प्रमाणपत्र

सहाय्यक प्राध्यापक
डॉ. ए.डी अत्तार
अर्थशास्त्र विभाग
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
महाविद्यालय पेठ वडगाव

असे प्रमाणित करण्यात येते की,

अ.क्र	विद्यार्थीची नावे	रोल नं
1	अभिषेक रमेश खोत	1125
2	जयंत विष्णू खोत	1126
3	दिव्या वसंत दडवी	1111
4	प्रांजक्ता सुभाष पाटिल	1190

यांनी बी. कॉम भाग तीन सहकाराचा विकास या विषयाचा मी अंतर्गत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित कोरेनगर या शीर्षकाचा अहवाल केलेला प्रस्तुत अभ्यास प्रकल्प हा त्यांचा स्वतःच्या संशोधनातून सिद्ध झालेला आहे. सदर अभ्यास प्रकल्प माझ्या मार्गदर्शनाखाली झाला आहे.

दिनांक :-

मार्गदर्शक.

प्रतिज्ञा पत्र

आम्ही , प्रतिज्ञापुर्वक निवेदन करतो कि श्री अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित तात्यासाहेब कोरेनगर या शिर्षकाचा अभ्यास प्रकल्पाचे संशोधनात्मक काम पूर्ण केले असून हा अभ्यास प्रकल्प बी कॉम तीन, सेमिस्टर 6 'सहकाराचा विकास' या विषयासाठी लिहला आहे .

अ.क्र	विद्यार्थ्यांची नावे	रोल नं	सही
1)	अभिषेक रमेश खोत	1125	
2)	जयंत विष्णू खोत	1126	
~~3)~~	~~स्वप्निल आवासाहेब सातपुते~~	~~1169~~	
4)	दिशा वसंत दळवी	1111	
5)	प्राजक्ता सुभाष पाटिल	1190	

ठिकाण :- पेठ वडगाव.

दिनांक :- 03/07/2022

अणुक्रमणिका

अ.क्र	घटक	पान नं
1.	प्रस्तावना	1.
2.	उद्देश	2,3
3.	स्वानिधी	4.
4.	संस्थेची गतवर्षाची गुतवणुक सांख्यिकिय परिस्थिती	5,6
5)	पतसंस्थेचे कार्यक्षेत्र विस्तार	7
6)	ठेवी	8
7)	कर्ज	9
8)	गुतवणुक व निधी व्यवस्थापन	10.
9)	संस्थेची नफाक्षमता	
10)	हिशोब तपासणी	
11)	निष्कर्ष.	

प्रस्तावना

सहकार क्षेत्र आणि त्यातही सहकारी पतसंस्था प्रामाणिकपणा, विश्वसनीयता, वृत्ती आणि विश्वास या संकल्पनेचा अन्योन्यसाधारण महत्व आहे. हे ओळखून अमृता परीवारातील प्रत्येक घटक हा पतसंस्थेच्या प्रगतीसाठी हातभार लावत असतो सभासद, ठेवीदार कर्जदार, ग्राहक हितचिंतक व मार्गदर्शक आशा सर्वच घटकांनी हा अहवाल सादर करण्यास योगदान व सहकार्य देऊन आपल्या पतसंस्थेची शाखा भरारी कायम ठेवली आहे.

सहकारी पतसंस्थेची प्रामुख्याने सभासद, संचालक, सेवक व आपणाकडे येणारा ग्राहक या चार खांबांवर उभी असते. सभासदांचे व ग्राहकांचे मिळणाऱ्या सेवेतून होणारे समाधान संचालकांचे कार्यक्षम, पारदर्शक सहकार्य व सेवकांची त्याग भावनेची आपुलकीची सेवा आपले संस्थेत दिसून येते.

पतसंस्थेचा मुख्य आधार म्हणजे सभासद त्यांनी अत्यंत दृढ विश्वासाने (जो कार्यमुखी विश्वास दाखविला) त्याबद्दल आपले आभार व्यक्त करतोस आमचे हात बळकट झाले. सहकारात शिस्त, प्रामाणिकपणा, चिकाटी, उरक आणि कार्यक्षमता असेल तर शेवाचा वटवृक्ष बनतो. त्याच बरोबर संस्थेच्या प्रमुख उद्देशांची पूर्तता करण्यासाठी संस्थेचे सभासद, हेवीदार, खातेदार व ग्राहकांना सांगितिक आशा सेवा उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत.

उद्देश

१] मी अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित तात्यासाहेब कोरेनगर, या सहकारी संस्थेचा परिपूर्ण अभ्यास करणे.

२) मी अमृत सेवक सहकारी पतसंस्थेच्या नफा-तोटा पत्रकाचे विश्लेषण करणे.

गृहीते

१) मी अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, तात्यासाहेब कोरेनगर संकलित केलेल्या ठेवी व वितरीत केलेली कर्जे याबाबी कार्यक्षेत्रामध्ये चांगले कार्य केल्याचे दिसून येते.

२] मी अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, कोरेनगर या पतसंस्थेच्या माध्यमातून विविध प्रकारच्या ठेवींमध्ये सातत्याने वाढ होत आहे.

३] मी ~~[illegible]~~ अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, कोरेनगर या पतसंस्थेचे उत्कृष्ट आर्थिक नियोजनामुळे नफ्यामध्ये सातत्याने वाढ असल्याचे दिसून येते.

संशोधन पद्धती

प्रस्तुत संशोधन प्रकल्प हा दुय्यम साधन सामुग्रीवर अवलंबून आहे. याकरिता श्री अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, तात्यासाहेब कोरेनगर, या संस्थेचा वार्षिक अहवाल वापरण्यात आला आहे. हा संशोधन प्रकल्प 'श्री अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, तात्यासाहेब कोरेनगर याकरिता मर्यादित आहे.

truelines
DATE : __/__/____

* ~~भांडवल~~ भागभांडवल

कोणताही व्यवसाय आर्थिकदृष्ट्या सक्षम होणेसाठी त्या व्यवसायात स्वनिधी व भागभांडवलाचा पाया विस्तृत व भक्कम असणे गरजेचे आहे. दि 31/03/2019 अखेर रु. 266,67,860/- इतके आहे.

मागील बाकी 31/03/2018	भांडवल व देणी	चालू रक्कम 31/03/201
3,50,00,000.00	अधिकृत भांडवल	3,50,00,000.0
2,612.00	शेअर अनामत	112.00
10,88,057.94	राखीव निधी	3,30,10,288.95
10.88057.94	इमारत निधी	34,40,130.61
4,57,589.76	बीज फंड	5.57,413.16
4,201.09	धर्मादाय निधी /फंड	4.201.09
43,23,570.74	लाभांश सभासद निधी	43.23.570.74
96,808.26	किमंत उधारी निधी	36.808.26
1 72.686.18	कामगार कल्याण निधी	1.72 683.78.
1.24.059.09	गंगाजळी	0.00.

* सभासद

अहवाल सालात संस्थेच्या ताकूण सभासदांपैकी 50 इतके सभासद कमी होऊन 139 इतके नवीन सभासद झालेले आहेत दि 31/03/2019 अखेर ताकूण सभासद संख्या 1637 इतकी झालेली आहे.

truelines
DATE : __/__/____

अ.न	तपशील	2017-18	2018-19
1)	वाटप केलेली कर्जे	5,53,00162.00	4.57.06706
2)	वाटप केलेल्या कर्जाची वसुली	4.54.11,65400	4.26.07,640
3)	वर्षाअखेर येणे कर्जे	10.08,48,686.39	10,99,47.05

* जोखीम फंड :-

सभासद जमिनदार यांच्या सामाजिक बांधिलकिच्या जाणीवेतुन यापूर्वी सभासंदाच्याकडुन जोखीम . कंडापोटी रक्कम रु 3.16.338.33 इतकी जमा होती त्यामध्ये गतसालची नफ्यातून रक्कम रु. 10.00000/- तरतुद व त्यावरील व्याज असे एकुण फंडासाठी रुपये 11,13,223 वसुन करण्यात येवून एकुण फंड रुपये 14,29,861.33 झाला आहे. सदर फंडातून चालू आर्थिक वर्षात मयत सभासदाच्या कर्ज खाती रक्कम रु. 1,84,402 जमा केली असून अहवाल साल अखेर 12.45.459.33 इतका जोखीम फंड शिल्लक आहे.

* सभासद सवलत .

संस्थेच्या सभासदाना दिपावलीनिमित्त 31/03/2018 अखेर थकबाकी नसलेल्या प्रमाणात माल खरेदीवर सवलत दिली असून त्याची रक्कम 13,36,575.00 इतकी होती. तसेच सभासदाना दिपावली भेट म्हणून, बदाम अलमंड, सुवासिक तेल, मोती साबण वाटप केले आहे, याची रक्कम 2,16,237.00 इतकी होती. अशा प्रकारे अहवाल सालात सभासदाना रक्कम रु 15.52.812.00 सवलत व भेटीच्या स्वरूपात दिलेली आहे

truelines
DATE : _/_/___

* ठेवी.

सर्वच वित्तीय संस्थांना ग्राहकांनी संस्थेकडे ठेवलेली ठेवीची पुंजी हा महत्वाचा घटक मानला जातो कोणत्याही संस्थेची ठेवीची मधील वाढ हि त्या संस्थेच्या जनमानसातील असलेल्या विश्वासार्हतेचे प्रतिक असते. ठेवीच्या व्याजदरातील स्पर्धात्मक परिस्थितीतही इतर संस्थेच्या ठेवीचे व्याजदराचे तुलनात्मक माहितीचा अभ्यास ठेवीचे व्याजदर इतर संस्थेच्या तुलनेने आकर्षक ठेवलेले आहेत कि 31/03/2019 अखेर संस्थेकडे ४ कोटी ४० लाख इतकया ठेवी आहेत.

मार्जिन शिल्लक 31-03-2018	तपशील व ठेवी	पोट रक्कम	31-03-2019
5.71.79.429.00	ठेवी		4.73.90.303.00
7.74,993.00	रिकरींग ठेव	6.17,343.00	
2,95,72,520.00	कायम ठेव	29.60,1950.00	
31.87.487.00	मुदतबंध ठेव	54,92,573.00	
2,36,64,429.00	बचतखात ठेव	1.16.18.694.00	

* कर्ज

जनसंस्था क्षेत्रातील प्रतिकूल परिस्थिती, इतर वित्त संस्थेन व्याजदरामध्ये केलेला बदल इ. बाबींचा अभ्यास करून होतलेले निर्णय तसेच संस्थेने अंगीकृत केलेले तंत्र ज्ञान, पारदर्शक वितरण प्रक्रिया यामुळे संस्थेचा कर्ज व्यवसाय 10 कोटी 08 लाख इतका झाला आहे संस्थेने अहवाल साल व मार्जिन वर्षामध्ये केलेल्या कर्ज वाटपाची आकडेवारी पुढीलप्रमो

truelines
DATE : __/__/____

* वारणा दुध व दुग्ध पदार्थ विक्री केंद्र :-

सदर विक्री केंद्रामार्फत कामगार कॉलनी-मध्ये घरपोच वारणा दुध विक्री सेवा दिली जाते तसेच तात्यासाहेब कोरेनगरमधिल संस्था व सभासदांना दुध पुरवठा केला जातो.

अहवाल सालात 1.15.241 लिटर्स दुध विक्री झाली असून सदर विक्री केंद्रामार्फत दूध व दुग्ध पदार्थांची एकूण रक्कम 69 लाख 12 हजाराची विक्री केली आहे.

* वारणा मिल्क पार्लर.

आपल्या भी वारणा सह. दुध उत्पादन संस्थांना भेट देण्याकरिता येणाऱ्या शासकिय, निमशासकिय शाळा, महाविद्यालय व कौटुंबिक सहली तसेच शिवपार्वती मंदिरास सतत भेट देत असतात सदर सहलींना वारणा दुग्धपदार्थांची चव चाखणेस व खरेदी करणेस सोयीस्कर होणेकरिता शिवपार्वती मंदिरासमोर अद्यावत व सुसज्ज वारणा मिल्क पार्लर विक्री केंद्र चालू केले आहे व त्यास उत्तम प्रतिसाद मिळत असून ग्राहकांची सदर पार्लरमध्ये असणाऱ्या सुविधा व मिळणाऱ्या आपुलकिच्या सेवे-बद्दल समाधान व्यक्त होत आहे. येथील विक्री 15.17.867 रु इतकी आहे.

निष्कर्ष

1] मागील वर्षाच्या एकूण सभासदांच्या संख्येची तुलना करता चालू वर्षी एकूण सभासदांची वाढ होऊन ती 12.65 %. इतकी आहे.

2] गेल्या सत्तावीस वर्षात ठेवीचा आलेख संस्थेने सतत उंचावत ठेवला आहे आणि गतवर्षीच्या तुलनेत अहवाल साठत ठेव वाढीचे प्रमाण 17.00%. इतके आहे.

3] गेल्या वर्षापेक्षा कर्ज वितरणात रु 7,31,41,422 /- वाढ झाली असून ही वाढ 18.68 %. इतकी झाली आहे.

4] गेल्या वर्षीच्या थकबाकीचा (278%) तुलनेत या वर्षी थकबाकीच्या प्रमाणात (37) 0.39% एवढी वाढ झाली असून संस्थेने अजून चांगल्या प्रकारे थकबाकीची वसूली करणे अपेक्षित आहे.

5] वरील संस्थेचा अहवाल पाहता उपलब्ध निधीची केलेली गुंतवणूक, उत्तम वसूली यामुळे व कर्जवाटपामध्ये झालेली वाढ यामुळे नफा क्षमतेत सुधारणा झाली आहे

संदर्भसूची

1] श्री. अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, तात्यासाहेब कोरेनगर.

2] सहकाराचा विकास - डॉ. रुपा शहा
डॉ. बी. एच. दामजी

3] वर्तमानपत्रे दै. सकाळ, दैनिक लोकमत.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

(2021-2022)

T.Y.B.A.

नोटीस

दिनांक :12 /02 /2022

इतिहास विषयाच्या बी.ए.भाग ३ या वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०२१-२०२२ मध्ये आपल्याला देण्यात आलेल्या विषयाप्रमाणे पहिल्या सत्रा करिता विभागांतर्गत घेण्यात येणारे (१० गुण) प्रोजेक्ट पूर्ण करून ३०मे २०२२ पर्यंत डॉ.रणजीत माने यांच्याकडे जमा करावे. सदर तारखेच्या आत प्रोजेक्ट देणे बंधनकारक राहील. प्रोजेक्ट न दिलेल्या विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मुल्यांकनाचे गुण विद्यापीठास पाठविले जाणार नाहीत याची सर्वांनी नोंद घ्यावी.

विभागप्रमुख

Head
Department of History,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Date: 11/02/2022

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **Field Project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2021-2022 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyala
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'स्वातंत्र्य सैनिक रत्नाप्पा कुंभार'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Atole Vinod Dhanaji
Mr. Bamane Sourabh Pandurang
Mr. Divekar Prathamesh Ashok
Mr. Khade Prakash Sakharam
Mr. Kumbhar Amruta Deepak
Mr. Mulla Irfan Gulab

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2021-2022)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'स्वातंत्र्य सैनिक रत्नाप्पा कुंभार' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **11 / 05 / 2022**

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Student/Investigator)

Mr. Atole Vinod Dhanaji
Mr. Bamane Sourabh Pandurang
Mr. Divekar Prathamesh Ashok
Mr. Khade Prakash Sakharam
Mr. Kumbhar Amruta Deepak
Mr. Mulla Irfan Gulab

प्रस्तावना

भारतात स्वातंत्र्यलढा ही भारतातील ब्रिटिश ईस्ट इंडिया कंपनी आणि नंतर युनायटेड किग्डमचे अधिपत्य घालवून स्वतंत्र, स्थायिक सरकार बनवण्यासाठी चळवळ होती. ब्रिटिश ईस्ट इंडिया कंपनीने व्यापाराच्या निमित्ताने भारतात आपला वसाहतवाद रुजविला. इ.स. १७५७ ते इ.स. १८५७ असा हा प्रदिर्घ काळ होता. त्यानंतर भारतावर व्यापारी अमंल प्रस्थापित केल्यानंतर ब्रिटिश साम्राज्याचे वर्चस्व भारताच्या उपखंडात प्रस्थापित झाले. इ.स.१८५७ च्या स्वातंत्र्य समरानंतर पुन्हा इ.स. १९४७ सालापर्यत भारतीय नागरीकांनी देशावरील ब्रिटिशांचे वर्चस्व झुगारुन देण्यासाठी ९० वर्षे संघर्ष केलेला आहे. जगातील सर्व वसाहतवादी सत्तांच्या विरोधातही भारतीय क्रांतिकारी लढले आहेत. या सर्वांच्या संघर्षातून आणि बालेदानातून १५ ऑगस्ट १९४७ रोजी अंतिमत: भारताला स्वातंत्र्य मिळाले.

हे स्वातंत्र्य मिळवून देण्यापेक्षा ज्यांचे खरेखुरे योगदान आहे अशा दुर्लक्षित व अप्रकाशित स्वांतत्र्य सैनिकांची माहिती सर्वानी व्हावी म्हणून हा चरित्रकोष तयार करण्यात आला आहे यामुळे सर्वांच्या प्रयत्नातून इतिहासाचा अमूल्य ठेवा पुढे यावा हीच अपेक्षा आणि उददेश आहे.

स्वातंत्र्य सैनिक रत्नाप्पा कुंभार यांचा कार्यकाल :— (१९३८- १९९८)

१५ सप्टेंबर, इ.स. १९०९	रत्नाप्पा कुंभार यांचा जन्म
२५ डिसेंबर १९३८	कोल्हापूरात शेत—सारा कमी करण्याच्या मागणीसाठीच्या मोर्चात सहभाग
३ जून १९३९	प्रजा परिष दनामक राजकीय पक्षाची स्थापना व त्यांच्या स्वातंज्य चळवळीत सामील
८ जुलै १९३९	त्यांना अटक झाली
२० डिसेंबर १९४३	बार्शी रेल्वेतून टपाल लुटण्यात बेत आखला
२९ डिसेंबर १९४३	बार्शी येथे टपालाच्या डब्यावर हल्ला.
२७ जुलै १९४४	जेजुरी देवस्थानावर दरोडा
१९४७	त्यांच्या वडींलाचे निधन
२५ डिसेंबर १९४७	अक्कलकोटच्या स्वातंज्याचा सत्याग्रह
८ मार्च १९४८	मुबंई प्रांतात सामील
१९५०	त्यांची लोकसभा सदस्य पदी निवड
१९५२	पहिल्या लोकसभेचे खासदार
१ ऑक्टोबर १९५५	पंचगंगा सहकारी साखर कारखाना उभारणी
१९६४	पाणी पुरवठा योजना
१७ फेब्रुवारी १९५१,	कॉन्सिल ऑफ एज्यूकेशन शिक्षण संस्था स्थापन केली.
१९५७	कोल्हापूरात कॉमर्स कॉलेज स्थापन केले
१९६०	कसबा सागाव येथे हायस्कूलची स्थापना
१९६३	कोरोची येथे रत्नदीप हायस्कूलची स्थापना
१९७१	नाइट कॉलेज ऑफ आट्स अॅन्ड कॉमर्सची स्थापना केली.
१९९०	महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालय महासंघाची स्थापना
२३ डिसेंबर १९९८	रत्नाप्पा कुंभार यांचे निधन.

स्वातंत्र्य सैनिक रत्नाप्पा कुंभार यांचे पूर्ववृत्तांत :—

रत्नाप्पांचा जन्म १५ सप्टेंबर १९०९ रोजी कोल्हापूर जिल्हातील निमशिरगांव या खेडेगावात कुंभार काम करणाऱ्या शेतकरी कुंटुबात झाला. त्यांचे वडिल भरमाप्पा व आई गंगुबाई होय. त्यांचे प्राथमिक शिक्षण त्यांच्या गावातच झाले. माध्यमिक शिक्षण हातकणंगले या तालुक्यांच्या गावी झाल्यावर १९२८ साली ते मॅट्रिकची परिक्षा उत्तीर्ण झाले व पुढील शिक्षणासाठी ते कोल्हापुरातील राजाराम महाविदयालयात गेले. कोल्हापूरच्या राजर्षी शाहू महाराजांनी कोल्हापूरात ज्ञानार्जनासाठी येणाऱ्या विदयार्थ्यांच्यासाठी स्थापन केलेल्या वीरशैव वस्तीगृहात राहून त्यांनी १९३३ साली बी.ए.ची पदवी संपादन केली. कायदयाच्या अभ्यासासाठी त्यांनी एल्. एल्. बीच्या पहिल्या वर्गात प्रवेशही घेतला. मुलगा चांगले शिकत असलेले पाहून त्या काळच्या चालीरीतीप्रमाणे वडिलांनी रत्नाप्पांचे लग्न ठरविले व मिरज तालुक्यातील गुंडेवाडी गावातील पार्वतीबाई यांच्याशी १९३४ साली रत्नाप्पांचा विवाह झाला.

डॉ. रत्नाप्पा भरमाप्पा कुंभार हे भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीत अग्रेसर असलेले इचलकरंजीतील स्वातंत्र्यसैनिक होते. स्वातंत्र्यानंतर डेक्कन स्टेटमधील २१ संस्थाने त्यांच्या नेतृत्वाखाली झालेल्या चळवळीमुळेच भारतीय संघराज्यात विलीन झाली ते भारताच्या मसूदा समितीचे सदस्य व घटनेच्या अंतिम मसुदयावर स्वाक्षरी करणाऱ्या व्यक्तींपैकी एक होते. ते पहिल्या लोकसभेचे खासदार, तसेच महाराष्ट्र विधानसभेत ६ वेळा निवडून गेलेले आमदार व महाराष्ट्र सरकारमधील गृहमंत्री अन्न व नागरी पुरवठा मंत्री होते. ते देशभक्त रत्नाप्पा कुंभार नावान परिचित होते.

स्वातंत्र्यलढयात सहभागी होण्यास प्रेरित घटना, प्रसंग —:

त्या काळात जोमात असलेल्या मिठाच्या सत्याग्रहामुळे भारतीय राजकीय वातावरण तापले होते. रत्नाप्पा एल. एल. बी बागल हे शेती व शेतीमालाचे ब्रिटिशांकडून होणारे शोषण व लूट या विषयांवर सभांमधून बोलत असत. रयतेच्या सत्य स्थितीचे बागल करीत असलेल्या विश्लेषणाने रत्नाप्पा त्यांच्याकडे आकर्षित झाले व कायदयाचा अभ्यासक्रम अर्धवट सोडून ते बागलांचे सहकारी बनले. २५ डिसेंबर १९३८ रोजी कोल्हापूरात शेत — सारा कमी करण्याच्या मागणीसाठी कोल्हापूरच्या संस्थांना विरूद्ध मोर्चा निघाला. त्याकाळी अस्तित्वात असलेल्या स्थानिक संस्थानांचे राज्यांत विहलनीकरण करण्याच्या मागणीसाठी करण्यात येणाऱ्या आंदोलनांमध्ये रत्नाप्पा आघाडीवर होते. ६ जून १९३९ रोजी जयसिंगपूर गावातील श्रीराम ऑईल मिल मध्ये प्रजा परिषद स्थापणेसाठी बैठक बोलवण्यात आली. माधवराव बागल, रत्नाप्पा, दिनपाकर देसाईसह अंदाजे दोन हजार लोक उपस्थित होते. बैठकीचे फलेस्वरूप संस्थान प्रजा परिषद या नावाचा राजकीय पक्ष स्थापण झाला व ते स्वातंत्र्य चळवळीत सामील झाले.

स्वातंत्र्यसैनिक रत्नाप्पा कुंभार यांची स्वातंत्र्यलढयातील कामगिरी —:

सुरूवातीला भूमिगत झाल्यावर त्यांनी त्यांची कचेरी मिरजे जवळच्या मालगाव जवळ असलेल्या दंडोबाच्या डोंगरावर असलेल्या बाबंण्णा धुळी यांच्या मळयात केली होती. तेथे त्यांना मदत करण्यासाठी कॉग्रंड एस. पी. पाटील सामील झाले. भूमिगत झालेले कार्यकर्ते गावातील चावडया जाळणे,रेल्वे स्टेशन जाळणे, टेलिफोनच्या तारा फोडणे, दारूचे गुत्ते जाळणे आदी घातपाती कारवाया करत, रत्नाप्पांनी या भूमिगत कार्यकर्त्यामध्ये एकसूत्रीपणा आणला. या भूमिगत चळवळीची सर्व आखणी आणि कार्यक्रम रत्नाप्पा या दंडोबाच्या डोंगराच्या कचेरीत ठरवत असत. त्यानंतर रत्नाप्पांच्या मार्गदर्शनाखाली अनेक घातपाती कार्यवाया झाल्या. पुढे या चळवळीच्या कामासाठी पैशाची चणचण जाणवू लागली. मिरजेजवळील मालगावात काही मोजक्या क्रांतीकाराकांची रत्नाप्पांच्या अध्यक्षतेखाली २० डिसेंबर १९४३ च्या सुमारास ३ दिवसांनी गुप्त बैठक झाली व यात बार्शी रेल्वेतून जाणारे इंग्रजांचे टपाल लुटण्याचा बेंत त्यांनी आखला गेला. रत्नाप्पा व त्यांच्या साथीदारांनी मिळून २९ डिसेंबर १९४३ रोजी बार्शी येथे टपोलाच्या डब्यावर हल्ला केला. ड्रायव्ह, फायरमन व गार्ड यांना पकडून त्यांना दोन ते तीन मैल लांब सोडून देण्यात आले. टपालच्या पिशव्या व थैल्या ताब्यात घेवुन सर्वजण पसार झाले. या लुटीत अनेक मौल्यवान वस्तुंबरोबरच एका शाळेच्या हिंदी परीक्षेच्या सर्टिफिकेट्सचा पुडका होता. तो पुडका कार्यकर्त्यांनी पोष्टाने त्या शाळेला परत पाठवला.

पुढे काही मोजक्या साथीदारांना सोबत घेवून रत्नाप्पांनी जेजुरी येथील खंडोबाच्या मंदिरातील जामदारखाना लुटण्याचा बेत आखला.

स्वातंत्र्य सैनिकांच्या कामगिरीचे स्वरूप —:

रत्नाप्पा कुंभार यांनी आंदोलनात सहभाग घेतला होता. तसेच त्यांनी भुमिगत कार्य ही केले होते. ते पुढीलप्रमाणे —:

१. आंदोलनात सहभाग —:

बैठकीचे फलस्वरूप संस्थान प्रजा परिषद या नावाचा राजकीय पक्ष स्थापण झाला व ते स्वातंत्र्य चळवळीत सामील झाले हा पक्ष ऑल इंडिया स्टेट पीपल्स कॉग्रेसशी संलग्न होता. ८ जुलै १९३९ रोजी त्यांना अटक झालीव दंडाची आणि कैदेची शिक्षा ठोठावली गेली. कुंभार, बागल, देसाई व इतरांना कोल्हापूरच्या तुरूंगात कैदेत ठेवून शिवाय त्यांना दंडही करण्यात आला. काही दिवसांनी सुटल्यावर रत्नाप्पा लगेच कॉग्रेसच्या अधिवेशनात सामील होण्याकरता मुंबईला गेले. याच अधिवेशनात चले जाव चा नारा दिला गेला. ब्रिटिश सरकारने कॉग्रेसच्या नेत्यांची धरपकड सुरू केली.

२. भूमीगत कार्य —:

ब्रिटिश सरकारने कॉग्रसच्या नेत्यांची धरपकड सुरू केल्यावर रत्नाप्पा रातोरात भूमिगत झाले व त्यांनी इंग्रज सरकारविरोधात लढाई सुरू ठेवली. भूमिगत झालेले कार्यकर्ते गावातील चावडया जाळणे, रेल्वे स्टेशन्स जाळणे, टेलिफोनच्रूा तारा फोडणे, दारूचे गुत्ते जाळणे आदी घातपाती कारवाया करत, रत्नाप्पांनी या भूमिगत कार्यकर्त्यांमध्ये एकसूत्रीपणा आणला. या भूमिगत चळवळीची सर्व आखणी आणि कार्यक्रम रत्नाप्पा मिरजजवळच्या खंडोबाच्या डोंगरावर ठरवत असत. त्यांनी २० डिसेंबर १९४३ रोजी बार्शी येथे टपालाच्या डब्यांवर हल्ला केला.

3:45

पंचेचाळीस सालच्या जानेवारीत पुढे कोर्टात 13 आरोपींवर खटला भरण्यात आला.ब्रिटिश सरकारने रत्नाप्पांबदल माहिती देणा–या अथवा त्याना पकडण्यात मदत करण्यांसाठी 20000 रूपयांचे बक्षीस जाहीर केले तरीसुदधा ते काही सापडले नाहीत. पुढील 6 वर्शे ते अज्ञातवासातच होते. त्यांनी सहकारी कांतिकारकांच्या सोबतीने लुटलेल्या पैशांचा वापर भूमिगत चळवळीच्या कामासाठी अत्यंत योग्य रीतीने केला.

प्राप्त पुरस्कार :–

१९८५साली रत्नाप्पा कुंभार यांना सामाजिक कार्यासाठी :''पदमश्री'' पुरस्कार सन्मानित करण्यात आले.१९९५साली ''सावित्रीबाई फुले पुणे'' विद्यापीठाने त्यांना सन्माननीय ''डी. लिट्'' ही पदवी दिली.

स्वातंत्र सैनिक रत्नाप्पा कुंभार यांचे प्रजा परिशदे मधील कार्य :–

प्रजा परिशदेने अक्कलकोट संस्थानाचे विजयसिंग राव राजे सरकारांना भारतात सामील होण्यासाठीच्या अनेक वेळा विनंत्या केल्या. परंतु संस्थानिक त्यास अनुकूल नव्हते. भोवटी रत्नाप्पांनी आरपारच्या लढाईला हात घातला व आपला विश्वासू

सहकारी गोपाळ बकरे यांना सत्याग्रहाच्या तयारीसाठी अक्कलकोटला पुढे घातले. 25 डिसेंबर १९४७ रोजी त्यात अक्कलकोटच्या स्वातंत्रासाठी सत्याग्रह करण्याचा ठराव मंजूर करून घेतला दुसरे दिवशी सत्याग्रहाचा आराखडा तयार करून त्यांची कामे करून दिली.

या सत्याग्रहाचा परिणाम अक्कलकोट संस्थान 8 मार्च१९४८साली भारताच्या मुंबई प्रांतात सामील झाले व अक्कलकोट हे सोलापूर जिल्हाचा एक तालुका झाला.

महात्मा गांधीचीर 30 जानेवारी १९४८ ला हत्या झाली. देशभरात निशेधाची लाट पसरलेली होती. कोल्हापूर सह काही संस्थानांत जातीय हिंसाचार वाढला होता. त्यातच सावंतवाडीला 14 फेब्रुवारी १९४८ रोजी रत्नाप्पाच्या अध्यक्षतेखाली प्रजा परिशदेचे तिसरे अधिवेशनास सुरवात झाली. सावंतवाडीला त्या आधी प्रजा परिशदेने विलिनीकरणासाठी अनेक आंदोलने केली होती. रत्नाप्पांनी आपल्या भाशणात विलिनीकरणाच्या प्रश्नावर जोर देत लढा अधिक तीव्र करण्याचे संकेत दिले व अधिक विलंब न लावता भारतात विलीन होण्यास सावंतवाडी संस्थानाच्या राजेसाहेबांना विनंती करण्याचा संमंधिचा ठराव करून मंजुर केला. 21 जानेवारी पर्यंत वाट पाहून 22 तारखेला जाहीर पत्रके वाटून आंदोलन करण्यात आले.

कोल्हापूर संस्थान :-

ब्रिटिश राजवटीच्या अंतानंतर झालेला काँग्रेसचा वाढता प्रभाव पहाता कोल्हापूर संस्थानाने सर्व समावेशक सरकार स्थापन करण्याची भूमिका घेतली व रत्नाप्पांना या सरकारात पद देउ केले. परंतु संस्थाने भारतात पूर्णपणे विलीन करण्याच्या भूमिकेवर रत्नाप्पा हे ठाम होते. त्यांनी या पदाचा राजीनामा दिला. नंतर त्यांना डेक्कन रीजनल काउन्सिलचे अध्यक्ष करण्यात आले व त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली पश्चिम महाराश्ट्रातील सगळी संस्थाने भारतात विलीन झाली.

स्वातंत्रोत्तर कातखंडानंतरची कामगिरी :-

रत्नाप्पा कुंभारांनी १९५२ साली खासदार झाल्यावर लगेचच भारतातील दुस-या सहकारी साखर कारखान्याची उभारणीच्या हालचाली इचलकरंजी येथे सुरू झाल्या. त्या काळात खाजगी उद्योग प्रचलित होते. सार्वजनिक अथवा सहकारी क्षेत्रातील उद्योग नव्हते. पिकलेल्या उसाचा गूळ करून गुजराती व्यापा-यांना विकणे एवढेच प्रचलित होते. रत्नाप्पांनी सहकारी साखर कारखाना उभारणीसाठीचा अभ्यास केला व सरकारी परवानगीसाठीच्या हालचाली करून प्रस्ताव सादर केला. 3 वर्शाच्या अथक परिश्रमानंतर त्यांनी 1 ऑक्टोंबर १९५५ रोजी सहकारी तत्त्वावरच्या पंचगंगा सहकारी साखर कारखान्याच्या

उभारणीचा परवाना मिळाला. भोतीच्या विकासासाठी पाणी खत अवजारे तांत्रिक ज्ञान भोतमालाच्या किमती यांबरोबरच खेडयातून भोतीवाडयात जाणा–या पाणंद रस्त्यांची बांधणी आणि दुरूस्ती करण्यावर त्यांनी भर दिला. पुढच्या काळात त्यांनी एक सहकारी बँक व ग्राहक सोसायटीही स्थापन केली. रत्नाप्पा कुंभार यांनी स्थापन केलेली सहकारी सूतगिरणी यड्राव येथे सुरू आहे. रत्नाप्पा कुंभार यांनी भोतक–यांकडून कापूस विकत घेवून त्यावर प्रकिया करणा–या जिनिंग फॅक्ट–यांचे जाळे उभे केले. विदर्भामध्ये कापूस उत्पादक भोतक–यांना भरभरटीचे दिवस आले.

शिक्षण संस्था :–

१९५१ साली कोल्हापूर संस्थान भारतात विलीन झाल्यावर या संस्थानाच्या वतीने चालवले जाणारे भाहाजी कायदा महाविद्यालय अनाथ झाले व आर्थिक मदत थांबल्यामुळे अधोगतीस आले होते. रत्नाप्पा कुंभारांनी ''कॉन्सिल ऑफ एज्युकेशन'' नामक शिक्षण संस्था 17 फेब्रुवारी १९५१ रोजी स्थापन करून या संस्थेमार्फत भाहाजी कायदा महाविद्यालय दत्तक घेतले. ते या संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष आहेत. साली त्यांनी कोल्हापुरात ''कॉमर्स कॉलेज'' स्थापन केले. साली त्यांनी ''कसबा सांगाव'' येथे दादासाहेब मगदूम हायस्कूलची स्थापना केली. १९६३ साली त्यांनी कोरोची गावात

रत्नदीप हायस्कूल उभारले. दिवसा काम करणा–या मुलांसाठी त्यांनी कोल्हापुरात रात्र महाविद्यालयाची कल्पना मांडून ''नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अॅन्ड कॉमर्सची'' स्थापना १९७१ साली केली. १९९० साली रत्नाप्पा कुंभार यांच्या अध्यक्षतेखाली ''महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालय महासंघाची'' स्थापना झाली.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'स्वातंत्र्य सैनिक संभाजीराव जाधव यांचे गोवा मुक्ती लढ्यातील योगदान'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Nangare Kiran Vilas
Mr. Panhalkar Shameer Mohiddin
Mr. Patil Priyanka Dilip
Mr. Patil Shubham Uttam
Mr. Patil Vaibhav Suresh
Mr. Raskar Shridhar Ravso

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavi...
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2021-2022)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

''स्वातंत्र्य सैनिक संभाजीराव जाधव यांचे गोवा मुक्ती लढ्यातील योगदान' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **11 / 05 / 2022**

(Student/Investigator)

Mr. Nangare Kiran Vilas
Mr. Panhalkar Shameer Mohiddin
Mr. Patil Priyanka Dilip
Mr. Patil Shubham Uttam
Mr. Patil Vaibhav Suresh
Mr. Raskar Shridhar Ravso

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

गोवामुक्ती लढ्यातील स्वातंत्र्य सैनिक साथी

संभाजीराव जाधव

❖ *स्वातंत्र्य प्राप्तीनंतर भारतामध्ये लोकशाही समाजवादी समाज समाजरचना निर्माण करण्याचे नवे ध्येय सेवादलाने स्वीकारले. स्वातंत्र्यपूर्व काळात स्वातंत्र्य सैनिकाचा पुरवठा करणे हे राष्ट्र सेवादलाचे ध्येय होते. तर स्वातंत्र्य प्राप्तीनंतरच्या काळात समता सैनिक तयार करणे हे नवे ध्येय राष्ट्र सेवादलाने स्वीकारले. या नव्या ध्येयपूर्तीच्या काळातही संभाजीरावांनी स्वत्त:ला झोकून दिले.*

भारताच्या स्वातंत्र्य लढ्यासाठी स्वातंत्र्य सैनिकाचा पुरवठा करण्याचे ऐतिहासिक कार्य राष्ट्र सेवा दलांचे केले. या राष्ट्र सेवा दलाने बेचाळीसच्या मंतरलेल्या दिवसात भूमिगत चळवळीचे श्वसन केंद्र म्हणून कार्य केले.

क्रांतीसिंह नाना पाटील याच्या भूमिगत तुफान सेनेस जनगत राष्ट्र सेवा दलाने नव्या स्वातंत्र्य सैनिकाचा पुरवठा केला. या राष्ट्र सेवा दलाच्या शाखेवर रोज सायंकाळी शेकडो हजार तरुण- तरुणी एकत्र जमून राष्ट्र ध्वजासमोर संघटित होत असत. सुट्टीच्या दिवसात सेवा दलाच्या कार्यकर्त्यांची प्रशिक्षण शिबिरे आयोजित केली जात. 1942 ते 1947 या कालखंडात तालुक्या तालुक्यातून अशी अनेक दस्त - नायक आणि शाखानायक शिबिरे संघटित करण्यात आली. संभाजीराव जाधव 1942 साली 12 वर्षाचे कुमार सैनिक या नात्याने या शिबिरातून सहभागी झाले.

सत्याग्रह करून तुरुंगात जाण्याच्या तयारीने 300 कार्यकर्त्यांचे 3 दिवसांचे शिबीर कोल्हापूर संस्थानच्या हद्दीबाहेर सांगली संस्थानातील नांद्रे या गावी येरला नदीच्या तीरावर आयोजित करण्यात आले. जयसिंगपूर येथून आलेल्या सेवा दल सैनीकातून संभाजीराव जाधव हे या शिबिरात सहभागी झाले होते.

जातीधर्म निरपेक्ष समाजवादी विचारांचा कट्टर सैनिक

स्वातंत्र्यानंतर संयुक्त महाराष्ट्रची जि चळवळ झाली त्या

चळवळीत सुद्धा संभाजीरावांनी ते पट्टीचे शिक्षक होते पण

त्यांनी समर्पित भावनेने समाजसेवेला प्रारंभ करताना

शिक्षकी पेशाचा राजीनामा देऊन समाजासाठी जे अति

चांगले विधायक असेल ते करण्यास सुरुवात केली

सामाजिक राजकीय क्षेत्रातील त्यांचे काम हे निरपेक्ष म्हणावे लागेल.

गोवा स्वातंत्र्य संग्रामात संभाजीरावांनी आघाडीवर राहण्याची कायम भूमिका घेतली. स्वातंत्र्य नंतर देशात 1952 च्या सुमारास अन्नधान्य दरवाढी विरोधात सत्याग्रह झाला. या सत्याग्रहात एस. एम. जोशी यांच्याबरोबर संभाजीरावांनी तुरुंगवास सुद्धा भोगला. कोल्हापुरात मेट्रिक च्या परीक्षेला जातो म्हणून घराबाहेर पडलेले संभाजी राव यांनी अगदी कमी वयात देश सेवेला प्रामाणिक हेतूने झोकून दिले. त्या काळात त्यांनी मेट्रिक ची परीक्षा सोडून थेट पुणे गाठले तेथून त्यांनी एस. एम. जोशी यांच्या सोबत समवेत अनेक लढ्यात भाग घेतला. पक्क्या समाज वादी विचारांचा हा माणूस काम समाजासाठी धडपडत राहिला.

स्वंतंत्र्य नंतर संयुक्त महाराष्ट्रची जी चळवळ झाली त्या चळवळीत सुद्धा संभाजी रावांनी स्वत:ला झोकून दिले. ते पट्टीचे शिक्षक होते पण त्यांनी समर्पक भावनेने समाज सेवेला प्रारंभ करताना शिक्षक पेशाचा राजीनामा देऊन समाजासाठी जे अति चांगले विधायक असेल ते करण्यास सुरुवात केली. सामाजिक, राजकीय, क्षेत्रातील त्यांचे काम हे निरपेक्ष च म्हणावे लागेल. जेष्ठ स्वातंत्र्यसेनानि जयप्रकाश नारायण यांच्या सोबत त्यांनी 1954 च्या सुमारास हडपसर येथे झालेल्या सम दानाच्या चळवळीत भाग घेतला होता.

संभाजीराव जाधव (बापू)

कितीतरी लोक या पृथ्वीतलावर जन्मतात आणि मरतात पण फार थोडे लोक आपल्या जीवनात असे काही काम करतात की ते समाजाला आदर्श घालून देतात मानवतेची शिकवण देतात आणि अजरामर होतात. त्यातील हे आमचे बापू आहेत. ते अनमोल जीवन जगून अजरामर झाले.

बापू एक आदर्श शिक्षक होते. ते सामाजिक कार्यात ही भाग घेत होते. बापू फक्त ते कुटुंबाचे बापू नव्हते तर ते सर्व समाजाचे बापू होते. बापू म्हणजे एक आदर्श मानव, आदर्श पिता, आदर्श शिक्षक, आदर्श समाजसेवक, आदर्श स्वातंत्र्य सैनिक अशी अनेक रुपे पाहावयास मिळतात. बापूंच्या चेहऱ्यावरील तेज, सात्विकता, समाधान, स्मजाबद्दलची धडपड, तळमळ असे गुण त्यांच्या व्यकितीमत्वात होते.

आज अल्पकाम करून व काम न करताही अनेक साईज मध्ये डिजिटल वे झळकणारे लुंगेसुंगे नेते व कार्यकर्ते ग्ल्लोगल्ली आढळतात त्यांचे चेहरे बघून चीड येते पण डिजिटल बोर्डावर न जाता प्रेमाने साऱ्यांना जिंकून घेतलेला एक माणूस आमच्यात होता. आमच्या हृदयात कायमचे वास्तव करून आजही आहे तो म्हणजे साथी संभाजी राव जाधव (बापू).

समाजवादी विचारसरणीचे सत्यशोधकी साथी

संभाजीराव जाधव

समाजवादी साथी गाती एका आवाजात चलउचल हत्यार गड्या होऊन हुशार तुला नव्या जगाची आण ! सदैव सैनिका पुढेच जयचे , न मागुती तुवा कधी फिरायचे ...

एक कार्यकर्ता, अभ्यासू शिक्षक, जन्मभर खादित वावर, सेवादल कार्य, समाजवादी आंदोलनात सहभाग, यातून कुटुंबाकडे लक्ष द्यायला जरा सुद्धा वेळ नसावा. शाहू, फुले, आंबेडकरांचे संस्कार त्यांच्या विचारांचा पगडा व साधना रचना हेच जनु जीवनकार्य. शिक्षक म्हणून काम करता करताच राष्ट्रीय विचाराने भारून सेवादलात लाठी काठी झेलण्यात सक्रिय सहभाग. फिरंग्यांनी गोवा व्यापलेला, भारताला स्वातंत्र्य मिळून कैक वर्ष लोटली तरी पोर्तुगीज गोव्यातून हालत नव्हते. प्रत्यक्षात लष्करी कारवाई पूर्वी तेथे गांधीवादी पद्धतीत लढे, सत्याग्रह झाले.

गोवामुक्ती संग्रामात सहभागी होताना त्यांनी घरी बंधू शिवबाला लिहिले की, "आता मी तिकडेच फिरंग्यांच्या गोळीने शहीद झाल्याचे समजले तरी अविचल होऊ नका. देशप्रेमाने भारून अंगिकारलेल्या लढ्यात प्राणांची आहुती देण्याची तयारी ठेऊनच उतरतोय. इतरांना सांभाळा." अशी निर्वाणीची तयारी नव्हे तर 'सरको बांधा है हमने कफन साथीयो' हाच निर्धार. मातोश्री सांगत. इंग्रजांच्या विरुद्ध स्वातंत्र्य काळात तारा तोडल्या, पोलिस पकडण्यासाठी आले तेव्हा बापूंना गादीत गुंडाळून अंधाऱ्या खोलीत लपवले होते. हे लहानपणी ऐकत असू ते सत्यच होते हा इतिहास समजून चुकलो.

त्यांच्या छोटयाशा बापू कुटीमध्ये सगळे नेते व कार्यकरत्यांची वर्दळ असे त्यामध्ये एस. एम. जोशी, बापू काळदाते, पन्नालाल सुराणा, ना. ग. गोरे या मान्यवरांपासून तालूका, जिल्हास्तरावरचे कार्यकर्ते येत. आणीबाणीच्या काळात तर ती हक्काची लपण्याची गुहा होती आणि इथ सर्वांचा यथायोग्य पाहुचार ही होई. साधी राहणी, नम्र विचारसरणी, मृदु वाणी, सत्यशोधकी विचार त्यांना प्रिय होते.

स्वातंत्र्यसैनिक चरित्रकोश

मुक्त मौखिक मुलाखतीसाठी विचारावयाचे प्रश्न

- स्वातंत्र्य सैनिकाचे संपूर्ण नाव - संभाजीराव गणपतराव जाधव
- पत्ता - पहिली गल्ली जयसिंगपूर ता. शिरोळ जि. कोल्हापूर
- जन्म तारीख - 1 जानेवारी 1931
- शिक्षण - मेट्रिक, एफवाय आर्ट्स
- व्यवसाय - 1968 पर्यन्त प्राथमिक शिक्षक, राजकारण सहभागासाठी शिक्षकी पेशाचा राजीनामा, प्रगतशील शेतकरी व सामाजिक, राजकीय कार्यकर्ता
- शिक्षण व बालपण - जयसिंगपूर, मेट्रिक नंतर महाविद्यालयातील सहभागापर्यंत समाजवादी चळवळ, राष्ट्र सेवा दल विचारांच्या प्रभावाखाली वाटचाल
- सक्रिय राजकरणात व चळवळीत पदार्पण - 1952 साली विदयार्थी दशेत एस एम जोशी यांच्या धान्य भाववाढ सत्याग्रहात सामील. एक महिन्याची येरवडा जेलची सजा एस एम जोशी यांच्या समवेत
- गोवा मुक्ति लढा - 1952 पासून आझाद गोमंतक दलाचे विश्वनाथ लवंदे सर व प्रा. श्याम येडेकर यांच्या संपर्कात जयसिंगपूर तुकडीचे नेतुर्त्व करून गोवा मुक्ति लढ्यात प्रत्यक्ष सहभाग
- कछ मुक्ति लढा - 1968 साली शिक्षकी पेशाचा राजीनामा देऊन समाजवादी नेते मधु लिमये यांच्या समवेत कछ सत्याग्रहात सहभाग
- आणीबाणी विरोधी लढा - 1976 साली आणीबाणी काळात अटक जयप्रकाश जयंती कार्यक्रम उदगाव येथे साजरा करता डी. एस. पी. कोल्हापूर यांच्याकडून अटक
- निवडनुकीत सहभाग - शिरोळ विधानसभा 1972 समाजवादी पक्षातर्फे अधिकृत उमेदवार म्हणून निवडणूक लढवली

➢ पाणी प्रश्न शेतकरी चळवळीत सहभाग - 1) काळमवाडी धरणाचे व पाटाचे पाणी शिरोळ तालुक्यातिल 11 गावांना मिळावे यासाठी शेतकऱ्यांसोबत सत्याग्रह व अटक सन 1994.

2) जयसिंगपूर रिंगरोड पतकराविरूद्ध सत्याग्रह सभामोर्च्यात सहभाग सन 1992

3) 1972 च्या दुष्काळात जयसिंगपूर धान्य गोडावणवर 10000 शेतकरी नागरिकांचा सत्याग्रही मोर्चाचे नेतुर्त्व अटक व सुटका

4) पश्चिम महाराष्ट्र साखर कारखान्याच्या अन्यायाविरुद्ध उस करी शेतकरी आंदोलनात शेतकऱ्यांच्या वतीने सतत सहभाग. सन 1993

5) आणा हजारे प्रणीत भ्रष्टाचार निर्मूलन समितीचा जिल्हा निमंत्रक सन 1996. 1996 1997 मध्ये भ्रष्टाचार विरोधी अभियानाचे कोल्हापूर जिल्ह्यात एकत्र कार्य.

6) महिलांसाठी आंदोलनता सहभाग औरंगाबाद परिषदेस 100 महिलांसाह उपस्थीती सन 1995

7) गोवा मुक्ति लढा, कछ लढा समाजवादी आंदोलन राष्ट्र सेवा दलाची चळवळ शेतकरी शेतमजूर लढा आंदोलन इत्यादि सामाजिक व राजकीय लढे वैचारिक चर्चा व लढ्यात सहभाग

खास. राजू शेट्टी व खा. भगवानराव भवाळकर, विनोद घोरडिया, विजय मगदूम यांच्या उपस्थितीत जयसिंगपूर भूषण पुरस्काराने सन्मानीत साथी संभाजीराव जाधव (बापू)

बापूंच्या खादी भांडारतर्फे मा. राजेंद्र पाटील-यड्रावकर यांच्या हस्ते तत्कालीन नगराध्यक्षा सावित्री कुंभार यांचा सत्कार करण्यात आला. सोबत दे.भ. ल.क. अकिवाटे, श्री. खांडेकर, मदनावली चौगुले.

रक्तदान शिबीर प्रसंगी उद्यान पंडित गणपतराव पाटील यांनी भेट दिली त्यावेळी त्यांचा सत्कार करताना संभाजीराव जाधव (बापू) सोबत महेंद्र बागी, श्री. राजमाने, ॲड. चौगुले व इतर मान्यवर.

उपोषण समाप्तीवेळी बापूंच्यासह डॉ. चिदानंद आवळेकर यांचा जाधव परिवाराच्यावतीने सत्कार करताना कु. सुप्रिया पाटील ,सौ. रचना नलवडे व इतर.

उपोषणाच्यावेळी थोर समाजवादी विचारवंत भाई वैद्य हे डॉ. आवळेकर यांच्या हॉस्पिटलमध्ये संभाजीराव जाधव (बापू) यांची भेट घेऊन त्यांच्याशी चर्चा करीत असताना.

उपोषण समाप्तीवेळी आम. डॉ. आप्पासाहेब उर्फ सा.रे. पाटील हे बापूंना सरबत देऊन उपोषण समाप्त झाल्याचे जाहीर करण्याचे सांगत असताना.

जनता दलाच्या जाहीर सभेत मार्गदर्शन करताना प्रा. मधू दंडवते, व्यासपीठावर अध्यक्ष संभाजीराव जाधव (बापू), ॲड. ए.ए. चौगुले व इतर मान्यवर.

जेष्ठ धनवंतरी डॉ. जे.जे. मगदूम हे बापूंचा हार घालून सत्कार करताना.

कै. जयप्रकाश संभाजीराव जाधव

कै. सौ. सुशिला संभाजीराव जाधव

कै. रणजित संभाजीराव जाधव

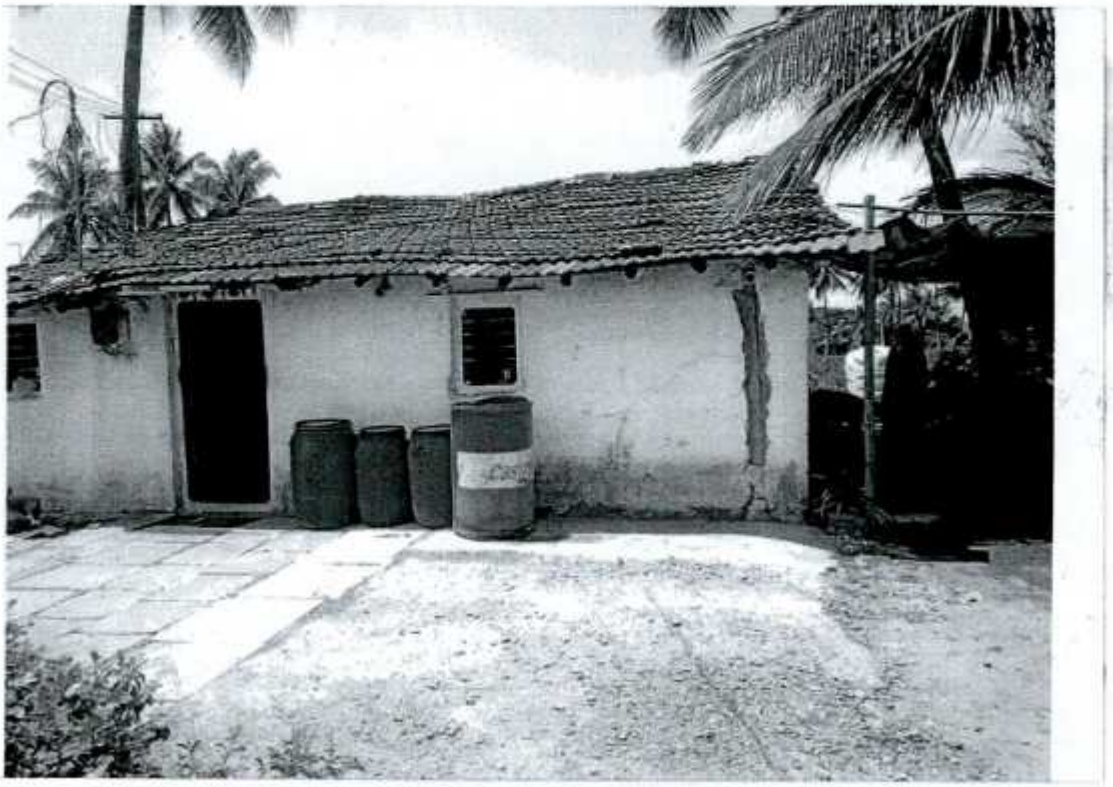
स्व. संभाजीराव जाधव (बापू) यांच्या स्नुषा श्रीमती हेमलता जाधव, नातू धीरज जाधव, नात कु. भाग्यश्री जाधव

जयसिंगपूर भूषण पुरस्कार समारंभ प्रसंगी बापूंच्या सोबत त्यांच्या कन्या सौ. रचना नलवडे, अमरसिंह नलवडे, सौ. मीना शिऊडकर, कु. सुप्रिया पाटील, धीरज जाधव, श्री. पाटकर, श्री. एन.डी. पाटील, विराज नलवडे, सौ. साधना पाटील, शुभम शिंदे, सौ. शैलजा शिंदे सरकार.

निसर्गोपचार जनजागृती आरोग्यवर्धक प्रशिक्षण शिबीर उद्घाटन कार्यक्रमप्रसंगी बोलताना बापू, व्यासपीठावर इतर मान्यवर.

स्वातंत्र्यसैनिक चरित्रकोश

मुक्त मौखिक मुलाखतीसाठी विचारवयाचे प्रश्न

- स्वातंत्र्यसैनिकाचे संपूर्ण नाव - रघुनाथ गणपतराव नाशिक
- स्वातंत्र्यसैनिकाचे वय (हयात असल्यास) -
- पेन्शन सुरु असल्यास पेन्शन नंबर -
- मुलाखत देणाऱ्यांचे नाव -
- स्वातंत्र्य सैनिकाशी असलेला नातेसंबंध -
- स्वातंत्र्यसैनिकाचा संपूर्ण पत्ता -
- स्वातंत्र्यसैनिकाचा कार्यकाल -
- स्वातंत्र्यसैनिकाचा पूर्ववृत्तांत -
- स्वातंत्र्यलढ्यात सहभागी होण्यास प्रेरित घटना,प्रसंग -
- स्वातंत्र्यसैनिकाची स्वातंत्र्यलढ्यातील कामगिरी -
- स्वातंत्र्यसैनिकाच्या कामगिरीचे स्वरूप -

  (आंदोलन सहभाग, भूमिगत कार्य, इतर सहाय्यकारी कार्य)
- प्राप्त पुरस्कार -
- स्वातंत्र्यसैनिकाचे प्रजापरिषदमधील कार्य -
- स्वातंत्र्योत्तर कालखंडानंतरची कामगिरी -
- मृत्यू (कारण,दिनांक,ठिकाण) -

(सदर प्रश्नावली ही एक नमुना स्वरुपात असून स्वातंत्र्यसैनिकाकडून उपलब्ध होणाऱ्या माहितीवरून इतर प्रश्न तयार करून विचारावेत.)

- **माहिती प्राप्त करण्याची साधने-**

(वारसांच्या मुलाखती,इतर व्यक्तींच्या मुलाखती,प्रश्नावली,सर्वेक्षण,शासनाकडून प्राप्त पुरस्कार, तामपट, लिखित संदर्भ साधने(उपलब्ध असल्यास) वृत्तपत्रातील कात्रणे, चरित्र, आत्मचरित्र, नियतकालिक, साप्ताहिक, वार्षिक यातील नोंदी, मौखिक माहिती,इतर संदर्भ पुस्तकातील कार्याच्या नोंदी, गॅझेटियर, इंटरनेट साधनांद्वारे प्राप्त माहिती,फोटो इ.)

कोल्हापूर संस्थान
प्रजा परिषदेतील
रत्नाप्पा कुंभार यांचा सहभाग
रामलिंग स. कुंभार

BRK College of Commerce, Kolhapur
D.R.K. College of Commerce, Kolhapur
भेट द्या

Bol Bhidu
पंचगंगेच्या खोऱ्यात सहकार फुलवणारे ...
भेट द्या

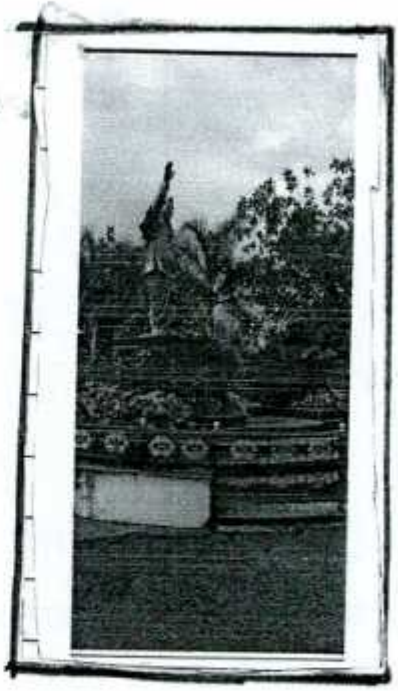
रत्नाप्पा कुंभार यांचा मत्यू :-

रत्नाप्पा कुंभार यांचे 23 डिसेंबर१९९८च्या सकाळी वयाच्या 86 व्या वर्शी हृदयाघाताने निधन झाले. त्या काळचे मुख्यमंत्री मनोहर जोशी यांच्या उपस्थितीत भासकीय इतमानात त्यांचा अंतिम संस्कार करण्यात आला. रत्नाप्पा कुंभार यांच्या निधनानंतर त्यांनी उभारलेल्या सहकारी साखर कारखान्यास त्यांचे नाव देण्यात आले. आता हा साखर कारखाना ''देशभक्त रत्नाप्पा कुंभार पंचगंगा सहकारी साखर कारखाना मर्यादित'' या नावाने ओळखला जातो. कोल्हापूरच्या वाणिज्य महाविद्यालयाचेही ''देशभक्त रत्नाप्पाण्णा कुंभार वाणिज्य महाविद्यालय''असे नामांतर झाले.

पुढे रात्रीच्या वेळी निवडक साथीदारांना घेवून रत्नाप्पांनी जेजुरी देवस्थानावर दरोडा घातला. तेथील सेवेकरी गाढ झोपेत असताना त्यांच्यावर हल्ला करून त्यांना मारहाण केली व पुजा-याकडून मंदिरातील जामदारखान्यातील तिजोरीच्या किल्ल्या घेउन खजिना उघडला. तिजोरीत इंदुरचे होळकर ग्वाल्हेरचे शिंदे आणि पुण्याचे पेशवे व इतर धनिकांनी खंडोबाला दिलेल्या सोन्याच्या रत्नांच्या कुडया माणिकाचे खडे पानडया लाकडया कडी मोत्याचे तुरे कंबरेचे छल्ले शिरपेच देवाचे मुखवटे जडवाहीर सोन्याच्या मूर्ती असे कोटयवधी रूपये घेउन हे सर्वजण पळून गेले.

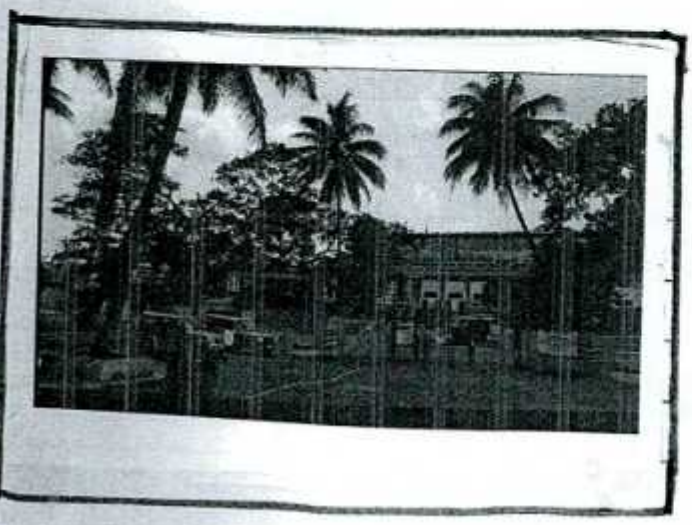
पोलिसांनी या दरोडयाचा तपास लावला व रत्नाप्पा कुंभार सोडून बाकीच्या सर्व आरोपींना पकडण्यात पोलीस य''स्वी झाले. एकोणीसशे

Facebook
D. M. HighSchool & Jr. Collage, Sangaon - Home | Facebook
Visit

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'स्वातंत्र्य सैनिक आदगोंडा देवगोंडा पाटील '

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Yadav Swapnil Dipak
Mr. Koli Digambar Anil
Mr. Mane Aniket Ashok
Mr. Adhav Sanjeevani Dayanand
Mr. Patil Vaibhav Vasant
Mr. Malkari Swapnil Adinath

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2021-2022)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

''स्वातंत्र्य सैनिक स्वातंत्र्य सैनिक आदगोंडा देवगोंडा पाटील' या विष्यावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **11 / 05 / 2022**

(Student/Investigator)

Mr. Yadav Swapnil Dipak
Mr. Koli Digambar Anil
Mr. Mane Aniket Ashok
Mr. Adhav Sanjeevani Dayanand
Mr. Patil Vaibhav Vasant
Mr. Malkari Swapnil Adinath

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

स्वातंत्र्य सैनिक

आदगोंडा देवगोंडा पाटील.

रत्नाप्पाण्णा कुंभार या स्वातंत्र्यसैनिक बरोबरचे कार्य याची थोडक्यात माहिती–

रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांचा जन्म १५ सप्टेंबर १९०९ मध्ये निमशिरगाव , कोल्हापूर जिल्हयामध्ये झाला. डॉ. रत्नप्पाण्णा कुंभार हे भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीत अग्रेसर असलेले इचलकरंजीतील स्वातंत्र्यसैनिक होते. स्वातंत्र्यानंतर डेक्कन स्टेटमधील २१ संस्थाने त्यांच्या नेतृत्वाखाली झालेल्या चळवळीमुळेच भारतीय संघराज्यात विलिन झाली. त्यामध्ये आदगोंडा पाटील यांचे महत्वाचे कार्य

रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांची भारतीय स्वातंत्र्य चळवळ–

रत्नाप्पाण्णा एल.एल. बी च्या पहिल्या वर्गात असताना १९३४ साली कोल्हापूरात माधवराव बागल हे शेती व शेतीमालाचे ब्रिटीशांकडून होणारे शोषण व लेट या विषयावर सभांमधून बोलत असत. सत्यस्थितीचे बागल करीत असलेल्या विश्लेषणाने रत्नाप्पाण्णा त्यांच्याकडे आकर्षित झाले व कायदयाचा अभ्यासक्रम अर्धवट सोडून ते बागलांचे सहकारी बनले. २५ डिसेंबर १९३८ रोजी कोल्हापूरात शेतसारा कमी करण्याच्या मागणीसाठी कोल्हापूरच्या संस्थांना विरूध्द मोर्चा निघाला. त्याकाळी अस्तित्वात असलेल्या स्थानिक संस्थानांचे राज्यात विलिनीकरण करण्याच्या मागणीसाठी करण्यात येणा–या आंदोलनांमध्ये रत्नाप्पा आघाडीवर होते. ६ जेन १९३९ रोजी जयसिंगपूर गावातील श्रीराम ऑईल मिल मध्ये प्रजापरिषद स्थापनेसाठी बैठक बोलविण्यात आली.

माधवराव बागल, रत्नाप्पाण्णा कुंभार दिनकर देसाई सह अंदाजे दोन हजार लोक उपस्थित होते. बैठकीचे फलस्वरूप सेस्थान न्रजा परिषद या नावाचा राजकीय पक्ष स्थापन झाला. व ते स्वातंत्र्य चळवळीत सामील झाले. हा पक्ष ऑल इंडिया स्टेट पीपल्स कॉंग्रेसशी संलग्न होता. ८ जुलै १९३९ रोजी त्यांना अटक झाली व देडाची आणि कैदेची शिक्षा ठोठावली गेली. कुंभार, बागल, देसाई व इतरांना कोल्हापूरच्या तुरूंगात कैदेत ठेवून शिवाय त्यांना दंडही करण्यात आला. काही दिवसांनी सुटल्यावर रत्नाप्पाण्णा कुंभार लगेच कॉंग्रेसच्या अधिवेशनात सामील होण्याकरिता मुंबईला गेले. याच अधिवेशनात चले जावचा नारा दिला गेला. रत्नाप्पाण्णा कुंभार व आदगोंडा पाटील रातोरात भूमिगत झाले व त्यांनी इंग्रज सरकारविरोधात लढाई सुरू ठेवली.

सुरूवातीला भूमिगत झाल्यावर त्यांनी त्यांची कचेरी मिरजे जवळच्या मालगाव जवळ असलेल्या दंडोबाच्या डोंगरावर असलेल्या बाबंण्णा धुळी यांच्या मळयात केली होती. तेथे त्यांना मदत करण्यासाठी कॉंग्रेड एस. पी. पाटील सामील झाले. भूमिगत झालेल कार्यकर्ते गावातील चावडया जाळणे, दारूचे गुत्ते जाळणे, रेल्वे स्टेशन्स जाळणे, टेलिफोनच्या तारा तोडणे आदी घातपाती कारवाया गरत, रत्नाप्पाण्णी या भूमिगत कार्यकर्त्यांमध्ये एकसूत्रीपणा आणला. या भूमिगत चळवळींची सर्व आखणी आणि कार्यक्रम रत्नाप्पाण्णा कुंभार या दंडोबाच्या डोंगरावरच्या कचेरीत ठरवत असत. त्या नंतर रत्नाप्पांच्या मार्गदर्शनाखाली अनेक घातपाती कारवाया झाल्या त्यामध्ये आदगोंड पाटील होते.

मिरजेजवळील मालगावात काही मोजक्या क्रांतीकारकाची रत्नाप्पांच्या अध्यक्षतेखाली २० डिसेंबर १९४३ च्या सुमारास ३ दिवसांची गुप्त बैठक झाली व यात बार्शी रेल्वेतून जाणारे इंग्रजांचे टपाल लुटण्याचा बेत त्यांनी आखला होता. क्रांतीकारी युवकांनी रत्नाप्पांच्या नेतृत्वाखाली २९ डिसेंगर १९४३ रोजी बार्शी येथे टपालाच्या डब्यावर हल्ला केला. टपालाच्या पिशव्या व थैल्या ताब्यात घेवून सर्वजण पसार झाले. या लुटीत अनेक मौल्यावान वस्तूंबरोबरच एका शाळेच्या हिंदी परीक्षेच्या सर्टीफिकेटसचा पुडका होता. तो पुडका कार्यकत्यांनी पोस्टाने शाळेत परत पाठविला.

श्री आदगोंडा देवगोंडा पाटील व काही मोजक्स साथीदारांना सोबत घेवून रत्नाप्पाण्णांनीी जेजुरी देवस्थानावर दरोडा घातला. तेथील सेवेकरीवर हल्ला करून तिजोरीच्या किल्ल्या घेवून खजिना उघडला. इतर धनिकांनी खंडोबाला दिलेल्य सोन्यच्या , रत्नांच्या कुडया, माणिकचे खडे, पानडया लाकडया, कंठी मोत्यांचे तुरे, कंबरेचे छल्ले व देवांचे मुखवटे असे कोटयावधी रूपये किमतींचे दागिने घेवून ते सर्वजण पळून गेले. पोलिसांनी रत्नाप्पाण्णा कुंभार व आदगोंडा पाटील यांना सोडून बाकीच्या सर्व आरोपींना पकडण्यात पोलिस यशस्वी झाले. रत्नाप्पाण्णा कुंभारांनी व आदगोंडा पाटील सहकारी क्रांतीकारकांच्या सोबतीने लुटलेल्या पैशाचा वापर भूमिगत चळवळीच्या कामासाठी अत्यंत योग्य रितीने केला.

संस्थाने विलिनीकरणाची चळवळ–

१५ ऑगस्ट, १९४७ रोजी ब्रिटीशांनी भारत देशातील ५६५ संस्थानातील राजेशाही अबाधित ठेवून भारताला स्वातंत्र्य देण्याची घोषणा केली होती. त्यामुळे सर्वकष स्वातंत्र्य प्राप्तीचे स्वप्न अपूरे राहण्याचा धोका निर्माण झाला होता. सरदार वल्लभभाई पटेल सोबत रत्नाप्पा व आदगोंडा पाटील याचळवळीत सामील झाले. रत्नाप्पा कुंभारंनी स्थानिक संस्थांनांना आपआपली संस्थाने भारतीय संघराज्यात सामील करण्याचे आवाहन केले. कोल्हापूर, अक्कलकोट, सावंतवाडी, जंजिरा, मुधोळ व जतसह अनेक संस्थानांनी विलिनीकरणास नकार दिला होता. त्यांच्या प्रयत्नांमुळे ती संस्थाने सामील झाली.

संस्थानातील स्वातंत्र्य चळवळी–

१. कोल्हापूर संस्थानांविषयांचे कार्य–

माधवराव बागलांनी कोल्हापूर संस्थानातील अन्यायी शेतसारा कमी करण्यासाठी तसेच जनतेला मूलभूत हक्क मिळाले पाहिजेत. जबाबदार सरकार स्थापन झाले पाहिजे यासाठी लोकांमध्ये जागृती केली. त्यांनी १९३९ मध्ये प्रजा परिषदेची स्थापना केली व प्रजा परिषदेचे काम जोमाने

२. गौरवपत्र

श्री आदगोंडा देवगोंडा पाटील यांना भारतीय स्वातंत्र्याच्या लढयामध्ये 'स्वातंत्र्य सैनिक' म्हणून सक्रीय सहभागी होवून स्वातंत्र्यासाठी दिलेल्या योगदानाबद्दल भारतीय स्वातंत्र्याच्या सुवर्णमहोत्सचानिमित्त हे गौरवपत्र प्रदान करण्यात आला आहे.

३. विशेष सन्मान

आदरणीय स्वातंत्र्यसैनिक श्री. आदगोंडा देवगोंडा पाटीलद, राहणार जयसिंगपूर यांना दक्षिण भारत जैन सभा ११८ वा वर्धापन दिन सोहळा निमित्ताने हे विशेष सन्मानपत्र दिले होते.

चालविले. त्यांनी १९३० लस हेटर या वृत्तपत्रातून जाहीर मिरवणुकांना परवानगी जाहीर सभा वरील बंदी वेठबिगारासाठी कमिशन नियुक्ती, सुधारित फॅक्टरी कायदा जबाबदार सरकारची स्थापना या मागण्या सरकारकडे केल्या. कोल्हापूर संस्थानांचा कारभार जुलमी होता. त्यासाठी नानासाहेब जगदाळे, रत्नाप्पा कुंभार यांच्या नेतृत्वाखाली मोर्चा काढला त्यामध्ये आदगोंडा पाटील होते. व राजाराम महाराजांना निवेदन दिले.

रत्नाप्पा कुंभार यांनी प्रजा परिषदेची सूत्रे आपल्या हाती घेवून स्वातंत्र्य चळवळीचे कार्य पूढे चालू ठेवले. २६ नोव्हेंबर १९४० रोजी कोल्हापूर खासबाग मैदानात बाळासाहेब खेर , युसुफ मेहरअली, काकासाहेब गाडगीळ यांच्या उपस्थितीत अधिवेशन झाले. या वेळी प्रजा परिषदेवरील बंदी उठविण्यात आल्यामुळे हजारो लोक उपस्थित राहिले. प्रजा परिषदेचे अध्यक्ष माधवराव बागल व सेक्रेटरी म्हणून रत्नाप्पा कुंभार यांची निवड झाली.

अशा प्रकारे रत्नाप्पा कुंभार यांच्याकडून स्वातंत्र्यलढयामध्ये जाण्याची प्रेरणा श्री. आदगोंडा देवगोंडा पाटील यांनाही मिळाली.

विल्सन पुतळा फोडण्यात सहभाग –

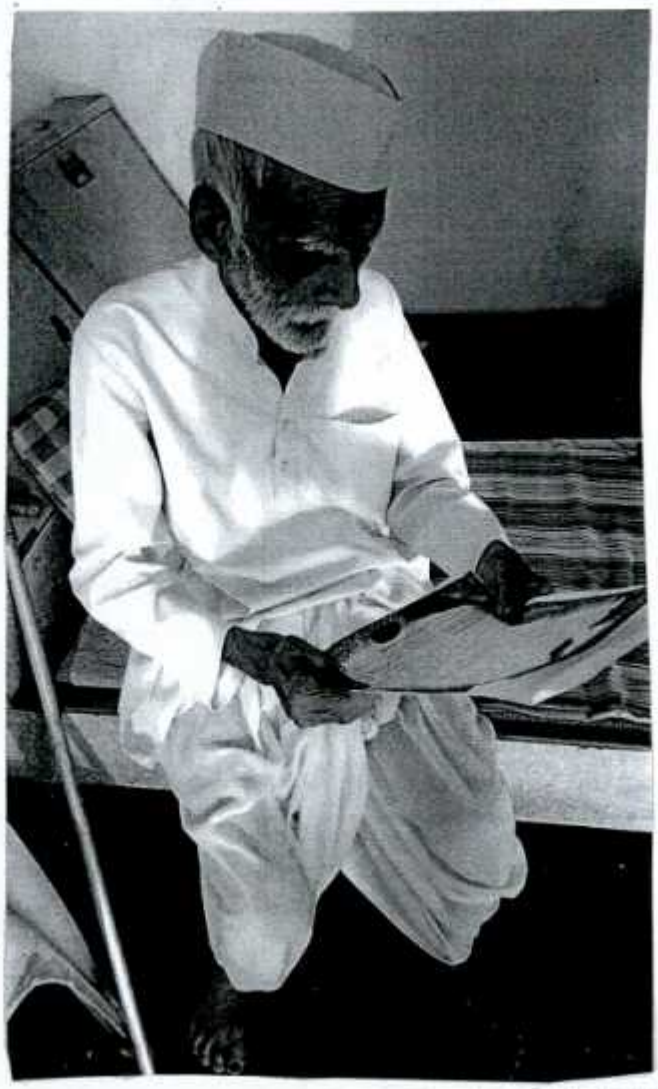
कोल्हापूरातील शिवाजी चौकात विल्सन या ब्रिटीया गव्हर्नरचा पुतळा होता. तो फोडण्याच्या कटात श्री. आदगोंछा पाटील सामील होते. ब्रिटीशांनी अनेकांना तुरूंगात घातले तर काहींना खुंटीला बांधून मारले पण आदगोंडा पाटील त्यामधून निसटले.

श्री आदगोंडा देवगोंडा पाटील यांना मिळालेली सन्मानपत्रे खालीलप्रमाणे

१. सेवक शिरोमणी सम्मानपत्र

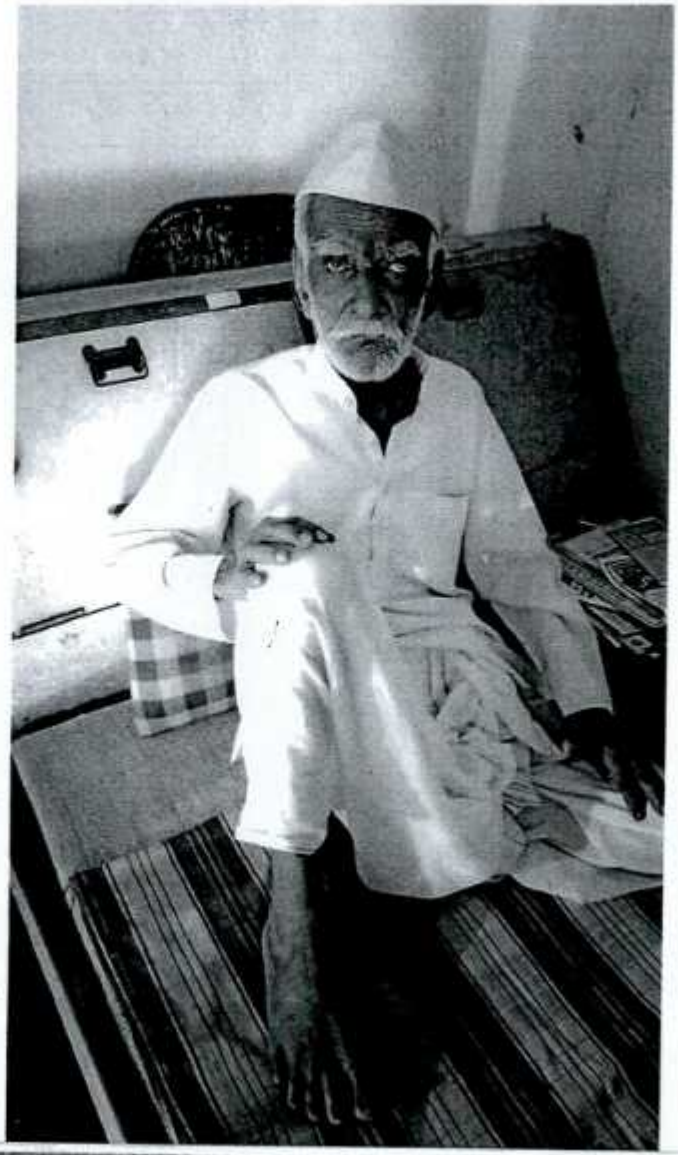
जयसिंगपूर नगरीमध्ये शाहूनगर हा भाग धार्मिक गोष्टींसाठी, त्यागींच्या निवासासठी व चार्तुमासाठी प्रसिध्द आहे. या विभागामध्ये श्री १००८ भगवान आदिनाथ दिगंबर जैन मंदिर हे सर्वाथनि पुण्यप्रदवैभवाचे श्रध्दास्थान आहे. दूरदृष्टी ठेवून हे मंदिर उभारण्यामध्ये आपला म्हणजेच आदगोंडा पाटील यांचा महत्वाचा वाटा /सहभाग आहे.

पंचकल्याण पूजा असो किंवा मंदिराच्या ठिकाणचे कोणतेही धार्मिक कार्य असो आपण त्यात मोलाची कामगिरी केली आहे. तन –मन– धनाने, मन –काया– वचनाने आपण ही सेवा केली आहे. आपल्या सगळया महत्वपूर्ण योगदानाबद्दल आपणास सेवक शिरोमणी या उपाधीने विभूषित करून हे सन्मानपत्र प्रदान करण्यात येत आहे.

विशेष सन्मान

सन्मानपत्र
सन्माननीय
श्री. आदगौंडा देवगौंडा पाटील
सेवक शिरोमणी
अध्यक्ष व ट्रस्टी
श्री १००८ आदिनाथ दि. जैन मंदिर
वीर महिला मंडळ, आदिशक्ती ज्येष्ठ नागरिक महिला मंडळ,
स्वाध्याय मंडळ, आणि सर्व श्रावक श्राविका, शाहूनगर,
संभाजीपूर, जयसिंगपूर

कोल्हापूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी
बँक लि. कोल्हापूर.

'विना सहकार नही उध्दार'

गौरवपत्र

पी. व्ही. श्रीमती आदगोंडा देवगोंडा पाटील
रा. जयसिंगपूर ता. शिरोळ

भारतीय स्वातंत्र्याच्या लढ्यामध्ये 'स्वातंत्र्य सैनिक' म्हणून लक्षणीय सहभागी होऊन स्वातंत्र्यासाठी दिलेल्या योगदानाबद्दल, भारतीय स्वातंत्र्याच्या सुवर्णमहोत्सवानिमित्त हे गौरवपत्र प्रदान करण्यात येत आहे.

पी. बी. चव्हाण — बी. एस. कोरे — हसनसो मि. मुश्रीफ

महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

श्री. आदगोंडा देवगोंडा पाटील रा. जयसिंगपूर यांना त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामात केलेल्या कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मानपत्र देण्यात येत आहे.

मंत्रालय, मुंबई
दिनांक ४३-२-३९८८.

मुख्य मंत्री
महाराष्ट्र राज्य

Department of Public Instruction, Bombay.

सरकारी शाळाखाते, मुंबई

VERNACULAR FINAL EXAMINATION CERTIFICATE

देशी मराठेतील शेवटचे (व्हर्नाक्युलर फायनल) परीक्षेचा दाखला

Rank according to number of marks obtained } 231
क्रमांकाप्रमाणे } 201

This is to certify that Malagonda Dongonda Patil passed the Vernacular Final Examination at the Nilkheir Centre in the Southern Division in the month of April 1937 in the following subjects:—

मराठी शाळा नीलखेड येथे व्हर्नाक्युलर फायनल परीक्षेस सन १९३७ चे एप्रिल महिन्यात खालील विषयांत दाखल होता:—

1. Vernacular	मराठी	5. History and Geography.	इतिहास व भूगोल.
2. Arithmetic	अंकगणित	6. Hygiene and Domestic Science.	आरोग्यशास्त्र आणि घरगुती शास्त्र.
3. Mensuration			
4. Agriculture			
7. Composition and Translation.			
8. Drawing.			

Marks obtained 334 marks out of a maximum of 600.
मिळालेले गुण एकंदरीत जास्तीत जास्त गुण ६००

Candidate's Birth-date (year-month-day) 1918-04-01
जन्मतारीख (सन-महिना-दिवस)

Signature of the Candidate
सहीचा नमुना

स्वातंत्र्याचे
शिलेदार
श्री. आदगोंडा देवगोंडा पाटील
जन्म : १ ऑक्टोबर १९१६
ज्येष्ठ स्वातंत्र्यसैनिक

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'स्वातंत्र्य सैनिक अहमद शाबाजी मुल्ला'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Bhoi Sanket Sunil
Mr. Patil Aditya Jagannath
Mr. Waydande Priyanka Sunil
Mr. Waydande Abhishek Sunil
Mr. Koli Kajal Sunil
Mr. Sisal Vishal Eknath

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History.
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2021-2022)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'स्वातंत्र्य सैनिक अहमद शाबाजी मुल्ला' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **11 / 05 / 2022**

(Student/Investigator)

Mr. Bhoi Sanket Sunil
Mr. Patil Aditya Jagannath
Mr. Waydande Priyanka Sunil
Mr. Waydande Abhishek Sunil
Mr. Koli Kajal Sunil
Mr. Sisal Vishal Eknath

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Rajdhani
DATE / /

स्वातंत्र्यसैनिक चरित्रकोश

स्वातंत्र्य सेनानी :- अहमद शाबाजी मुल्ल

मुक्त मौखिक मुलाखत

स्वातंत्र्य सैनिकाचे पुर्ण नाव :- अहमद शाबाजी मुल्ला.

स्वातंत्र्य सैनिकांचे वय :- मयत

पेन्शन सुरु असल्यास पेन्शन नं :- —

मुलाखत देणाऱ्यांचे नाव :- अल्लाहउद्दिन अहमद मुल्ल

स्वातंत्र्य सैनिकाशी नातेसंबंध :- मुलगा.

स्वातंत्र्यसैनिकाचा संपुर्ण पत्ता :- विठ्ठल मंदिरा जवळ सुकुडी. जि.कोल्हापूर

स्वातंत्र्यसैनिकाचा कार्यकाल :- - 1942

स्वातंत्र्यसैनिकांचा पूर्ववृत्तांत :-

स्वातंत्र्यलढ्यात सहभागी होण्यास प्रेरित घटना, प्रसंग :- महात्मा गांधी व त्यांची स्वातंत्र्य चळवळ

स्वातंत्र्यसैनिकांची स्वातंत्र्यलढ्यातील कामगिरी :-
परदेशी मालावर बहिष्कार, 1942 च्या आंदोलनात सहभाग

Rajdhani
DATE / /

स्वातंत्र्य सैनिकाची कामगिरी चे स्वरुप :-
(आंदोलन सहभाग, भूमिगत कार्य, इतर सहाय्यकृत्रिका)
1942 च्या आंदोलनात सहभाग

प्राप्त पुरस्कार :- स्वातंत्र्याच्या 50 व्या सुवर्णमहोत्सवी वर्षानिमित्त पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांच्या कडुन ताम्रपट. वसंतराव नाईक यांच्या हस्ते प्रशस्ती पत्र.

स्वातंत्र्य सैनिकांचे प्रजापरिषद मधील कार्य :-
1941 पासुन प्रजापरिषदेत सहभाग

स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील कामगिरी :-
1949 कोल्हापुर शहरचे पहिले नगर आमदार

मृत्यु (कारण, दिनांक, ठिकाण) :-
नैसर्गिक
दिनांक :- / / 1997

Rajdhani
DATE / /

अहमद शाबाजी मुल्ला

ज्येष्ठ स्वातंत्र्य सैनिक व माजी आमदार पै.
अहमद शाबाजी मुल्ला.

विलीन झालेल्या संस्थानचे प्रतिनीधी (कोल्हापूर)

जन्म :- १९१८, कोडोली पारगाव
वडील :- सरकारी नोकरी
शिक्षण :- प्राथमिक

अहमद शाबाजी मुल्ला यांचे कार्य :-

१९२७-२८ चा काळ ती स्वातंत्र्याची चळवळ भरत होती. वृत्तपत्रांतील बातम्यांनी यांच्या मनावर खोलवर परिणाम झाला. त्याच वेळी त्यांना महात्मा गांधीची सभा ऐकावयास मिळाली. राष्ट्रीय काँग्रेस स्वराज्यासाठी संघर्ष या निमित्ताने देशात निर्माण झालेल्या एक आगळ्या वेगळ्या चैतन्यामुळे त्यांच्या ही मनात स्वातंत्र्यलढ्यात भाग घेण्याची चेतना निर्माण झाली.

१९३० देशात ठिकठिकाणी चालेल्या सत्याग्रहाच्या बातम्या वाचून ते अस्वस्थ होवु लागले. स्वातंत्र्य संग्रामात सहभागी होण्यासाठी त्यांना घरातुन परवानगी मिळत नव्हती. ते शेवटी घर सोडुन पुण्याला गेले तेथे त्यांनी सत्याग्रहींची भेट घेतली व सत्याग्रहासाठी नाव नोंदविले या दरम्यान कोल्हापुरहुन त्यांचे वडील व काही नातेवाईक पुण्याला आले. त्यांनी त्यांना वडील व काही नातेवाईक पुण्याला आले त्यांनी त्यांना पुन्हा कोल्हापुरात आणले. त्यांची सत्याग्रहात भाग घेण्याची संधी हुकली. या गोष्टींचा त्यांच्या मनाला खुप दुःख झाले होते.

Rajdhani
DATE / /

1934 परदेशी मालावर बहिष्कार टाकण्याची मोहिम भारतीयांनी हाती घेतली होती. ते पुन्हा अस्वस्थ झाले. घरातून पळून ते पुण्याला न जाता ते बेळगावाला जाण्याचे ठरविले. तेथे जाऊन त्यांनी आपल्या नेतृत्वाखाली एक तुकडी तयार केली. त्यामुळे पोलिसांनी त्यांना अटक केली. त्यांच्यानंतर ती तुकडी अॅड. वासुराव गोखले यांच्या नेतृत्वाखाली काम करु लागली. त्यांना चार महीने कारावास व ३० रुपये दंड भरण्याचे होते. पण त्यांनी दंड भरला नाही म्हणुन त्यांना अनुन १ महीना कारावास भोगावा लागला. त्यांचे शिक्षण अपुर्णच राहिले. नागरी हक्क संरक्षण समिती कोल्हापुरात सुरु झाली. त्यावेळी ते चिटणीस होते. कारागृहातुन सुटल्यानंतर काही दिवस किराणा मालाचे दुकान घातले. बंद पडलेल्य करवीर व्याख्यान मालेचे पुनरुज्जीवन त्यांनी केले. माधव. राव बागल हे या व्याख्यान मालेचे अध्यक्ष, डॉ. केळकर व अ.शा. मुल्ला चिटणीस होते. रामाच्या पारावर व्याख्यान माला चालत. प्रत्येक तालुक्यातुन सह्या गोळा करुन मोहीम सुरु केली. ३० हजार नागरिकांच्या सह्यांचे निवेदन बागल यांच्या हस्ते कोल्हापुरचे दिवाण सुर्वे यांचा सादर झाला.

यानंतर लोकसत्तेचे त्यावेळचे संपादक ह.मो जोशी व शंकरराव देव यांनी पुण्याला बोलावुन घेतले. पनवेल येथे एका आश्रमाची स्थापना करण्यात आली. आदिवासी मुलांवर संस्कार करण्याचे काम या आश्रमात करत होते. त्यांची प्रकृती बिघडली. ते उपचार घेण्यासाठी मिरजेत आले.

1941 पासुन ते प्रजा परिषदेच्या कामात रस घेऊ लागले. रत्नाप्पा कुंभार भाई बागल यांच्या नेतृत्वाखाली हे काम चालु होते. मुंबईत 9 ऑगस्ट 1942 ला आंदोलन सुरु झाले.

पुणे १९४२ च्या आंदोलनाचे स्वरुप बदलले कोल्हापुरातही इंग्रजांच्या निवासांवर बहिष्कार याला अपवाद नव्हता. रेल्वे स्टेशन जाळणे, शासकीय खजिना लुटणे, सरकारी कचेऱ्या जाळणे यांसारखे कार्यक्रम सुरु केले, पुकाचवेळी हातकणंगले, कुकडी व जयसिंगपुर रेल्वे स्टेशनवर हल्ला करण्याचा निर्णय आणि शाहूवाडी तहसील कार्यालय लुटण्याचा कार्यक्रम यशस्वी झाले होते. जयसिंगपुरचा अपवाद वगळता सर्व कार्यक्रम यशस्वी झाले होते. शाहूवाडीत गोळीबार झाला होता त्यात भारमल स्वामी आदि ७ जण हुतात्मे झाले होते. आणि सर्व सहकारी भुमिगत होते. तरी सुद्धा गावोगावच्या चावड्यांवर हल्ले करण्याचा आणि दारुगोळा लुटण्याचा धडाका हा चालुच होता कार्यकर्त्यांना विशेष: पश्चिम विभागातील कार्यकर्त्यांना दारुगोळा, बॉंब, पैसा. अडका पुरविण्याची जबाबदारी यांच्यावर होती.

१९४२ च्या डिसेंबरमध्ये सर्वांवर वॉरंट्स् बजावण्यात आल्या. ते सर्व जण भुमिगत होऊन काम करीत होते. या च्या दरम्यान चळवळी चालविण्यासाठी पैसा अपुरा पडु लागला. त्यावेळी कोल्हापुरातील ब्रह्मी खजिना लुटण्याची योजना शंकरराव माने यांनी आखली ती यशस्वी झाली.

भुमिगत कार्यकर्त्यांना कोल्हापुरात राहता येत नव्हते. बाहेर राहायचे म्हटले की, पुन्हा पैशाचा प्रश्न होता. रत्नाप्पा कुंभार यांच्या नेतृत्वाखाली २७-३० कार्यकर्त्यांची एक बैठक मिरजेत झाली. पैसा उपलब्ध करण्यासाठी काय करावे. याबद्दल योजना आखल्यात आल्या. त्यांना मदत करण्यासाठी राष्ट्रसेवा दलाच्या कार्यकर्त्यांनी सहकार्य केले. डॉ. माधवराव कुलकर्णी दत्तोबा नाबट, शंकरराव माने आदी मिळुन पुण्यात झालेल्या बैठकीत जेजुरीच्या खंडोबा देवालयातील

Rajdhani
DATE / /

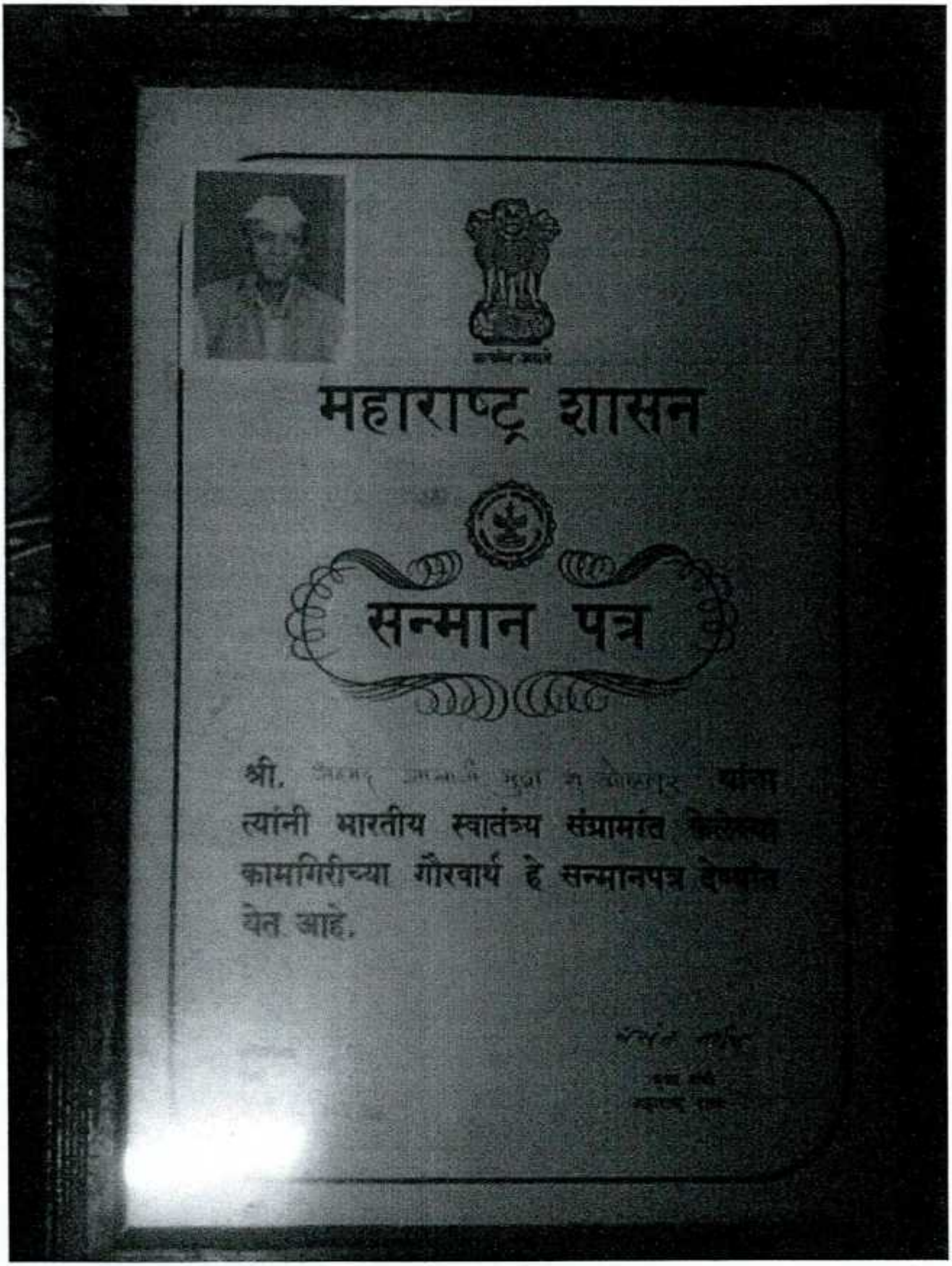
संपत्ती लुटण्याची योजना आखली. नेतृत्वाखाली 15 जणांची तुकडी देऊन लुटण्यासाठी गेली. पहिल्यावेळी यश आले नाही. दीड महिन्यांनी पुन्हा मोहीम आखण्यात आली. यावेळी मात्र खजिना लुटण्यात यश आले.

या घटनेनंतर सर्व आंदोलक चोहीकडे विखुरले गेले. माधवराव नागपुरला, रत्नाप्पा मुंबईला शंकरराव दिल्लीला, नरु अ.शा. मुल्ला पनवेलला गेले. 3 महिन्यांनी एकाएकी आमच्यापैकी काही जणांचा सुगावा लागला. पुण्यात शाम पटवर्धन यांना अटक झाली. अटकसत्र जोरात सुरु झाले. अ.शा. मुल्ला रत्नाप्पा कुंभार व गोपाळ बकरे वगळता सर्वांना अटक झाली. अ.शा. मुल्ला पनवेलहून मुंबईला गेले. तेथुन ते भोपाळ उज्जैनी व आग्रा येथे वास्तव्य केले. या कालावधीत, अनंत शंकर चौघरी या टोपण नावावर त्यांनी 'आयुर्वेद विशारद' ही पदवी संपादन केले.

1946 ला सार्वत्रिक निवडणुका झाल्या बाळासाहेब यांच्या नेतृत्वा खाली मुंबई प्रांताचे मंत्रिमंडळ सत्तेवर आले. मंत्रिमंडळाने पहिल्याच बैठकीत राजबंद्यांची मुक्तता करण्याचा निर्णय घेतला. त्यानंतर सर्व जण प्रगट झाले. रत्नाप्पा कुंभार मात्र 9 वर्षांनी प्रगट झाले. 1946 नंतर त्यांनी पुर्ण वेळ प्रजा परिषदेचे काम केले.

1947 ला स्वातंत्र्य मिळाले. त्यावेळी त्यांना झालेला आनंद शब्दात व्यक्त करता येण्यासारखे नाही 1949 ला कोल्हापुर जिल्ह्याचे प्रतिनिधी म्हणुन त्यांनी 4 वर्षे मंत्रिमंडळात काम केले. त्यानंतर मात्र त्यांनी शेवटच्या क्षणापर्यंत ते काँग्रेस पक्षाला वाहुन गेले होते. पक्षाचे कार्यालयीन काम करण्याची जबाबदारी त्यांनी स्वीकारली होती.

— x — x — x — x — x —

महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

श्री. [illegible]

त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामात केलेल्या कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मानपत्र देण्यात येत आहे.

(4)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon
Tal- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112 (MS)

DEPARTMENT OF HISTORY

(2020-2021)

FIELD PROJECT

Date: 05/01/2021

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **field project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2020-2021 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

(2017-2018)

T.Y.B.A.

नोटीस

दिनांक : ०६ /०१ /२०२१

इतिहास विषयाच्या बी.ए.भाग ३ या वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०२०-२०२१ मध्ये आपल्याला देण्यात आलेल्या विषयाप्रमाणे पहिल्या सत्रा करिता विभागांतर्गत घेण्यात येणारे (१० गुण) प्रोजेक्ट पूर्ण करून ३० एप्रिल २०२१ पर्यंत डॉ.रणजीत माने यांच्याकडे जमा करावे. सदर तारखेच्या आत प्रोजेक्ट देणे बंधनकारक राहील. प्रोजेक्ट न दिलेल्या विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मुल्यांकनाचे गुण विद्यापीठास पाठविले जाणार नाहीत याची सर्वांनी नोंद घ्यावी.

विभागप्रमुख

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2020-2021)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1.	418	M	Bhoi Manjeet Manojkumar	'जिन्नाप्पा रायप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
2.	419	M	Bhosale Ruturaj Hanmant	
3.	420	M	Deshmukh Pawan Rajendra	
4.	421	M	Divate Aniket Kashinath	
5.	422	M	Jadhav Sagar Sanjay	'नाना संगप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
6.	423	M	Kamble Rohit Bhikaji	
7.	424	M	Kurane Bhushan Ravi	
8.	425	M	Mane Rushikesh Bajirao	
9.	426	M	More Shivraj Nandkumar	'पहिल्या स्वातंत्र्य दिनाचे प्रत्यक्ष दर्शी क्रांतीवीर निजामुद्दीन काझी'
10.	427	M	Nemishte Akash Suresh	
11.	428	M	Nirukhe Sushil Hambirao	
12.	429	M	Nulake Vijay Dattatray	
13.	430	M	Patil Prashant Hambirrao	'स्वातंत्र्य सैनिक गंगाराम बाळा रुईकर '
14.	431	M	Patil Vishal Vitthal	
15.	432	M	Pirjade Aajam Mainuddin	
16.	433	M	Powar Jeevan Jaysing	
17.	434	M	Sawant Amol Shamrao	'बाबू रामा जाधव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
18.	435	M	Sonawane Taresh Kashinath	
19.	436	M	Wakse Sushant Shahir	
20.	437	M	Wakse Vaibhav Shahir	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Prof. J. C. Ghadage)
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'जिन्नाप्पा रायप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Bhoi Manjeet Manojkumar
Mr. Bhosale Ruturaj Hanmant
Mr. Deshmukh Pawan Rajendra
Mr. Divate Aniket Kashinath

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth.Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History.
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2020-2021)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'जिन्नाप्पा रायप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **09 / 04 / 2021**

(Student/Investigator)

Bhoi Manjeet Manojkumar
Bhosale Ruturaj Hanmant
Deshmukh Pawan Rajendra
Divate Aniket Kashinath

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon
Dist. Kolhapur

Rajdhani
DATE / /

स्वातंत्र्य सैनिक चरित्रकोश

स्वातंत्र्य सेनानी पुर्ण नाव :- जिन्नाप्पा रायाप्पा ओत.

स्वातंत्र्य सैनिकांचे वय :- मयत

मुलाखत देणाऱ्यांचे नाव :- सचिन माधवराव ओत.

स्वातंत्र्य सैनिकाचे असलेले नाते :- नातू

स्वातंत्र्य सैनिकाचे संपुर्ण पत्ता :- मु.पो. हुकडी
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापुर.

स्वातंत्र्य सैनिकांचा कार्यकाळ :- 1935/1977

स्वातंत्र्य सैनिकांचा पूर्ववृत्तांत :- हे हुकडी गावचे सुपुत्र असुन कै. रत्नाप्पा कुंभार यांचे ते समकालीन होते. त्याच्या बरोबरीने स्वातंत्र्य चळवळीत ते सहभागी झाले. त्यांनी विशेषत: भुमीगत चळवळी मध्ये महत्व पुर्ण कार्य केले आणि इंग्रजांना शह दिला.

प्राप्त पुरस्कार :- पुरस्कार नाकारला.

स्वातंत्र्योत्तर कालखंडामधील कामगिरी :-
स्वातंत्र्योत्तर कालखंडामध्ये त्यांनी सामाजिक कार्य केले. शेतकऱ्यांना ऊस घेतल्यावाली सर्व सोई उपलब्ध करुन देण्यासाठी प्रयत्न केले.

मृत्यु, कारण, दिनांक :- 6 जाने 1977 नैसर्गिक वयस्क होउन.

स्वा. जिन्नाप्पा रायाप्पा खोत

Rajdhani
DATE / /

जिन्नप्पा रायाप्पा खोत हे ककडी गावाचे सुपुत्र असुन त्यांनी 1942 च्या स्वातंत्र्यचळवळी मध्ये महत्त्व पूर्ण कार्य केले हातकणंगले तालुक्या मधील स्वातंत्र्य चळवळीचे नेते मा. कै रत्नाप्पा कुंभार यांच्या बरोबर ते चळवळीत सहभागी झाले रत्नाप्पा कुंभार यांचे ते उजवे हाथ समजले जात त्यांची ककडी गावामध्ये बऱ्यापैकी जमिन होती परंतु तिकडे त्यांचे अजिबात लक्ष नव्हते ते म. गांधीजींच्या स्वातंत्र्य चळवळीने भारावून गेले होते या प्रवाहात प्रामुख्याने त्यांनी भूमीगत चळवळीत मोलाचे कार्य केले त्यांच्या वाड्यातुनच या भूमीगत चळवळीची सुत्रे चालत नियोजन होई ते बरच काळ अंडरग्राऊड होते प्रसंगी ते वेशांतर करुन काही वेळा पंडीत म्हणुन वावरत असत व इंग्रजांच्या हातावर तुरी देऊन चळवळीतील भाई - बांधवांना मदत पुरवत असत घरातुन पत्नीने त्यांना मोलाचे सहकार्य केले दररोज 100 - 200 भाकरी बडवून द्याव्या लागत स्वातंत्र्य चळवळीचे कार्य करत असताना त्यांनी ककडी गावामध्ये सामाजिक कार्यसही सुरुवात केली

त्यांनी ककडी गावात महिलांना शिक्षण देण्यात यावे म्हणुन महिला शिक्षण संस्था सुरु केले स्वातंत्र्यानंतर काळात याच शिक्षण संस्थेचे रुपांतर जिन्नाप्पा रायप्पा खोत इंग्लीश मेडीयम स्कूल मध्ये केले संस्था ती शाळा सुरु आहे ककडी गावामध्येच त्यांच्या नावाने दुध डेअरी सुरु केली पंचगंगा साखर कारखान्याचे ते फाऊंडर मेंबर होते स्वत शिक्षण संस्थेचे हायस्कूल ककडी मध्ये आणण्या साठी त्यांना आण्णांच्या कडे प्रयत्न केले

Rajdhani
DATE / /

मुकवातील आण्णा तयार नव्हते परंतु यांनी प्रयत्न करून ते साध्य केले.

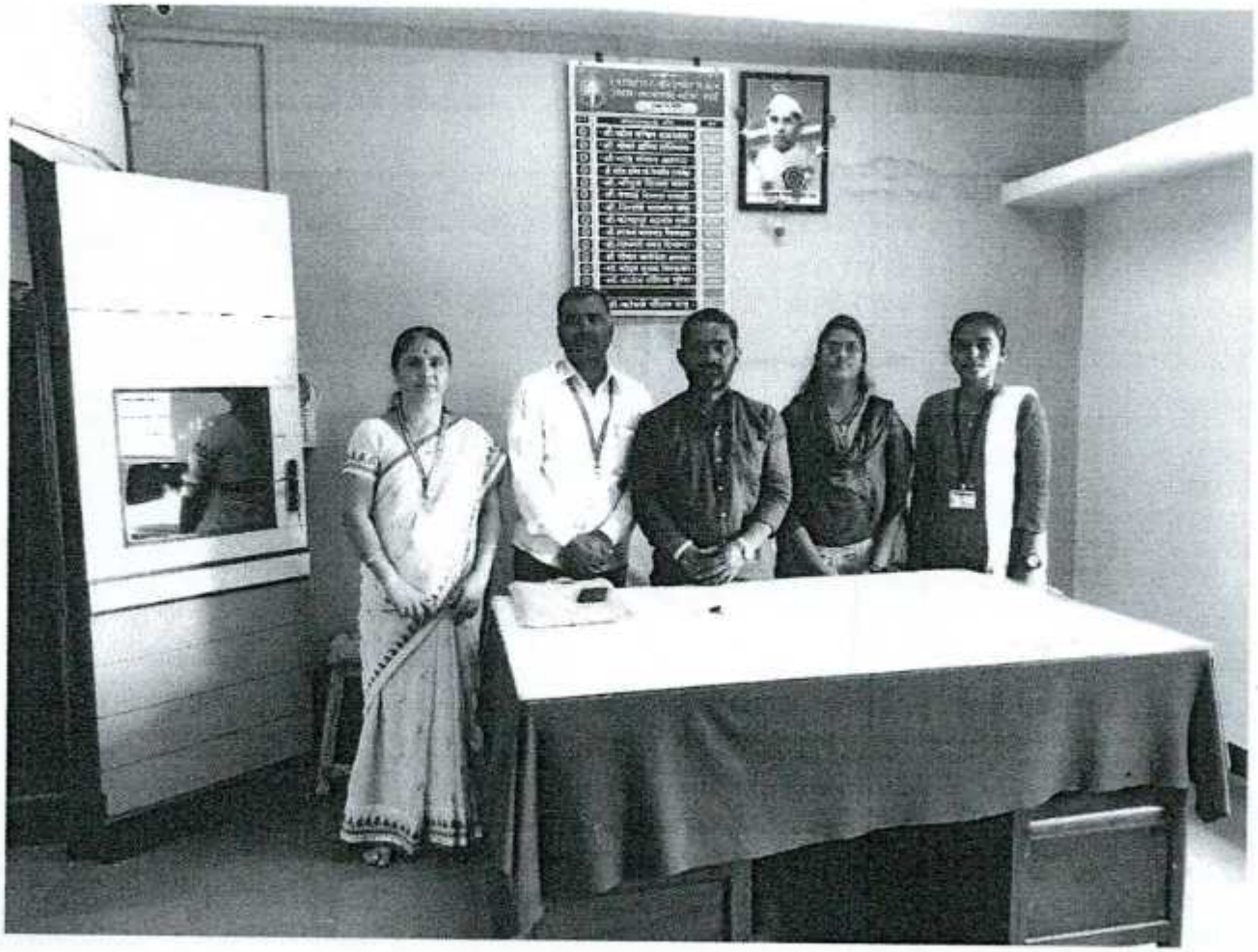
याशिवाय शेतकऱ्यांसाठी त्यांनी महत्त्वपूर्ण व नाविन्यपूर्ण कार्य केले त्यांनी गूळ तयार करण्यासाठी गुऱ्हाळ घरे निर्माण केली त्यातुन मिळणाऱ्या उत्पन्नावर त्यांनी लग्ने व इत्यादी सामाजिक कार्य पार पडले ना नफा ना तोटा या तत्त्वावर दुकाने चालविण्यासाठी त्यांनी लोकांना प्रवृत्त केले. याला मोठा प्रतिसाद मिळाला शेतकऱ्यांना हक्का घ्ताबाली सर्व सोयी उपलब्ध झाल्या पाहिजेत म्हणून त्यांनी शेती साठी लागणारी औजारे जसे बैलगाडी धान्य कापणी ट्रॅक्टर नांगरणी पाणी पेरणे मोटी इत्यादी सोयी त्यांनी शेतकऱ्यांना पुरवील्या त्यांच्या कडे दुरदृष्टी होती ना नफा ना तोटा या तत्त्वावर शाखविस्तार त्यांची संकल्पना नाविन्यपूर्ण होती ते पाहण्यासाठी परदेशातुन लोक आले होते

त्यांचे नातू श्री सचिन माधवराव खोत हे इंजिनिअर असून ते व्यवसाय करतात त्यांची मुलाखत घेतली असता त्यांनी वरील माहिती दिली वडिलार्जित 18-19 एकर जमिन त्यांनी उत्तम व आधुनिक पध्दतीने बागायती करून ते चांगले उत्पन्न काढत आहेत शिवाय त्यांच्या आजोबांच्या संस्था पाहत आहे त्यांनी सांगितले आजींचा लवकर मृत्यू झाल्या मुळे घरातील जबाबदारी आत्यांनी सांभाळली आजोबा जिन्नाप्पा यांनी देशासाठी व लोकांसाठी स्वतःला वाहून घेतले होते त्यांनी स्वातंत्र्य सैनिकास देण्यात येणारे सर्टिफिकेट नाकारले

शेवटी त्यांचा कमरे खालचा भाग निकामी झाला व्हिलचेअर वरून ते आपले दैनंदिन जीवन जगत होते त्यांचा स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल 1935 ते 1977 असा असून शेवटी वयस्कर होऊन 6 जानेवारी 1977 साली त्यांचा मृत्यू झाला

शेवट पर्यंत ते कार्यकरत राहिले स्वातंत्र्योत्तर काळामध्ये लोकसेवा केली जनहीत साधले कापड व्यवसाय त्याचे दुकान त्यांनी काही काळ चालविले त्या नंतर ते भाऊंच्या व्यवसायात आले त्याचे ही दुकान त्यांनी चालविले व त्यातून समाज कार्य केले अशी आपल्या भारताच्या इतिहासात नोंद घेण्यासारखी व्यक्ती मत्त्वे होऊन गेली देशांच्या काना-कोपऱ्यात खेड्या-पाड्यात अशा व्यक्तीमत्त्वांचा शोध घेणे ही आपली जबाबदारी आहे अशा स्वातंत्र्य सेनानीस माझा सादर प्रणाम!

संस्थापक
स्व.दे.भ. जिन्नाप्पा राया खोत रुकडी
जाने. १९७७

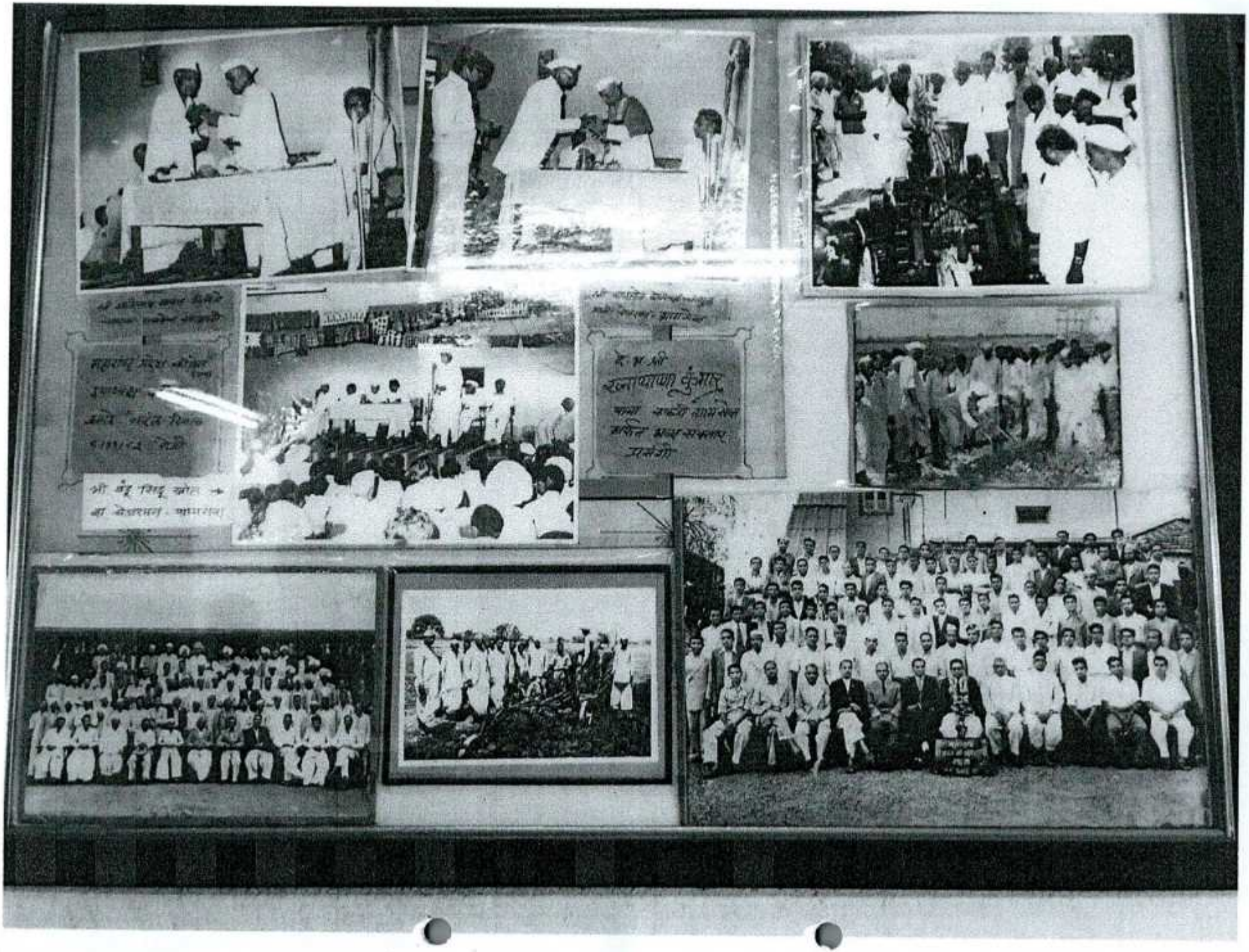
सचिन खोत यांची मुलाखत घेत असताना

ग्रामसेवा विविध कार्यकारी सहकारी (चिकारा)
सेवा सोसायटी, लि. क्र.॥ ४८८
पंप नंबर-४ वरील विस्तारीत
राजनेच्या पाईप लाईन मुहूर्त प्रसंगी,

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'नाना संगप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Jadhav Sagar Sanjay
Mr. Kamble Rohit Bhikaji
Mr. Kurane Bhushan Ravi
Mr. Mane Rushikesh Bajirao

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2020-2021)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'नाना संगप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **09 / 04 / 2021**

(Student/Investigator)
Mr. Jadhav Sagar Sanjay
Mr. Kamble Rohit Bhikaji
Mr. Kurane Bhushan Ravi
Mr. Mane Rushikesh Bajirao

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

* नाना उर्फ मल्लाप्पा संगाप्पा खोत *

* स्वातंत्र्य सैनिकाचे वय [हयात] = 86 वर्षे पूर्ण

* मुलाखत देणाऱ्याचे नाव = 1) मंदाकीनी बाबासाहेब शेठे
2) माधुरी अनिल घुंठे
3) जगदीश मल्लाप्पा शेठे

* स्वातंत्र्य सैनिकाशी असलेले नातेसंबध = 1) मोठी मुलगी
2) छोटी मुलगी
3) मुलगा

* स्वातंत्र्य सैनिकाचा संपूर्ण पत्ता = मु.पो. साजनी,
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर

* स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल = 1942 ते 2008

* स्वातंत्र्य सैनिकाचा पूर्ववृत्तांत =

कॉ. नाना उर्फ मल्लाप्पा संभाप्पा शेठे यांचा जन्म 22-06-1922 रोजी साजनी येथे झाला. त्यांचे प्राथमिक शिक्षण इंचलकरंजी येथे झाला. त्यानंतर ते कोल्हापूर मधील राजाराम कॉलेज मध्ये मॅट्रर सा. प्रवेश घेतला. त्या पूर्वी त्यांना मेडीकल ला मॅंडामिशन मिळा होते पन त्यांनी स्विकारले नाही. कारण तो काळ स्वातंत्र्य चळवळीचा होता. महात्मा गांधीजीच्या नेतृत्वाखाली स्वातंत्र्य चळवळीचा अंतिम टप्पा 1942 रोजी सुरू झाला या चळवळीमध्ये ते आकर्षिले गेले त्यांच्या बरोबर नागनाथ आण्णा नायकवडी, शांताराम पाटील, जीवनराव सावंत लीला ताई मोसले, हे साथीदार होते.

त्यांनी कुरळप येथील कुमोदीनी यांच्याशी गांधी पद्धतीने विवाह झाला. कुमोदीनी यांचा नाना शेठ यांच्या कारकीर्दीमध्ये खुप मोठा योगदान आहे. त्यांनी स्वातंत्र्य सैनिकांना जेवन देणे त्यांची व्यवस्था करणे इत्यादी पाहत असत. नाना शेठ स्वातंत्र्य चळवळीमध्ये कार्यरत होते तेव्हा त्यांना बिंदु चौक येथे ६ महीने तुरुंगवाद सोसावा लागला. त्यानंतर त्यांना इंदीरा गांधी यांच्या हस्ते ताम्रपट हा पुरस्कार देण्यात आला.

* स्वातंत्र्य लढ्यात सहभागी होण्यास प्रेरीत, घटना, प्रसंग
गांधीजी चळवळीचा प्रभाव इ.स. १९४२

* स्वातंत्र्य सैनिकाशी स्वातंत्र्य लढ्यातील कामगिरीचे स्वरूप
[आंदोलन, सहभाग, भुमिगत, कार्य इतर साहयकारी कार्य]
[मजुर संघटना कार्य]

* प्राप्त पुरस्कार = ताम्रपट [इंदीरा गांधी यांच्या हस्ते]

* स्वातंत्र्यलोर कालखंडामधील कामगिरी =
1) समाज उपयोगी कामे
2) काळंमवाडी, चांदोली धरण ग्रस्थाची कामे
3) आतपाडी पाणी परीषद
4) सांगली व सातारा जिल्हयातील धरणग्रस्त कळकव्याचे नेते
5) इंचलकरंजी परीसराती हुपरी येथील चांदी कामगार
6) रेंडाळमधील यंत्रमाग कामगार
7) माणगांव, रुकडी व हुपरी गावातील शेती कुशणाचा प्रश्न सोडवून शेतकऱ्यांना न्याय दिला

मृत्यु, दिनांक, कारण = जन्म 22/06/1922
मृत्यु 18/05/2008

कॉ. नाना शेठे गौरव...

ज्येष्ठ स्वातंत्र्य सैनिक नाना शेठे
स्वतःसाठी नव्हे देशासाठी झटे
त्यांचा जन्म झाला इ.स. १९२२ साली
इंटर पर्यंत त्यांनी पदवी घेतली
ते राजकारणात उडी मारली
इ.स. १९४२ साली क्रांतिवीर नागनाथ भेटे ॥१॥

त्यांचे भाऊ दादा यांनी दिली साथ
ते इंग्रज सत्ते विरुद्ध लढ्यात
भारत गुलाम गिरीतुन केले स्वातंत्र्य
पैसे मिळवून झाले नाहीत मोठे ॥२॥

दिन दलित अदीवासी सार
शेत मजुर कष्ठ करी कामगार
धरणग्रस्त दुष्काळग्रस्त थोर
त्यांच्या पोटा पाण्यासाठी झटे ॥३॥

निर्व्यसनी परोपकार करीतच
आयुष्य ४० वर्षे घातली यातच
व्याख्यान देत गावोगावी रोजच
उन न्हाई पाऊस रक्त आटे ॥४॥

त्या नाना अण्णांचा आयुष्य वाढो
असेच सर्वजन आयुष्य काढो
जग अशा माणसारखी लढो
त्यांनी अन्यायाने मरले नाही पोटे ॥५॥

ते माणगांव साजनी गाव त्यांचे
ते गावो गावी त्यांनी बांधली मोर्चे
ते राजकारणी जातीवंत सच्चे
सुमित्र म्हणे चालत नसे त्यांना खोटे नाटे ॥६॥

कवी - सुमित देवगोंडा पाटील [माणगांव
जो न देखा कवी ओ देख रवी.

* नागरी सत्कार *

दिनांक २२ जुन २००२ रोजी का. नाना शेठे यांना ४० वर्षे पुर्ण होऊन ४१ व्या वर्षी पदार्पण केल्याबद्दल साजनी ग्रामस्त व त्यांच्या जुन्या सहकार्याच्या वतीने नागरी सत्कार करण्यात आला. या सत्काशसोबतच क्रांतीवीर नागनाथ, नायकवडी यांच्या गौरव वर्षानिमित्त त्यांचा ही सत्कार गौरव चिन्ह देऊन करण्यात आला. या सत्कार समारंभाच्या वेळी अध्यक्षस्थानी कॉ. नाना शेठे यांचे जुने सहकारी व नेते कॉ. यशवंत चव्हाण होते. यासाठी गौरव समिती तयार झाली त्याचे अध्यक्ष सह. सा. का चे संचालक श्री. बी. एस. पाटील होते या सत्कार समारंभाला आणि धैर्यशिल पाटील होते. त्याचबरोबर माजी खासदार कल्लाप्पा अण्णा अवाडे हजर होते. सुरवातीला साजनी गावातून मिरवणूक काढून गावच्या लोकांनी त्यांचे स्वागत केले. या मिरवणुकीत हजारोने स्त्री- पुरुष हजर होते.

स्वागत प्रास्ताविक भाषणाबरोबरच कॉ. नाना शेठे यांनी सुरवातीलाच जुन्या सहकार्यांची आठवण करून काही मनोगत व्यक्त केले. अठवणीत त्यांनी हयात नसलेल्या पण चळवळीच्या अनेक अवस्थेत मदत केलेल्या स्थानिक कार्यकर्त्यांचे अहवान केली. त्यात सेवा दलात भागीदारी करणारे गावगांवच्या भवती सुभेदार चळवळीत संरक्षणाची जबाबदारी उचलणाऱ्या गोपाळ लक्ष्मण पाटील व मादू बंडू नांगरे यांचा अवर्जुन उल्लेख केला. त्यांचा हयात नसलेला पण अखेरपर्यंत त्यांनी केलेल्या चळवळीत सहकारी म्हणून वावरणाऱ्या श्री. नेमा संतू हेरवाडे, राजाराम नारायण पाटील, बादशहा नबी नदाफ, बाबू हरी पाटील व बाबू परसू पाटील यांचा खास उल्लेख होतो. गावती सुभेदार चळवळीत मदत करणाऱ्या व अखेर पर्यंत सर्व चळवळीत भागीदारी करणाऱ्या माणगाव गावच्या अप्पासाहेब पाटील, बापू कुरुंदवाडे, अब्बास अत्तार, धोंडी ओमाण्णा कांबळे, शानू कांबळ

व कल्लू यमा कांबळे यांचा खास उल्लेख होतो. आज हयात असणाऱ्या गावच्या व जवळच्या परीसरातील पुढारी कार्यकर्त्यांचा उल्लेख करून त्यांनी जमविलेल्या जनतेचे स्वागत केले.

१९४२-४५ हा कालखंड भारतभरची स्वातंत्र्य चळवळ होण्याचा काळ होता. साम्राज्यशाही विरोधी लढण्याच्या कॉंग्रेसच्या नेतृत्वाखाली विद्यार्थ्यांसह अनेक वर्ग विभागाच्या चळवळी आपले सर्वस्व पणाला लावून त्यात उतरत होत्या. देशाची मुक्ती म्हणजेच देशाचे स्वातंत्र्य हा राकमेव हेतू त्यांच्यासमोर सळसळत होता. गाणी, पोवाडे, कलापथकातील, कथानके याला धरूनच लिहलीच जायची. या काळात साजनी गावामध्ये वस्ताद बापूराव चौगुले हे उत्तम खेळत असत. त्याचबरोबर शाहीरी गाणी, चांगले गात असत. जुन्या काळातील शिवशक्तीचा फक्त वाद-विवाद सुद्धा ते आपल्या कानातून लोकांच्या फक्त मनोरंजनासाठी नव्हे तर प्रबोधना साठी सुद्धा प्रकाशने मांडत. मार्क्सवादाचा विचार या काळात आम्ही अभ्यासत होतो. हा विचार कवनातून कसा मांडला जाईल याबाबत चिंतन करत असू त्या निमित्ताने जी अनेक कवने आम्ही केली त्यातील काही कवने .....

मेक संतगड्या तुला सांगतो
गोष्ट राकजी आहे खरी
शिवशक्ती भांडण लागलं
आलय आमच्या बघा सिमेतरी ॥१॥

शिव म्हणतो उसन्या जोराने
मी शक्तीचा आहे नवरा
त्याची निशानी म्हणून लावलाय मी
माझ्या तुणतुण्यावरती तुरा ॥२॥

म्हैसाला बाशिंग बांधून उभा तू
शक्ती म्हणते थांब जरा
आई - बापाचे नाव सांग तुझ्या

होऊ नको असा नवरा ॥२॥
भांडत - भांडत दोघ आल्याती लोकांच्या हम रस्त्यावर
लोक म्हणती काय चमत्कार सांगा कुणी अम्हा सत्वर.....
इतक्यात काय घडली बात वारा सुटला अकस्मात
पूर्वेकडल्या अभाळात त्यांच्यासंघे अला वाहत नवशक्तीचा
पाहरेकरी लालबावटा त्याच्या खांदयावरी.....
गलबला आलचा मोडून थांबविले त्यांने आपले वाहन
वाऱ्यावरून खाली उतरून लोकांमध्ये केले आगमन
भुमिला करूनी वंदन लोकांना करीतो नमन
भांडण्याचे सांगा कारण तो म्हणे उडवू नका धान
नुर पाहूनी विश्वास धरूनी लोक सांगती हकीकत सारी
शिवशक्तीच भांडण लागल
आलय आमच्या बघा सिमेवरी

उंच अवाजात गावू लागला
भुमी त्याला देई सुर
शांत चित्ताने मोका गाणे
आठवन शहीद जन्मभर ॥३॥
मोका घटमेन जन्म दोघांचा
वयामध्ये जरी अंतर
आईबाप त्यांचे उघड नाहीत
वयरूप तरी कसे दिसनार ॥२॥
शक्तीमान दोघे असती
मोक्मेकावर करती वार
वाडीसाठी स्पर्धा सारी
स्पर्धेसाठी सहकार्य खरे ॥३॥
निराकार कोणीही नाही
दोघांना आहे खरा आकार
हाताच्या काकणाला आरसा कशाला
वास्तवाला नको अंधार ॥४॥

इतक्यात काय आला ध्वनी पश्चिमेच्या कोपऱ्यातून
मुकूट धारी होता कुणी शेत खाऊंचा सरदार
म्हणे याला नाही आधार.....
कविराज देऊ उत्तर.....

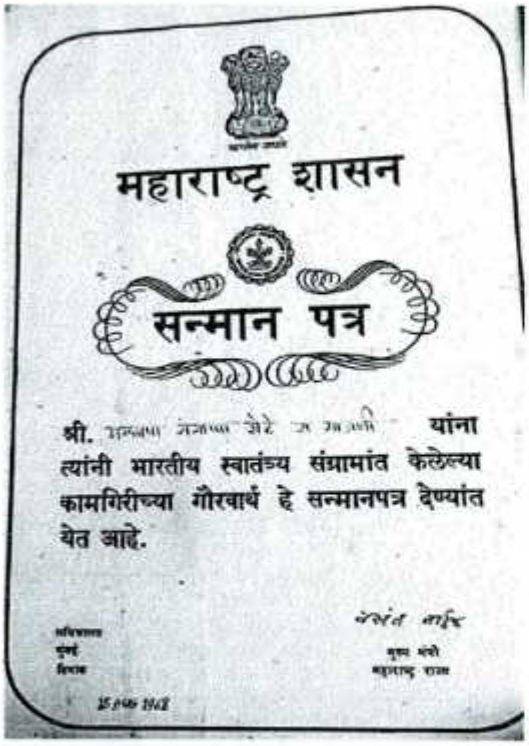
या नंतरची दोन ते तीन कडवी लीहली गेली आहेत त्यामध्ये दुर्भिक्ष अवस्थेतील समाजवादी रचना स्त्रियासोभत सगळ्यानी काम करावे व मिळेल ते कच्चे-पक्के, फळ-फळावर मांस खावे. अशी त्या काळात व्यवस्था होती स्त्री-पुरुष संबध सुद्धा मर्जीमाप व मुक्तपणा असत असा बराच काळ समाज चालत आला. शेतीचा शोध कालांतराने लागला त्या वस्तीवर असलेल्या स्त्रियांच्याकडून लावला गेला. पूर्वी जंगलासाठी भांडणे होत. त्यासाठी टोळ्या-टोळ्यामध्ये युद्धे घडत. पराक्रमत टोळी नामशेष करून जंगले ताब्यात घेतली जात. कारण त्या काळात जंगल व जंगलमय पशू, प्राणी ही संपत्ती होती.

शेतीच्या शोधानंतर मानव समाज स्थिर होऊ लागला शेती हे उत्पादनाचे साधन ठरू लागले. Souces of Product-ions पराक्रमत टोळ्या नष्ठ करण्यापेक्षा त्यांना गुलाम म्हणून वागण्याची पद्धत सुरू झाली याच काळात शासनाची गरज भासू लागली प्रस्थापित विजयी टोळ्यामध्ये ठोळ्यांनी शासनाची निर्मिती केली. ही गुलामी पद्धत बराच काळ चालली. अन्याय पिढीत गुलमानी संघटीत होऊन बंडखोरी केली व गुलामी पद्धत मोडली गेली. त्यानंतर अन्याय संपला नाही. वरिष्ठांचे वर्चस्व व पवित्रांवरचा अन्याय चालूच राहीला गुलामी मोवजी सुदास पद्धत जन्माला आली. सुदास पद्धती विरुद्ध व्यापार उदीम करणाऱ्या प्रगत समाज विभागात पुढाकारांनी स्वातंत्र्य-समता मागणारी आंदोलने मुख्यत्वे करून युरोप खंडात सुरू झाली. राजेशाहीच्या सरनामी अवशेष टिकवले गेले तरीसुद्धा भांडवलशाही समाजाच्या नावाने नाक प्रगत समाज आस्तित्वात आला.

त्याचाच विस्तार सध्याच्या प्रस्थापित समाज जीवनात निरनिराळ्या प्रकाराने पुढाकार घेतले आहेत.

कवनातील निन कडवी यांच्या अनुरंगाने लिहली गेली आहेत. आज ती आठवत नाहीत ही कवने व याशिवाय बराच मोठा गाणी, वगैरेचे लिखाण मयत शकुंतला नरवणे [लातकर] यांच्या हवाली केली आहेत आज ती सापडनार नाहीत.

आपला
कॉ. नाना शेटे साजनी.

महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

श्री. [illegible] यांना
त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामांत केलेल्या
कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मानपत्र देण्यांत
येत आहे.

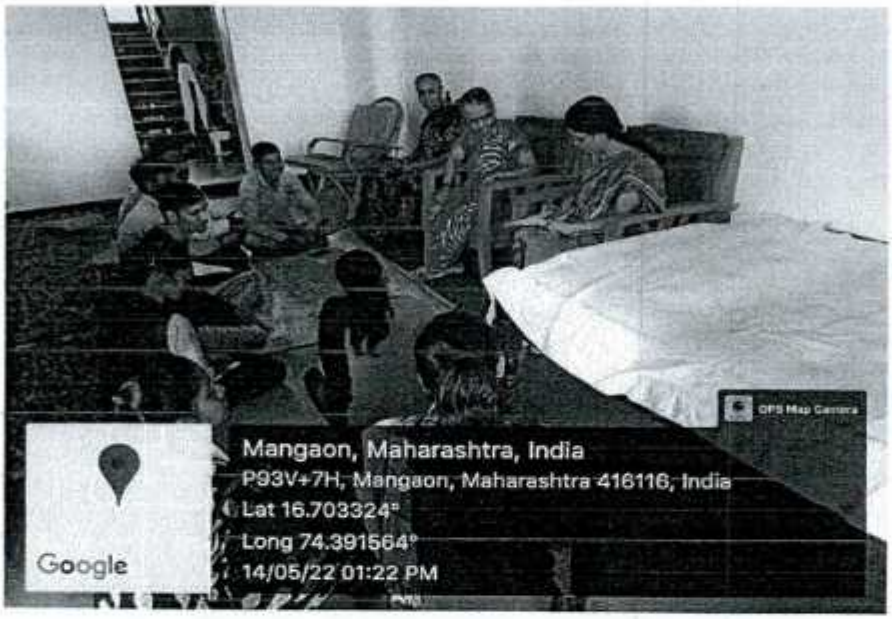
वसंत साठे
मुख्य मंत्री
महाराष्ट्र राज्य

इतर वस्तूंची पाहणी करताना
B.A ३ चे विद्यार्थी

शेठे कुटुंबासोबत मुलाखत घेताना B.A 3 चे विद्यार्थी

कष्टकरी चळवळीचे नेते नाना शेटे यांचे निधन

कष्टकरी चळवळीचे नेते नाना शेटे यांचे निधन

कष्टकऱ्यांचे नेते : कॉ. नाना शेटे

जगदीश मल्लप्पा शेट्टे समवेत विद्यार्थी

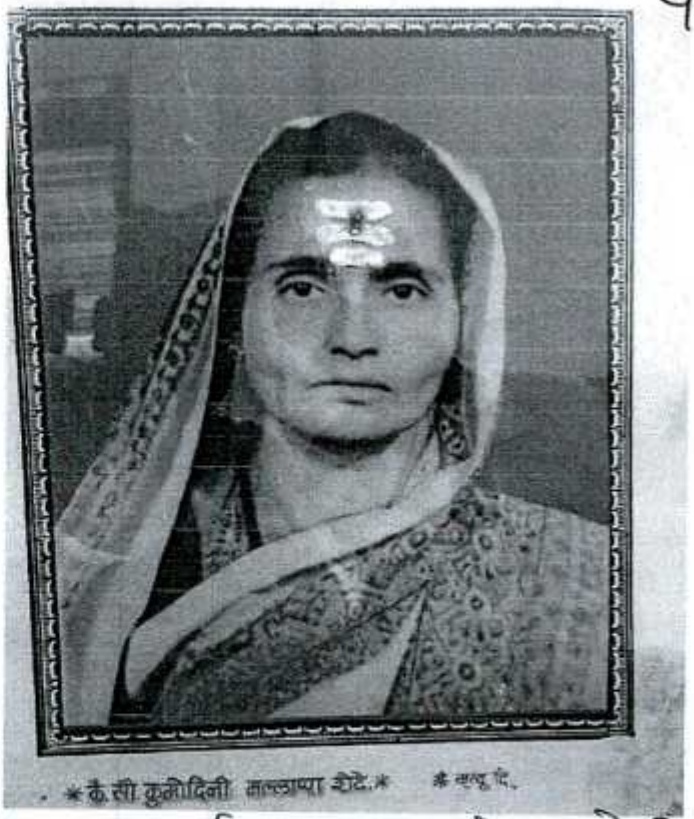

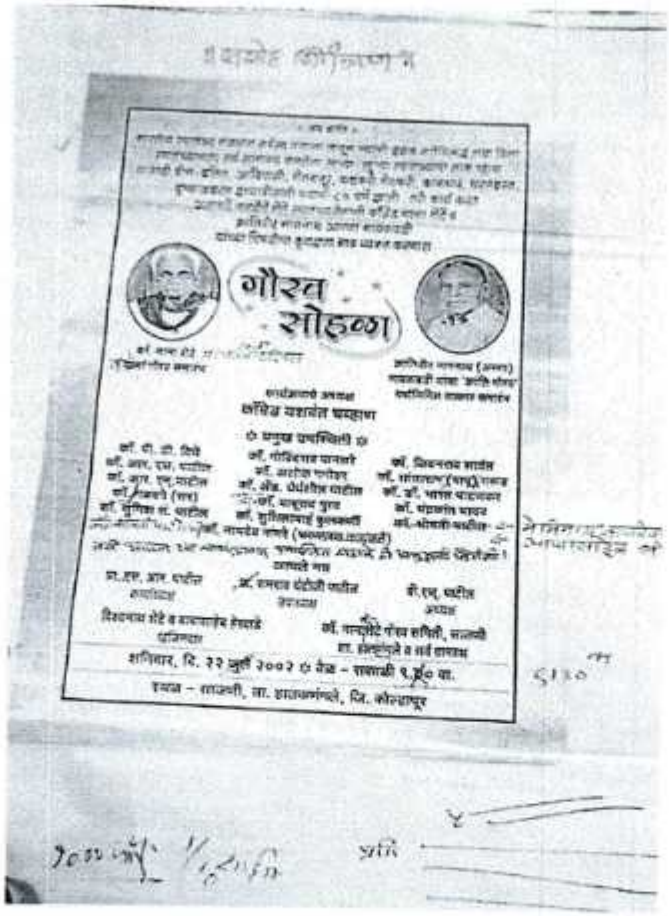

शेडे कुटुंबिचा समवेत बी.ए 3 चे विद्यार्थी

समर्थ साथ - पत्नी कुमोदिनी

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'पहिल्या स्वातंत्र्य दिनाचे प्रत्यक्ष दर्शी क्रांतीवीर निजामुद्दीन काझी'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

More Shivraj Nandkumar
Nemishte Akash Suresh
Nirukhe Sushil Hambirao
Nulake Vijay Dattatray

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History
Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2020-2021)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'पहिल्या स्वातंत्र्य दिनाचे प्रत्यक्ष दर्शी क्रांतीवीर निजामुद्दीन काझी' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **09 / 04 / 2021**

(Student/Investigator)

More Shivraj Nandkumar

Nemishte Akash Suresh

Nirukhe Sushil Hambirao

Nulake Vijay Dattatray

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

Rajdhani
DATE / /

पहील्या स्वातंत्र्य दिनाचे प्रत्यक्ष दर्शी क्रांतीवीर निजामुद्दीने कुर्सी.

जन्म = 12/12/1918.

मृत्यू = 20/01/1984

"सरफरोशी की तमन्ना अब हमारे दिल में हैं...
देखना हैं जोर किसना बाजु-ए-कातिल में हैं..."

कोल्हापूर संस्थान दक्षिणेकडील एक ऐतिहासिक व शूर परंपरा असलेले संस्थान होते. छत्रपती शिवाजी महाराजांची स्वतंत्र निष्ठा लोप पावली होती. शिकार, रेस, घोड्यांच्या शर्यती यात प्रजेकडे पाहण्यास वेळ मिळत नव्हता. छत्रपती शाहू राम महाराजांच्या भोवती स्वार्थी लोकांचा गराडा पडला होता. इंग्रज यांचा दुरचा दराश व वैभव पाहून स्वतंत्रप्रेमी जनतेस खाली मान घालावी लागत होती. मुंबई चे गव्हर्नर लॉर्ड ब्रोबोर्न यांची हत्तीवरुन मिरवणूक निघाली. तीही गुलामगिरी विरुद्ध लढा दिलेल्या या शिवनगरीत.

अश्या या सर्व बाजूंनी निराश झालेल्या अंधकार वेळी देश भक्त माधवराव बगल व देश भक्त शत्रापांना कुंभार यांचा कोल्हापूर संस्थान मध्ये उदय झाला. या दोन महान स्वतंत्र्य प्रेमी नेत्यांनी जनतेमध्ये स्वातंत्र्य लढ्याची मशाल पेटवली व कोल्हापूर जिल्ह्यातील स्वातंत्र्य सैनिकांचे नेतृत्व केले.

महात्मा गांधीनी ज्या गावाना भेट दिली त्यातील एक भाग्यवान गाव नावनिहाळ हे निपाणी चिकोडी

Rajdhani
DATE / /

रस्त्यावरील एक छोटेसे गाव. गांधीवादी नेते आकाचंद गुजर यांच्या विनंतीस मान देवून महात्मा गांधी नावनिशाक मध्ये थोडावेळ थांबले होते. त्यावेळी खडकलाट चे ३८ जन गांधी-जींच्या सभेला उपस्थीत होते. त्यामध्ये क्रांतिवीर निजामुद्दीन काझी देखील उपस्थीत होते. त्यांनी प्रत्यक्ष महात्मा गांधी यांचे विचार ऐकून स्वतःला स्वातंत्र्य लढ्यात झोकून दिले.

खडकलाट येथील ऐनुद्दिन काझी यांचे ते सुपुत्र. सहा बहिणी व निजाम काझी असा मध्यम वर्गीय परिवार. वडिलांच्या निधनानंतर घरी करता मुलगा म्हणून निजाम काझी होते परंतु घरच्या लोकांचा विचार न करता त्यांनी स्वातंत्र्य लढ्यात भाग घेतला.

ते उत्तम गायक ही होते. सकाळी प्रभात फेरी मध्ये स्वतंत्र चळवळीची गाणी म्हणणे व लोकांना जागून करणे हे प्रा-सुख्याने खडकलाट व परिसरात ते करीत असत.

देशभक्त शाप्पांना कुंभार यांनी खडकलाट, का पशी, निपाणी, कलनाकवाडी, गारगोटी परिसरातील स्वतंत्र सैनिकांना गारगोटी कचेरीमधील शस्त्रबंधांना सोडवणे व तेथील खजिना लुटून स्व तंत्र्य लढ्यासाठी देणे यासाठी कुर्विरच्या स्वामींना आदेश दिला.

कुर्विरच्या स्वामीनी परिसरातील ६०-८० तरुणांना गारगोटी जवळील पालीच्या शुहेत एकत्र केले. तेथे गारगोटी कचेरीवर आक्रमणाची तयारी करण्यात आली. त्यापूर्वी गारगोटी व कोल्हापूरला जोडणारा दूधगंगा नदीवरील कुर येथील पूल डायनाइटमाइट ने उडवण्याचा संकल्प केला गेला. पुण्याच्या लष्करी छावणीतून एक शक्तीशाली डायनामाइटची पेटी एकाने चोरून आणली होती. ती डायना माइटची पेटी पुलाखाली लावून पूल उध्वस्त करण्याचे काम निजाम कर्ज लक्ष्मन सुतार, हजारे या स्वातंत्र्य सैनिकांना देण्यात आले. ११ डिसेंबर रात्री साडे अकरा वाजता पुलाखाली डायनामाइटची पेटी लावण्यात आली पण लक्ष्मन सुतार यांनी ~~आलेली~~ पेटी चुकीच्या पध्दतीने उलटी लावलयामुळे स्फोट खाली पाण्याच्या दिशेने झाला. यामुळे पुलाचा काही भाग उडाला पण पूल पूर्णपणे पडला नाही. जर स्फोट पुलाच्या बाजूने झाला असता

तर कुर गावासोबत डायनामाईट लावणारे सर्वच जन उध्वस्थ झाले. असते. स्पोट इतका तीव्र होता त्यामुळे काही किलोमीटर परिसरातील घरातील भांडी खाली पडली होती. घरांच्या भिंतींना भेगा पडल्या होत्या. **गारगोटी कचेरी हल्ला प्रकरण -**

13 डिसेंबरला 1942 च्या रात्री 60-70 सशस्त्र सैनिकांनी गारगोटी कचेरीवर मध्य रात्री हल्ला केला त्यावेळी ब्रिटीश अधिकाऱ्यांना बंदोबस्त करुन बाबू आधव हा बंदुकधारी शिपाई घरी निघाला होता. कचेरी परील हल्ल्याची त्याला चाहुल लागली व त्याने कचेरीच्या मागे असलेल्या खिडकीतून गोळीबार सुरु केला. पहिली गोळी कर्विरच्या स्वामीना लागली. दुसरी गोळी निजाम काझी गुडघ्याला लागून गुडघ्याचा चेंदा-मेंदा झाला. परशुराम सांकुळे, मल्लप्पा चौगुले, तुकाराम भरमल, शंकरराव इंगळे, नारायण वारके, वकवंतराव जबडे हे सर्व जन गोळीबारात शहीद झाले. लहान्य 20 वर्षाचे असलेले शाहू आधव यांना गोळी लागून ते देखील शहीद झाले.

कचेरी समोरील आगा स्वातंत्र सैनिकांच्या रक्ताने भरली होती व मातीचा रक्ताने चिखल झाला होता. काझींना अखमी अवस्तेत इंदुबाई च्या देवळात हेवून सर्व जन निघून गेले. दुसऱ्या दिवस पहाटे सर्व मृतांचे प्रेत कोलहापूरला घेवून जाण्यात आले. त्या सर्व प्रेतांम पंचगंगेच्या दहनभूमील एकत्रपणे दहन करण्यात आले. त्यांच्या नातेवायीकांना याची कलपना देखील दिली गेली नव्हती.

काझी या अखमी अवस्तेल घटनास्थली अटक झालेले स्वातंत्र सैनिक होते. त्यांना रविवार पेठेतील तुरुंगात कैद करण्यात आले. त्यानंतर गारगोटी कचेरीवरील हल्ला कोर्टापुढे मांडला गेला. त्यामध्ये काझींना दोषी धरुन कुर डायनामाइट प्रकरण व कचेरी-वरील हल्ला या दोन घटनेतील त्यांना आरोपी धरुन त्यांना 14 वर्ष 3 महिने ची शिक्षा ठोठावण्यात आली व रु 250 दंड करण्यात आला.

तुरुंगात असताना माफीचा साक्षीदार होण्यासा त्यांचा अत्यंत क्रूरपणे छळ करण्यात आला. रविवार पेठ येथील तुरुंगात 500 ते 600 स्वातंत्र सैनिक कैद करण्यात आले होते. एका खोलीमध्ये 15 ते 20 कैदी ठेवण्यात आले होते. ज्या खोलीत काझींना व त्यांच्या सह-

-कार्यना ठेवले होते ती खाली अत्यंत अस्वच्छ होती आणि ती खोली ठेकुण आणि पिस्सू यांनी भरून गेली होती. जमिनीवर हात फिरवताच्य जमीन ठेकणाऱ्या रक्ताने लाल व्हायची. कैद्यांच्या अंगावर उवा झाल्या होत्या त्यामुळे अंग खाजवून चमडे निघायचे. खोलीच्या पा ठीमागे उघड्या जागेवर स्वातंत्र सैनिकांच्या पायाला दोरी बाधुंन त्यांना एकत्र संडासला पाठवायचे. लहानश्या जागेत उघड्यावर लाज सोडून सर्व जन संडासला बसत होते. संडास लघवीचा दुर्गंध दिवस रात्र खो लीमध्ये असल्यामुळे स्वातंत्र सैनिकांना खूप त्रास व्हायचा. काही कमजोर मनाचे स्वातंत्र्य सैनिक रात्र भर हाय भोकून रडायचे. तुरुं-गामध्ये सर्वांना अत्यंत वेदना व त्रास दिला जायचा. पायात सुया टोच पाहीया काना मोडे पर्यंत बुटाच्या लाथा घालणे, आई-माईच्या नावा ने शिवीगाळ करणे, अंगाचे चामडे तोडेपर्यंत मारणे, दात पाडणे, रात्रभर झोपू न देणे, गुडघ्यात खिळे मारणे यासारखे अघोरी प्रकार क्रांतीकारकां केले जात असत.

कोल्हापूर स्वातंत्र्य लढ्यात १९७८ ते १९५२ या कालावधीत २२ हुतात्मे झाले. त्यापैकी कागल तालुका ५, हातकनंगले तालुका ६, गाडहिंगलज तालुका १, राधानगरी तालुका २, चंदुकलाट १, मुदरगड ता. ७, पिकोडी ता. ४ असे होते.

कोल्हापूर जिल्ह्याच्या स्वातंत्र लढ्यातील प्रमुख घटनांमध्ये खालील महत्त्वाच्या घटना समाविष्ट आहेत :-

1. १५ ऑगस्ट १९५२ साली पहिला शहीद झालेले बिंदू माराय० कुलकर्णी
2. १० ऑक्टोबर १९५२ साली घडलेले कोल्हापुरातील विल्सन पुलक प्रकरण
3. १३ डिसेंबर १९५२ गारगोटी कार्यालयील हल्ला प्रकरण
4. ब्रम्ही खजिना लूट प्रकरण
5. १९ ऑक्टोबर १९५५ साली झालेले काशीबाई इनवर (पंगीरेगाव यांना विवस्त्र करून दिलेली शिक्षा

6. नानीबाई चिखली येथील हरिबा बेनाडे आणि नरसू पारिठ यांचे कुलाल्य

न. पहिल्या स्वतंत्र दिनी स्वातंत्र्यवीर निजाम काझी यांनी अनुभवलेला तो क्षण त्यांनी आपल्या डायरीत स्वाक्षरी लिहला आहे, त्यांच्या डायरीनील तो उतारा खालील प्रमाणे आहे....

या स्वातंत्र्यवीरांच्या बलिदानाची कदर करुन भारत देशाचे सौंदर्यवान स्वातंत्र्य अभादित ठेवणे हि काळाची गरज आहे.

... जय हिंद !!

क्रांतिवीर श्री निजामुद्दीन काझी

(जन्म १२.१२.१९१८ - मृत्यू २०.०१.१९८९)

Krantiveer Shri. Nijamuddin Kazi

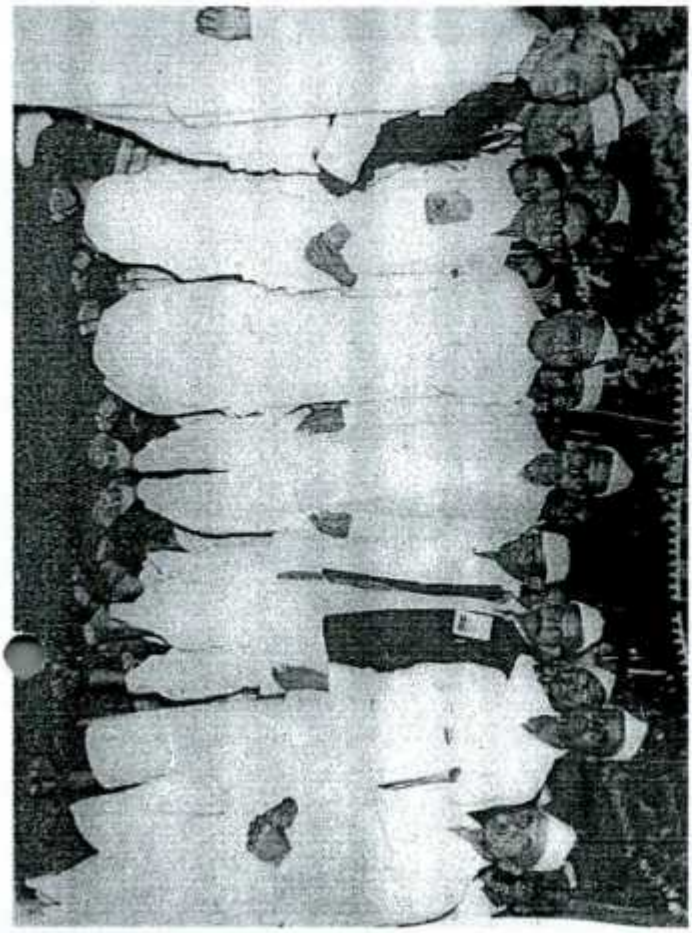
(12/12/1918 to 20/01/1989)

Krantiveer Shri. Nijamuddin Kazi

(12/12/1918 to 20/01/1989)

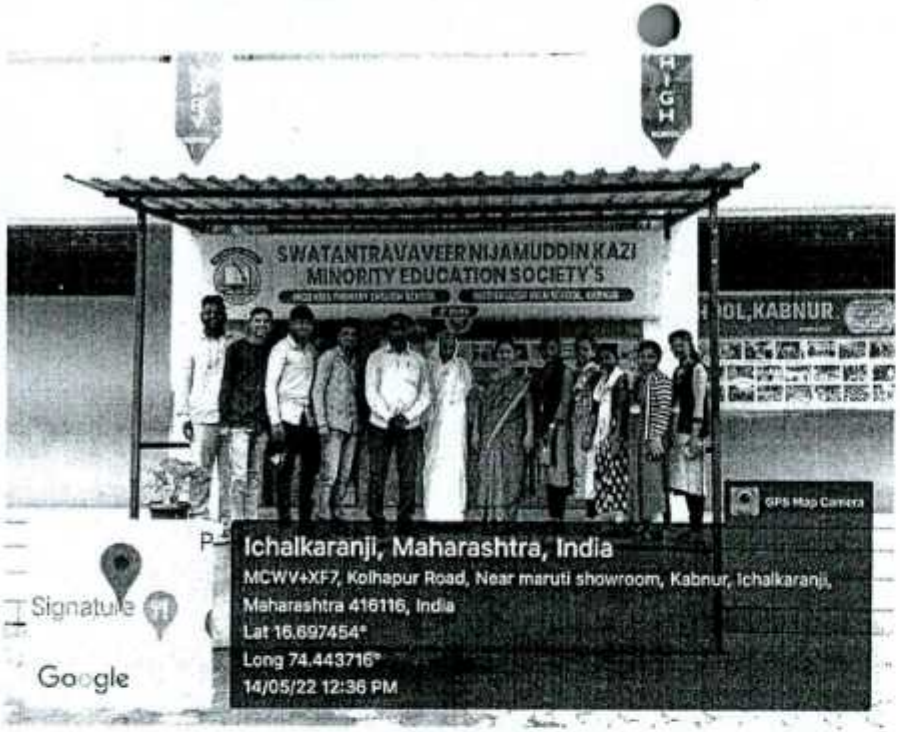
कोल्हापुर के स्वतंत्रता सेनानी, श्री क्रांतिवीर निजामुद्दीन काझी जिन्होंने अपनी डायरी में इस क्षेत्र के स्वतंत्रता संग्राम का बारीकी से वर्णन किया है. उनकी लिखी हुयी डायरी से संक्षिप्त कुछ घटनाओं का ये हिंदी अनुवाद है ।

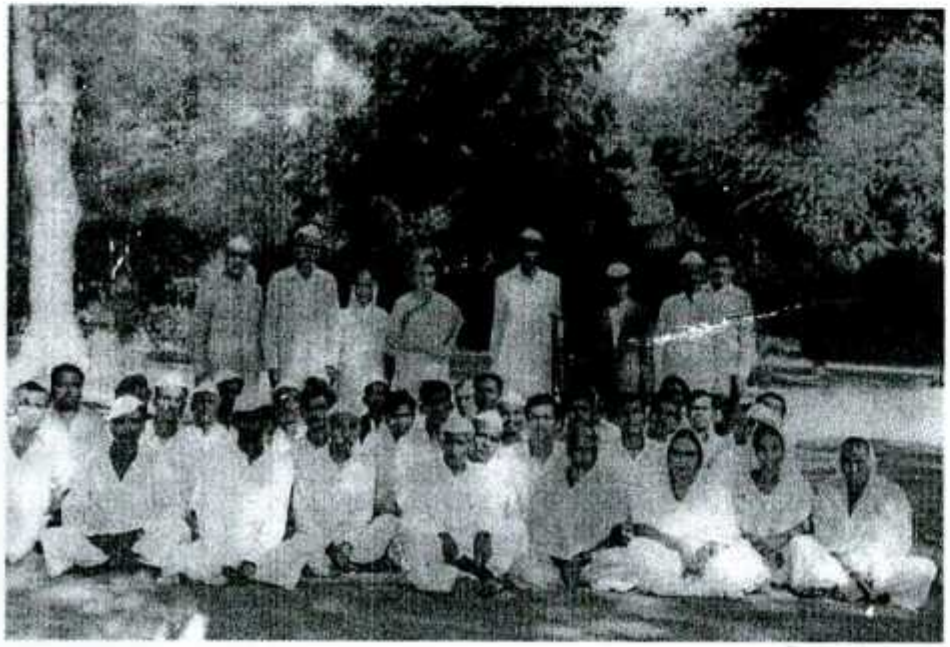

कोल्हापूर जिल्हा स्वातंत्र्य सैनिक संघ, कोल्हापूर.

बापूसो भाऊसो पोवार
अध्यक्ष,
कोल्हापूर जिल्हा स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक संघ

तालुका पुरवठा अधिकारी (क)
कोल्हापूर देवी / कोल्हापूर.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Project Title

'स्वातंत्र्य सैनिक गंगाराम बाळा रुईकर '

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Patil Prashant Hambirrao
Patil Vishal Vitthal
Pirjade Aajam Mainuddin
Powar Jeevan Jaysing

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2020-2021)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'स्वातंत्र्य सैनिक गंगाराम बाळा रुईकर' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **09 / 04 / 2021**

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

(Student/Investigator)

Patil Prashant Hambirrao

Patil Vishal Vitthal

Pirjade Aajam Mainuddin

Powar Jeevan Jaysing

Rajdhani
DATE / /

स्वातंत्र्यसैनिक चरीतकोश

स्वातंत्र्य सेनानी =

मुक्त मौखिक मुलाखत

स्वातंत्र्य सैनिकाचे नाव - गंगाराम बाळा कुईकर

स्वातंत्र्य सैनिकाचे वय मयत

मुलाखत देणाऱ्याचे नाव बाळासाहेब गंगाराम कुईकर

स्वातंत्र्य सैनिकाशी नातेसंबंध मुलगा

स्वातंत्र्य सैनिकांचा पत्ता मु.पो. हेरले, ता. हातकणंगले जि. कोल्हापूर

स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल 1942

स्वातंत्र्यसैनिकाचा पूर्वइतिहास हे हेरले गावचे सुपुत्र मोहन त्यांनी हातकणंगले तालुक्यामध्ये रत्नाप्पा कुंभार यांच्या नेतृत्वाखाली आलेल्या स्वातंत्र्य चळवळीमध्ये त्यांनी महत्वपूर्ण कार्य केले.

स्वातंत्र्य लढ्यात सहभागी होण्यास प्रेरीत घटना प्रसंग
महात्मा गांधी व त्यांची स्वातंत्र्य चळवळ

स्वातंत्र्यसैनिकाची स्वातंत्र्यलढ्यातील कामगिरी
भूमीगत चळवळी मध्ये सहभाग, ईंग्रजाविरुद्ध कारवाई करणे, आपल्या सहकार्यांना मदत करणे, त्यांच्या जेवणाची व्यवस्था करणे, हे कार्य केले.

प्राप्त पुरस्कार मुख्यमंत्री वसंतराव नाईक यांच्या हस्ते ताम्रपट पुरस्कार व प्रशस्ती पत्र मिळाले.

स्वातंत्र्य सैनिकाचे प्रजापरीषद मधील कार्य
स्वातंत्र्या नंतर प्रजा परिषदेत सदन

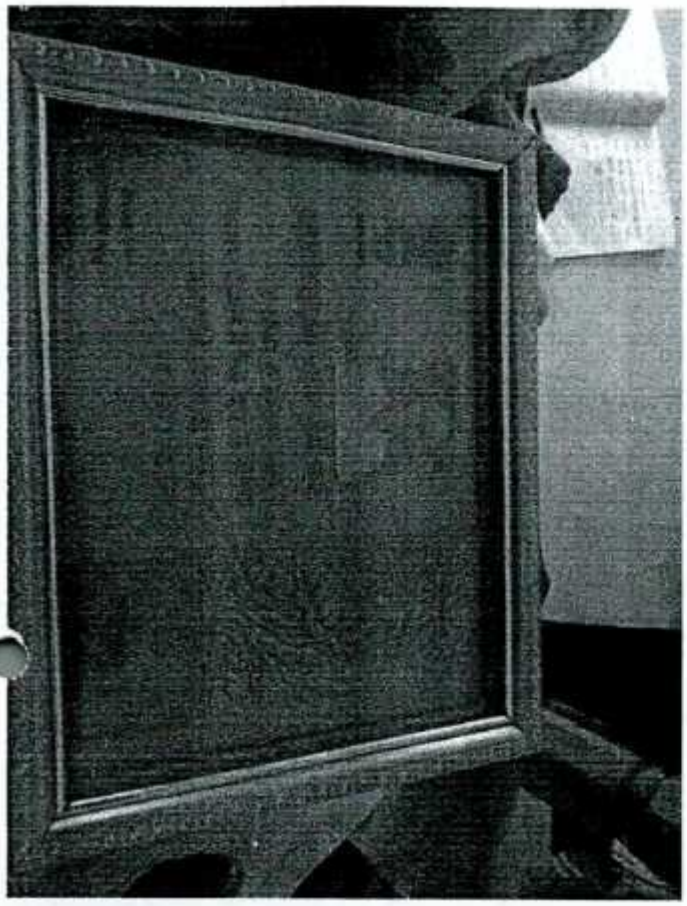
स्वातंत्र्यतारे कालखंडामधील कामगिरी
सामाजिक कार्ये; ठेलले गावचे सरपंच. गावामध्ये पिण्याच्या पाण्याची टिकेम राहावण्यासाठी प्रयत्न. त्याचबरोबर ठेलले गावातील प्रथम जो सरकारी दवाखाना सुरू झाला त्याचे उद्घाटन त्यांच्या हस्ते झाले.

मृत्यू कारण दिनांक 15-09-1980 वयस्क. नैसर्गिक कारण

गंगाराम रुईकर

हे स्वतंत्र्य सेनानी हेरले गावाचे सुपुत्र होते. ते सध्या हयात नाहीत. त्यांनी स्वतंत्र्य चळवळीमध्ये महत्त्वपूर्ण कार्य केले. महात्मा गांधीजींच्या नेतृत्वा खाली १९४२ ची स्वतंत्र्य चळव सुरु झाली. त्या मध्ये ते सहभागी झाले होते. मा. रत्नाप्पा कुंभा. यांचा नेतृत्वा खाली हातकणगले तालुक्यामध्ये जी चळवळ चालू झाल होती. त्यामध्ये गंगाराम रुईकर सहभागी झाले होते. त्यांचा या अंदोलनामध्ये मोठा सहभाग असून त्यांनी भुमिगत कार्य केले. या मध्ये इतर सहकार्यना मदत करणे. इंग्रजाविरुद्ध कारवाई करणे. त्यांचे जेवणाची व्यवस्था करणे अशा पध्दतीची कार्य त्यानी चुप्पा पध्दतीने केले. या चळवळीचा कालखंडात ५ वर्षाची शिक्षा झाली. स्वांतत्र्यानंत त्यावेळेचे मुख्यमंत्री वंसतराव नाईक यांचा हास्ते ताम्रपटा पुरस्कार यांना मिळाला.

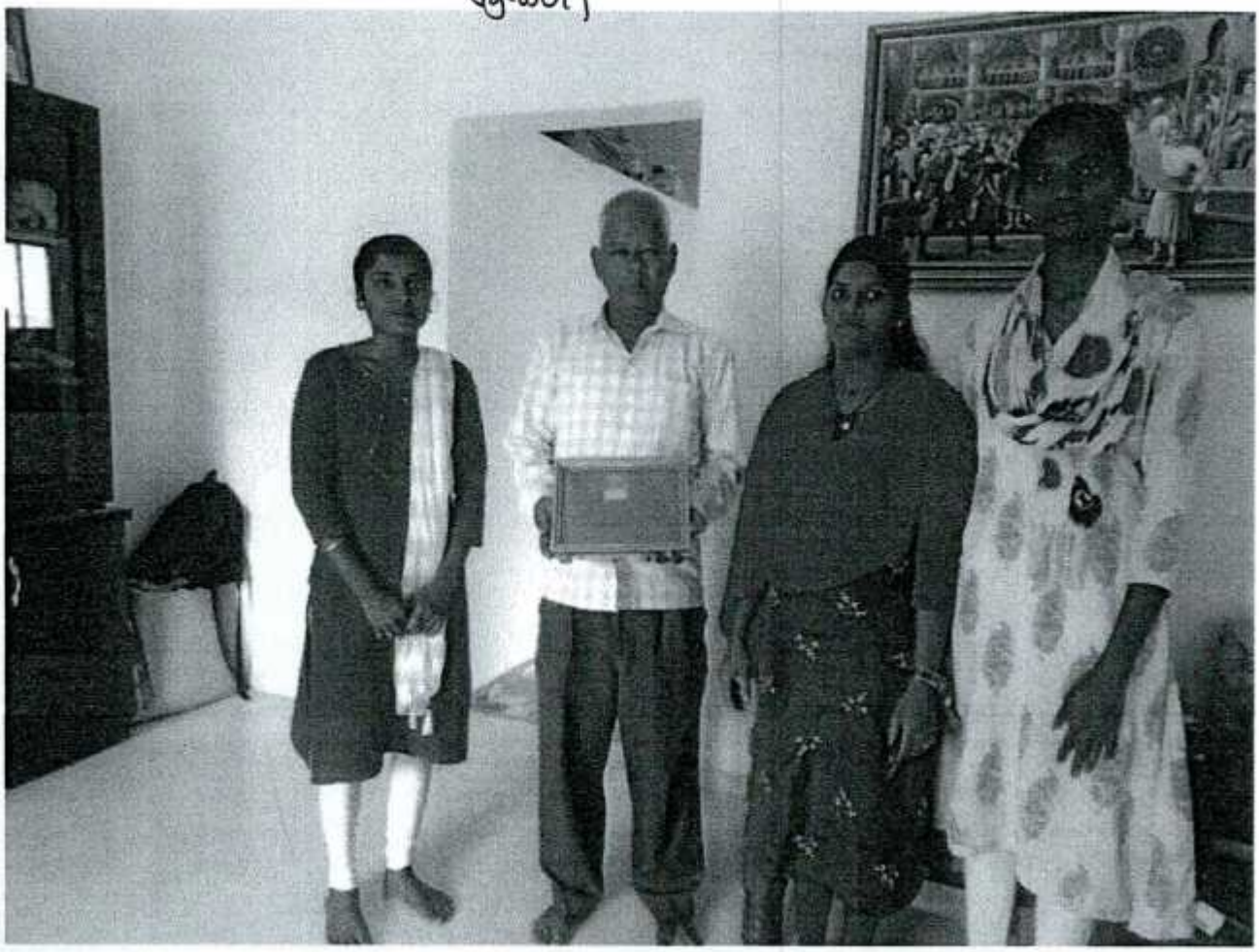
गंगाराम रुईकर यांना प्रजापरिषेतेन मध्ये कार्य कार्य केले, शिवाय स्वांतत्र्यनंतरच्या कालखंडात ही त्यांनी सामाजिक कार्य केले हेरले गावाचे संरपच म्हणून काम केले. हेरले गावामध्ये पिण्याचे पाणी ही स्कीम राबवण्यासाही यांनी प्रत्यतन केले. तसेच हेरले गावामध्ये प्रथम जो सरकारी दवाखाना सुरु झाला त्याचे उदघाटन ही त्यांचा हास्ते झाले. या सर्व त्यान्या कार्यत त्यान्या कुटुंब यानी मानापासून सह कार्य केले आज त्याचे घराचे वारस त्याचे चिरंजीव बाळासाहेब गंगाराम रुईकर हे वयसकर जाहेन. त्यान्ची आम्ही मुलाखात घेतली असता. अगदी तुटक ही माहीत आम्हाला मिळाली. लिखीत स्वरुपतील माहीती मिळाली नाही. अशा स्वातंत्र्य सैनीकांस आमचा सलाम...!

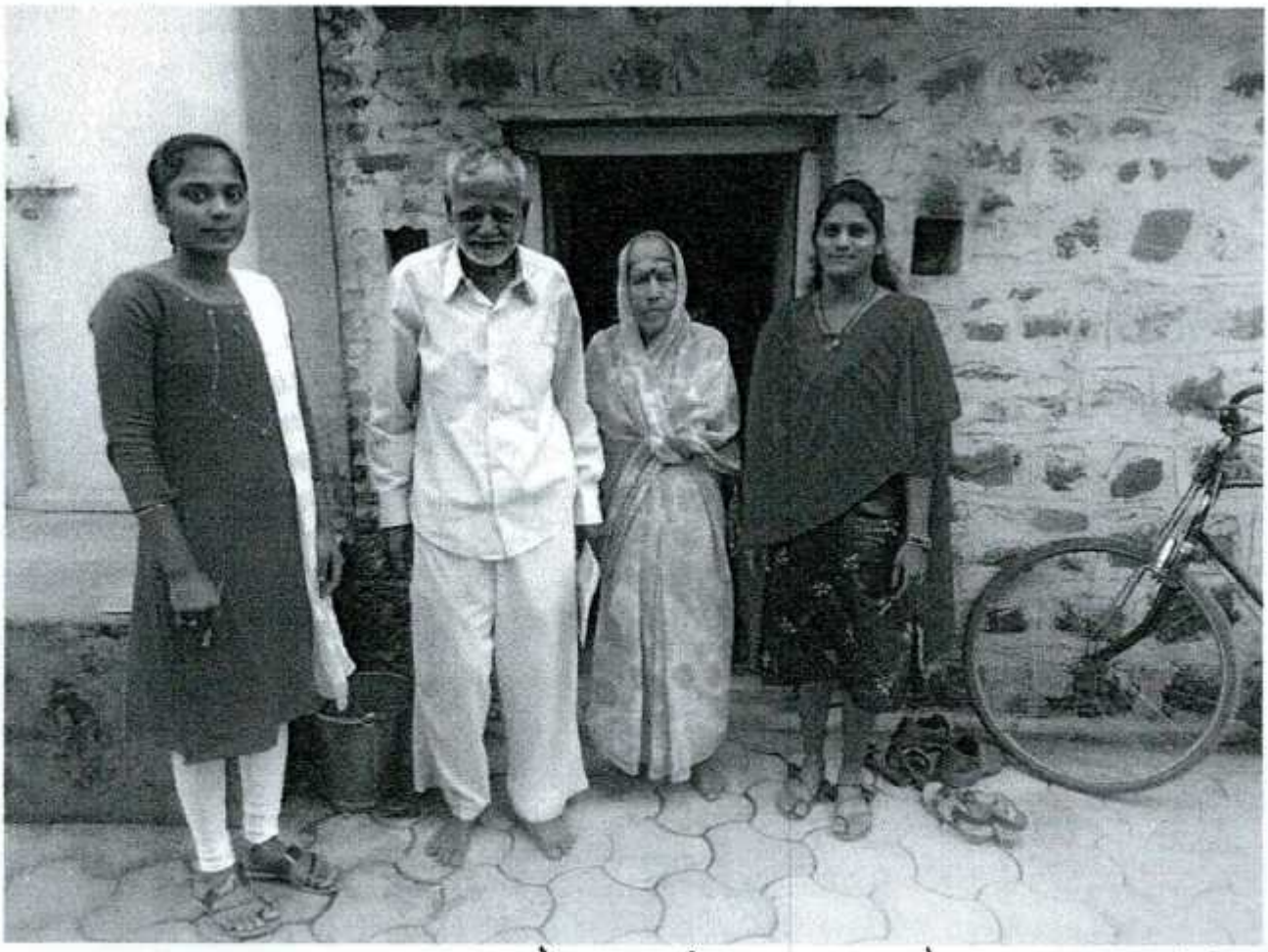

कै. नंगाराम बाळा रुईकर

महाराष्ट्र शासन
सन्मान पत्र

रंगराव दोनवडे - यांच्या समवेत विद्यार्थीनी
मुलगा

बाळासाहेब रूईकर - समवेत विद्यार्थीनी
मुलगा

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Project Title

'बाबू रामा जाधव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Sawant Amol Shamrao
Sonawane Taresh Kashinath
Wakse Sushant Shahir
Wakse Vaibhav Shahir

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2020-2021)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'बाबू रामा जाधव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **09 / 04 / 2021**

(Student/Investigator)
Sawant Amol Shamrao
Sonawane Taresh Kashinath
Wakse Sushant Shahir
Wakse Vaibhav Shahir

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

स्वातंत्र्य सैनिक चारित्रकोश

स्वातंत्र्य सेनानी = बाबू रामा जाधव

मुक्त सैनिक मुलाखत

स्वातंत्र्य सैनिकाचे नाव = बाबू रामा जाधव

स्वातंत्र्य सैनिकाचे वय = मयत

मुलाखत देणाऱ्याचे नाव = शंकर बाबू जाधव
वंदना रमेश जाधव

स्वातंत्र्य सैनिकाशी नातेसंबध = मुलगा
नात सुन

स्वातंत्र्य सैनिकाचा पत्ता = मु. पो. हेर्ले,
ता. हातकणंगले,
जि. कोल्हापूर.

स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल = १९४५

स्वातंत्र्य सैनिकाचा पूर्ववृत्तांत = बाबू रामा जाधव
हे हेर्ले गावचे
सुपुत्र आहेत त्यांनी स्वातंत्र्य चळवळीमध्ये महत्व पूर्ण कार्य केले. १९४५ मध्ये स्वातंत्र्य चळवळ सुरू झाली ते त्या मध्ये सहभागी झाले.

स्वातंत्र्य लढ्यात सहभागी होण्यास प्रेरित घटना

प्रसंग = महात्मा गांधी व त्यांची स्वातंत्र्य चळवळ

स्वातंत्र्य सैनिकाची स्वातंत्र्यलढ्यातील कामगिरी

परदेशी मालावर बहिष्कार. १९४८ च्या आंदोलनात सहभाग

प्राप्त पुरस्कार = ताम्रपट इंदिरा गांधी यांच्या हस्ते

स्वातंत्र्य सैनिकाचे प्रजापरिषद मधील कार्य =

१९४८ पासून प्रजापरिषद मध्ये सहभाग

मृत्यु, कारण, दिनांक = मृत्यु = 14/08/1986
कारण = वयस्कार

बाबू रामा जाधव

ताम्रपट - इंदिरा गांधी यांच्या हस्ते त्यांना ताम्रपट देण्यात आले होते.

सन्मानपत्र - श्री. बाबू रामा जाधव रा. हेरले यांना त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामात केलेल्या कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मान-पत्र मोठ्या आदराने देण्यात आले होते.

बाबू रामा जाधव यांना भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी आपण केलेल्या अतुलनीय कामगिरीबददल भारतीय स्वातंत्र्य शौर्य महोत्सवानिमित्त आपल्या गौरवार्थ सन्मान पदक देण्यात आले होते.

स्वातंत्र्य सैनिकांची समाजउपयोगी कामे -

1. सांगली - सातारा जिल्ह्यातील धरणग्रह
2. गावच्या विकास कामासाठी सोसायटी उभी करण्यात यांचा मोठा हात होता.
3. शेतीच्या विकासासाठी शेततळी बांधण्यात आले होते.
4. गावच्या विहयाच्या पाण्याची सोय करण्यासाठी नळे उभारण्यात आले, व आपल्या आपल्या वस्तीत पाणी साठवण्यासाठी दगडी टाकी बांधण्यात आल्या.

महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

श्री. यांना

त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामांत केलेल्या कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मानपत्र देण्यांत येत आहे.

वसंत नाईक

मुख्य मंत्री
महाराष्ट्र राज्य

सचिवालय
मुंबई.
दिनांक

कोल्हापूर जिल्हा स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक संघ

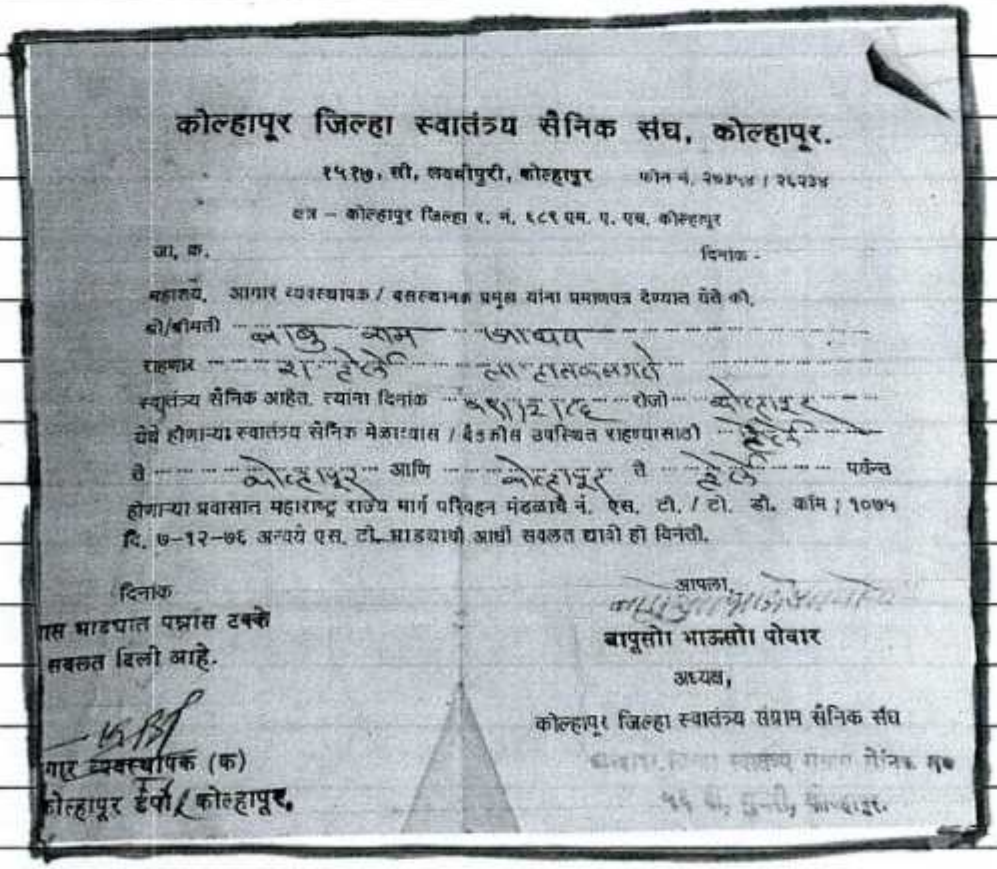
स्वातंत्र्य सैनिक श्री. .....

रा. ..... तालुका .....

भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी आपण केलेल्या अतुलनीय कामगिरीबद्दल भारतीय स्वातंत्र्य रौप्य महोत्सवानिमित्त आपल्या गौरवार्थ सन्मान पदक देण्यात येत आहे.

(आप्पासाहेब भा. पोवार)
अध्यक्ष
कोल्हापूर जि. स्वा. सै. संघ

(दत्तोबा कुं भार)
अध्यक्ष
स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक गौरव समारंभ

कोल्हापूर जिल्हा स्वातंत्र्य सैनिक संघ, कोल्हापूर.

१५१७, सी, लक्ष्मीपुरी, कोल्हापूर फोन नं. २७३५४ / २६२३४

क्षेत्र – कोल्हापूर जिल्हा र. नं. ६८९ एम. पी. एच. कोल्हापूर

जा. क्र. दिनांक -

महाशय, आगार व्यवस्थापक / बसस्थानक प्रमुख यांना प्रमाणपत्र देण्यात येते की,

श्री/श्रीमती साधु राम आथव

राहणार ... हे हेळेवाडी ... ता. हातकलंगले ...

स्वातंत्र्य सैनिक आहेत. त्यांना दिनांक ... ९/१२/८६ ... रोजी ... कोल्हापूर ...

येथे होणाऱ्या स्वातंत्र्य सैनिक मेळाव्यास / बैठकीस उपस्थित राहण्यासाठी ... हेळेवाडी ...

ते ... कोल्हापूर ... आणि ... कोल्हापूर ते ... हेळेवाडी ... पर्यन्त

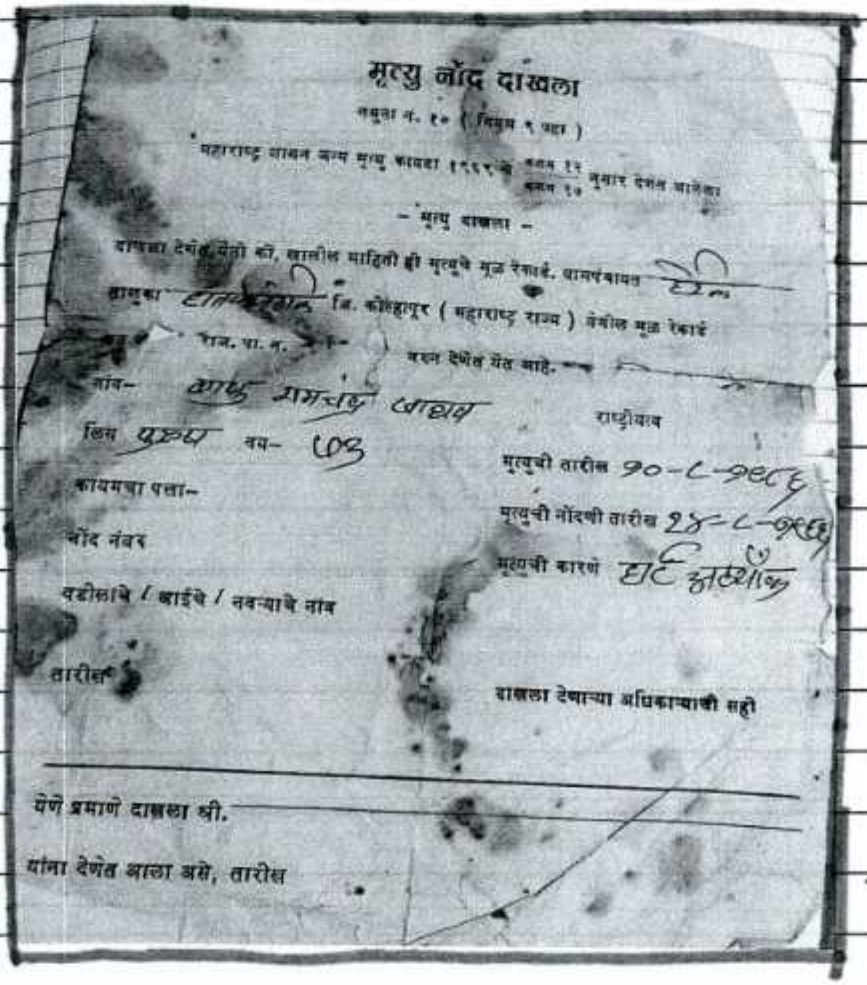
होणाऱ्या प्रवासात महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाचे नं. एस. टी. / टी. डी. कॉम / १०७५ दि. ७-१२-८६ अन्वये एस. टी. भाडयाची अर्धी सवलत द्यावी ही विनंती.

दिनांक

एस भाडयात पन्नास टक्के सवलत दिली आहे.

आगार व्यवस्थापक (क)
कोल्हापूर डेपो / कोल्हापूर.

आपला,
बापूसो भाऊसो पोवार
अध्यक्ष,
कोल्हापूर जिल्हा स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक संघ

मृत्यु नोंद दाखला

नमुना न. १० (नियम ९ पहा)

महाराष्ट्र शासन जन्म मृत्यु कायदा १९६९ चे कलम १२ कलम १७ नुसार देणत आलेला

– मृत्यु दाखला –

दाखला देणेत येतो की, खालील माहिती ही मृत्यूचे मूळ रेकार्ड, ग्रामपंचायत पेठ
तालुका हातकणंगले जि. कोल्हापूर (महाराष्ट्र राज्य) येथील मूळ रेकार्ड
रोज. पा. न. - वरून देणेत येत आहे.

नांव- बाबू रामचंद्र जाधव राष्ट्रीयत्व

लिंग पुरुष वय- ७३

कायमचा पत्ता-

मृत्यूची तारीख २०-८-१९८६

मृत्यूची नोंदणी तारीख २४-८-१९८६

मृत्यूची कारणे हार्ट अटॅक

नोंद नंबर

वडीलाचे / आईचे / नवऱ्याचे नांव

तारीख

दाखला देणाऱ्या अधिकाऱ्याची सही

येणे प्रमाणे दाखला श्री.

यांना देणेत आला असे, तारीख

कोल्हापूर जिल्हा
स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक संघ

स्वातंत्र्य सैनिक श्री. [illegible]
रा. [illegible] तालुका [illegible]
भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी आपण केलेल्या अतुलनीय
कामगिरीबद्दल भारतीय स्वातंत्र्य रौप्य महोत्सवानिमित्त
आपल्या गौरवार्थ सन्मान पदक देण्यात येत आहे.

(बापूसाहेब आ. पोवार)
अध्यक्ष
कोल्हापूर जि. स्वा. सं. सै. संघ

(रत्नाप्पा कुंभार)
अध्यक्ष
स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक गौरव समारोह

महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

श्री. यांना
त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामांत केलेल्या कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मानपत्र देण्यांत येत आहे.

मुंबई
दिनांक

वसंत साठे
मुख्य मंत्री
महाराष्ट्र राज्य

नात स्नुन = वंदना जाधव त्यांच्या समवेत विद्यार्थी

(5)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon
Tal- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112 (MS)

DEPARTMENT OF HISTORY

(2019-2020)

FIELD PROJECT

Date: 13/09/2019

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **field project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2019-2020 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

(2017-2018)

T.Y.B.A.

नोटीस

दिनांक :१४ /०९ /२०१९

इतिहास विषयाच्या बी.ए.भाग ३ या वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०१९-२०२० मध्ये आपल्याला देण्यात आलेल्या विषयाप्रमाणे पहिल्या सत्रा करिता विभागांतर्गत घेण्यात येणारे (१० गुण) प्रोजेक्ट पूर्ण करून २८ फेब्रुवारी २०२० पर्यंत डॉ.रणजीत माने यांच्याकडे जमा करावे. सदर तारखेच्या आत प्रोजेक्ट देणे बंधनकारक राहील. प्रोजेक्ट न दिलेल्या विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मुल्यांकनाचे गुण विद्यापीठास पाठविले जाणार नाहीत याची सर्वांनी नोंद घ्यावी.

विभागप्रमुख

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist Kolhapur

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2019-2020)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1	525	F	Bhandari Madhavi Pravinkumar	'बापू ईश्वर दोनवडे यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
2	526	M	Bhosale Akshay Ashok	
3	527	F	Chougale Sayali Vasant	
4	528	M	Kadam Suraj Krushnat	
5	529	M	Kamble Subhash Shahaji	'स्वातंत्र्य सेनानी कलप्पा चिंतामणी पंडित '
6	530	M	Lakhan Arjun Maruti	
7	531	M	Mali Suraj Prakash	
8	532	F	Malkari Shubhangi Ladoo	
9	533	M	Mohite Rushikesh Bharat	'पायाप्पा यशवंत दणाणे: एक स्वातंत्र्य सेनानी'
10	534	M	Panhalkar Sohel Sadik	
11	535	M	Patil Aniket Mohan	
12	536	M	Patil Kishor Sanjay	
13	537	M	Shingare Abhijeet Dhondiram	'दामोदर दादोबा गुरव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
14	538	M	Sid Shubham Sanjay	
15	539	M	Vharkate Jaydeep Anandrao	
16	590	M	Naikwadi Pawan Shamrao	
17	591	M	Kulkarni Pritam Deepak	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Prof. J. C. Ghadage)
Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Project Title

'बापू ईश्वर दोनवडे यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Bhandari Madhavi Pravinkumar
Mr. Bhosale Akshay Ashok
Mr. Chougale Sayali Vasant
Mr. Kadam Suraj Krushnat

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

Head
Department of History,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

(2019-2020)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'बापू ईश्वर दोनवडे यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **05 / 02 / 2020**

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Student/Investigator)

Mr. Bhandari Madhavi Pravinkumar
Mr. Bhosale Akshay Ashok
Mr Chougale Sayali Vasant
Mr. Kadam Suraj Krushnat

स्वातंत्र्यसैनिक चरीत्रकोश

स्वातंत्र्य सेनानी = बापू इश्वर दीनवडे

मुक्त मौखिक मुलाखत

स्वातंत्र्य सैनिकाचे नाव = बापू इश्वर दीनवडे

स्वातंत्र्य सैनिकाचे वय = मंयत

मुलाखत देणाऱ्याचे नाव = रंगराव बापू दीनवडे

स्वातंत्र्य सैनिकाशी नातेसंबंध = मुलगा

स्वातंत्र्य सैनिकाचा पत्ता = मु.पी हेर्ले
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापु

स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल = इ.स १९४२

स्वातंत्र्यसैनिकाचा पुर्ववृत्तात = इश्वर बापू दीनवडे, हेर्ले गावचे सुपुत्र आहे त्यांनी स्वातंत्र्य चळवळीमध्ये महत्वपूर्ण कार्य केले. इ.स १९४२ मध्ये स्वातंत्र्य चळवळ सुरू झाली. त्या मध्ये ते सहभागी झाले.

स्वातंत्र्य लढ्यात सहभागी होण्यास प्रेरीत घटना प्रसंग = महत्मा गाँधी व त्यांची स्वातंत्र्य चळवळ.

स्वातंत्र्यसैनिकाची स्वातंत्र्यलढ्यातील कामगिरी

परदेशी मालावर बहिष्कार . १९४२ च्या आंदोलनात सहभाग

प्राप्त पुरस्कार = स्वातंत्र्याच्या ५० व्या सुवर्णमोहस्तर्व वर्षानिमित्त प्रधान इंदीरा गांधी यांच्या कडून ताम्रपत वसंतराव नाईक यांच्या हस्ते. प्रशस्ती प्रत

स्वातंत्र्य सैनिकाचे प्रजापरीषद मधील कार्य =

१९४२ पासून प्रजापरीषदेत सहभाग

स्वातंत्र्यलोर कालखंडमधील कामगीरी =

१९४१ कोल्हापूर शहराचे पहीले आमदार

मृत्यु, कारण, दिनांक = मृत्यु 26/12/1992
नैसर्गिक कारण

बापू ईश्वरा दोनवडे

हे स्वातंत्र्य सेनानी हेरले गावचे सुपुत्र होते ते सध्या ह्यात नाहीत. त्यांनी स्वातंत्र्य चळवळी मध्ये महत्व पुर्व कार्य केले महात्मा गांधीजींच्या नेतृत्वाखाली 1942 ची स्वातंत्र्य चळवळ सुरु झाली. त्यामध्ये ते सहभागी झाले होते. हातकणंगले तालुक्यामध्ये कै. मा. रत्नाप्पा कुंभार यांच्या नेतृत्वाखाली जी चळवळ झाली त्यामध्ये ।। लोकांनी सहभाग घेतला त्यामध्ये बापू ईश्वरा दोनवडे हे होते. त्यासाठी त्यांना 6 महिन्याचा तुरुंगवास हि शिक्षा झाली आणि 600 रुपये दंड झाला. अत्यंत प्रतिकुल परिस्थिती मध्ये शेतमजुर म्हणुन काम करत असताना त्यांनी स्वातंत्र्य चळवळी मध्ये काम केले. 1942 पासुन 25 वर्षे चळवळी मध्ये व सामाजिक कार्य केले. त्यांच्या कार्याची पोचपावती म्हणुन त्यांना त्या वेळच्या पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांच्या हस्ते ताम्रपट देऊन पुरस्कृत करण्यात आले.

बापू ईश्वरा दोनवडे यांनी प्रजा परिषदेमध्ये कार्य केले. शिवाय स्वातंत्र्यानंतरच्या कालखंडात हि त्यांनी सामाजिक कार्य केले. त्यांच्या 26/12/1973 रोजी वयस्कर होऊन मृत्यु झाला. सध्या त्यांचे वारस रंगराव बापु दोनवडे हे वयस्कर आहेत. त्यांची आम्ही मुलाखत घेतली असता जगदी मोटकु स्वरुपात माहिती आम्हाला मिळाली. लिखित स्वरुपात माहिती मिळाली नाही अशा स्वातंत्र्य सैनिकास आमचा सलाम.!

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Project Title

'स्वातंत्र्य सेनानी कलप्पा चिंतामणी पंडित '

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Kamble Subhash Shahaji

Lakhan Arjun Maruti

Mali Suraj Prakash

Malkari Shubhangi Ladoo

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2019-2020)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'स्वातंत्र्य सेनानी कलप्पा चिंतामणी पंडित' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **05 / 02 / 2020**

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Student/Investigator)

Kamble Subhash Shahaji
Lakhan Arjun Maruti
Mali Suraj Prakash
Malkari Shubhangi Ladoo

स्वातंत्र्य सैनिकाचे पूर्ण नांव:

कलाप्पा चिंतामणी पंडित (उपाध्ये)

स्वातंत्र्य सैनिकाचे वय (हयात असल्यास): मृत्यू

पेन्शन सुरु असल्यास पेन्शन नंबर:

मुलाखत देणाऱ्याचे नांव : विशाल सुधीर उपाध्ये

स्वातंत्र्य सैनिकाशी असलेले नातेसंबंध: नातू

स्वातंत्र्य सैनिकाचा संपूर्ण पत्ता: मगदूम गल्ली, किणी, ता. हातकणगले, जि. कोल्हापूर

स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल : १८/०५/१९२३ ते २३/०८/२०१६

स्वातंत्र्य सैनिकाचा पूर्ववृतातं-

स्वातंत्र्य लढयात सहभागी होण्यास प्रेरित घटना/ प्रसंग:

कलाप्पा चिंतामणी पंडित (उपाध्ये)

स्वातंत्र्यसैनिक सैनिक कलाप्पा चिंतामणी पंडित (उपाध्ये) यांचा जन्म कोल्हापूर येथे कद्रे गल्लीमध्ये १८ मी १९२३ रोजी मामाच्या घरी झाला. त्यांचे बालपण निपाणी ता. चिकोडी, जि. बेळगाव येथे गेले. त्यांचे शालेय शिक्षण निपाणी या ठिकाणी पूर्ण झाले. ते मॉट्रीक परीक्षा उतीर्ण झाल्यानंतर ते बँकेमध्ये कामाला लागले. पण बँकेचे नोकरीमध्ये त्यांचे लक्ष लागले नाही त्यामुळे त्यांनी बँकेतील नोकरी सोडली आणि राहण्यासाठी किणी. ता. हातकणगले, जि. कोल्हापूर येथे आले.

स्वातंत्र्य सैनिकाची लढ्यातील कामगिरी:-

सबंध देशात ब्रिटिश राजवटीविरुद्ध भारतीय स्वातंत्र्य चळवळ जोर धरू लागली होती. ८ ऑगस्ट १९४२ ला महात्मा गांधीजीनी देशाला "ब्रिटिशांना चालते व्हा", करेंगे या मरेंगे" चा नारा दिला. ब्रिटिश सरकारने महात्मा गांधीजी गांधींना पुण्याच्या आगाखान पॅलेसमध्ये स्थानबद्ध केले. महाराष्ट्रातील कॉग्रेसच्या प्रमुख पुढार्यांना अटक केली जात होती. याशिवाय बहुतेक पुढाऱ्यांना स्थानबद्ध केले होते बाकीचे राहिलेले भूमिगत होवून आपले कार्य चालू ठेवत होते. महाराष्ट्रातील सातारा जिल्हात क्रांतीसिह नाना पाटील यांच्या नेतृत्वाखाली पत्री सरकार स्थापन झाले होते. त्यामुळे सर्व पातळीवर चळवळीचा जोर वाढला होता.महात्मा गांधीजींनी आगाखान पॅलेसमध्ये २१ दिवसाचे उपोषण सुरु केले. त्यामुळे देशभरातून असंख्य सत्याग्रही पुण्यात येत होते. मोर्चे काढत होते. सत्याग्रह करीत होते. सरकार त्यांनी रवानगी येरवडा जेलमध्ये करीत होते.

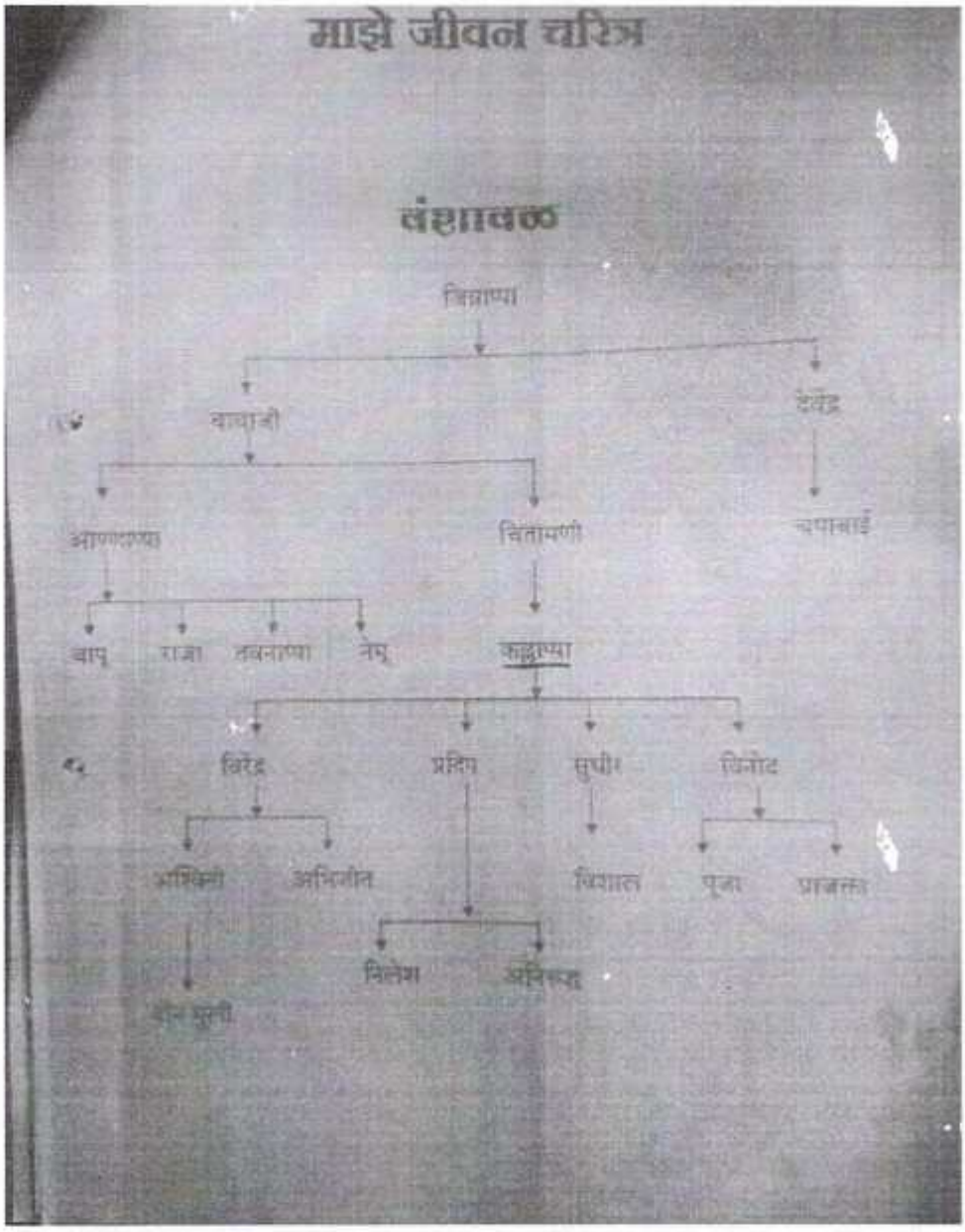
स्वातंत्र्यसैनिक सैनिक कलाप्पा चिंतामणी पंडित (उपाध्ये) यांच्यावर पूर्वीपासून महात्मा गांधी विचारांचा प्रभाव होता. या काळामध्ये देशात चाललेल्या घडामोडी विषयी त्यांना वर्तमानपत्रातून माहिती मिळत होती. महात्मा गांधीजींच्या स्वदेशी चळवळीचा त्यांच्या मनावर प्रभाव पडला होता. आपणही या चळवळीत सहभागी झाले पाहिजे या भावनेने त्यांनी स्वता चरखा घेतला होता व त्यावर स्वता सुत कातत होते. त्यातून तयार होणारे कापड खादी भांडार मध्ये नेऊन देत होते. याच बरोबर खादी वापरास प्रोत्साहन् देण्यासाठी त्यांनी स्वता खादी वापरायला सुरुवात केली होती.

महात्मा गांधीजीं वर असलेल्या विश्वासामुळे कल्लाप्पांनी व त्यांचा मित्र गजानन भुसारी यांनी सत्याग्रहात चळवळीमध्ये भाग घेतला. महात्मा गांधीजींनी आगाखान पॅलेसमध्ये २१ दिवसाचे

उपोषण सुरु केले. तेव्हा पुण्यामध्ये ब्रिटीश विरोधी मोर्चे निदर्शने सुरु झाली. यावेळी महाराष्ट्र कॉग्रेच्या महत्वाचे नेते केशवराव जेधे, धनंजय गाडगीळ, शंकरराव देव इत्यादी प्रमुख नेत्यांना अटक केल्याने त्याचा निषेध करण्यासाठी प्रचंड आंदोलन झाले होते. सन १९४३ साली पुण्यातील या आंदोलनामध्ये सहभागी झाल्याबद्दल स्वातंत्र्य सैनिक कलाप्पा चिंतामणी पंडित (उपाध्ये) यांना अटक झाली आणि सक्तमजुरीची शिक्षा हि झाली होती. त्यासाठी त्यांना दोन वर्ष तुरुंगवास भोगावा लागला. ते दोन वर्ष येरवडा जेलमध्ये होते. दोन वर्षांनंतर त्यांना जेल मधून मुक्तता मिळाली.

स्वातंत्र्य सैनिकांचे मानधन: इंदिरा गांधीजींच्या काळामध्ये स्वातंत्र्य सैनिकांना मानधन सुरु करण्यात आले होते. त्यानुसार १ फेब्रुवारी १९८२ पासून राज्य सरकारने मानधन चालू केले त्यांना शिक्षा झाली होती त्यामुळे सुरवातीला १५० रुपये मानधन होते ते वाढत वाढत जाऊन २०१३ ला ते महिना आठ हजार रुपये मिळत होते.

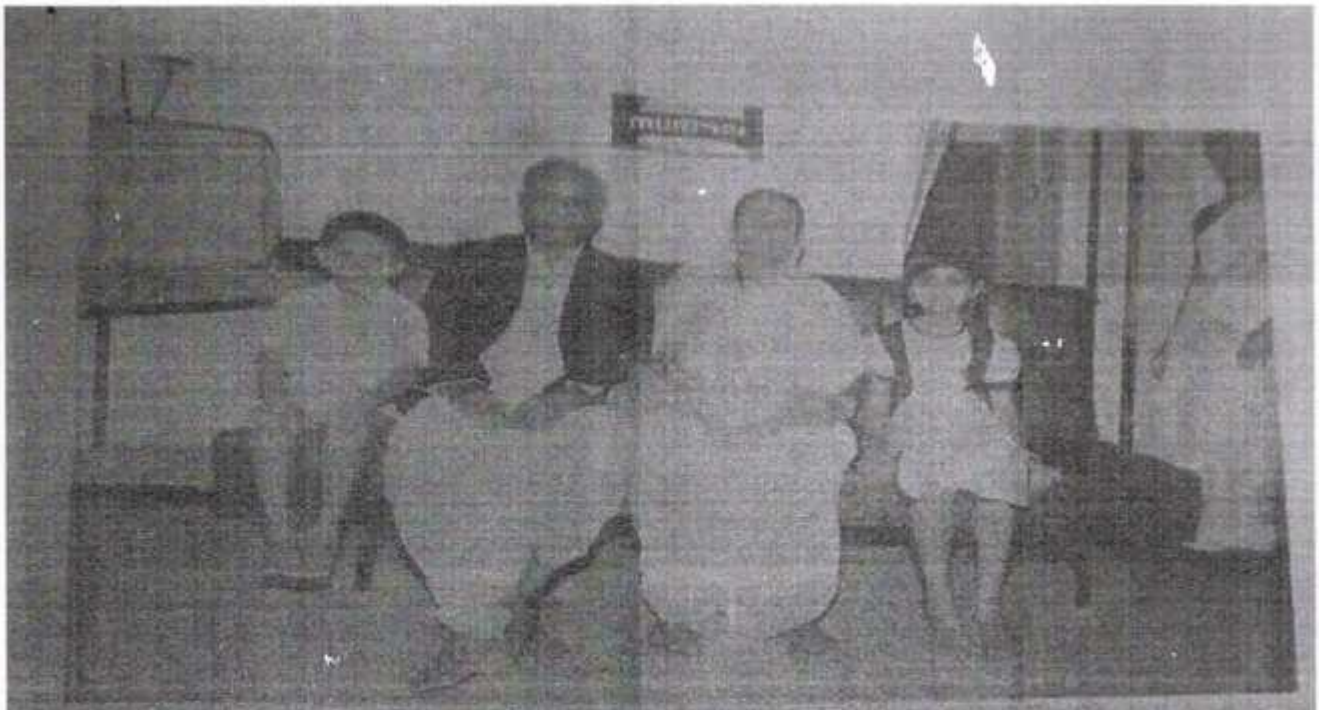
स्वातंत्र्य सैनिक कलाप्पा चिंतामणी पंडित (उपाध्ये)यांनी आपले आत्मचरित्र माझे जीवन चरित्र या नावाने १६ ऑक्टोंबर २०१३ रोजी लिहिले आहे.

माझे जीवन चरित्र
वंशावळ
विठ्ठप्पा
बाबाजी
देवेंद्र
आण्णप्पा
चिंतामणी
चपाबाई
बापू
राजा
लक्ष्मणप्पा
नेमू
फकीरप्पा
विरेंद्र
प्रदिप
सुधीर
विनोद
अश्विनी
अभिजीत
विजय
पूजा
प्रांजली
विलेश
अविनाश

श्री. कल्लाप्पा चिंतामणी पंडीत (उपाध्ये)

(जेष्ठ स्वातंत्र सैनिक)

कुटुंबा समवेत श्री. कल्लाप्पा चिंतामणी पंडीत (उपाध्ये)

महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'पायाप्पा यशवंत दणाणे: एक स्वातंत्र्य सेनानी' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: 05 / 02 / 2020

(Student/Investigator)

Mohite Rushikesh Bharat
Panhalkar Sohel Sadik
Patil Aniket Mohan
Patil Kishor Sanjay

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

स्वातंत्र्य सैनिकाचे संपूर्ण नाव :

पायाप्पा यशवंत दणाणे

- **स्वातंत्र्य सैनिकाचे संपूर्ण नाव :** पायाप्पा यशवंत दणाणे
- **पेन नंबर :** PPO NO POLLIST|S350
- **मुलाखत देणारी व्यक्ती :** अजीत पायाप्पा दणाणे
- **स्वातंत्र्यसैनिकाशी असलेला संबंध :**मुलगा
- **स्वातंत्र्यसैनिकाचा संपूर्ण :** पत्ता मुझे किणी मगदूम गल्ली, ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर
- **पूर्ववृतातंत :**

स्वातंत्र्यलढयातील कामगिरी :-

प्रत्येक देशाला त्याचे स्वातंत्र्य सर्वाधिक प्रिय असते. म्हणूनच देशाच्या स्वातंत्र्यासाठी स्वातंत्र्यसैनिकांना नेहमी सज्ज रहावे लागते. अशा अनेक स्वातंत्र्यसैनिकांपैकी एक म्हणजे म्हणजेच पायाप्पा यशवंत दणाणे.1940-1942 च्या दरम्यान बी.जी. पाटील यांच्या पुढाकाराने पायाप्पा दणाणे व त्यांच्या काही साथीदारांनी गट स्थापन केला. या गटाने इंग्रजानविरूद्ध योजना आखून त्यांना त्रस्त केले. त्यातील एक प्रसंग असा की या गटाने त्यावेळी इंग्रजांच्या अधिपत्याखाली असलेले रूकडी रेल्वे स्टेशन जाळले. तसेच इलेक्टॉनिक तारा तोडल्या व रेल्वे रूळ ऊध्वस्थ केला. या गोष्टीची इंग्रजाना खबर लागताच त्यांनी या गटाचा शेध चालू केला. त्यावेळी भारतात भारत छोडो व चले जाव आंदोलनाची सुरवात झाली होती.

भारत छोडो व चले जाव याच आंदोलनाचा फायदा पायाप्पा दणाणे व त्यांच्या साथीदारांनी घेतला. या गोष्टीची खबर लागताच इंग्रजांनी या गटाचा शोध घेण्यास सुरवात केली. इंग्रजानी त्यांना शेधण्याचा खूप प्रयत्न केला. पण त्यांच्या हाती काहीच लागले नाही. खूप प्रयत्न करूनही हाती काहीच लागत नसल्याने इंग्रजानी काही काळ त्यांचा शोध थांबविला.

इंग्रजांनी शेष थांबविता असे पायाप्पा दणाणे यांना कळताच याच संधीचा फायदा घेऊन ते कोल्हापूर सोडून मुंबईला नोकरी करण्यासाठी गेले. खूप प्रयत्नानंतर त्यांना मुंबईमध्ये साबण 501 बणवणाऱ्या कंपनीत नोकरी मिळाली. या कंपनीमध्ये त्यांना साबणाच्या वड्या कापून पैकिंग कराव्या लागत होत्या. ही नोकरी त्यांनी जवळपास 2-3 वर्षे केली. त्यानंतर इंग्रजानी रुकडी येथे घडलेल्या घटनेची परत चौकशी चालू केली. तसेच त्याची चर्चा मुंबईमध्ये देखील होऊ लागली. या घटनेची कल्पना पायाप्पा दणाणे यांना लागताच त्यांनी मुंबईमधील नोकरी रोडून परत कोल्हापूरला येण्याचा निर्णय घेतला. पायाप्पा दणाणे हे मुंबईहून त्यांच्या मावस भावाच्या घरी शिरडोन येथे येऊन राहीले.

पायाप्पा दणाणे यांच्याविषयी इंग्रजाना खबर लागली. खबर लागताच इंग्रजांनी अत्यंत गुप्तपणे पायाप्पा दणाणे यांना पकडले. या घटनेची कल्पना त्यांच्या घरच्यांना झाली व त्यांना खुप दुःख झाले. परंतू देशासाठी लढणाऱ्या पायाप्पा दणाणे यांना ते पकडले गेले याचे त्याना थोडे देखील दुःख नव्हते. तसेच मनात कोणत्याही प्रकारचा खेद नव्हता. पुढे त्यांना सहा महीन्यांचा कारावास झाला कारावासात राहून देखील त्यांनी इंग्रजानविरूद्ध चले जाव च्या घोषणा दिल्या होत्या.

सहा महीन्याच्या कारावासात त्यांना इंग्रजानी खूप मारहाण केली, त्यांनी सर्व मारहाण सहन करून सहा महीन्याचा कारावास भोगला. सहा महीन्याच्या कारावासानंतर अखेर त्यांची सुटका करण्यात आली. कारावासाची शिक्षा भोगून आल्यानंतरही देश सेवा चालू ठेवली. भारत सरकारने पायाच्या दणाणे यांना 15 ऑगस्ट 1972 रोजी ताम्रपत्र देऊन त्यांचा सत्कार केला. अशा या थोर स्वतंत्र सैनिकाचा मृत्यू हार्टअटॅक येवून रविवार दिनांक 15-07-1984 रोजी झाला.

कोल्हापूर जिल्हा
स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक संघ

तालुका

ल्या स्वातंत्र्यासाठी आपण केलेल्या अतुलनीय
तावरल भारतीय स्वातंत्र्य यज्ञ यशस्वी
ल्या गौरवार्थ हा मान पदक देण्यात येत आहे.

➢ प्राप्त पुरस्कार :- ताम्रपट

➢ मृत्यू :- दिनांक रविवार, 15-07-1984.

कारण हृदयविकाराचा झटका.

ठिकाण मुंढे किणी.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Project Title

'दामोदर दादोबा गुरव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Shingare Abhijeet Dhondiram
Sid Shubham Sanjay
Vharkate Jaydeep Anandrao
Naikwadi Pawan Shamrao
Kulkarni Pritam Deepak

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2019-2020)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'दामोदर दादोबा गुरव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: 05 / 02 / 2020

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

(Student/Investigator)

Shingare Abhijeet Dhondiram
Sid Shubham Sanjay
Vharkate Jaydeep Anandrao
Naikwadi Pawan Shamrao
Kulkarni Pritam Deepak

स्वातंत्र्य सैनिकाचे पूर्ण नांव:
दामोदर दादोबा गुरव

स्वातंत्र्य सैनिकाचे वय (हयात असल्यास): मृत्यू १९८४

पेन्शन सुरु असल्यास पेन्शन नंबर:

मुलाखत देणाऱ्याचे नांव : विनायक दामोदर गुरव

स्वातंत्र्य सैनिकाशी असलेले नातेसंबंध: मुलगा

स्वातंत्र्य सैनिकाचा संपूर्ण पत्ता: मराठा गल्ली, पेठ वडगाव, ता. हातकणगले, जि. कोल्हापूर

स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल : १९१७-१९८४

स्वातंत्र्य सैनिकाचा पूर्ववृतातं-

स्वातंत्र्य लढयात सहभागी होण्यास प्रेरित घटना/ प्रसंग:

स्वातंत्र्यसैनिक दामोदर दादोबा गुरव

कोल्हापूर जिल्हा जिल्ह्याचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान महत्वाचे आहे. अगदी १८५७ च्या स्वातंत्र्य लढ्यामध्ये हि कोल्हापूर संस्थानांने योगदान दिलेले दिसते. कोल्हापूरमध्ये सन १८४४ मध्ये गडकर्यानी बंड केलेले होते. पण दुर्दैवाने ब्रिटिशांनी ते मोडून काढले होते. त्यानंतर अनेक बंडामध्ये सहभागी झालेल्या सैनिकांना ब्रिटिशांनी अटक केली व त्यांना फासावर लटकवले होते. पण खरी सुरुवात १९३८ पासून कोल्हापूर संस्थानात स्थापन झालेल्या प्रजापरिषदेपासून झालेली आपल्याला दिसून येते.

सन १९२७ मध्ये कोल्हापूर संस्थानाला राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांनी भेट दिली होती. त्यांची सभा कोल्हापूर मधील खासबागेमध्ये झाली होती. त्या सभेला स्वातंत्र्य लढ्यामध्ये सहभागी सहभागी होण्यास इच्छुक असणाऱ्या लोकांनी उपस्थिती दर्शवले होते. यामध्ये कोल्हापूर जिल्ह्यातील अनेक कार्यकर्ते, विद्यार्थी उपस्थित होते. या सभेवेळी महात्मा गांधी यांच्या हस्ते कोल्हापूर खादी ग्रामोद्योग संघाची स्थापना देखील करण्यात आली होती. या सभेपासून अनेक तरुण प्रभावित झालेले होते. 1942 साली महात्मा गांधीजींनी 'चले जाव' चा नारा दिला आणि संपूर्ण देशात आंदोलन सुरू झाले. स्वातंत्र्य लढ्यातील हे अत्यंत महत्वाचे आंदोलन होते कारण या आंदोलनाला 'जन आंदोलनाचे' स्वरूप प्राप्त झालेले होते. गरीब, श्रींमंत असा कुठलाही भेदभाव न करता काहीही करून देशाला स्वातंत्र्य मिळवून द्यायचे यासाठी निर्णायक लढा सुरू झाला होता. सर्वांत महत्वाचे म्हणजे यामध्ये युवा पिढीने मोठ्या प्रमाणात सहभाग घेतला. कॉलेज मध्ये बसण्यापेक्षा जेल मध्ये जाऊ, पण मागे हटणार नाही, हा विचार घेऊन युवा पिढी पेटून उठली होती. यामध्ये कोल्हापूर जिल्हाही मागे राहिले नाही. प्राणाची बाजी लावून अनेक युवकांनी या आंदोलनात उडी घेतली.

अखिल भारतीय काँग्रेसच्या मुंबईतील अधिवेशन प्रसंगी ८ आणि ९ ऑगस्ट १९४२ रोजी महात्मा गांधी व त्यांच्याबरोबर काँग्रेस कार्यकारणीच्या अनेक सदस्यांना अटक झाल्याचे समजताच देशात प्रचंड भडका उडाला होता. हजारो कार्यकर्ते, विद्यार्थी-विद्यार्थिनी यांच्या मिरवणुका निघाल्या छोडो भारत चळवळीने जोर धरला होता. मोर्चे, मिरवणुका, प्रभात फेऱ्या अशा प्रकारच्या चळवळीत अनेक लोक भाग घेत होते.

याच काळामध्ये रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांची प्रेरणा घेऊन श्री दामोदर गुरव हे चळवळीमध्ये देशसेवेच्या प्रयतनेने प्रेरित होऊन स्वातंत्र्य चळवळीत सहभागी झालेले होते. कोल्हापूर संस्थानामध्ये प्रजापक्ष चळवळीची सुरुवात झाल्यानंतर रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांनी संस्थानांमध्ये जोराने स्वातंत्र्य चळवळ सुरू केलेली होती. ब्रिटिश सरकारने रत्नाप्पांना पकडून देणाऱ्याला किंवा ठाव सांगणाऱ्यांना बक्षीस जाहीर केले होते. पण त्यांना रत्नाप्पांना सापडले नाहीत. रत्नाप्पाण्णा कुंभार आणि त्यांचे सहकारी हे सरकारी यंत्रणा मोडकळीस आणण्यासाठी तहसील कचेरी किंवा रेल्वे स्टेशन, पोस्ट ऑफिस जाळणे हा उपक्रम राबवीत होते. या माध्यमातून सरकारी अधिकाऱ्यांमध्ये दहशत निर्माण करणे, सरकारी खजिना लुटून सरकारी यंत्रणा खिळखिळी करण्यासाठी हे प्रयत्न असत रत्नाप्पांनांच्या नेतृत्वाखाली योजनाबद्ध कार्यक्रमाच्या आधारे, संघटन कौशल्य च्या बळावर एका पाठोपाठ योजना यशस्वी होऊ लागल्या. रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांच्या नेतृत्वाखालील इंग्रज सरकारला पहिला तडाका दिला तो म्हणजे अर्जुनवाडची कचेरी लुटून त्यानंतर इतरही ठिकाणी सरकारी यंत्रणा मोडकळीस आणण्याचा प्रयत्न या व्यवस्थेने केला.

याच आंदोलनाचा भाग म्हणून पेठवडगाव तालुका हातकणंगले येथील पोस्ट ऑफिस फोडण्यामध्ये दामोदर तातोबा गुरव यांचा सहभाग होता. वडगाव पोस्ट ऑफिस लुटीबरोबरच जेजुरीची लूट करण्यामध्येही श्री दामोदर गुरव यांचा सहभाग होता. या सर्वांमागे रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांची प्रेरणा त्यांना मिळाली जेजुरी लुटीनंतर रत्नाप्पाण्णा कुंभार व त्यांच्या इतर साथीदारांना

पोलिसांना चुकून भूमिगत राहावे लागत होते. तेव्हा पेठवडगाव मध्ये सर्व स्वातंत्र्यसैनिक भास्कर मामांच्या वाड्यामध्ये जमत असत. या बैठकीमध्ये पुढील नियोजन ठरत असेत.

जेव्हा सांगलीचे तुरुंग फोडून वसंतदादा पाटील, येडेनिपाणीचे ईश्वरा गुरव बाहेर पडले होते. तेव्हा ते हि पेठ वडगाव येथेही आले होते. तेव्हा पेठ वडगाव येथे त्यांचा मुक्काम स्वातंत्र्यसैनिक दामोदर दादोबा गुरव यांच्या घरी होता. एकंदरीत स्वातंत्र्य चळवळीमध्ये श्री दामोदर गुरव यांचे योगदान महत्त्वाचे आहे. वडगाव येथे पोस्ट हल्ला करून जाळल्याबद्दल त्यांना अटक करण्यात आले होते. त्यांच्यावर व या कटामध्ये सहभागी असलेल्या इतर साथीदारांवर खटला चालवला गेला होता. त्यामध्ये त्यांना दोषी धरून १८ महिने सक्त मजुरी व शंभर रुपयांचा दंड थोटवला होता. अशा या स्वातंत्र्यसैनिकांचा मृत्यू सन १९८४ मध्ये अल्सर च्या आजाराने झाला. अल्सरच्या आजाराचा ऑपरेशन डॉक्टर बेळे यांच्याकडे झालेले होते. त्यांच्या कार्याची नोंद घेऊन महाराष्ट्र शासनाने त्यांना सन्मानपत्र देऊन गौरविले आहे.

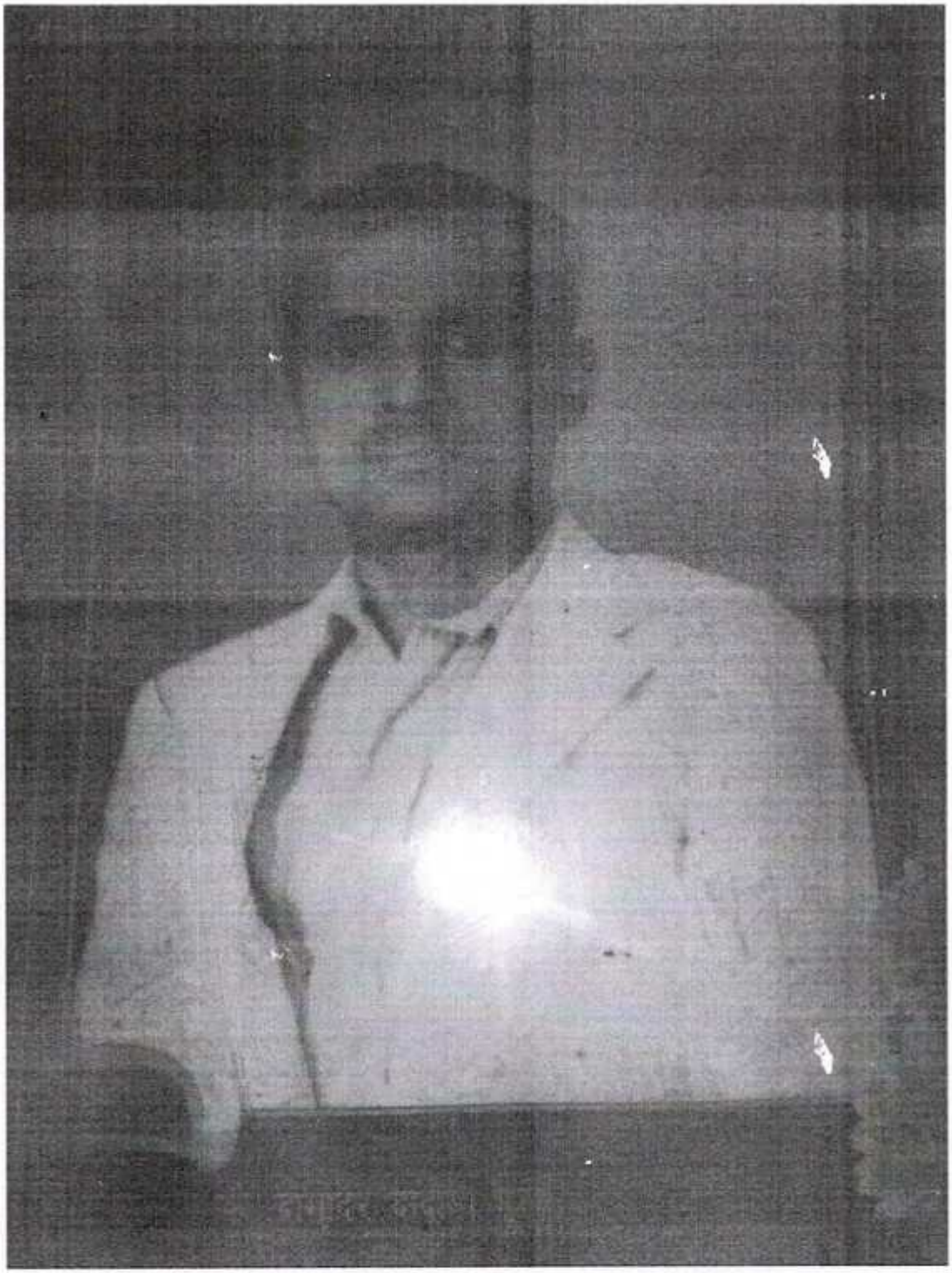
जावक क्रमांक-केदीपी-१०६३-७२
कोल्हापूर जिल्हा कारागृह कळंबा
दिनांक :- ११.४.१९७२

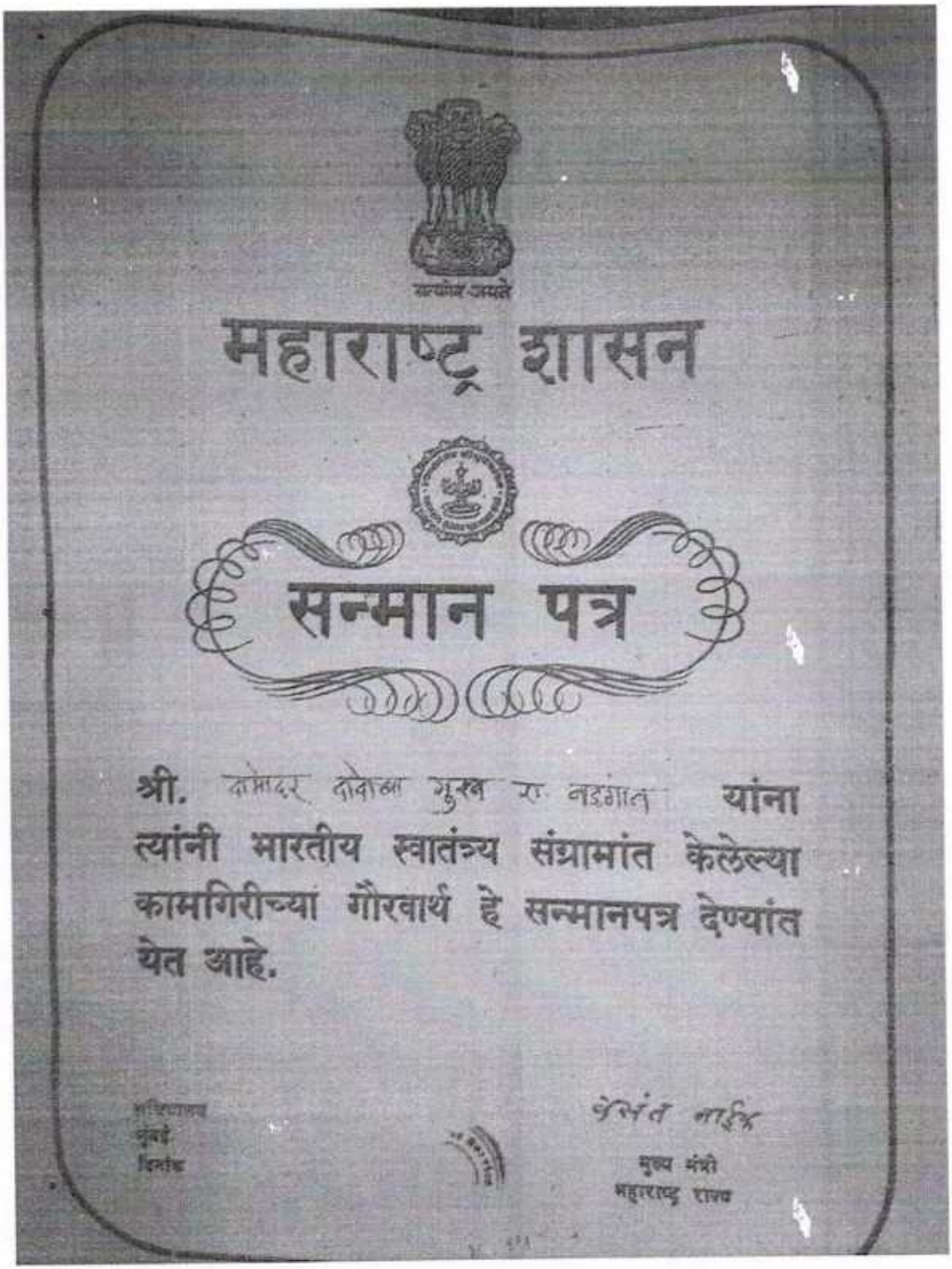
दाखला देणेत येतो की, खिमांड आरोपी नं. १६ दामोदर दादोबा गुरव रहाणार वडगांव ता. करवीर जिल्हा कोल्हापूर कांना इंडियन पिनल कोड कलम ३२६, डिपेन्स ऑफ इंडिया ॲक्ट ३१-१८ अन्वये मे. मॅजिस्ट्रेट वर्ग १ हातकणंगले यांचे हुकमाने दिनांक १६.११।१९४४ रोजी दाखल करण्यांत आले व दिनांक २१.२.१९४५ रोजी मुद्दा शिक्षा भोगून सदर यांचे आदेशाने दाखलमुक्त झालेमुळे सोडून देणेत आले.

मुद्दा

सही -अ.सा.क.
अधिक्षक,
कोल्हापूर-जिल्हा-कारागृह
कळंबा

प्रति,
श्री. दामोदर दादाबा गुरव रा.पेठ वडगांव,
ता. हातकणंगले जिल्हा कोल्हापूर.आपला वर्ग दिनांक २१.३.७२ अनुदर
-नकल.

सत्यमेव जयते

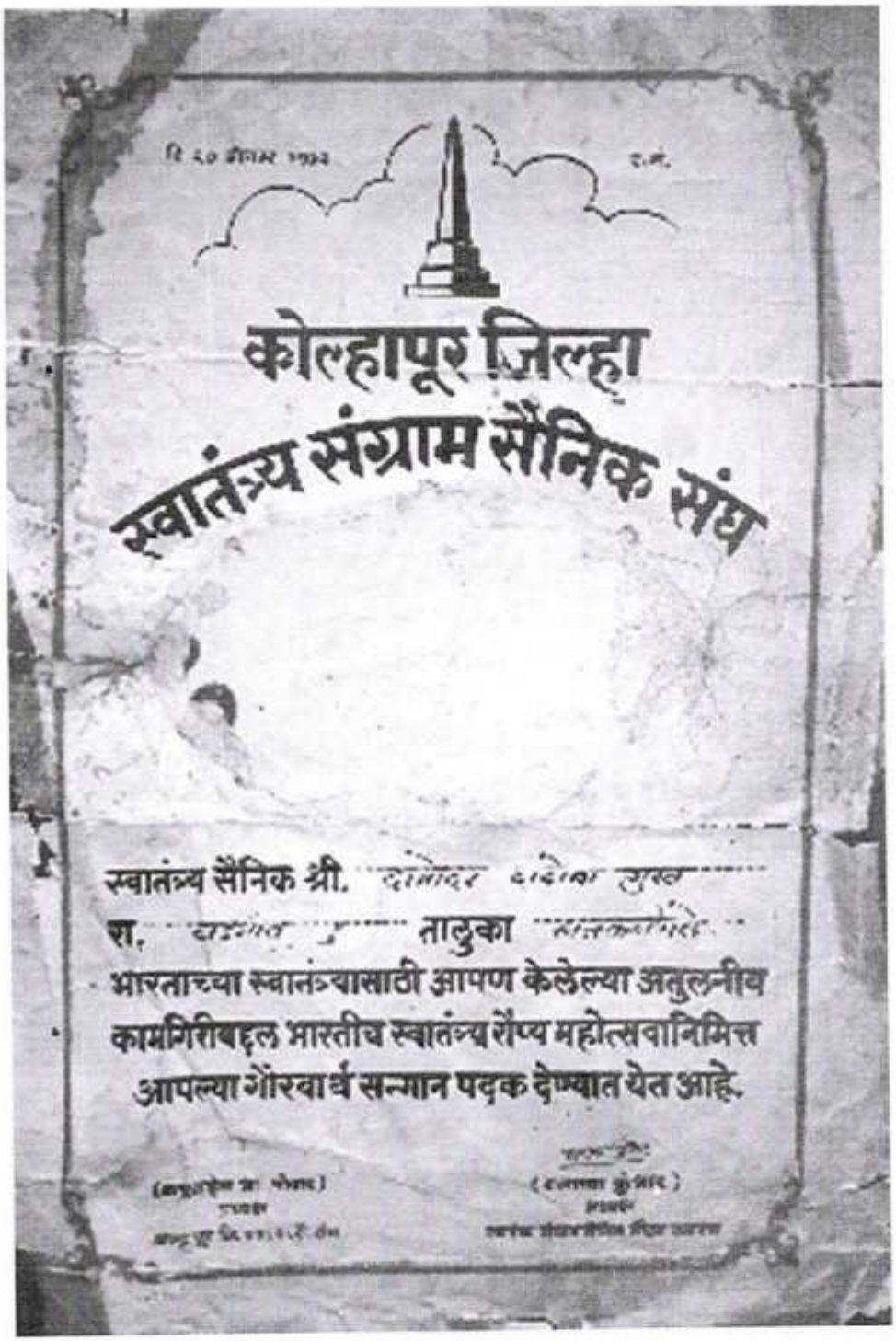
महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

श्री. दामोदर दोबाजा गुरव स. नडगांव यांना त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामांत केलेल्या कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मानपत्र देण्यांत येत आहे.

मंत्रालय
मुंबई
दिनांक

हेमंत नाईक
मुख्य मंत्री
महाराष्ट्र राज्य

कोल्हापूर जिल्हा
स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक संघ

स्वातंत्र्य सैनिक श्री. दोनोबा दादोबा सुर्वे

रा. [illegible] तालुका [illegible]

भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी आपण केलेल्या अतुलनीय कामगिरीबद्दल भारतीय स्वातंत्र्य रौप्य महोत्सवानिमित्त आपल्या गौरवार्थ सन्मान पदक देण्यात येत आहे.

(अध्यक्ष)

(सेक्रेटरी)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Project Title

'पायाप्पा यशवंत दणाणे: एक स्वातंत्र्य सेनानी'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mohite Rushikesh Bharat
Panhalkar Sohel Sadik
Patil Aniket Mohan
Patil Kishor Sanjay

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyala
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2019-2020)

DATE:

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय.

पेठ वडगांव.

वर्ग : बी. कॉम. भाग-३

विषय : सहकाराचा विकास.

*** प्रकल्पाचे नाव. ***

श्री. दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित उरुण- इस्लामपुर, पतसंस्थेचा अभ्यास.

विषय शिक्षकांचे नाव : प्रा. ए. डी अत्तार (सर)

सन : 2019 - 2020.

Assta. D. Attar

DATE:

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगांव.

'वाणिज्य विभाग'

वर्ग : बी. कॉम. भाग तीन (सेमिस्टर-६)

विषय : 'सहकाराचा विकास.'

प्रकल्पाचे नाव : 'श्री दत्त नागरी सहकारी मर्यादित उरुण-इस्लामपूर, पतसंस्थेचा अभ्यास

अ.क्र.	विद्यार्थीनींचे नाव.	रोल नं.
1)	कु. पाटील स्नेहलता शिवाजी	1178.
२)	कु. सुतार तेजश्री दिलीप.	1200
3)	कु. कोकाटे प्रतिक्षा प्रल्हाद.	1138
४)	कु. पाटील नम्रता बजरंग.	1242
5)	कु. पाटील प्रतिक्षा भानुदास.	1244

DATE:

प्रतिज्ञा पत्र

आम्ही, प्रतिज्ञापूर्वक निवेदन करतो की, 'श्री दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित, उरुण-इस्लामपूर' या शीर्षकाच्या अभ्यास प्रकल्पाचे संशोधनात्मक काम पूर्ण केले असून हा अभ्यास प्रकल्प बी.कॉम भाग-तीन, सेमिस्टर-६ 'सहकाराचा विकास' या विषयासाठी लिहिला आहे.

अ.नं.	विद्यार्थीनींचे नाव	रोल नं	सही.
1.	कु. पाटील स्नेहलता शिवाजी.	1178	Patil
2.	कु. सुतार तेजश्री दिलीप.	1200	Sutar
3.	कु. कोकाटे प्रतिक्षा प्रल्हाद.	1138	Kokate
4.	कु. पाटील नम्रता बजरंग.	1242	Patil
5.	कु. पाटील प्रतिक्षा भानुदास.	1244	Patil

ठिकाण :-

दिनांक :-

DATE:

प्रमाणपत्र.

सहाय्यक प्राध्यापक,
प्रा. ए. डी. अत्तार.
[एम.ए., एम.फील., सेट.]
अर्थशास्त्र विभाग,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव.

असे प्रमाणित करण्यात येते की,

अ.क्र.	विद्यार्थीनींचे नांव	रोल नं.
1.	कु. पाटील स्नेहलता शिवाजी	1178.
2.	कु. सुतार तेजस्वी दिलीप.	1200
3.	कु. कोकाटे प्रतिक्षा प्रल्हाद.	1138
4.	कु. पाटील नम्रता बजरंग.	1242
5.	कु. पाटील प्रतिक्षा भानुदास.	1244

यांनी बी. कॉम भाग तीन, 'सहकाराचा विकास' या विषयासाठी 'श्री दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्या. उरुण-इस्लामपूर' या शीर्षकाचा सादर केलेला प्रस्तुत अभ्यास प्रकल्प हा त्याच्या स्वत:च्या संशोधनातून सिद्ध झालेला आहे. सदर अभ्यास प्रकल्प माझ्या मार्गदर्शनाखाली व निरीक्षणाखाली तयार केलेला आहे.

दिनांक :

मार्गदर्शक
[प्रा. ए.डी. अत्तार.]

DATE:

ऋणनिर्देश.

प्रस्तुतचा अभ्यास प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी सर्वांचेच मौल्यवान सहकार्य स्नेह आणि मार्गदर्शन लाभले आहे. आमचे मार्गदर्शक आदरणीय प्रा. ए. डी. अत्तार सर सहाय्यक प्राध्यापक, अर्थशास्त्र विभाग डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय पेठ वडगांव यांनी सहकाराचा विकास या विषयासाठी अभ्यास प्रकल्प करण्याची मौलवान संधी उपलब्ध करून दिली. त्याचबरोबर त्यांनी आम्हाला वेळोवेळी अभ्यास प्रकल्प कार्यात मदत केली. अभ्यास प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी सातत्याने प्रेरणा सहकार्य आणि मार्गदर्शन केलेले आहे. त्याबद्दल त्यांचे आम्ही शतशः ऋणी आहोत.

त्याचबरोबर महाविद्यालयातील किंवा महाविद्यालयाचे प्राचार्य प्रा. सर यांनी अभ्यास प्रकल्प पूर्ण करण्यास प्रेरणा आणि प्रोत्साहन दिले त्याबद्दल त्यांचे मनःपूर्वक आभार

अभ्यास प्रकल्पासाठी आम्हाला सतत प्रेरणा आणि प्रोत्साहन दिले यामध्ये वाणिज्य विभागातील विभाग प्रमुख प्रा. एस. एस. अमृतसागर, प्रा. एस. डी. पाटील, प्रा. ए. डी. अत्तार सर, प्रा. टी. एस. कुंभार, प्रा. ए. जी. बंडगर, प्रा. टी. जे. मोहोरेकर यांच्या सहकार्याबद्दल मनः पूर्वक आभार.

बी. कॉम. भाग ३ या वर्गातील सर्व मित्र व मैत्रिणींचे अभ्यास प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी सहकार्य केल्याबद्दल आम्ही त्यांचे आभारी आहोत.

1) पाटील स्नेहलता शिवाजी.
2) सुतार तेजश्री दिलीप.
3) कोकाटे प्रतिक्षा प्रल्हाद.
4) पाटील नम्रता बजरंग.
5) पाटील प्रतिक्षा भानुदास.

ठिकाण :-
दिनांक :-

DATE:

अनुक्रमणिका.

अ.क्र.	घटक.	पान नं.
1.	प्रस्तावना	1
2.	उद्देश व गृहीते	2
3.	संस्थेची गतवर्षाची तुलनात्मक सांख्यिकीय परिस्थिती	4
4.	ठेवी.	5
5.	कर्जे.	6
6.	थकबाकी व कर्ज वसुली.	7
7.	गुंतवणूक व निधी व्यवस्थापन, संस्थेची नफाक्षमता.	8
8.	प्रगतीदर्शक तक्ता.	9
9.	निष्कर्ष	10

DATE:

प्रस्तावना.

सहकार क्षेत्र आणि त्यातही सहकारी पतसंस्था क्षेत्र यामध्ये प्रामाणिकपणा, विश्वस्त वृत्ती आणि विश्वास या संकल्पनेला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. हे ओळखून दत्त परिवारातील प्रत्येक घटक हा पतसंस्थेच्या प्रगतीसाठी हातभार लावत असतो. सभासद, ठेवीदार, कर्जदार, ग्राहक, हितचिंतक व मार्गदर्शक अशा सर्वच घटकांनी या अहवाल सालात भरघोस योगदान व सहकार्य देऊन आपल्या पतसंस्थेची गरुडभरारी कायम ठेवली आहे.

सहकारी पतसंस्था प्रामुख्याने सभासद, संचालक, सेवक व आपणाकडे येणारा ग्राहक या चार प्रमुख खांबावर उभी असते. सभासदांचे व ग्राहकांचे मिळणाऱ्या सेवेतून होणारे समाधान, संचालकांचे एकसंघ, पारदर्शक सहकार्य व सेवकांची त्याग भावनेची आपुलकीची सेवा आपले संस्थेत दिसून येते.

पतसंस्थेचा मुख्य आधार म्हणजे सभासद त्यांनी अत्यंत दृढ विश्वासाने जो एकमुखी विश्वास दाखविला त्याबद्दल आपले आभार व्यक्त करण्यास आमचे शब्द अपुरे पडतात. सहकारात शिस्त, प्रामाणिकपणा, चिकाटी, उरक आणि कार्यक्षम असेल तर रोपाचा वटवृक्ष बनतो. त्याचबरोबर संस्थेच्या प्रमुख उद्देशांची पूर्तता करण्यासाठी संस्थेचे सभासद, ठेवीदार, खातेदार व ग्राहकांना संगणकीकृत अशा सेवा उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत.

DATE:

उद्देश.

1) श्री. दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित उरुण-इस्लामपुर या सहकारी पतसंस्थेचा परिपूर्ण अभ्यास करणे.

2) श्री. दत्त नागरी सहकारी पतसंस्थेच्या नफा-तोटा पत्रकाचे विश्लेषण करणे.

गृहीते.

1) श्री दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित उरुण-इस्लामपूर संकलित केलेल्या ठेवी व वितरीत केलेली कर्जे याद्वारे कार्यक्षेत्रामध्ये चांगले कार्य केल्याचे दिसून येते.

2) श्री. दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित उरुण-इस्लामपूर या पतसंस्थेच्या माध्यमातून विविध प्रकारच्या ठेवीमध्ये सातत्याने वाढ होत आहे.

3) श्री दत्त नागरी पतसंस्था मर्या. उरुण-इस्लामपूर या पतसस्थेचे उत्कृष्ठ आर्थिक नियोजनामुळे नफ्यामध्ये सातत्याने वाढ होत असल्याचे दिसून येते.

DATE:

संशोधन पद्धती

प्रस्तुत संशोधन अभ्यास प्रकल्प हा दुय्यम साधनसामग्रीवर अवलंबून आहे. याकरिता 'श्री दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित, उरुण - इस्लामपूर' या पतसंस्थेचा वार्षिक अहवाल वापरण्यात आला आहे. हा संशोधन प्रकल्प 'श्री दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित, उरुण - इस्लामपूर' यांकरिता मर्यादित आहे.

DATE:

संस्थेची गतवर्षाची तुलनात्मक सांख्यिकीय परिस्थिती.

अ.नं.	तपशील	दि.31 मार्च 2018	दि.31 मार्च 2019
1)	एकुण सभासद	3725	4166
2)	वसूल भागभांडवल	2,98,14600.00	3460140 0.00
3)	एकुण ठेव	53769866 2.00	6291044 27.00
4)	एकुण येणे कर्ज	3914316030 0	4645460 26.00
5)	बँक गुंतवणुक	2422612 11.00	2627397 41.00
7)	सी.डी रेशो	67.41%	69.58%
8)	थकबाकी प्रमाण.	2.67%	3.17%
9)	नफा	9800 428.91	1222996.52
10)	लाभांश	15%	15% प्रस्तावित

DATE:

ठेवी. [Deposits]

पतसंस्थेचे स्थैर्य राखण्यासाठी कर्जाच्या उलाढाली, नफ्याचे नवे उच्चांक गाठण्यासाठी ठेवीमधील वाढ ही महत्त्वाची बाब समजली जाते. पतसंस्थेच्या ठेवीमधील वाढ हेच ग्राहकांच्या पतसंस्थेवरील विश्वासाचे प्रतिक होय. ठेव वाढीसाठी पतसंस्थेने तत्पर ग्राहक सेवेचे महत्त्व निश्चित ओळखले आहे. त्याचबरोबर आपुलकी व सुसंवाद या तंत्राचा उपयोग करून ठेवीमध्ये वाढ झालेली आहे.

ठेवी स्विकारणे व त्याचा योग्य तो विनियोग करणे हे पतसंस्थेचे मुख्य अंग आहे. अहवाल सालातील ठेवी वाढविणे-बाबतच्या स्पर्धेचा विचार करता पतसंस्थेकडे वाढलेल्या ठेवी या आपणा सर्वांनाच भूषणावह आहेत. याचे कारण म्हणजे संस्थेची 'विश्वासार्हता' त्याज दरोघ्या आपण गुंतवलेले पैसे सुरक्षित आहेत काय ? ही बाब आज ठेवीदारांना जास्त महत्त्वाची वाटते. ही विश्वासार्हता, नियोजनबद्ध वास्चाल व उत्तम परिणाम, पारदर्शक कारभार, दूरदृष्टीने घेतलेले अचूक निर्णय यामुळे जपली आहे. गेल्या सव्विस वर्षात ठेवीचा आलेख संस्थेने सतत उंचावत ठेवला आहे. 31 मार्च 2018 रोजी पतसंस्थेच्या एकुण ठेवी रु. 537698662/- इतक्या होत्या. वर्षभरात त्यामध्ये रु. 91405765/- इतकी वाढ होऊन 31 मार्च 2019 अखेर एकुण रु. 62910427/- इतकी ठेव आहे. गतवर्षीच्या तुलनेत अहवाल सालात ठेव वाढीचे प्रमाण 17.00% इतके आहे. ही बाब अत्यंत समाधानकारक आहे.

DATE:

कर्जे. [Loans.]

कर्जव्यवहार व पतपुरवठा हा पतसंस्थेच्या व्यवसायाचा कणा आहे. जागतिक मंदीमुळे तसेच भारतीय अर्थव्यवस्थेत आलेल्या मरगळीमुळे या अहवाल सालात उत्पादनदर कमालीचा खालावला. त्याचा परिणाम अनेक व्यवसायांच्या विक्री आणि नफाक्षमतेवर झाला. ठेवीदारांनी विश्वासाने ठेवलेला पैसा कर्ज व्यवहारात गुंतवताना मोठी जोखीम असते. नवीन कर्ज प्रकरणे मंजूर करताना पतसंस्थेने अधिक काळजी घेण्याची भूमिका घेतली आहे. इस्लामपूर शाखा व शिराळा शाखाकडून नवीन आलेल्या कर्ज अर्जाची एकत्रित छाननी करण्यासाठी कर्ज समिती स्थापन केली आहे. इस्लामपूर हेड ऑफीस मध्ये मा. चेअरमन यांचे अध्यक्षतेखाली व सदस्यांच्या उपस्थितीत आलेल्या सर्व कर्ज अर्जावर नांव, पत्ता, व्यवसाय, कर्ज परतफेडीची क्षमता, कर्ज रककम, मिळकत तारण, वकिलांचे कायदेशीर मत, तारण मिळकतीचे व्हॅल्युएशन रिपोर्ट, उत्पन्नाचे साधन व पुरावे या बाबत सविस्तरपणे चर्चा करुन मासिक सभेत कर्ज मंजूरीसाठी घेतले जातात. अहवाल सालात पतसंस्थेचे येणे असलेल्या कर्जाची एकुण ठेवीशी गुणोत्तर (सी.डी. रेषो) ३८९.५४% असल्याने पतसंस्थेने निधीचे सुयोग्य व्यवस्थापन केले असल्याने दिसून येते. गेल्या वर्षापेक्षा कर्ज वितरणात रुपये 7311६423/- वाढ झाली असून ही वाढ 18.68% इतकी झाली आहे. वर्ष अखेरीस दिलेल्या एकुण कर्जापैकी 31 मार्च 2019 अखेर येणे कर्ज रु ५६५५६०२६/- इतके आहे. या कर्जाचे हप्ते नियमितपणे वसूल होत असून थकबाकीचे प्रमाण अतिशय अल्प आहे. कर्जदारांनी कर्जाचे नियमित हप्ते भरुन व्याज दरात 1% घसघशीत रिबेट द्यावा ही अपेक्षा.

DATE:

थकबाकी व कर्ज वसुली
[Overdues & Recovery of Advances.]

पतसंस्थेच्या नफा क्षमतेवर परिणाम करणारी महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे थकबाकी, थकबाकी वसुली नियमित झाल्यास एन.पी.ए.चे प्रमाण मर्यादित राहुन पतसंस्थेची नफा क्षमता वाढते आपल्या पतसंस्थेन कर्जवसुलीस नेहमीच प्राधान्य दिले आहे पतसंस्थेची आर्थिक स्थिती ही देणाऱ्या वसुलीवर अवलंबून असते कर्ज देतानाच कर्ज परतफेडीची क्षमता व कर्जाचे कारण विचारात घेवूनच कर्ज वाटप केलेले आहे त्यामुळे 31 मार्च 2019 अखेर थकबाकीचे प्रमाण अतिशय अल्प म्हणजे 3.17% इतके आहे. थकबाकी नियंत्रित करण्यासाठी सर्व पातळीवर नियमित पणे प्रयत्न चालू असतात. थकबाकी हा नफा क्षमतेच्या अनुषंगाने संस्थेच्या प्रगतीतील सर्वात मोठा अडसर असतो.

थकबाकीचे प्रमाण अतिशय अल्प म्हणजे 3.17% इतके आहे. अभिमानाने सांगावेसे वाटते तसेच जे कर्जदार वसूलीसाठी प्रतिसाद देत नाहीत अशा थकबाकीदार सभासदांवर वसुलीसाठी नाईलाजास्तव कठोर कारवाई करावी लागते. यामागे संस्थेचे हित हाच विचार होता. कोणाचेही वैयक्तिक नुकसान करण्याचा हेतू नाही. तसेच वसुलीच्या कारवाईमुळे कोणाची भावना दुखावली गेली असल्यास मी दिलगिरी व्यक्त करते. असे प्रसंग टाळण्यासाठी संस्थेचे हित जपण्यासाठी व संस्थेशी असलेले संबंध चांगले राहण्यासाठी सर्व कर्जदारांनी कर्जाचा विनियोग योग्य प्रकारे करुन हप्ते वेळेवर भरुन व्याज दरात 1% सूट मिळवावी. याचबरोबर आपण पतसंस्थेतील कर्जदारास जामीनदार असाल तर जामिनकी नात्याने त्यानाही हप्ते व व्याज वेळेवर भरण्यास सांगा असे मी आपणास आवाहन करते.

DATE:

गुंतवणुक व निधी व्यवस्थापन
[Investment & Mangement of Funds.]

गुंतवणूकीबाबत पतसंस्थेने धोरण तयार केले असून वर्षभरातील गुंतवणूकीचे व्यवहार त्यानुसार होण्याच्या दृष्टीने पतसंस्थेचा कटाक्ष असतो. जागतिक मंदी, रुपयाचे अवमूल्यन, वाढती महागाई इ. प्रतिकूल गोष्टी असूनही चांगले उत्पन्न मिळवण्यात आपण बऱ्याचअंशी यशस्वी झालो आहोत. याचे कारण म्हणजे आपले गुंतवणुकीबाबतचे धोरण होय. कर्ज व्यवहारानंतर ताळेबंदाची जिंदगी दर्शविणारी दुसरी महत्त्वाची बाजू म्हणजे गुंतवणूक ही कर्जव्यवहारा इतकी फायदेशीर नसली तरी C.R.A.R. तसेच S.L.R. यांचा नियमित आढावा घेवून उत्पन्नक्षम कर्जपुरवठा व शिल्लक निधीचे योग्य व्यवस्थापन करुन वैधानिक तरलता राखण्याच्या दृष्टीने अन्य सक्षम शेड्युल्ड बँकेतून गुंतवणूक केलेली आहे. संस्थेचे स्थैर्य संस्थेने केलेल्या गुंतवणूकीवर आधारलेले असते. 31 मार्च 2019 अखेर एकुण गुंतवणूक रु. 26,27,39,754/- असून सदर गुंतवणूकीवर आर्थिक वर्षात रु. 1,74,91,630/- इतके उत्पन्न मिळाले आहे. पतसंस्थेचा नफा निश्चित होण्यासाठी कर्जावर मिळालेल्या व्याजाबरोबरच गुंतवणूकीवर मिळालेल्या उत्पन्नाचे ही महत्त्व आहे.

संस्थेची नफाक्षमता. [Profitability.]

नफा हा सहकारी संस्थेचे यश पाहण्याचा अनेक निकषामधील नफा हा महत्त्वाचा घटक आहे. पतसंस्थेच्या उत्कृष्ट आर्थिक नियोजन आणि जोडीला योग्य वित्त व्यवस्थापन यामुळे चालू वर्षाचा सर्व तरतुदी नंतरचा नफा रु. 1222991/- इतका आहे. नफ्यामधील वाढ मागील वर्षाच्या तुलनेत 24.79% आहे

DATE:

प्रगतीदर्शक तक्ता.

(आकडे लाखात.)

तपशील.	भाग भांडवल.	राखीव निधी व.इ. निधी.	ठेवी.	कर्जे	नफा	लाभांश	ऑडिट वर्ग.
1992-93	1.58	0.01	13.81	7.36	0.02	—	अ
2001-02	15.99	16.56	351.93	287.71	3.73	15%	अ
2011-12	88.58	73.18	1482.58	1104.31	7.52	10%	अ
2018-19	346.01	580.99	6291.04	4645.46	122.29	15% प्रस्तावित.	अ

DATE:

निष्कर्ष.

1) मागील वर्षाच्या एकुण सभासदांच्या संख्येशी तुलना करता चालू वर्षी एकुण सभासदांची वाढ होऊन ती 12.65% इतकी आहे.

2) गेल्या सव्वीस वर्षात ठेवीचा आलेख संस्थेने सतत उंचावत ठेवला आहे. आणि गतवर्षीच्या तुलनेत अहवाल सालात ठेव वाढीचे प्रमाण 17.00% इतके आहे.

3) गेल्या वर्षापेक्षा कर्ज वितरणात रु 7,31,41,423/- वाढ झाली असून ही वाढ 18.68% इतकी झाली आहे.

4) गेल्या वर्षीच्या थकबाकीच्या (2.78%) तुलनेत या वर्षी थकबाकीच्या प्रमाणात (3.17) 0.39% एवढी वाढ झाली असून संस्थेने अजून चांगल्या प्रकारे थकबाकीची वसूली करणे अपेक्षित आहे.

5) वरील संस्थेचा अहवाल पाहता उपलब्ध निधीची केलेली गुंतवणूक, उत्तम वसूली यामुळे व कर्जवाटपामध्ये झालेली वाढ यामुळे नफा क्षमतेत सुधारणा झाली आहे.

DATE:

संदर्भ सुची

1) श्री दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित उरुण - इस्लामपूर (जि. सांगली.)

2) सहकाराचा विकास –
   i) डॉ. रुपा शहा.
   ii) डॉ. बी एच. रामजी.

3) वर्तमानपत्रे.

(7)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon
Tal- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112 (MS)

DEPARTMENT OF HISTORY

(2018-2019)

FIELD PROJECT

Date: 09/01/2019

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **field project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2018-2019 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

(2017-2018)

T.Y.B.A.

नोटीस

दिनांक : 10/01/2019

इतिहास विषयाच्या बी.ए.भाग ३ या वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०१८-२०१९ मध्ये आपल्याला देण्यात आलेल्या विषयाप्रमाणे पहिल्या सत्रा करिता विभागांतर्गत घेण्यात येणारे (१० गुण) प्रोजेक्ट पूर्ण करून ३० एप्रिल २०१९ पर्यंत डॉ.रणजीत माने यांच्याकडे जमा करावे. सदर तारखेच्या आत प्रोजेक्ट देणे बंधनकारक राहील. प्रोजेक्ट न दिलेल्या विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मुल्यांकनाचे गुण विद्यापीठास पाठविले जाणार नाहीत याची सर्वांनी नोंद घ्यावी.

विभागप्रमुख
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavid
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2018-2019)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1	531	F	Anuse Sarita Nagnath	'Jaggery Industryin Kolhapur District'
2	532	M	Bhosale Abhijeet Janardan	
3	533	M	Chougule Mahesh Mahaveer	
4	534	F	Dhanavade Priti Sanjay	
5	535	M	Inamdar Ramjan Shabbir	
6	536	M	Jadhav Mayur Sanjay	
7	537	M	Kamble Sourabh Punnapa	
8	538	M	Khot Kiran Sanjay	
9	539	F	Lambe Manashi Manoj	
10	540	M	Lokhande Vinayak Sanjay	
11	541	M	Machale Akshay Rajendra	
12	542	M	Mali Rohit Dashrath	
13	543	M	Mane Tushar Jaysing	' Kolhapuri Footwear Industryin Kolhapur District'
14	544	M	Mujawar Sarfaraj Rajjak	
15	545	M	Mulik Akshay Govind	
16	546	M	Narute Swapnil Shivaji	
17	547	M	Navale Badal Mahesh	
18	548	M	Pandharbale Shivarkar Sourabh Kishor	
19	549	M	Patil Shubham Sanjay	
20	550	M	Rewale Maruti Dagadu	
21	551	M	Shaikh Rais Usman	
22	552	M	Zirange Pavan Sambhaji	
23	553	M	Kamble Gopinath Bajirao	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Dr. S.V. Padmakar)
Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaye
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

A project on

'Jaggery Industry in Kolhapur District'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Anuse Sarita Nagnath
Mr. Bhosale Abhijeet Janardan
Mr. Chougule Mahesh Mahaveer
Mr. Dhanavade Priti Sanjay
Mr. Inamdar Ramjan Shabbir
Mr. Jadhav Mayur Sanjay
Mr. Kamble Sourabh Punnapa
Mr. Khot Kiran Sanjay
Mr. Lambe Manashi Manoj
Mr. Lokhande Vinayak Sanjay
Mr. Machale Akshay Rajendra
Mr. Mali Rohit Dashrath

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head
Department of History
Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

2018-2019

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Declaration

The research project on **'Jaggery Industryin Kolhapur District'** is under the affiliation of Shivaji University, Kolhapur. B.A. in History from Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. The said project has been presented under part three syllabus. We have not submitted this research project or any part of it elsewhere for any degree or other purpose.

Date: 30/04/2019

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Anuse Sarita Nagnath
Mr. Bhosale Abhijeet Janardan
Mr. Chougule Mahesh Mahaveer
Mr. Dhanavade Priti Sanjay
Mr. Inamdar Ramjan Shabbir
Mr. Jadhav Mayur Sanjay
Mr. Kamble Sourabh Punnapa
Mr. Khot Kiran Sanjay
Mr. Lambe Manashi Manoj
Mr. Lokhande Vinayak Sanjay
Mr. Machale Akshay Rajendra
Mr. Mali Rohit Dashrath

A project on

'Jaggery Industry in Kolhapur District'

The District of Kolhapur lies between 16-43' North latitude and 74-14' East longitude and 574 m above MSL. It comprises an area of 3,188.4 square miles. The district had a total forest area of 1, 48,252 hectares of land, comprising 19.13 per cent of the total area. The rivers having their origin in Sahydri Mountain ranges flow calmly, long distance and with high speed on Kolhapur plateau. Because of the uniqueness of the rivers basins that they are quite big, deep and wide, huge amount of alluvial soil is stored in its river basin and on both sides of river bank which is rich in high quality soil and abundance of minerals and thus, make the land of Kolhapur fertile and unique, making it highly rich and beneficial for cultivation of quality sugarcane. In Kolhapur district, rainfall is generally between June to September from south-west and south-east monsoon. The western zone suffered from excessive rainfall, heavy erosion and poor quality of soil but the remaining parts of the districts was likely to have fertile soil, plain region and a well-developed drainage system. Since the natural conditions were favorable for the growth of sugarcane, the uneven topography did not affect the production of sugar and Gur in the district.

Kolhapur is famous centre of Art, Education, Industry and sports. Kolhapur city and its sounding regions prominently come under the sugarcane belt where the sugarcane is main cash crop. Kolhapur carved its name, in the world map, due to the production of 33 quality Jaggery famous by the name "Kolhapur Gul". The city stands on the bank of river panchanganga. It's known as' Dakshin Kashi'. The place of 'Jotibha' is about 15 kms towards north ofthe city. The famous hill station 'Panala' is about 18 kms towards North West of the town. Rainfall in the city is comparatively good. Average rainfall is 1025m. Kolhapur is one of the economically established cities due to the good quality of

soil. The important district producing Jaggery in Maharashtra in Kolhapur. Kolhapur district is famous for its quality Jaggery. Its taste, color texture and durability are famous. Jaggery is used as food article, especially in rural areas. The price ofJaggery remains less than that of sugar. Therefore, the people of low income group prefer Jaggery to sugar. Jaggery is used for tea and coffee making purposes as well as for many food items mostly in festivals. Jaggery has a good medicinal value in Ayurvedic. Jaggery making is considered as a village industry using local raw material, local skill and, local labour and it have the local market too. Therefore, from employment point of view, it is very helpful to generate seasonal employment i.e. for 4 to 5 marginal and landless labour during the season of manufacturing of Jaggery. Kolhapur District is known as leading and well developing sugarcane producing centre in Maharashtra. The district comprises of 12 Talukas. The total population of the district as per census carried out in the year 1981 is 25, 06,330 and that of Kolhapur city is 3, 40,625. The geographical area ofthe district is 20, 21,010 area and gross area under cultivation is 10, 51,670 acres. At present, more than one lakh and fifty thousand acres area is under sugarcane cultivation, about 110000 acres of area is captured by total 12 sugar factories of the district for the manufacture of white sugar and rest is turned into Jaggery production. Western Maharashtra is known as is popular for production of sugarcane.

Roads in the city are like veins of the human body. Kolhapur has been recognized as an important religious and commercial centre of the region. The national highway No.4 (Poona to Bangalore highway) passes through Kolhapur. Kolhapur is a centre of central railway, having a railway terminal station named 'Chatrapati Shahu Maharaj Terminus'. Kolhapur is an important linkage between 'Konkan' and rest of the state.

In Maharashtra production of Jaggery is undertaken in many districts, particularly Kolhapur, Satara, Sangli Solapur, Pune, Nasik, Auragabad. There are more than that the major Jaggery Marketing centres in the state. All these centers handle more than 50% of the total Jaggery market in the state. Out ofthe District market centers, Kolhapur market occupies the first position in Jaggery marketing. Jaggery is consumed not only in Maharashtra, but also is exported to other states in India. The export quality Jaggery is

prepared especially in Kolhapur district. The Jaggery produced in solid, liquid or powder from has never been reported to possess any health hazards. It is known as an ecofriendly nutritive sweetener. The quality of Jaggery depends on the quality of phenoli; bodies, color pigments and the PH of cane juice. The district of Kolhapur has generations sold reputation of being a major Jaggery producing district. Jaggery- making is a seasonal activity and the producers are anxious tD bring it to the market as soon as it is ready. Jaggery is brought to the commission agents premises in the market yard in the trctor-trollers, peck-up and bullock and is stored in sheds for inspection by the prospective buyers. The individual's lots of Jaggery blocks are sold by open auction system by way of rotation, each turn starting from the successive shop. A specific time is given to each shop, as fixed by the market committee according to the quantity of Jaggery kept for sale by each commission agent. The time usually allowed for a auction is about 6 minutes, In the peck season. It becomes difficult to dispose off the total quantity of Jaggery arrived on the same day. It takes about 3 to 4 weeks to complete one turn of auction for sale ofJaggery in the market. The auction supervisor employed by the market committee records the consignments, lots, prices and the names of the auction purchases. The prices are settled on the quintal basis of the Jaggery. During the data collection period ofthe present work (2005-2006), there were a total of 929 Jaggery making units functional in the district.

Kolhapur is also famous for its own style of Jaggery. Kolhapur district has been producing sugarcane and Jaggery since long. In 1854, Graham in his report mentions that Kolhapur State produced annually 1,296 Khandis of 'Gur' valued at Rs. 1, 20,539. Jaggery is sold by brokers on behalf of agriculturists and is bought by traders who export it to Bombay, Gujarat, Kamatak and other parts of India. It is also exported to Africa, Malaya and other countries. Largest trade directory of Kolhapuri Jaggery wholesale suppliers, distributors, manufacturers, importers and wholesalers in china. The godown facilities are, however, woefully inadequate and during the season, a lot of Jaggery is stored on the road in the open until it is exported by truck or rail.

Kolhapur district has been producing sugarcane and Jaggery since long. In 1895, Shahu Chhatrapati ordered the establishment of a market near station. Traders were given plots and other concessions and were persuaded to start market in Shahupuri. In addition to Jaggery, groundnut is also sold in the market. Jaggery is sold by brokers on behalf of agriculturists in India as well as other countries. In 1957, because of inadequate space and Godown, market was shifted to 120 acre area on Poona-Bangalore road as Shahu market yard. There are around 300 establishments which deal with various agricultural products including Jaggery, groundnut, fruits, vegetables etc. and has become a centre of economy of Kolhapur.

The weigh men scheme in the market yard is peculiar and unique in its kind. The scheme was formulated in the year 1957-58. All the licensed weightmen work under the direct control and supervision of the market committee. Earlier, they used to work independently in a particular shop. Now, there is a special weighment sub-committee. The market committee's inspector checks and inspects the weighment made by the weigh men periodically. The monthly weighment charges of Rs.50 are collected by the market committee from the commission agent and the total amount 50 collected is equally distributed among the weigh men working in the market yard.

In the Shahu market Yard, Kolhapur, at present, there are 6 branches of different nationalized banks, including the State Bank of India. The banks are assisting for performing cash and credit transactions in the market area.

License fee and market fee are the two major sources of income for the market committee. The present rate of the market fee is Rs.1 to 1.5 per hundred Rupees worth of sale of Jaggery.

During the Jaggery marketing season, the cultivators bring their Jaggery by tractor trailers and bullock carts to the commission agents shop in the market Yard. The Jaggery brought to the market Yard for sale by the cultivators is kept open in the sheds for being inspected by the tractors. Individual's lots of Jaggery blocks are sold by an open auction system of conducting the auction of by way of rotation, starting each turn from a

successive shop. A specific time is given to each shop, as fixed by the committee, According to the quality of Jaggery kept for sale by each commission agent. The time allowed for an auction sale to complete is 6 minutes. In the peak season, it becomes rather difficult to dispose off the total quality of Jaggery arrived in the yard on the same day. Sometimes, it takes about library to user's weeks to complete one turn of auction. The auction clerk employed by committee records the consignments, lots, prices and the names purchasers at time of auction. In the peak season auction starts by 9.00 a.m. and by 1.00 p.m. each day, expect Sunday, which is a weekly holiday. The prices are settled on the quintal basis of the Jaggery.

The season for the manufacture of Jaggery is confined to the cold months extending from November to the remaining part of the year. Jaggery under storage is liable to undergo losses in quality and quantity, and the problem of storage ofJag gery is of paramount importance. Farmers store gur is their houses for Consumption over the year but this quantity is small. Immediately after it is produced the product is sold at the nearest mandi and large stocks accumulate in mandis where storage is necessary for a long period. Storage of gur has not been satisfactory during the history of its production and considerable wastage (50%) has occurred. Use of air -tight earthen pots gunny bags, closed room's bhusa and cther methods have been in use for year. All the above methods are considered imperfect. Hence, considerable research has been done during the last 3-4 decades, on the storage of gur, both for the small farmers and the bigger growers. The main causes for the deterioration of gur are (i) its hygroscopic nature; absorbing moisture from the atmosphere (ii) Larger amounts of invests sugars.

The sugarcane produced in fertile land of Kolhapur is rich in Sugar grain and the colour body proportion is less compared to other areas. So while preparing jaggery, the coloured impurity is easily removed to maximum extent. The traditional jaggery blenders are specialised in the blending it to light red-brown colour as required. This light coloured and rich in sweetness jaggery is very famous. The place where jaggery is made is called Gurahla.

Since the 18th century, Maharashtra has been well-known for its extensive jaggery production business, so much so that Chhatrapati Shivaji Maharaj came up with the ingenious idea to establish the first market yard of jaggery to fulfil all its requirements and services. Kolhapur district located in the western part of Maharashtra has been widely accepted to be the sugar capital of Maharashtra and produces jaggery that ranks first in quality and second after Muzaffarnagar in quantity in India.

The district of Kolhapur is blessed with wide and deep river basins that have abundant alluvial soil and minerals thus, making the land of Kolhapur fertile, unique and well suited for the cultivation of high-quality sugarcane. Sugarcane seeds are preserved by the famers using traditional methods and this is one of the other factors for the consistently sweet jaggery that is produced in this area. Jaggery making plants are generally small units run by villagers using the expertise passed down generations and as the process of making jaggery is highly labour intensive, offers employment opportunities to many living around the area.

The place where jaggery is made is called Gurahla. Jaggery making is a tedious business involving many steps. First, export quality sugarcane brought from the fields is crushed using a power-driven crusher. The extracted sugarcane juice is directly stored in a large concrete storage tank. The remaining wood pulp is scattered around for drying to be used later as fuelwood. The juice is transferred into a large iron vessel to be heated on a furnace using a motor driven machine.

The contents are heated for more than an hour and all the wood particles are cleared by skimming the froth. The juice gets significantly reduced by the boiling process and begins to thicken up and turns golden in colour. It is stirred continuously using a long spatula and checked constantly to determine its thickness. If it forms many threads, then it is deemed ready. It is then poured into a shallow flat-bottomed tank to cool and solidify. The jaggery becomes a soft solid upon cooling and is pressed into the desired shape to be sold in the market. The quality of the jaggery is judged by its colour – brown means high in impurities and golden yellow means relatively pure.

Kolhapur jaggery or *gur* as it more popularly known is processed using the age-old techniques making it completely organic with no chemicals, is deliciously sweet (80 percent sugarcane juice and 20 percent sugar) and has longer shelf life as compared to jaggery produced in other parts of the country.

The sugarcane produced in this fertile belt of Kolhapur is high in sugar and juice and the colour body proportion is less compared to others areas. The coloured impurity is easily removed while preparing jaggery. Traditional jaggery blenders are used to blend it to a light red brown colour when required. This attractive white and golden colour, distinctive sweetness and aroma are the characteristics of the world-famous Kolhapur jaggery which was granted the Geographical Indication Tag (GI) in 2014.

There are three main forms of Kolhapur gur namely solid (comes in various shapes based on the weight), powder (often used for all meals) and liquid called as *kakavi*. Jaggery is a great source of iron, calcium, carotene and is packed with vitamins like A, B and C. It has immense medicinal properties and often used to cure fatigue, control blood pressure, ease menstrual difficulties, clear the lungs, as a blood purifier and to treat dry cough, indigestion and constipation to name a few.

Kolhapur jaggery is exported in large quantities to Europe, Middle-East and parts of South-East Asia. But, like all small-scale cottage industries, jaggery making business also has its fair share of troubles – the dependence on climatic factors to produce export quality sugarcane, getting premium prices for sugarcane and jaggery, operational costs, traditional methods of processing, getting labourers to help in the process and the lack of value-added products that can be marketed in the organic health section.

The need of the hour is immediate development of different types of value-added products from this organic jaggery which can be made commercially available in attractive packaging that will sustain its future and rake in more income for the plant owners.

Jaggery (also called as Gur in India) production in our country is mostly, confined to rural areas, which is traditional sweetener in addition to sugar from sugarcane. Gur

contains iron (11%), calcium (0.4%), phosphorous (0.045%), glucose and fructose (10-15%), protein (0.25%) and fat (0.05%). Sugar cultivation is done on around 4 million hectares of land in India and its production has fluctuated between 230-300 million tons in past several years. The 250 billion sugar industry has about 450 sugar mills in India with an average installed capacity of 18 million tons. India is the largest consumer of sugar and second largest producer in the world. 90 per cent of total sugarcane and sugar production in the country is with Maharashtra and Uttar Pradesh alone, accounting for 60 per cent of Indian's total sugar production. Gur is produced all over the country, wherever sugarcane is produced. Similarly, it is consumed in all parts of country. It therefore, becomes very difficult for a producer to trace the consumer, for the fulfillment of Gur consumption in large or small quantities. Further, product is seasonal in nature i.e. it's production takes place only during November to April in a year but its consumption takes place throughout the year. 1.1 Stages of Gur making Sugarcane cutting and transportation are the two steps before extracting juice from sugarcane. The steps in Gur making are as follows:- a. Extraction of juice from sugarcane By using cane crusher which driven by oil engine or electric motors. About 1.5 or 2 tons of sugarcane is required to make a single pan of Gur. A pan of Gur requirement depends upon the quality of cane and its sucrose content. b. Boiling of juice Extracted juice from the sugarcane is taken for boiling. In all the villages of Kolhapur district open pan method is used for Gur making. Hence juice is boiled in open pans. These pans are made up of iron sheets and are of 230 to 280 cms of diameter and about 50 cm deep. For better colour of Gur even galvanized iron pans or copper pans are used. After the juice is boiled, it is heated on the furnace. Generally the baggasse is used as a fuel. c. Purification of juice The juice which is heated and boiled releases out many impurities that needs to be removed. Thus purification of juice is the main deciding factor for colour, texture, test and durability of Gur. For purification of juice the most common purificants are used like lime, sucrate, sodium carbonate, sodium bicarbonate, sujji, super phosphate, alum, sodium hydrosulphate, etc. Generally bhendi (lady finger) is used along with other purificants while juice is boiled at low temperature. It helps to bring the impurities scum to the surface of the pan. This scum is skimmed out and thus the juice is purified. 4. Concentration of juice Next step after purification of

juice is concentration of juice which is boiled at the striking point of temperature that normally ranges between 11.80oc to 12.30 oc. The proper concentration of juice is judged by following procedure - A small quantity of concentrated juice is taken from pan and is thrown into cold water. If it takes the shape of a ball with the metallic sound it is considered to be complete i.e. completion of the process of boiling of juice, then Pan is removed International Research Journal of Engineering and Technology immediately from the furnace and is stirred for some time. The boiled liquid Gur (kakavi) is transferred into a cooling pan. As the temperature falls, the Gur begins to crystallize. By stirring the juice slowly and intermittently to avoid the loss of granular structure, the semi solid mass is then put into moulds when the Gur solidifies it is removed by inverting the moulds. These lumps or moulds are made to take the shape of a bucket of different weights. These buckets are of 30 kg, 20, 19, 10, 5 or 1kg etc. these buckets are of different size but uniform shape having different weights of Gur lumps. Now-a-days small sizes of Gur lumps are available in the shape of small balls locally called modak.

Kolhapur is the main market for Gur in the country as it ranks first in qualitative terms and second in terms of quantity. Sugarcane seeds preserved by the Farmers community by age old practice form the prime factors for good quality Gur. Kolhapuri Gur contains no chemicals. It tastes sweet and has longer shelf life as compared to the Gur produced in other areas of the country. Gur is rich in Iron, Calcium, Carotene and other minerals and contains vitamin A, B and C. Today Gur from Kolhapur are being exported in great quantities to Europe, Middle East Asia, and parts of South East Asia (Around 44 countries). Kolhapur is the only place in Maharashtra where near about 25,000 farmers and their dependents are involved in Gur production. They produce around 9 lakh quintal Gur per year. Main Forms of Kolhapuri Gur: Solid Gur Powder Gur Liquid Gur (kakavi).

Description of Kolhapuri Gur:

Kolhapuri Gur is white and golden (reddish brown) color chemical free, pure and hygienically produced, made from fresh sugarcane juice gives permanent sweet taste, no

added color, non harmful and recommended chemicals, additives and flavors, natural sweetener and contains glucose, vitamins, calcium, minerals. It conveys that the Geographical Origin is the entire area of Kolhapur. Kolhapuri Gur has an attractive appearance, various in shapes, excellent taste, attractive yellowish golden colour and good transport quality.

Health Benefit of Kolhapuri Gur

Gur is made in the natural way and no chemicals are used for its processing for which it does not lose its original properties. Hence it is rich in important mineral like salts: 2.8 gms/ 100 grams, whereas only 300 mg/ kg is obtained in refined sugar. Some benefits of Gur are 1. Magnesium present in Gur strengthens our nervous system and helps to relax our muscles and gives relief from fatigue and takes care of our blood vessels. It also along with selenium acts as an antioxidant property scavenges free radicals from our body. 2. The potassium and low amount of sodium present in it maintain the acid balance in the body cells and also combats acids and acetone and control our blood pressure. 3. Gur is rich in iron, and helps to prevent anemia. It also helps to relief tension take care of asthma as it has anti allergy properties .It is good for migraine and is good for girls those who do not get free flow at the time of their period. Even at the time of post pregnancy it has great benefits to perform to remove all clotted blood from the Body of a woman within post 40 days after the birth of a baby. 4. The preventive ability of Gur on smoker's smoke-induced lung lesions suggest the potential of Gur as a protective food for workers in dusty and smoky atmosphere even for those who are engaged in woolen industries, the wool dust clogged in the food pipe could be cleared with Gur. Thus we may conclude saying that those who are exposed to higher levels of pollution. Gur helps them to breathe easier and counter pollution problems naturally. 5. It has moderate amount of calcium, phosphorous and zinc so it helps to optimum health of a person .along with all its benefits it purifies the blood and prevent rheumatic afflictions and bile disorder thus help to cure jaundice (take pre soaked Gur juice). 6. It is good for Dry Cough, Cough with Sputum, Indigestion, and Constipation too.

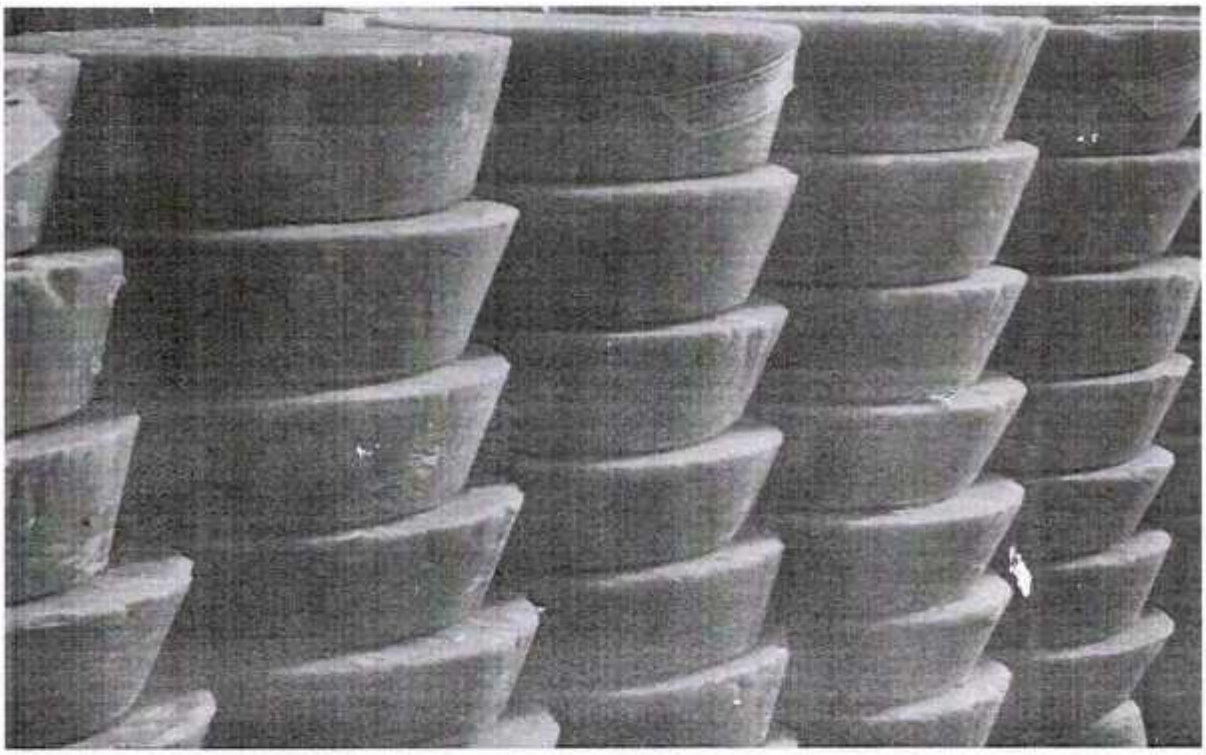
Problems Facing by Gur Plant owners:

In the survey, it was observed Gur plant owners are facing common problems, but the impacts of these Problems are different for each. The major problems which were identified are low profit, transportation, high raw material cost, and lack of Research & Development. But out of this low profit is the major problem of Gur plant units. If they have their own transportation they get more profit. The reason identified that due to lack of unity and of inter-competition, the plant owners are not ready to form any association, cooperative or society for development of transportation and R&D.Now a days Labour Problem is also big issue because of this number of Running Plant in Kolhapur decreases to 250 from 1000 in last 4 years. Also demand of High pay from labors reduces profit of Plant and this effect Gur market very badly.

Conclusion:

Gur industry of Kolhapur is having large no of units as compared to other districts in Maharashtra. Current paper Explore current situation of Gur plant, cost and return measures of production operating efficiency to examine the perform.nce of Gur Producing units. The study found that Gur producing units are profitable if they are maintaining quality of Gur. With the development of this industry such problems like unemployment, low-level of education, could be alleviated. On the macro level this industry could be able to export good quality Gur if research and development facilities could be developed by government as well as Big Investors.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

A project on

' Kolhapuri Footwear in Kolhapur District'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Mane Tushar Jaysing
Mr. Mujawar Sarfaraj Rajjak
Mr. Mulik Akshay Govind
Mr. Narute Swapnil Shivaji
Mr. Navale Badal Mahesh
Mr. Pandharbale Shivarkar Sourabh
Mr. Patil Shubham Sanjay
Mr. Rewale Maruti Dagadu
Mr. Shaikh Rais Usman
Mr. Zirange Pavan Sambhaji
Mr. Kamble Gopinath Bajirao

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

2018-2019

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Declaration

The research project on **'Kolhapuri Footwear Industry in Kolhapur District'** is under the affiliation of Shivaji University, Kolhapur. B.A. in History from Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. The said project has been presented under part three syllabus. We have not submitted this research project or any part of it elsewhere for any degree or other purpose.

Date: 30/04/2019

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Mane Tushar Jaysing
Mr. Mujawar Sarfaraj Rajjak
Mr. Mulik Akshay Govind
Mr. Narute Swapnil Shivaji
Mr. Navale Badal Mahesh
Mr. Pandharbale Shivarkar Sourabh
Mr. Patil Shubham Sanjay
Mr. Rewale Maruti Dagadu
Mr. Shaikh Rais Usman
Mr. Zirange Pavan Sambhaji
Mr. Kamble Gopinath Bajirao

A project on
' Kolhapuri Footwear Industry in Kolhapur District'

Footwear protects the feet from thorns, sharp stones, slushy mud, sunny sand, uneven surfaces to provide a comfort and luxury for the acti/ities of man (human being) like walking, running, jumping, climbing etc. The heel size is decided as per the trend in the market and popular choice. Durability and ornamentation are some of the aspect, which is looked into from the time of civilizations of man. The search for some of the ornamental and durable footwear led to the city of Kolhapur located in Maharashtra, India. As the name itself Kolhapuri Chappal originated from Kolhapur, which was especially made for the people of this place. Chappals of hard core for the farmers and fancy chappals for the office bearers in the courts of the king as per their need (of work- rough use) were made. It is believed that the artisans were encouraged in making varieties of chappals during the reign of Shahu Maharaj of Kolhapur. For which artisan's had tussle with themselves to find the ways in making best and variety o` chappals for the king according the artisan, who runs chappal business since many generations. Chamar community does the hereditary occupation of tanning and leatherwork. Subash Nagar of Kolhapur is one of the main areas, where about 15-20 artisans together make the Kolhapur chappals. Chappals are usually flat with intricate patterns made of the buffalo/ cowhide as the base and fine goat leather for the plaited strips to decorate the upper portion. The cords used to stitch the chappals are usually made of the tail part of the buffalo/ cow leather for all chappals, but nowadays it is only done based on order, instead nylon threads are used. They are traditional chappals with a toe strap for strength, decorated with golden cords and leather braids with varieties of designs.

A True icon of Original Indian Handicraft. If there is one chappal that Indians will never get tired of, then it's one and only, the world famous Kolhapuri chappals. Beautifully hand crafted and designed, these chappals are not only cheap, but also easy to wear, comes in attractive designs and colors as well. And what's the best part? They are always made by tanning vegetable dyes, thus making them completely ecofriendly as well. Kolhapuri chappals are one of the oldest Indian handmade Chappals. They are also called Kolhapuris and are open toed, T-strap sandals which are originated from the historic city of Kolhapur in the state of Maharashtra, India. To make a Kolhapuri Chappal craftsmen use many tools like Hammers of different sizes, Punches, Rappi (Knife) and Sewing Machine. These chappals are made from processed leather of Mainly buffalo, goat or bull hides which are used in the manufacturing of these chappals. This leather is processed and grazed. The process of making the chappal starts with removing the hair from the hide,making it clean. Salt & lime powder is usually mixed with water in a big tank & the hides are soaked in it for four days. As the skin becomes softer it is stitched with Sisal leaves into a big bag form. Harada (Myrobalan fruits) pieces, Babul pieces with water are mixed in a wooden bucket called as Teep for about five to six days. This mixture is then filled in the leather bag in the upper portion for about 7-8 days and further the mixture is filled to the lower portion and tied for about 8 days. The craftsmen prepare a flat surface of babul tree for drying the leather under the sun for 2-3 days & afterwards they are kept in storage. Leather is washed again and again to make it soft & simple tools are used to make it ever smoother. After the design & size are finalized, the craftsmen use a stencil to mark the shape & size. Layers after layers are stacked together to prepare a sole, to bind those leather or cotton threads are used to stitch them togeth · tightly. After the sole is ready, the craftsmen then proceed to make different types of decorative straps using soft leather stripes & punched leather pieces. These different types of knots & stitches are one of the main qualities of a Kolhapuri chappal & sometimes local adhesives and solutions are also used to stick different parts. Lastly a shoe cream, a color mixed with little water is used to get a yellowish,reddish color or a desired colour of your choice. The straps are then attached to the base part of the chappal & for ornamentation

purpose different type of threads and zari are used. Named after the city, Kolhapuri chappals have a very strong character, one that is easily identified by their aesthetics and stitching monopoly. Local craftsmen also have different names for these chappals; like Kapase, Kurundwadi, Nache Mayuri, ShahuMaharaj, Maherban,Paper Kapashi etc. At Shoolin, we are trying to preserve, conserve and maintain the rich heritage of these Kolhapuri Chappals marketed by us. . While making these chappals the kind of leather we use gives a cooling effect to the feet. Different parts of the animal skin are used for making different things, like head skin for the strap, tail skin for thread and goat skin for the braid. Oil is always used to remove the wrinkles on the leather. Buffalo and bullock leather is bag tanned locally by artisans using vegetable dyes. The entire process of making the various parts of the chappal takes about more 35 days which is quite long due to the manufacturing techniques being traditional and conventional. Moreover, once the chappals dry out, they always shrink in size resulting in smaller sizes and fit. Chappals are easy to use, and look stylish with traditional as well as western outfits. They are believed to be good for our health as they cool the feet and reduce body temperature. This footwear is free from allergic properties, unless the wearer is allergic to certain kinds of leather. One of the best combinations is to pair Kolhapuri chappals with jeans. Simple, easy and very spunky. Wear any jeans you wish with a lively colored top, something that would suit the color and design of the chappals you wear. They can be teamed with maxi skirts also thus embracing the boho style, choose the closed toe ones pointed upward for this look. They could have embellished materials like velvet with elaborate embroideries. Play mix and match with tradition and team these up. Harem pants, chinos are other options are also suitable. They could be worn as regular in hot summer days when the heat just cannot get any worse. You could try some nice candy colors in these for the summer days. Want to go traditional? Team them up with heavy churidars and add that simple perfect touch to your traditional look.

The origin of Kolhapuri Chappals dates back to 12th century when the King Bijjala and his prime minister Basavanna encouraged Kolhapuri Chappal

production to support local cobblers. According to historic records, Kolhapuris were first worn as early as the 13th century. Previously known as Kapashi, Paytaan, Kachkadi, Bakkalnali, and Pukri, the name indicated the village where they were made. Shahu I of Kolhapur (and his successor Rajaram III) encouraged Kolhapuri Chappal industry and 29 tanning centres were opened during his rule.

In July 2019 Kolhapuri chappals got a geographical indication tag from the Controller General of Patents, Designs & Trade Marks. These chappals were first made in Kolhapur but artisans from Karnataka are also involved in making Kolhapuri chappals for centuries. Districts such as Kolhapur, Sangli, Satara and Solapur districts of Maharashtra as well as Bagalkot, Belgavi, Dharwad and Bijapur district of Karnataka will only be able to carry the tag of "Kolhapuri chappal"

It can take up to six weeks to make a pair of Kolhapuris. Originally made from buffalo-hide and thread, they weighed as much as 2.01 kilos because of the thickness of the sole, which made them durable despite the extreme heat and mountainous terrain found in the state of Maharashtra.

For making Kolhapuri Chappal various operations are done step by step like skiving, pattern making and cutting, attachment of upper and bottom heels, stitching, finishing, punching and Trimming, decoration and Polishing, and assembling. Kolhapuri chappals are known to last a lifetime if maintained well and not used in rainy seasons.

In 2020, the total business market was estimated at around ₹9 crore, with over 10,000 artisans working in Kolhapur. Of the total six lakh pairs produced annually, 30% were exported. The designs have moved from the ethnic to ones with more utilitarian value and materials from primal hard materials to softer and more comfortable to wear materials. The artisans themselves designed ethnic patterns and sold, but today the traders and businessmen with demand for cheap products drive the requirement of minimalist designs.

In recent decades, the business has struggled for survival with market decline, low profits, irregular leather supply, duplicates & fakes, environmental regulations on tanneries, cow slaughter ban, among other issues. In the seventies, with the Hippie movement Kolhapuri chappals became very popular footwear in the United States. The success faded out and recently came back influencing now models that are called toe ring sandals.

Kolhapuris, the sturdy leather chappal that rose from its humble rural origins to occupy the high table of fashion globally, now has a Geographical Indication (GI) tag. The Controller General of Patents, Designs and Trade Marks has granted the GI tag for Kolhapuris to a large area in Maharashtra and Karnataka, covering four districts in each state. What the GI tag means is that footwear produced only in these eight districts will qualify to carry the tag of being Kolhapuris. Producers of footwear in any other part of the country will now be forbidden from using the term Kolhapuris to hawk their ware.

Artisans in Kolhapur, some of them 4th generation specialists in crafting Kolhapuris, welcomed the news. Sanjay Tapase, whose family trades in Kolhapuris, said while Kolhapur has more skilled artisans, Karnataka beats Maharashtra in bulk production of the famed footwear. A joint bid for GI tag was made by the Sant Rohidas Leather Industries & Charmakar Development Corporation Limited of Maharashtra (LIDCOM) and the Dr Babu Jagjeevan Ram Leather Industries Development Corporation of Karnataka (LIDKAR) in 2009 after a previous bid by Maharashtra was rejected. Brand Kolhapuri came into being only in the beginning of 20th century when the footwear began to be traded in Kolhapur. Chhatrapati Shahu Maharaj (1874-1922) of Kolhapur encouraged its production and 29 tanning centres were opened during his rule in Kolhapur, said the proposal.

Behind a large bungalow in the Jawahar Nagar area in Kolhapur town in eastern Maharashtra lies a small plot of land, measuring 85x160 yards. A small hut adjoins it and it is one of many equally-sized plots along the road that runs through this neighbourhood. Like the other plots, this piece of land is covered with overgrown grass that hides a collection of grey stone structures. It has the feel of a cemetery now but used to be a bag tanning unit, employing a unique method of tanning and preparing leather out of buffalo or bullock hide. Till about 20 years ago, people say, the entire road used to bustle with the sound of numerous tanning units operating all at once. Most supplied the raw material that goes into making the handcrafted Kolhapuri chappal: that this town is famous for.

Bag tanning is a process that can take as long as 30 to 35 days, says Arun Vathkar who ran this unit. In two stone tanks in the erstwhile tannery, hides were kept in a mixture of salt and limestone to soften the skin and remove hair. The skin would then be stitched into a bag using leaves from a locally found cactus called sisal. Between two stone beams, these bags would be suspended and filled with hot water infused with myrobalan nuts (hirda) and pieces of babul bark. After soaking for about eight days, the skin would be turned inside out and the process repeated before it was washed again and dried in the sun, once again on a bed of hirda and babul. The infusion of these herbs is what gave the leather in Kolhapuri chappals its particular look and feel.

Tools and Raw Materials Kolhapur the city located in the southern part of Maharashtra is very famous for their chappals. They are usually open-toed chappals stitched with the tail of the buffalo hide and the thickness of the chappal that makes them durable. Tools usually used are for the basic operations of slicing, cutting and sewing of the leather. Different parts of animal hide are used for making various parts of the chappals. The good quality leather gives the chappal a longer duration of usage of the chappal. The improved manufacturing gives a result of better quality production. Also templates for sole, insole, half-sole, instep bar, toe ring strap, etc. Tools and Raw

Materials used for Making of a chappal are: • Country Hammer: It is used for thumping the sole and foot-bed. • Punches: Punches for punching design and numbers. • Stamps: Stamps for stamping logo. • Rappi (Knife): The leathers are cut according to the required designs by using Rappi. • Asti (hammer): Metal hammer used for beating the leather. • Machine: Machine for cutting bubble or hirda. • Sewing Machine: It is used to stitch the braided parts on the patti's of the chappal. • Chandini Punch (Star pogar): It is used to make a design. • Thodapaekapathi: Thodapaekapathi used to give wave effect or zigzag type of designs patterns. • Grinder: Grinder are used for smoothening the leather for finishing raw materials. • Palagana (Kargoti stone): Palagana helps to remove the outer hair of buffalo or cow hide. • Kurpa (hasiya) and Setall (aari): Thesel are also used as a knife for cutting leather. • Rubber Powder: Rubber Powder is used for sticking the leather. Wooden Sponge: The wooden sponge are dipped into the rubber solution and applied on the leather for pasting. • Sisal Leaf (Cactus): Sisal Leaves are used to stitch the skin of the buffalo/cow during bag tanning process. • Nylon Threads: Nylon Threads are used to stitch the chappal according to the customers demand. • Broom: Broom is used to clean the working area where leather is placed. • Shoe Cream: It is used for polishing. • Buffalo Leather: It is foremost raw material for making Kolhapuri chappal. • Seeds (vinchu) Tree: A particular type of seeds are kept in between two layers of sole, to make sound while walking. • Chunnna (lime stone): Chunnna are used for smoothening the leather in bag tanning process. • Red Color Flower: It is used to adorn the chappal.

Making of the Chappal: The rough surface of leather is shaved till the smooth surface is obtained and as per the form of the slipper size of the tanned leather is cut. Face part of the skin is usually taken for the foot-bed of the chappal and the other parts of the leather for the sole part of the chappal. Other part which is thick (skin) is used for sole making by regularly beating (stamping) with the cobbler's anvil (asti). Sole and the cut pattern pieces are stuck with the local adhesive (rubber solution) to stick with each part of the sole. Shoe cream, color (yellow or red) with little water is brushed in 3 stages to get yellowish or reddish color. The straps (side patti's) are attached to the base part of the

chappals, toe straps are attached and extra plaited straps for ornamentation purpose are done. Chappals are dried in diffused sunlight for 30 minutes.

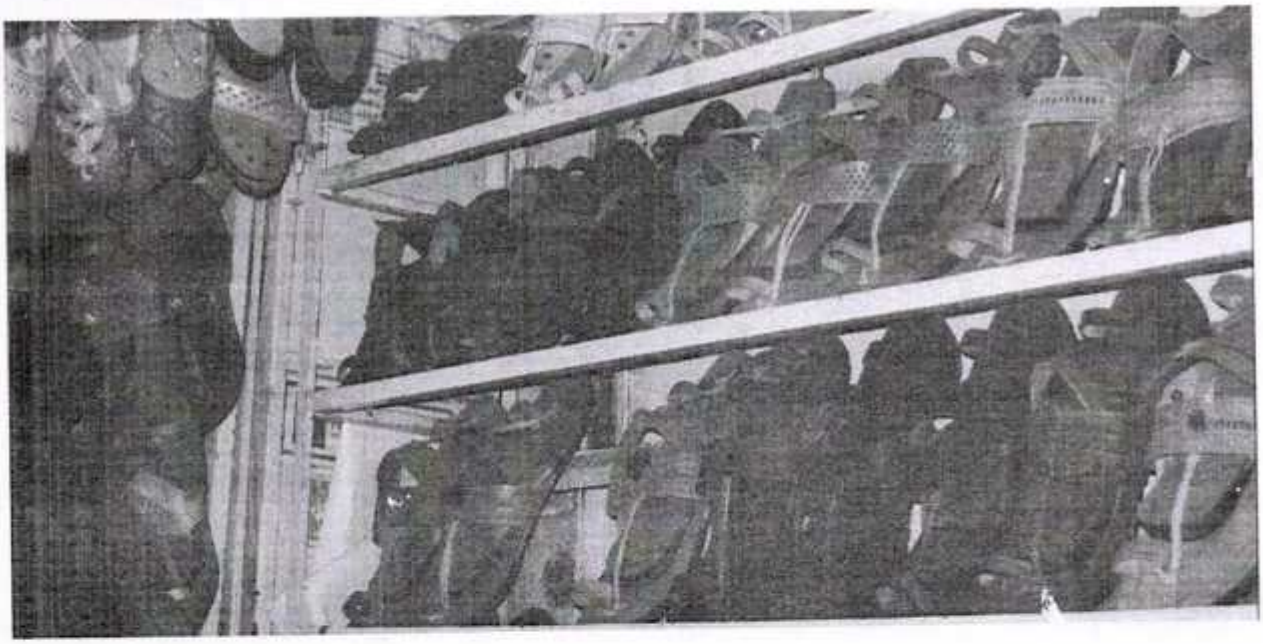
Leather Making Bag Tanning: Outer skin of the aged cow/buffalo are kept in a tank of sodium chloride (salt) and lime stone for about four days for the skin to become softer and to remove hair from the skin. As the skin becomes softer it is stitched with a cactus leaf (sisal leafs) into a bag form. Mixture of Hirada (Myrobalan fruits) ("Hirda" seeds are used in Indian Ayurveda) pieces, Babul pieces with water are mixed in a wooden bucket called as teep (locally) for about five days. This mixture is filled in bag in the upper portion for about 7-8 days and further the mixture is filled to the lower portion and tied for about 8 days. The skin is turned inside out and process is continued for the upper and the lower portions. The skin is fully immersed in the five feet deep tank of the solution for about 7 days. After which the skins are kept on the bed of Babul and Hirada under direct sunlight to dry completely, which is later, stored in a closed room.

Strap Making The side patti's of the chappal goat leather is preferred as it can be curved to any shape. The skin of the sheep are further cut into thin strips and plaited which is later fixed on the side strap and kept aside for drying. Base of the chappal is usually stitched with skin part (hide of the buffalo/ cow) of the tail, nowadays it is stitched with nylon threads.

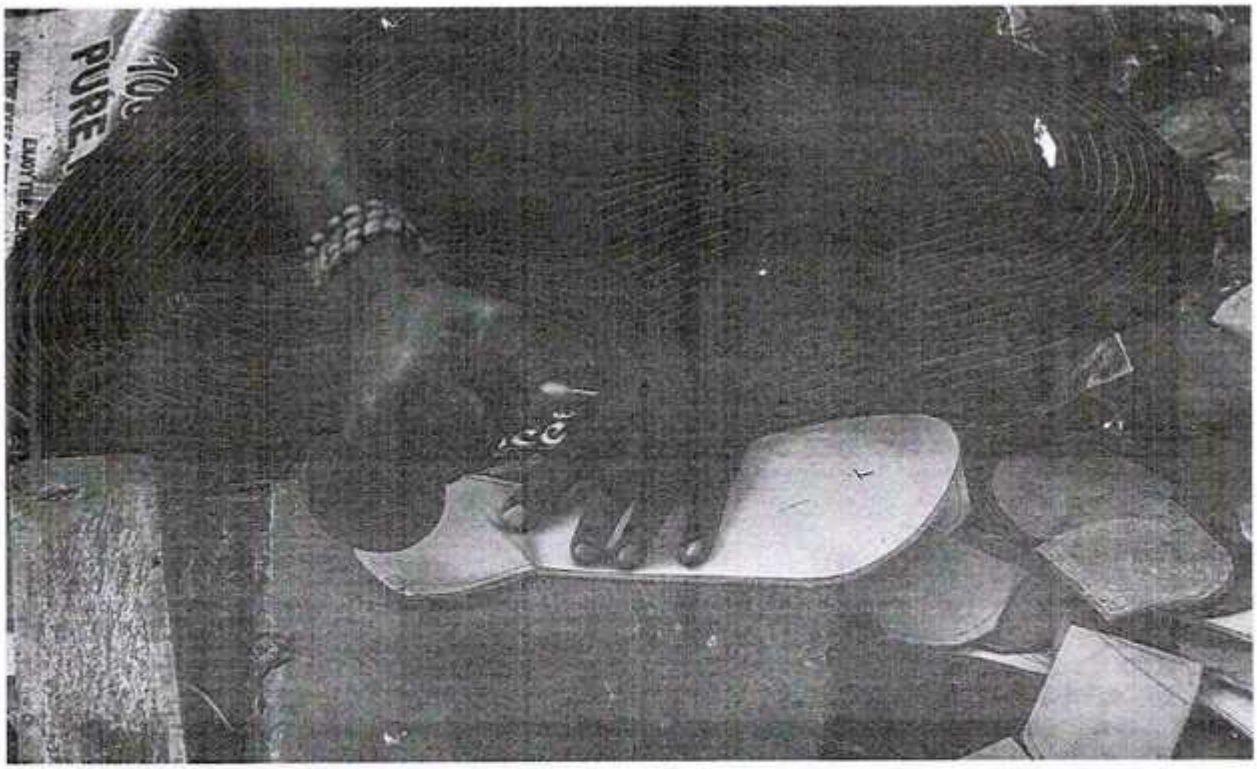
Products The Kolhapur chappals are decorated with zari strips, or sponge (red color) to look more attractive and expensive which is usually worn in specially occasions like weddings and parties and low cost chappals are used for general purpose. Expensive chappal has more braids (up to 9). The products are available in standard sizes, which are also made as per the customer demand. Huge range of Kholapur chappal is available which starts from Rs 500 to Rs 5000. Some of the other products made of the hides are purses, bags, and wallets etc. Below is the list of name of chappals based on designs for gents: • Kapsae • Korwnda • Paper Kapsae • Venivala Chappal • Poda Kapsae • Shahu Maharaj • Mogadi-Half Shoe • Maherban • Original-Kapse Name of chappals based on

designs for ladies: • Banthe • Nachemaruie Chappal • Ladies Panchingpoda • Slipper Patavedi • Ladies Paper • Agutapata • Gadarpata.

OVERDRIVE.in

PURE

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon
Tal- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112 (MS)

DEPARTMENT OF HISTORY

(2017-2018)

FIELD PROJECT

Date 17/12/2018

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **field project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2017-2018 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

(2017-2018)

T.Y.B.A.

नोटीस

दिनांक :१९ /०१ /२०१८

इतिहास विषयाच्या बी.ए.भाग ३ या वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०१७-२०१८ मध्ये आपल्याला देण्यात आलेल्या विषयाप्रमाणे पहिल्या सत्रा करिता विभागांतर्गत घेण्यात येणारे (१० गुण) प्रोजेक्ट पूर्ण करून ३० मार्च २०१८ पर्यंत डॉ.रणजीत माने यांच्याकडे जमा करावे. सदर तारखेच्या आत प्रोजेक्ट देणे बंधनकारक राहील. प्रोजेक्ट न दिलेल्या विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मुल्यांकनाचे गुण विद्यापीठास पाठविले जाणार नाहीत याची सर्वांनी नोंद घ्यावी.

विभागप्रमुख

Head

Department of History,

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2017-2018)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1	538	M	Avaghade Ramesh Krishnat	'Tourism in Kolhapur District'
2	539	M	Awale Arvind Shripati	
3	540	M	Burkule Parshuram Devraj	
4	541	F	Chalake Sarika Sarjerao	
5	542	F	Chopade Ravina Kakaso	
6	543	M	Gavade Nilesh Vitthal	
7	544	M	Gavade Ranjit Balaso	
8	545	M	Gosavi Ravindra Balu	'Forts in Kolhapur District'
9	546	M	Jadhav Amar Sanjay	
10	547	M	Jamdade Vishwnath Pandurang	
11	548	M	Kadam Nilesh Nagesh	
12	549	M	Khade Ramesh Ramchandra	
13	550	M	Khot Ankush Sarjerao	
14	551	M	Kumbhar Pradip Mahadev	
15	552	M	Magdum Rajaram Ananda	'Temples in Kolhapur District'
16	553	M	Mali Satish Ananda	
17	554	M	Mulik Rushikesh Bajirao	
18	555	F	Patil Dhanashree Shankar	
19	556	F	Potdar Swati Manohar	
20	557	M	Powar Abhijit Ananda	
21	558	F	Sid Rupali Vishwanath	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Dr. S. V. Padmakar)
Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

A project on

'Tourism in Kolhapur District'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Avaghade Ramesh Krishnat

Mr. Awale Arvind Shripati

Mr. Burkule Parshuram Devraj

Mr. Chalake Sarika Sarjerao

Mr. Chopade Ravina Kakaso

Mr. Gavade Nilesh Vitthal

Mr. Gavade Ranjit Balaso

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2017-2018)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Declaration

The research project on **'Tourism in Kolhapur District'** is under the affiliation of Shivaji University, Kolhapur. B.A. in History from Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. The said project has been presented under part three syllabus. We have not submitted this research project or any part of it elsewhere for any degree or other purpose.

Date: 30 / 04 / 2018

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Avaghade Ramesh Krishnat
Mr. Awale Arvind Shripa i
Mr. Burkule Parshuram Devraj
Mr. Chalake Sarika Sarjerao
Mr. Chopade Ravina Kakaso
Mr. Gavade Nilesh Vitthal
Mr. Gavade Ranjit Balaso

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

A project on
'Tourism in Kolhapur District'

Introduction:

Kolhapur is often an exhilarating expertise because it offers discovering nature, Indian history & culture and spirituality all in one place. Kolhapur offers a mix of everything a holidaymaker would really like. A beautiful climate throughout the year to the convenience in traveling to numerous tourist spots within the Kolhapur city. Local people are well versed with Hindi and English language however Marathi language is normally spoken and understood by majority of the people.So, while visiting Kolhapur you need to visit the subsequent attractions this town offers. In today's busy, fast stressful life the need to get away from it all has become an essential part of life. As a result the number of people opting out for travelling to far away tourist destinations is on the rise. People have a varied purpose during their trips like visiting religious places, historical monuments, sightseeing on new locations, entertainment, etc. Thus tourism has become an important industry, contributing to income source for the local population and adding to the per capita income and GDP in general.

There are a lot of tourist attractions in and around the district of Kolhapur. One can find excavated remains dating back to 2nd BC to ancient relics of the Buddha, Mahavir era. There are old caves, temples from the era of shalivan, satavahan, Bhoj and Yadavas to the Maratha Dynasty. We can find forts, temples, stone inscriptions, statues and other relics and signs of the long lost heritage here. Similarly the district of Kolhapur is enriched with a rich biodiversity making it one of the 35 Biodiversity Hotspots in the world. The region falling in Western Ghats is interspersed with thick lush forests, river origins, dams, wildlife sanctuaries and national forests. As a result one is able to see a variety of falls, peaks, valleys, rivers and huge trees along with all types of biodiversity, Kolhapur is nationally and internationally well known for its ancient temples, religious importance and sacredness. It is also known as Dakhshin Kashi (South Kashi) and it is

one of the three important holy paces (haktipeeth). Tirupati Balaji is the richest temple in south India with a huge tourist inflow. Most of the tourists visit Goddess Mahalaxmi in Kolhapur after their visit to the Tirupati temple. Similarly the number of tourists who visit temples at Jyotiba, Nursinhawadi, Vashi, Adampur and 23 more such places is very high.

Tourists from Goa, Karnataka, Andhra visit Kolhapur in large numbers and also tourists from other parts of Maharashtra. Transport is available through air, railways, state transport and other buses. The cities of Mumbai, Delhi, Gondia, Nagpur, Hyderabad, Tirupati, Bangalore are well connected by rail. People from other parts can make use of these stations for their travel to Kolhapur. Historical places have a special importance as heritage sites. These sites are an evidence of social status, changes, social make up of those times. They are also means of research for today. Hence it is essential to conserve them for their future studies and these places can become a major part of the tourist attractions. Existence of Kolhapur can be seen from 200 BC. It has ancient and historical importance. Chh. Tararani has established her capital in Kolhapur. After 1949 this Kolhapur state is declared as district as per the Indian Constitution.

Location and Administrative Region Location 16o 42 North 74o 15 on the North west plateau of Maharashtra. The district is surrounded by the steep ridges of Sahyadri to the west, the Warana River to the North, part of River Krishna to the east and Belgaum from Karnataka to the South. The area of Kolhapur district is 7746 sq. km. and it is 2-5% of the the state area. The 12 Talukas are divided into four sub divisions Karveer. Panhala, Shahuwadi and Kagal form Karveer subdivision, Ichalkaranji, Hatkanangale and Shirol form Ichalkaranji sub division, and Radhanagari, Budhargad and Gaganbawada form the Radhanagri sub division. The district harbours Kolhapur Muncipal corporation and 9 Municipalities. Landforms / Geological structure and Minerals The district can be divided into three areas naturally. To the west mountain ranges with red soil, middle part with fertile soil and the black soil in the east. To the west are the Ajara, Budhargad, radhanagri, Gagan bawada and Panahala talukas; in the centre are the Karveer, Kagal and Gadhinglaj talukas and to the east are the talukas of Hatkanangale and shirol. The river banks of Bhogavati, Kumbhi, Kasari, Panchaganga, Tulshi, Dhamani, Warna,

Dudhaganga, Hirnyakeshi, Ghatprabha contain fertile soil. The mountainous region in the west is made up of red laterite and hard black rock. The district also has deposits of bauxite and basalt rock. Rivers and Irrigation The rivers Krishna, Warna, Panchaganga, Kumbhi, Kasari, Tulshi, Dhamani, Bhogavati, Dudhaganga, Vedgagnaga, Ghatprabha, Hirnyakeshi and Tilari flow through the district. Out of these Tilari is westward flowing river while all other rivers are eastward flowing. The river Warna meets Krishna near Haripur, River Panchaganga meets Krishna at Narsinhwadi while all other rivers meet the River Krishna outside the borders of the state. There are irrigation projects on all the rivers. The district has 12 medium, 81 small, 142 percolation tanks and 257 Kolhapur Type Weirs. The total of 231 projects has a command area of 3,64,443 hectares out of which 2,11,495 hectares have been irrigated i.e., 58.03 % land has been irrigated. Rainfall, Climate and Forest Resources The western part of the district is made up of Sahyadri mountain ranges and steep cliffs with extremely heavy rainfall, dense forests rich with floral and faunal biodiversity. The weather in this region is cold and these areas are well known hill stations and tourist spots. The districts of Shahuwadi, Gaganbawada, Radhanagri, Chandgad, Budhargad are regions of very heavy rainfall. Towards the east proportion of rainfall is very meager. The Western cliffs have received total rainfall as high as 6875 mm in 2011 while the maximum rainfall received is 5875 at Gaganbawada and minimum rainfall 480 mm in Shirol. In the western region hirda, behda, ain, sag, kinjal, narkya, (all local names) plums, cinnamon, mangoes, jackfruits are common. On the lower slopes with heavy rainfall chandan, shisav, kejal, khair, bamboo, babool are found while in region of lesser rainfall we can find bhabli, bori etc. This area also has a lot of medicinal plants and herbs while some medicinal plants also have been protected in specific devrais. A total of 18.23 % of this district is under forest. Towards the noth of the district is the National Forest of Chandoli while the Radhanagri Sanctuary is a in the Radhanagri district. Both these areas are having now been declared as World Natural Heritage sites by UNECO. Population As per the census conducted in 2011 the population of the district is 38.74 lakhs which has risen by 9.96 % in comparision to 2001 census. The male female ratio is 1000:953 while the ratio in 0 to 6 yrs is 1000:845 which has increased by 4.22 in the last decade. Agriculture, Crops, Landuse, Productivity etc.

As per the census of 2002 - 03 out of the total land in the district 18 % is occupied by forests, 10 % unfit for agriculture, 13 % not under cultivation while irrigated land is 59 %. Out of this irrigated land pulses are grown on 30%, rice 18%, sugarcane 19% and 23% oil seeds. According to the 2001 census there are 6,00,000 landholders in the district. There are four markets at Kolhapur, Jaisingpur, Wadgaon, and Gadhinglaj with facility of godowns. Kolhapur is well known for jaggery, Jaisingpur and Wadgaon for Groundnuts and soyabean, while Gadhinglaj is well known for jowar and chillies. The turnover at these markets in 2010-2011 was Rs. 152.44 crores.

Animal Husbandry According to 2001 there are 12.75 lakhs of animals in the district. Out of thses cows and bulls are 21%, buffaloes are 52%, sheep 13% and goats 14%. In 2010 -11 2502 lakh liters of milk was collected through various cooperatives. In other words milk production is an important part of the economy. Industry Ichalkaranji is well known for textile industry, Hupari for making gold and silver ornaments. Co-operatives and private sugar factories produce 125.20 m tons of sugar. Apart from this industrial estats in Shiroli, Gokul-Shirgaon, Ichalkaranji, Jaisingpur and Udhyamnagar in Kolhapur produce agricultural equipments, parts of various industrial machinery, handlooms and powerlooms and mqchinery for cottage industries. By the end of 2010-11 there has been foreign investment of Rs 1346 crores in 7 different projects and a total of 1345 industries are working with an investment of Rs. 5958 crorein the district. Education As of 2010 there are 2305 primary 835 secondary 185 higher secondary and 51 colleges in the district. Under Shivaji University there are number of medical, engineering, textile engineering, diploma coleges, industrial training institutes and professional colleges in the district. Transport According to 2010-11 figures there are roads of 9299 km in the district. Out of them 6351 km are tar roads, 1085.86 km are rough roads while 1861.95 km are mud roads. According to 2010-11 figures there are 7.09 lakh vehicles in the district. Out of these 78% are two wheelers. The state transport runs public transport in the district and is joined to the states of Karnataka, Andhra Pradesh, Goa as well as all the major ciities in the state.

The railways connect the district of Kolhapur to Gondia, Mumbai, Ahemdabad, Delhi, Hyderabad, Tirupati and Banglore. Other cities are connected through these routes. There

is an airport in the city of Kolhapur but currently it is nonfunctional due to technical reasons.

Religious Tourism

The district of Kolhapur is well known for its temples. Mahalaxmi of Kolhapur and Jyotiba are important places of pilgrimage. Apart from them there arevarious other templs like Jainmandir, caves from Budha era, etc. The temple of Mahalaxmi was built in 7th century while other temples at Khidrapur, sangshi, Beed-Aare, VithalMandir belong to parallel era. There are 2675 temples under the jurisdiction of theDevasthsn Samiti today, which have been constructed in different time periods.

2. Historical and Ancient Monuments Tourism

Many places in the district fall under this category. Out of these Vishalgad fort, Bhudargad fort, Rangana fort, Masai Caves, Mahadev temple at Aare, birth place of Chh. Shahu Maharaj–Laxmi Vilas Palace, Ramchandrapant Amatya Samadhi and BajiprabhuPhulajiprabhu memorials in Panahala are under Ancient Monuments department of state of Maharashtra. In Karveer Juna Rajwada(Old Palace), Nava Rajwada(New Palace), Shalini Palace, Town Hall, Bindu chowk tatbandhi, Dhunyachya chavya at Rankala, Panyacha Khajina at Kalamba, Sathmari, Jaiyprabha Studio, Keshavrao Bhosale Natyagruha, Khasbag Kusti Maidan, Panchaganga ghat, Radhakrishna temple, Walivade camp and Bramhapur. Panahala, Pavangad, Masai caves, Panhala-Pavankhinda marg(road), Vishalgad, Bhattali War Memorial, Bawada fort from Gaganbawada, Sangshi, Palsamba temple, dam and Hathimahal builing at Radhanagari, Maunimath at Bhudargad, Pargad at Chandgad, Gandharvagad, Kalanidhigad, Memorial at Nesri, Samangad at Gadhinglaj, Shivgad at Radhanagri, etc.

3. Forest Tourism

Chandoli Project tiger in the district of Shahuwadi, Bison Sanctuary at Radhanagri, (both internatonal tourist attractions) and forest areas of Amba, Udgiri, Manoli, Anuskura, Palsamba, Bawada Borbet, Padmasatti, Wacighol, Barki, Tilari, Rangana, Patgaon, Bhudargad, Samangad, Kolic, etc.

4. Water Tourism

There are a number of small irrigation projects, river belts which can be used for tourism.

There are boating facilities at Rankala, Jaisingrao lake at Kagal. Prayag Chikhali to Panchaganga, Ghat to Kasba Bawada, Khidrapur to Nrusinhawadi are to belts in the river which can be developed for river tourism. Apart from this places like Chandoli, Kadvi, Lakhmapur, Kode, Veshraf, Wadange, Shiroli, Masudmale, Waghbil, Jangamhatti, Tilari, Patgaon, Radhanagari, Kalammwadi could be developed for water tourism.Also waterfalls, at Barki, Rautwadi, Radhanagri, roads in these ghats can be considered for tourism.

5. Agricultural Tourism

The district of Kolhapur is already well known for a variety of produce like sugarcane, rice, milk, groundnuts, soyabean, chillies, vegetables, potatoes, jwari, etc. Pulses are also grown here. Agro processing industries producing jaggery, alcohol, cashewnut industry,

puffed rice, khoa from milk, basundi, pedhe, barfi are all well developed industrial areas.

6. Industrial Tourism

The district is well known for textile, spare parts, industrial equipments, milk products, bakery products and silver ornamental production. The five star MIDC AT Kagal, industrial belts at Karveer, Hatkanagale are conducive for industrial tourism. So also Shiroli MIDC, Gokul Shirgaon, textile industry at Ichalkaranji, Silver ornament industry at Hupari. If a special information centre regarding this is set up near KIT college it would be of great help.

7. Educational Tourism

Shivaji University is functional in the district for the past 50 years and provides education in 3 different departments along with distance education. The library, labs and various other equipment can become a tourist attraction. Mauni Vidhyapeeth at Gargoti institues like KIT, DKTE, D Y Patil institute can all be a part of education tourism. The educational complex at Warna nagar, various hostels established by Chh Shahu Maharaj, ITI, Dalvi's art, Kalamandir, Kalniketan all are favourable for educational tourism.

8. Nature and Ecotourism

All the above mentioned places can be apart of this. All the mountain tops, plateaus, valleys can be a major attraction. So also Amba, Gaganbawada, Sadale- Madale, Chambukadi, gardens, hills, etc.

9. Museums

There are anumber of museums in the district and a few new can be created. The list is as follows:- Town Hall – Ancient relics from Kolhapur and art. New Palace – Weapons, objects, etc from house of Chh. Shahu Suryakant Mandre Kaladalan – Paintings of Suryakant Mandre. V. S Khandekar – Literature, awards of V. S Khandekar G Kamble Dalan - Paintings by G Kamble. Birth Place Chh. Shahu - Life story of Chh. Shahu Maharaj. There are a lot of statues, articles, stone inscriptions, documents from Archives available in Kolhapur. There is a proposal to set up such a museum at Shahu Research Centre in Shivaji University. Also the Shahu Mill can become a centre to conserve the social and cultural fabric of Kolhapur. We could also set up various types of museums to show case agriculture, industry, arts, literature, processes, technology, biodiversity, heritage and progress.

Religious places in Kolhapur:

Also known as the "Kashi" of western India, Kolhapur is well known as a religious and spiritual place where pilgrims of all faiths flock in large numbers during important festivals and events at various temples and religious places throughout the year. Goddess Mahalaxmi is the guardian divinity of Kolhapur.

- Shri Mahalakshami Temple
- Jyotiba Temple
- Kashi Vishveshwar Temple
- Tryamboli (Temblai)
- Bahubali Temple
- Katyani Devi Temple
- Kopeshwar Temple(Khidrapur)
- Kaneri Math

- Shankaracharya Cloister
- Kolhapur Bible Church
- Audumbar Temple
- Narsobawadi Temple

Historical places in Kolhapur:

Kolhapur is one of the oldest civilizations of the country. Its cultural history is dated back to 17th century. It has been ruled by various regimes but it was the Maratha dynasty that left their mark on the culture and architecture of the city to great extent. Right from The Great Shivaji Maharaj to Shahuji Maharaj who were known for their great social reforms, all that can be seen and felt in Kolhapur.

- Bhavani Mandap
- Panhala Fort
- Shalini Palace
- Vishalgad Fort
- New Palace Fort

Museums in Kolhapur:

Museums in Kolhapur is a must visit place for all those who are fond of ancient history and art. The Siddhagiri Museum is an outdoor museum, representing an entire village with all vocations and The Shahuji Chatrapati museum displays a collection of weapons, art of ancient India.

- Siddhagiri Gramjivan Wax Museum (Kaneri Math)
- Shahuji Chhatrapati Museum
- Town Hall Museum

Hotels in Kolhapur:

For both, short and long term stay hotels in Kolhapur are available from budget to high price. Booking can be done online or through a recognized travel agency it is advisable to book in advance kindly browse the list of major hotels in Kolhapur.

- **5 Star Hotels**
- The Amba Resort
- Valley View Grand

- **4 Star Hotels**
- Vrishali Executive Hotel
- Skylark Hotel
- Heritage Resort
- The Jungle Resort
- **3 Star Hotels**
- Hotel Victor Palace
- Hotel Maratha Regency
- Hotel Raysons Regency
- Hotel Greenland Elegant
- Economy Hotels
- Hotel Check Inn
- Hotel Haripriya Grand
- Hotel Ganeshratna Executive
- Hotel Impression Lodge
- Hotel Landmmark
- Hotel Rajpurush
- Hotel Trishna
- Hotel Vishnupriya Grand
- Resorts
- Gandharva Resorts
- Kent Club - The Hill Resort

Other nearby locations and sightseeing places in Kolhapur district:

- Ichalkaranji
- Shirol
- Bhudargad
- Gadhinglaj
- Kagal
- Amba Ghat

- Amboli Waterfall

Travel agents in Kolhapur:

- Central Travels
- Girikand Travels
- Ketan Travels
- Amba Travels
- Shefali Travels
- Hari Om Services
- Travel Master

Local Transport in Kolhapur:

Auto-rickshaws are the most common mode of transport along with the bus service run by the municipal corporation. Taxis are also available. Private taxis can be booked from travel agencies in advance.

Other Tourism Places:

In the process of social and cultural evolution many incidents took place Which are very much important from tourism point of view.

1) **Ancient Stone Inscription museum -**

52 stone inscriptions are recorded in the Kolhapur District. Some of them are available at Lakshmi Vilas (Shahu's birth palce) while some are in the custody of Archives department. Many of them are transcripted. Such inscriptions can be arragned at one place. Translation of all the inscriptions can be made and a booklet can be prepared. Such museum will turn out to be an internationally important tourist centre which will elaborate the history of Kolhapur from the B. C. period.

2) **Bramhpuri Excavation:**

The Bramhapuri Excavation site where articles, idols, remains of town which was buried during 200th century B. C. can establish Kolhapur on the world map. Statue of the Poseidon is one of the important references. After the excavation by Deccan College Pune Bramhapuri site remained unused. Excavation site can be made open for tourists with an

information centre after removal of the human enchoachment from the site. This nexcavation site will be one of its own kind and also be highligheted on the world map.

3) **Chh. Shahu Socio-Cultural Centre (Science Park – Planetorium) Shahu Mill Area –**

It is essential to create a centre which will take a review of the Chh. Shahu's the foresighte. Science Park – planetarium is not available in the stretch of Mumbai to Bangalore except these two cities. Such centre will not only attract the Kolhapur Tourists but the colleges and Schools from the districts of Sangli, Solapur, Satara, Ratnagiri, Belgaon. This centre will introduce the ancient history of Kolhapur along with the transitions in agricultural practices, co-operative sector, education, industry, trading, sports, arts, social aspects, etc.

4) **Biodiversity Interpretation Centre - Radhanagri**

Radhanagri and Gaganbavada are important places in the Western Ghats. Radhandri Sanctury has received the status of World Natural Heritage sites from UNESCO. Gallery can be prepared to provide information about biodiversity of Western Ghats and to make People aware about the significance of biodiversity. Variety of media tools and technology can be used.

5) **Nature Interpretation Centre – Shahuwadi –**

The Strech of Shahuwadi and Gagnbawada talukas shows variety of natural forms. Vareity of geological forms like Valley, Cliff, Mountain ranges, rivers, lakes, forest, woodlands as well as biodiversity can be experienced in this stretch. Connecting corridor of Chandoli Tiger Project and Radhanagri Sanctury, Amba can be an ideal place for Nature Interpretation Centre.

6) **Medicinal Plant's Park – Ajara**

Ajara Taluka is rich with biodiversity. Many medicinal plants are found in this talukas. Flowers, fruits, stem, root of plants are used as medicins in the form of churna, aark, gandh, etc. Such experiments are initiated in Ajara taluka. Hence Ajara Taluka can be provided with necessary facilities and can be given proper publicity from tourism point of view. Nursery of medicinal plants, processing unit, selling counters, information centre and therapy centre can be developed there.

7) Agro-mall – Chandgad

Though Ajara and Chandgad are the two important talukas in Kolhapur district, they have remained unattended. Number of varieties of rice, cashew nuts, vegetables, potato, cereal, etc are the major crops in the area. Along with these crops mango, jackfruit, Eugenia jambolana (Jambhul), medicinal plants are also produced in this area. This farm produce can directly be kept for selling in the agro mall. These two talukas are on the boarder of Karnataka and Goa states which will be an advantage for agro mall. All the information of Importance of different farm produce, their processing can be made available in the form of Agro mall.

8) Food and Flower Mall – Shirol –

Jaysingpur, Shirol, Hatkanagle, Hupari, Nursinhwadi, Kurundwad, Hupari are known for the production of Milk and Milk products, Bakery Products, Vegetable, Bhadang, etc. Thisarea is also famous for the flower production. Selling centre or a mall can be built for sale of these products.

9) Rural Craft Centre – Gadhinglaj –

Rural produce like Footwear (chappal), clay pots, Bamboo articles, honey, medicinal plants, statues, blanket (ghongdi), broom (kersuni) and many food products needs a proper distribution and selling centre. Gadhinglas area being well connected with high-way will be the central place for the selling and providing information of these products.

10) River Tourism –

15 rivers flow through Kolhapur District. River connectivities form a web like structure which is a natural characteristic of the area. Flowing river is fascination for tourists coming from central part of Maharashtra and from dry region. Hence river tourism will be an opportunity to develop the tourism. i) Prayag Chikhali to Kasaba Bavada – Riverbed is wide in between these two destinations. Boating facility in between Prayag Chikhali to Kasaba Bavada can also connect Prayag, Rankala, Nadi Ghat, Bramhpuri, New Palace, Shahu Janmsthal.

ii) Nursinhwadi to Khidrapur – these two destinations have great religious importance. Connectivity of these two places through boating will be an great experience for tourists. This boating route can also be stretched till Haripur.

11) Folk and Ancient Art Gallary –

Kolhapur is well-known for folk and ancient arts like mardani khel, wrestling, sathmari, lavani, powada, etc. A gallery can be developed which will provide all the information about these art forms and where these art forms can be demonstrated. Kolhapur also hashistory dating back to 200 B.C. A gallery or display showing mile stones in the evolution of Kolhapur can be developed in between

Jyotiba, Panhala, Warana and Kolhapur.

12) Adventure Sports Centre (Gaganbavada, Panhala) –

Kolhapur is Famous for Mardani Khel. Adventure sports are also a part of this place. Many youngsters have done mountaineering on Himalaya and Sahyadri. Adveture sports activities – Brick walk, Rock climbing, Lader climbining, Spidernet, Tyre cooridore, Flying fox, Blinf fold walk,Valley crossing, Rappelling , Rope climbing, Artificial wall climbing, Generation on tools for these activities, Development of Accomodation facility, Publicity, Guiding agencies, individuals.

13) **Animal exhibition – Hatkanagale (Pattan kodoli) –**

It is essential to develop an area for exhibiting local, endemic species of animals which will be open for farmers and tourists. According to District Statistics Kolhapur District has animal resource of 256 thousand of cows, 642 thousand of buffalos, 355 thousands of sheeps and 1848 thousands of goats. Animals can be exhibited with classification of rare species, endemic species, well bred species, etc. Waste from these animals can be utilised for energy generation, fertiliser production. More over to promote the organic and sustainable farming farming, best practice can be awarded. During the time of Yatras (special festivals) to organise such exhibition at Pattankodoli or Nandval or Vashi pendals, stalls, parking, water and fodder etc facilities should be provided.

14) **Centre for Sky watching (Chkreshwarwadi – Karveer) –**

Kolhapur has given the world eminent scientists like Vasant Govarikar, Jayant Naralikar, R. V. Bhosale. Vidnyan Prabodhini, Marathi Vidnyay Parishad, Shivaji University organises observation programmes on space events like meteorite shower, eclipse, transitions of planets, etc for amateurs. Hence it is essential to develop a centre for sky watching at a suitable place which is free from urban lights, at higher elevation. This

centre will be well equipped with telescopes, binocular, etc with facilities of mini theatre, dormitory, weather station, exhibition hall.

15) Centre of Folk Culture – Bhudargad –

Barter System is an important element of society. It is the base of sustainable development. Carpenter, cobbler, blacksmith, oil miller, weaver, tailor, etc such traditional skills and small scale industries need to be promoted. Small village of Shengaon is struggling to keep its traditional skills of pottery making in the today's era of industrialisation. Entire village can be developed keeping in view its traditional skills if necessary shelters, canteen, exhibition provision and selling counters are provided. Along with the traditional skills activities can be framed to introduce the culture where traditional games, traditional music instruments, lezim, wrestling, ukhane, jatyavarchi gani such traditional arts can also be exhibited. Buttermilk, groundnuts, zunaka-bhakar, sugarcane juice, forest produce like (fruits from forests) can be made available in here.

16) Textile Park –

Textile Park can be developed in between Ichalkaranji and Gandhinagar near to railway route. Ichalkaranji, 46 garment units and Gandhinagar will be benifited. 17) Ornamental Park – Silver city – Hupari – Hupari is one of the major producers of silver ornaments and anklets. An ornament park can be developed where all the processing of silver can be demonstrated and selling counters will also be provided to entrepreneurs. 18) Kalamaharshi Baburao Pentar Lalitkala Bhavan – Kolhapur – Lalit kala Bhavan will help in conserving the cultural asset of Kolhapur. It will also motivate upcoming artists, tourists, researchers. It will include following:

- Abalal Rehman Chitra - shilp Kalasangrahalay
- Pai. Nrutya kalasangrahalay, Alladiya khansaheb Sangit Bhavan
- Chitratapsvi Bhalaji Pendharkar Natya – Chitrpat Sangrahalay
- Ravindra Mestry Art Gallery
- Padmbhushan V. S. Khandekar Library
- Chitrapati Dr. V. Shantaram Drama and film theatre
- Anandrao Penter Priview theatre
- Govindrao Tembe Recording Studio

- Anant Mane Editing Studio
- Baburao Pendharkar open stage (theatre)
- Madhu Bhosale Rehearsal hall
- Penting Studio
- Gest House
- Management Office
- Canteen
- Staff Quarters
- Parking
- Lavatory

19) Waterfall picnic –

People are always fascinated by Jog waterfalls or Gokak waterfalls. Some of the sites in Western Ghats like Barki, Rautwadi, Radhanagari, Ramtirth, Amba, Anuskura, Karun, Bawada, Fonda, Tilari, waterfall of Gad river, Shivada – Naikwadi near Patgaon can be developed as Waterfall picnic points. These destinations will be available at a short distance and at low cost. Life gurad equipments, changing rooms, acomodation, canteen, lavatory, etc facilities are needed to be developed at such destinations.

20) Agro Tourism –

Variety of agriculture techniques like organic farming, green house, fad methods are used in Kolhapur District. Along with such techniques and experiments, innovative techniques, production processes, processing, storage techniques can be used as a potential for developing agro tourism in the district. Sugarcane farming and processing techniques, sowing methods, fertiliser management, Pachat Abhiyan, bamboo farming, watershade management, cropping patterns, horticulture, etc can attract researchers, students and tourists. Many places can be identified with the help of agriculture department for agro tourism. It is possible to connect agro tourism with village life and food, nature tourism, folk art, many more. Information booklet is to be prepared for such identified places. E.g. Padsali, Devache Ghotane .

21) Kolhapur Art Presentation –

Kolhapur nurtures different art forms hence it is also known as Kalapur. Some of the art forms are as follows – Mardani Khel Dassera Procession Sangit Natak Clay pottery Sasan Kathi Pani nene Procession Drama Silver ornaments Lezim Talwarbazi Musical drama Jaan, blanket Halagi Dandpatta Powada Painting, Sculptures Other musical instruments Cut the lemon with sword Lavani Leather footwear Wrestling demonstration Breaking coconut by head Classical music jaggery For presenting different art forms, troups can be formed; which will give demonstration of these art forms. Troups should be provided with necessary facilities and instuments for demonstration. These programs can be organised at Shahu Maidan, Bhavani Mandap and Kolhapur Mall. Such programs should be given publicity.

22) Product Selling Cunters –

Typical food items of Kolhapur like sugarcane, sugarcane juice, chirmure, chirmure ladu, bhadang, misal, corn, kharvas, pedhe, chivada, kavath barfi, etc can be made available for selling at different selling counters. The allied program can be run for making raw material available, processing, storage, sale's training and maintaining quality of products.

23) Gift Articles/ Souvenir –

When tourists visit various destinations within a country or across the country, they bring articles or souvenir, gift articles. e.g. miniature of Taj Mahal from Agra, Miniature of Charminar of Haiderabad, wooden elephant from Keral. Kolhapur doesn't have any such souvenir for selling. The miniature of the statue of Madan and elephant from town hall museum was done in the past but it was not replicated further. Nagarkhana building at Bhvani Mandap, Mahalakshmi's temple, sculpture of Rankala Tower, statue of Chh. Shahu, Tararani, Bajiprabhu Deshpande, and Shiva Kashid can be used for making their miniature models or sculpters using different materials like metal, fiber, and clay. Paintings and photographs can also be developed as gift artiles. To standardise the articles or souvenir, competition can be arranged among the artists and the best design can be selected. The selected design can be replicated and made available for sale.

24) Field trips with Experts –

In the Kolhapur district many places are there which have great importance so those should be seen with experts in that field to understand its value. Visits or trips to

architectural designs, monuments, culture, forts, Mahalakshmi temple, Nature, santury can be organised with experts. Such trips will get tremendous response. Field guides can also participate in such trips so that they will get training. Some examples of trips are - Introcution to Rare plants with Dr. Madhukar Bachulkar and Dr. S. R. Yadav, Visit to Historical monuments, forts, temples with Dr. Amar Adake, Mandir and religious visit with Mr. Ramakant Raninga.

25) Kolhapur Mall – Karveer -

Some of the products made in Kolhapur are specific to Kolhapur and are the speciality of the Kolhapur, but producers lack in selling and marketing. If a Kolhapur Mall is developedon the Pune-Banglore Highway near to Airport then it will be a platform for sale and display of Kolhapuri Products. Some of the products which can be kept in Kolhapur Mall are as follows - Jaggery Sfurti Products Kolhauri Nonveg Kolhapuri Chatani Sugar Products by Chetana Flowers and Fruits Kolhapuri Chilli (Mirachi) Garment Products from ITI Vegetables, brinjals from Krishna Kolhapuri traditional ornaments- Saaj, Nath Pedha Products of Gokul Basundi Souvenir Bakery Products of Warana Brinjal and Zunaka Bhakari Rice, Turmuric, Nachani Chirmure Parts of machines Ice-cream Kolhapuri Chilli powder Cashew Books Jack-fruit, Jamun, Forest products Kolhapuri leather footwear Bakarwadi Products by Helpers of Handicap Sugarcane juice Paintings Kavath Barfi Photo frames Medicinal plants Bhadang Sugarcane Instruments Kolhapuri Misal Kolhapuri black spices powder (Kala Masala) Bhel Sculptures Kharvas Pheta Selling counters of Product, information of agencies, advertisements, open theatre can bedeveloped in Kolhapur Mall. All the other facilities can be made available in the multi storey bilding. Some art forms or folk arts can be demonstrated in the Mall.

26) Kolhapur Festival (Out of Kolhapur) (Amhi Kolhapuri/ Kolhapuri Laibhari) –

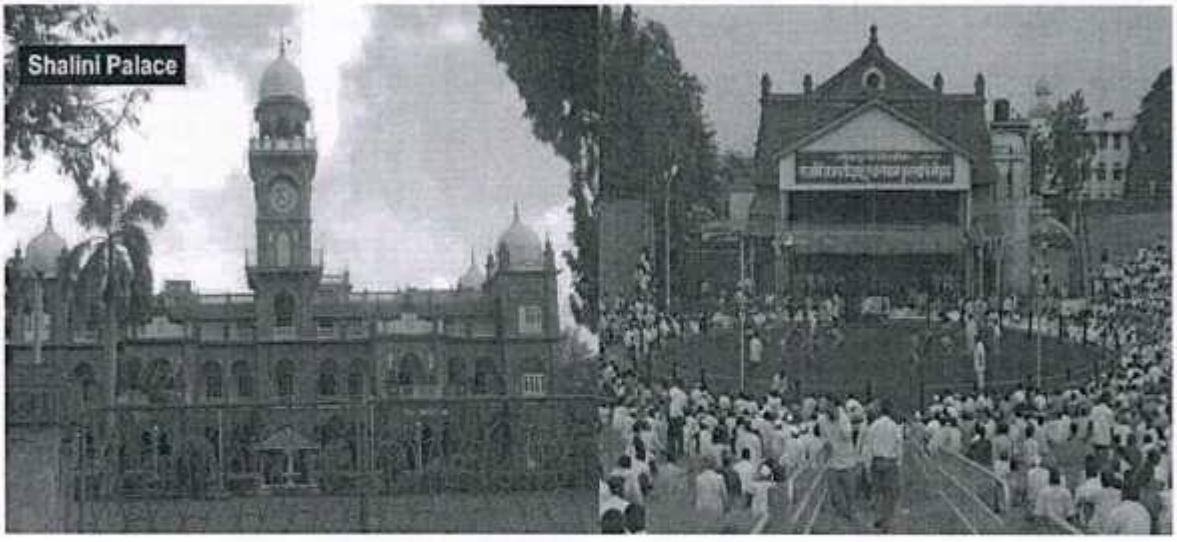
Cultural program based on Kolhapuri art forms is to be organised outside the Kolhapur district. In the Kolhapur Festival different products, food items, articles, equipments, instruments, Souvenirs will be kept for selling. Such programs and festivals will give an opportunity to invite people/ tourists/ visitors who have never come to Kolhapur. Entreprenures or professionals in the Kolhapur district will get a market, artists will get a platform. Such festival can be run throughout the year at different places.

27) Kolhapur Sports Complex –

Kolhapur is also recognised as Sports city (Krida nagari). The game of Wrestling took Kolhapur on the world map. Many sport personalities received international recognition in Common Wealth Games and Olympic games. Football has also gained an importance the Kolhapur. A sports complex is need to be build to develop sport's man from Kolhapur for international and national games. People can also be trained in lawn tennis, squash, games played with synthetic turf.

28) Medical Facilities and Convalescent Home –

There are Chh. Shahu Government Medical College and CPR hospitals in Kolhapur. Private medical facilities for heart trouble, Cancer, eye care, dental problems are widely available. From Konkan region and surrounding area many people come to Kolhapur to take treatment. Lotus Hospital, Aster Adhar, sai Cardiac Centre, Dr. Kole Hospital, Kaneri math Hospital, Dabholkar Trust, Warana, Vaidya Panchakarm, City Hospital, Vasan eye Care, Apple, Dr. D. Y. Patil Medical College etc. medical care centres are available in Kolhapur. Some patients are prescribed to take rest and get relaxed after or during a prolonged treatment. For such patients Convalescent homes are needed. Such Convalescent homes can be developed with the help of Kolhapur Medical Association and other institutions in the medical field. Potential sites for Convalescent homes are - Anuskura, Mahipalgad (Vaijanath), Kanthugiri, Patgaon.

Shalini Palce, Kolhapur

Khasbag Maidan, Kolhapur

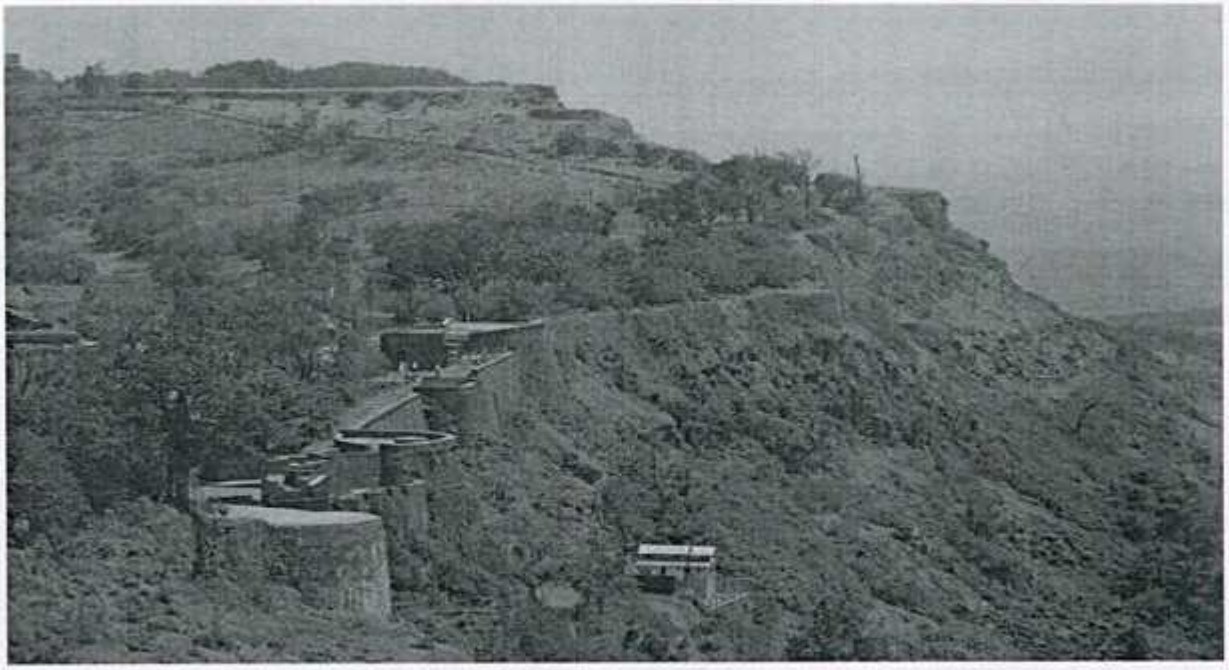
Mahalaxmi Temple, Kolhapur

Rankala Lake, Kolhapur

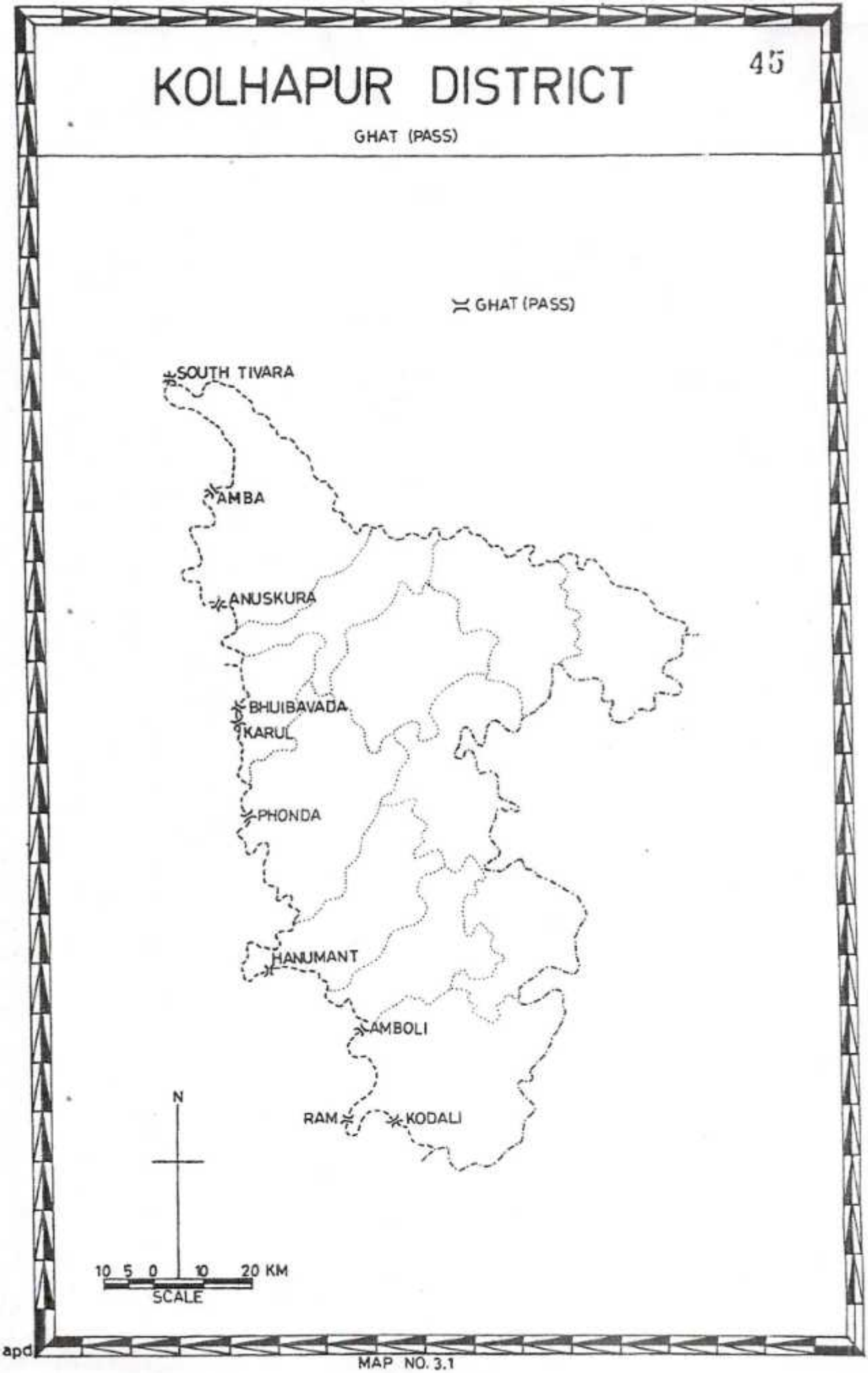
Kopeshwaer Temple, Khidrapur

Panhala Fort, Panhala

KOLHAPUR DISTRICT

GHAT (PASS)

apd

MAP NO. 3.1

KOLHAPUR DISTRICT

GARH(FORT)

apd

MAP NO. 3.3

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

A project on

'Forts in Kolhapur District'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Gosavi Ravindra Balu
Mr. Jadhav Amar Sanjay
Mr. Jamdade Vishwnath Pandurang
Mr. Kadam Nilesh Nagesh
Mr. Khade Ramesh Ramchandra
Mr. Khot Ankush Sarjerao
Mr. Kumbhar Pradip Mahadev

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

2017-2018

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Declaration

The research project on **'Forts in Kolhapur District'** is under the affiliation of Shivaji University, Kolhapur. B.A. in History from Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. The said project has been presented under part three syllabus. We have not submitted this research project or any part of it elsewhere for any degree or other purpose.

Date: 30 / 04 / 2018

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Gosavi Ravindra Balu
Mr. Jadhav Amar Sanjay
Mr. Jamdade Vishwnath Pandurang
Mr. Kadam Nilesh Nagesh
Mr. Khade Ramesh Ramchandra
Mr. Khot Ankush Sarjerao
Mr. Kumbhar Pradip Mahadev

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

A project on
'Forts in Kolhapur District'

Surrounded by historic forts and the Sahyadri mountain ranges, Kolhapur has an extraordinary tourism world. Forts, cool air spots, sanctuaries, heritage structures, dams, jungle safari spots are diverse in the 150 km area of Kolhapur. Among the three-and-a-half Peeths, Shaktipeeth Sri Ambabai Temple, Raja Jotiba Temple of Deccan, Nrisimhwadi, the ancient Khidrapur Temple dating back to the era of the Shilahar kings and other tourist spots are a gofch of religious tourism. The city of Chhatrapati Rajarshi Shahu, the home of Marathi cinema, Kustipandhari (Khasbagh Maidan), Asia's largest jaggery market, world famous Kolhapuri chappals, Rankala lake, and if you want to taste the red and white broth, Kolhapur should be visited by tourists. Now the trend of family outing for tourism after the vacation of school and college during the summer period has taken root. Kolhapur is also a popular destination for tourists during this period. The nature of the city and the district tempts everyone. The usual places are Sri Ambabai Temple, Bhavani Mandap, Rankala Lake, New Palace, Panchganga River Ghat. Rankala Lake is one of the tourist attractions here. Temple of Rangbhairava in the middle of the lake. Sandhya Math on one side. The Shalini Palace in the west is a unique piece of sculpture. Then there are some unique places that attract art lovers. Mandre Chitradalan, historic Shahu Khasbagh wrestling grounds, Dudh Katte are must-sees in Rajarampuri. Jotiba's Pilgrimage Area after leaving Kolhapur. The fort of Panhala, which gives the wind blowing on the mountain and pleasant dew. Kaneri Math, Sri Kshetra Nrisimhwadi, the ancient temple of Khidrapur, Ramalinga at Gaganbavda are also worth visiting.

If nature tourism is out of the question, then close to Kolhapur is the Dajipur sanctuary reserved for cows and India's first earthen dam. Radhanagari. Chandoli, Amba, Deorai, Manoli, Yelvan Jugai, Udgiri, Dajipur, Borbet, Wakighol, Pernolicha Sada can be visited on the banks of the Sahyadri. The forts of Pargad, Samangad, Rangana, Shivgad, Gaganbawda, Pawangad, Vishalgad are a reminder of the history.

Mahipalgad Fort:

A big village is situated in Mahipal Fort itself. Its name is "Mahipalgad". Although Mahipalgad is in Kolhapur district, one has to reach Belgaum to reach there. From Belgaon, they used to go to Dewarwadi village via Shinoli fork. Vaijnathmahipal village is 6 km from Devarwadi. A carriageway has passed through the fort. One can either drive vehicle till the fort or hike directly to the fort from Dewarwadi town. If we take the road to the fort, we first reach the Vaijnath temple (not to be confused with Parali-Vaijanath in Maharashtra). It is an 11th century temple built in Hemadpanthi style, with a majestic Nandi in front of the temple. Adjacent to this is the temple of goddess "Aarogya Bhavani".There is a sacred water cistern behind this temple.

On the way to the fort, there is rock cut caves known as Mahipalgad cave. . To see these, we need a good torch. Above these caves on the mountain cap, there is a military training camp ground. As we approach the fortified town, we come across the ruins of the fort. There is a magnificent statue of Shivaji Maharaj near the main entrance. We can see the complete fort in a couple of hours. If we go straight on the main lane, we reach the citadel of the fort. Inside this citadel is a big cistern, about 70 ft long and 40 ft wide. This is the main water source on this fort. Behind this cistern is the temple of goddess Ambabai. If we take a round along the edge of the mountain, we can see many dilapidated structures, most of them built with laterite stones. To the eastern point is a huge bastion, still intact. There is a Shiva temple near this bastion.

As we roam within the community, we can see remnants like stone vessels for water in front of many houses. However, due to lack of support from community as well the government, the fort is not maintained properly

Local people say that this fort was built by a king named Mahipala in ancient times. According to the mention in Sasbad Bakhri, this fort is in the list of 111 forts built by Shiva Raya. Seeing the Vaijnath temple below the Mahipal fort, the evidence that this fort is ancient is convincing. There is no doubt that the military importance of this fort was great considering that the people of the fort were reserved for them in the army during the British period.

Mahipalgad Fort is a fort located 20 km (12 mi) from Belgaum. It is in the Chandgad taluka of Kolhapur district, of Maharashtra. This fort is an important fort in Kolhapur district. The fort is situated on the mountain ridge close to the line dividing Maharashtra and Karnataka state. The fort is admist of dense evergreen forest area.

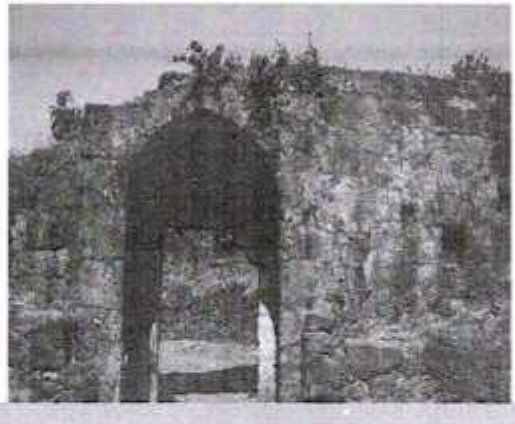
The nearest town is Belgaum. The base village of the fort is Dewarwadi which is 20 km from Belgaum. There is a good motorbike road up to the fort and requires a drive of 45 minutes from Belgaum. There are good hotels at Belgaum. There are regular buses from belgaum to Dewarwadi.

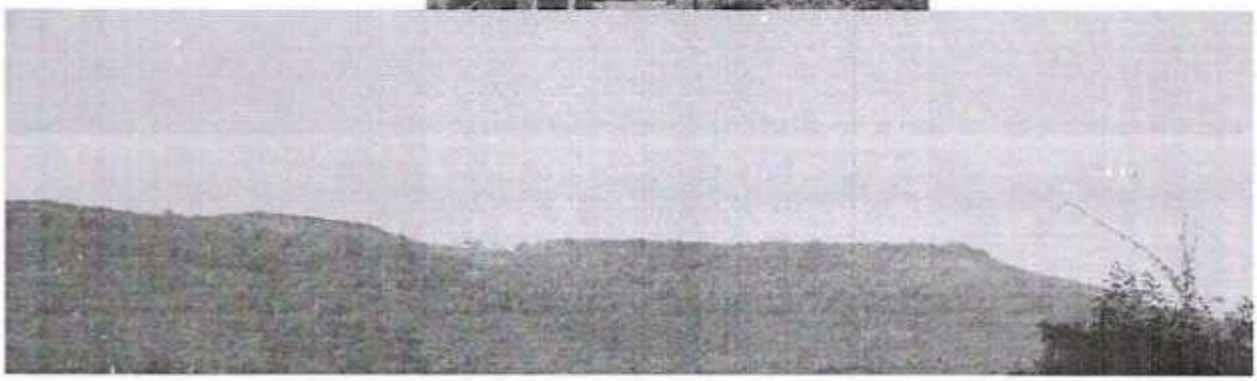
There is a Vaijanath temple on the road to the fort. This temple is believed to be built in 11th century in Hemadpanti style. There is a majestic stone cut Nandi bull in front of the temple. Adjacent to the temple is the temple of goddess Aarogya Bhavani. The pillars of the temple are beautifully carved. There is a sacred water (tirtha) cistern behind the temple. On the way to the fort are rock cut caves called Mahipalgad caves. The fort has a good entrance gate with walls encircling the Mahipalgad village. There is a one-storey citadel inside the fort which is 70 ft long and 40 ft wide. There is a water cistern and a temple of Ambabai goddess behind the citadel. The bastion on the eastern side is in good condition, there is a Shiva temple near the bastion. Most of the structures and remains are built in laterite rock. In 45 minutes from Lagaon we reach Dewarwadi village of Gadpaythya. The ascent of the fort starts from this village. After half a climb we reach the ancient Vaijnath and Arogya Bhavani temple complex. In the 14th chapter of the biography of Sri Guru, this place is mentioned as Mahakshetra in the south. The main temple is built in 11th century. There is an inscription at the entrance itself. There is a beautiful Nandi in front of the temple. There is a magnificent Shivlinga in Gabhar. Adjacent to the Vaijnath temple is the temple of Arogya Bhavani. This health Bhavani is Ashtabhuja. Both the temples are in Hemadpanthi style. The pillars in the temple are very attractive and ghatdar. Behind the temple is a stone-built sacred tank containing sweet water.

After darshan of Vaijnath, we used to go to Mahipalgad on the asphalt road behind the temple. While passing through this route, there are ancient caves and tunnels in the

mountain ridge on the left side. Strong lightning is required to enter, as the tunnel is filled with water. Regular war practice of the Indian Army is going on on the plateau above this ridge.

We used to reach the settlement on the fort by taking the tarmac road passing on the right side of this plateau. Before the settlement of the fort begins, you can see the ruined ramparts, remains of gateways and ruins. Villagers call him Gaul Dev. The auspicious statue of Shiva Raya can be seen further, from here onwards the main fortification of the fort begins. As you proceed along the road that passes through the settlement, you come across the entrance to the fort. It has a beautiful sculpture of Ganesha. This area is separated from the loft by ramparts built on either side of the door. As soon as you enter through the door, there is a huge well dug in the rock on the left side. Its length is 70 feet and width is 40 feet. No one knows how deep it is. There are steps to descend into the well. After seeing this well, we used to go to the Ambabai temple behind the well. Going forward on the right hand side you come across a well-maintained signpost. There are steps to climb it. There is a temple of Shri Mahadev right next to the tower. We would reach the other end of the fort by keeping the ramparts on our right hand. As you proceed along the path that descends from the coast, you can see barns carved into the purple rock. Turning back, you see a broken door. But its towers are in good condition. In front of every house in the fort, you can see historical stone vessels filled with water. The people of the fort are proud of the fort. However, the condition of the fort has become very bad due to the fact that they have built hay sheds and cattle sheds on the coast. The reasons for this are the increasing population of the fort and the separation of families.

Gagangad:

Gagangad is a fort situated in Gaganbawada tehsil of Kolhapur district in Maharashtra, India. It was built in 1190. This fort is situated 55 km west of Kolhapur city. There's at below fort mahadev temple and gagangiri Maharaj math. This fort situated at very thick rain Forrest of Maharashtra's Western Ghats you can reach Fort by your vehicle and then you can walk for about 1 hour for reach the top of the fort.

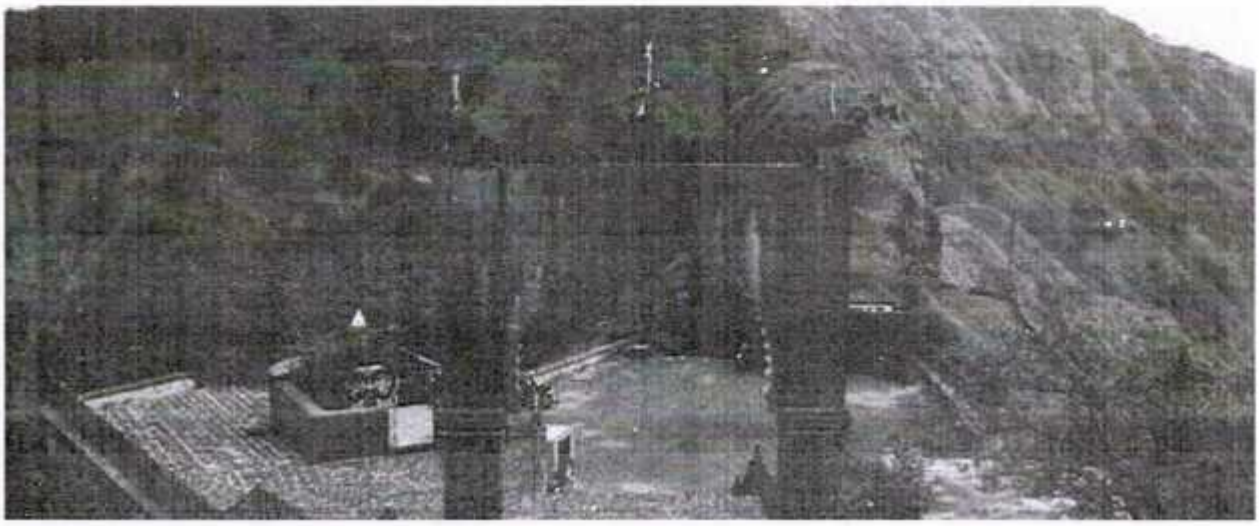
Gagangad Fort known as Gaganbawda. It is located 55 km from Kolhapur. Gaganbawda is a hill station on the way to Sindhudurg district and Goa and is also known as Mahayogi Gagangiri Maharaj. Gaganbawada is on the threshold of the famous Karul Ghat and Bhuibawada Ghat. Perhaps the only place having two ghats originating at a single place but going in different directions, one towards Talere-Kankavali (Karul Ghat) and another towards Kharepatan-Rajapur (Bhuibawada Ghat). Gagangad was built by Raja Bhoj II (Shilahara dynasty) in 1190. After that Singhan Yadava defeated King Bhoj in 1209 and captured this fort. After dividing the Bahamani dynasty this fort goes under

Adilshahi. In Maratha Empire Chh. Rajaram Maharaj appoints the chief of Ramchandrapant Amatya as Jahagir. In 1844 British army demolished the Gagangad fort. To reach the fort of Gagangada, there is a path of excavated steps near the Shankar temple. This way we reach Samadhi in 10 minutes. Nearby is the temple of Goddess Vitthalai and a water well. Apart from this, on the lower side of the fort, you can see the remains of old houses and ramparts. Monsoon season is best to visit the fort, Gaganbawda is a hill station and you enjoy it a lot more during monsoon. As Gagangad is at the tip of the Sahyadri Plateau, deep valleys descending into the Konkan can be seen to its west. The road is paved up to half the height of the fort. There are steps to reach the fort from the basement. At the beginning of the steps is the temple of Mhasoba. It has an image of Redya. Going up the stairs, on the left-hand side, there is a large natural cave in front of the rock. Gagangiri Maharaj lived in this fort, he had done penance in this cave. Therefore, their temple has been built in this cave.

Outside the cave is a magnificent image of Hanumanta carved in the rock. Next to it is an image of Rama, Lakshmana, Sita, and Shankara. In front of the cave are the monastery office and dining room. There is a Bhaktanivas and Navagraha temple on the way up the steps from the cave. There are 2 cannons on the bastion near the temple.

Gagangarh is situated on the edge of the Sahyadri plateau, with deep valleys descending into the Konkan to its west. The carriage road has been built up to half the height of the fort. There are steps from the train station to the fort. At the beginning of the steps is the temple of Mhsoba. It has an image of Redaya. After climbing the stairs, there is a spacious natural cave in the stone just ahead on the left hand side. Gagangiri Maharaj lived in this fort, he did penance in this cave. So his temple has been built in this cave. Outside the cave is a magnificent image of Hanuman carved in stone. Beside him are images of Rama, Lakshmana, Sita and Shankara. In front of the cave is the monastery's office and dining room. After climbing up the steps from the cave, there is the Bhakti Nivas and the Navagraha Temple. There are 2 guns on the bastion near the temple. After ascending from the hermitage we enter an open plateau. On the left side of the plateau is a marble shrine (Dhyamandir). On the right is the Puratan Temple of Shankara. Standing

in front of this temple, a mosque-like building can be seen on the highest point of the fort (Balekillah). It is the grave of Gaibi Pira or Samadhi of Gaibinath. There is a path of carved steps near the Shankar temple to reach the fort of Gagangarh. In this way we reach Samadhi in 10 minutes. Nearby there is a temple of Vitthalai Devi and a water well. Apart from this, the quarters of old houses on the lower side of the fort

Panhala fort :

Panhala fort (also known as Panhalgad and Panhalla (literally "the home of serpents"), is located in Panhala, 20 kilometres northwest of Kolhapur in Maharashtra, India. It is strategically located looking over a pass in the Sahyadri mountain range which was a major trade route from Bijapur in the interior of Maharashtra to the coastal areas. Due to its strategic location, it was the centre of several skirmishes in the Deccan involving the Marathas, the Mughals and the British East India Company, the most notable being the Battle of Pavan Khind. Here, the queen regent of Kolhapur, Tarabai Ranisaheb, spent her formative years. Several parts of the fort and the structures within are still intact. It is also called as the 'Fort of Snakes' as it is zigzagged in shape. Panahala fort was built between 1178 and 1209 CE, one of 15 forts (others including Bavda, Bhudargad, Satara, and Vishalgad) built by the Shilahara ruler Bhoja II. It is said that aphorism Kahaan Raja Bhoj, kahan Gangu Teli is associated with this fort. A copper plate found in Satara shows that Raja Bhoja held court at Panhala from 1191–1192 CE. About 1209–10, Bhoja Raja was defeated by Singhana (1209–1247), the most powerful of the Devgiri Yadavas, and the fort subsequently passed into the hands of the Yadavas. Apparently it was not well looked after and it passed through several local chiefs. In 1376 inscriptions record the settlement of Nabhapur to the south-east of the fort.

It was an outpost of the Bahamanis of Bidar. Mahmud Gawan, an influential prime minister, encamped here during the rainy season of 1469. On the establishment of the Adil Shahi dynasty of Bijapur in 1489, Panhala came under Bijapur and was fortified extensively. They built the strong ramparts and gateways of the fort which, according to tradition, took a hundred years to build. Numerous inscriptions in the fort refer to the reign of Ibrahim Adil Shah, probably Ibrahim I (1534–1557). In 1659, after the death of the Bijapur general Afzal Khan, in the ensuing confusion Chhatrapati Shivaji Maharaj took Panhala from Bijapur. In May 1660, to win back the fort from Chhatrapati Shivaji Maharaj, Adil Shah II (1656–1672) of Bijapur sent his army under the command of Siddi Johar to lay siege to Panhala. Shivaji Raje fought back and they could not take the fort. The siege continued for 5 months, at the end of which all provisions in the fort were exhausted and Shivaji Raje was on the verge of being captured.

Under these circumstances, Shivaji Raje decided that escape was the only option. He gathered a small number of soldiers along with his trusted commander Veer Baji Prabhu Deshpande and, on 13 July 1660, they escaped in the dead of night to flee to Vishalgad. Veer Baji Prabhu and a barber, veer Shiva Kashid, who looked like Shivaji Raje, kept the enemy engaged, giving them an impression that veer Shiva Kashid was actually Chhatrapati Shivaji Maharaj. In the ensuing battle (*see Battle of Pavan Khind*), almost three quarters of the one thousand strong force died, including Veer Baji Prabhu himself.The fort went to Adil Shah. It was not until 1673 that Shivaji Raje could occupy it permanently.

Chhatrapati Sambhaji Maharaj, Chhatrapati Shivaji Maharaj's son and successor to the throne Shivaji Raje met his brave son after he escaped from the Camp of Diler Khan after executing his father political agenda to bring Aurangzeb's successor over to the Maratha's.He escaped from here along with his wife on 13 December 1678 and attacked Bhupalgad. He returned to Panhala, however, on 4 December 1679 to reconcile with his father just before his father's death on 4 April 1680. At the height of Shivaji's power in 1678, Panhala housed 15,000 horses and 20,000 soldiers. also the main darwaza was chaar dârwaza.

When Chatrapati Shivaji Maharaj died, Sambhaji Raje was able to convince the garrison at Panhala to join him in overthrowing his stepbrother Rajaram Raje thus becoming the Chhatrapati (king) of the Maratha Empire. In 1689, when Sambhaji was imprisoned by Aurangzeb's general Mukkarab Khan at Sangameshwar, the Mughals came to possess the fort.However, it was re-captured in 1692 by Kashi Ranganath Sarpotdar under the guidance of Parshuram Pant Pratinidhi a Maratha garrison commander of the fort of Vishalgad. In 1701 Panhala finally surrendered to Aurangzeb, who came for it in person. On 28 April 1692 the Mughal Emperor famously received the English ambassador Sir William Norris at Panhala fort. Norris spent "300 pounds in fruitless negotiation" with Aurangzeb but the details of what was being discussed were not disclosed. Within a few months the fort was retaken by the Maratha forces under Ramchandra Pant Amatya.

In 1693, Aurangzeb attacked it again. This led to another long siege in which Rajaram escaped disguised as a beggar to Gingee Fort, leaving his 14-year-old wife Tarabai Ranisaheb in Panhala. As Aurangzeb pursued Rajaram Raje, Tarabai Ranisaheb would stay at Panhala for almost five years before meeting her husband again. During this formative period of her life, Tarabai Ranisaheb looked after the administration of the fort, resolved disputes, and gained the respect of the people. The time she spent at Panhala provided her with experience in courtly matters and the support of her officers, which would influence later events. Rajaram Raje did send reinforcements from Gingee, and Panhala came into Maratha's hands in October 1693.

In 1700, Rajaram Raje, died leaving behind a 12-year-old son—Shivaji II—by his wife Tarabai.[13] In 1705, Tarabai asserted her autonomy by founding an independent dynasty in the name of her son Shivaji II and ruling it as regent with Panhala as her headquarters. In Tarabai Ranisaheb's war with Shahuji of Satara in 1708, Shahu took Panhala and Tarabai fled to Malvan in Ratnagiri. Shortly after, in 1709, Tarabai again took Panhala, established a separate state (Kolhapur Rajaram Raje by his second wife Rajasbai Ranisaheb succeeded to the throne. He died without issue in 1760. His widow Jijabai Ranisaheb adopted the son of a Sahaja Bhonsle of Canvas. Thus, Jijabai Ranisaheb became the acting regent during the time that her adopted son was a minor. She came to believe that to prevent the fall of Panhala, the Mahakali shrine at the fort had to be ritually offered human blood for the appeasement of Goddess Kali. She would periodically send out her soldiers at night to scour the neighboring villages for victims,This practice would continue until her death in 1772. One of the towers near were these sacrifices occurred is still called the Kali tower. There were reports of Jijabai Ranisaheb bestowing a plot of land to an oilman or Teli in return for the grant of his daughter-in-law to be buried alive under one of the Panhala towers. A shrine to the Teli's daughter-in-law (Gangubai) was subsequently erected and it is still a pilgrimage site for the people of the Teli community.

In 1782, the seat of the Kolhapur government was moved from Panhala to Kolhapur. In 1827, under Shahaji I (1821–1837), Panhala and its neighboring fort Pavangad were

given over to the British Raj. In 1844, during the minority of Shivaji IV (1837–1860), Panhala and Pavangad were taken by rebels who seized Colonel Ovans, the Resident of Satara, when he was on tour and imprisoned him in Panhala. A British force under General Delamotte was sent against the rebels and on 1 December 1844 breached the fort wall, took it by storm and dismantled the fortifications. Thereafter, a British garrison was always left to guard the fort. The administration of the fort remained with Kolhapur until 1947.

It is one of the largest forts in the Deccan, with a perimeter of 14 km (9 mi) and 110 lookout posts. It is 845 m (2,772 ft) above sea level. This fort is built on the Sahyadris, rising more than 400 m (1,312 ft) above its surrounding plain. Numerous tunnels stretch out from underneath the fort, one of which is almost 1 km long. Most of the architecture is of the Bijapuri style with the peacock motif of the Bahmani Sultanate prominently visible on several structures. Some of the older bastions also have the lotus motif of Bhoja II. There are several monuments at the fort which are considered notable by the Archaeological Survey of India.

Fortifications and bastions

More than 7 km of fortifications (*Tatabandi*) define the approximately triangular zone of Panhala fort. The walls are protected for long sections by steep escarpments, reinforced by a parapet with slit holes. The remaining sections have 5–9 m (16–30 ft) high ramparts without a parapet, strengthened by round bastions the most notable of which is Rajdindi. (See later section)

Andhar Bavadi

Whenever an army besieged a fort, their first action was to poison the main water source of the fort. To counter this, Adil Shah commissioned the building of the Andhar Bavadi (Hidden Well).This is a three-storey structure with winding staircases that conceal the well which was the main water source for Panhala fort. There are recesses in the wall so that soldiers can be permanently stationed. Several hidden escape routes in the Andhar Bavai lead outside the fort. With its own water source, living quarters and its own exit routes, likely this structure was designed like a fort within a fort with the intention of making it an emergency shelter in case the main fort fell.

Kalavanticha Mahal

The name of this building, which is also called *Nayakini Sajja*, literally means "Courtesans' Terrace room". It stands on the east side of the fort close to the rampart. By 1886, it had become a complete wreck with only traces of ornamental work on the ceiling. This was used during the occupation of the fort by the Bahmani Sultanate as a Rang Mahal (residences for the ladies of the court

Ambarkhana

The Amberkhana, situated in the center of the fort, were three granaries built in the Bijapuri style of architecture. They enabled Shivaji to withstand a 5-month siege by Siddhi Johar. It consists of three buildings called the Ganga, Yamuna and Saraswati Kothis. The Ganga kothi, which was the largest, had a capacity of 25,000 khandis (with one khandi being 650 lbs). It covers an area of 950 sq m and is 10.5 m high. Rice, nachni and warai were the major provisions stored. Stairs on both sides lead the top of the buildings. It has sixteen bays each with its own flat vault with a hole on top through which grain used to be passed.The eastern entrance has a domed chamber with a balcony and plasterwork of the Bijapuri style.

Dharma Kothi

This was an additional granary next to the three granaries that constituted the Amberkhana. It was a stone building 55 feet by 48 feet by 35 feet high. This has an entrance and a staircase that leads to the terrace. Grain was distributed from here to the needy.

Sajja Kothi

Sajja Kothi is a one-storey structure built by Ibrahim Adil Shah in 1500 CE. It is also built in the Bijapuri style. Sajja Kothi was constructed as a viewing pavilion looking over the valley below. The domed upper chambers have faceted pendentives with the balconies hanging over the ramparts of the fort.

Teen Darwaza

The Teen Darwaza was one of the three double gateways of the fort - the others being the Char Darwaja and Wagh Darwaja. The Char Darwaza was destroyed when during the

British siege. The Teen Darwaja gate which is the main entrance to the fort is located north of the Andhar Bavai on the West side of the fort. It is a double gate with a court in between that has arcades. The outer gate has an ornate chamber on top with decorated eaves. The inner gate from the court is highly decorated with the lintel having finely carved motifs, including one of Ganesh. The latter has been placed by the Marathas during their occupation of the fort.There are three Persian inscriptions—one on top and one each on either side. All three declare that the gate "was built in the reign of Ibrahim Adil Shah I by Malik Daud Aki son of Minister Ahmed" in 954 AH (1534 CE).

Wagh Darwaza

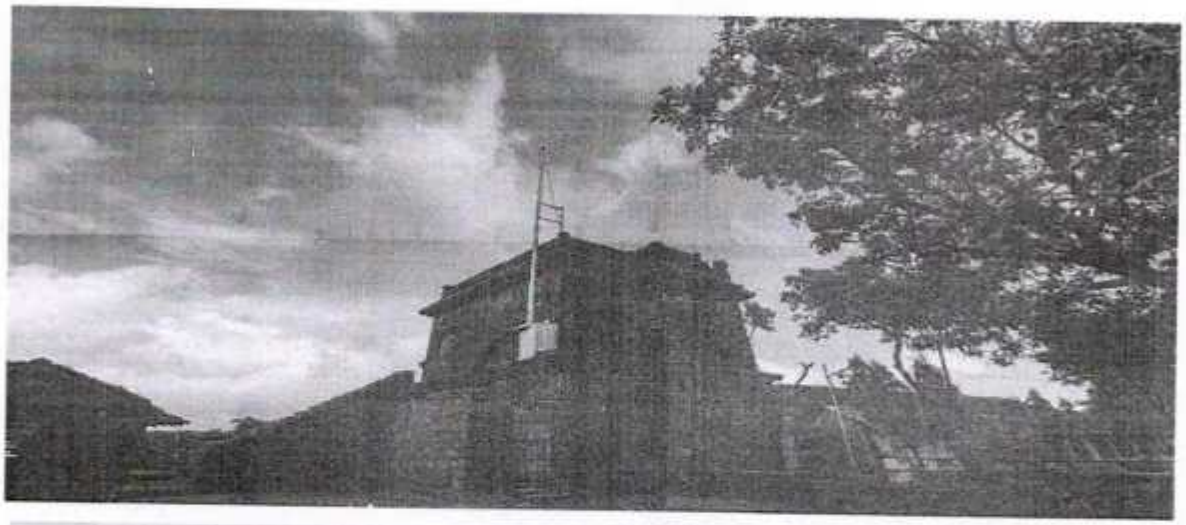
This was another entrance to the fort. It was designed to elude invaders such that they would get trapped into a small courtyard and could then be easily neutralized. It has an elaborate Ganesh motif at the entrance.

Rajdindi bastion

The Rajdindi bastion was one of the hidden exits of the fort to be used in times of an emergency. It was used by Shivaji to escape to Vishalgad during the Battle of Pavan Khind. Rajdindi is still intact.

Temples and mausoleums

There are temples devoted to Sambhaji II, Someshwar and Ambabai in addition to the Mahakali temple. The Ambabai temple is very old and it was here that Shivaji would make offerings before embarking on major expeditions. The mausoleum of Jijabai lies opposite to that of her husband, Sambhaji II. Ramchandra Pant Amatya (who wrote *Adnyapatra*, a treatise on Maratha policy) was the youngest minister in Shivaji's fort. He died at Panhala fort and a mausoleum was erected here for him and his wife. The mausoleums were covered with rubble till 1941 and till 1999 had not undergone any restoration work. Also a mausoleum to Moropant an 18th-century Marathi poet who wrote poetry in the adjacent Parashar caves can be seen. A shrine to a Muslim saint Sadhoba is also present.

Vishalgàd :

The word Vishal means grand and the fort justifies its name. The fort wa. built in 1058 by Chhatrapati Shivaji and after being passed away to the Deccan rulers, it came back to the Maratha empire. From all the corners it is surrounded by the lush green boundaries and extends a perfect melange of history and nature. Vishalgad (also called Vishalgarh, Khelna or Khilna) was a jagir during the Maratha Empire and then later part of the Deccan States Agency of the British Raj. It was governed by Deshastha Brahmins, who were feudatories of Kolhapur State. A fort had existed at Vishalgad long

before it became a jagir. The Maratha emperor Chhatrapati Shivaji Maharaj had escaped to it after being besieged at Panhala Fort in 1660 and in 1844 it was one of the forts of Kolhapur State that initiated a rebellion against a regent called Daji Krishna Pandit who had been installed by the British to govern the state in 1843 at a time when the natural heir to the throne was underage. He took direction from a political agent of the East India Company and among their actions were reforms to the tax of land. These reforms caused much resentment and, despite Kolhapur having refrained from involvement in the previous Anglo-Maratha Wars, a revolt against the British began in 1844. The rebellion began with soldiers locking themselves into hill-forts such as those as Panhala and Vishalgad, and then spread to Kolhapur itself.

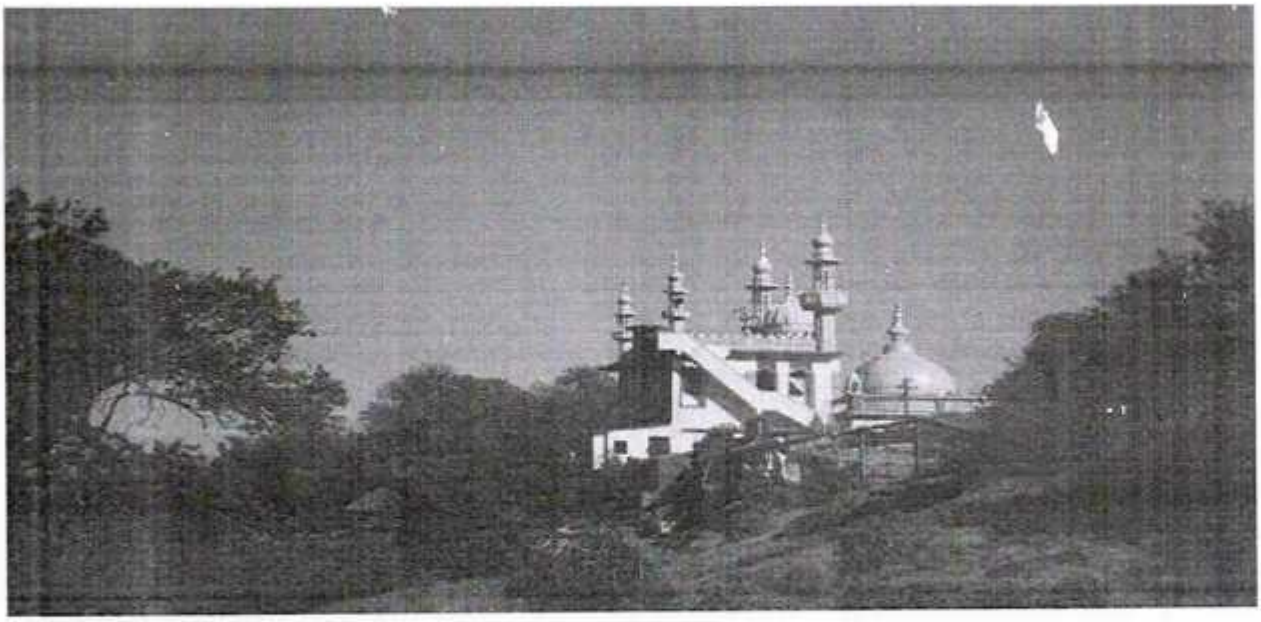
The Vishalgad Fort is located 76 km North West of the region of Kolhapur, Maharashtra. It is some 60km north-west of the famous Panthala Fort. The place is yet again some 21 km south of the Kolhapur Ratnagiri road. The fort is based on the hills. These hills divide the region into two parts that are namely the Anaskura ghat and the Amba Ghat. The Vishalgad Fort is based on the Sahyadri ranges and the Konkan region. This is why this hill fort did have an immense strategic importance in the ancient times when this fort was considered to be a watch tower that did allow a proper vigilance on both the regions. This fort is one of the most famous forts that existed during the reign and the times of Shivaji, hence it is a place of immense tourist attraction. The place is considered to be one of the favourite mandatory spots that are included for tourism purposes. It speaks of the heritage and the ancient traditions of the times of the Marathas.

The fort originally was under Adilshah of Bijapur. Shivaji for long had his eyes set on the fort however could not conquer the fort due to its challenging terrain. In fact Shivaji also did attack the fort, however in vain. It was finally through a plan where a few of Marathas went up to the Adilshahi commander and convinced him that they wanted to join Adilshah against Shivaji as they were not happy in the rule of the latter. The plan paid off and the Marathas were granted entry within the fort. Once inside the fort the Marathas declared revolt and amidst the chaos that was created inside the fort, Shivaji

attacked the fort from outside with his forces. This was a plan that did pay off. Shivaji and the Marathas were successful in capturing the fort.

The fort of Vishalgad is in a location that can be reached via the road and also by flight. The fort is connected to the city of Kolhapur that is the nearest railway station. One can also reach the fort through flight in which case Pune happens to be the nearest airport from the Vishalgad. You do not need to pay any fees to enter this fort. The fort is open on all days of the week and also the weekend. The day hours are the conducive time for visiting the place. This ensures that the tourists get a proper look at the fort and its heritage and also their own safety is ensured.

Shivgad Fort:

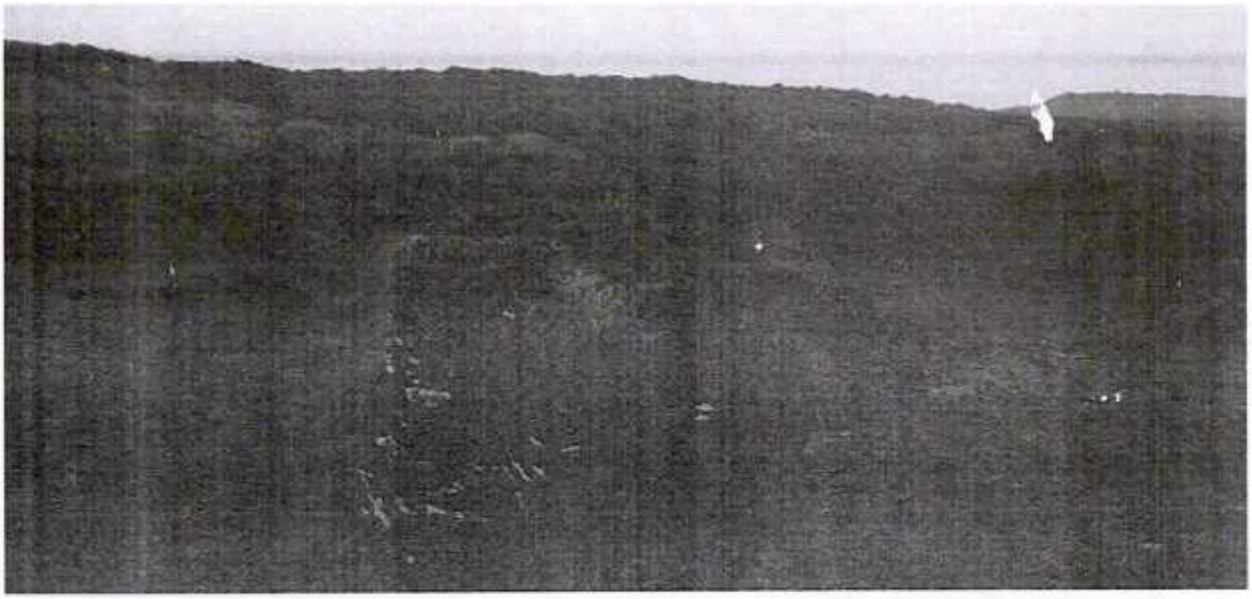
Shivgad Fort is a fort located 89km from Kolhapur, in Kolhapur district, of Maharashtra. This fort was an important fort in Kolhapur district as a watch over for the Phonda ghat trade route from Kolhapur to coastal ports. The fort is surrounded by thick forest and hill slopes. Ramchandra Pant Amatya was one of the eleven feudatories (Jehagirs) who controlled shivgad along with Gagangad fort. This fort was under the control of Pant Amatya of Gaganbawda, till the Indian independence.

The nearest town is Radhanagari which is 61km from Kolhapur. The base village of the fort is Dajipur which is 32km from Radhanagari. The fort can also be trekked from base village Gadgesakhal which is below Phondaghat. It takes about 2 hours to reach from this village. There are good hotels at Radhanagari, now tea and snacks are also available in small hotels at Dajipur and forest check post at Thakyachapada. The trekking

path starts from the hillock west of the forest check post. The route is very safe and passes through dense jungle. It takes about an hour to reach the entrance gate of the fort. There is no water on the fort so, the night stay on the fort cannot be made. The villagers from the forest check post make night stay and food arrangements at reasonable cost.

This fort was an important fort in Kolhapur district as a watch over for the Phonda Ghat trade route from Kolhapur to coastal ports. The fort is surrounded by thick forest and hill slopes. Shivgad Fort is a major attraction for the adventurous tourists, trekkers and the mountaineers. Ramchandra Pant Amatya was one of the eleven feudatories who controlled Shivgad Fort along with Gagangad Fort. This fort was under the control of Pant Amatya of Gaganbawda till the Indian independence. There is one dilapidated gate on the main entrance path of the fort. There are two bastions and a beautiful Sati stone on the fort which is locally known as 'Ugvai Devi'. The base village of the fort is Dajipur. The trekking path starts from the hillock west of the forest check post. The route is very safe and passes through dense jungle. It takes about an hour to reach the entrance gate of the fort.

Shivgad fort named mention in one of the letter on 1800th century. Intention of letter is that, increasing security on the fort of attack possibilities of Herekar Sawant (Chief of Sawantwadi). And also mention the Letter on 1839th century an appointment of the Amrutrao Pratinidhi and his fifteen fighters cause of Shivgad fort security. Shivgad is Located at Ghonsari, Phondaghat, Dajipur Wild Life Sanctuary. This magnificent fort beckons adventurous tourists and mountaineers. Since the terrain and peaks of this region comes in contact with Asia's largest known biodiversity for flora and founa Dajipur Bison Sanctuary, the view of the area surrounding the fort is a major attraction here. Kasarde Salva mountains Gagangad and clearly visible from this fort. Goddess Bhavanimata's Temple of remains of some imposing structures. People can enjoy bison Wild Life Sanctuary.

Bhudargad:

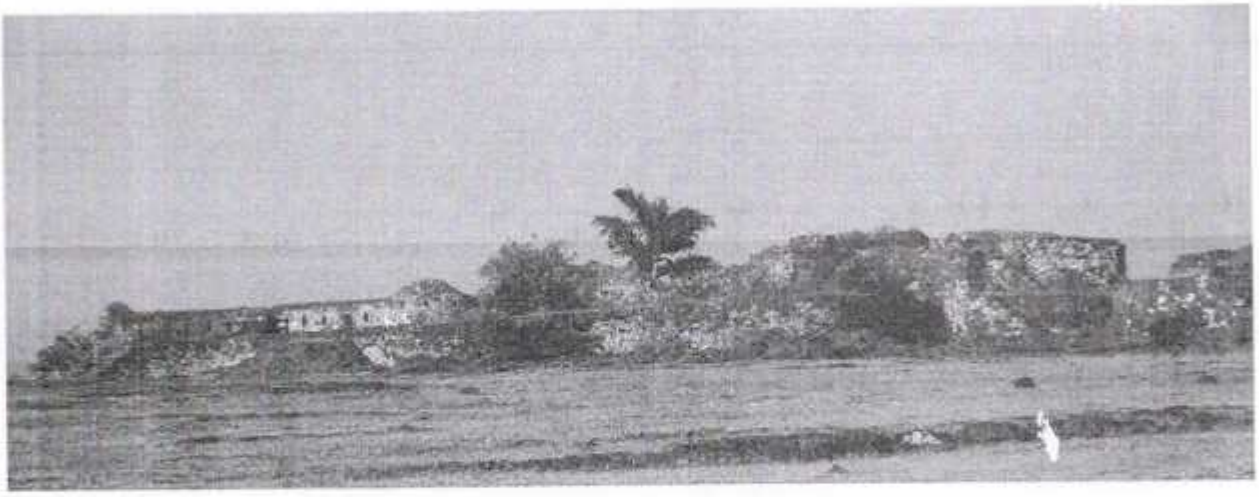
Bhudargad fort is located about 63 km south of Kolhapur. This has a characteristic mountain cap and easily accessible by road. The remnants here are still quite intact.This fort was built by Shilahar king Bhoj II. Then being with Adhilshah for many years, it was captured by Marathas in 1667. Shivaji Maharaj renovated the fort and made it an important army post. However, it was recaptured by Adilshah and then again by Marathas in 1672. Rajaram Maharaj had stayed on the fort while returning from Gingee.Towards the end of 18th century, Parshurambhau Patwardhan took over the fort. The Chatrapati of Karveer won the fort after a decade. In 1844, during the mutiny in Kolhapur, the militia on this fort took part in the same. Babaji Ayrekar was the commanding officer on the fort and he was supported by Subhana Nikam and his 300 soldiers in defending the fort. The British cannoned the fort to destroy the main entrance. Fort Bhudargarh is arranged near the town of Pushpanagar; The fort was built by King Bhoja II (Silahara Dynasty). The most unique gimmick of this fort is the vision spread across the four tops. Chhatrapati Shivaji Maharaj captured the Bhudargarh fort in 1667 and repaired it to be used as an officer's camp. After it was captured by the Mughals. After about five years the fort was recaptured, and the standard colors of the Mughal

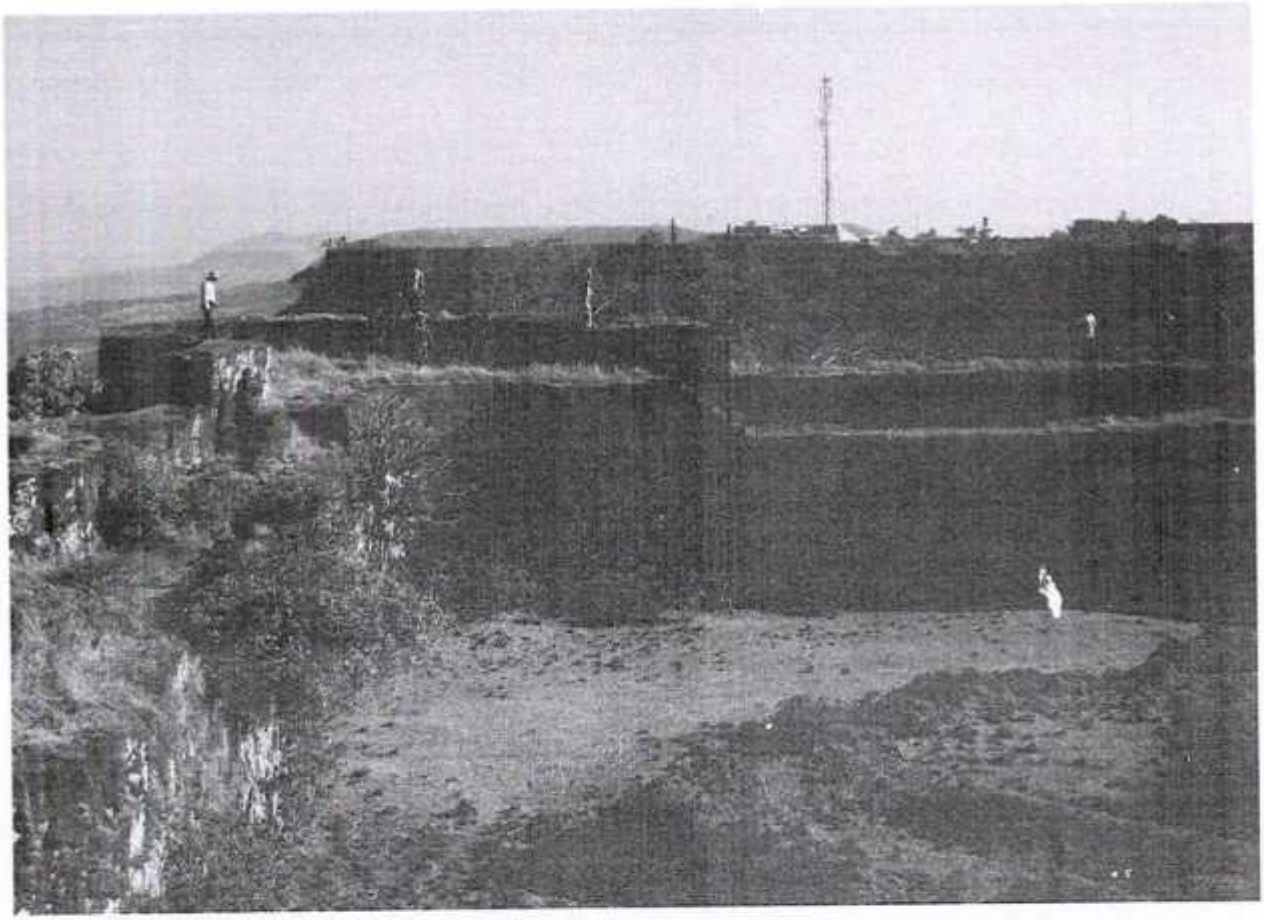
generals, who were killed in the conflict, were displayed in the sanctuary of Bhairava where they are still kept. About the end of the eighteenth century, Parshuharampant Bhau Patwardhan influenced the army to capture the Bhudargarh fort and held it for about ten years when it was retaken by the Kolhapur state. Along these lines Parasurampant Bhau and Ichalkaranji chief Gopalpant Apte made some futile efforts to win it back. In the midst of this war, three of the five villas that once surrounded the fort were destroyed. In 1844 the armies of Bhudargarh and Samangad mutinied and blocked their access routes. Bhudargarh fort was built by Shilahar Raja Bhoj II. After staying with Adilshah for several years, it was captured by the Marathas in 1667. Shivaji Maharaj renovated the fort and made it an important military outpost. However, it was recaptured by Adil Shah and again by the Marathas in 1672. Rajaram Maharaj stayed at the fort while returning from Gingi. At the end of the 18th century, Parashurambhau Patwardhan took control of the fort. Chhatrapati of Karvir conquered Bhudargarh fort after a decade. In 1844, during the rebellion in Kolhapur, the militia at this fort took part in it. Babaji was the commanding officer of Irekar Fort and was supported by Subhana Nikam and his 300 soldiers in the defense of the fort. The British bombarded the fort with cannon to destroy the main gate. Bhudargarh Fort was built by Raja Bhoj in the 12th century. There are three temples in the fort which are Kedarlinga, Bahiroba and Jakubai. This place was sacred in ancient times. Chhatrapati Shivaji Maharaj also visited this fort in 1677 and restored Bhudargarh fort. Later, the Bhudargarh fort was captured by the Mughal dynasty.

Entering Bhudargarh Fort, the first structure you see is a temple. While the temple has existed since the time of Hemadpanti, there are now some contemporary additions. You will also see a cannon guarded by officers.You will see the remains of some old structures in Bhudargarh Fort, such as the court where legal proceedings took place. On the way you can visit the Shiva temple inside the fort. You see an idol of Nandi outside the temple. There is also an idol of Chhatrapati in the temple. Once you cross it, you come across one of the most popular attractions in Bhudargarh, the milky-white lake, due to its clay components. You also see a dilapidated temple dedicated to Ambabai. On the way you will see a temple dedicated to Lord Shiva. Bhudargarh fort also has a lake

whose water looks white, and hence locals call it Dudhsagar, which means 'sea of milk'. Because of the soil in Safedi area. Another impressive structure inside the Bhudargarh Fort is the Jakhubai Temple. The temple is in a cave, and there are some other ancient statues inside the premises.Bhudargarh Fort is more than 4 kilometers long, so you might not be able to see it in its entirety. Bhudargarh Fort is also popular among architecture enthusiasts due to its unique semi-circular defensive structure, which consists of two ghars, one above the other. Well connected, this structure would have been useful for monitoring the entire 180 degrees of the environment.Bhudargarh Fort is about 50 km south of Kolhapur and 12 km from Gargoti, accessible by private car or bus. The best season for visiting this fort is from September to March.

Peth Shivpur is near Gargoti. Kolhapur Gargoti Marg is a famous route with ST buses plying regularly. From Gargoti, we can take a jeep or six seater to Pal Gaon, which is 5 km away. From Pal, Path Shivpur is half an hour away by vehicle. If we have a private vehicle, we can go to the top of the fort. Bhudargarh is on the outskirts of Kolhapur, which is well connected to the major cities of Maharashtra. You can travel from Mumbai or Pune to Kolhapur. You can take train or bus to Kolhapur from these places. If traveling from Mumbai, it will take you at least seven hours by road.If you plan to travel by train, the journey will take 11 hours. To reach Kolhapur by train you have to board the train from Chhatrapati Shivaji Terminus. If you plan to travel from Pune, then the journey will take you six hours. The distance between Pune and Kolhapur by train is 280 KM. By bus, the distance is about 260 KM.From Pune as well as Mumbai, you can board state transport and private buses to reach Kolhapur and then take private vehicles to Bhudargarh Fort. From Mumbai, the distance to Kolhapur by road is 380 KM and by train, the distance is 455 KM.

Samangad:

Samangad is a hill fort in Kolhapur District, Maharashtra. It is 2,600 feet (790 m) above sea level. The fort is situated on the oval-shaped top of the hill. The eight-foot-high wall of the fort which encircled the hill top is still intact. Earlier several cisterns cut out of the

rock ensured a plentiful supply of water to the fort but by 1957 most of them were in ruins.The Samangad grant, which belongs to the seventh Rashtrakuta king Dantidurga or Dantivarma II, bears the date *sak* 675 (A.D. 733–54).In 1676, the fortifications were considerably improved by Shivaji, subsequent to which it was known as one of the "smallest yet strongest forts" of the great Marathas. In 1844, the Samangad garrison rebelled and took over the fort, shutting the gates. But it was stormed by the British Raj under a General Delamotte and retaken from the rebelling soldiers. The British Raj dismantled the fort and it has been in ruins ever since.This fort is a tomb of famous warrior Shri Prataprao Gujar who fought against the Adil Shahi army of Bahalul Khan with only six soldiers. Stories are told by local from generation to generation.The fort is surrounded by trees; it is developed by the government of Maharashtra as a tourist place. Also Maruti temple and Chaloba temple near fort is visited by devotees. A village near fort is Naukud, Hasursasgiri and Chinchewadi which is a rural area. Gun fire weapons at Naukud found and kept near Vithoba temple.

The other most important attraction over here is Bhui Bhangara which means cracked land. It is actually temple of lord shiva under the crevices of rock and has got stairs to climb down. There are statues of many deities like Dattatray, Shani and Ganesha. It has got long corridor there is belief among the natives here that there is a hidden tunnel from fort till here for escaping. Also the Maruti temple near to this was built by Samarth Ramdas Swami.The Bhimshappa Math is another prominent destination it is the shrine of local saint Bhimshappa who attained nirvana here. A small village got its name Bhimsasgiri from this saint which is later known to be Hasursasgiri.The spoken language around this fort is Marathi. People around this fort celebrate Samangad fair on the first Wednesday after Shivratri which is in February or March every year. During this time they perform lot of events including bullock cart race, horse cart race, bicycle race, entertainment during night time and much more.

Like other forts in Kolhapur district, the credit for the construction of Saman fort goes to Shilahar Raja Bhoj II. Shiva Raya conquered this fort in 1667. The fort was guarded by Matabbar Asami of Ashtapradhan Mandal and Surnis

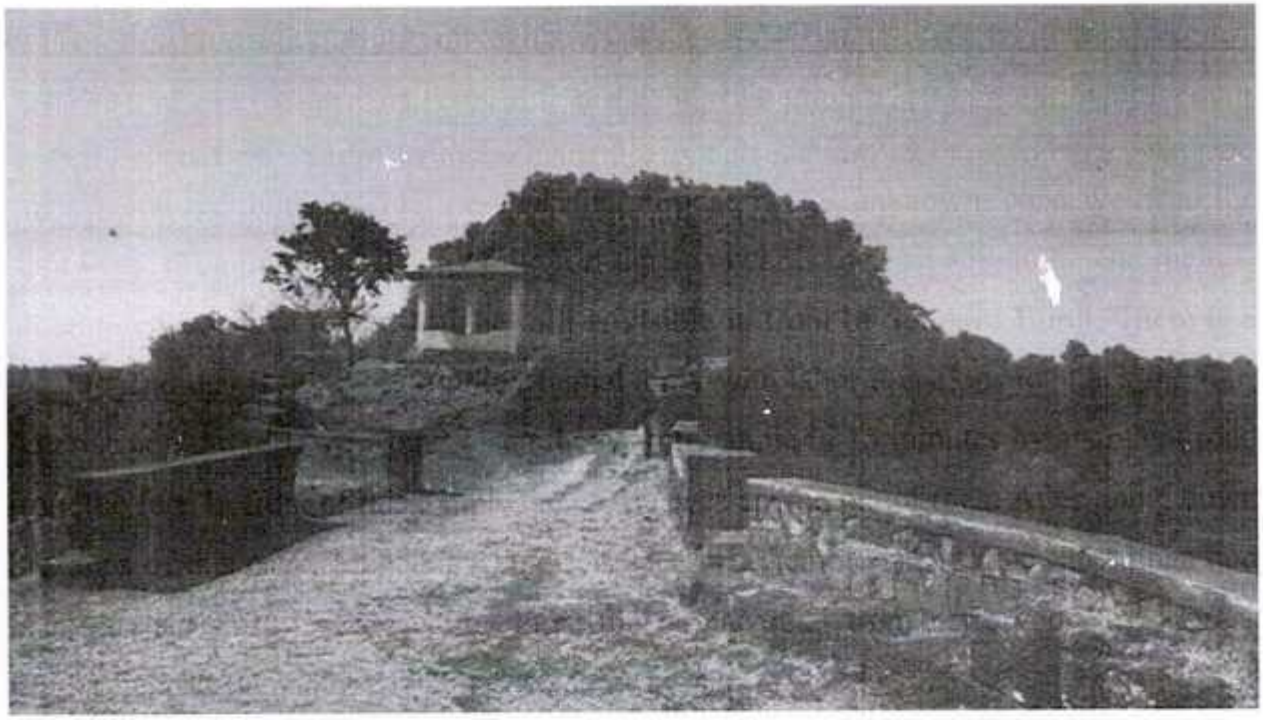
Annaji Datto, chief of Dakshina Subha. Annaji Datto Prabhunikar has played an important role in the reconstruction of Samangad. They had sub-neese of this area. In the year 1688, the Saman Fort was conquered by the Mughals. Before the year 1701, this fort came back to the Marathas. Shahzada Bedarbakht besieged the fort and won it and appointed Shahamir as its commander. In the year 1704, the Marathas captured it again. After this, the ruler of this fort was Karveerkar Chhatrapati. In 1844, Saman Gada raised the flag of the first revolt against the British. The rebellion was led by Munjappa Kadam and others. He was well supported by the local people. There were 35(Gadkaris, 10 guns, 100 gunners and 200 soldiers in this rebellion. The Shimbadi repulsed the British twice, but finally on 13 October 1844, Samangad fell to the British. At that time, the British destroyed the fort by firing guns.

From Gadhinglaj via Bhadgaon Chinchewadi we used to descend to the plateau of the fort. 2 Firangi guns beside the big well in Chinchewadi village testify to the historicity of the village. The left hand asphalt road goes to the fort. The right hand road leads to the Maruti temple. We used to enter the fort by the left hand road. There used to be a door at this place, but it has become extinct with the passage of time. All sides of Samangad have been cut for hours. It is fortified and towers are built in places.

From the left side of the asphalt road on the fort, we used to go to the bank of the fort and from the bank to the Nishan Buruja. From here onwards we reach a well cut in the purple rock after going on the right hand side. There are steps to descend into the well. The well is square in shape. After going towards the east from the well, you will find the Koularu temple of Ambabai. Adjacent to the temple is a sunken water tank and several quarters. After proceeding from the right side of the Ambabai temple, there is an archway. There are steps to descend into this well, and there are beautiful arches on the steps. At the end of the stairs, there is a subway, before that there is water. There are seven arches in this place. You can't go anymore. Earlier, prisoners were kept in this place. There are 3 more such wells at Samangad. These characteristic wells are the jewel of Samangad.

After seeing Kaman Bav, we used to take the trail behind the temple to the bank behind the fort. While passing through this bank, you can see many purple stone pillars

eight to ten feet high outside the bank. Its purpose is still unknown. Next we need the thief door. From here the shape of the fort tapers towards the east and at the end there is an armored Sondaya tower. Mughal hill is visible in front of Sondaya Buruj. There is a local legend that it was built by the Mughal army with labor donations to attack the fort. After seeing the fort, we would reach the Maruti temple in 15 minutes by a straight road from the fort. In front of this temple there are caves carved out of rock. After going down the steps of this cave, Mahadev Temple is seen. The temple has a large Shivalinga and many arched shrines. Proceeding down the tarmac road from here, you come across Bhimashappa's Samadhi, which has a clear water tank.

Rangana Fort/ Prasiddhagad :

Rangana Fort/ Prasiddhagad is located in the Bhudargad taluka of Kolhapur district. This fort is one of the important forts in the district. This fort is located on the Sahyadri mountain ridge, on the boundary of Sindhudurg and kolhapur district. This fort was built by the King Bhoj-II of the Shilahar dynasty in 12 th century. In 1470 this fort was captured by Md. Gavan of Bahamani dynasty. Later it was under the control of Sawant rulers of Adilshahi dynasty. In 1658 the Rustum Jaman, commander-in chief of

Adilshah won it from the Sawants. Jijabai undertook a special drive and captured the fort on 15.8.1666. This fort was under the control of Karvir kings for a longer period until the British took control in 1818. In December 1664 by a series of surprise attacks Shivaji Maharaj defeated the combined forces of Bijapur and the Desais and captured the Rangna Fort. Lakham Sawant and the Desais fled to Portuguese territory. There is a pilgrimage ashram of Mouni Maharaj on the way from Patgaon village. In the year 1676 Shivaji Maharaj took blessings from the Maharaj before proceeding for the Southern conquest. After walking for few steps there is an old Bhadrakali temple. There are two gates, a large lake and temple of goddess Ranganai devi on the fort. This fort was built by the King Bhoj-II of the Shilahar dynasty in 12 th century. In 1470 this fort was captured by Md. Gavan of Bahamani dynasty. Later it was under the control of Sawant rulers of Adilshahi dynasty. In 1658 the Rustum Jaman, commander-in chief of Adilshah won it from the Sawants. Jijabai undertook a special drive and captured the fort on 15.8.1666. This fort was under the control of Karvir kings for a longer period until the British took control in 1818. In December 1664 by a series of surprise attacks Shivaji Maharaj defeated the combined forces of Bijapur and the Desais and captured the Rangna Fort. Lakham Sawant and the Desais fled to Portuguese territory.

Fort Rangana alias Prasidhgad is situated on a hill extending south from the banks of the Sahyadri, but separated from the Ghatmathya and at a strategic location close to Desh, Konkan and Goa. It was among the favorite forts of the Chhatrapatis, hence a historical document of 1781 mentions, 'Each Rangana beware if all be safe or the whole Savant will descend on Bardesh'. Among the 13 forts in Kolhapur district, Rangani ranks first in terms of creepiness of the fort. Before going to Rangana Fort, a visit to Sri Mouni Maharaj's Mutt at Patgaon is a must. At this place Chhatrapati took the blessings of Mouni Maharaj on his way to Dakshina Digvijaya in 1676, this monastery has been chartered by Chhatrapati Shivaji, Sambhaji, Rajaram, Rani Tarabai and Rajarshi Chhatrapati Shahu. After walking further along the path behind the Math, one comes across the Yadav period temple of Bhadrakali. The premises of the temple are decorated with old structures like Ovarya, Dipmala. The credit for building the Rangana fort goes to

Shilahar Raja Bhoja II. In 1470 it was conquered by Muhammad Gawan. At that time, Muhammad Gawan said, 'Rangana was captured by the grace of Allah. I had to spend my money and wealth in it.

To enter every fort in Sahyadri one has to climb a mountain. But to enter Rangne, one has to go down quite a hill and enter the fort. The first broken gate of the fort is found on the left side of the massive bastion of the fort along a small path that leads up the valley. The structure of the entrance area is similar to the term 'Rana Mandal' in the military science. It is meant to be understood in detail.

After passing through the first entrance, there is another entrance to the fort, hidden by the protection of the tower. Inside it are the guardian deities. A dry pond is found on the path leading to the right side of this gate. From here onwards, the jyotis built in purple stone can be seen. This part of the fort has a strong embankment on both sides and stairs to climb it. At the end there is a chor door carved with a sculpture of Hanuman in the grand tower. But it is marked by stones. From here we would come back to another door. The frame of the castle can be seen on the right hand side. After entering through the box, a well starts. There is a Persian inscription near the wall of the palace. After seeing the castle, there is a third strong gate of the fort. It has four arches. After entering through the gate, a straight path leads to a perennial pond. On the other side of the lake, many tombs can be seen. A broken Shiva temple can be seen in one corner. After this we cross the stream and come near Ranganai temple.

Ranganai Devi temple is spacious and suitable for stay. In the temple, there is an idol of Ranganai Devi carrying weapons like shield, sword, trident etc. Ranganai has an idol of Vishnu in his right hand and Bhairava in his left hand. There is a stone with a Persian inscription at this place. There is a lamp in front of the temple. On the right side of the Ranganai temple is the temple of Maruti. There is a dry well nearby.

As it was now a dense forest, we would retreat again to the third gate. If you face the lake, take the left hand path. There is a small Ganesh temple on the way. There is a lake as you start along the embankment. On the banks of this lake there is a Shivling in the temple. Pindis are of two sexes. After seeing this and continuing along the bank, there is

a door after going down some steps. To the left of this door is a round-mouthed well in the rampart. Continuing further, we reach the elephant loft of the fort. This entire machi is protected by ramparts like the Sanjivani machi of Rajgad. The ramparts also have steps. There is an armored tower on the right hand slope of the bank. Seeing this tower, we used to come up and get down through the burglar door at the end of the trunk. It is a stone-cut door with twelve arches on top. There are steps to get down from this gate and after going down you come to the mouth of the valley, be careful. As you continue along the coast, you come across another grand entrance. The path leading down from this gate leads to Kerwade village. This door is of Gomukhi construction.

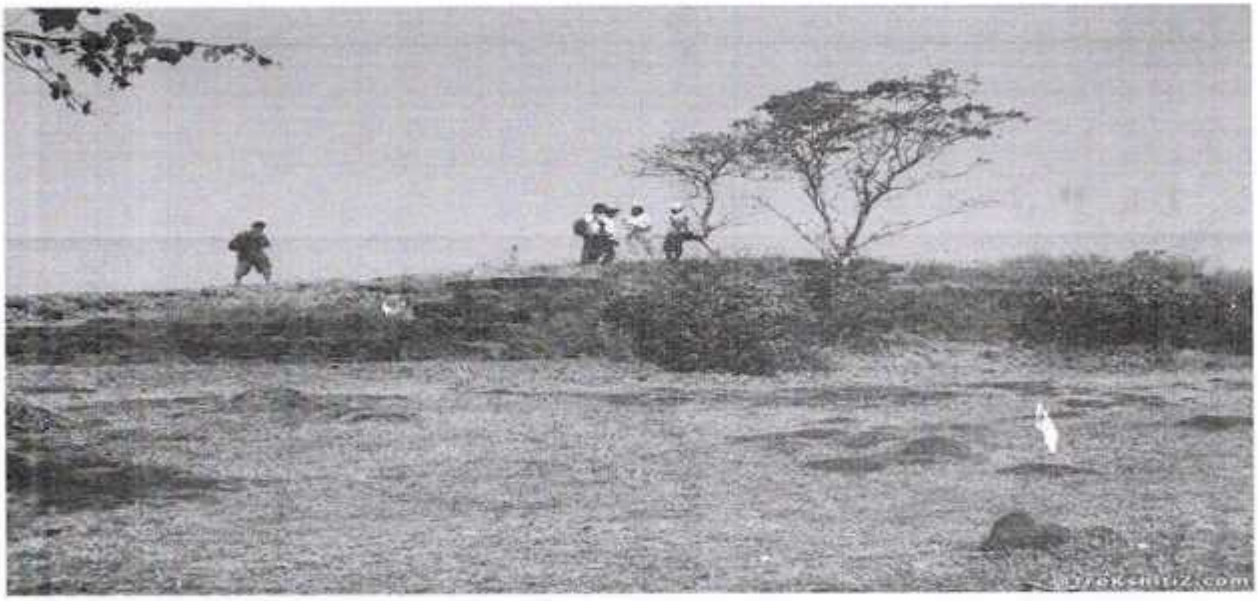
Continuing along the coast, we reach the top of the Konkan Darwaza on the west side. This gate has a round tower. The path leading down from this gate leads to the village of Narur in Konkan. Since Konkan Darwaja is behind Ranganai Devi Temple, we reach the temple in 15 minutes by footpath. If you have enough time, you can visit Siddha Caves by staying at Bhatwadi

Gandharvgad:

According to the mention in Sasbad Bakhri, this fort is in the list of 111 forts built by Shiva Raya. On January 15, 1666, with the aim of taking Panhalgad, Shiva Rai marched on Panhalaya with 5000 troops from the vicinity of Gandharvagad. In a letter dated July 28, 1687, it is mentioned that Desai of Kakati Karyati and Desai Algouda of Hukeri Pargana captured Gandharvagad from the Marathas on behalf of the Mughals. For this work, the Mughals had lured the Desamukhi Mansab of Ajamnagar/Belgaum to the Desai of Kakati and an elephant to the Desai of Hukeri of Chandgarh and Ajria. This fort was held by Herekar Sawant Bhosale who was close to Adilshahi for many years. Sadashivarao Bhai used to stay here for some time while going to Karnataka. Later, in the rebellion of 1844, the British destroyed a lot of this fort.

After starting to climb the fort from Valkoli village, we reach the top of the fort within an hour. On entering the fort, you can see the remains of a door. There is an idol of Hanumanta on a stone square on the right hand side of the road. Moving forward from here, you can see settlements on both sides of the road. In this way we reach the village deity Chaloba temple. There is a snake sculpture near the temple. After seeing the temple, there is an ancient well. The water of this well is used by the people of the village. After seeing this well, we used to come to the south rampart of the fort. This fort is very spacious. 3 burglar doors are found in this fortification. After seeing this fortification, we would again come in front of the Chaloba temple. Opposite is the school where the school playground is located, the ruins of Herekar Sawant's palace used to be there. But because the people of Gandharvagad did not know the historical importance of these ruins, they razed the palace to the ground and created a playground. In Gadferi you see a buried well. Old quarters can be seen on the eastern side of the fort.

Pargad:

Shivaraya built this fort in 1676 to ward off the Portuguese of Goa. They appointed Raiba Malusare, son of Tanaji, as the fort commander of this strategic fort. In 1689 Shahzada Muazzam and Khawas Khan tried unsuccessfully to conquer the fort. In that battle Vithoji Malve, chief of artillery, died a heroic death. Their tomb is on the fort. Later, Pargarh came under the control of Karveerkar Chhatrapati. Since there was no source of income in the fort, the salary started by the British was being received by the head of the family of the mavalras in the fort till 1949. But the Government of India broke it and since then all the Gadkaris are spending their days at the fort with self-respect even in very adverse conditions as there is no income in the fort.

In the year 2002, a direct tarmac road has been constructed to reach the fort with the tireless efforts of the existing gadkars to the government. After going along this road keeping the northern edge of the fort on the left, on the left hand side there is the highway of the Shiva period steps of the fort. The straight road goes to the fort through Sarja Darwaza by horse path and goes to Goa from the right. After climbing the 360 steps of the Shiva period, the remains of cannons on the plateau and the saffron flag fluttering with doulas welcome you.

As soon as you enter the fort, 3 guns welcome you. On the left hand side is the temple of Maruti. In front of the temple is a carved stone mausoleum. After going further, the settlement of Pargadvasirs starts. After going further along the path, there is a school and a fort in front of it. There is a full-length statue of Lord Shiva on this sadra. After going further, on the right hand side, there is a magnificent temple of Bhavani Mata, which has been restored with great determination by the Gadkaryas. In the core of this temple there is an original stone temple of Shiva period. The idol of Bhawani Mata in this temple is made from Gandaki stone from Nepal and it reminds of Bhawani Mata at Pratapgad. Beyond the Bhavani temple is the ancient Ganesha temple. After starting the coastal tour of the fort, you will see Gunajal, Mahadev, Phatak and Ganesh lakes. There are 17 wells of Shiva period on the fort, out of which 4 are in good condition and the rest are in closed condition. In the north-western tour of the coast, you can see 3 elegant towers namely Bhalekar, Phadnis and Mahadev. Apart from this, there are other towers named as Malve, Bhande and Zende Buruj. On the northern side of the fort is the Mahadev temple on the edge of the valley. Beyond the children's playground is Tulsabai Malve's mausoleum from 1680, while in the village of Mirvel below the fort there is a memorial to Mhalsabai, the wife of Khandoji Zende, the chief of the cavalry.

Balkrishna Malusare, the 11th descendant of Narveer Tanaji Malusare, Kondaji Shelar, the descendant of Shelar uncle, Vithoji Malve, the chief of artillery during the Shiva period, Kanhoba Malve, etc. live in Pargad. Balkrishna Malusare is in Angola, Belgaon on business. They have preserved Tanaji's sword and Shivarara's necklace of seashells. Only 5 such garlands are available in Maharashtra and they are in Satar Palace, Pratapgarh Bhawani neck, Kolhapur Mahalakshmi neck and Tuljapur Bhawani neck. During the festival in the month of Maghi and during the Dussehra festival, the mavals on the fort display the weapons of their ancestors.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

A project on

'Temples in Kolhapur District'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Magdum Rajaram Ananda
Mr. Mali Satish Ananda
Mr. Mulik Rushikesh Bajirao
Mr. Patil Dhanashree Shankar
Mr. Potdar Swati Manohar
Mr. Powar Abhijit Ananda
Mr. Sid Rupali Vishwanath

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

2017-2018

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Declaration

The research project on **'Temples in Kolhapur District'** is under the affiliation of Shivaji University, Kolhapur. B.A. in History from Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. The said project has been presented under part three syllabus. We have not submitted this research project or any part of it elsewhere for any degree or other purpose.

Date: 30 / 04 / 2018

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Magdum Rajaram Ananda
Mr. Mali Satish Ananda
Mr. Mulik Rushikesh Bajirao
Mr. Patil Dhanashree Shankar
Mr. Potdar Swati Manohar
Mr. Powar Abhijit Ananda
Mr. Sid Rupali Vishwanath

A project on
'Temples in Kolhapur District'

Jyotiba Temple:

Jyotiba Temple was founded in the turn of the 17-century by the then ruler, Ranoji Shinde. It lies at a high altitude of about 3200-feet above sea levels. Lord Jyotiba, who is the prime deity worshipped in this magnificent temple, is believed to be an incarnation of Lord Shiva. Lord Jyotiba is basically an amalgamation of the three souls or jyotis of – Lord Brahma, Lord Vishnu, and Lord Mahesha.

Time and again, color has been a vital aspect of this temple. You will generally find the exteriors of the temple color clad most of the time. This is primarily due to the fact that gulal (pink coloured sacred powder) is offered to Lord Jyotiba as a token of devotion by the pilgrims. To reach up to the temple, you will have to climb a long flight of at least 100 stairs. An array of shops selling religious offerings line the entire route. The interiors of the temple are quite elegant and have incredible architectural facets.

During the Hindu months of Chaitra and Vaishakha, a special Sunday ritual for the devotees is staged in this religious site. Partake in the annual fairs that are scheduled in these months, when the entire temple is decorated to celebrate the holy period. You will see how worshippers throng the temple carrying tall 'sasans' or sticks and chanting 'Jyotibachya Navane Changbhala'. They smear 'gulal' on each other's foreheads, which in turn transforms the whole vicinity into a flamboyant field of hues.

Jyotiba temple is situated at a height of 3124 feet above sea level and is dedicated to Jyotiba. The temple is 18 km north-west of Kolhapur and around 55 km from Sangli

According to the tradition, the original Kedareshwar temple was built by Navji Saya. In 1730, Ranoji Shinde built the present temple in its place. This shrine is 57 ft x 37 ft x 77 ft high including the spire. The second temple of Kedareshwar is 49 ft x 22 ft x 89 ft high. This shrine was constructed by Daulatrao Shinde in 1808. The third temple of *Ramling* is 13 ft x 13 ft x 40 ft high including its dome. This temple was constructed in circa 1780 by Malji Nilam Panhalkar. The interior of the temple is ancient. There are other few temples and Light-towers in the premises.

Legend says Vishnu, Brahma and Shiva came together to incarnate as the deity Jyotiba who eventually destroyed the evil Ratnasura. Jyotiba helped Ambabai in her fight with the demons. He founded his kingdom on this mountain, and belongs to the Nath sampradaya. Lord Jyotiba destroyed Raktabhoja Rakshasa, and Ratnasura Rakshasa thus liberating the region from their tyranny. The idol of Lord Jyotiba is four-armed.

On Chaitra Poornima of Hindu calendar, a big fair is held, when lacs of devotees come with tall (Sasan) sticks. Shree kshretra padali, vihe, kolhapur chatrapati, himmat bahadur chavan, Gwalior shinde kival navajibaba are some sasankathis in this festival. Due to scattering of 'Gulal' by the devotees the entire temple complex appears pink and even the Jyotiba hill has turned pink, resulting in people referring to the temple as the Pink temple. Being Sunday is day dedicated to Jyotiba, there is always rush over there.

Mahalakshmi Temple :

The temple of the goddess Mahalakshmi was built by Karnadeva in 634 CE Chalukya reign. Mounted on a stone platform, the *murti* of the crowned goddess is made of gemstone and weighs about 40 kilograms. The image of Mahalakshmi carved in black stone is 3 feet in height. The Shri Yantra is carved on one of the walls in the temple. A stone lion (the vahana of the goddess), stands behind the statue. The crown contains a five headed snake. Further, she holds a Matulinga fruit, mace, shield and a pānapātra (drinking bowl). In Lakshmi Sahasranama of Skanda Purana, Goddess Lakshmi is praised as "Om Karaveera Nivasiniye Namaha" means "Glory to the Goddess who lives in Karaveera" and as "Om Sesha Vasuki Samsevyaa Namaha" means "Glory to Goddess who is served by Adi Sesha and Vasuki". They are the 119th and 698th names of Lakshmi in Lakshmi Sahasranama. This is also the description mentioned in the Rahasya of Devi Mahatmya.Professor Prabhakar Malshe says, "The name of Karaveera is still locally used to denote the city of Kolhapur". Unlike most Hindu sacred images, which face north or east, the deity faces west (Pashchim). There is a small open window on the western wall, through which the light of the setting sun falls on the face of the image for

three days around the 21st of each March and September.There are a number of other shrines in the courtyard to the Navagrahas, Surya, Mahishasuramardini, Vitthal-Rukmini, Shiva, Vishnu, Bhavani and others. Some of these images date back to the 11th century, while some are of recent origin. Also located in the courtyard is the temple tank "Manikarnika Kund", on whose bank is another shrine to Visweshwar Mahadev.

The temple belongs architecturally to the Chalukya empire and was first built in the 7th century. The temple is referred to in multiple Puranas. There is evidence to show that the Konkan king Kamadeo, Chalukyas, Shilahara, Yadavas of Devagiri dynasties visited this city. Adi Shankaracharya also visited. Chhatrapati Shivaji Maharaj and Chhatrapati Sambhaji Maharaj ruled this area and they also visited the temple regularly.

In 109 CE, Karnadeo cut off the jungle and brought the temple to light. The existence goes back to the 8th century, according to Bhandarkar and Khare. Itihāsa Chakra indicates that the temple dates back to Mahājanapadā times. In the 8th century, the temple sank down due to an earthquake. In the 9th century, Gandavadix (King) extended the temple by building Mahakali Mandir. During 1178–1209, in the reign of Raja Jaysing and Sindhava, South gate and Atibaleshwar Temple were built. In 1218, Yadav king Tolum built Mahadwar and offered jewels to Devi. Further, Shilaharas built Maha Sarasvati Mandir. He being a Jain, got 64 idols carved. It is possible that a new idol called Padmavati was installed at that time.Historian Paul Dundas in his book *The Jains* mentions that Mahalaxmi temple Kolhapur was a Jain temple. Sheshashayee Vishnu which is an octagonal structure closer to the eastern gate has a panel of 60 Jain Tirthankaras carvings. Jains worshipped the idol in the temple as Padmalaya or the abode of Padma or Padmavati, an epithet of Goddess Lakshmi. Further, in Chalukya times, Ganapati before the temple was installed. In the 13th century, Shankaracharya built Nagar Khana and Office, Deepmalas. Later during the time of Maratha Empire, the temple was repaired. Though many invasions over this part of India have caused some damages of the beautiful idols which are all around the temple.

During Mughal reign, the worshippers had hidden the idol for protection. During(Chhatrapati Sambhaji II's Reign, Narhar Bhat Shastree had a dream by goddess Mahalakshmi informing him of her location, which he told to Chhatrapati. Believing Sangavakar's dream, Chhatrapati Sambhaji started a search. This idol was found in a house in Kapila Teertha Market in the city. According to Chhatrapati Sambhaji's letter dated 8 November 1723, Sindhoji Hindurao Ghorpade of Panhala installed the idol again on 26 September 1712 (Monday, Ashwin Vijaya Dashami). The number of devotees grew, and in due course of time, the Devi became the Deity of Maharashtra. The deity began to denude due to Abhishekas. So the then Shankaracharya of Sankeshwar got it repaired. After Vajralep and sacrifices, it was again installed by Shahajee Raje of Kolhapur in 1954. There are 5 main temples and 7 Deepamalas now. Around are 35 temples of various sizes and 20 shops. There are 5 Hemad-style tops and a Garud Mandap. Sheshashayee Vishnu which is an octagonal structure closer to the eastern gate has a panel of 60 Jain Tirthankaras carvings.

The most prominent festival held at Mahalakshmi Temple, Kolhapur is the Kirnotsav (lit. festival of Sun Rays) festival. Kirnotsav festival is celebrated in the temple when the rays of the sun fall directly on the deity at the time of sunrise. It is said that the Sun god pays his homage to Mahalakshmi Ambabai for three days in a year. In January the Sun is in the sign of Capricorn (Shravana nakshatra) transiting between the 17th, 18th, and 19th degree; while in November, Sun transits through the 24, 25, and 26th degree in the sign of Libra (Vishaka nakshatra). This is not aligned to any specific this since Lunar Calendar needs adjusting every few years and every year aligns to different Tithi. It is also not aligned to Uttarayan/ Daskshinayan of Sun's movement since it is 9 months apart.

It is not surprising that even the rays of a setting sun pay homage to Goddess Mahalakshmi Ambabai as the life of a human being revolve around illumination and prosperity. But it is the wonder of wise architects who built the temple of Mahalakshmi at Kolhapur that the rays of the setting Sun, bow at the feet of the Goddess through a

window, for a while before vanishing. It is the architect's excellence, which was done more than 1000 years ago, and can still be observed. This special event is celebrated by thousands of people as Kiranotsav.

Dedicated to the Hindu deity Amba Devi, Mahalakshmi Temple stands as a crucial symbol of Hindu faith and religion. It was constructed in the 7-century under the reign of Chalukyas. Deemed as one of the Shakti Peethas of the country, it is enlisted in various puranas of Hinduism under the name of Dakshin Kashi. The temple takes its name from Mahalakshmi, the consort of Vishnu, and it is believed that the divine couple resides in the area, still.

The crown of the deity consists of an image of the Sheshnag — the serpent of Vishnu. In four of Her hands, she holds objects of symbolic value – a mhalunga (a citrus fruit) in the left hand, a large mace (kaumodaki) in the upper right hand with its head touching the ground, in the upper left a shield (khetaka), and in the lower left, a bowl (panpatra).

Surprisingly, unlike most Hindu sacred idols, which face north or east, the idol of this deity faces west (Pashchim). There is a small window on the western wall, through which the rays of the sunset falls on the face of the idol for three days around the 21st of each March and September, without fail! This is a temple that gives insight into the historical heritage of the city and hence, should not be missed on the trip to this town.

Nrusinhawadi Temple:

Narsobawadi or Narsinhwadi is a small village can be found at the confluence of Krishna and Panchganga rivers about 50 kilometers from **Kolhapur**. Also known for its archaeological significance, every year this place attracts tourists and devotees in large number. The Nrusinhawadi village is spread over an area of about one square mile, and is blessed with natural beauty and beautiful sceneries due to a confluence of Krishna river and Pañchganga river and a thick forest of Audumber trees. Unlike other small towns in Maharashtra, Narsobawadi is sparsely populated.

The reason for the place to be considered highly sacred is because Shri Nrusinha Saraswati stayed here for 12 years. Shri Nrusinha Saraswati is the third incarnation od Shri is Dattaguru.

Nrusinhawadi is also a popular religious site in Kolhapur district. It is best known for being the capital of Datta devotees. Situated on the sacred confluence of Rivers Krishna

and Panchganga, it has a massive importance in the episodes of Maharashtrian history. According to legend, this temple was built by a Muslim King, Adil Shah of Bijapur district. Apparently, his daughter had lost her eyes, for which he was suggested to go visit Nrusinhawadi. He worshipped the principles of his Guru with utmost sincerity and then applied the sacred ash given by him on his daughter's eyes. She, fortunately, regained vision. As a token of appreciation, he dedicated two whole villages named Ourwad and Gourwad on the other side of River Krishna to Nrusinhawadi.

The temple also has its own share of exceptional architectural details. The devotee hall has a silver metal lining on its face portion and at the center, there is a charming illustration made of peacock feathers. Images of Nrusinhawadi are carved in here with an elaborate silver metal cover. There is also a large circular Mandap in the central courtyard with large columns where worshippers can come any time to recite or chant prayers. This is a pure example of a place where tranquillity and serenity abounds.

Shri Nrusinha saraswati swamy stayed in this area with full of Oudumber trees for 12 years and he flourished this region. Shri Nrusinh saraswati while travelling after completing Chaturmas at Oudumber, reached this place . The place has natural beauty and refreshing scenery due to confluence of Krishna and Panchaganga and thick forests of Audumber trees. The Paduka established by Swami are there in that temple. The Pancha Ganga Sagar, which is the confluence of the five holy rivers, Siva, Bhadra, Kumbhi, Bhagwati and Saraswati, where they all meet and merge in the Krishna river. Sri Narasimha Saraswati visited the Pancha Ganga Sagar. Here is the temple of Amareshwar on the other bank of river and hence the place is called as Amarapur. Nearby is the Sakti Teertha, where reside Sixty-four Yogini Shaktis, serving and worshipping Amareshwar, but unseen by others. Nearby was Papa Vinasini and other holy Teerthas. Sri Krishna Saraswati stayed at Amarapur for 12 years. This place came to be later called as Narsobawadi (Narsobachi Wadi), after Sri Narasimha Saraswati.

Narsobawadi is a holy place of pilgrim located on the banks of river Krishna. River Panchganga meets river Krishna at this holy place. Shri Narasimha Saraswati was considered as 'Siddha Purusha' (Perfect, almost Godlike being) with Divine powers of healing physical ailments and alleviating worries of his devotees. When people were in utter despair, Shri Nrisimha Saraswati brought about a religious and spiritual renaissance and restored their morale. The Master can be seen even today by the virtuous and the devout. In fact, he has been blessing devotees with his divine acts (leelas) on countless occasions. The aspirations of those who worship him there with true love will be fulfilled. Indeed, the Lord is ever present with those who incessantly adore him. The miraculous experiences of such will ever remain hidden in their own hearts. He is the granter of prayers.

Adhyayaas 20 and 21 of Shree Gurucharitra explaining that how the Padukas of Shreeguru of Narsobawadi are responding to the prayers of the devotees. 20th Adhyay describes that even after the Guru Nath's leaving from Panchaganga Kshetra (Narsobawadi), how his Padukas left under the Audumber Tree continued to respond to the prayers of devotees as per the assurance given to the Yogini-Ganas by Guru Nath. A woman was freed from the Brahma Rakshasa, who caused death to all the children born to her again. The women after worshipping Shri Guru had a dream in which Shri Guru gave her 2 coconuts and as a result 2 sons were born to her. But one of the sons, just when the parents were planning to do his Upanayanam ceremony, dies. Guru Nath in the guise of a Yogi, appears to her and gives philosophical teaching about the inevitability of death and tries to reconcile her to the event, but the woman remained inconsolable. 21st Adhyay describes how Shri Guru Nath, moved by pity at the sorrow of the woman, brings back to life the dead child.

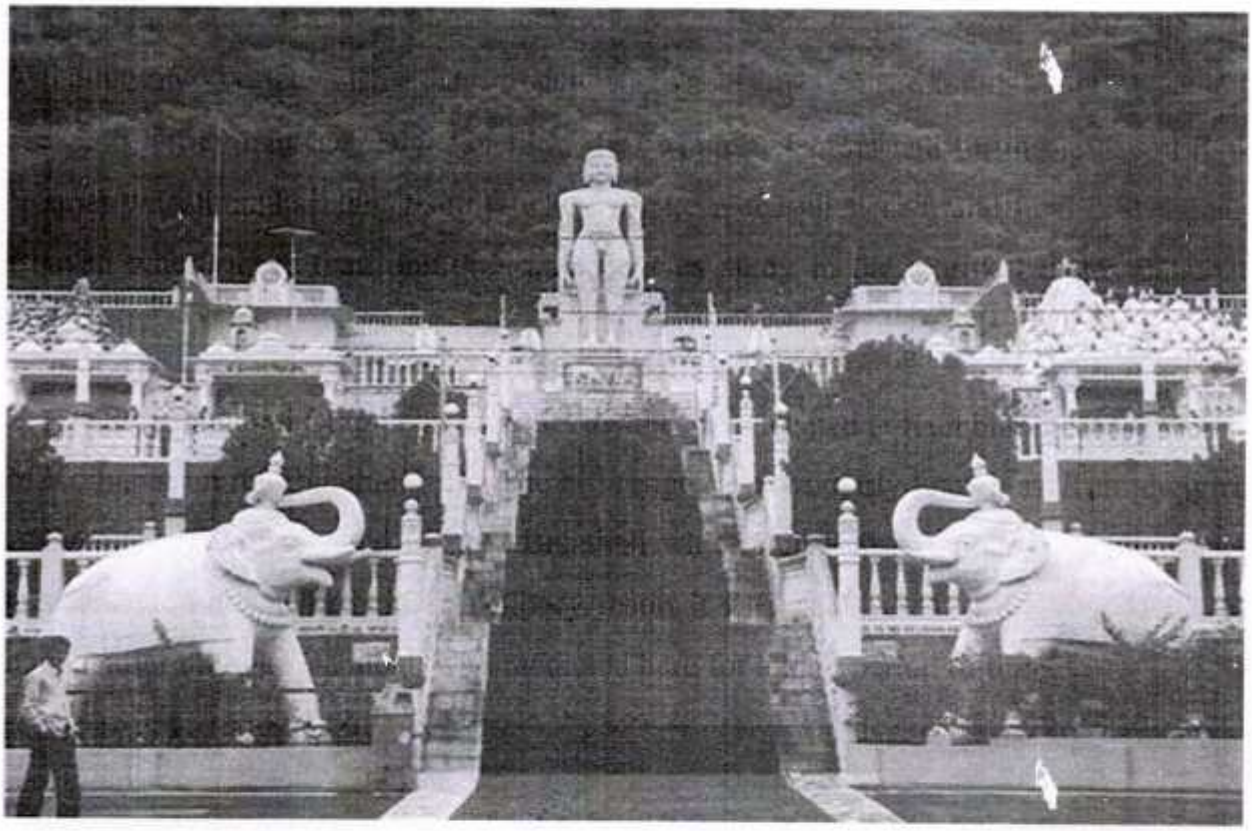
Bahubali Temple:

One can see a mammoth idol of Lord Bahubali, on a hilltop in the resplendent city of Kolhapur. This temple is also enshrined with other deities such as Lord Bahubali, Lord Shantinath, Lord Chandaprabhu, and Lord Adinath Digambar. Installed in the year 1963, you can see Lord Bahubali in a standing position, for that you may have to take the staircase of 70 steps in order to view the deity.

As per mythology, an ascetic saint Shri Bahubali Maharaj resided here almost 350 years ago. He was a renowned scholar and a mystic. People still believe that due to his spiritual presence no wild animals would attack the pilgrims visiting the temple site. The site has been named Kumbhoj Bahubali in order to commemorate the virtues of this great saint. After the sad demise of the saint Bahubali, many great spiritual Jain Munis have visited the place converting this temple site even blessed for the devout followers of Jainism. You can also find many Jain temples alongside – after coming down on the right

side you have Mahaveer Digmabar Jain 'Jal Mandir' temple and on the left, you have 'Ratnatrya' Digambar Jain temple. Classes take place all year-round in the Swadhyay Bhavan where more than one thousand students study in the Gurukul under Bahubali University

Shri Bahubali Bramhcharya and Vidyapeeth is located at Kumbhoj i.e 27 km south of Kolhapur on the Bahubali hills. The hill ranges are popularly known as 'Kumbhojgiri'. A temple here is dedicated to Lord Bahubali which makes it a popular Jain pilgrimage center. Also known for being a celibacy resort it was established in the year 1935 and named after the sage Bahubali who mediated here for a long period of time.

The elegantly designed temple has a grand entrance with an image of two elephants.Once you enter the temple, you will notice the huge and majestic statue of Bahubali which is approximately 28 feet in height.As you climb further 400 steps to reach the temple, throughout the way you get a beautiful view of the villages which have sprung up in the near vicinity. The Bahubali temple was established keeping in mind that

all visitors or devotees can have a glance from very far off places during important festivals. Besides the temple of Bahubali, there are several other pilgrim centers, holy structures, resorts and schools around the temple complex which were here built 100 years ago.

The history behind this tirth (holy place) is not much known or recorded, except for the fact that has been a very ancient tirth of Jains.This religious complex has seen several renovations and expansions down the years, the last major one being in the year of 1926. Legend says that a saint named Shri Bahubali Maharaj lived here about 2 centuries ago. He was well known for his mastery in spells and due to his presence no wild animals caused any harm to the pilgrims visiting the holy place. Later, this place was named in memory of the great saint. After his death many other notable people visited this place. In the year 1851 Muni Shri Prabhachandraji visited this holy place. Later in 1958 Muni Shri Kamlakarji came here. In the last century another great saint Acharya, Shri Shanti Sagarji came here. Eventually, down the years this place became a holy place by the footprints of these great sages. Many other great events followed making this place a sacred place for both Jains and Hindus.

Jain temples in India are very popular because they have a long tradition of being beautifully designed. The ship temple of Shri BahuBali Atishaya Kshetra is an another great example of great craftsmanship. Just outside the main complex is the Shwetambar Jahaj Mandir. Built in a shape of a ship the temple stands magnificently at 55 feet in height with marble work all over. The ship temple is surrounded by beautifully landscaped gardens and have a nice walkway with exotic flowers all around. In the evenings, the entire area is lit up and fountains are turned on, making it a beautiful place to be in.

In Kunbhoj, tourists will find the footprints of 'muniraj' or ascetics installed at the place along with Jain temples. Mostly Jain temples in regions are believed to be ancient but have been restructured time and again. According to the locals, many Digambar 'munis' have stayed in Kumbhoj, and that is the reason why the place is so

auspicious. Besides, tourists can see the model of Sammeed Shikharji with all the 'tonks.' Right below the model, there are eight more small designs that illustrate the various other Siddha Khetra's. From the hill, where the statue stands tall, tourists can see the aerial view of many nearby temples like Shwetambar Jahaj Mandir, Digambar Jain Temples, Samavshran Temple, Bahubali Temples, Sahastrakut Temple, Manastambha, Acharya Shantisagar and Acharya Samatbhadra Memorials. All the temples in the region are beautiful but it's the Shwetambar Jahaj Mandir that stands apart, due to its classic architecture.

Kopeshwar Temple:

The ancient Kopeshwar Temple at Khidrapur in Kolhapur District is dedicated to Lord Shiva and rests on the bank of River Krishna. There are reasons to believe that even though the construction of Kopeshwar Temple started sometime in the 7-century AD, the work remained incomplete largely due to constant skirmishes between warring rulers of the region. The renovation was completed only in the 12-century by the Shilahara and the Yadava Kings.

This temple is bifurcated into four parts, all interconnected through vestibules. The first structure you would enter through is the Swarga Mandap (Heavenly Hall). The architecture of Swarga Mandap is unbelievable and seems surreal, portraying a feeling of heaven. This Mandap is circular and curvy in shape and is constructed with the support of 48 well carved rounded stone pillars, which are placed in three circles. Each of these 48 pillars has been specifically carved in different shapes -round, square, hexagon, and octagon. Yet another interesting feature of the Swarga Mandap is that a part of the circular ceiling in the middle (with a radius of 13-feet) is left open to the sky. The sanctum is conical. The exterior too has fascinating carvings of deities and secular

figures. The Shivaling is facing north and both lings are found in the same sanctum sanctorum. Another notable feature of this temple is that there is no Nandi at the entrance, which is a regular feature for almost all Shiva temples. The mythology behind these characteristics makes for an appealing explanation.

According to legend, it is believed that Daksha, who did not like the decision of his youngest daughter Sati marrying Lord Shiva, conducted a Yagna to which he did not invite the couple. On knowing this, Sati visited her father's house on Shiva's Nandi to confront her father. Dakhsa insulted her in front of the guests present at the Yagna. She was not able to bear any further insults and jumped in the fire of Yagna and immolated herself. When Lord Shiva came to know about the incident, he was infuriated. He punished Daksha by severing his head. Lord Vishnu soothed Shiva where he restored Daksha's head but with a goat's head. The furious Shiva was brought to Khidrapur Temple by Lord Vishnu to pacify him down. And that explains how the temple got its unusual name as Kopeshwar (wrathful god). The Kopeshwar Temple is a must-see on the tourist itinerary for its ancient and artistic sculpture. This is a busy temple, which witnesses loads of worshippers on Mondays and Shivratri nights. So now that you have a fair enough idea on the many exquisite religious sites in Kolhapur, what are you waiting for? Dive right into a sea of spirituality, away from the shackles of a monotonous life. Book your tickets now. Let Kolhapur welcome you with all that it has.

The entire temple is divided into four parts *Swargamandapa*, *Sabhamandapa*,*Antaral kaksha* and *Garbha gruha*. The Swargamandapa has a vestibule with an open top. The sanctum is conical. The exterior has stunning carvings of deities and secular figures. Elephant statues sustain the weight of the temple at the base. In the interior, we first see Vishnu (Dhopeshwar) & Shivaling facing north. But there is no Nandi who has a separate Mandir. Separate Actor-Pendal also called swarga mandap, hall, old pillars, carvings of gods & male and female artists in various poses are attractive. The ceiling is semi-circular with matchless engravings. On the outside, complete 'Shivaleelamrit' is carved.

The Kopeshwara, an ancient & artistic temple situated on the bank of Krishna is a fine example of ancient sculpture. It was built in the 11-12 century by Shilahara. The ceiling is semi-circular with matchless engravings. Inside there is a statue of Vishnu(Dhopeshwar) and Shivling " Kopeshwar " facing north. There is no Nandi who has a separate Mandir. Separate Actor-Pendal, hall, old pillars, carvings of gods & male-female artists in various poses are attractive. This is the only Shiva temple in India with an idol of Vishnu.

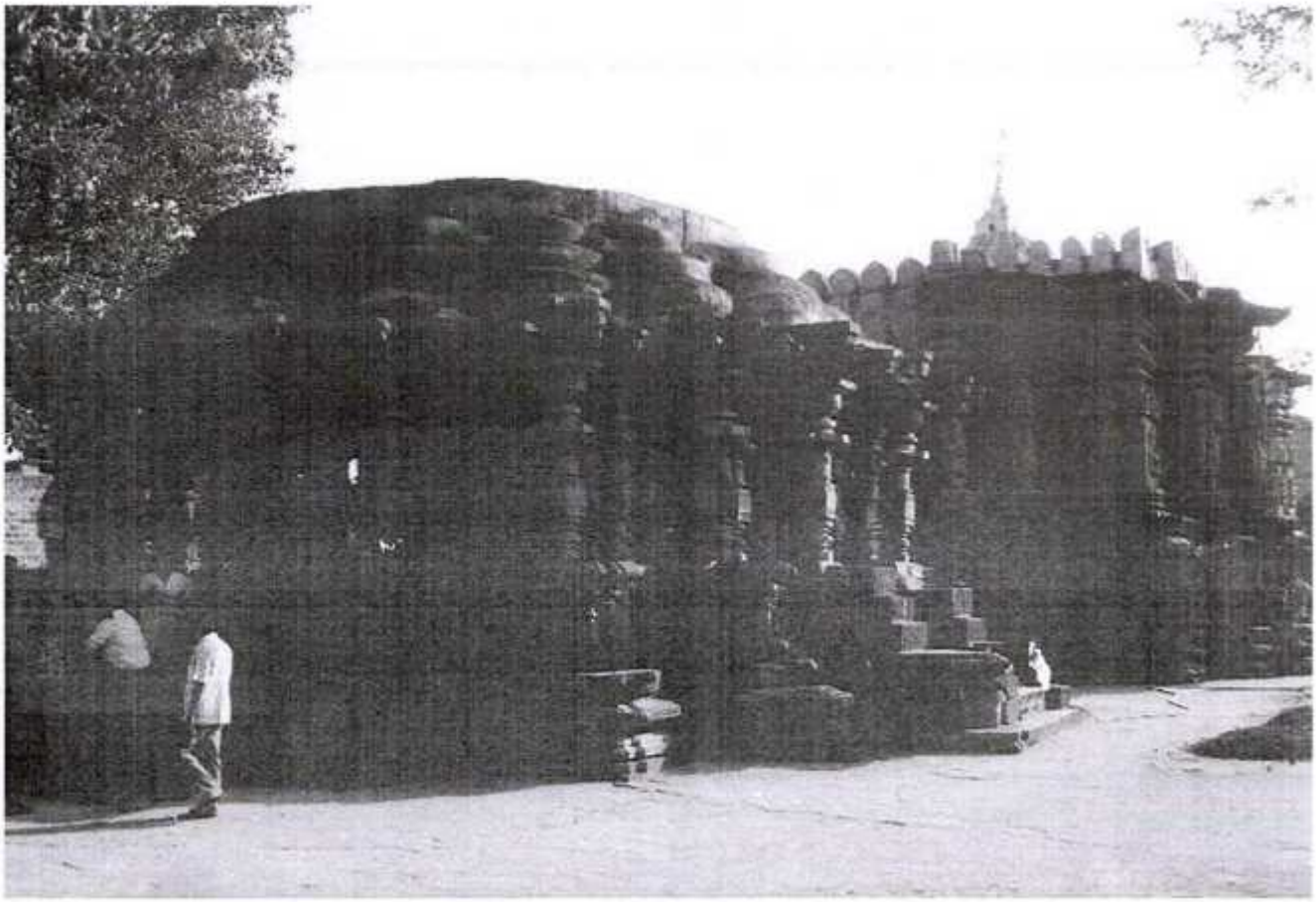
It is believed that Daksha, who did not like his youngest daughter Sati marrying Lord Shiva, conducted a Yagna to which he did not invite the couple. Sati visited her father's house on Shiva's Nandi to confront her father. Dakhsa insulted her in front of the guests present at the Yagna. Unable to bear any further insults, Sati jumped in the fire of Yagna and immolated herself. When Lord Shiva came to know about it he was infuriated. He punished Daksha by severing his head. Lord Vishnu pacified Shiva whereupon he restored Daksha's head but with a goat's head. The furious Shiva was brought to this place by Lord Vishnu to calm him down. Hence the temple got its unusual name as Kopeshwar (wrathful god). This explains why Lord Vishnu is in the temple in the form of a ling along with Shivling and Nandi is not seen in this temple as Sati rode on the Nandi while visiting her parents' home.

The present temple was built by Shilahara kings who were native to Karnataka. They were feudatories of Rashtrakuta. Apart from the legend, the name might have originated from the ancient name of the town, which was "Koppam". The town witnessed two major battles. The first one took place in 1058 CE between Chalukya king Ahavamalla and Chola king Rajendra. The Chola king Rajadhiraja was killed during the battle, and the coronation of the second king, Rajendra Chola took place right on the battlefield.

The second battle took place between Shilahara king Bhoj-II and Devagiri Yadav king Singhan-II, during which king Bhoj-II was captured by Yadavas and was kept captive on the fort of Panhala. This event is recorded in the 1213 CE

inscription near the south entrance of the temple. This battle brought the rule of the Kolhapur branch of Shilaharas to end.

There are about a dozen inscriptions on the inside and outside of this temple, out of which only a couple of inscriptions are in good condition now. These inscriptions reveal the names of few kings and their officers. All these inscriptions except one are in Kannada language and script. The only Devanagari inscription in Sanskrit language is by Singhan-II and is located on the outer wall near South entrance of the temple. When we enter the Svarga Mandap, it is open to the sky with a circular opening. Looking at the sky one gets mesmerised and gets a feeling of looking at the heavens, justifies the name Svarga Mandap. At the periphery of the Svarga Mandap we can see beautifully carved idols of Lord Ganesh, Karthikeya swami, Lord Kubera, Lord Yamraj, Lord Indra, etc. along with their carrier animals like peacock, mouse, elephant etc. If we stand at the center of the Svarga Mandap we can see idols of Lord Brahma on the left hand side wall of the entrance of sabha mandap. In the centre, we can see the Lord Shiva Kopeshwar shivling situated in the Garbh Gruha & towards right hand side wall we can see the beautifully carved idol of Lord Vishnu. So at one glance we can see the Tridev ' Brahma Mahesh Vishnu '. A stone pedestal mounted east of the temple's southern door has a carved inscription in Sanskrit, written in Devnagari script . It mentions that the temple was renovated in 1136 by Raj Singhadev of yadav dynasty.

Shri Binkhambi Ganesh Mandir:

Shri Binkhambi Ganesh Mandir is one of the unique temples built in Kolhapur. This temple is dedicated to Lord Ganesha. It is said that this temple is constructed without the use of a single pillar. The temple is well-renowned for its architectural masterpiece. Shri Binkhambi Ganesh Mandir's tranquil and peaceful ambience attracts devotees to attend the prayers and festivals happening in the temple. The temple is well maintained for the devotees. one of the most placid tourist places in Kolhapur is the Shri Binkhambi Ganesh Mandir and was built to honor Lord Ganesh. The architecture of the

temple is quite interesting as the entire temple is carved out of one pillar and enthusiasts from different corners of the world flock here for this. Here you can seek blessings from Lord Ganesha and it is one of the best Kolhapur tourist places. At a distance of 2.5 km from Kolhapur Railway Station, Sri Binkhambi Ganesh Mandir is a Hindu temple situated at Shivaji Peth locality of Kolhapur, Maharashtra. Situated near Sri Mahalakshmi Ambabai Temple, it is one of the revered temples in Kolhapur, and among the must-visit places during your Kolhapur Trip. Situated at the Sawarkar Marg, Binkhambi Ganesh Mandir is dedicated to Lord Ganesha. It is believed that the idol of Lord Ganesha enshrined in the temple was discovered while repairing a well. Built-in the year 1882, the temple got its name Binkhambi meaning no pillar as the sanctum sanctorum of the temple has been built without the use of any pillar. Further, it is also believed that the idol was much older than the time of its actual establishment in the temple. The exterior of the temple is adorned with stone carved tortoise along with many other carved structures. Popular as Joshirao Ganapati Temple among locals, it is thronged by numerous archaeological students for studying its structure. Besides students, the temple is also visited by numerous devotees and tourists, especially during the festival of Ganesh Chaturthi. It is built right in the middle of a market with a lot of shopping and food options.

Siddhagiri Math:

Siddhagiri Math in Kaneri, Taluka Karvir, District Kolhapur is the highest seat of the Kadsiddheshwar tradition. It is the place where the first Kadsiddheshwar Swamiji, Shri Niramay Kadsiddheshwar came and settled in 7th century C.E. Since then the Math has been guiding its followers in both spiritual and worldly matters. Siddhagiri Math is the Sthir Peeth of the Kadsiddheshwar Tradition. It was previously known as Kaneri math. Siddhagiri Math had been rigorously working towards the betterment of society for centuries with primary focus on village development. Competent villages lead to a competent Nation. The Kadappa Mandir at Siddhagiri Math, Kaneri, have been here since the 7th century. Shri Swamiji performs pooja every pournima i.e. on full moon day before the satsang begins. Every Monday, Palkhi (procession) happens. Chatushakal Pooja is performed at this temple. Everyday daily practices such as - Kakad aarti, morning Bhajan, Afternoon Bhajan, Evening Bhajan are performed at the temple. Agnihotra is performed daily at the temple. Mahashivratri Utsav is one of the major

festivals celebrated by Siddhagiri Math. This festival celebrated over 3 days. Devotees from different states, gather in large numbers during Mahashivratri Utsav and performs Abhisheka at temple. It is considered to be Jagrut Devsthan. Many come to fulfil their Navas(a vow). Kadappa Mandir's architecture looks majestic. The Shiva Linga had been established there in the 7th century. The outer edifices have been predicted to have built later, possibly in 12th century. The temple was initially built without a fence. Shirasangi Desai of the Belgaum district built this massive cladding in the 14th century to safeguard the Matha. Since then, the wall has been protecting the temple precincts. Before independence, it used to shut its gates at dusk and no one was allowed in after sunset. The temple has three entrances, unlike Dravida vimana architecture and more like nagara style of the north. At the centre, the garbhagriha, there is Shiva Linga with a Nandi Mandapa adjacent to the main temple.

Anna Chhatra is a place where the residents of the Math as well as visitors have Mahaprasad. It daily serves around 2000 to 3000 people. This is open for everyone without any distinction, which gives out strong message of 'Samata' and 'Seva'. The concept behind the Anna Chhatra is to provide food to anyone hungry without any fees or questions. Many volunteers provide their service in cooking and serving the Mahaprasad. The visitors of the Siddhagiri Museum can also have Mahaprasad here. On the days of festivals, more than 50,000 people are served at Anna Chhatra. One of the principle strictly followed here is – One can get Mahaprasad as much as he/she wants, but shouldn't waste it. Amount of food wasted could've fed a starving person. Timings of serving food is between 11 am to 3 pm and 7 pm to 8 pm. Anybody can voluntarily opt to serve a day's meal in Annachatra. Donation of Rs. 11,000/- is a cost of a day's food preparation. Abhishek is done at main temple in the name of food-donor.

Field Visit

Sr.No.	Visit Place	Date
Academic Year 2021-22		
1	Prathamik- Madhymik Ashram Shala PethVadgaon	27/04/2022
2	Vadgaon Court	27/04/2022
3	Shivaji University English Department	01/06/2022
Academic Year 2019-20		
1	Kalambawadi Villege, Radhanagari	28/09/2019
2	Ambap Village	19/01/2020
3	Shree. Shamarao Patil Industrial Training Institute, Talasande	10/02/2020
4	Milk Service Center, Minche	17/02/2020
5	Sharad Sahakari Sugar Mill Narande	23/02/2020
6	Bank of India Peth Vadgaon	24/02/2020
7	Mapro Foods Pvt. Ltd Satara	25/02/2020
8	Lingaraj College, Belgaum	31/05/2020
Academic Year 2018-19		
1	Shivaji University, Kolhapur	04/09/2018
2	Old coin & armory exhibition, Top	25/09/2018
3	Bell Air Hospital Pachagani Satara	03/02/2019
Academic Year 2017-18		
1	Warana Dudh Sangh, Warananagar	22/10/2017
2	Sunrise Candle Hand Craft Mahableshwar	12/02/2018
3	Craft Wax Musium Satara	12/02/2018

Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

(Barrister Taytyasaheb Mane, Vidyanagar)

Peth-Vadgaon, Tal.- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112

Study Tour -2021-22

Activity Report

Name of the Activity	Educational Visit
Committee	SOCIOLOGY
Target Group & Participants	B.A. 14
Topic/ Theme	Prathamik-Madhyamik Ashramshala Peth Vadgaon
Date	27/04/2022
Place	Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth-Vadgaon
Brief Report	On this day we visited to Prathamik-Madhyamik Ashramshala Peth Vadgaon , with 14 students and staff members. For the motive of this visit, to know the present status of students residing in Ashram Shala. Through this activity, our students got the chance to know the administration, residing conditions of the students, implementation of mead day meal policy etc. while discussing with the staff they explain various problems of students and the present situation of the school. They explained government policy and along with this explained their views about the negilance about providing various grants for maintain the cleanliness in the school.

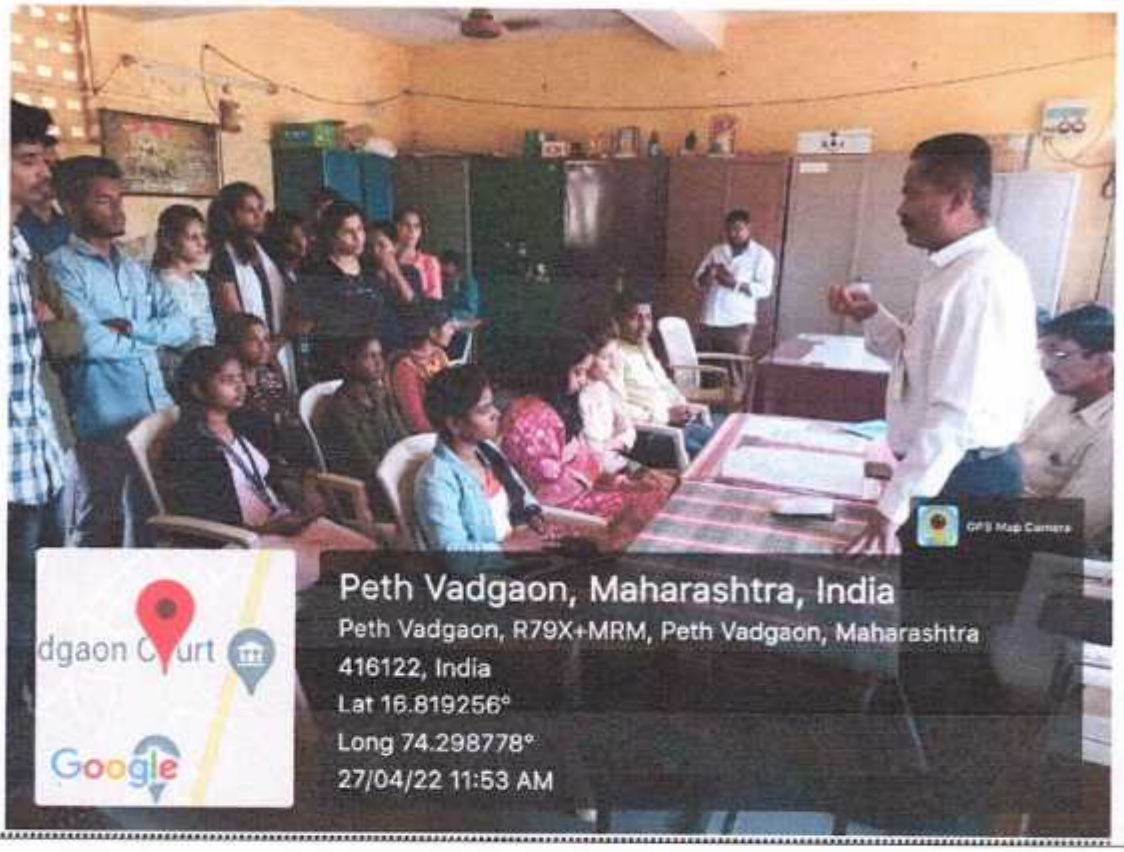
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★Peth Vadgaon★ Estd. 1979

Head
Department of Sociology,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

Jayprakash Education Society's

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon, Dist-Kolhapur.

Activity Report

Name of the Activity	**Judicial Visit**
Committee	Political Science
Target Group & Participants	Political Science students
Topic/Theme	To understanding Judicial Proceeding
Date	27 th April, 2022
Place	Vadgaon Court

Brief Report

The Department of Political Science visited the Civil and Criminal Courts at Vadgaon with the aim of familiarizing the students of Political Science with court proceedings. In the said meeting, Judge K. G. Gaikwad and M. P. Deshpande explained various laws to the students by explaining the outline of the court proceedings. Vadgaon Police Inspector R. B. Talekar enlightened the students about understandings and prejudices regarding the police system. For the visit, the principal of the Institute Mr. J. C. Ghatage, Head of the Department Mr. S.S. Wadave and Students of Political Science were present in a large number.

Photograph

Head,
Dept. of Political Science
Dr.Babasaheb Ambedkar [illegible]

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon.

Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

Attendance of Beneficiaries

- Name of the Department : Political Science
- Name of the Activities : Visit
- Name of the Topic : To understand court prossidings

Date : 27/04/2022

Sr No	Name of the student	Roll Number	Sign
1]	Jagruti Tanyandev Dabhade	16	Dabhade
2)	Preeti Yosef Kale	41	Kalepf
3)	KAJAL VISHWAS POWAR	146	Pawar
4)	Vaishnavi Sandip Mulik	106	Mulik
5)	Troptiswaroop Misal	99	Misal
6)	Nikita Ramapati kamble	49	Nkamble
7)	Rutika Shankar Dige	SY	RDige
8)	Sumaiya kadar Pathikar	SY	Pathikar
9]	Prerana Gabbar chougule	SY	Chougule
10)	Girija Gabbar chougule	61	Chougule
11)	Shivani Ramesh Gholap	13	SGholap
12)	Supriya Prakash Athavale	—	S.P.Athavale
13)	Ajay Literahar Jadhav	204	Ajay
14)	Santosh Anand Patil	—	A.P.
15)	Prasad Bapu Patil	767	Patil
16)	Uday Sanjay Kamble	61	Kamble
17)	yash Deepak Shivale	21	Y
18)	VAIBHAV ANILSHIRKE	100	V.A.S
19)	Vishwajeet. vilas more	101	More
20)	Km Laxmita baijnath Thanekar	FY	Thanekar
21)	Neha Rajesh Pathare	TY	Pathare

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Peth Vadgaon, Dist.Kolhapur

A One Day Workshop on "Career Opportunities for English Graduates"

Activity Report

Name of the activity	A One Day Workshop on "Career Opportunities for English Graduates"
Committee	Department of English & Central Placement Cell, Shivaji University Kolhapur
Target group & Participants	Students Beneficiary Students:11
Topic / Theme	A One Day Workshop on "Career Opportunities for English Graduates"
Date	1st June 2022
Place	V.S.Khandekar Bhasha Bhavan Auditorium, Shivaji University Kolhapur

Brief Report:

The department of English and Central Placement Cell, Shivaji University Kolhapur had organized A One- Day Workshop on 'Career Opportunities for English Graduates'on Wednesday, 01st June, 2022 at V. S. Khandekar Bhasha Bhavan Auditorium Shivaji University Kolhapur.

The workshop started with an inaugural function graced by the chief guest Prof Dr. D.T. Shirke (Vice- Chancellor of Shivaji University Kolhapur).Prof.Dr.Tripti Karektti (Head, department of English, Shivaji University Kolhapur) delivered her introductory speech.

The workshop had three-sessions. The first session started at 11:00 a.m. Prof.Dr. Prabhanjan Mane was the president of the session. R.J. Zahid (Tomato FM Kolhapur) delivered his lecture on 'Career opportunity in radio and other media'. The second speaker Mrs. Tejaswini More (Deputy Commissioner GST Kolhapur) delivered her speech on 'Civil services and other Career Opportunities'. The third speaker Prof. Dr. Anil Ghule(Prof. Department of Chemistry, Shivaji University Kolhapur) expressed his views on the topic 'Research opportunities in journalism and Fellowship'. The fourth speaker Dr. Alok Jatrakar(Public Relations Officer, Shivaji University Kolhapur) spoke on the topic 'Career opportunities in journalism and media status'.The fifth speaker Shrikant B. Walwadkar (Vetern Group Captain, Indian Airforce) delivered his speech on 'Career opportunity in defence services'. This session was very useful for undergraduate students'. Because all the speakers spoke about career opportunities for English graduates The session was ended with

The second session started with Speaker Miss Valentina Bhargava's speech on the topic 'Preparation for IELTS and TOFEL'. Certificates were distributed by the auspicious hands of the guests. The workshop was ended with vote of thanks by Mr. Nitish Shinde.The students from various colleges had participated in the workshop. The following students and team manager of the department of English, Dr. Babasaheb Ambedkar College Pethvadgaon, participated in the programme.

Team Manager :

1Mr. Rahul N Bhaskar

1) Neha Ranjeet Patkure,

2) Sanyukta Sandeep Phalke

3)Sushmita Bajirao Thaneka

4)Ajinkya Kashid

5)Suraj Gholap

The students visited the language lab and Department of English at Shivaji University The programme proved fruitful for the students.

Head
Department of English,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

(Barrister Taytyasaheb Mane, Vidyanagar)

Peth-Vadgaon, Tal.- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112

Study Tour -2019-20
Activity Report

Name of the Activity	Study Tour
Department	SOCIOLOGY
Target Group & Participants	B.A. 25 Students & 3 Teachers
Topic/ Theme	Kambalwadi Village, Tal- Radhanagari, Kolhapur Prize in GRAM SWACHATA ABHIYAN, PRAYAVARN SANTULIT SAMRUDDH GAV
Date	28 September, 2019
Place	Kambalwadi Village, Tal- Radhanagari, Kolhapur Maharashtra
Brief Report	On this day we visited this village. This village has got first rank in GRAM SWACHATA ABHIYAN. At the same time, various environmental complementary activities have been implemented in this village. Use of solar energy, plastic disposal, organic farming has been given priority in this. Through this trip, it will help to create awareness among the students about environment.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon ★ Estd. 1979

Photographs	
	

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Path Vaijapur Estd. 1979

Head
Department of Sociology,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Kasaba Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Jayprakash Education Society's

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALYA

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgoan, Dist. Kolhapur

SUBJECT: TEACHING

An Annual Project of Proposed Study Submitted To

DEPARTMENT OF ENGLISH

For the Degree of

BACHELORES OF ARTS

In

MARATHI & SOCIOLOGY DEPARTMENT

Under The Faculty of Arts and Fine Arts.

By

Roll no, 502, 541& 507

Under the Guidance of

Shri. Ruturaj Kuldeep

M.A., NET,SET.

Assistant Professor,

Department of English

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalya, Peth Vadgoan

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

2019-20

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Village Headman's Few Words.

The Following list of students of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalya, Jayprakash Education Society's Peth Vadgoan.

1. **Arati Sanjay Kamble**
2. **Chitra Sagar Bansode**
3. **Shivneri Pantagrao Patil**

Came to our village to lecture and teach a poem to our students. The students from rural area are unable to speak in English and read as well.

They conducted a nice programme to motivate such a rural students and tried their level best to improve their English.

They took an active participation and took a lot efforts to accomplish the job.

Even women of the area too took interest in it.

Congratulated and facilitated the students.

I as a headman of the village take this Privilege and extend gratitude to the team members for conducting such a nice programme in our locality.

Thanks a Lot.

Yours Faithfully,

सरपंच,
ग्रामपंचायत अंबप,
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर.

Miss Arati Sanjay Kamble, Miss Chitra Sagar Bansode and Miss Shivneri P. Patil the students of Dr. Babasaheb Ambdekar College. Peth Vadgoan studing in T.Y.B.A Final year.

We had organized a lecture of basic English to the locality. We selected Ambedkar Nagar of Ambap village . We have gathered some students childrens as the area and guided them on Basic English. On January 19th 2020.

At first we read the poem and Arati Kamble translated poem into Marathi and Shivneri Patil tought it.

We started with basis English like -. English alphabetic words, Numbers, Poem and game.

Miss Chitra started Lecture on alphabetic words, numbers.

We got a better response from students. After the session some of the childrens mother thanked the team. They extended gratitude towards Mr. Kuldeep sir for such a nice initiative .

We have traditions, customer language of that society. And all this we have experienced this English Project.

We are thankful of opportunity and to Mr. Kuldeep sir for supporting and encouraging to complete the project.

SR. NO	ROLL NO	NAME OF THE STUDENT	SIGNATURE
1	502	ARRATI SANJAY KAMBLE	
2	541	CHITRA SAGAR BANSODE	Bansode
3	507	SHIVNERI P. PATIL	

Head
Department of English,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

PAGE NO.
DATE / /
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,
Dist. Kolhapur

PAGE NO.:
DATE :

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,
Dist. Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★
Peth Vadgaon,
Dist. Kolhapur.

Gassing Games

Women's thank us for our Work

Mahavidyalaya * Dr. Babasaheb
Peth Vadgaon
Dist. Kolhapur.

Teachers are Communicate with Student

Student's attending the Class

महाराष्ट्र/१९४९०/कोल्हापूर

श्री.जोतिर्लिंग शिक्षण संस्था, संचलित

श्री.शामराव पाटील खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, तळसंदे

ता.हातकणंगले जि.कोल्हापूर - ४१६११२

web seat - www.jsstalsande.org **College Code - PR27000630** e-ID - spitc946@yahoo.in

संपर्क फोन नंबर :- (०२३०) २४७९२२२, ९८२२०१९०५६, ८३८०९५९७००

जा.क्र. 2019-20/155 दिनांक : 10th Feb 2020

Shree Jyotirling Shikshan Sanstha, Talsande * Reg. No. F-18606 Dist.Kolhapur * Tal.Hatkanangale

प्रमाणपत्र

प्रमाणीत करणेत येते की, **कु.अश्विन संजय यादव** व **कु.रमेश धनाजी जाधव** या दोन विद्यार्थ्यांनी आमच्या श्री.शामराव पाटील औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, तळसंदे मधील डिझेल मेकॅनिक या व्यवसायातील प्रशिक्षणार्थ्यांना स्मार्ट फोन मोबाईचे फायदे व तोटे या विषयाची माहिती दिली.

प्राचार्य

श्री.शामराव पाटील औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था,
तळसंदे, ता.हातकणंगले, जि.कोल्हापूर-४१६११२

Have a good time

Have a good time

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University
Dist. Aurangabad

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,
Dist. Kolhapur.

Rural Tech Fest 2020

The and Miss Sarika and Miss Minaj..

On the occasion of inspection of the poster..

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,
Dist. Kolhapur.

With the invigilators of the competition..

Group photo with the participants of the competition..

With the invigilators of the competition..

Head
Department of English,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

विश्वास सहकारी दूध संस्था मिणचे

शाखा नं. २ – ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर

कोड नं. ३०४८

(7)

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

दिनांक : / /२०२०

पावती

प्रति,

मा. प्राचार्यसो

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय,

पेठ वडगांव

महोदय,

सागर सुभाष घुगरे, नागनाथ लक्ष्मण चव्हाण हे विश्वास सह. दुध संस्था मिणचे या संस्थेत कर्मचारी म्हणून कार्यरत आहे. असा पावला देण्यात येत आहे. हा दावला कर्मचाऱ्याला मागणीनुसार देण्यात आला आहे.

विश्वास सहकारी दूध व्यावसायिक संस्था मर्या.
मिणचे शाखा नं. २, ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर
कोड नं. ३०४८

Jayprakash Education Society's

DR .BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar , Peth Vadgaon , Dist . Kolhapur

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

Milk Service Center Minche

Annual project of the proposed study submitted to

DEPARTMENT OF ENGLISH

For the Degree of

BACHELOR OF ARTS

In

Department political science

Under The faculty of Arts and fine Arts

By

Roll no : 571 , Roll no : 569

Under the Guidance of

Shri Ruturaj Kuldeep
M.A., NET SET.

Assistant Professor,

Department of English,

Dr Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon.

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

2019-2020

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,
Dist. Kolhapur.

VISHWAS DIARY WITH STAFF

VISHWAS DIARY MINCHE

FARMER SUBMITTING THEIR CATTLE MILK IN DAIRY

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Dist. Kolhapur

Fat Machine:-

By using fat machine we can get the fat level of cow & buffellow milk the price of milk is also depends on fat of milk if high fat milk price will be high if low fat milk price will be low we transfer the milk to Warana dudh sanstha.

Store Houses of feeds :-

We store all types of feeds in our store house. We store more amount of cattle feeds in our store houses & we supply our farmers in less prices compair to other & feed shops that will be help (Profit) for our farmers.

Benefits Of Milk and Fats:-

If farmer give well feeds to their cattles then cattle give much better milk to them if fat of milk high then price will be high & level of milk will be increased.

From using that better milk we can produce Paneer, Chakka, Butter milk, Curd.

And dairy gives prices to our farmers for their better performance.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Establish of Dairy :-

We started our dairy in the year of 2001. Our dairy located in A/P – Minche (near Darga Chouk) Tal : Hatkanangale , Dist: Kolhapur in our dairy we have computer for milk entry printer for dudh chitties weighing machine fat machine.

We give all types of support to our farmers like moral support and income support . We provide medication to that cow & Buffellow in free of cost from Warana Sanstha.

And we arrange different types of compitation to our farmers to increase their hopes and interest in this field.

Warana Milk Sanstha:-

We transfer all the milk to Warana branch they provide can and travelling facility to us in warana dairy they arrange different kinds of computation to our farmers.

In this sanstha they have different branches for different workers this was one of the most big sanstha

Dr. Babasaheb Ambedkar Vishwavidyalaya
Post Vadgaon
Dist. Kolhapur.

FARMERS CHECKING THEIR CATTLE MILK FAT WITH STAFF IN VISHWAS DAIRY

STORED & CALCULATED MILK TRANSFERING TO WARANA BRANCH WITH STAFF

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Dist. Kolhapur.

Shri Vishwas Dudh Sanstha Minche:-

In mince we started Dairy in the year of 2001 from this dairy we provide different types cow and buffellow feeds to our farmers.

In this dairy we provide different types of schemes by using this schemes farmers will get profits and from cow and buffellow milk we can prepare many more product like Paneer, Shrikhand, Basundi etc. so farmers got different prices for their cow and buffellow milks.

*Weighing Machine :-

By using weighing Machine we can weigh the feeds weight of cow, buffellow weight of feeds and milk also Because of weighing machine no farmer get cheated by anyone.

Uses Of Computers:-

By using computers farmer will get day to day milk fat and S.N.F of milk & in this way in computer we have different types of softwares for dairys so that no one farmer got cheated .

in this Kolhapur district and it produces ghee, Shrikhand, Paneer, Butter milk, Lassi, Curd, Basundi etc.

Vishwas Dudh Sanstha Minche:-

We support all the farmers for their cattle milk production farmers will be happy from our performance and support.

We take monthly meetings with our farmers that will be help full to know their problems and find a solution we help to our farmers & supply all types of cattle feeds to our farmers in less price in this way we handle our dairy jay hind.

Head
Department of English,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Pen Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

(Barrister Taytyasaheb Mane, Vidyanagar)

Peth-Vadgaon, Tal.- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112

Study Tour -2019-20
Activity Report

Name of the Activity	Study Tour
Department	SOCIOLOGY
Target Group & Participants	B.A. 16 Students & 2 Teachers
Topic/ Theme	Industrial Visit
Date	23 February, 2020
Place	Sharad Sahkari Sakhar Karkhana, Narande, Hatkanangale, Kolhapur Maharashtra
Brief Report	On this day we visited Sharad Sahkari Sakhar Karkhana sugar factory, as sugarcane is produced in large quantities in western Maharashtra, hence the number of sugar factories is high in this area. Also, this factory is a reputed factory in the area and is famous for providing fair price guarantee to the farmers. Through this trip, the students got an opportunity to see the processing of major agricultural product of own area and factory management in their area.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

Photographs	
	

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd.
1979
Peth Vadgaon

Head
Department of Sociology,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Vadgaon, Dist.Kolhapur.

0Estd: 6 Jan.1979
Reg.No:MAH/1184/Kop.
Jr.College Index No.23-06-004 J

UGC(12F & 28) dt.23June2005
Perm.Affi.No.Affi/T.2/SGB/10780 dt.16 Feb.2005
E-mail: bacpvd@yahoo.co.in

'B' Re-accredited by NAAC (2015)
Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidalaya

BarristerTatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon-416112
Dist:Kolhapur (Maharashtra) Ph.Office: 0230-2471086

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

Principal:Dr.R.M.Mirajkar
M.Sc., LL.B., M.Phil., Ph. D.
Mob.: 9823561930

Chairman: Adv. Nanasaheb Mane
B.A., LLB., ... MLA

2019-20/507

22/2/2020

प्रति,

मा. शाखा व्यवस्थापकसो,
बँक ऑफ इंडिया,
यादव कॉलनी, पेठ वडगाव.
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर.

24/2/2020

विषय- बँक भेटीस परवानगी मिळणेबाबत.

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील बी.ए. भाग ३ मधील अर्थशास्त्र विभागांतील बँकिंग विषयाच्या अभ्यासांतर्गत आपल्या बँकेस दि. 24/02/2020 या दिवशी भेट देऊ इच्छितात. तरी सदर विद्यार्थी व प्राध्यापक यांना आपल्या बँकेचा व्यवहार समजावून घेण्यास परवानगी मिळावी ही विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू,

प्राचार्य,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव, जि. कोल्हापूर-416112

125

The students of the Department visited Bank of India, Branch Pethvadgaon.

Visited the Department of Economics at the Bank of India branch at Pethvadgaon. The Bank Manager informed the students about the working of the bank. The students visited various departments in the bank. The bank visit added to the knowledge of the students.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon ★ Estd. 1979

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth- Vadgaon

Guest Lecture/Study Tour/Field Visit Report

Activity Report (2019-2020)

Name of the Activity	**Bank of India visit.** **Branch: Pethvadgaon. 2019-20.**
Committee	DEPARTMENT OF ECONOMICS
Target Group &Participants	B.A.Economics students ,& Staff of Dept. of Economics.
Topic/Theme	"Explain how the Bank works."
Date	24th Feb. 2020.
Place	Bank of India Branch: Pethvadgaon , Yadav Colony.
Brief Report	**Visited the Department of Economics at the Bank of India branch at Pethvadgaon. The Bank Manager Mr. Subhash Agrawal, informed the students about the working of the bank. The students visited various departments in the bank. The bank visit added to the knowledge of the students . The Bank was visited on 24th February 2020.**
Photograph	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon ★ Estd. 1979

0Estd: 6 Jan.1979
Reg.No:MAH/1184/Kop.
Jr.College Index No.23-06-004 J

UGC(12F & 2B) dt.23June2006
Perm.Affi.No.Affi/T.2/SGB/10780 dt.16 Feb.2005
E-mail: bacpvd@yahoo.co.in

'B' Re-accredited by NAAC (2015)
Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidalaya

BarristerTatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon-416112
Dist:Kolhapur (Maharashtra) Ph.Office: 0230-2471086

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

Principal:**Dr.R.M.Mirajkar**
M.Sc., LL.B., M.Phil., Ph. D.
Mob.: 9823561930

Chairman: **Adv. Nanasaheb Mane**
B.A., LLB., Ex.MLA

Ref.: J/BAC/2019-2020/ 510

Date: 24/02/2020

प्रति,

मा. व्यवस्थापकसो,

मॅप्रो फूडस प्रायव्हेट लि.

ता. वाई , जि. सातारा

विषय.. मॅप्रो फूड फॅक्टरीच्या भेटीस परवाणगी मिळणे बाबत.

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील बी.ए.भाग. तीन मधील अर्थशास्त्र विभागातील विद्यार्थी व प्राध्यापक आपल्या फूड प्रक्रिया उद्योगास दि.२७/०२/२०२० रोजी अभ्यास सहल अंतर्गत भेट देऊ इच्छितात. तरी आपल्या फूड प्रक्रिया उद्योगास भेट देण्यास परवानगी मिळावी ही विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू,

प्राचार्य, 24/02/2020
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव, जि. कोल्हापूर-416 112

Visited

Industrial Trip: Mahabaleshwar&Pachagni.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd.
1979
Peth Vadgaon

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon ★
Estd. 1979

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd. 1979
Peth Vadgaon

Industrial Trip for the current academic year (2019-20),went to the Natural place Mahabaleshwar and Pachagni.Visited Mapro Food Production Industrial Center at Pachagni. Visited Natural Places in Mahabaleshwar ,Arthur's seat,venna lake,Savitri point,Lodwick point, Mankey Poin, Elphinstone point etc. AlsoVisited Mahabaleshwar Temple at Mahabaleshwar.Students visited various Productions in Mapro Food Production and we observed various processes in Mapro Food Production. Also visited Mapro Food Park.The students were very happy in the scenic environment. Bought Strawberries on the way back from the trip.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Re-Accredited by NAAC with B Grade

Department of English

Visit to Language Lab

(2019-20))

Name of the activity	Visit to Language Lab
Committee	Department of English
Target group & Participants	Students
Topic / Theme	K L E Education Society's Lingaraj College Belgaum
Date	31st January 2020
Place	Karnataka
Brief Report	
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyala,department of English, has organized a visit to the English Language Laboratory, KLE Education Society's Lingaraj College Belgaum on 31st January 2020. . The main aim of this is to provide a platform to enhance English language skill, communication skills, and practice soft skills among the students. Dr. Kuldeep head of English department, Dr. Kartik , Prof. S.T. Kumbhar, Prof. ,Prof. R.N. Bhaskar, Kurape Jyoti, Kamble Monica, Yadav	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Parth Vardagaon * Estd. 1979

Nagesh, Patil Sagar, Bugate Anuradha , Saraje Shital have visited the English Language Laboratory.
Photograph

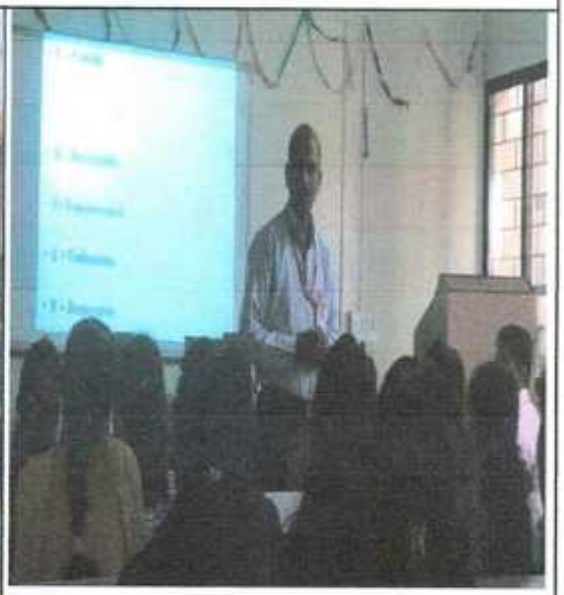

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth- Vadgaon

Study Tour/Field Visit Report

Activity Report (2018-2019)

Name of the Activity	STUDY TOUR
Committee	DEPARTMENT OF COMMERCE
Target Group Participants	B.COM. STUDENTS
Topic/Theme	INTRODUCTION OF UNIVERSITY LIBRARY AND PG DEPARTMENT AT SHIVAJI UNIVERSITY
Date	4th September 2018
Place	SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
Brief Report	One day study tour was arranged for the introduction of the Shivaji University Library, PG department of commerce and campus of the Shivaji university, Kolhapur. Students visited the PG department and interacted with the professors of this department and discussed career opportunities in commerce and higher education in this field. Students also get knowledge about the admission process of the university and various services and facilities of the university. Students visited the library and got satisfactory answers from their staff.
PHOTOS VISIT TO **SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.**	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon
Estd. 1979

Estd : 6 Jan. 1979
Reg. No. : MAH/1184/Kop.
E-mail : bacpvd@yahoo.co.in

'B' Re-accredited by NAAC (2015)

UGC(2F & 12B) dt. 23 June 2006
Perm.Affi.No. Affi./T.2/SGB/10780 dt. 16 Feb 2005
Jr. College Index No. 23-06-004J

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, PETH VADGAON - 416 112
Dist. Kolhapur (Maharashtra) Ph. Office : (0230) 2471086, 2473212, 2471764

I/c. Prin. : Dr.R .M. MIRAJKAR
M.Sc.,LL.B.,M.Phil.,Ph.D.
Mob. 9823561930

Chairman : Nanasaheb Mane
B.A., LL.B.,Ex. M.L.A.

(Permanent Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

Ref. : J/BAC/20 18 -20 19/141

Date : 29 / 08/ 2018

To,

Dr. A. M. Gurav.

Head of the Department,

Department of Commerce,

Shivaji University, Kolhapur

Subject: **Regarding Educational visit to the Department of Commerce & Management**

Dear Sir,

The students of final year of the Commerce faculty of our College, look forward to visit the Department of Commerce & Management,Shivaji University, Kolhapur. As we discussed, the Departmental visit will take place on Tuesday, 4 September 2018. The team will arrive at 10:00 in the morning, along with concerned teachers.

Sincerely,

Dr. R. M. Mirajkar 29/8/18
Principal,
Dr. Babasheb Ambedkar College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur
Pin 416 112 Maharashtra

Miss. S. S. Amrutsagar.
HOD
Department of Commerce,

O/C 30.8.18

प्रा सुनिता स अमृतसागर
वाणिज्य विभाग
दि. 03/09/2018

प्रति,
मा. प्राचार्य
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ-वडगाव

विषय –: B.Com-3 या वर्गाची अभ्यास सहल संदर्भात

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील B.Com-3 या वर्गाची अभ्यास क्षेत्र भेट दि. 04/09/2018 रोजी शिवाजी विद्यापीठ व कणेरी मठ येथे आयोजित केली आहे. यामध्ये खालील विद्यार्थी व प्राध्यापक सहभागी आहेत.

आ. विश्वासू
प्रा सुनिता अमृतसागर

1) प्रा सुनिता अमृतसागर – [signature]
2) प्रा कु. टि. रेडेकर – A.T.Redekar
3) प्रा कु. जी. बंडगर

मुलांची संख्या – 38
मुलांची संख्या – 15
53

सोबत विद्यार्थ्यांच्या नावाची लिस्ट जोडली आहे.

[signature]

[signature]
प्राचार्य 03/9/18
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव, जि. कोल्हापूर
पिन ४१६ ११२ महाराष्ट्र

B.com- III - Year 2018-19

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd. 1979
Peth Vadgaon

1) शिल्पा शिवाजी खोंद्रे - 9284802200
2) मोहिनी दिलीप इंगवले - 9834382533
3) श्वेता नरेशभाई पटेल - 9823154574
4) ज्योती भाऊसो मिरजे - 7775860403
5) प्रज्ञा सुरेश पाटील - 7057348107
6) प्रणिता शशिकांत कोंबळे - 9174208015/4
7) प्रियांका कृष्णात वागवे - 9834252004
8) ज्योती विष्णू खोत - 9637945360
9) आरती बाळासो कोंबळे - 9850199746
10) उत्कर्षा रावण समुद्रे - 7219392468
11) कविता शिवाजी वाकर - 9730371453
12) ज्योती शिलव शिंदे - 9673942947
13) प्रज्ञा सुकुमार कराडे - 9975443002
14) दिपीका रमेश पोळ - 9527703681
15) निशा अनिल शिंदे - 9158994545
16) स्नेहा जोतिनाथ मधुरकर - 7030599961
17) प्राजक्ता बाबुराव दुधगांवकर - 7058667412
18) सुधा रतिलाल राठोड - 9049086260
19) सुप्रिया सुरेश माळी - 9527521639
20) पाटील माधुरी जयसिंग - 8007917649
21) माने तेजस्विनी रंगराव - 9766972749
22) सावळी अशोक भंडारी - 7262035507
23) सुजा [illegible] भंडारी - 7577[illegible]2547
24) रोहिणी शंकर घोरे - 9766[illegible]692

52) सौरभ दिलिपकुमार बुवा - 8208571721
53 पल्लवी संजय कोल्हे - 9527131459
25) शिवाजी अर्जुन सोळंखे - 9067379042
26) प्रांजक्ता दगडू कांबळे - 8275605034
27) शैला बाजीराव पाटील - 8788245411
28) पुनम अजित कांबळे - 9130706010
29) लक्ष्मी राजाराम पाटील - 7261931286
30) ज्योती लक्ष्मण पाटील - 9158229739
31) सना दिलावर पन्हाळकर - 9960542373
32) पायल पाटील - 7263037171
33) मयुरी पोपट शेजे - 9850750549
34) तृप्ती श्रीकांत शेजे - 9172851716
35) प्रियांका नामदेव डोईफोडे - 9067820983
36) सारिका संपतराव पाटील - 8862020206
37) वैष्णवी थोरवत - 9403875581

---

38) आनंत भिकाजी जाधव - 8390416783
39) पंडित मारुती लाड्यन - 9637989731
40) सुशिलकुमार संजय पोवार - 8605252285
41) अनिकेत कृष्णात सावेकर - 9561687432
42) सौरभ भालचंद्र बुवा - 8624819597
43) तुषार सर्जेराव चौगुले - 8390843730
44) अनिकेत बाबासो डोंगरे - 9665386333
45) सुजित भगवान चौगुले - 7218803367
46) स्वप्नील प्रकाश साळुंखे - 8007781273
47) विपुल संभाजी कदम - 9604031358
48) विक्रांत संजय पाटील - 7083193740
49) विजय आनंदा पाटील - 8888252244
50) किशोर कुमार [illegible] - 7776992674
8788897952

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Visit to Historical Exhibition

Title of Programme	: **'Old Coin and Armory'**
Organizing Department	: Top Highschool, Top
Date	: 25/09/2018
Venue	: Top Highschool, Top, Tal- Hatkangale, Dist- Kolhapur
No. of Participants	: 10, Male: 08, Female: 02
Coordinator	: Mr. Swapnil Kamble

Our Department visited to 'Historical Exhibition on Old Coin and Armory 'on 25th September 2018. The Marathas by their valour, ferocity and martial skills, have traditionally been a warrior force to reckon with. In the 18th century, they created a large empire encompassing a major part of Deccan and central India (besides strong influence in regions of northern and eastern India). The marathas relied mainly on their infantry and cavalry during war. The mountainous terrain of the Sahyadris made the Marathas a strong, nimble footed and athletic lot. The terrain also made them use light weaponary especially during the gureilla type of war that they fought. This enabled them to make quick movements and swift strikes on unsuspecting enemies and then disappear into the darkness of the night or the shield of the thickly vegetated mountains during the day, (before the enemy could gather their wits).Ofcourse, with increase in their military power, their gureilla style often made way for the open pitch style of warfare. It also brought in a certain amount of sophistication in their weaponary. Some of the medieval weapons traditionally used by the Marathas were the variants of swords like the *talwaar*, the *firangi*, the *khandaa*, the *paataa* ,and the variety of daggers like the *kataar*, the *shamsher*,the *jaambiya* . Also prevalent were the ancient. *bhaalaa* (spear), *dhanushya baan* (bow and arrows), *kurhaad*(battle axe), *parshu* (axe variant), *gadaa / gurz* (mace) or unique weapons like the *waagh nakh* (tiger claws). These weapons were made as per the quintessential designs borrowed from the Rajputs, the Mughals,the Persians,the Afghans and the Europeans. But were often modified to suit the Maratha style of martial art.

Exhibit Objectives:

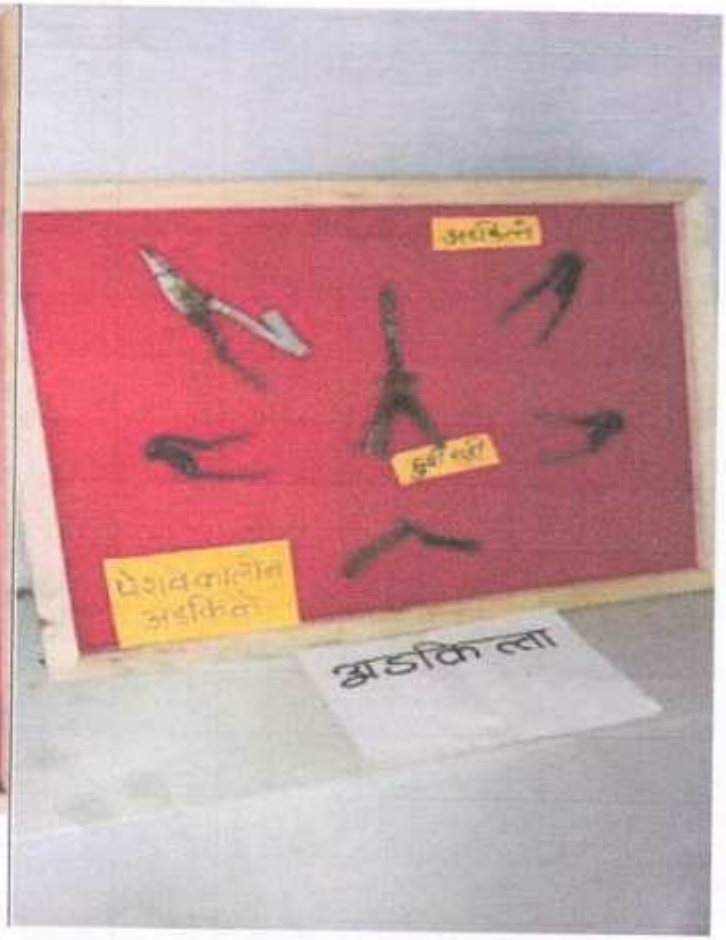
past.

- To help student learn from historical old coins and armory and inspire them to learn more about the process.
- To entertain and amuse student with the variety and scope of the museum's
-

Dr. Babasaheb Ambedkar Pith Vadgaon
Estd 1979

It was a comprehensive and searchable listing of exhibitions. It includes exhibitions planned by for primarily to educational purposes. Student were participated in this same activity. All student seen following views related to this subject-

- Martaha Period Armory and other regular use instruments.
- Old Coins Medival to Modern Period.

This entire activity completed by Mr. Swapnil Kamble and Prin. Dr. R.M. Mirajkar guided and cooperated for the activite.

Dr. R.P Mane
HEAD
Department of History
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Puth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

दि. २३/०९/२०१८

प्रति,
मा.प्राचार्य
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय,
पेठ वडगाव, जि.कोल्हापूर

विषय: ऐतिहासिक जुनी नाणी, शस्त्रे यांचे भरविण्यात आलेल्या प्रदर्शनास भेट देण्यास परवानगी मिळणेबाबत

महोदय,

वरील विषयास अनुसरून टोप हायस्कूल, टोप, जि.कोल्हापूर येथे ऐतिहासिक जुनी नाणी, शस्त्रे यांचे प्रदर्शन भरविण्यात आले आहे. या प्रदर्शनास भेट देणेसाठी आपल्या महाविद्यालयातील इतिहास विभागाच्या विद्यार्थाना घेऊन जाणेस परवानगी मिळावी ही विनंती,

कळावे,

आपला विश्वासू

(डॉ. रणजित माने)
विभागप्रमुख इतिहास विभाग,
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

granted

Principal, 2019
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur; Maharashtra

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय

बॅरिस्टर तात्यासाहेब माने विद्यानगर, पेठ वडगाव, जि.कोल्हापूर

इतिहास विभाग

तारीख: १५/०२/२०२०

सूचना

महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थांना सूचित करण्यात येते की, गुरुवार दि. २० फेब्रुवारी २०२० रोजी सकाळी ठिक ९:०० वाजता आपल्या महाविद्यालयाच्या महिला वसतिगृहासमोर ऐतिहासिक मर्दानी खेळाचे प्रात्यक्षिक दाखविण्यात येणार आहे. तरी शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्मचारी,विद्यार्थी व विद्यार्थिनी यांनी याचा लाभ घ्यावा.

विभाग प्रमुख
डॉ. रणजीत माने

प्र. प्राचार्य
डॉ. आर. एम. मिरजकर

प्राचार्य,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव, जि. कोल्हापूर-416 112

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

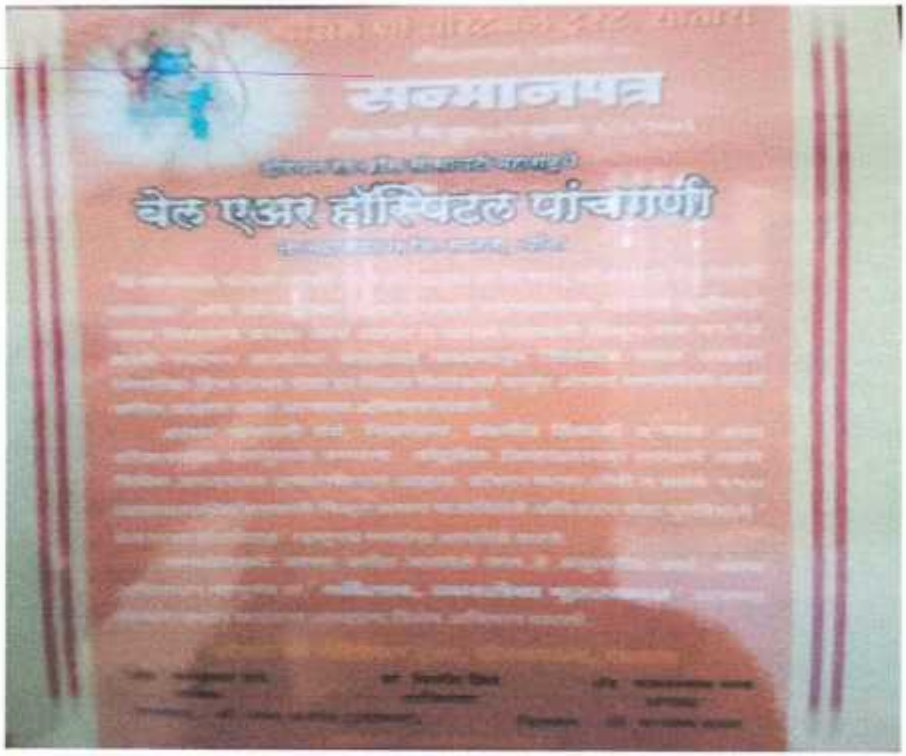
(Barrister Taytyasaheb Mane, Vidyanagar)

Peth-Vadgaon, Tal.- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112

Study Tour -2018-19
Activity Report

Name of the Activity	Study Tour
Department	SOCIOLOGY
Target Group & Participants	B.A. 18 Students & 3 Teachers
Topic/ Theme	Beli Air, Social Hospital
Date	03 February 2019
Place	Panchgani, Maharashtra
Brief Report	On this day we visited Belly Air Hospital. This organization has been functioning since pre-independence. In this institution mainly treated T. B. This institute has facilities to treat almost 500 patients. All arrangements from patient's food to medicine are here. Through this trip students will be helped to create awareness about social responsibility.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon ★ Estd. 1979

Photographs	
	

Head
Department of Sociology,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

(Barrister Taytyasaheb Mane, Vidyanagar)

Peth-Vadgaon, Tal.- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112

Study Tour -2017-18

Activity Report

Name of the Activity	Excursion tour
Department	SOCIOLOGY
Target Group	B.A. III
Participants	15
Topic/ Theme	Industrial Visit
Date	22nd October, 2017
Place	Warana Dudh Sangh, Warananagar, Kolhapur
Brief Report	Our department had organized industrial field visit at Warana Dudh Sangh, Warananagar, Kolhapur on 12th January, 2018. There were 10 participants from Sociology department. This experience helps students to know milk processing, milk products and planned distribution of these products.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

Photograph	

Head
Department of Sociology,
Dr Babasaheb Ambedkar Mahavidyal
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapu

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

(Barrister Taytyasaheb Mane, Vidyanagar)

Peth-Vadgaon, Tal.- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112

Study Tour -2017-18

Activity Report

Name of the Activity	Study Tour
Department	SOCIOLOGY
Target Group & Participants	B.A. 15 Students & 3 Teachers
Topic/ Theme	Sunrise Candle Hand Crafted WAX Museum, Made by Blind Peoples
Date	12th February, 2018
Place	Mahabaleshwar, Maharashtra
Brief Report	On this day we went to visit this institution of Bhavesh Bhatia. Bhavesh Bhatia is a blind person, he gathered his friends and started this organization. Candles are manufactured through this organization. Most importantly, the entire process of candle production is carried out by blind persons. Bhavesh Bhatia's wife Neeta Bhatia also helps in this work. Through this activity, students are motivated to succeed by considering their disabilities.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

Photographs	
	

Head
Department of Sociology,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist.Kolhapur.

दि० २२

अभ्यास सहल अहवाल.

अर्थशास्त्र विभाग दि- २२ फेब्रुवारी २०१८ | 2017-18

सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षाची अभ्यास सहल दि. २२/०२/२०१८ रोजी महाबळेश्वर व पाचगणी येथे आयोजित करण्यात आली होती. त्याप्रमाणे उपरोक्त ठिकाणी जाऊन आलेल्या अभ्यास सहलीचा अहवाल पुढीलप्रमाणे:

- २२/०२/२०१८ रोजी सकाळी ७.०० वाजता डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय पेठवडगाव येथून ०८ विद्यार्थी व ०२ प्राध्यापक पाचगणी व महाबळेश्वर येथे जाण्यासाठी निघालो.
- सकाळी ८-३० ला सातारा येथे चहा व नाष्टा घेतला.
- सकाळी ९.४५ वाजता वाई या ठिकाणी महागणपतीचे दर्शन घेऊन १०.३० ला आम्ही पाचगणीला निघालो.
- सकाळी ११.४५ ला "बेल एअर" पाचगणी या संस्थेला भेट दिली. या संस्थेतील व्यवस्थापकांकडून आम्हाला संस्थेबद्दल सर्व माहिती. प्रत्येक विभाग कशा पद्धतीने कार्य करतो व त्यांच्या कामाची पद्धत या बाबतची माहिती मिळाली. त्यानंतर पाचगणीवर त्यांनी आम्हाला विडीओ साधनांद्वारे संस्थेची माहिती दिली.
- त्यानंतर ठिकाणी आम्ही दुपारचा जेवण घेतला.
- दुपारी २-३० वाजता महाबळेश्वरला पोहचलो. या ठिकाणी 'सनराईज पॉईंट' या संस्थेला भेट दिला - आवेश आणि ऋषी प्वाईंटची सुरुवात

केलेल्या मेणबत्ती कारखान्यामध्ये ३० हजार प्रवासी मेणबत्या तयार केल्या जातात. आज ही संस्था २३०० अंध मुलांना बरोबर घेऊन १४ राज्यांमध्ये काम करते. या संस्थेची वार्षिक उलाढाल ६०० कोटीपेक्षा जास्त आहे. आवेश आहिया यांनी कार्यालय उत्तम प्रकारे मार्गदर्शक केले.

- संध्याकाळी ५.३० वा आम्ही आवेश आहिया यांचा निरोप घेतला.
- संध्याकाळी ६.०० वाजता मुंबई महाबळेश्वर येथे बसने पोहचलो.
- संध्याकाळी ६.३० वाजता पाचगणीवरुन निघालो व पेठ वडगाव येथे महाविद्यालयात ~~[illegible]~~ १२.०० वाजता पोहचलो. व विद्यार्थ्यांच्या पालकांना पूर्व सुचना दिल्याप्रमाणे सर्व विद्यार्थ्यांना त्यांच्या पालकांकडे सोपविण्यात आला.

विभाग प्रमुख.

Estd. 1979

अर्थशास्त्र विभाग (Economics Department)

* अभ्यास सहल - 12 फेब्रुवारी 2018 *

महाबळेश्वर व पाचगणी

'Sunrise Candle' संस्थेला भेट - महाबळेश्वर

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Patri 1979 Path Vadgaon Pune

'बेल एअर' हॉस्पिटल, पाचगणी अभ्यास सहल

जुने महाबळेश्वर 'sunset point'

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd.
1979
Peth Vadgaon

Departmental Study Tour:
Mahabaleshwar and Pachgani

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Path Vartgaon * Estd. 1979

Departmental Study Tour

Warana Sugar Factory

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd. 1979

Departmental Study Tour

Chandoli Dam

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Estd. 1979

Reports and Sample Photographs of the Field Visit

Field Visit

Sr.No.	Visit Place	Date
Academic Year 2021-22		
1	Prathamik- Madhymik Ashram Shala PethVadgaon	27/04/2022
2	Vadgaon Court	27/04/2022
3	Shivaji University English Department	01/06/2022
Academic Year 2019-20		
1	Kalambawadi Villege, Radhanagari	28/09/2019
2	Ambap Village	19/01/2020
3	Shree. Shamarao Patil Industrial Training Institute, Talasande	10/02/2020
4	Milk Service Center, Minche	17/02/2020
5	Sharad Sahakari Sugar Mill Narande	23/02/2020
6	Bank of India Peth Vadgaon	24/02/2020
7	Mapro Foods Pvt. Ltd Satara	25/02/2020
8	Lingaraj College, Belgaum	31/05/2020
Academic Year 2018-19		
1	Shivaji University, Kolhapur	04/09/2018
2	Old coin & armory exhibition, Top	25/09/2018
3	Bell Air Hospital Pachagani Satara	03/02/2019
Academic Year 2017-18		
1	Warana Dudh Sangh, Warananagar	22/10/2017
2	Sunrise Candle Hand Craft Mahableshwar	12/02/2018
3	Craft Wax Musium Satara	12/02/2018

Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

(Barrister Taytyasaheb Mane, Vidyanagar)

Peth-Vadgaon, Tal.- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112

Study Tour -2021-22

Activity Report

Name of the Activity	Educational Visit
Committee	SOCIOLOGY
Target Group & Participants	B.A. 14
Topic/ Theme	Prathamik-Madhyamik Ashramshala Peth Vadgaon
Date	27/04/2022
Place	Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth-Vadgaon
Brief Report	On this day we visited to Prathamik-Madhyamik Ashramshala Peth Vadgaon , with 14 students and staff members. For the motive of this visit, to know the present status of students residing in Ashram Shala. Through this activity, our students got the chance to know the administration, residing conditions of the students, implementation of mead day meal policy etc. while discussing with the staff they explain various problems of students and the present situation of the school. They explained government policy and along with this explained their views about the negilance about providing various grants for maintain the cleanliness in the school.

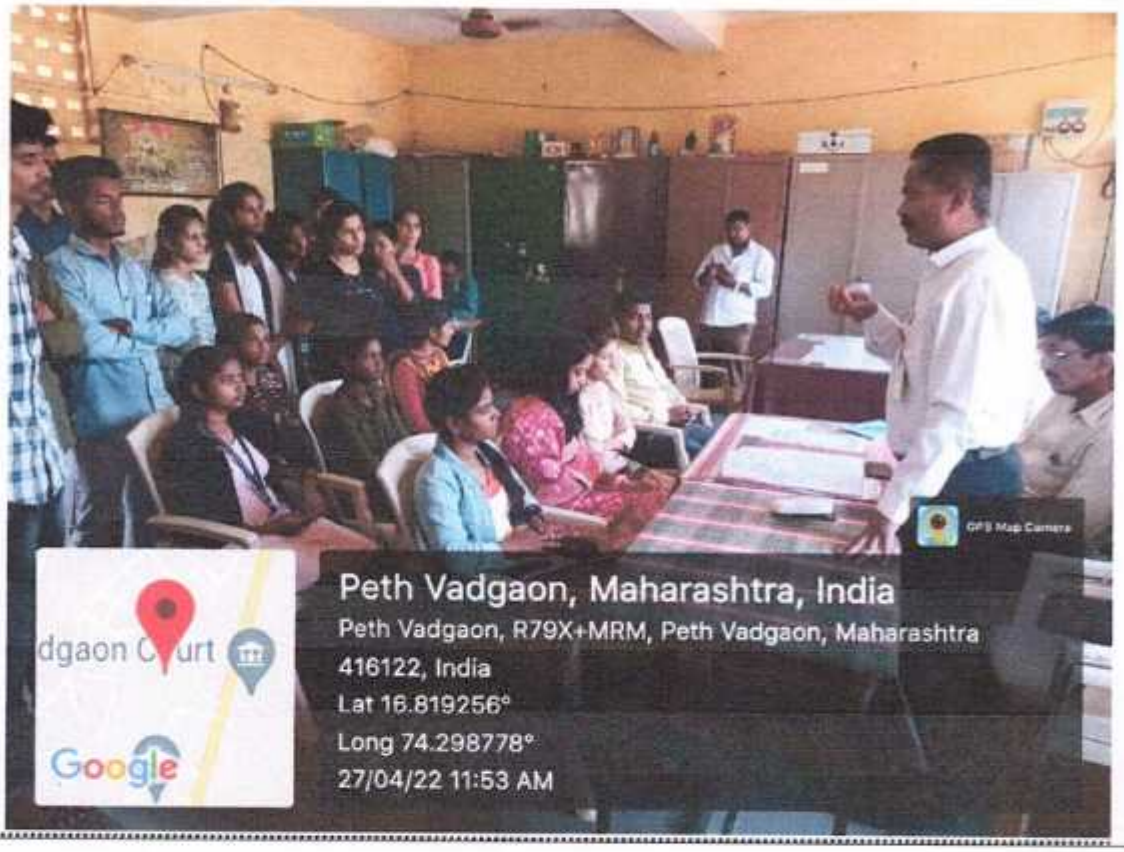
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★Peth Vadgaon★ Estd. 1979

Head
Department of Sociology,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

Jayprakash Education Society's

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon, Dist-Kolhapur.

Activity Report

Name of the Activity	**Judicial Visit**
Committee	Political Science
Target Group & Participants	Political Science students
Topic/Theme	To understanding Judicial Proceeding
Date	27 th April, 2022
Place	Vadgaon Court

Brief Report

The Department of Political Science visited the Civil and Criminal Courts at Vadgaon with the aim of familiarizing the students of Political Science with court proceedings. In the said meeting, Judge K. G. Gaikwad and M. P. Deshpande explained various laws to the students by explaining the outline of the court proceedings. Vadgaon Police Inspector R. B. Talekar enlightened the students about understandings and prejudices regarding the police system. For the visit, the principal of the Institute Mr. J. C. Ghatage, Head of the Department Mr. S.S. Wadave and Students of Political Science were present in a large number.

Photograph

Head,
Dept. of Political Science
Dr.Babasaheb Ambedkar [illegible]

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon.

Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

Attendance of Beneficiaries

- Name of the Department : Political Science
- Name of the Activities : Visit
- Name of the Topic : To understand court prossidings

Date : 27/04/2022

Sr No	Name of the student	Roll Number	Sign
1]	Jagruti Tanyandev Dabhade	16	Dabhade
2)	Preeti Yosef Kale	41	Kalepf
3)	KAJAL VISHWAS POWAR	146	Pawar
4)	Vaishnavi Sandip Mulik	106	Mulik
5)	Troptiswaroop Misal	99	Misal
6)	Nikita Ramapati kamble	49	Nkamble
7)	Rutika Shankar Dige	SY	RDige
8)	Sumaiya kadar Pathikar	SY	Pathikar
9]	Prerana Gabbar chougule	SY	Chougule
10)	Girija Gabbar chougule	61	Chougule
11)	Shivani Ramesh Gholap	13	SGholap
12)	Supriya Prakash Athavale	—	S.P.Athavale
13)	Ajay Literahar Jadhav	204	Ajay
14)	Santosh Anand Patil	—	A.P.
15)	Prasad Bapu Patil	767	Patil
16)	Uday Sanjay Kamble	61	Kamble
17)	yash Deepak Shivale	21	Y
18)	VAIBHAV ANILSHIRKE	100	V.A.S
19)	Vishwajeet. vilas more	101	More
20)	Km Laxmita baijnath Thanekar	FY	Thanekar
21)	Neha Rajesh Pathare	TY	Pathare

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Peth Vadgaon, Dist.Kolhapur

A One Day Workshop on "Career Opportunities for English Graduates"

Activity Report

Name of the activity	A One Day Workshop on "Career Opportunities for English Graduates"
Committee	Department of English & Central Placement Cell, Shivaji University Kolhapur
Target group & Participants	Students Beneficiary Students:11
Topic / Theme	A One Day Workshop on "Career Opportunities for English Graduates"
Date	1st June 2022
Place	V.S.Khandekar Bhasha Bhavan Auditorium, Shivaji University Kolhapur

Brief Report:

The department of English and Central Placement Cell, Shivaji University Kolhapur had organized A One- Day Workshop on 'Career Opportunities for English Graduates'on Wednesday, 01st June, 2022 at V. S. Khandekar Bhasha Bhavan Auditorium Shivaji University Kolhapur.

The workshop started with an inaugural function graced by the chief guest Prof Dr. D.T. Shirke (Vice- Chancellor of Shivaji University Kolhapur).Prof.Dr.Tripti Karektti (Head, department of English, Shivaji University Kolhapur) delivered her introductory speech.

The workshop had three-sessions. The first session started at 11:00 a.m. Prof.Dr. Prabhanjan Mane was the president of the session. R.J. Zahid (Tomato FM Kolhapur) delivered his lecture on 'Career opportunity in radio and other media'. The second speaker Mrs. Tejaswini More (Deputy Commissioner GST Kolhapur) delivered her speech on 'Civil services and other Career Opportunities'. The third speaker Prof. Dr. Anil Ghule(Prof. Department of Chemistry, Shivaji University Kolhapur) expressed his views on the topic 'Research opportunities in journalism and Fellowship'. The fourth speaker Dr. Alok Jatrakar(Public Relations Officer, Shivaji University Kolhapur) spoke on the topic 'Career opportunities in journalism and media status'.The fifth speaker Shrikant B. Walwadkar (Vetern Group Captain, Indian Airforce) delivered his speech on 'Career opportunity in defence services'. This session was very useful for undergraduate students'. Because all the speakers spoke about career opportunities for English graduates The session was ended with

The second session started with Speaker Miss Valentina Bhargava's speech on the topic 'Preparation for IELTS and TOFEL'. Certificates were distributed by the auspicious hands of the guests. The workshop was ended with vote of thanks by Mr. Nitish Shinde.The students from various colleges had participated in the workshop. The following students and team manager of the department of English, Dr. Babasaheb Ambedkar College Pethvadgaon, participated in the programme.

Team Manager :

1Mr. Rahul N Bhaskar

1) Neha Ranjeet Patkure,

2) Sanyukta Sandeep Phalke

3)Sushmita Bajirao Thaneka

4)Ajinkya Kashid

5)Suraj Gholap

The students visited the language lab and Department of English at Shivaji University The programme proved fruitful for the students.

Head
Department of English,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

(Barrister Taytyasaheb Mane, Vidyanagar)

Peth-Vadgaon, Tal.- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112

Study Tour -2019-20
Activity Report

Name of the Activity	Study Tour
Department	SOCIOLOGY
Target Group & Participants	B.A. 25 Students & 3 Teachers
Topic/ Theme	Kambalwadi Village, Tal- Radhanagari, Kolhapur Prize in GRAM SWACHATA ABHIYAN, PRAYAVARN SANTULIT SAMRUDDH GAV
Date	28 September, 2019
Place	Kambalwadi Village, Tal- Radhanagari, Kolhapur Maharashtra
Brief Report	On this day we visited this village. This village has got first rank in GRAM SWACHATA ABHIYAN. At the same time, various environmental complementary activities have been implemented in this village. Use of solar energy, plastic disposal, organic farming has been given priority in this. Through this trip, it will help to create awareness among the students about environment.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon ★ Estd. 1979

Photographs	
	

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Path Vaijapur Estd. 1979

Head
Department of Sociology,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Kasaba Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Jayprakash Education Society's

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALYA

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgoan, Dist. Kolhapur

SUBJECT: TEACHING

An Annual Project of Proposed Study Submitted To

DEPARTMENT OF ENGLISH

For the Degree of

BACHELORES OF ARTS

In

MARATHI & SOCIOLOGY DEPARTMENT

Under The Faculty of Arts and Fine Arts.

By

Roll no, 502, 541& 507

Under the Guidance of

Shri. Ruturaj Kuldeep

M.A., NET,SET.

Assistant Professor,

Department of English

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalya, Peth Vadgoan

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

2019-20

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Village Headman's Few Words.

The Following list of students of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalya, Jayprakash Education Society's Peth Vadgoan.

1. **Arati Sanjay Kamble**
2. **Chitra Sagar Bansode**
3. **Shivneri Pantagrao Patil**

Came to our village to lecture and teach a poem to our students. The students from rural area are unable to speak in English and read as well.

They conducted a nice programme to motivate such a rural students and tried their level best to improve their English.

They took an active participation and took a lot efforts to accomplish the job.

Even women of the area too took interest in it.

Congratulated and facilitated the students.

I as a headman of the village take this Privilege and extend gratitude to the team members for conducting such a nice programme in our locality.

Thanks a Lot.

Yours Faithfully,

सरपंच,
ग्रामपंचायत अंबप,
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर.

Miss Arati Sanjay Kamble, Miss Chitra Sagar Bansode and Miss Shivneri P. Patil the students of Dr. Babasaheb Ambdekar College. Peth Vadgoan studing in T.Y.B.A Final year.

We had organized a lecture of basic English to the locality. We selected Ambedkar Nagar of Ambap village . We have gathered some students childrens as the area and guided them on Basic English. On January 19th 2020.

At first we read the poem and Arati Kamble translated poem into Marathi and Shivneri Patil tought it.

We started with basis English like -. English alphabetic words, Numbers, Poem and game.

Miss Chitra started Lecture on alphabetic words, numbers.

We got a better response from students. After the session some of the childrens mother thanked the team. They extended gratitude towards Mr. Kuldeep sir for such a nice initiative .

We have traditions, customer language of that society. And all this we have experienced this English Project.

We are thankful of opportunity and to Mr. Kuldeep sir for supporting and encouraging to complete the project.

SR. NO	ROLL NO	NAME OF THE STUDENT	SIGNATURE
1	502	ARRATI SANJAY KAMBLE	
2	541	CHITRA SAGAR BANSODE	Bansode
3	507	SHIVNERI P. PATIL	

Head
Department of English,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

PAGE NO.
DATE / /
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,
Dist. Kolhapur

PAGE NO.:
DATE :

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,
Dist. Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★
Peth Vadgaon,
Dist. Kolhapur.

Gassing Games

Women's thank us for our Work

Mahavidyalaya * Dr. Babasaheb
Peth Vadgaon
Dist. Kolhapur.

Teachers are Communicate with Student

Student's attending the Class

महाराष्ट्र/१९४९०/कोल्हापूर

श्री.जोतिर्लिंग शिक्षण संस्था, संचलित

श्री.शामराव पाटील खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, तळसंदे

ता.हातकणंगले जि.कोल्हापूर - ४१६११२

web seat - www.jsstalsande.org **College Code - PR27000630** e-ID - spitc946@yahoo.in

संपर्क फोन नंबर :- (०२३०) २४७९२२२, ९८२२०१९०५६, ८३८०९५९७००

जा.क्र. 2019-20/155 दिनांक : 10th Feb 2020

Shree Jyotirling Shikshan Sanstha, Talsande * Reg. No. F-18606 Dist.Kolhapur * Tal.Hatkanangale

प्रमाणपत्र

प्रमाणीत करणेत येते की, **कु.अश्विन संजय यादव** व **कु.रमेश धनाजी जाधव** या दोन विद्यार्थ्यांनी आमच्या श्री.शामराव पाटील औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, तळसंदे मधील डिझेल मेकॅनिक या व्यवसायातील प्रशिक्षणार्थ्यांना स्मार्ट फोन मोबाईचे फायदे व तोटे या विषयाची माहिती दिली.

प्राचार्य

श्री.शामराव पाटील औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था,
तळसंदे, ता.हातकणंगले, जि.कोल्हापूर-४१६११२

Have a good time

Have a good time

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University
Dist. Aurangabad

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,
Dist. Kolhapur.

Rural Tech Fest 2020

The and Miss Sarika and Miss Minaj..

On the occasion of inspection of the poster..

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,
Dist. Kolhapur.

With the invigilators of the competition..

Group photo with the participants of the competition..

With the invigilators of the competition..

Head
Department of English,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

विश्वास सहकारी दूध संस्था मिणचे

शाखा नं. २ – ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर

कोड नं. ३०४८

(7)

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

दिनांक : / /२०२०

पावती

प्रति,

मा. प्राचार्यसो

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय,

पेठ वडगांव

महोदय,

सागर सुभाष घुगरे, नागनाथ लक्ष्मण चव्हाण हे विश्वास सह. दुध संस्था मिणचे या संस्थेत कर्मचारी म्हणून कार्यरत आहे. असा पावला देण्यात येत आहे. हा दावला कर्मचाऱ्याला मागणीनुसार देण्यात आला आहे.

विश्वास सहकारी दूध व्यावसायिक संस्था मर्या.
मिणचे शाखा नं. २, ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर
कोड नं. ३०४८

Jayprakash Education Society's

DR .BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar , Peth Vadgaon , Dist . Kolhapur

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

Milk Service Center Minche

Annual project of the proposed study submitted to

DEPARTMENT OF ENGLISH

For the Degree of

BACHELOR OF ARTS

In

Department political science

Under The faculty of Arts and fine Arts

By

Roll no : 571 , Roll no : 569

Under the Guidance of

Shri Ruturaj Kuldeep
M.A., NET SET.

Assistant Professor,

Department of English,

Dr Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon.

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

2019-2020

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,
Dist. Kolhapur.

VISHWAS DIARY WITH STAFF

VISHWAS DIARY MINCHE

FARMER SUBMITTING THEIR CATTLE MILK IN DAIRY

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Dist. Kolhapur

Fat Machine:-

By using fat machine we can get the fat level of cow & buffellow milk the price of milk is also depends on fat of milk if high fat milk price will be high if low fat milk price will be low we transfer the milk to Warana dudh sanstha.

Store Houses of feeds :-

We store all types of feeds in our store house. We store more amount of cattle feeds in our store houses & we supply our farmers in less prices compair to other & feed shops that will be help (Profit) for our farmers.

Benefits Of Milk and Fats:-

If farmer give well feeds to their cattles then cattle give much better milk to them if fat of milk high then price will be high & level of milk will be increased.

From using that better milk we can produce Paneer, Chakka, Butter milk, Curd.

And dairy gives prices to our farmers for their better performance.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Establish of Dairy :-

We started our dairy in the year of 2001. Our dairy located in A/P – Minche (near Darga Chouk) Tal : Hatkanangale , Dist: Kolhapur in our dairy we have computer for milk entry printer for dudh chitties weighing machine fat machine.

We give all types of support to our farmers like moral support and income support . We provide medication to that cow & Buffellow in free of cost from Warana Sanstha.

And we arrange different types of compitation to our farmers to increase their hopes and interest in this field.

Warana Milk Sanstha:-

We transfer all the milk to Warana branch they provide can and travelling facility to us in warana dairy they arrange different kinds of computation to our farmers.

In this sanstha they have different branches for different workers this was one of the most big sanstha

Dr. Babasaheb Ambedkar Vishwavidyalaya
Post Vadgaon
Dist. Kolhapur.

FARMERS CHECKING THEIR CATTLE MILK FAT WITH STAFF IN VISHWAS DAIRY

STORED & CALCULATED MILK TRANSFERING TO WARANA BRANCH WITH STAFF

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Dist. Kolhapur.

Shri Vishwas Dudh Sanstha Minche:-

In mince we started Dairy in the year of 2001 from this dairy we provide different types cow and buffellow feeds to our farmers.

In this dairy we provide different types of schemes by using this schemes farmers will get profits and from cow and buffellow milk we can prepare many more product like Paneer, Shrikhand, Basundi etc. so farmers got different prices for their cow and buffellow milks.

*Weighing Machine :-

By using weighing Machine we can weigh the feeds weight of cow, buffellow weight of feeds and milk also Because of weighing machine no farmer get cheated by anyone.

Uses Of Computers:-

By using computers farmer will get day to day milk fat and S.N.F of milk & in this way in computer we have different types of softwares for dairys so that no one farmer got cheated .

in this Kolhapur district and it produces ghee, Shrikhand, Paneer, Butter milk, Lassi, Curd, Basundi etc.

Vishwas Dudh Sanstha Minche:-

We support all the farmers for their cattle milk production farmers will be happy from our performance and support.

We take monthly meetings with our farmers that will be help full to know their problems and find a solution we help to our farmers & supply all types of cattle feeds to our farmers in less price in this way we handle our dairy jay hind.

Head
Department of English,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Pen Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

(Barrister Taytyasaheb Mane, Vidyanagar)

Peth-Vadgaon, Tal.- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112

Study Tour -2019-20
Activity Report

Name of the Activity	Study Tour
Department	SOCIOLOGY
Target Group & Participants	B.A. 16 Students & 2 Teachers
Topic/ Theme	Industrial Visit
Date	23 February, 2020
Place	Sharad Sahkari Sakhar Karkhana, Narande, Hatkanangale, Kolhapur Maharashtra
Brief Report	On this day we visited Sharad Sahkari Sakhar Karkhana sugar factory, as sugarcane is produced in large quantities in western Maharashtra, hence the number of sugar factories is high in this area. Also, this factory is a reputed factory in the area and is famous for providing fair price guarantee to the farmers. Through this trip, the students got an opportunity to see the processing of major agricultural product of own area and factory management in their area.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

Photographs	
	

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd.
1979
Peth Vadgaon

Head
Department of Sociology,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Vadgaon, Dist.Kolhapur.

0Estd: 6 Jan.1979
Reg.No:MAH/1184/Kop.
Jr.College Index No.23-06-004 J

UGC(12F & 28) dt.23June2005
Perm.Affi.No.Affi/T.2/SGB/10780 dt.16 Feb.2005
E-mail: bacpvd@yahoo.co.in

'B' Re-accredited by NAAC (2015)
Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidalaya

BarristerTatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon-416112
Dist:Kolhapur (Maharashtra) Ph.Office: 0230-2471086

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

Principal:Dr.R.M.Mirajkar
M.Sc., LL.B., M.Phil., Ph. D.
Mob.: 9823561930

Chairman: Adv. Nanasaheb Mane
B.A., LLB., ... MLA

2019-20/507

22/2/2020

प्रति,

मा. शाखा व्यवस्थापकसो,
बँक ऑफ इंडिया,
यादव कॉलनी, पेठ वडगाव.
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर.

24/2/2020

विषय- बँक भेटीस परवानगी मिळणेबाबत.

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील बी.ए. भाग ३ मधील अर्थशास्त्र विभागांतील बँकिंग विषयाच्या अभ्यासांतर्गत आपल्या बँकेस दि. 24/02/2020 या दिवशी भेट देऊ इच्छितात. तरी सदर विद्यार्थी व प्राध्यापक यांना आपल्या बँकेचा व्यवहार समजावून घेण्यास परवानगी मिळावी ही विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू,

प्राचार्य,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव, जि. कोल्हापूर-416112

125

The students of the Department visited Bank of India, Branch Pethvadgaon.

Visited the Department of Economics at the Bank of India branch at Pethvadgaon. The Bank Manager informed the students about the working of the bank. The students visited various departments in the bank. The bank visit added to the knowledge of the students.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon ★ Estd. 1979

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth- Vadgaon

Guest Lecture/Study Tour/Field Visit Report

Activity Report (2019-2020)

Name of the Activity	**Bank of India visit.** **Branch: Pethvadgaon. 2019-20.**
Committee	DEPARTMENT OF ECONOMICS
Target Group &Participants	B.A.Economics students ,& Staff of Dept. of Economics.
Topic/Theme	"Explain how the Bank works."
Date	24th Feb. 2020.
Place	Bank of India Branch: Pethvadgaon , Yadav Colony.
Brief Report	**Visited the Department of Economics at the Bank of India branch at Pethvadgaon. The Bank Manager Mr. Subhash Agrawal, informed the students about the working of the bank. The students visited various departments in the bank. The bank visit added to the knowledge of the students . The Bank was visited on 24th February 2020.**
Photograph	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon ★ Estd. 1979

0Estd: 6 Jan.1979
Reg.No:MAH/1184/Kop.
Jr.College Index No.23-06-004 J

UGC(12F & 2B) dt.23June2006
Perm.Affi.No.Affi/T.2/SGB/10780 dt.16 Feb.2005
E-mail: bacpvd@yahoo.co.in

'B' Re-accredited by NAAC (2015)
Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidalaya

BarristerTatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon-416112
Dist:Kolhapur (Maharashtra) Ph.Office: 0230-2471086

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

Principal:**Dr.R.M.Mirajkar**
M.Sc., LL.B., M.Phil., Ph. D.
Mob.: 9823561930

Chairman: **Adv. Nanasaheb Mane**
B.A., LLB., Ex.MLA

Ref.: J/BAC/2019-2020/ 510

Date: 24/02/2020

प्रति,

मा. व्यवस्थापकसो,

मॅप्रो फूडस प्रायव्हेट लि.

ता. वाई , जि. सातारा

विषय.. मॅप्रो फूड फॅक्टरीच्या भेटीस परवाणगी मिळणे बाबत.

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील बी.ए.भाग. तीन मधील अर्थशास्त्र विभागातील विद्यार्थी व प्राध्यापक आपल्या फूड प्रक्रिया उद्योगास दि.२७/०२/२०२० रोजी अभ्यास सहल अंतर्गत भेट देऊ इच्छितात. तरी आपल्या फूड प्रक्रिया उद्योगास भेट देण्यास परवानगी मिळावी ही विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू,

प्राचार्य, 24/02/2020
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव, जि. कोल्हापूर-416 112

Visited

Industrial Trip: Mahabaleshwar&Pachagni.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd.
1979
Peth Vadgaon

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon ★
Estd. 1979

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd. 1979
Peth Vadgaon

Industrial Trip for the current academic year (2019-20),went to the Natural place Mahabaleshwar and Pachagni.Visited Mapro Food Production Industrial Center at Pachagni. Visited Natural Places in Mahabaleshwar ,Arthur's seat,venna lake,Savitri point,Lodwick point, Mankey Poin, Elphinstone point etc. AlsoVisited Mahabaleshwar Temple at Mahabaleshwar.Students visited various Productions in Mapro Food Production and we observed various processes in Mapro Food Production. Also visited Mapro Food Park.The students were very happy in the scenic environment. Bought Strawberries on the way back from the trip.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Re-Accredited by NAAC with B Grade

Department of English

Visit to Language Lab

(2019-20))

Name of the activity	Visit to Language Lab
Committee	Department of English
Target group & Participants	Students
Topic / Theme	K L E Education Society's Lingaraj College Belgaum
Date	31st January 2020
Place	Karnataka
Brief Report	
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyala,department of English, has organized a visit to the English Language Laboratory, KLE Education Society's Lingaraj College Belgaum on 31st January 2020. . The main aim of this is to provide a platform to enhance English language skill, communication skills, and practice soft skills among the students. Dr. Kuldeep head of English department, Dr. Kartik , Prof. S.T. Kumbhar, Prof. ,Prof. R.N. Bhaskar, Kurape Jyoti, Kamble Monica, Yadav	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Parth Vardagaon * Estd. 1979

Nagesh, Patil Sagar, Bugate Anuradha , Saraje Shital have visited the English Language Laboratory.
Photograph

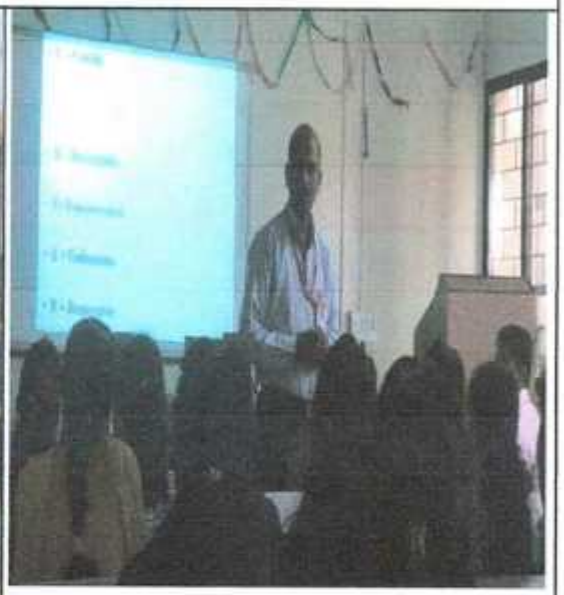

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth- Vadgaon

Study Tour/Field Visit Report

Activity Report (2018-2019)

Name of the Activity	STUDY TOUR
Committee	DEPARTMENT OF COMMERCE
Target Group Participants	B.COM. STUDENTS
Topic/Theme	INTRODUCTION OF UNIVERSITY LIBRARY AND PG DEPARTMENT AT SHIVAJI UNIVERSITY
Date	4th September 2018
Place	SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
Brief Report	One day study tour was arranged for the introduction of the Shivaji University Library, PG department of commerce and campus of the Shivaji university, Kolhapur. Students visited the PG department and interacted with the professors of this department and discussed career opportunities in commerce and higher education in this field. Students also get knowledge about the admission process of the university and various services and facilities of the university. Students visited the library and got satisfactory answers from their staff.
PHOTOS VISIT TO **SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.**	

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon
Estd. 1979

Estd : 6 Jan. 1979
Reg. No. : MAH/1184/Kop.
E-mail : bacpvd@yahoo.co.in

'B' Re-accredited by NAAC (2015)

UGC(2F & 12B) dt. 23 June 2006
Perm.Affi.No. Affi./T.2/SGB/10780 dt. 16 Feb 2005
Jr. College Index No. 23-06-004J

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, PETH VADGAON - 416 112
Dist. Kolhapur (Maharashtra) Ph. Office : (0230) 2471086, 2473212, 2471764

I/c. Prin. : Dr.R .M. MIRAJKAR
M.Sc.,LL.B.,M.Phil.,Ph.D.
Mob. 9823561930

Chairman : Nanasaheb Mane
B.A., LL.B.,Ex. M.L.A.

(Permanent Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

Ref. : J/BAC/20 18 -20 19/141

Date : 29 / 08/ 2018

To,

Dr. A. M. Gurav.

Head of the Department,

Department of Commerce,

Shivaji University, Kolhapur

Subject: **Regarding Educational visit to the Department of Commerce & Management**

Dear Sir,

The students of final year of the Commerce faculty of our College, look forward to visit the Department of Commerce & Management,Shivaji University, Kolhapur. As we discussed, the Departmental visit will take place on Tuesday, 4 September 2018. The team will arrive at 10:00 in the morning, along with concerned teachers.

Sincerely,

Dr. R. M. Mirajkar 29/8/18
Principal,
Dr. Babasheb Ambedkar College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur
Pin 416 112 Maharashtra

Miss. S. S. Amrutsagar.
HOD
Department of Commerce,

O/C 30.8.18

प्रा सुनिता स अमृतसागर
वाणिज्य विभाग
दि. 03/09/2018

प्रति,
मा. प्राचार्य
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ-वडगाव

विषय –: B.Com-3 या वर्गाची अभ्यास सहल संदर्भात

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील B.Com-3 या वर्गाची अभ्यास क्षेत्र भेट दि. 04/09/2018 रोजी शिवाजी विद्यापीठ व कणेरी मठ येथे आयोजित केली आहे. यामध्ये खालील विद्यार्थी व प्राध्यापक सहभागी आहेत.

आ. विश्वासू
प्रा सुनिता अमृतसागर

1) प्रा सुनिता अमृतसागर – [signature]
2) प्रा कु. टि. रेडेकर – A.T.Redekar
3) प्रा कु. जी. बंडगर

मुलांची संख्या – 38
मुलांची संख्या – 15
53

सोबत विद्यार्थ्यांच्या नावाची लिस्ट जोडली आहे.

[signature]

[signature]
प्राचार्य 03/9/18
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव, जि. कोल्हापूर
पिन ४१६ ११२ महाराष्ट्र

B.com- III - Year 2018-19

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd. 1979
Peth Vadgaon

1) शिल्पा शिवाजी खोंद्रे - 9284802200
2) मोहिनी दिलीप इंगवले - 9834382533
3) श्वेता नरेशभाई पटेल - 9823154574
4) ज्योती भाऊसो मिरजे - 7775860403
5) प्रज्ञा सुरेश पाटील - 7057348107
6) प्रणिता शशिकांत कोंबळे - 9174208015/4
7) प्रियांका कृष्णात वागवे - 9834252004
8) ज्योती विष्णू खोत - 9637945360
9) आरती बाळासो कोंबळे - 9850199746
10) उत्कर्षा रावण समुद्रे - 7219392468
11) कविता शिवाजी वाकर - 9730371453
12) ज्योती शिलव शिंदे - 9673942947
13) प्रज्ञा सुकुमार कराडे - 9975443002
14) दिपीका रमेश पोळ - 9527703681
15) निशा अनिल शिंदे - 9158994545
16) स्नेहा जोतिनाथ मधुरकर - 7030599961
17) प्राजक्ता बाबुराव दुधगांवकर - 7058667412
18) सुधा रतिलाल राठोड - 9049086260
19) सुप्रिया सुरेश माळी - 9527521639
20) पाटील माधुरी जयसिंग - 8007917649
21) माने तेजस्विनी रंगराव - 9766972749
22) सावळी अशोक भंडारी - 7262035507
23) सुजा [illegible] भंडारी - 7577[illegible]2547
24) रोहिणी शंकर घोरे - 9766[illegible]692

52) सौरभ दिलिपकुमार बुवा - 8208571721
53 पल्लवी संजय कोल्हे - 9527131459
25) शिवाजी अर्जुन सोळंखे - 9067379042
26) प्रांजक्ता दगडू कांबळे - 8275605034
27) शैला बाजीराव पाटील - 8788245411
28) पुनम अजित कांबळे - 9130706010
29) लक्ष्मी राजाराम पाटील - 7261931286
30) ज्योती लक्ष्मण पाटील - 9158229739
31) सना दिलावर पन्हाळकर - 9960542373
32) पायल पाटील - 7263037171
33) मयुरी पोपट शेजे - 9850750549
34) तृप्ती श्रीकांत शेजे - 9172851716
35) प्रियांका नामदेव डोईफोडे - 9067820983
36) सारिका संपतराव पाटील - 8862020206
37) वैष्णवी थोरवत - 9403875581

---

38) आनंत भिकाजी जाधव - 8390416783
39) पंडित मारुती लाड्यन - 9637989731
40) सुशिलकुमार संजय पोवार - 8605252285
41) अनिकेत कृष्णात सावेकर - 9561687432
42) सौरभ भालचंद्र बुवा - 8624819597
43) तुषार सर्जेराव चौगुले - 8390843730
44) अनिकेत बाबासो डोंगरे - 9665386333
45) सुजित भगवान चौगुले - 7218803367
46) स्वप्नील प्रकाश साळुंखे - 8007781273
47) विपुल संभाजी कदम - 9604031358
48) विक्रांत संजय पाटील - 7083193740
49) विजय आनंदा पाटील - 8888252244
50) किशोर कुमार [illegible] - 7776992674
8788897952

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon * Estd. 1979

Visit to Historical Exhibition

Title of Programme	: **'Old Coin and Armory'**
Organizing Department	: Top Highschool, Top
Date	: 25/09/2018
Venue	: Top Highschool, Top, Tal- Hatkangale, Dist- Kolhapur
No. of Participants	: 10, Male: 08, Female: 02
Coordinator	: Mr. Swapnil Kamble

Our Department visited to 'Historical Exhibition on Old Coin and Armory 'on 25th September 2018. The Marathas by their valour, ferocity and martial skills, have traditionally been a warrior force to reckon with. In the 18th century, they created a large empire encompassing a major part of Deccan and central India (besides strong influence in regions of northern and eastern India). The marathas relied mainly on their infantry and cavalry during war. The mountainous terrain of the Sahyadris made the Marathas a strong, nimble footed and athletic lot. The terrain also made them use light weaponary especially during the gureilla type of war that they fought. This enabled them to make quick movements and swift strikes on unsuspecting enemies and then disappear into the darkness of the night or the shield of the thickly vegetated mountains during the day, (before the enemy could gather their wits).Ofcourse, with increase in their military power, their gureilla style often made way for the open pitch style of warfare. It also brought in a certain amount of sophistication in their weaponary. Some of the medieval weapons traditionally used by the Marathas were the variants of swords like the *talwaar*, the *firangi*, the *khandaa*, the *paataa* ,and the variety of daggers like the *kataar*, the *shamsher*,the *jaambiya* . Also prevalent were the ancient. *bhaalaa* (spear), *dhanushya baan* (bow and arrows), *kurhaad*(battle axe), *parshu* (axe variant), *gadaa / gurz* (mace) or unique weapons like the *waagh nakh* (tiger claws). These weapons were made as per the quintessential designs borrowed from the Rajputs, the Mughals,the Persians,the Afghans and the Europeans. But were often modified to suit the Maratha style of martial art.

Exhibit Objectives:

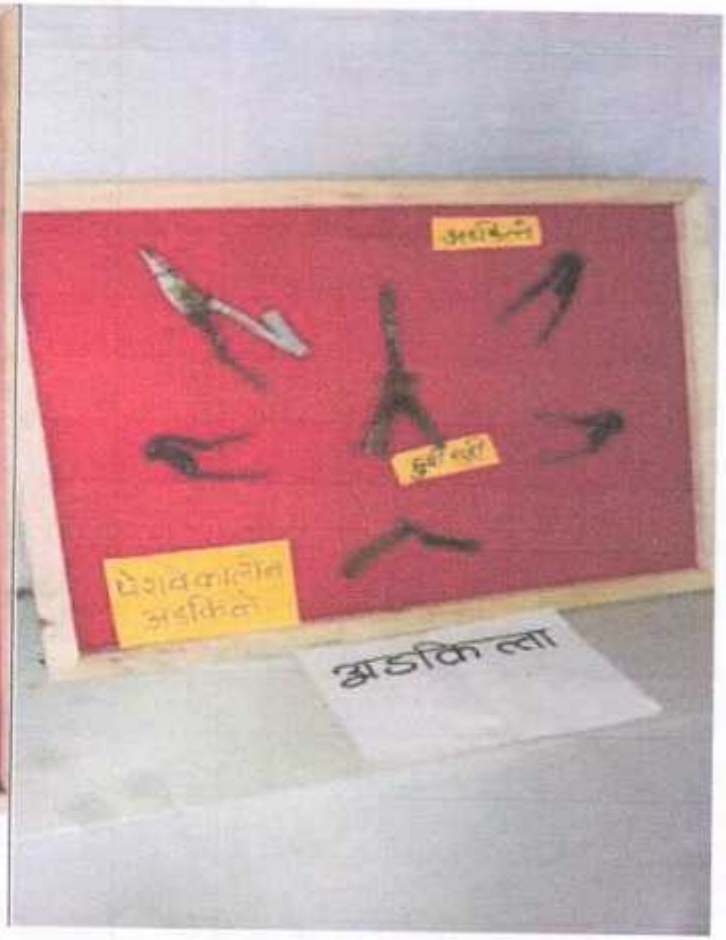
past.

- To help student learn from historical old coins and armory and inspire them to learn more about the process.
- To entertain and amuse student with the variety and scope of the museum's
-

Dr. Babasaheb Ambedkar Pith Vadgaon
Estd 1979

It was a comprehensive and searchable listing of exhibitions. It includes exhibitions planned by for primarily to educational purposes. Student were participated in this same activity. All student seen following views related to this subject-

- Martaha Period Armory and other regular use instruments.
- Old Coins Medival to Modern Period.

This entire activity completed by Mr. Swapnil Kamble and Prin. Dr. R.M. Mirajkar guided and cooperated for the activite.

Dr. R.P Mane
HEAD
Department of History
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Puth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

दि. २३/०९/२०१८

प्रति,
मा.प्राचार्य
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय,
पेठ वडगाव, जि.कोल्हापूर

विषय: ऐतिहासिक जुनी नाणी, शस्त्रे यांचे भरविण्यात आलेल्या प्रदर्शनास भेट देण्यास परवानगी मिळणेबाबत

महोदय,

वरील विषयास अनुसरून टोप हायस्कूल, टोप, जि.कोल्हापूर येथे ऐतिहासिक जुनी नाणी, शस्त्रे यांचे प्रदर्शन भरविण्यात आले आहे. या प्रदर्शनास भेट देणेसाठी आपल्या महाविद्यालयातील इतिहास विभागाच्या विद्यार्थाना घेऊन जाणेस परवानगी मिळावी ही विनंती,

कळावे,

आपला विश्वासू

(डॉ. रणजित माने)
विभागप्रमुख इतिहास विभाग,
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

granted

Principal, 2019
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur; Maharashtra

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय

बॅरिस्टर तात्यासाहेब माने विद्यानगर, पेठ वडगाव, जि.कोल्हापूर

इतिहास विभाग

तारीख: १५/०२/२०२०

सूचना

महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थांना सूचित करण्यात येते की, गुरुवार दि. २० फेब्रुवारी २०२० रोजी सकाळी ठिक ९:०० वाजता आपल्या महाविद्यालयाच्या महिला वसतिगृहासमोर ऐतिहासिक मर्दानी खेळाचे प्रात्यक्षिक दाखविण्यात येणार आहे. तरी शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्मचारी,विद्यार्थी व विद्यार्थिनी यांनी याचा लाभ घ्यावा.

विभाग प्रमुख
डॉ. रणजीत माने

प्र. प्राचार्य
डॉ. आर. एम. मिरजकर

प्राचार्य,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव, जि. कोल्हापूर-416 112

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

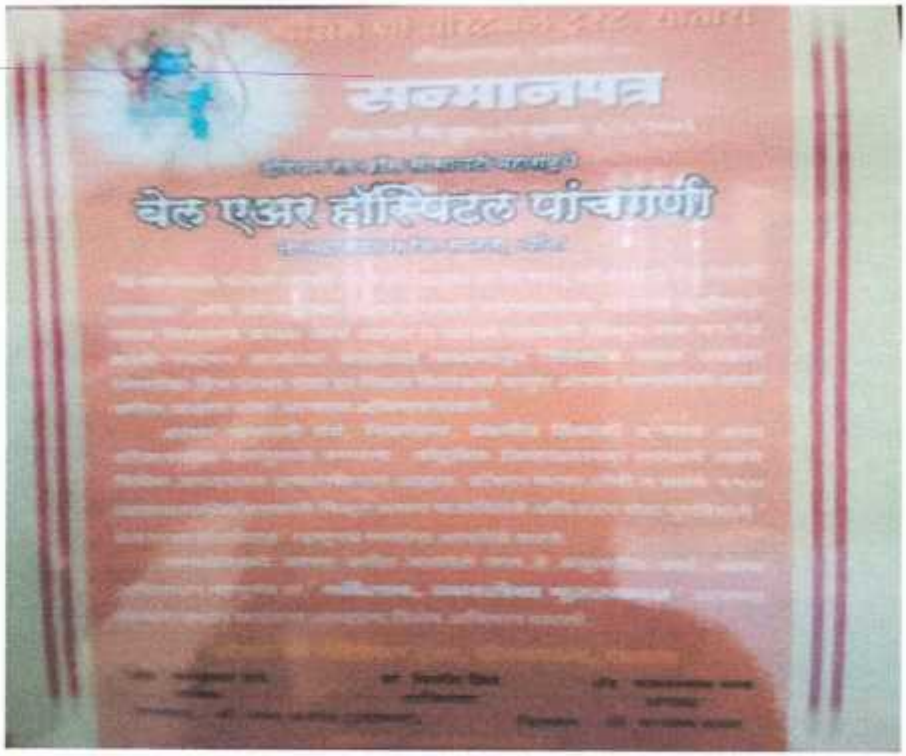
(Barrister Taytyasaheb Mane, Vidyanagar)

Peth-Vadgaon, Tal.- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112

Study Tour -2018-19
Activity Report

Name of the Activity	Study Tour
Department	SOCIOLOGY
Target Group & Participants	B.A. 18 Students & 3 Teachers
Topic/ Theme	Beli Air, Social Hospital
Date	03 February 2019
Place	Panchgani, Maharashtra
Brief Report	On this day we visited Belly Air Hospital. This organization has been functioning since pre-independence. In this institution mainly treated T. B. This institute has facilities to treat almost 500 patients. All arrangements from patient's food to medicine are here. Through this trip students will be helped to create awareness about social responsibility.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon ★ Estd. 1979

Photographs	
	

Head
Department of Sociology,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

(Barrister Taytyasaheb Mane, Vidyanagar)

Peth-Vadgaon, Tal.- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112

Study Tour -2017-18

Activity Report

Name of the Activity	Excursion tour
Department	SOCIOLOGY
Target Group	B.A. III
Participants	15
Topic/ Theme	Industrial Visit
Date	22nd October, 2017
Place	Warana Dudh Sangh, Warananagar, Kolhapur
Brief Report	Our department had organized industrial field visit at Warana Dudh Sangh, Warananagar, Kolhapur on 12th January, 2018. There were 10 participants from Sociology department. This experience helps students to know milk processing, milk products and planned distribution of these products.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

Photograph	

Head
Department of Sociology,
Dr Babasaheb Ambedkar Mahavidyal
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapu

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

(Barrister Taytyasaheb Mane, Vidyanagar)

Peth-Vadgaon, Tal.- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112

Study Tour -2017-18

Activity Report

Name of the Activity	Study Tour
Department	SOCIOLOGY
Target Group & Participants	B.A. 15 Students & 3 Teachers
Topic/ Theme	Sunrise Candle Hand Crafted WAX Museum, Made by Blind Peoples
Date	12th February, 2018
Place	Mahabaleshwar, Maharashtra
Brief Report	On this day we went to visit this institution of Bhavesh Bhatia. Bhavesh Bhatia is a blind person, he gathered his friends and started this organization. Candles are manufactured through this organization. Most importantly, the entire process of candle production is carried out by blind persons. Bhavesh Bhatia's wife Neeta Bhatia also helps in this work. Through this activity, students are motivated to succeed by considering their disabilities.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979 Peth Vadgaon

Photographs	
	

Head
Department of Sociology,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist.Kolhapur.

दि० २२

अभ्यास सहल अहवाल.

अर्थशास्त्र विभाग दि- २२ फेब्रुवारी २०१८ | 2017-18

सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षाची अभ्यास सहल दि. २२/०२/२०१८ रोजी महाबळेश्वर व पाचगणी येथे आयोजित करण्यात आली होती. त्याप्रमाणे उपरोक्त ठिकाणी जाऊन आलेल्या अभ्यास सहलीचा अहवाल पुढीलप्रमाणे:

- २२/०२/२०१८ रोजी सकाळी ७.०० वाजता डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय पेठवडगाव येथून ०८ विद्यार्थी व ०२ प्राध्यापक पाचगणी व महाबळेश्वर येथे जाण्यासाठी निघालो.
- सकाळी ८-३० ला सातारा येथे चहा व नाष्टा घेतला.
- सकाळी ९.४५ वाजता वाई या ठिकाणी महागणपतीचे दर्शन घेऊन १०.३० ला आम्ही पाचगणीला निघालो.
- सकाळी ११.४५ ला "बेल एअर" पाचगणी या संस्थेला भेट दिली. या संस्थेतील व्यवस्थापकांकडून आम्हाला संस्थेबद्दल सर्व माहिती. प्रत्येक विभाग कशा पद्धतीने कार्य करतो व त्यांच्या कामाची पद्धत या बाबतची माहिती मिळाली. त्यानंतर पाचगणीवर त्यांनी आम्हाला विडीओ साधनांद्वारे संस्थेची माहिती दिली.
- त्यानंतर ठिकाणी आम्ही दुपारचा जेवण घेतला.
- दुपारी २-३० वाजता महाबळेश्वरला पोहचलो. या ठिकाणी 'सनराईज पॉईंट' या संस्थेला भेट दिला - आवेश आणि ऋषी प्वाईंटची सुरुवात

केलेल्या मेणबत्ती कारखान्यामध्ये ३० हजार प्रवासी मेणबत्या तयार केल्या जातात. आज ही संस्था २३०० अंध मुलांना बरोबर घेऊन १४ राज्यांमध्ये काम करते. या संस्थेची वार्षिक उलाढाल ६०० कोटीपेक्षा जास्त आहे. आवेश आहिया यांनी कार्यालय उत्तम प्रकारे मार्गदर्शक केले.

- संध्याकाळी ५.३० वा आम्ही आवेश आहिया यांचा निरोप घेतला.
- संध्याकाळी ६.०० वाजता मुंबई महाबळेश्वर येथे बसने पोहचलो.
- संध्याकाळी ६.३० वाजता पाचगणीवरुन निघालो व पेठ वडगाव येथे महाविद्यालयात ~~[illegible]~~ १२.०० वाजता पोहचलो. व विद्यार्थ्यांच्या पालकांना पूर्व सुचना दिल्याप्रमाणे सर्व विद्यार्थ्यांना त्यांच्या पालकांकडे सोपविण्यात आला.

विभाग प्रमुख.

Estd. 1979

अर्थशास्त्र विभाग (Economics Department)

* अभ्यास सहल - 12 फेब्रुवारी 2018 *

महाबळेश्वर व पाचगणी

'Sunrise Candle' संस्थेला भेट - महाबळेश्वर

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Patri 1979 Path Vadgaon Pune

'बेल एअर' हॉस्पिटल, पाचगणी अभ्यास सहल

जुने महाबळेश्वर 'sunset point'

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd.
1979
Peth Vadgaon

Departmental Study Tour:
Mahabaleshwar and Pachgani

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Path Vartgaon * Estd. 1979

Departmental Study Tour

Warana Sugar Factory

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Estd. 1979

Departmental Study Tour

Chandoli Dam

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Estd. 1979

Field Project

Sr. No	Place	Date
	Year 2021-22	
1	Shri Amrutsevak Sahakari Patsanstha Maryadit – Tatyasaheb Kore Nagar	20/04/2022
2	'Contribution of Freedom Fighter Ratnappa Kumbhar in Freedom Movement'	11/5/2022
3	'Contribution of Freedom Fighter Sanbhajirao Jadhav in Freedom Movement'	11/5/2022
4	'Contribution of Freedom Fighter Adagonda Patil in Freedom Movement'	11/5/2022
5	'Contribution of Freedom Fighter Ahamed Mulla in Freedom Movement'	11/5/2022
	Year 2020-21	
1	Jinappa Rayappa Khot : Contribution in Freedom Movement	09/04/2021
2	Nana Sangappa Khot : Contribution in Freedom Movement	09/04/2021
3	Nazamuddin Kazi : Contribution in Freedom Movement	09/04/2021
4	Gangaram Baba Ruikar : Contribution in Freedom Movement	09/04/2021
5	Babu Rama Jadhav : Contribution in Freedom Movement	09/04/2021
	Year 2019-20	
1	Bapu Eshwar Donwade :Contribution in Freedom Movement	05/02/2020
2	Contribution of Freedom Fighter Kallappa Chintamani Pandit in Freedom Movement'	05/02/2020
3	Contribution of Freedom Fighter Payapa Yashvant Dhanane in Freedom Movement'	05/02/2020
4	Contribution of Freedom Fighter Damodar Dadoba Gurav in Freedom Movement'	05/02/2020
5	Co-opeartive Society- Shri Datta Nagri Patsanstha Urun-Islampur	20/03/2020
	Year 2018-19	
1	Jaggery Industry in Kolhapur District	30/04/2019
2	Kolhapuri Footwear Industry in Kolhapur District	30/04/2019
	Year 2017-18	
1	Tourism in Kolhapur District	30/04/2018
2	Forts in Kolhapur District	30/04/2018
3	Temples in Kolhapur District	30/04/2018

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Estd. 1979

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur, Maharashtra

Date
Page

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय,

पेठ वडगाव

वर्ग :- बी.कॉम. भाग ३

विषय :- सहकाराचा विकास

⇒ प्रकल्पाचे नाव ⇐

श्री. अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, तात्यासाहेब कोरे नगर.

विषय शिक्षकांचे नाव :- डॉ. ए. डी. अत्तार सर

सन :- 2021-22

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेढ वडगाव.

'वाणिज्य विभाग'

वर्ग :- बी. कॉम भाग तीन (सेम ६)

विषय :- 'सहकाराचा विकास'

प्रकल्पाचे नाव :- मे. अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, तात्यासाहेब कोरेनगर, संस्थेचा अभ्यास

अ.क्र	विद्यार्थीची नावे	रोल नं
1	अभिषेक रमेश खोत	1125
2	जयंत विष्णू खोत	1126
3	दिव्या वसंत दळवी	1169
4	प्राजक्ता सुभाष पाटील	1190

प्रमाणपत्र

सहाय्यक प्राध्यापक
डॉ. ए.डी अत्तार
अर्थशास्त्र विभाग
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
महाविद्यालय पेठ वडगाव

असे प्रमाणित करण्यात येते की,

अ.क्र	विद्यार्थीची नावे	रोल नं
1	अभिषेक रमेश खोत	1125
2	जयंत विष्णू खोत	1126
3	दिव्या वसंत दडवी	1111
4	प्रांजक्ता सुभाष पाटिल	1190

यांनी बी. कॉम भाग तीन सहकाराचा विकास या विषयाचा मी अंतर्गत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित कोरेनगर या शीर्षकाचा अहवाल केलेला प्रस्तुत अभ्यास प्रकल्प हा त्यांचा स्वतःच्या संशोधनातून सिद्ध झालेला आहे. सदर अभ्यास प्रकल्प माझ्या मार्गदर्शनाखाली झाला आहे.

दिनांक :-

मार्गदर्शक.

प्रतिज्ञा पत्र

आम्ही , प्रतिज्ञापुर्वक निवेदन करतो कि श्री अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित तात्यासाहेब कोरेनगर या शिर्षकाचा अभ्यास प्रकल्पाचे संशोधनात्मक काम पूर्ण केले असून हा अभ्यास प्रकल्प बी कॉम तीन, सेमिस्टर 6 'सहकाराचा विकास' या विषयासाठी लिहला आहे .

अ.क्र	विद्यार्थ्यांची नावे	रोल नं	सही
1)	अभिषेक रमेश खोत	1125	
2)	जयंत विष्णू खोत	1126	
~~3)~~	~~स्वप्निल आवासाहेब सातपुते~~	~~1169~~	
4)	दिशा वसंत दळवी	1111	
5)	प्राजक्ता सुभाष पाटिल	1190	

ठिकाण :- पेठ वडगाव.

दिनांक :- 03/07/2022

अणुक्रमणिका

अ.क्र	घटक	पान नं
1.	प्रस्तावना	1.
2.	उद्देश	2,3
3.	स्वानिधी	4.
4.	संस्थेची गतवर्षाची गुतवणुक सांख्यिकिय परिस्थिती	5,6
5)	पतसंस्थेचे कार्यक्षेत्र विस्तार	7
6)	ठेवी	8
7)	कर्ज	9
8)	गुतवणुक व निधी व्यवस्थापन	10.
9)	संस्थेची नफाक्षमता	
10)	हिशोब तपासणी	
11)	निष्कर्ष.	

प्रस्तावना

सहकार क्षेत्र आणि त्यातही सहकारी पतसंस्था प्रामाणिकपणा, विश्वसनीयता, वृत्ती आणि विश्वास या संकल्पनेचा अन्योन्यसाधारण महत्व आहे. हे ओळखून अमृता परीवारातील प्रत्येक घटक हा पतसंस्थेच्या प्रगतीसाठी हातभार लावत असतो सभासद, ठेवीदार कर्जदार, ग्राहक हितचिंतक व मार्गदर्शक आशा सर्वच घटकांनी हा अहवाल सादर करण्यास योगदान व सहकार्य देऊन आपल्या पतसंस्थेची शाखा भरारी कायम ठेवली आहे.

सहकारी पतसंस्थेची प्रामुख्याने सभासद, संचालक, सेवक व आपणाकडे येणारा ग्राहक या चार खांबांवर उभी असते. सभासदांचे व ग्राहकांचे मिळणाऱ्या सेवेतून होणारे समाधान संचालकांचे कार्यक्षम, पारदर्शक सहकार्य व सेवकांची त्याग भावनेची आपुलकीची सेवा आपले संस्थेत दिसून येते.

पतसंस्थेचा मुख्य आधार म्हणजे सभासद त्यांनी अत्यंत दृढ विश्वासाने (जो कार्यमुखी विश्वास दाखविला) त्याबद्दल आपले आभार व्यक्त करतोस आमचे हात बळकट झाले. सहकारात शिस्त, प्रामाणिकपणा, चिकाटी, उरक आणि कार्यक्षमता असेल तर शेवाचा वटवृक्ष बनतो. त्याच बरोबर संस्थेच्या प्रमुख उद्देशांची पूर्तता करण्यासाठी संस्थेचे सभासद, हेवीदार, खातेदार व ग्राहकांना सांगितिक आशा सेवा उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत.

उद्देश

१] मी अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित तात्यासाहेब कोरेनगर, या सहकारी संस्थेचा परिपूर्ण अभ्यास करणे.

२) मी अमृत सेवक सहकारी पतसंस्थेच्या नफा-तोटा पत्रकाचे विश्लेषण करणे.

गृहीते

१) मी अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, तात्यासाहेब कोरेनगर संकलित केलेल्या ठेवी व वितरीत केलेली कर्जे याबाबी कार्यक्षेत्रामध्ये चांगले कार्य केल्याचे दिसून येते.

२] मी अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, कोरेनगर या पतसंस्थेच्या माध्यमातून विविध प्रकारच्या ठेवींमध्ये सातत्याने वाढ होत आहे.

३] मी ~~[illegible]~~ अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, कोरेनगर या पतसंस्थेचे उत्कृष्ट आर्थिक नियोजनामुळे नफ्यामध्ये सातत्याने वाढ असल्याचे दिसून येते.

संशोधन पद्धती

प्रस्तुत संशोधन प्रकल्प हा दुय्यम साधन सामुग्रीवर अवलंबून आहे. याकरिता श्री अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, तात्यासाहेब कोरेनगर, या संस्थेचा वार्षिक अहवाल वापरण्यात आला आहे. हा संशोधन प्रकल्प 'श्री अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, तात्यासाहेब कोरेनगर याकरिता मर्यादित आहे.

truelines
DATE : __/__/____

* ~~भांडवल~~ भागभांडवल

कोणताही व्यवसाय आर्थिकदृष्ट्या सक्षम होणेसाठी त्या व्यवसायात स्वनिधी व भागभांडवलाचा पाया विस्तृत व भक्कम असणे गरजेचे आहे. दि 31/03/2019 अखेर रु. 266,67,860/- इतके आहे.

मागील बाकी 31/03/2018	भांडवल व देणी	चालू रक्कम 31/03/201
3,50,00,000.00	अधिकृत भांडवल	3,50,00,000.0
2,612.00	शेअर अनामत	112.00
10,88,057.94	राखीव निधी	3,30,10,288.95
10.88057.94	इमारत निधी	34,40,130.61
4,57,589.76	बीज फंड	5.57,413.16
4,201.09	धर्मादाय निधी /फंड	4.201.09
43,23,570.74	लाभांश सभासद निधी	43.23.570.74
96,808.26	किमंत उधारी निधी	36.808.26
1 72.686.18	कामगार कल्याण निधी	1.72 683.78.
1.24.059.09	गंगाजळी	0.00.

* सभासद

अहवाल सालात संस्थेच्या ताकूण सभासदांपैकी 50 इतके सभासद कमी होऊन 139 इतके नवीन सभासद झालेले आहेत दि 31/03/2019 अखेर ताकूण सभासद संख्या 1637 इतकी झालेली आहे.

truelines
DATE : __/__/____

अ.न	तपशील	2017-18	2018-19
1)	वाटप केलेली कर्जे	5,53,00162.00	4.57.06706
2)	वाटप केलेल्या कर्जाची वसुली	4.54.11,65400	4.26.07,640
3)	वर्षाअखेर येणे कर्जे	10.08,48,686.39	10,99,47.05

* जोखीम फंड :-

सभासद जमिनदार यांच्या सामाजिक बांधिलकिच्या जाणीवेतुन यापूर्वी सभासंदाच्याकडुन जोखीम . कंडापोटी रक्कम रु 3.16.338.33 इतकी जमा होती त्यामध्ये गतसालची नफ्यातून रक्कम रु. 10.00000/- तरतुद व त्यावरील व्याज असे एकुण फंडासाठी रुपये 11,13,223 वसुन करण्यात येवून एकुण फंड रुपये 14,29,861.33 झाला आहे. सदर फंडातून चालू आर्थिक वर्षात मयत सभासदाच्या कर्ज खाती रक्कम रु. 1,84,402 जमा केली असून अहवाल साल अखेर 12.45.459.33 इतका जोखीम फंड शिल्लक आहे.

* सभासद सवलत .

संस्थेच्या सभासदाना दिपावलीनिमित्त 31/03/2018 अखेर थकबाकी नसलेल्या प्रमाणात माल खरेदीवर सवलत दिली असून त्याची रक्कम 13,36,575.00 इतकी होती. तसेच सभासदाना दिपावली भेट म्हणून, बदाम अलमंड, सुवासिक तेल, मोती साबण वाटप केले आहे, याची रक्कम 2,16,237.00 इतकी होती. अशा प्रकारे अहवाल सालात सभासदाना रक्कम रु 15.52.812.00 सवलत व भेटीच्या स्वरूपात दिलेली आहे

truelines
DATE : _/_/___

* ठेवी.

सर्वच वित्तीय संस्थांना ग्राहकांनी संस्थेकडे ठेवलेली ठेवीची पुंजी हा महत्वाचा घटक मानला जातो कोणत्याही संस्थेची ठेवीची मधील वाढ हि त्या संस्थेच्या जनमानसातील असलेल्या विश्वासार्हतेचे प्रतिक असते. ठेवीच्या व्याजदरातील स्पर्धात्मक परिस्थितीतही इतर संस्थेच्या ठेवीचे व्याजदराचे तुलनात्मक माहितीचा अभ्यास ठेवीचे व्याजदर इतर संस्थेच्या तुलनेने आकर्षक ठेवलेले आहेत कि 31/03/2019 अखेर संस्थेकडे ४ कोटी ४० लाख इतकया ठेवी आहेत.

मार्जिन शिल्लक 31-03-2018	तपशील व ठेवी	पोट रक्कम	31-03-2019
5.71.79.429.00	ठेवी		4.73.90.303.00
7.74,993.00	रिकरींग ठेव	6.17,343.00	
2,95,72,520.00	कायम ठेव	29.60,1950.00	
31.87.487.00	मुदतबंध ठेव	54,92,573.00	
2,36,64,429.00	बचतखात ठेव	1.16.18.694.00	

* कर्ज

जनसंस्था क्षेत्रातील प्रतिकूल परिस्थिती, इतर वित्त संस्थेन व्याजदरामध्ये केलेला बदल इ. बाबींचा अभ्यास करून होतलेले निर्णय तसेच संस्थेने अंगीकृत केलेले तंत्र ज्ञान, पारदर्शक वितरण प्रक्रिया यामुळे संस्थेचा कर्ज व्यवसाय 10 कोटी 08 लाख इतका झाला आहे संस्थेने अहवाल साल व मार्जिन वर्षामध्ये केलेल्या कर्ज वाटपाची आकडेवारी पुढीलप्रमो

truelines
DATE : __/__/____

* वारणा दुध व दुग्ध पदार्थ विक्री केंद्र :-

सदर विक्री केंद्रामार्फत कामगार कॉलनी-मध्ये घरपोच वारणा दुध विक्री सेवा दिली जाते तसेच तात्यासाहेब कोरेनगरमधिल संस्था व सभासदांना दुध पुरवठा केला जातो.

अहवाल सालात 1.15.241 लिटर्स दुध विक्री झाली असून सदर विक्री केंद्रामार्फत दूध व दुग्ध पदार्थांची एकूण रक्कम 69 लाख 12 हजाराची विक्री केली आहे.

* वारणा मिल्क पार्लर.

आपल्या भी वारणा सह. दुध उत्पादन संस्थांना भेट देण्याकरिता येणाऱ्या शासकिय, निमशासकिय शाळा, महाविद्यालय व कौटुंबिक सहली तसेच शिवपार्वती मंदिरास सतत भेट देत असतात सदर सहलींना वारणा दुग्धपदार्थांची चव चाखणेस व खरेदी करणेस सोयीस्कर होणेकरिता शिवपार्वती मंदिरासमोर अद्यावत व सुसज्ज वारणा मिल्क पार्लर विक्री केंद्र चालू केले आहे व त्यास उत्तम प्रतिसाद मिळत असून ग्राहकांची सदर पार्लरमध्ये असणाऱ्या सुविधा व मिळणाऱ्या आपुलकिच्या सेवे-बद्दल समाधान व्यक्त होत आहे. येथील विक्री 15.17.867 रु इतकी आहे.

निष्कर्ष

1] मागील वर्षाच्या एकूण सभासदांच्या संख्येची तुलना करता चालू वर्षी एकूण सभासदांची वाढ होऊन ती 12.65 %. इतकी आहे.

2] गेल्या सत्तावीस वर्षात ठेवीचा आलेख संस्थेने सतत उंचावत ठेवला आहे आणि गतवर्षीच्या तुलनेत अहवाल साठत ठेव वाढीचे प्रमाण 17.00%. इतके आहे.

3] गेल्या वर्षापेक्षा कर्ज वितरणात रु 7,31,41,422 /- वाढ झाली असून ही वाढ 18.68 %. इतकी झाली आहे.

4] गेल्या वर्षीच्या थकबाकीचा (278%) तुलनेत या वर्षी थकबाकीच्या प्रमाणात (37) 0.39% एवढी वाढ झाली असून संस्थेने अजून चांगल्या प्रकारे थकबाकीची वसूली करणे अपेक्षित आहे.

5] वरील संस्थेचा अहवाल पाहता उपलब्ध निधीची केलेली गुंतवणूक, उत्तम वसूली यामुळे व कर्जवाटपामध्ये झालेली वाढ यामुळे नफा क्षमतेत सुधारणा झाली आहे

संदर्भसूची

1] श्री. अमृत सेवक सहकारी पतसंस्था मर्यादित, तात्यासाहेब कोरेनगर.

2] सहकाराचा विकास - डॉ. रुपा शहा
डॉ. बी. एच. दामजी

3] वर्तमानपत्रे दै. सकाळ, दैनिक लोकमत.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

(2021-2022)

T.Y.B.A.

नोटीस

दिनांक :12 /02 /2022

इतिहास विषयाच्या बी.ए.भाग ३ या वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०२१-२०२२ मध्ये आपल्याला देण्यात आलेल्या विषयाप्रमाणे पहिल्या सत्रा करिता विभागांतर्गत घेण्यात येणारे (१० गुण) प्रोजेक्ट पूर्ण करून ३०मे २०२२ पर्यंत डॉ.रणजीत माने यांच्याकडे जमा करावे. सदर तारखेच्या आत प्रोजेक्ट देणे बंधनकारक राहील. प्रोजेक्ट न दिलेल्या विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मुल्यांकनाचे गुण विद्यापीठास पाठविले जाणार नाहीत याची सर्वांनी नोंद घ्यावी.

विभागप्रमुख

Head
Department of History,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Date: 11/02/2022

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **Field Project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2021-2022 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyala
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'स्वातंत्र्य सैनिक रत्नाप्पा कुंभार'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Atole Vinod Dhanaji
Mr. Bamane Sourabh Pandurang
Mr. Divekar Prathamesh Ashok
Mr. Khade Prakash Sakharam
Mr. Kumbhar Amruta Deepak
Mr. Mulla Irfan Gulab

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2021-2022)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'स्वातंत्र्य सैनिक रत्नाप्पा कुंभार' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **11 / 05 / 2022**

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Student/Investigator)

Mr. Atole Vinod Dhanaji
Mr. Bamane Sourabh Pandurang
Mr. Divekar Prathamesh Ashok
Mr. Khade Prakash Sakharam
Mr. Kumbhar Amruta Deepak
Mr. Mulla Irfan Gulab

प्रस्तावना

भारतात स्वातंत्र्यलढा ही भारतातील ब्रिटिश ईस्ट इंडिया कंपनी आणि नंतर युनायटेड किग्डमचे अधिपत्य घालवून स्वतंत्र, स्थायिक सरकार बनवण्यासाठी चळवळ होती. ब्रिटिश ईस्ट इंडिया कंपनीने व्यापाराच्या निमित्ताने भारतात आपला वसाहतवाद रुजविला. इ.स. १७५७ ते इ.स. १८५७ असा हा प्रदिर्घ काळ होता. त्यानंतर भारतावर व्यापारी अमंल प्रस्थापित केल्यानंतर ब्रिटिश साम्राज्याचे वर्चस्व भारताच्या उपखंडात प्रस्थापित झाले. इ.स.१८५७ च्या स्वातंत्र्य समरानंतर पुन्हा इ.स. १९४७ सालापर्यत भारतीय नागरीकांनी देशावरील ब्रिटिशांचे वर्चस्व झुगारुन देण्यासाठी ९० वर्षे संघर्ष केलेला आहे. जगातील सर्व वसाहतवादी सत्तांच्या विरोधातही भारतीय क्रांतिकारी लढले आहेत. या सर्वांच्या संघर्षातून आणि बालेदानातून १५ ऑगस्ट १९४७ रोजी अंतिमत: भारताला स्वातंत्र्य मिळाले.

हे स्वातंत्र्य मिळवून देण्यापेक्षा ज्यांचे खरेखुरे योगदान आहे अशा दुर्लक्षित व अप्रकाशित स्वांतत्र्य सैनिकांची माहिती सर्वानी व्हावी म्हणून हा चरित्रकोष तयार करण्यात आला आहे यामुळे सर्वांच्या प्रयत्नातून इतिहासाचा अमूल्य ठेवा पुढे यावा हीच अपेक्षा आणि उददेश आहे.

स्वातंत्र्य सैनिक रत्नाप्पा कुंभार यांचा कार्यकाल :— (१९३८- १९९८)

१५ सप्टेंबर, इ.स. १९०९	रत्नाप्पा कुंभार यांचा जन्म
२५ डिसेंबर १९३८	कोल्हापूरात शेत—सारा कमी करण्याच्या मागणीसाठीच्या मोर्चात सहभाग
३ जून १९३९	प्रजा परिष दनामक राजकीय पक्षाची स्थापना व त्यांच्या स्वातंज्य चळवळीत सामील
८ जुलै १९३९	त्यांना अटक झाली
२० डिसेंबर १९४३	बार्शी रेल्वेतून टपाल लुटण्यात बेत आखला
२९ डिसेंबर १९४३	बार्शी येथे टपालाच्या डब्यावर हल्ला.
२७ जुलै १९४४	जेजुरी देवस्थानावर दरोडा
१९४७	त्यांच्या वडींलाचे निधन
२५ डिसेंबर १९४७	अक्कलकोटच्या स्वातंज्याचा सत्याग्रह
८ मार्च १९४८	मुबंई प्रांतात सामील
१९५०	त्यांची लोकसभा सदस्य पदी निवड
१९५२	पहिल्या लोकसभेचे खासदार
१ ऑक्टोबर १९५५	पंचगंगा सहकारी साखर कारखाना उभारणी
१९६४	पाणी पुरवठा योजना
१७ फेब्रुवारी १९५१,	कॉन्सिल ऑफ एज्यूकेशन शिक्षण संस्था स्थापन केली.
१९५७	कोल्हापूरात कॉमर्स कॉलेज स्थापन केले
१९६०	कसबा सागाव येथे हायस्कूलची स्थापना
१९६३	कोरोची येथे रत्नदीप हायस्कूलची स्थापना
१९७१	नाइट कॉलेज ऑफ आट्स अॅन्ड कॉमर्सची स्थापना केली.
१९९०	महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालय महासंघाची स्थापना
२३ डिसेंबर १९९८	रत्नाप्पा कुंभार यांचे निधन.

स्वातंत्र्य सैनिक रत्नाप्पा कुंभार यांचे पूर्ववृत्तांत :—

रत्नाप्पांचा जन्म १५ सप्टेंबर १९०९ रोजी कोल्हापूर जिल्हातील निमशिरगांव या खेडेगावात कुंभार काम करणाऱ्या शेतकरी कुंटुबात झाला. त्यांचे वडिल भरमाप्पा व आई गंगुबाई होय. त्यांचे प्राथमिक शिक्षण त्यांच्या गावातच झाले. माध्यमिक शिक्षण हातकणंगले या तालुक्यांच्या गावी झाल्यावर १९२८ साली ते मॅट्रिकची परिक्षा उत्तीर्ण झाले व पुढील शिक्षणासाठी ते कोल्हापुरातील राजाराम महाविदयालयात गेले. कोल्हापूरच्या राजर्षी शाहू महाराजांनी कोल्हापूरात ज्ञानार्जनासाठी येणाऱ्या विदयार्थ्यांच्यासाठी स्थापन केलेल्या वीरशैव वस्तीगृहात राहून त्यांनी १९३३ साली बी.ए.ची पदवी संपादन केली. कायदयाच्या अभ्यासासाठी त्यांनी एल्. एल्. बीच्या पहिल्या वर्गात प्रवेशही घेतला. मुलगा चांगले शिकत असलेले पाहून त्या काळच्या चालीरीतीप्रमाणे वडिलांनी रत्नाप्पांचे लग्न ठरविले व मिरज तालुक्यातील गुंडेवाडी गावातील पार्वतीबाई यांच्याशी १९३४ साली रत्नाप्पांचा विवाह झाला.

डॉ. रत्नाप्पा भरमाप्पा कुंभार हे भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीत अग्रेसर असलेले इचलकरंजीतील स्वातंत्र्यसैनिक होते. स्वातंत्र्यानंतर डेक्कन स्टेटमधील २१ संस्थाने त्यांच्या नेतृत्वाखाली झालेल्या चळवळीमुळेच भारतीय संघराज्यात विलीन झाली ते भारताच्या मसूदा समितीचे सदस्य व घटनेच्या अंतिम मसुदयावर स्वाक्षरी करणाऱ्या व्यक्तींपैकी एक होते. ते पहिल्या लोकसभेचे खासदार, तसेच महाराष्ट्र विधानसभेत ६ वेळा निवडून गेलेले आमदार व महाराष्ट्र सरकारमधील गृहमंत्री अन्न व नागरी पुरवठा मंत्री होते. ते देशभक्त रत्नाप्पा कुंभार नावान परिचित होते.

स्वातंत्र्यलढयात सहभागी होण्यास प्रेरित घटना, प्रसंग —:

त्या काळात जोमात असलेल्या मिठाच्या सत्याग्रहामुळे भारतीय राजकीय वातावरण तापले होते. रत्नाप्पा एल. एल. बी बागल हे शेती व शेतीमालाचे ब्रिटिशांकडून होणारे शोषण व लूट या विषयांवर सभांमधून बोलत असत. रयतेच्या सत्य स्थितीचे बागल करीत असलेल्या विश्लेषणाने रत्नाप्पा त्यांच्याकडे आकर्षित झाले व कायदयाचा अभ्यासक्रम अर्धवट सोडून ते बागलांचे सहकारी बनले. २५ डिसेंबर १९३८ रोजी कोल्हापूरात शेत — सारा कमी करण्याच्या मागणीसाठी कोल्हापूरच्या संस्थांना विरूद्ध मोर्चा निघाला. त्याकाळी अस्तित्वात असलेल्या स्थानिक संस्थानांचे राज्यांत विहलनीकरण करण्याच्या मागणीसाठी करण्यात येणाऱ्या आंदोलनांमध्ये रत्नाप्पा आघाडीवर होते. ६ जून १९३९ रोजी जयसिंगपूर गावातील श्रीराम ऑईल मिल मध्ये प्रजा परिषद स्थापणेसाठी बैठक बोलवण्यात आली. माधवराव बागल, रत्नाप्पा, दिनपाकर देसाईसह अंदाजे दोन हजार लोक उपस्थित होते. बैठकीचे फलेस्वरूप संस्थान प्रजा परिषद या नावाचा राजकीय पक्ष स्थापण झाला व ते स्वातंत्र्य चळवळीत सामील झाले.

स्वातंत्र्यसैनिक रत्नाप्पा कुंभार यांची स्वातंत्र्यलढयातील कामगिरी —:

सुरूवातीला भूमिगत झाल्यावर त्यांनी त्यांची कचेरी मिरजे जवळच्या मालगाव जवळ असलेल्या दंडोबाच्या डोंगरावर असलेल्या बाबंण्णा धुळी यांच्या मळयात केली होती. तेथे त्यांना मदत करण्यासाठी कॉग्रंड एस. पी. पाटील सामील झाले. भूमिगत झालेले कार्यकर्ते गावातील चावडया जाळणे,रेल्वे स्टेशन जाळणे, टेलिफोनच्या तारा फोडणे, दारूचे गुत्ते जाळणे आदी घातपाती कारवाया करत, रत्नाप्पांनी या भूमिगत कार्यकर्त्यामध्ये एकसूत्रीपणा आणला. या भूमिगत चळवळीची सर्व आखणी आणि कार्यक्रम रत्नाप्पा या दंडोबाच्या डोंगराच्या कचेरीत ठरवत असत. त्यानंतर रत्नाप्पांच्या मार्गदर्शनाखाली अनेक घातपाती कार्यवाया झाल्या. पुढे या चळवळीच्या कामासाठी पैशाची चणचण जाणवू लागली. मिरजेजवळील मालगावात काही मोजक्या क्रांतीकाराकांची रत्नाप्पांच्या अध्यक्षतेखाली २० डिसेंबर १९४३ च्या सुमारास ३ दिवसांनी गुप्त बैठक झाली व यात बार्शी रेल्वेतून जाणारे इंग्रजांचे टपाल लुटण्याचा बेंत त्यांनी आखला गेला. रत्नाप्पा व त्यांच्या साथीदारांनी मिळून २९ डिसेंबर १९४३ रोजी बार्शी येथे टपोलाच्या डब्यावर हल्ला केला. ड्रायव्ह, फायरमन व गार्ड यांना पकडून त्यांना दोन ते तीन मैल लांब सोडून देण्यात आले. टपालच्या पिशव्या व थैल्या ताब्यात घेवुन सर्वजण पसार झाले. या लुटीत अनेक मौल्यवान वस्तुंबरोबरच एका शाळेच्या हिंदी परीक्षेच्या सर्टिफिकेट्सचा पुडका होता. तो पुडका कार्यकर्त्यांनी पोष्टाने त्या शाळेला परत पाठवला.

पुढे काही मोजक्या साथीदारांना सोबत घेवून रत्नाप्पांनी जेजुरी येथील खंडोबाच्या मंदिरातील जामदारखाना लुटण्याचा बेत आखला.

स्वातंत्र्य सैनिकांच्या कामगिरीचे स्वरूप —:

रत्नाप्पा कुंभार यांनी आंदोलनात सहभाग घेतला होता. तसेच त्यांनी भुमिगत कार्य ही केले होते. ते पुढीलप्रमाणे —:

१. आंदोलनात सहभाग —:

बैठकीचे फलस्वरूप संस्थान प्रजा परिषद या नावाचा राजकीय पक्ष स्थापण झाला व ते स्वातंत्र्य चळवळीत सामील झाले हा पक्ष ऑल इंडिया स्टेट पीपल्स कॉग्रेसशी संलग्न होता. ८ जुलै १९३९ रोजी त्यांना अटक झालीव दंडाची आणि कैदेची शिक्षा ठोठावली गेली. कुंभार, बागल, देसाई व इतरांना कोल्हापूरच्या तुरूंगात कैदेत ठेवून शिवाय त्यांना दंडही करण्यात आला. काही दिवसांनी सुटल्यावर रत्नाप्पा लगेच कॉग्रेसच्या अधिवेशनात सामील होण्याकरता मुंबईला गेले. याच अधिवेशनात चले जाव चा नारा दिला गेला. ब्रिटिश सरकारने कॉग्रेसच्या नेत्यांची धरपकड सुरू केली.

२. भूमीगत कार्य —:

ब्रिटिश सरकारने कॉग्रसच्या नेत्यांची धरपकड सुरू केल्यावर रत्नाप्पा रातोरात भूमिगत झाले व त्यांनी इंग्रज सरकारविरोधात लढाई सुरू ठेवली. भूमिगत झालेले कार्यकर्ते गावातील चावडया जाळणे, रेल्वे स्टेशन्स जाळणे, टेलिफोनच्रूा तारा फोडणे, दारूचे गुत्ते जाळणे आदी घातपाती कारवाया करत, रत्नाप्पांनी या भूमिगत कार्यकर्त्यांमध्ये एकसूत्रीपणा आणला. या भूमिगत चळवळीची सर्व आखणी आणि कार्यक्रम रत्नाप्पा मिरजजवळच्या खंडोबाच्या डोंगरावर ठरवत असत. त्यांनी २० डिसेंबर १९४३ रोजी बार्शी येथे टपालाच्या डब्यांवर हल्ला केला.

3:45

पंचेचाळीस सालच्या जानेवारीत पुढे कोर्टात 13 आरोपींवर खटला भरण्यात आला.ब्रिटिश सरकारने रत्नाप्पांबदल माहिती देणा–या अथवा त्याना पकडण्यात मदत करण्यांसाठी 20000 रूपयांचे बक्षीस जाहीर केले तरीसुदधा ते काही सापडले नाहीत. पुढील 6 वर्शे ते अज्ञातवासातच होते. त्यांनी सहकारी कांतिकारकांच्या सोबतीने लुटलेल्या पैशांचा वापर भूमिगत चळवळीच्या कामासाठी अत्यंत योग्य रीतीने केला.

प्राप्त पुरस्कार :–

१९८५साली रत्नाप्पा कुंभार यांना सामाजिक कार्यासाठी :''पदमश्री'' पुरस्कार सन्मानित करण्यात आले.१९९५साली ''सावित्रीबाई फुले पुणे'' विद्यापीठाने त्यांना सन्माननीय ''डी. लिट्'' ही पदवी दिली.

स्वातंत्र सैनिक रत्नाप्पा कुंभार यांचे प्रजा परिशदे मधील कार्य :–

प्रजा परिशदेने अक्कलकोट संस्थानाचे विजयसिंग राव राजे सरकारांना भारतात सामील होण्यासाठीच्या अनेक वेळा विनंत्या केल्या. परंतु संस्थानिक त्यास अनुकूल नव्हते. भोवटी रत्नाप्पांनी आरपारच्या लढाईला हात घातला व आपला विश्वासू

सहकारी गोपाळ बकरे यांना सत्याग्रहाच्या तयारीसाठी अक्कलकोटला पुढे घातले. 25 डिसेंबर १९४७ रोजी त्यात अक्कलकोटच्या स्वातंत्रासाठी सत्याग्रह करण्याचा ठराव मंजूर करून घेतला दुसरे दिवशी सत्याग्रहाचा आराखडा तयार करून त्यांची कामे करून दिली.

या सत्याग्रहाचा परिणाम अक्कलकोट संस्थान 8 मार्च१९४८साली भारताच्या मुंबई प्रांतात सामील झाले व अक्कलकोट हे सोलापूर जिल्हाचा एक तालुका झाला.

महात्मा गांधीचीर 30 जानेवारी १९४८ ला हत्या झाली. देशभरात निशेधाची लाट पसरलेली होती. कोल्हापूर सह काही संस्थानांत जातीय हिंसाचार वाढला होता. त्यातच सावंतवाडीला 14 फेब्रुवारी १९४८ रोजी रत्नाप्पाच्या अध्यक्षतेखाली प्रजा परिशदेचे तिसरे अधिवेशनास सुरवात झाली. सावंतवाडीला त्या आधी प्रजा परिशदेने विलिनीकरणासाठी अनेक आंदोलने केली होती. रत्नाप्पांनी आपल्या भाशणात विलिनीकरणाच्या प्रश्नावर जोर देत लढा अधिक तीव्र करण्याचे संकेत दिले व अधिक विलंब न लावता भारतात विलीन होण्यास सावंतवाडी संस्थानाच्या राजेसाहेबांना विनंती करण्याचा संमंधिचा ठराव करून मंजुर केला. 21 जानेवारी पर्यंत वाट पाहून 22 तारखेला जाहीर पत्रके वाटून आंदोलन करण्यात आले.

कोल्हापूर संस्थान :-

ब्रिटिश राजवटीच्या अंतानंतर झालेला काँग्रेसचा वाढता प्रभाव पहाता कोल्हापूर संस्थानाने सर्व समावेशक सरकार स्थापन करण्याची भूमिका घेतली व रत्नाप्पांना या सरकारात पद देउ केले. परंतु संस्थाने भारतात पूर्णपणे विलीन करण्याच्या भूमिकेवर रत्नाप्पा हे ठाम होते. त्यांनी या पदाचा राजीनामा दिला. नंतर त्यांना डेक्कन रीजनल काउन्सिलचे अध्यक्ष करण्यात आले व त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली पश्चिम महाराश्ट्रातील सगळी संस्थाने भारतात विलीन झाली.

स्वातंत्रोत्तर कातखंडानंतरची कामगिरी :-

रत्नाप्पा कुंभारांनी १९५२ साली खासदार झाल्यावर लगेचच भारतातील दुस-या सहकारी साखर कारखान्याची उभारणीच्या हालचाली इचलकरंजी येथे सुरू झाल्या. त्या काळात खाजगी उद्योग प्रचलित होते. सार्वजनिक अथवा सहकारी क्षेत्रातील उद्योग नव्हते. पिकलेल्या उसाचा गूळ करून गुजराती व्यापा-यांना विकणे एवढेच प्रचलित होते. रत्नाप्पांनी सहकारी साखर कारखाना उभारणीसाठीचा अभ्यास केला व सरकारी परवानगीसाठीच्या हालचाली करून प्रस्ताव सादर केला. 3 वर्शाच्या अथक परिश्रमानंतर त्यांनी 1 ऑक्टोंबर १९५५ रोजी सहकारी तत्त्वावरच्या पंचगंगा सहकारी साखर कारखान्याच्या

उभारणीचा परवाना मिळाला. भोतीच्या विकासासाठी पाणी खत अवजारे तांत्रिक ज्ञान भोतमालाच्या किमती यांबरोबरच खेडयातून भोतीवाडयात जाणा–या पाणंद रस्त्यांची बांधणी आणि दुरूस्ती करण्यावर त्यांनी भर दिला. पुढच्या काळात त्यांनी एक सहकारी बँक व ग्राहक सोसायटीही स्थापन केली. रत्नाप्पा कुंभार यांनी स्थापन केलेली सहकारी सूतगिरणी यड्राव येथे सुरू आहे. रत्नाप्पा कुंभार यांनी भोतक–यांकडून कापूस विकत घेवून त्यावर प्रकिया करणा–या जिनिंग फॅक्ट–यांचे जाळे उभे केले. विदर्भामध्ये कापूस उत्पादक भोतक–यांना भरभरटीचे दिवस आले.

शिक्षण संस्था :–

१९५१ साली कोल्हापूर संस्थान भारतात विलीन झाल्यावर या संस्थानाच्या वतीने चालवले जाणारे भाहाजी कायदा महाविद्यालय अनाथ झाले व आर्थिक मदत थांबल्यामुळे अधोगतीस आले होते. रत्नाप्पा कुंभारांनी ''कॉन्सिल ऑफ एज्युकेशन'' नामक शिक्षण संस्था 17 फेब्रुवारी १९५१ रोजी स्थापन करून या संस्थेमार्फत भाहाजी कायदा महाविद्यालय दत्तक घेतले. ते या संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष आहेत. साली त्यांनी कोल्हापुरात ''कॉमर्स कॉलेज'' स्थापन केले. साली त्यांनी ''कसबा सांगाव'' येथे दादासाहेब मगदूम हायस्कूलची स्थापना केली. १९६३ साली त्यांनी कोरोची गावात

रत्नदीप हायस्कूल उभारले. दिवसा काम करणा–या मुलांसाठी त्यांनी कोल्हापुरात रात्र महाविद्यालयाची कल्पना मांडून ''नाइट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अॅन्ड कॉमर्सची'' स्थापना १९७१ साली केली. १९९० साली रत्नाप्पा कुंभार यांच्या अध्यक्षतेखाली ''महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालय महासंघाची'' स्थापना झाली.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'स्वातंत्र्य सैनिक संभाजीराव जाधव यांचे गोवा मुक्ती लढ्यातील योगदान'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Nangare Kiran Vilas
Mr. Panhalkar Shameer Mohiddin
Mr. Patil Priyanka Dilip
Mr. Patil Shubham Uttam
Mr. Patil Vaibhav Suresh
Mr. Raskar Shridhar Ravso

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavi...
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2021-2022)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

''स्वातंत्र्य सैनिक संभाजीराव जाधव यांचे गोवा मुक्ती लढ्यातील योगदान' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **11 / 05 / 2022**

(Student/Investigator)

Mr. Nangare Kiran Vilas
Mr. Panhalkar Shameer Mohiddin
Mr. Patil Priyanka Dilip
Mr. Patil Shubham Uttam
Mr. Patil Vaibhav Suresh
Mr. Raskar Shridhar Ravso

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

गोवामुक्ती लढ्यातील स्वातंत्र्य सैनिक साथी

संभाजीराव जाधव

❖ *स्वातंत्र्य प्राप्तीनंतर भारतामध्ये लोकशाही समाजवादी समाज समाजरचना निर्माण करण्याचे नवे ध्येय सेवादलाने स्वीकारले. स्वातंत्र्यपूर्व काळात स्वातंत्र्य सैनिकाचा पुरवठा करणे हे राष्ट्र सेवादलाचे ध्येय होते. तर स्वातंत्र्य प्राप्तीनंतरच्या काळात समता सैनिक तयार करणे हे नवे ध्येय राष्ट्र सेवादलाने स्वीकारले. या नव्या ध्येयपूर्तीच्या काळातही संभाजीरावांनी स्वत्त:ला झोकून दिले.*

भारताच्या स्वातंत्र्य लढ्यासाठी स्वातंत्र्य सैनिकाचा पुरवठा करण्याचे ऐतिहासिक कार्य राष्ट्र सेवा दलांचे केले. या राष्ट्र सेवा दलाने बेचाळीसच्या मंतरलेल्या दिवसात भूमिगत चळवळीचे श्वसन केंद्र म्हणून कार्य केले.

क्रांतीसिंह नाना पाटील याच्या भूमिगत तुफान सेनेस जनगत राष्ट्र सेवा दलाने नव्या स्वातंत्र्य सैनिकाचा पुरवठा केला. या राष्ट्र सेवा दलाच्या शाखेवर रोज सायंकाळी शेकडो हजार तरुण- तरुणी एकत्र जमून राष्ट्र ध्वजासमोर संघटित होत असत. सुट्टीच्या दिवसात सेवा दलाच्या कार्यकर्त्यांची प्रशिक्षण शिबिरे आयोजित केली जात. 1942 ते 1947 या कालखंडात तालुक्या तालुक्यातून अशी अनेक दस्त - नायक आणि शाखानायक शिबिरे संघटित करण्यात आली. संभाजीराव जाधव 1942 साली 12 वर्षाचे कुमार सैनिक या नात्याने या शिबिरातून सहभागी झाले.

सत्याग्रह करून तुरुंगात जाण्याच्या तयारीने 300 कार्यकर्त्यांचे 3 दिवसांचे शिबीर कोल्हापूर संस्थानच्या हद्दीबाहेर सांगली संस्थानातील नांद्रे या गावी येरला नदीच्या तीरावर आयोजित करण्यात आले. जयसिंगपूर येथून आलेल्या सेवा दल सैनीकातून संभाजीराव जाधव हे या शिबिरात सहभागी झाले होते.

जातीधर्म निरपेक्ष समाजवादी विचारांचा कट्टर सैनिक

स्वातंत्र्यानंतर संयुक्त महाराष्ट्रची जि चळवळ झाली त्या

चळवळीत सुद्धा संभाजीरावांनी ते पट्टीचे शिक्षक होते पण

त्यांनी समर्पित भावनेने समाजसेवेला प्रारंभ करताना

शिक्षकी पेशाचा राजीनामा देऊन समाजासाठी जे अति

चांगले विधायक असेल ते करण्यास सुरुवात केली

सामाजिक राजकीय क्षेत्रातील त्यांचे काम हे निरपेक्ष म्हणावे लागेल.

गोवा स्वातंत्र्य संग्रामात संभाजीरावांनी आघाडीवर राहण्याची कायम भूमिका घेतली. स्वातंत्र्य नंतर देशात 1952 च्या सुमारास अन्नधान्य दरवाढी विरोधात सत्याग्रह झाला. या सत्याग्रहात एस. एम. जोशी यांच्याबरोबर संभाजीरावांनी तुरुंगवास सुद्धा भोगला. कोल्हापुरात मेट्रिक च्या परीक्षेला जातो म्हणून घराबाहेर पडलेले संभाजी राव यांनी अगदी कमी वयात देश सेवेला प्रामाणिक हेतूने झोकून दिले. त्या काळात त्यांनी मेट्रिक ची परीक्षा सोडून थेट पुणे गाठले तेथून त्यांनी एस. एम. जोशी यांच्या सोबत समवेत अनेक लढ्यात भाग घेतला. पक्क्या समाज वादी विचारांचा हा माणूस काम समाजासाठी धडपडत राहिला.

स्वंतंत्र्य नंतर संयुक्त महाराष्ट्रची जी चळवळ झाली त्या चळवळीत सुद्धा संभाजी रावांनी स्वत:ला झोकून दिले. ते पट्टीचे शिक्षक होते पण त्यांनी समर्पक भावनेने समाज सेवेला प्रारंभ करताना शिक्षक पेशाचा राजीनामा देऊन समाजासाठी जे अति चांगले विधायक असेल ते करण्यास सुरुवात केली. सामाजिक, राजकीय, क्षेत्रातील त्यांचे काम हे निरपेक्ष च म्हणावे लागेल. जेष्ठ स्वातंत्र्यसेनानि जयप्रकाश नारायण यांच्या सोबत त्यांनी 1954 च्या सुमारास हडपसर येथे झालेल्या सम दानाच्या चळवळीत भाग घेतला होता.

संभाजीराव जाधव (बापू)

कितीतरी लोक या पृथ्वीतलावर जन्मतात आणि मरतात पण फार थोडे लोक आपल्या जीवनात असे काही काम करतात की ते समाजाला आदर्श घालून देतात मानवतेची शिकवण देतात आणि अजरामर होतात. त्यातील हे आमचे बापू आहेत. ते अनमोल जीवन जगून अजरामर झाले.

बापू एक आदर्श शिक्षक होते. ते सामाजिक कार्यात ही भाग घेत होते. बापू फक्त ते कुटुंबाचे बापू नव्हते तर ते सर्व समाजाचे बापू होते. बापू म्हणजे एक आदर्श मानव, आदर्श पिता, आदर्श शिक्षक, आदर्श समाजसेवक, आदर्श स्वातंत्र्य सैनिक अशी अनेक रुपे पाहावयास मिळतात. बापूंच्या चेहऱ्यावरील तेज, सात्विकता, समाधान, स्मजाबद्दलची धडपड, तळमळ असे गुण त्यांच्या व्यकितीमत्वात होते.

आज अल्पकाम करून व काम न करताही अनेक साईज मध्ये डिजिटल वे झळकणारे लुंगेसुंगे नेते व कार्यकर्ते ग्ल्लोगल्ली आढळतात त्यांचे चेहरे बघून चीड येते पण डिजिटल बोर्डावर न जाता प्रेमाने साऱ्यांना जिंकून घेतलेला एक माणूस आमच्यात होता. आमच्या हृदयात कायमचे वास्तव करून आजही आहे तो म्हणजे साथी संभाजी राव जाधव (बापू).

समाजवादी विचारसरणीचे सत्यशोधकी साथी

संभाजीराव जाधव

समाजवादी साथी गाती एका आवाजात चलउचल हत्यार गड्या होऊन हुशार तुला नव्या जगाची आण ! सदैव सैनिका पुढेच जयचे , न मागुती तुवा कधी फिरायचे ...

एक कार्यकर्ता, अभ्यासू शिक्षक, जन्मभर खादित वावर, सेवादल कार्य, समाजवादी आंदोलनात सहभाग, यातून कुटुंबाकडे लक्ष द्यायला जरा सुद्धा वेळ नसावा. शाहू, फुले, आंबेडकरांचे संस्कार त्यांच्या विचारांचा पगडा व साधना रचना हेच जनु जीवनकार्य. शिक्षक म्हणून काम करता करताच राष्ट्रीय विचाराने भारून सेवादलात लाठी काठी झेलण्यात सक्रिय सहभाग. फिरंग्यांनी गोवा व्यापलेला, भारताला स्वातंत्र्य मिळून कैक वर्ष लोटली तरी पोर्तुगीज गोव्यातून हालत नव्हते. प्रत्यक्षात लष्करी कारवाई पूर्वी तेथे गांधीवादी पद्धतीत लढे, सत्याग्रह झाले.

गोवामुक्ती संग्रामात सहभागी होताना त्यांनी घरी बंधू शिवबाला लिहिले की, "आता मी तिकडेच फिरंग्यांच्या गोळीने शहीद झाल्याचे समजले तरी अविचल होऊ नका. देशप्रेमाने भारून अंगिकारलेल्या लढ्यात प्राणांची आहुती देण्याची तयारी ठेऊनच उतरतोय. इतरांना सांभाळा." अशी निर्वाणीची तयारी नव्हे तर 'सरको बांधा है हमने कफन साथीयो' हाच निर्धार. मातोश्री सांगत. इंग्रजांच्या विरुद्ध स्वातंत्र्य काळात तारा तोडल्या, पोलिस पकडण्यासाठी आले तेव्हा बापूंना गादीत गुंडाळून अंधाऱ्या खोलीत लपवले होते. हे लहानपणी ऐकत असू ते सत्यच होते हा इतिहास समजून चुकलो.

त्यांच्या छोटयाशा बापू कुटीमध्ये सगळे नेते व कार्यकरत्यांची वर्दळ असे त्यामध्ये एस. एम. जोशी, बापू काळदाते, पन्नालाल सुराणा, ना. ग. गोरे या मान्यवरांपासून तालूका, जिल्हास्तरावरचे कार्यकर्ते येत. आणीबाणीच्या काळात तर ती हक्काची लपण्याची गुहा होती आणि इथ सर्वांचा यथायोग्य पाहुचार ही होई. साधी राहणी, नम्र विचारसरणी, मृदु वाणी, सत्यशोधकी विचार त्यांना प्रिय होते.

स्वातंत्र्यसैनिक चरित्रकोश

मुक्त मौखिक मुलाखतीसाठी विचारावयाचे प्रश्न

- स्वातंत्र्य सैनिकाचे संपूर्ण नाव - संभाजीराव गणपतराव जाधव
- पत्ता - पहिली गल्ली जयसिंगपूर ता. शिरोळ जि. कोल्हापूर
- जन्म तारीख - 1 जानेवारी 1931
- शिक्षण - मेट्रिक, एफवाय आर्ट्स
- व्यवसाय - 1968 पर्यन्त प्राथमिक शिक्षक, राजकारण सहभागासाठी शिक्षकी पेशाचा राजीनामा, प्रगतशील शेतकरी व सामाजिक, राजकीय कार्यकर्ता
- शिक्षण व बालपण - जयसिंगपूर, मेट्रिक नंतर महाविद्यालयातील सहभागापर्यंत समाजवादी चळवळ, राष्ट्र सेवा दल विचारांच्या प्रभावाखाली वाटचाल
- सक्रिय राजकरणात व चळवळीत पदार्पण - 1952 साली विदयार्थी दशेत एस एम जोशी यांच्या धान्य भाववाढ सत्याग्रहात सामील. एक महिन्याची येरवडा जेलची सजा एस एम जोशी यांच्या समवेत
- गोवा मुक्ति लढा - 1952 पासून आझाद गोमंतक दलाचे विश्वनाथ लवंदे सर व प्रा. श्याम येडेकर यांच्या संपर्कात जयसिंगपूर तुकडीचे नेतुर्त्व करून गोवा मुक्ति लढ्यात प्रत्यक्ष सहभाग
- कछ मुक्ति लढा - 1968 साली शिक्षकी पेशाचा राजीनामा देऊन समाजवादी नेते मधु लिमये यांच्या समवेत कछ सत्याग्रहात सहभाग
- आणीबाणी विरोधी लढा - 1976 साली आणीबाणी काळात अटक जयप्रकाश जयंती कार्यक्रम उदगाव येथे साजरा करता डी. एस. पी. कोल्हापूर यांच्याकडून अटक
- निवडनुकीत सहभाग - शिरोळ विधानसभा 1972 समाजवादी पक्षातर्फे अधिकृत उमेदवार म्हणून निवडणूक लढवली

➢ पाणी प्रश्न शेतकरी चळवळीत सहभाग - 1) काळमवाडी धरणाचे व पाटाचे पाणी शिरोळ तालुक्यातिल 11 गावांना मिळावे यासाठी शेतकऱ्यांसोबत सत्याग्रह व अटक सन 1994.

2) जयसिंगपूर रिंगरोड पतकराविरूद्ध सत्याग्रह सभामोर्च्यात सहभाग सन 1992

3) 1972 च्या दुष्काळात जयसिंगपूर धान्य गोडावणवर 10000 शेतकरी नागरिकांचा सत्याग्रही मोर्चाचे नेतुर्त्व अटक व सुटका

4) पश्चिम महाराष्ट्र साखर कारखान्याच्या अन्यायाविरुद्ध उस करी शेतकरी आंदोलनात शेतकऱ्यांच्या वतीने सतत सहभाग. सन 1993

5) आणा हजारे प्रणीत भ्रष्टाचार निर्मूलन समितीचा जिल्हा निमंत्रक सन 1996. 1996 1997 मध्ये भ्रष्टाचार विरोधी अभियानाचे कोल्हापूर जिल्ह्यात एकत्र कार्य.

6) महिलांसाठी आंदोलनता सहभाग औरंगाबाद परिषदेस 100 महिलांसाह उपस्थीती सन 1995

7) गोवा मुक्ति लढा, कछ लढा समाजवादी आंदोलन राष्ट्र सेवा दलाची चळवळ शेतकरी शेतमजूर लढा आंदोलन इत्यादि सामाजिक व राजकीय लढे वैचारिक चर्चा व लढ्यात सहभाग

खास. राजू शेट्टी व खा. भगवानराव भवाळकर, विनोद घोरडिया, विजय मगदूम यांच्या उपस्थितीत जयसिंगपूर भूषण पुरस्काराने सन्मानीत साथी संभाजीराव जाधव (बापू)

बापूंच्या खादी भांडारतर्फे मा. राजेंद्र पाटील-यड्रावकर यांच्या हस्ते तत्कालीन नगराध्यक्षा सावित्री कुंभार यांचा सत्कार करण्यात आला. सोबत दे.भ. ल.क. अकिवाटे, श्री. खांडेकर, मदनावली चौगुले.

रक्तदान शिबीर प्रसंगी उद्यान पंडित गणपतराव पाटील यांनी भेट दिली त्यावेळी त्यांचा सत्कार करताना संभाजीराव जाधव (बापू) सोबत महेंद्र बागी, श्री. राजमाने, ॲड. चौगुले व इतर मान्यवर.

उपोषण समाप्तीवेळी बापूंच्यासह डॉ. चिदानंद आवळेकर यांचा जाधव परिवाराच्यावतीने सत्कार करताना कु. सुप्रिया पाटील ,सौ. रचना नलवडे व इतर.

उपोषणाच्यावेळी थोर समाजवादी विचारवंत भाई वैद्य हे डॉ. आवळेकर यांच्या हॉस्पिटलमध्ये संभाजीराव जाधव (बापू) यांची भेट घेऊन त्यांच्याशी चर्चा करीत असताना.

उपोषण समाप्तीवेळी आम. डॉ. आप्पासाहेब उर्फ सा.रे. पाटील हे बापूंना सरबत देऊन उपोषण समाप्त झाल्याचे जाहीर करण्याचे सांगत असताना.

जनता दलाच्या जाहीर सभेत मार्गदर्शन करताना प्रा. मधू दंडवते, व्यासपीठावर अध्यक्ष संभाजीराव जाधव (बापू), ॲड. ए.ए. चौगुले व इतर मान्यवर.

जेष्ठ धनवंतरी डॉ. जे.जे. मगदूम हे बापूंचा हार घालून सत्कार करताना.

कै. जयप्रकाश संभाजीराव जाधव

कै. सौ. सुशिला संभाजीराव जाधव

कै. रणजित संभाजीराव जाधव

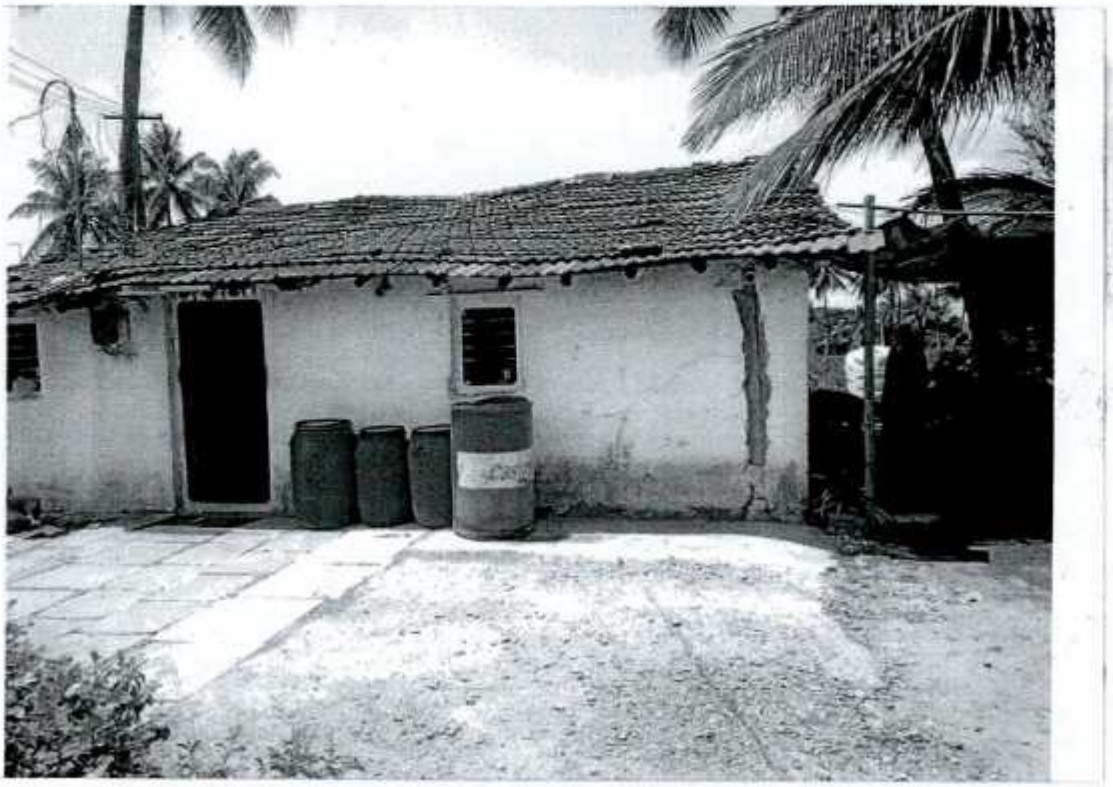
स्व. संभाजीराव जाधव (बापू) यांच्या स्नुषा श्रीमती हेमलता जाधव, नातू धीरज जाधव, नात कु. भाग्यश्री जाधव

जयसिंगपूर भूषण पुरस्कार समारंभ प्रसंगी बापूंच्या सोबत त्यांच्या कन्या सौ. रचना नलवडे, अमरसिंह नलवडे, सौ. मीना शिऊडकर, कु. सुप्रिया पाटील, धीरज जाधव, श्री. पाटकर, श्री. एन.डी. पाटील, विराज नलवडे, सौ. साधना पाटील, शुभम शिंदे, सौ. शैलजा शिंदे सरकार.

निसर्गोपचार जनजागृती आरोग्यवर्धक प्रशिक्षण शिबीर उद्घाटन कार्यक्रमप्रसंगी बोलताना बापू, व्यासपीठावर इतर मान्यवर.

स्वातंत्र्यसैनिक चरित्रकोश

मुक्त मौखिक मुलाखतीसाठी विचारवयाचे प्रश्न

- स्वातंत्र्यसैनिकाचे संपूर्ण नाव - रघुनाथ गणपतराव नाशिक
- स्वातंत्र्यसैनिकाचे वय (हयात असल्यास) -
- पेन्शन सुरु असल्यास पेन्शन नंबर -
- मुलाखत देणाऱ्यांचे नाव -
- स्वातंत्र्य सैनिकाशी असलेला नातेसंबंध -
- स्वातंत्र्यसैनिकाचा संपूर्ण पत्ता -
- स्वातंत्र्यसैनिकाचा कार्यकाल -
- स्वातंत्र्यसैनिकाचा पूर्ववृत्तांत -
- स्वातंत्र्यलढ्यात सहभागी होण्यास प्रेरित घटना,प्रसंग -
- स्वातंत्र्यसैनिकाची स्वातंत्र्यलढ्यातील कामगिरी -
- स्वातंत्र्यसैनिकाच्या कामगिरीचे स्वरूप -

  (आंदोलन सहभाग, भूमिगत कार्य, इतर सहाय्यकारी कार्य)
- प्राप्त पुरस्कार -
- स्वातंत्र्यसैनिकाचे प्रजापरिषदमधील कार्य -
- स्वातंत्र्योत्तर कालखंडानंतरची कामगिरी -
- मृत्यू (कारण,दिनांक,ठिकाण) -

(सदर प्रश्नावली ही एक नमुना स्वरुपात असून स्वातंत्र्यसैनिकाकडून उपलब्ध होणाऱ्या माहितीवरून इतर प्रश्न तयार करून विचारावेत.)

- **माहिती प्राप्त करण्याची साधने-**

(वारसांच्या मुलाखती,इतर व्यक्तींच्या मुलाखती,प्रश्नावली,सर्वेक्षण,शासनाकडून प्राप्त पुरस्कार, तामपट, लिखित संदर्भ साधने(उपलब्ध असल्यास) वृत्तपत्रातील कात्रणे, चरित्र, आत्मचरित्र, नियतकालिक, साप्ताहिक, वार्षिक यातील नोंदी, मौखिक माहिती,इतर संदर्भ पुस्तकातील कार्याच्या नोंदी, गॅझेटियर, इंटरनेट साधनांद्वारे प्राप्त माहिती,फोटो इ.)

कोल्हापूर संस्थान
प्रजा परिषदेतील
रत्नाप्पा कुंभार यांचा सहभाग
रामलिंग स. कुंभार

BRK College of Commerce, Kolhapur
D.R.K. College of Commerce, Kolhapur
भेट द्या

Bol Bhidu
पंचगंगेच्या खोऱ्यात सहकार फुलवणारे ...
भेट द्या

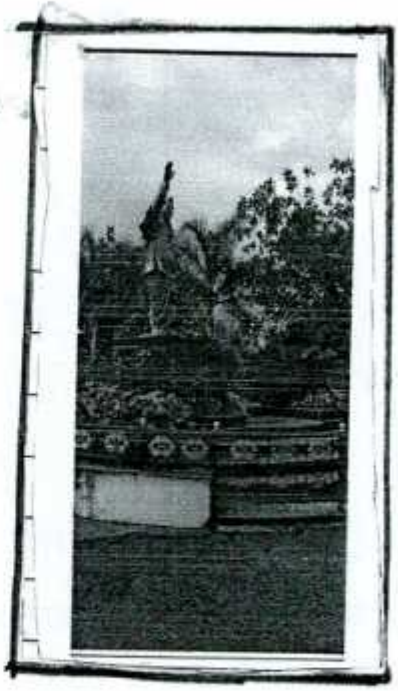
रत्नाप्पा कुंभार यांचा मत्यू :-

रत्नाप्पा कुंभार यांचे 23 डिसेंबर१९९८च्या सकाळी वयाच्या 86 व्या वर्शी हृदयाघाताने निधन झाले. त्या काळचे मुख्यमंत्री मनोहर जोशी यांच्या उपस्थितीत भासकीय इतमानात त्यांचा अंतिम संस्कार करण्यात आला. रत्नाप्पा कुंभार यांच्या निधनानंतर त्यांनी उभारलेल्या सहकारी साखर कारखान्यास त्यांचे नाव देण्यात आले. आता हा साखर कारखाना ''देशभक्त रत्नाप्पा कुंभार पंचगंगा सहकारी साखर कारखाना मर्यादित'' या नावाने ओळखला जातो. कोल्हापूरच्या वाणिज्य महाविद्यालयाचेही ''देशभक्त रत्नाप्पाण्णा कुंभार वाणिज्य महाविद्यालय''असे नामांतर झाले.

पुढे रात्रीच्या वेळी निवडक साथीदारांना घेवून रत्नाप्पांनी जेजुरी देवस्थानावर दरोडा घातला. तेथील सेवेकरी गाढ झोपेत असताना त्यांच्यावर हल्ला करून त्यांना मारहाण केली व पुजा-याकडून मंदिरातील जामदारखान्यातील तिजोरीच्या किल्ल्या घेउन खजिना उघडला. तिजोरीत इंदुरचे होळकर ग्वाल्हेरचे शिंदे आणि पुण्याचे पेशवे व इतर धनिकांनी खंडोबाला दिलेल्या सोन्याच्या रत्नांच्या कुडया माणिकाचे खडे पानडया लाकडया कडी मोत्याचे तुरे कंबरेचे छल्ले शिरपेच देवाचे मुखवटे जडवाहीर सोन्याच्या मूर्ती असे कोटयवधी रूपये घेउन हे सर्वजण पळून गेले.

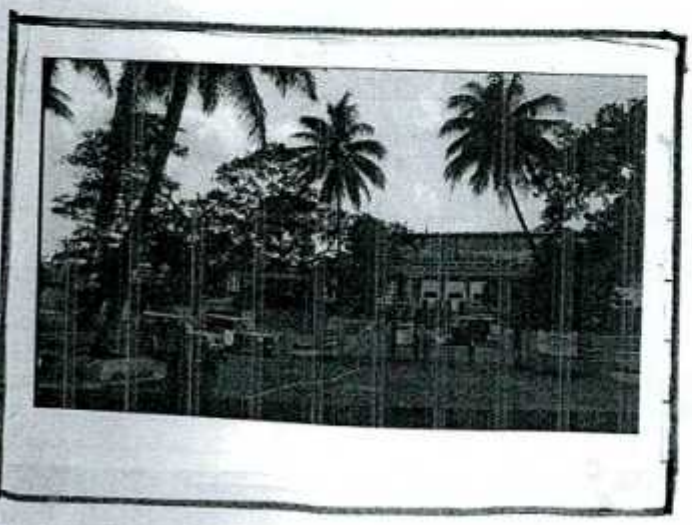
पोलिसांनी या दरोडयाचा तपास लावला व रत्नाप्पा कुंभार सोडून बाकीच्या सर्व आरोपींना पकडण्यात पोलीस य''स्वी झाले. एकोणीसशे

Facebook
D. M. HighSchool & Jr. Collage, Sangaon - Home | Facebook
Visit

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'स्वातंत्र्य सैनिक आदगोंडा देवगोंडा पाटील '

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Yadav Swapnil Dipak
Mr. Koli Digambar Anil
Mr. Mane Aniket Ashok
Mr. Adhav Sanjeevani Dayanand
Mr. Patil Vaibhav Vasant
Mr. Malkari Swapnil Adinath

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2021-2022)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

''स्वातंत्र्य सैनिक स्वातंत्र्य सैनिक आदगोंडा देवगोंडा पाटील' या विष्यावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **11 / 05 / 2022**

(Student/Investigator)

Mr. Yadav Swapnil Dipak
Mr. Koli Digambar Anil
Mr. Mane Aniket Ashok
Mr. Adhav Sanjeevani Dayanand
Mr. Patil Vaibhav Vasant
Mr. Malkari Swapnil Adinath

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

स्वातंत्र्य सैनिक

आदगोंडा देवगोंडा पाटील.

रत्नाप्पाण्णा कुंभार या स्वातंत्र्यसैनिक बरोबरचे कार्य याची थोडक्यात माहिती–

रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांचा जन्म १५ सप्टेंबर १९०९ मध्ये निमशिरगाव , कोल्हापूर जिल्हयामध्ये झाला. डॉ. रत्नप्पाण्णा कुंभार हे भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीत अग्रेसर असलेले इचलकरंजीतील स्वातंत्र्यसैनिक होते. स्वातंत्र्यानंतर डेक्कन स्टेटमधील २१ संस्थाने त्यांच्या नेतृत्वाखाली झालेल्या चळवळीमुळेच भारतीय संघराज्यात विलिन झाली. त्यामध्ये आदगोंडा पाटील यांचे महत्वाचे कार्य

रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांची भारतीय स्वातंत्र्य चळवळ–

रत्नाप्पाण्णा एल.एल. बी च्या पहिल्या वर्गात असताना १९३४ साली कोल्हापूरात माधवराव बागल हे शेती व शेतीमालाचे ब्रिटीशांकडून होणारे शोषण व लेट या विषयावर सभांमधून बोलत असत. सत्यस्थितीचे बागल करीत असलेल्या विश्लेषणाने रत्नाप्पाण्णा त्यांच्याकडे आकर्षित झाले व कायदयाचा अभ्यासक्रम अर्धवट सोडून ते बागलांचे सहकारी बनले. २५ डिसेंबर १९३८ रोजी कोल्हापूरात शेतसारा कमी करण्याच्या मागणीसाठी कोल्हापूरच्या संस्थांना विरूध्द मोर्चा निघाला. त्याकाळी अस्तित्वात असलेल्या स्थानिक संस्थानांचे राज्यात विलिनीकरण करण्याच्या मागणीसाठी करण्यात येणा–या आंदोलनांमध्ये रत्नाप्पा आघाडीवर होते. ६ जेन १९३९ रोजी जयसिंगपूर गावातील श्रीराम ऑईल मिल मध्ये प्रजापरिषद स्थापनेसाठी बैठक बोलविण्यात आली.

माधवराव बागल, रत्नाप्पाण्णा कुंभार दिनकर देसाई सह अंदाजे दोन हजार लोक उपस्थित होते. बैठकीचे फलस्वरूप सेस्थान न्रजा परिषद या नावाचा राजकीय पक्ष स्थापन झाला. व ते स्वातंत्र्य चळवळीत सामील झाले. हा पक्ष ऑल इंडिया स्टेट पीपल्स कॉंग्रेसशी संलग्न होता. ८ जुलै १९३९ रोजी त्यांना अटक झाली व देडाची आणि कैदेची शिक्षा ठोठावली गेली. कुंभार, बागल, देसाई व इतरांना कोल्हापूरच्या तुरूंगात कैदेत ठेवून शिवाय त्यांना दंडही करण्यात आला. काही दिवसांनी सुटल्यावर रत्नाप्पाण्णा कुंभार लगेच कॉंग्रेसच्या अधिवेशनात सामील होण्याकरिता मुंबईला गेले. याच अधिवेशनात चले जावचा नारा दिला गेला. रत्नाप्पाण्णा कुंभार व आदगोंडा पाटील रातोरात भूमिगत झाले व त्यांनी इंग्रज सरकारविरोधात लढाई सुरू ठेवली.

सुरूवातीला भूमिगत झाल्यावर त्यांनी त्यांची कचेरी मिरजे जवळच्या मालगाव जवळ असलेल्या दंडोबाच्या डोंगरावर असलेल्या बाबंण्णा धुळी यांच्या मळयात केली होती. तेथे त्यांना मदत करण्यासाठी कॉंग्रेड एस. पी. पाटील सामील झाले. भूमिगत झालेल कार्यकर्ते गावातील चावडया जाळणे, दारूचे गुत्ते जाळणे, रेल्वे स्टेशन्स जाळणे, टेलिफोनच्या तारा तोडणे आदी घातपाती कारवाया गरत, रत्नाप्पाण्णी या भूमिगत कार्यकर्त्यांमध्ये एकसूत्रीपणा आणला. या भूमिगत चळवळींची सर्व आखणी आणि कार्यक्रम रत्नाप्पाण्णा कुंभार या दंडोबाच्या डोंगरावरच्या कचेरीत ठरवत असत. त्या नंतर रत्नाप्पांच्या मार्गदर्शनाखाली अनेक घातपाती कारवाया झाल्या त्यामध्ये आदगोंड पाटील होते.

मिरजेजवळील मालगावात काही मोजक्या क्रांतीकारकाची रत्नाप्पांच्या अध्यक्षतेखाली २० डिसेंबर १९४३ च्या सुमारास ३ दिवसांची गुप्त बैठक झाली व यात बार्शी रेल्वेतून जाणारे इंग्रजांचे टपाल लुटण्याचा बेत त्यांनी आखला होता. क्रांतीकारी युवकांनी रत्नाप्पांच्या नेतृत्वाखाली २९ डिसेंगर १९४३ रोजी बार्शी येथे टपालाच्या डब्यावर हल्ला केला. टपालाच्या पिशव्या व थैल्या ताब्यात घेवून सर्वजण पसार झाले. या लुटीत अनेक मौल्यावान वस्तूंबरोबरच एका शाळेच्या हिंदी परीक्षेच्या सर्टीफिकेटसचा पुडका होता. तो पुडका कार्यकत्यांनी पोस्टाने शाळेत परत पाठविला.

श्री आदगोंडा देवगोंडा पाटील व काही मोजक्स साथीदारांना सोबत घेवून रत्नाप्पाण्णांनीी जेजुरी देवस्थानावर दरोडा घातला. तेथील सेवेकरीवर हल्ला करून तिजोरीच्या किल्ल्या घेवून खजिना उघडला. इतर धनिकांनी खंडोबाला दिलेल्य सोन्यच्या , रत्नांच्या कुडया, माणिकचे खडे, पानडया लाकडया, कंठी मोत्यांचे तुरे, कंबरेचे छल्ले व देवांचे मुखवटे असे कोटयावधी रूपये किमतींचे दागिने घेवून ते सर्वजण पळून गेले. पोलिसांनी रत्नाप्पाण्णा कुंभार व आदगोंडा पाटील यांना सोडून बाकीच्या सर्व आरोपींना पकडण्यात पोलिस यशस्वी झाले. रत्नाप्पाण्णा कुंभारांनी व आदगोंडा पाटील सहकारी क्रांतीकारकांच्या सोबतीने लुटलेल्या पैशाचा वापर भूमिगत चळवळीच्या कामासाठी अत्यंत योग्य रितीने केला.

संस्थाने विलिनीकरणाची चळवळ–

१५ ऑगस्ट, १९४७ रोजी ब्रिटीशांनी भारत देशातील ५६५ संस्थानातील राजेशाही अबाधित ठेवून भारताला स्वातंत्र्य देण्याची घोषणा केली होती. त्यामुळे सर्वकष स्वातंत्र्य प्राप्तीचे स्वप्न अपूरे राहण्याचा धोका निर्माण झाला होता. सरदार वल्लभभाई पटेल सोबत रत्नाप्पा व आदगोंडा पाटील याचळवळीत सामील झाले. रत्नाप्पा कुंभारंनी स्थानिक संस्थांनांना आपआपली संस्थाने भारतीय संघराज्यात सामील करण्याचे आवाहन केले. कोल्हापूर, अक्कलकोट, सावंतवाडी, जंजिरा, मुधोळ व जतसह अनेक संस्थानांनी विलिनीकरणास नकार दिला होता. त्यांच्या प्रयत्नांमुळे ती संस्थाने सामील झाली.

संस्थानातील स्वातंत्र्य चळवळी–

१. कोल्हापूर संस्थानांविषयांचे कार्य–

माधवराव बागलांनी कोल्हापूर संस्थानातील अन्यायी शेतसारा कमी करण्यासाठी तसेच जनतेला मूलभूत हक्क मिळाले पाहिजेत. जबाबदार सरकार स्थापन झाले पाहिजे यासाठी लोकांमध्ये जागृती केली. त्यांनी १९३९ मध्ये प्रजा परिषदेची स्थापना केली व प्रजा परिषदेचे काम जोमाने

२. गौरवपत्र

श्री आदगोंडा देवगोंडा पाटील यांना भारतीय स्वातंत्र्याच्या लढयामध्ये 'स्वातंत्र्य सैनिक' म्हणून सक्रीय सहभागी होवून स्वातंत्र्यासाठी दिलेल्या योगदानाबद्दल भारतीय स्वातंत्र्याच्या सुवर्णमहोत्सचानिमित्त हे गौरवपत्र प्रदान करण्यात आला आहे.

३. विशेष सन्मान

आदरणीय स्वातंत्र्यसैनिक श्री. आदगोंडा देवगोंडा पाटीलद, राहणार जयसिंगपूर यांना दक्षिण भारत जैन सभा ११८ वा वर्धापन दिन सोहळा निमित्ताने हे विशेष सन्मानपत्र दिले होते.

चालविले. त्यांनी १९३० लस हेटर या वृत्तपत्रातून जाहीर मिरवणुकांना परवानगी जाहीर सभा वरील बंदी वेठबिगारासाठी कमिशन नियुक्ती, सुधारित फॅक्टरी कायदा जबाबदार सरकारची स्थापना या मागण्या सरकारकडे केल्या. कोल्हापूर संस्थानांचा कारभार जुलमी होता. त्यासाठी नानासाहेब जगदाळे, रत्नाप्पा कुंभार यांच्या नेतृत्वाखाली मोर्चा काढला त्यामध्ये आदगोंडा पाटील होते. व राजाराम महाराजांना निवेदन दिले.

रत्नाप्पा कुंभार यांनी प्रजा परिषदेची सूत्रे आपल्या हाती घेवून स्वातंत्र्य चळवळीचे कार्य पूढे चालू ठेवले. २६ नोव्हेंबर १९४० रोजी कोल्हापूर खासबाग मैदानात बाळासाहेब खेर , युसुफ मेहरअली, काकासाहेब गाडगीळ यांच्या उपस्थितीत अधिवेशन झाले. या वेळी प्रजा परिषदेवरील बंदी उठविण्यात आल्यामुळे हजारो लोक उपस्थित राहिले. प्रजा परिषदेचे अध्यक्ष माधवराव बागल व सेक्रेटरी म्हणून रत्नाप्पा कुंभार यांची निवड झाली.

अशा प्रकारे रत्नाप्पा कुंभार यांच्याकडून स्वातंत्र्यलढयामध्ये जाण्याची प्रेरणा श्री. आदगोंडा देवगोंडा पाटील यांनाही मिळाली.

विल्सन पुतळा फोडण्यात सहभाग –

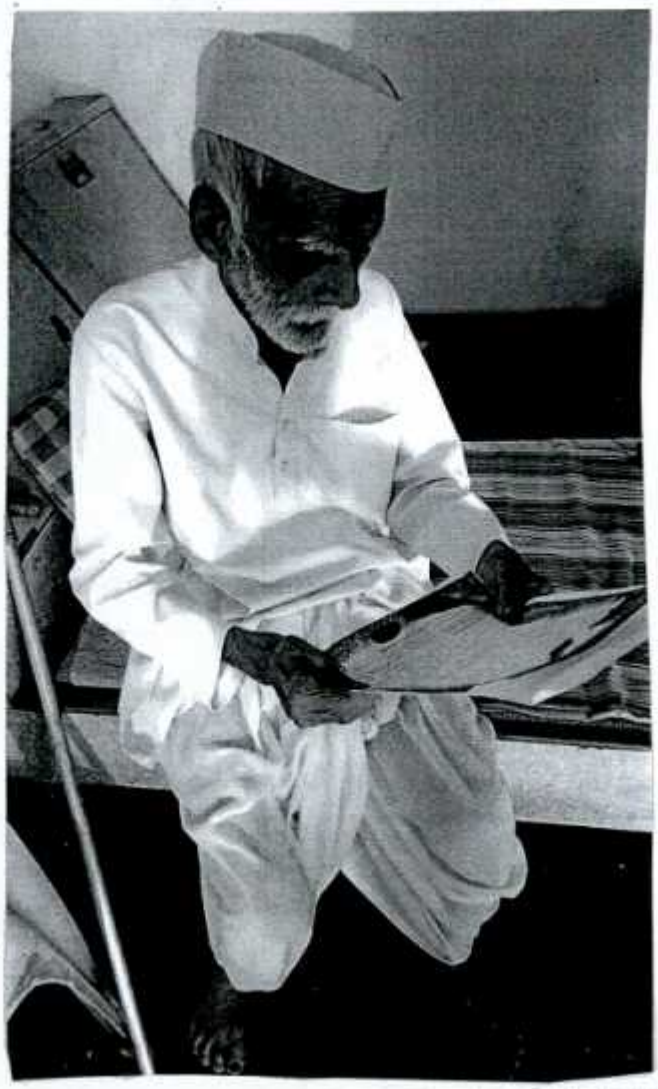
कोल्हापूरातील शिवाजी चौकात विल्सन या ब्रिटीया गव्हर्नरचा पुतळा होता. तो फोडण्याच्या कटात श्री. आदगोंछा पाटील सामील होते. ब्रिटीशांनी अनेकांना तुरूंगात घातले तर काहींना खुंटीला बांधून मारले पण आदगोंडा पाटील त्यामधून निसटले.

श्री आदगोंडा देवगोंडा पाटील यांना मिळालेली सन्मानपत्रे खालीलप्रमाणे

१. सेवक शिरोमणी सम्मानपत्र

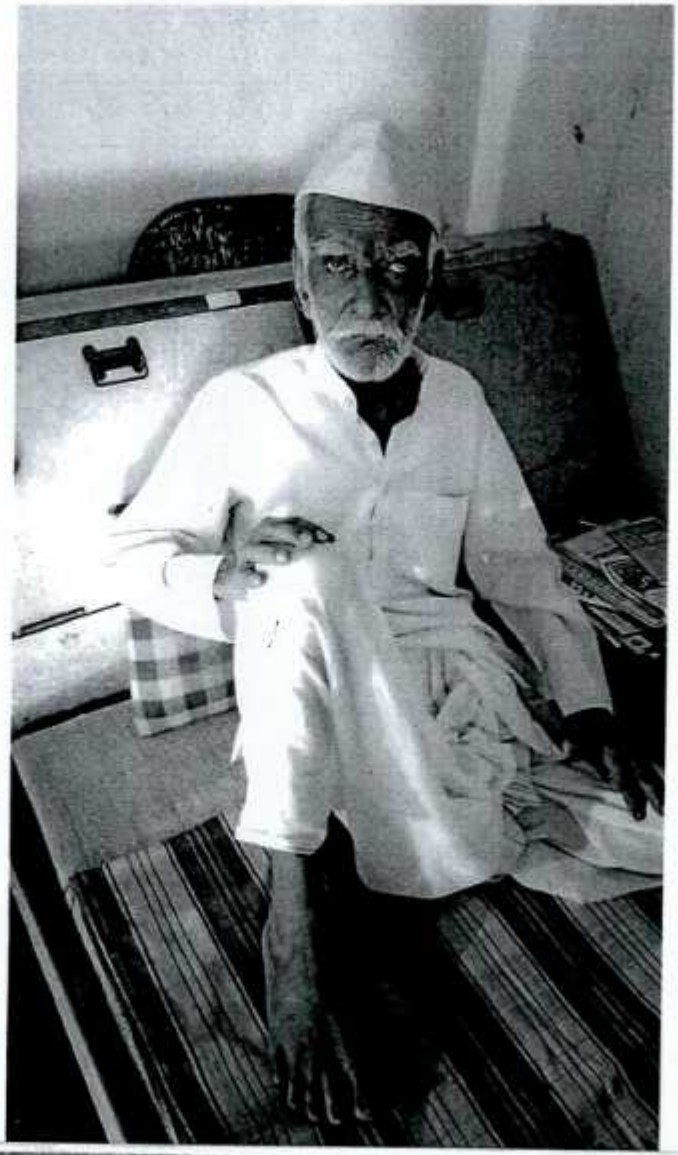
जयसिंगपूर नगरीमध्ये शाहूनगर हा भाग धार्मिक गोष्टींसाठी, त्यागींच्या निवासासठी व चार्तुमासाठी प्रसिध्द आहे. या विभागामध्ये श्री १००८ भगवान आदिनाथ दिगंबर जैन मंदिर हे सर्वाथनि पुण्यप्रदवैभवाचे श्रध्दास्थान आहे. दूरदृष्टी ठेवून हे मंदिर उभारण्यामध्ये आपला म्हणजेच आदगोंडा पाटील यांचा महत्वाचा वाटा /सहभाग आहे.

पंचकल्याण पूजा असो किंवा मंदिराच्या ठिकाणचे कोणतेही धार्मिक कार्य असो आपण त्यात मोलाची कामगिरी केली आहे. तन –मन– धनाने, मन –काया– वचनाने आपण ही सेवा केली आहे. आपल्या सगळया महत्वपूर्ण योगदानाबद्दल आपणास सेवक शिरोमणी या उपाधीने विभूषित करून हे सन्मानपत्र प्रदान करण्यात येत आहे.

विशेष सन्मान

सन्मानपत्र
सन्माननीय
श्री. आदगौंडा देवगौंडा पाटील
सेवक शिरोमणी
अध्यक्ष व ट्रस्टी
श्री १००८ आदिनाथ दि. जैन मंदिर
वीर महिला मंडळ, आदिशक्ती ज्येष्ठ नागरिक महिला मंडळ,
स्वाध्याय मंडळ, आणि सर्व श्रावक श्राविका, शाहूनगर,
संभाजीपूर, जयसिंगपूर

कोल्हापूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी
बँक लि. कोल्हापूर.

'विना सहकार नही उध्दार'

गौरवपत्र

पी. व्ही. श्रीमती आदगोंडा देवगोंडा पाटील
रा. जयसिंगपूर ता. शिरोळ

भारतीय स्वातंत्र्याच्या लढ्यामध्ये 'स्वातंत्र्य सैनिक' म्हणून लक्षणीय सहभागी होऊन स्वातंत्र्यासाठी दिलेल्या योगदानाबद्दल, भारतीय स्वातंत्र्याच्या सुवर्णमहोत्सवानिमित्त हे गौरवपत्र प्रदान करण्यात येत आहे.

पी. बी. चव्हाण — बी. एस. कोरे — हसनसो मि. मुश्रीफ

महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

श्री. आदगोंडा देवगोंडा पाटील रा. जयसिंगपूर यांना त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामात केलेल्या कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मानपत्र देण्यात येत आहे.

मंत्रालय, मुंबई
दिनांक ४३-२-३९८८.

मुख्य मंत्री
महाराष्ट्र राज्य

Department of Public Instruction, Bombay.

सरकारी शाळाखाते, मुंबई

VERNACULAR FINAL EXAMINATION CERTIFICATE

देशी मराठेतील शेवटचे (व्हर्नाक्युलर फायनल) परीक्षेचा दाखला

Rank according to number of marks obtained } 231
क्रमांकाप्रमाणे } 201

This is to certify that Malagonda Dongonda Patil passed the Vernacular Final Examination at the Nilkheir Centre in the Southern Division in the month of April 1937 in the following subjects:—

मराठी शाळा नीलखेड येथे व्हर्नाक्युलर फायनल परीक्षेस सन १९३७ चे एप्रिल महिन्यात खालील विषयांत दाखल होता:—

1. Vernacular	मराठी	5. History and Geography.	इतिहास व भूगोल.
2. Arithmetic	अंकगणित	6. Hygiene and Domestic Science.	आरोग्यशास्त्र आणि घरगुती शास्त्र.
3. Mensuration			
4. Agriculture			
7. Composition and Translation.			
8. Drawing.			

Marks obtained 334 marks out of a maximum of 600.
मिळालेले गुण एकंदरीत जास्तीत जास्त गुण ६००

Candidate's Birth-date (year-month-day) 1918-04-01
जन्मतारीख (सन-महिना-दिवस)

Signature of the Candidate
सहीचा नमुना

स्वातंत्र्याचे
शिलेदार
श्री. आदगोंडा देवगोंडा पाटील
जन्म : १ ऑक्टोबर १९१६
ज्येष्ठ स्वातंत्र्यसैनिक

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'स्वातंत्र्य सैनिक अहमद शाबाजी मुल्ला'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Bhoi Sanket Sunil
Mr. Patil Aditya Jagannath
Mr. Waydande Priyanka Sunil
Mr. Waydande Abhishek Sunil
Mr. Koli Kajal Sunil
Mr. Sisal Vishal Eknath

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History.
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2021-2022)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'स्वातंत्र्य सैनिक अहमद शाबाजी मुल्ला' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **11 / 05 / 2022**

(Student/Investigator)

Mr. Bhoi Sanket Sunil
Mr. Patil Aditya Jagannath
Mr. Waydande Priyanka Sunil
Mr. Waydande Abhishek Sunil
Mr. Koli Kajal Sunil
Mr. Sisal Vishal Eknath

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Rajdhani
DATE / /

स्वातंत्र्यसैनिक चरित्रकोश

स्वातंत्र्य सेनानी :- अहमद शाबाजी मुल्ल

मुक्त मौखिक मुलाखत

स्वातंत्र्य सैनिकाचे पुर्ण नाव :- अहमद शाबाजी मुल्ला.

स्वातंत्र्य सैनिकांचे वय :- मयत

पेन्शन सुरु असल्यास पेन्शन नं :- —

मुलाखत देणाऱ्यांचे नाव :- अल्लाहउद्दिन अहमद मुल्ल

स्वातंत्र्य सैनिकाशी नातेसंबंध :- मुलगा.

स्वातंत्र्यसैनिकाचा संपुर्ण पत्ता :- विठ्ठल मंदिरा जवळ सुकुडी. जि.कोल्हापूर

स्वातंत्र्यसैनिकाचा कार्यकाल :- - 1942

स्वातंत्र्यसैनिकांचा पूर्ववृत्तांत :-

स्वातंत्र्यलढ्यात सहभागी होण्यास प्रेरित घटना, प्रसंग :- महात्मा गांधी व त्यांची स्वातंत्र्य चळवळ

स्वातंत्र्यसैनिकांची स्वातंत्र्यलढ्यातील कामगिरी :-
परदेशी मालावर बहिष्कार, 1942 च्या आंदोलनात सहभाग

Rajdhani
DATE / /

स्वातंत्र्य सैनिकाची कामगिरी चे स्वरुप :-
(आंदोलन सहभाग, भूमिगत कार्य, इतर सहाय्यकृत्रिका)
1942 च्या आंदोलनात सहभाग

प्राप्त पुरस्कार :- स्वातंत्र्याच्या 50 व्या सुवर्णमहोत्सवी वर्षानिमित्त पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांच्या कडुन ताम्रपट. वसंतराव नाईक यांच्या हस्ते प्रशस्ती पत्र.

स्वातंत्र्य सैनिकांचे प्रजापरिषद मधील कार्य :-
1941 पासुन प्रजापरिषदेत सहभाग

स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील कामगिरी :-
1949 कोल्हापुर शहरचे पहिले नगर आमदार

मृत्यु (कारण, दिनांक, ठिकाण) :-
नैसर्गिक
दिनांक :- / / 1997

Rajdhani
DATE / /

अहमद शाबाजी मुल्ला

ज्येष्ठ स्वातंत्र्य सैनिक व माजी आमदार पै.
अहमद शाबाजी मुल्ला.

विलीन झालेल्या संस्थानचे प्रतिनीधी (कोल्हापूर)

जन्म :- १९१८, कोडोली पारगाव
वडील :- सरकारी नोकरी
शिक्षण :- प्राथमिक

अहमद शाबाजी मुल्ला यांचे कार्य :-

१९२७-२८ चा काळ ती स्वातंत्र्याची चळवळ भरत होती. वृत्तपत्रांतील बातम्यांनी यांच्या मनावर खोलवर परिणाम झाला. त्याच वेळी त्यांना महात्मा गांधीची सभा ऐकावयास मिळाली. राष्ट्रीय काँग्रेस स्वराज्यासाठी संघर्ष या निमित्ताने देशात निर्माण झालेल्या एक आगळ्या वेगळ्या चैतन्यामुळे त्यांच्या ही मनात स्वातंत्र्यलढ्यात भाग घेण्याची चेतना निर्माण झाली.

१९३० देशात ठिकठिकाणी चालेल्या सत्याग्रहाच्या बातम्या वाचून ते अस्वस्थ होवु लागले. स्वातंत्र्य संग्रामात सहभागी होण्यासाठी त्यांना घरातुन परवानगी मिळत नव्हती. ते शेवटी घर सोडुन पुण्याला गेले तेथे त्यांनी सत्याग्रहींची भेट घेतली व सत्याग्रहासाठी नाव नोंदविले या दरम्यान कोल्हापुरहुन त्यांचे वडील व काही नातेवाईक पुण्याला आले. त्यांनी त्यांना वडील व काही नातेवाईक पुण्याला आले त्यांनी त्यांना पुन्हा कोल्हापुरात आणले. त्यांची सत्याग्रहात भाग घेण्याची संधी हुकली. या गोष्टींचा त्यांच्या मनाला खुप दुःख झाले होते.

Rajdhani
DATE / /

1934 परदेशी मालावर बहिष्कार टाकण्याची मोहिम भारतीयांनी हाती घेतली होती. ते पुन्हा अस्वस्थ झाले. घरातून पळून ते पुण्याला न जाता ते बेळगावाला जाण्याचे ठरविले. तेथे जाऊन त्यांनी आपल्या नेतृत्वाखाली एक तुकडी तयार केली. त्यामुळे पोलिसांनी त्यांना अटक केली. त्यांच्यानंतर ती तुकडी अॅड. वासुराव गोखले यांच्या नेतृत्वाखाली काम करु लागली. त्यांना चार महीने कारावास व ३० रुपये दंड भरण्याचे होते. पण त्यांनी दंड भरला नाही म्हणुन त्यांना अनुन १ महीना कारावास भोगावा लागला. त्यांचे शिक्षण अपुर्णच राहिले. नागरी हक्क संरक्षण समिती कोल्हापुरात सुरु झाली. त्यावेळी ते चिटणीस होते. कारागृहातुन सुटल्यानंतर काही दिवस किराणा मालाचे दुकान घातले. बंद पडलेल्य करवीर व्याख्यान मालेचे पुनरुज्जीवन त्यांनी केले. माधव. राव बागल हे या व्याख्यान मालेचे अध्यक्ष, डॉ. केळकर व अ.शा. मुल्ला चिटणीस होते. रामाच्या पारावर व्याख्यान माला चालत. प्रत्येक तालुक्यातुन सह्या गोळा करुन मोहीम सुरु केली. ३० हजार नागरिकांच्या सह्यांचे निवेदन बागल यांच्या हस्ते कोल्हापुरचे दिवाण सुर्वे यांचा सादर झाला.

यानंतर लोकसत्तेचे त्यावेळचे संपादक ह.मो जोशी व शंकरराव देव यांनी पुण्याला बोलावुन घेतले. पनवेल येथे एका आश्रमाची स्थापना करण्यात आली. आदिवासी मुलांवर संस्कार करण्याचे काम या आश्रमात करत होते. त्यांची प्रकृती बिघडली. ते उपचार घेण्यासाठी मिरजेत आले.

1941 पासुन ते प्रजा परिषदेच्या कामात रस घेऊ लागले. रत्नाप्पा कुंभार भाई बागल यांच्या नेतृत्वाखाली हे काम चालु होते. मुंबईत 9 ऑगस्ट 1942 ला आंदोलन सुरु झाले.

पुणे १९४२ च्या आंदोलनाचे स्वरुप बदलले कोल्हापुरातही इंग्रजांच्या निवासांवर बहिष्कार याला अपवाद नव्हता. रेल्वे स्टेशन जाळणे, शासकीय खजिना लुटणे, सरकारी कचेऱ्या जाळणे यांसारखे कार्यक्रम सुरु केले, पुकाचवेळी हातकणंगले, कुकडी व जयसिंगपुर रेल्वे स्टेशनवर हल्ला करण्याचा निर्णय आणि शाहूवाडी तहसील कार्यालय लुटण्याचा कार्यक्रम यशस्वी झाले होते. जयसिंगपुरचा अपवाद वगळता सर्व कार्यक्रम यशस्वी झाले होते. शाहूवाडीत गोळीबार झाला होता त्यात भारमल स्वामी आदि ७ जण हुतात्मे झाले होते. आणि सर्व सहकारी भुमिगत होते. तरी सुद्धा गावोगावच्या चावड्यांवर हल्ले करण्याचा आणि दारुगोळा लुटण्याचा धडाका हा चालुच होता कार्यकर्त्यांना विशेष: पश्चिम विभागातील कार्यकर्त्यांना दारुगोळा, बॉंब, पैसा. अडका पुरविण्याची जबाबदारी यांच्यावर होती.

१९४२ च्या डिसेंबरमध्ये सर्वांवर वॉरंट्स् बजावण्यात आल्या. ते सर्व जण भुमिगत होऊन काम करीत होते. या च्या दरम्यान चळवळी चालविण्यासाठी पैसा अपुरा पडु लागला. त्यावेळी कोल्हापुरातील ब्रह्मी खजिना लुटण्याची योजना शंकरराव माने यांनी आखली ती यशस्वी झाली.

भुमिगत कार्यकर्त्यांना कोल्हापुरात राहता येत नव्हते. बाहेर राहायचे म्हटले की, पुन्हा पैशाचा प्रश्न होता. रत्नाप्पा कुंभार यांच्या नेतृत्वाखाली २७-३० कार्यकर्त्यांची एक बैठक मिरजेत झाली. पैसा उपलब्ध करण्यासाठी काय करावे. याबद्दल योजना आखल्यात आल्या. त्यांना मदत करण्यासाठी राष्ट्रसेवा दलाच्या कार्यकर्त्यांनी सहकार्य केले. डॉ. माधवराव कुलकर्णी दत्तोबा नाबट, शंकरराव माने आदी मिळुन पुण्यात झालेल्या बैठकीत जेजुरीच्या खंडोबा देवालयातील

Rajdhani
DATE / /

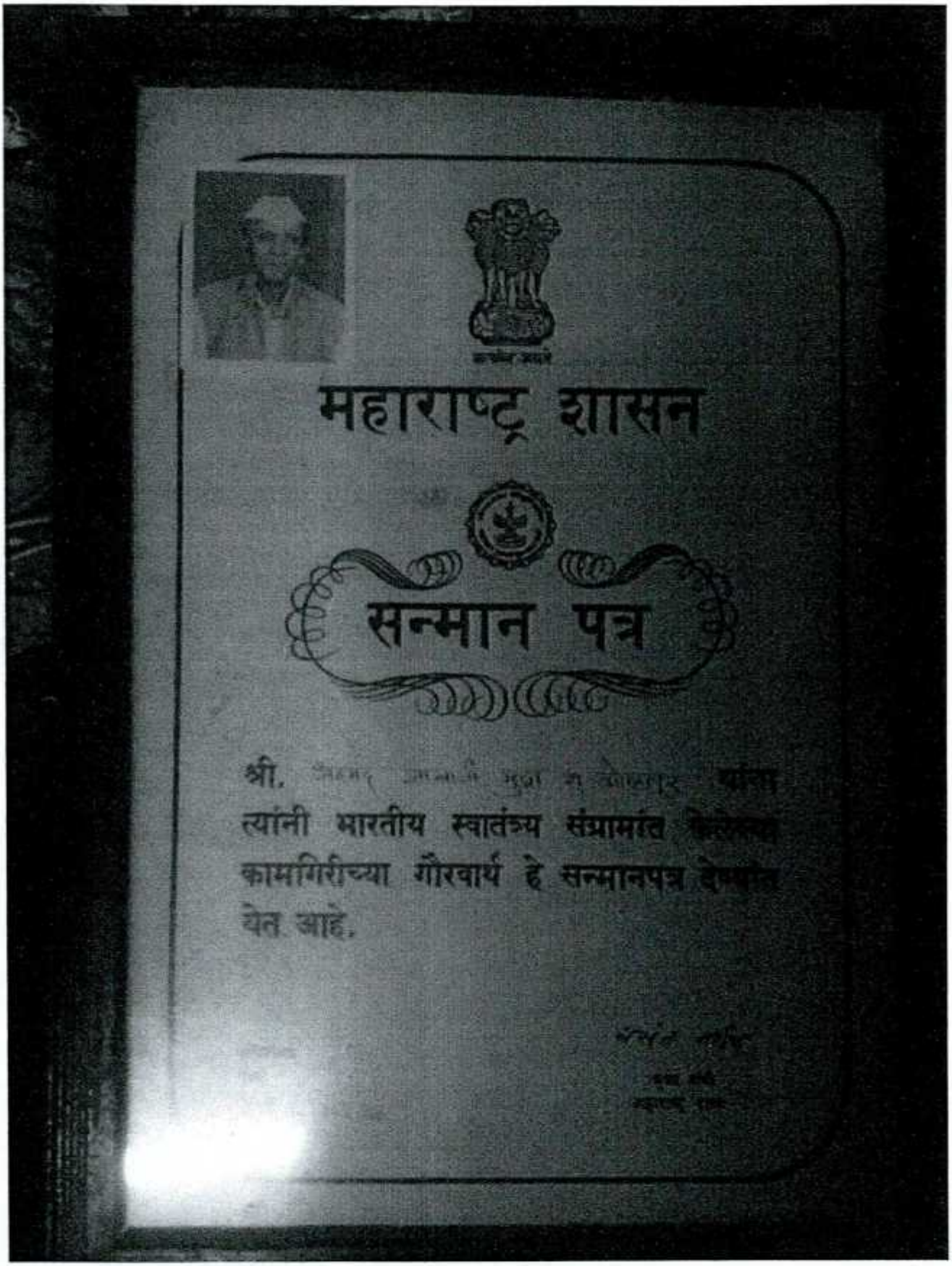
संपत्ती लुटण्याची योजना आखली. नेतृत्वाखाली 15 जणांची तुकडी देऊन लुटण्यासाठी गेली. पहिल्यावेळी यश आले नाही. दीड महिन्यांनी पुन्हा मोहीम आखण्यात आली. यावेळी मात्र खजिना लुटण्यात यश आले.

या घटनेनंतर सर्व आंदोलक चोहीकडे विखुरले गेले. माधवराव नागपुरला, रत्नाप्पा मुंबईला शंकरराव दिल्लीला, नरु अ.शा. मुल्ला पनवेलला गेले. 3 महिन्यांनी एकाएकी आमच्यापैकी काही जणांचा सुगावा लागला. पुण्यात शाम पटवर्धन यांना अटक झाली. अटकसत्र जोरात सुरु झाले. अ.शा. मुल्ला रत्नाप्पा कुंभार व गोपाळ बकरे वगळता सर्वांना अटक झाली. अ.शा. मुल्ला पनवेलहून मुंबईला गेले. तेथुन ते भोपाळ उज्जैनी व आग्रा येथे वास्तव्य केले. या कालावधीत, अनंत शंकर चौघरी या टोपण नावावर त्यांनी 'आयुर्वेद विशारद' ही पदवी संपादन केले.

1946 ला सार्वत्रिक निवडणुका झाल्या बाळासाहेब यांच्या नेतृत्वा खाली मुंबई प्रांताचे मंत्रिमंडळ सत्तेवर आले. मंत्रिमंडळाने पहिल्याच बैठकीत राजबंद्यांची मुक्तता करण्याचा निर्णय घेतला. त्यानंतर सर्व जण प्रगट झाले. रत्नाप्पा कुंभार मात्र 9 वर्षांनी प्रगट झाले. 1946 नंतर त्यांनी पुर्ण वेळ प्रजा परिषदेचे काम केले.

1947 ला स्वातंत्र्य मिळाले. त्यावेळी त्यांना झालेला आनंद शब्दात व्यक्त करता येण्यासारखे नाही 1949 ला कोल्हापुर जिल्ह्याचे प्रतिनिधी म्हणुन त्यांनी 4 वर्षे मंत्रिमंडळात काम केले. त्यानंतर मात्र त्यांनी शेवटच्या क्षणापर्यंत ते काँग्रेस पक्षाला वाहुन गेले होते. पक्षाचे कार्यालयीन काम करण्याची जबाबदारी त्यांनी स्वीकारली होती.

— x — x — x — x — x —

महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

श्री. [illegible]

त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामात केलेल्या कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मानपत्र देण्यात येत आहे.

(4)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon
Tal- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112 (MS)

DEPARTMENT OF HISTORY

(2020-2021)

FIELD PROJECT

Date: 05/01/2021

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **field project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2020-2021 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

(2017-2018)

T.Y.B.A.

नोटीस

दिनांक : ०६ /०१ /२०२१

इतिहास विषयाच्या बी.ए.भाग ३ या वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०२०-२०२१ मध्ये आपल्याला देण्यात आलेल्या विषयाप्रमाणे पहिल्या सत्रा करिता विभागांतर्गत घेण्यात येणारे (१० गुण) प्रोजेक्ट पूर्ण करून ३० एप्रिल २०२१ पर्यंत डॉ.रणजीत माने यांच्याकडे जमा करावे. सदर तारखेच्या आत प्रोजेक्ट देणे बंधनकारक राहील. प्रोजेक्ट न दिलेल्या विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मुल्यांकनाचे गुण विद्यापीठास पाठविले जाणार नाहीत याची सर्वांनी नोंद घ्यावी.

विभागप्रमुख

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2020-2021)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1.	418	M	Bhoi Manjeet Manojkumar	'जिन्नाप्पा रायप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
2.	419	M	Bhosale Ruturaj Hanmant	
3.	420	M	Deshmukh Pawan Rajendra	
4.	421	M	Divate Aniket Kashinath	
5.	422	M	Jadhav Sagar Sanjay	'नाना संगप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
6.	423	M	Kamble Rohit Bhikaji	
7.	424	M	Kurane Bhushan Ravi	
8.	425	M	Mane Rushikesh Bajirao	
9.	426	M	More Shivraj Nandkumar	'पहिल्या स्वातंत्र्य दिनाचे प्रत्यक्ष दर्शी क्रांतीवीर निजामुद्दीन काझी'
10.	427	M	Nemishte Akash Suresh	
11.	428	M	Nirukhe Sushil Hambirao	
12.	429	M	Nulake Vijay Dattatray	
13.	430	M	Patil Prashant Hambirrao	'स्वातंत्र्य सैनिक गंगाराम बाळा रुईकर '
14.	431	M	Patil Vishal Vitthal	
15.	432	M	Pirjade Aajam Mainuddin	
16.	433	M	Powar Jeevan Jaysing	
17.	434	M	Sawant Amol Shamrao	'बाबू रामा जाधव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
18.	435	M	Sonawane Taresh Kashinath	
19.	436	M	Wakse Sushant Shahir	
20.	437	M	Wakse Vaibhav Shahir	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Prof. J. C. Ghadage)
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'जिन्नाप्पा रायप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Bhoi Manjeet Manojkumar
Mr. Bhosale Ruturaj Hanmant
Mr. Deshmukh Pawan Rajendra
Mr. Divate Aniket Kashinath

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth.Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History.
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2020-2021)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'जिन्नाप्पा रायप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **09 / 04 / 2021**

(Student/Investigator)

Bhoi Manjeet Manojkumar
Bhosale Ruturaj Hanmant
Deshmukh Pawan Rajendra
Divate Aniket Kashinath

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon
Dist. Kolhapur

Rajdhani
DATE / /

स्वातंत्र्य सैनिक चरित्रकोश

स्वातंत्र्य सेनानी पुर्ण नाव :- जिन्नाप्पा रायाप्पा ओत.

स्वातंत्र्य सैनिकांचे वय :- मयत

मुलाखत देणाऱ्यांचे नाव :- सचिन माधवराव ओत.

स्वातंत्र्य सैनिकाचे असलेले नाते :- नातू

स्वातंत्र्य सैनिकाचे संपुर्ण पत्ता :- मु.पो. हुकडी
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापुर.

स्वातंत्र्य सैनिकांचा कार्यकाळ :- 1935/1977

स्वातंत्र्य सैनिकांचा पूर्ववृत्तांत :- हे हुकडी गावचे सुपुत्र असुन कै. रत्नाप्पा कुंभार यांचे ते समकालीन होते. त्याच्या बरोबरीने स्वातंत्र्य चळवळीत ते सहभागी झाले. त्यांनी विशेषत: भुमीगत चळवळी मध्ये महत्व पुर्ण कार्य केले आणि इंग्रजांना शह दिला.

प्राप्त पुरस्कार :- पुरस्कार नाकारला.

स्वातंत्र्योत्तर कालखंडामधील कामगिरी :-
स्वातंत्र्योत्तर कालखंडामध्ये त्यांनी सामाजिक कार्य केले. शेतकऱ्यांना ऊस घेतल्यावाली सर्व सोई उपलब्ध करुन देण्यासाठी प्रयत्न केले.

मृत्यु, कारण, दिनांक :- 6 जाने 1977 नैसर्गिक वयस्क होउन.

स्वा. जिन्नाप्पा रायाप्पा खोत

Rajdhani
DATE / /

जिन्नप्पा रायाप्पा खोत हे ककडी गावाचे सुपुत्र असुन त्यांनी 1942 च्या स्वातंत्र्यचळवळी मध्ये महत्त्व पूर्ण कार्य केले हातकणंगले तालुक्या मधील स्वातंत्र्य चळवळीचे नेते मा. कै रत्नाप्पा कुंभार यांच्या बरोबर ते चळवळीत सहभागी झाले रत्नाप्पा कुंभार यांचे ते उजवे हाथ समजले जात त्यांची ककडी गावामध्ये बऱ्यापैकी जमिन होती परंतु तिकडे त्यांचे अजिबात लक्ष नव्हते ते म. गांधीजींच्या स्वातंत्र्य चळवळीने भारावून गेले होते या प्रवाहात प्रामुख्याने त्यांनी भूमीगत चळवळीत मोलाचे कार्य केले त्यांच्या वाड्यातुनच या भूमीगत चळवळीची सुत्रे चालत नियोजन होई ते बरच काळ अंडरग्राऊड होते प्रसंगी ते वेशांतर करुन काही वेळा पंडीत म्हणुन वावरत असत व इंग्रजांच्या हातावर तुरी देऊन चळवळीतील भाई - बांधवांना मदत पुरवत असत घरातुन पत्नीने त्यांना मोलाचे सहकार्य केले दररोज 100 - 200 भाकरी बडवून द्याव्या लागत स्वातंत्र्य चळवळीचे कार्य करत असताना त्यांनी ककडी गावामध्ये सामाजिक कार्यसही सुरुवात केली

त्यांनी ककडी गावात महिलांना शिक्षण देण्यात यावे म्हणुन महिला शिक्षण संस्था सुरु केले स्वातंत्र्यानंतर काळात याच शिक्षण संस्थेचे रुपांतर जिन्नाप्पा रायप्पा खोत इंग्लीश मेडीयम स्कूल मध्ये केले संस्था ती शाळा सुरु आहे ककडी गावामध्येच त्यांच्या नावाने दुध डेअरी सुरु केली पंचगंगा साखर कारखान्याचे ते फाऊंडर मेंबर होते स्वत शिक्षण संस्थेचे हायस्कूल ककडी मध्ये आणण्या साठी त्यांना आण्णांच्या कडे प्रयत्न केले

Rajdhani
DATE / /

मुकवातील आण्णा तयार नव्हते परंतु यांनी प्रयत्न करून ते साध्य केले.

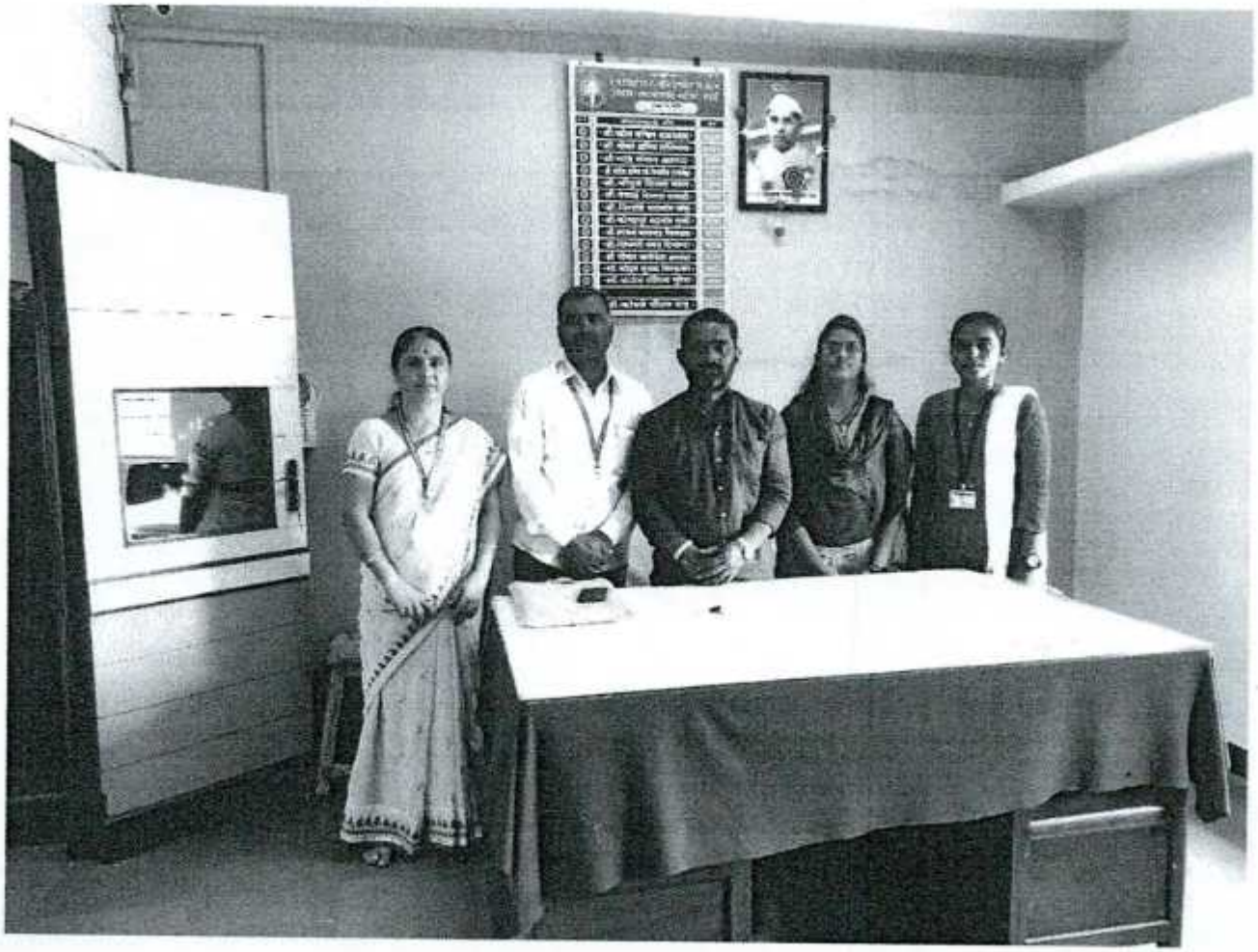
याशिवाय शेतकऱ्यांसाठी त्यांनी महत्त्वपूर्ण व नाविन्यपूर्ण कार्य केले त्यांनी गूळ तयार करण्यासाठी गुऱ्हाळ घरे निर्माण केली त्यातुन मिळणाऱ्या उत्पन्नावर त्यांनी लग्ने व इत्यादी सामाजिक कार्य पार पडले ना नफा ना तोटा या तत्त्वावर दुकाने चालविण्यासाठी त्यांनी लोकांना प्रवृत्त केले. याला मोठा प्रतिसाद मिळाला शेतकऱ्यांना हक्का घ्ताबाली सर्व सोयी उपलब्ध झाल्या पाहिजेत म्हणून त्यांनी शेती साठी लागणारी औजारे जसे बैलगाडी धान्य कापणी ट्रॅक्टर नांगरणी पाणी पेरणे मोटी इत्यादी सोयी त्यांनी शेतकऱ्यांना पुरवील्या त्यांच्या कडे दुरदृष्टी होती ना नफा ना तोटा या तत्त्वावर शाखविस्तार त्यांची संकल्पना नाविन्यपूर्ण होती ते पाहण्यासाठी परदेशातुन लोक आले होते

त्यांचे नातू श्री सचिन माधवराव खोत हे इंजिनिअर असून ते व्यवसाय करतात त्यांची मुलाखत घेतली असता त्यांनी वरील माहिती दिली वडिलार्जित 18-19 एकर जमिन त्यांनी उत्तम व आधुनिक पध्दतीने बागायती करून ते चांगले उत्पन्न काढत आहेत शिवाय त्यांच्या आजोबांच्या संस्था पाहत आहे त्यांनी सांगितले आजींचा लवकर मृत्यू झाल्या मुळे घरातील जबाबदारी आत्यांनी सांभाळली आजोबा जिन्नाप्पा यांनी देशासाठी व लोकांसाठी स्वतःला वाहून घेतले होते त्यांनी स्वातंत्र्य सैनिकास देण्यात येणारे सर्टिफिकेट नाकारले

शेवटी त्यांचा कमरे खालचा भाग निकामी झाला व्हिलचेअर वरून ते आपले दैनंदिन जीवन जगत होते त्यांचा स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल 1935 ते 1977 असा असून शेवटी वयस्कर होऊन 6 जानेवारी 1977 साली त्यांचा मृत्यू झाला

शेवट पर्यंत ते कार्यकरत राहिले स्वातंत्र्योत्तर काळामध्ये लोकसेवा केली जनहीत साधले कापड व्यवसाय त्याचे दुकान त्यांनी काही काळ चालविले त्या नंतर ते भाऊंच्या व्यवसायात आले त्याचे ही दुकान त्यांनी चालविले व त्यातून समाज कार्य केले अशी आपल्या भारताच्या इतिहासात नोंद घेण्यासारखी व्यक्ती मत्त्वे होऊन गेली देशांच्या काना-कोपऱ्यात खेड्या-पाड्यात अशा व्यक्तीमत्त्वांचा शोध घेणे ही आपली जबाबदारी आहे अशा स्वातंत्र्य सेनानीस माझा सादर प्रणाम!

संस्थापक
स्व.दे.भ. जिन्नाप्पा राया खोत रुकडी
जाने. १९७७

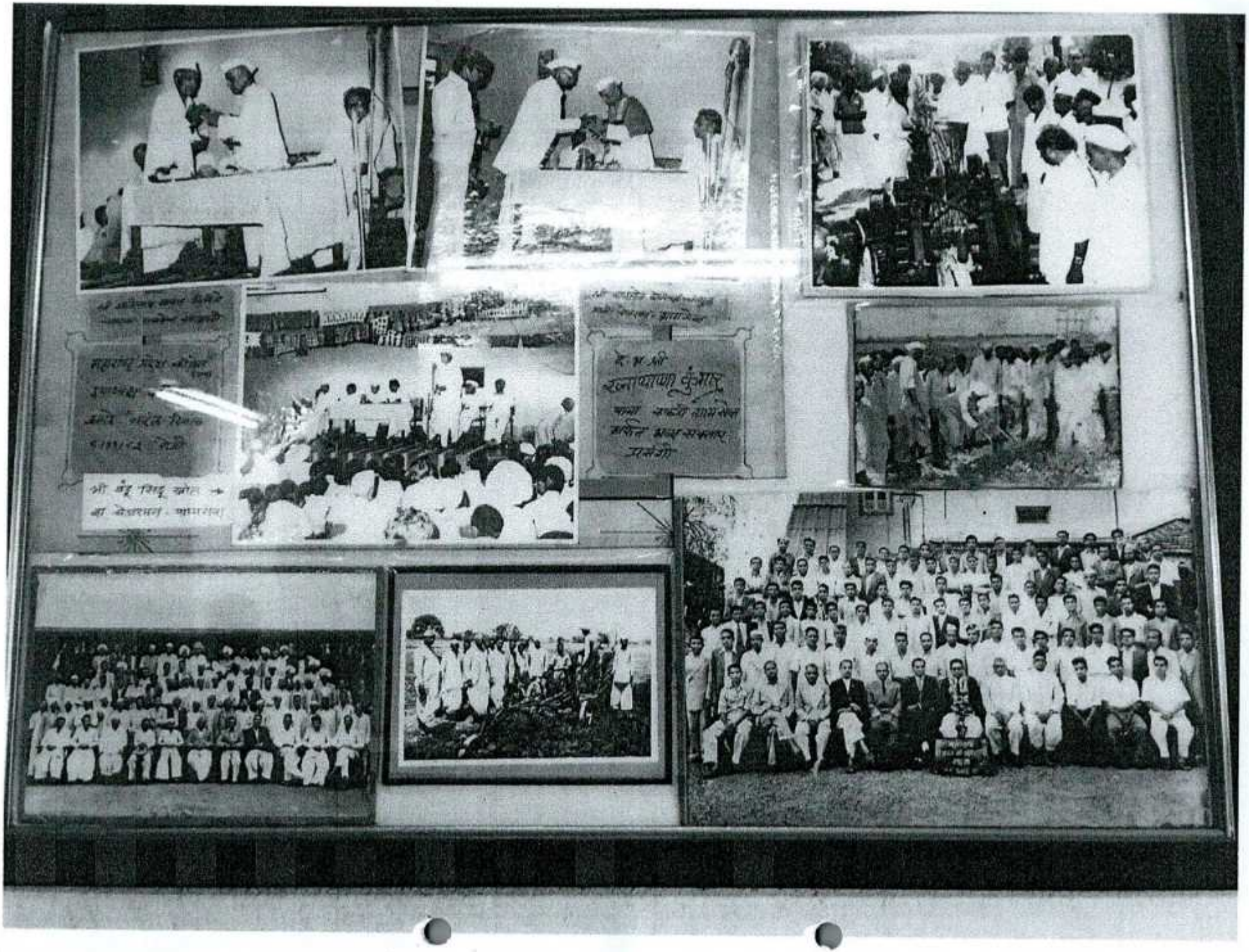
सचिन खोत यांची मुलाखत घेत असताना

ग्रामसेवा विविध कार्यकारी सहकारी (चिकारा)
सेवा सोसायटी, लि. क्र.॥ ४८८
पंप नंबर-४ वरील विस्तारीत
राजनेच्या पाईप लाईन मुहूर्त प्रसंगी,

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'नाना संगप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Jadhav Sagar Sanjay
Mr. Kamble Rohit Bhikaji
Mr. Kurane Bhushan Ravi
Mr. Mane Rushikesh Bajirao

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2020-2021)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'नाना संगप्पा खोत यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **09 / 04 / 2021**

(Student/Investigator)
Mr. Jadhav Sagar Sanjay
Mr. Kamble Rohit Bhikaji
Mr. Kurane Bhushan Ravi
Mr. Mane Rushikesh Bajirao

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

* नाना उर्फ मल्लाप्पा संगाप्पा खोत *

* स्वातंत्र्य सैनिकाचे वय [हयात] = 86 वर्षे पूर्ण

* मुलाखत देणाऱ्याचे नाव = 1) मंदाकीनी बाबासाहेब शेठे
2) माधुरी अनिल घुंठे
3) जगदीश मल्लाप्पा शेठे

* स्वातंत्र्य सैनिकाशी असलेले नातेसंबध = 1) मोठी मुलगी
2) छोटी मुलगी
3) मुलगा

* स्वातंत्र्य सैनिकाचा संपूर्ण पत्ता = मु.पो. साजनी,
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर

* स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल = 1942 ते 2008

* स्वातंत्र्य सैनिकाचा पूर्ववृत्तांत =

कॉ. नाना उर्फ मल्लाप्पा संभाप्पा शेठे यांचा जन्म 22-06-1922 रोजी साजनी येथे झाला. त्यांचे प्राथमिक शिक्षण इंचलकरंजी येथे झाला. त्यानंतर ते कोल्हापूर मधील राजाराम कॉलेज मध्ये मॅट्रर सा. प्रवेश घेतला. त्या पूर्वी त्यांना मेडीकल ला मॅंडामिशन मिळा होते पन त्यांनी स्विकारले नाही. कारण तो काळ स्वातंत्र्य चळवळीचा होता. महात्मा गांधीजीच्या नेतृत्वाखाली स्वातंत्र्य चळवळीचा अंतिम टप्पा 1942 रोजी सुरू झाला या चळवळीमध्ये ते आकर्षिले गेले त्यांच्या बरोबर नागनाथ आण्णा नायकवडी, शांताराम पाटील, जीवनराव सावंत लीला ताई मोसले, हे साथीदार होते.

त्यांनी कुरळप येथील कुमोदीनी यांच्याशी गांधी पद्धतीने विवाह झाला. कुमोदीनी यांचा नाना शेठ यांच्या कारकीर्दीमध्ये खुप मोठा योगदान आहे. त्यांनी स्वातंत्र्य सैनिकांना जेवन देणे त्यांची व्यवस्था करणे इत्यादी पाहत असत. नाना शेठ स्वातंत्र्य चळवळीमध्ये कार्यरत होते तेव्हा त्यांना बिंदु चौक येथे ६ महीने तुरुंगवाद सोसावा लागला. त्यानंतर त्यांना इंदीरा गांधी यांच्या हस्ते ताम्रपट हा पुरस्कार देण्यात आला.

* स्वातंत्र्य लढ्यात सहभागी होण्यास प्रेरीत, घटना, प्रसंग
गांधीजी चळवळीचा प्रभाव इ.स. १९४२

* स्वातंत्र्य सैनिकाशी स्वातंत्र्य लढ्यातील कामगिरीचे स्वरूप
[आंदोलन, सहभाग, भुमिगत, कार्य इतर साहयकारी कार्य]
[मजुर संघटना कार्य]

* प्राप्त पुरस्कार = ताम्रपट [इंदीरा गांधी यांच्या हस्ते]

* स्वातंत्र्यलोर कालखंडामधील कामगिरी =
1) समाज उपयोगी कामे
2) काळंमवाडी, चांदोली धरण ग्रस्थाची कामे
3) आतपाडी पाणी परीषद
4) सांगली व सातारा जिल्हयातील धरणग्रस्त कळकव्याचे नेते
5) इंचलकरंजी परीसराती हुपरी येथील चांदी कामगार
6) रेंडाळमधील यंत्रमाग कामगार
7) माणगांव, रुकडी व हुपरी गावातील शेती कुशणाचा प्रश्न सोडवून शेतकऱ्यांना न्याय दिला

मृत्यु, दिनांक, कारण = जन्म 22/06/1922
मृत्यु 18/05/2008

कॉ. नाना शेठे गौरव...

ज्येष्ठ स्वातंत्र्य सैनिक नाना शेठे
स्वतःसाठी नव्हे देशासाठी झटे
त्यांचा जन्म झाला इ.स. १९२२ साली
इंटर पर्यंत त्यांनी पदवी घेतली
ते राजकारणात उडी मारली
इ.स. १९४२ साली क्रांतिवीर नागनाथ भेटे ॥१॥

त्यांचे भाऊ दादा यांनी दिली साथ
ते इंग्रज सत्ते विरुद्ध लढ्यात
भारत गुलाम गिरीतुन केले स्वातंत्र्य
पैसे मिळवून झाले नाहीत मोठे ॥२॥

दिन दलित अदीवासी सार
शेत मजुर कष्ठ करी कामगार
धरणग्रस्त दुष्काळग्रस्त थोर
त्यांच्या पोटा पाण्यासाठी झटे ॥३॥

निर्व्यसनी परोपकार करीतच
आयुष्य ४० वर्षे घातली यातच
व्याख्यान देत गावोगावी रोजच
उन न्हाई पाऊस रक्त आटे ॥४॥

त्या नाना अण्णांचा आयुष्य वाढो
असेच सर्वजन आयुष्य काढो
जग अशा माणसारखी लढो
त्यांनी अन्यायाने मरले नाही पोटे ॥५॥

ते माणगांव साजनी गाव त्यांचे
ते गावो गावी त्यांनी बांधली मोर्चे
ते राजकारणी जातीवंत सच्चे
सुमित्र म्हणे चालत नसे त्यांना खोटे नाटे ॥६॥

कवी - सुमित देवगोंडा पाटील [माणगांव
जो न देखा कवी ओ देख रवी.

* नागरी सत्कार *

दिनांक २२ जुन २००२ रोजी का. नाना शेठे यांना ४० वर्षे पुर्ण होऊन ४१ व्या वर्षी पदार्पण केल्याबद्दल साजनी ग्रामस्त व त्यांच्या जुन्या सहकार्याच्या वतीने नागरी सत्कार करण्यात आला. या सत्काशसोबतच क्रांतीवीर नागनाथ, नायकवडी यांच्या गौरव वर्षानिमित्त त्यांचा ही सत्कार गौरव चिन्ह देऊन करण्यात आला. या सत्कार समारंभाच्या वेळी अध्यक्षस्थानी कॉ. नाना शेठे यांचे जुने सहकारी व नेते कॉ. यशवंत चव्हाण होते. यासाठी गौरव समिती तयार झाली त्याचे अध्यक्ष सह. सा. का चे संचालक श्री. बी. एस. पाटील होते या सत्कार समारंभाला आणि धैर्यशिल पाटील होते. त्याचबरोबर माजी खासदार कल्लाप्पा अण्णा अवाडे हजर होते. सुरवातीला साजनी गावातून मिरवणूक काढून गावच्या लोकांनी त्यांचे स्वागत केले. या मिरवणुकीत हजारोने स्त्री- पुरुष हजर होते.

स्वागत प्रास्ताविक भाषणाबरोबरच कॉ. नाना शेठे यांनी सुरवातीलाच जुन्या सहकार्यांची आठवण करून काही मनोगत व्यक्त केले. अठवणीत त्यांनी हयात नसलेल्या पण चळवळीच्या अनेक अवस्थेत मदत केलेल्या स्थानिक कार्यकर्त्यांचे अहवान केली. त्यात सेवा दलात भागीदारी करणारे गावगांवच्या भवती सुभेदार चळवळीत संरक्षणाची जबाबदारी उचलणाऱ्या गोपाळ लक्ष्मण पाटील व मादू बंडू नांगरे यांचा अवर्जुन उल्लेख केला. त्यांचा हयात नसलेला पण अखेरपर्यंत त्यांनी केलेल्या चळवळीत सहकारी म्हणून वावरणाऱ्या श्री. नेमा संतू हेरवाडे, राजाराम नारायण पाटील, बादशहा नबी नदाफ, बाबू हरी पाटील व बाबू परसू पाटील यांचा खास उल्लेख होतो. गावती सुभेदार चळवळीत मदत करणाऱ्या व अखेर पर्यंत सर्व चळवळीत भागीदारी करणाऱ्या माणगाव गावच्या अप्पासाहेब पाटील, बापू कुरुंदवाडे, अब्बास अत्तार, धोंडी ओमाण्णा कांबळे, शानू कांबळ

व कल्लू यमा कांबळे यांचा खास उल्लेख होतो. आज हयात असणाऱ्या गावच्या व जवळच्या परीसरातील पुढारी कार्यकर्त्यांचा उल्लेख करून त्यांनी जमविलेल्या जनतेचे स्वागत केले.

१९४२-४५ हा कालखंड भारतभरची स्वातंत्र्य चळवळ होण्याचा काळ होता. साम्राज्यशाही विरोधी लढण्याच्या कॉंग्रेसच्या नेतृत्वाखाली विद्यार्थ्यांसह अनेक वर्ग विभागाच्या चळवळी आपले सर्वस्व पणाला लावून त्यात उतरत होत्या. देशाची मुक्ती म्हणजेच देशाचे स्वातंत्र्य हा राकमेव हेतू त्यांच्यासमोर सळसळत होता. गाणी, पोवाडे, कलापथकातील, कथानके याला धरूनच लिहलीच जायची. या काळात साजनी गावामध्ये वस्ताद बापूराव चौगुले हे उत्तम खेळत असत. त्याचबरोबर शाहीरी गाणी, चांगले गात असत. जुन्या काळातील शिवशक्तीचा फक्त वाद-विवाद सुद्धा ते आपल्या कानातून लोकांच्या फक्त मनोरंजनासाठी नव्हे तर प्रबोधना साठी सुद्धा प्रकाशने मांडत. मार्क्सवादाचा विचार या काळात आम्ही अभ्यासत होतो. हा विचार कवनातून कसा मांडला जाईल याबाबत चिंतन करत असू त्या निमित्ताने जी अनेक कवने आम्ही केली त्यातील काही कवने .....

मेक संतगड्या तुला सांगतो
गोष्ट राकजी आहे खरी
शिवशक्ती भांडण लागलं
आलय आमच्या बघा सिमेतरी ॥१॥

शिव म्हणतो उसन्या जोराने
मी शक्तीचा आहे नवरा
त्याची निशानी म्हणून लावलाय मी
माझ्या तुणतुण्यावरती तुरा ॥२॥

म्हैसाला बाशिंग बांधून उभा तू
शक्ती म्हणते थांब जरा
आई - बापाचे नाव सांग तुझ्या

होऊ नको असा नवरा ॥२॥
भांडत - भांडत दोघ आल्याती लोकांच्या हम रस्त्यावर
लोक म्हणती काय चमत्कार सांगा कुणी अम्हा सत्वर.....
इतक्यात काय घडली बात वारा सुटला अकस्मात
पूर्वेकडल्या अभाळात त्यांच्यासंघे अला वाहत नवशक्तीचा
पाहरेकरी लालबावटा त्याच्या खांदयावरी.....
गलबला आलचा मोडून थांबविले त्यांने आपले वाहन
वाऱ्यावरून खाली उतरून लोकांमध्ये केले आगमन
भुमिला करूनी वंदन लोकांना करीतो नमन
भांडण्याचे सांगा कारण तो म्हणे उडवू नका धान
नुर पाहूनी विश्वास धरूनी लोक सांगती हकीकत सारी
शिवशक्तीच भांडण लागल
आलय आमच्या बघा सिमेवरी

उंच अवाजात गावू लागला
भुमी त्याला देई सुर
शांत चित्ताने मोका गाणे
आठवन शहीद जन्मभर ॥३॥
मोका घटमेन जन्म दोघांचा
वयामध्ये जरी अंतर
आईबाप त्यांचे उघड नाहीत
वयरूप तरी कसे दिसनार ॥२॥
शक्तीमान दोघे असती
मोक्मेकावर करती वार
वाडीसाठी स्पर्धा सारी
स्पर्धेसाठी सहकार्य खरे ॥३॥
निराकार कोणीही नाही
दोघांना आहे खरा आकार
हाताच्या काकणाला आरसा कशाला
वास्तवाला नको अंधार ॥४॥

इतक्यात काय आला ध्वनी पश्चिमेच्या कोपऱ्यातून
मुकूट धारी होता कुणी शेत खाऊंचा सरदार
म्हणे याला नाही आधार.....
कविराज देऊ उत्तर.....

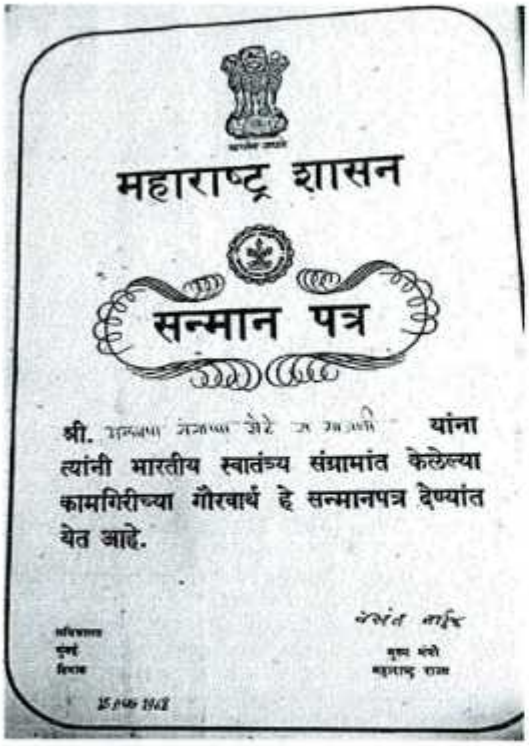
या नंतरची दोन ते तीन कडवी लीहली गेली आहेत त्यामध्ये दुर्भिक्ष अवस्थेतील समाजवादी रचना स्त्रियासोभत सगळ्यानी काम करावे व मिळेल ते कच्चे-पक्के, फळ-फळावर मांस खावे. अशी त्या काळात व्यवस्था होती स्त्री-पुरुष संबध सुद्धा मर्जीमाप व मुक्तपणा असत असा बराच काळ समाज चालत आला. शेतीचा शोध कालांतराने लागला त्या वस्तीवर असलेल्या स्त्रियांच्याकडून लावला गेला. पूर्वी जंगलासाठी भांडणे होत. त्यासाठी टोळ्या-टोळ्यामध्ये युद्धे घडत. पराक्रमत टोळी नामशेष करून जंगले ताब्यात घेतली जात. कारण त्या काळात जंगल व जंगलमय पशू, प्राणी ही संपत्ती होती.

शेतीच्या शोधानंतर मानव समाज स्थिर होऊ लागला शेती हे उत्पादनाचे साधन ठरू लागले. Souces of Product-ions पराक्रमत टोळ्या नष्ठ करण्यापेक्षा त्यांना गुलाम म्हणून वागण्याची पद्धत सुरू झाली याच काळात शासनाची गरज भासू लागली प्रस्थापित विजयी टोळ्यामध्ये ठोळ्यांनी शासनाची निर्मिती केली. ही गुलामी पद्धत बराच काळ चालली. अन्याय पिढीत गुलमानी संघटीत होऊन बंडखोरी केली व गुलामी पद्धत मोडली गेली. त्यानंतर अन्याय संपला नाही. वरिष्ठांचे वर्चस्व व पवित्रांवरचा अन्याय चालूच राहीला गुलामी मोवजी सुदास पद्धत जन्माला आली. सुदास पद्धती विरुद्ध व्यापार उदीम करणाऱ्या प्रगत समाज विभागात पुढाकारांनी स्वातंत्र्य-समता मागणारी आंदोलने मुख्यत्वे करून युरोप खंडात सुरू झाली. राजेशाहीच्या सरनामी अवशेष टिकवले गेले तरीसुद्धा भांडवलशाही समाजाच्या नावाने नाक प्रगत समाज आस्तित्वात आला.

त्याचाच विस्तार सध्याच्या प्रस्थापित समाज जीवनात निरनिराळ्या प्रकाराने पुढाकार घेतले आहेत.

कवनातील निन कडवी यांच्या अनुरंगाने लिहली गेली आहेत. आज ती आठवत नाहीत ही कवने व याशिवाय बराच मोठा गाणी, वगैरेचे लिखाण मयत शकुंतला नरवणे [लातकर] यांच्या हवाली केली आहेत आज ती सापडनार नाहीत.

आपला
कॉ. नाना शेटे साजनी.

महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

श्री. [illegible] यांना
त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामांत केलेल्या
कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मानपत्र देण्यांत
येत आहे.

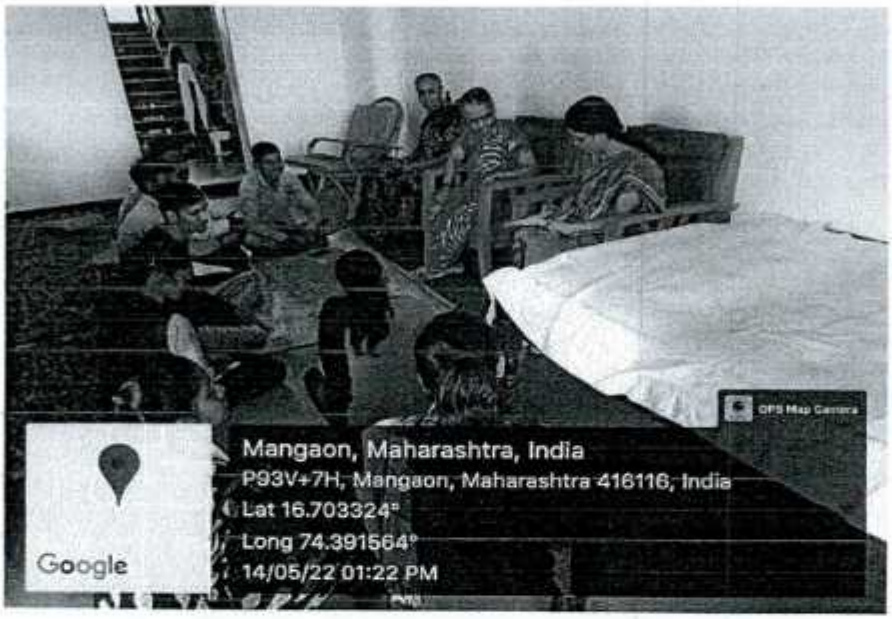
वसंत साठे
मुख्य मंत्री
महाराष्ट्र राज्य

इतर वस्तूंची पाहणी करताना
B.A ३ चे विद्यार्थी

शेठे कुटुंबासोबत मुलाखत घेताना B.A 3 चे विद्यार्थी

कष्टकरी चळवळीचे नेते नाना शेटे यांचे निधन

कष्टकरी चळवळीचे नेते नाना शेटे यांचे निधन

कष्टकऱ्यांचे नेते : कॉ. नाना शेटे

जगदीश मल्लप्पा शेट्टे समवेत विद्यार्थी

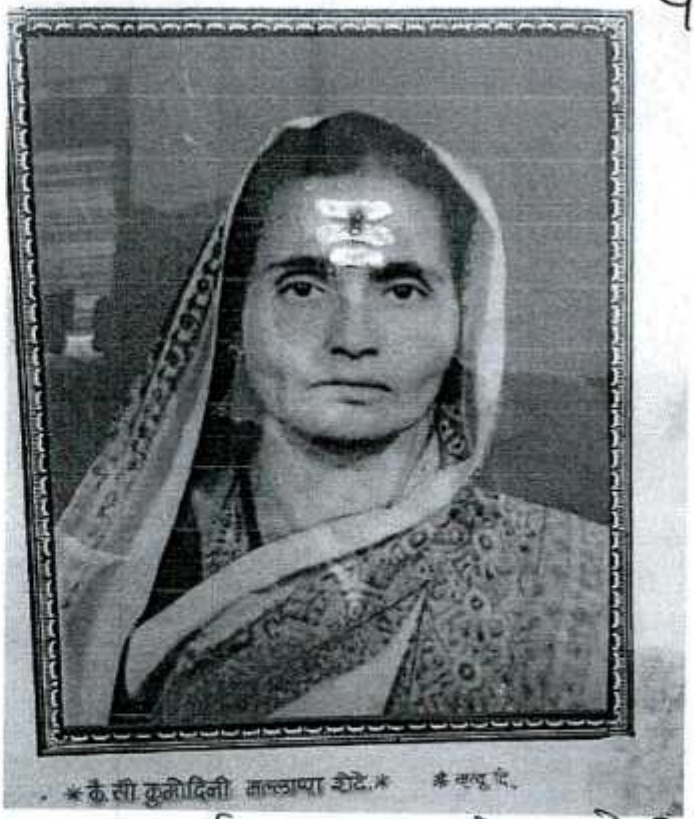

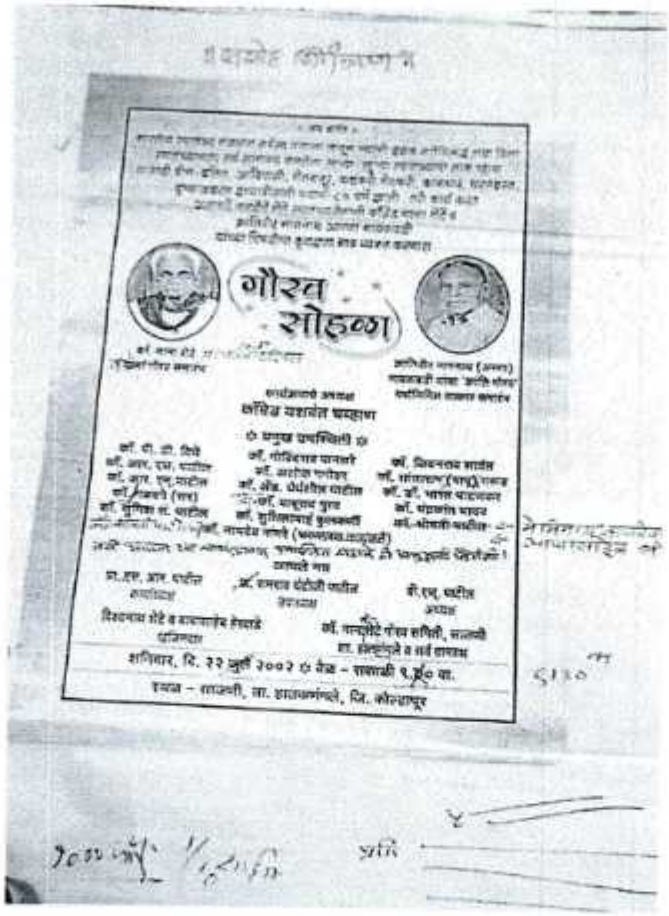

शेडे कुटुंबिचा समवेत बी.ए 3 चे विद्यार्थी

समर्थ साथ - पत्नी कुमोदिनी

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

'पहिल्या स्वातंत्र्य दिनाचे प्रत्यक्ष दर्शी क्रांतीवीर निजामुद्दीन काझी'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

More Shivraj Nandkumar
Nemishte Akash Suresh
Nirukhe Sushil Hambirao
Nulake Vijay Dattatray

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History
Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2020-2021)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'पहिल्या स्वातंत्र्य दिनाचे प्रत्यक्ष दर्शी क्रांतीवीर निजामुद्दीन काझी' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **09 / 04 / 2021**

(Student/Investigator)

More Shivraj Nandkumar

Nemishte Akash Suresh

Nirukhe Sushil Hambirao

Nulake Vijay Dattatray

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

Rajdhani
DATE / /

पहील्या स्वातंत्र्य दिनाचे प्रत्यक्ष दर्शी क्रांतीवीर निजामुद्दीने कुर्सी.

जन्म = 12/12/1918.

मृत्यू = 20/01/1984

"सरफरोशी की तमन्ना अब हमारे दिल में हैं...
देखना हैं जोर किसना बाजु-ए-कातिल में हैं..."

कोल्हापूर संस्थान दक्षिणेकडील एक ऐतिहासिक व शूर परंपरा असलेले संस्थान होते. छत्रपती शिवाजी महाराजांची स्वतंत्र निष्ठा लोप पावली होती. शिकार, रेस, घोड्यांच्या शर्यती यात प्रजेकडे पाहण्यास वेळ मिळत नव्हता. छत्रपती शाहू राम महाराजांच्या भोवती स्वार्थी लोकांचा गराडा पडला होता. इंग्रज यांचा दुरचा दराश व वैभव पाहून स्वतंत्रप्रेमी जनतेस खाली मान घालावी लागत होती. मुंबई चे गव्हर्नर लॉर्ड ब्रोबोर्न यांची हत्तीवरुन मिरवणूक निघाली. तीही गुलामगिरी विरुद्ध लढा दिलेल्या या शिवनगरीत.

अश्या या सर्व बाजूंनी निराश झालेल्या अंधकार वेळी देश भक्त माधवराव बगल व देश भक्त शत्रापांना कुंभार यांचा कोल्हापूर संस्थान मध्ये उदय झाला. या दोन महान स्वतंत्र्य प्रेमी नेत्यांनी जनतेमध्ये स्वातंत्र्य लढ्याची मशाल पेटवली व कोल्हापूर जिल्ह्यातील स्वातंत्र्य सैनिकांचे नेतृत्व केले.

महात्मा गांधीनी ज्या गावाना भेट दिली त्यातील एक भाग्यवान गाव नावनिहाळ हे निपाणी चिकोडी

Rajdhani
DATE / /

रस्त्यावरील एक छोटेसे गाव. गांधीवादी नेते आकाचंद गुजर यांच्या विनंतीस मान देवून महात्मा गांधी नावनिशाक मध्ये थोडावेळ थांबले होते. त्यावेळी खडकलाट चे ३८ जन गांधी-जींच्या सभेला उपस्थीत होते. त्यामध्ये क्रांतिवीर निजामुद्दीन काझी देखील उपस्थीत होते. त्यांनी प्रत्यक्ष महात्मा गांधी यांचे विचार ऐकून स्वतःला स्वातंत्र्य लढ्यात झोकून दिले.

खडकलाट येथील ऐनुद्दिन काझी यांचे ते सुपुत्र. सहा बहिणी व निजाम काझी असा मध्यम वर्गीय परिवार. वडिलांच्या निधनानंतर घरी करता मुलगा म्हणून निजाम काझी होते परंतु घरच्या लोकांचा विचार न करता त्यांनी स्वातंत्र्य लढ्यात भाग घेतला.

ते उत्तम गायक ही होते. सकाळी प्रभात फेरी मध्ये स्वतंत्र चळवळीची गाणी म्हणणे व लोकांना जागून करणे हे प्रा-सुख्याने खडकलाट व परिसरात ते करीत असत.

देशभक्त शाप्पांना कुंभार यांनी खडकलाट, का पशी, निपाणी, कलनाकवाडी, गारगोटी परिसरातील स्वतंत्र सैनिकांना गारगोटी कचेरीमधील शस्त्रबंधांना सोडवणे व तेथील खजिना लुटून स्व तंत्र्य लढ्यासाठी देणे यासाठी कुर्विरच्या स्वामींना आदेश दिला.

कुर्विरच्या स्वामीनी परिसरातील ६०-८० तरुणांना गारगोटी जवळील पालीच्या शुहेत एकत्र केले. तेथे गारगोटी कचेरीवर आक्रमणाची तयारी करण्यात आली. त्यापूर्वी गारगोटी व कोल्हापूरला जोडणारा दूधगंगा नदीवरील कुर येथील पूल डायनाइटमाइट ने उडवण्याचा संकल्प केला गेला. पुण्याच्या लष्करी छावणीतून एक शक्तीशाली डायनामाइटची पेटी एकाने चोरून आणली होती. ती डायना माइटची पेटी पुलाखाली लावून पूल उध्वस्त करण्याचे काम निजाम कर्ज लक्ष्मन सुतार, हजारे या स्वातंत्र्य सैनिकांना देण्यात आले. ११ डिसेंबर रात्री साडे अकरा वाजता पुलाखाली डायनामाइटची पेटी लावण्यात आली पण लक्ष्मन सुतार यांनी ~~आलेली~~ पेटी चुकीच्या पध्दतीने उलटी लावलयामुळे स्फोट खाली पाण्याच्या दिशेने झाला. यामुळे पुलाचा काही भाग उडाला पण पूल पूर्णपणे पडला नाही. जर स्फोट पुलाच्या बाजूने झाला असता

तर कुर गावासोबत डायनामाईट लावणारे सर्वच जन उध्वस्थ झाले. असते. स्पोट इतका तीव्र होता त्यामुळे काही किलोमीटर परिसरातील घरातील भांडी खाली पडली होती. घरांच्या भिंतींना भेगा पडल्या होत्या. **गारगोटी कचेरी हल्ला प्रकरण -**

13 डिसेंबरला 1942 च्या रात्री 60-70 सशस्त्र सैनिकांनी गारगोटी कचेरीवर मध्य रात्री हल्ला केला त्यावेळी ब्रिटीश अधिकाऱ्यांना बंदोबस्त करुन बाबू आधव हा बंदुकधारी शिपाई घरी निघाला होता. कचेरी परील हल्ल्याची त्याला चाहुल लागली व त्याने कचेरीच्या मागे असलेल्या खिडकीतून गोळीबार सुरु केला. पहिली गोळी कर्विरच्या स्वामीना लागली. दुसरी गोळी निजाम काझी गुडघ्याला लागून गुडघ्याचा चेंदा-मेंदा झाला. परशुराम सांकुळे, मल्लप्पा चौगुले, तुकाराम भरमल, शंकरराव इंगळे, नारायण वारके, वकवंतराव जबडे हे सर्व जन गोळीबारात शहीद झाले. लहान्य 20 वर्षाचे असलेले शाहू आधव यांना गोळी लागून ते देखील शहीद झाले.

कचेरी समोरील आगा स्वातंत्र सैनिकांच्या रक्ताने भरली होती व मातीचा रक्ताने चिखल झाला होता. काझींना अखमी अवस्तेत इंदुबाई च्या देवळात हेवून सर्व जन निघून गेले. दुसऱ्या दिवस पहाटे सर्व मृतांचे प्रेत कोलहापूरला घेवून जाण्यात आले. त्या सर्व प्रेतांम पंचगंगेच्या दहनभूमील एकत्रपणे दहन करण्यात आले. त्यांच्या नातेवायीकांना याची कलपना देखील दिली गेली नव्हती.

काझी या अखमी अवस्तेल घटनास्थली अटक झालेले स्वातंत्र सैनिक होते. त्यांना रविवार पेठेतील तुरुंगात कैद करण्यात आले. त्यानंतर गारगोटी कचेरीवरील हल्ला कोर्टापुढे मांडला गेला. त्यामध्ये काझींना दोषी धरुन कुर डायनामाइट प्रकरण व कचेरी-वरील हल्ला या दोन घटनेतील त्यांना आरोपी धरुन त्यांना 14 वर्ष 3 महिने ची शिक्षा ठोठावण्यात आली व रु 250 दंड करण्यात आला.

तुरुंगात असताना माफीचा साक्षीदार होण्यासा त्यांचा अत्यंत क्रूरपणे छळ करण्यात आला. रविवार पेठ येथील तुरुंगात 500 ते 600 स्वातंत्र सैनिक कैद करण्यात आले होते. एका खोलीमध्ये 15 ते 20 कैदी ठेवण्यात आले होते. ज्या खोलीत काझींना व त्यांच्या सह-

-कार्यना ठेवले होते ती खाली अत्यंत अस्वच्छ होती आणि ती खोली ठेकुण आणि पिस्सू यांनी भरून गेली होती. जमिनीवर हात फिरवताच्य जमीन ठेकणाऱ्या रक्ताने लाल व्हायची. कैद्यांच्या अंगावर उवा झाल्या होत्या त्यामुळे अंग खाजवून चमडे निघायचे. खोलीच्या पा ठीमागे उघड्या जागेवर स्वातंत्र सैनिकांच्या पायाला दोरी बाधुंन त्यांना एकत्र संडासला पाठवायचे. लहानश्या जागेत उघड्यावर लाज सोडून सर्व जन संडासला बसत होते. संडास लघवीचा दुर्गंध दिवस रात्र खो लीमध्ये असल्यामुळे स्वातंत्र सैनिकांना खूप त्रास व्हायचा. काही कमजोर मनाचे स्वातंत्र्य सैनिक रात्र भर हाय भोकून रडायचे. तुरुं-गामध्ये सर्वांना अत्यंत वेदना व त्रास दिला जायचा. पायात सुया टोच पाहीया काना मोडे पर्यंत बुटाच्या लाथा घालणे, आई-माईच्या नावा ने शिवीगाळ करणे, अंगाचे चामडे तोडेपर्यंत मारणे, दात पाडणे, रात्रभर झोपू न देणे, गुडघ्यात खिळे मारणे यासारखे अघोरी प्रकार क्रांतीकारकां केले जात असत.

कोल्हापूर स्वातंत्र्य लढ्यात १९७८ ते १९५२ या कालावधीत २२ हुतात्मे झाले. त्यापैकी कागल तालुका ५, हातकनंगले तालुका ६, गाडहिंगलज तालुका १, राधानगरी तालुका २, चंदुकलाट १, मुदरगड ता. ७, पिकोडी ता. ४ असे होते.

कोल्हापूर जिल्ह्याच्या स्वातंत्र लढ्यातील प्रमुख घटनांमध्ये खालील महत्त्वाच्या घटना समाविष्ट आहेत :-

1. १५ ऑगस्ट १९५२ साली पहिला शहीद झालेले बिंदू माराय० कुलकर्णी
2. १० ऑक्टोबर १९५२ साली घडलेले कोल्हापुरातील विल्सन पुलक प्रकरण
3. १३ डिसेंबर १९५२ गारगोटी कार्यालयील हल्ला प्रकरण
4. ब्रम्ही खजिना लूट प्रकरण
5. १९ ऑक्टोबर १९५५ साली झालेले काशीबाई इनवर (पंगीरेगाव यांना विवस्त्र करून दिलेली शिक्षा

6. नानीबाई चिखली येथील हरिबा बेनाडे आणि नरसू पारिठ यांचे कुलाल्य

न. पहिल्या स्वतंत्र दिनी स्वातंत्र्यवीर निजाम काझी यांनी अनुभवलेला तो क्षण त्यांनी आपल्या डायरीत स्वाक्षरी लिहला आहे, त्यांच्या डायरीनील तो उतारा खालील प्रमाणे आहे....

या स्वातंत्र्यवीरांच्या बलिदानाची कदर करुन भारत देशाचे सौंदर्यवान स्वातंत्र्य अभादित ठेवणे हि काळाची गरज आहे.

... जय हिंद !!

क्रांतिवीर श्री निजामुद्दीन काझी

(जन्म १२.१२.१९१८ - मृत्यू २०.०१.१९८९)

Krantiveer Shri. Nijamuddin Kazi

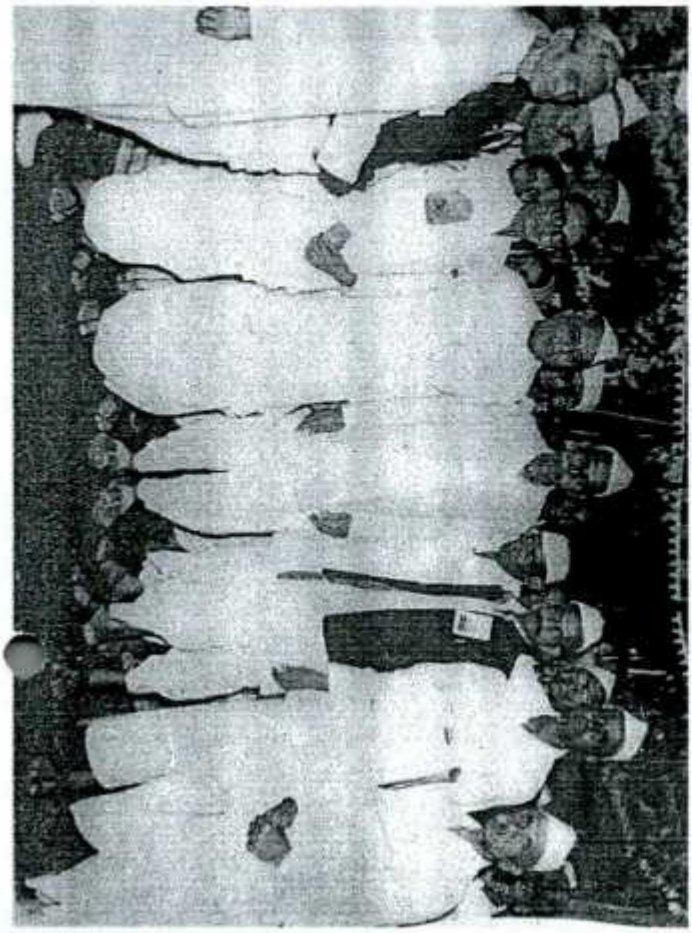
(12/12/1918 to 20/01/1989)

Krantiveer Shri. Nijamuddin Kazi

(12/12/1918 to 20/01/1989)

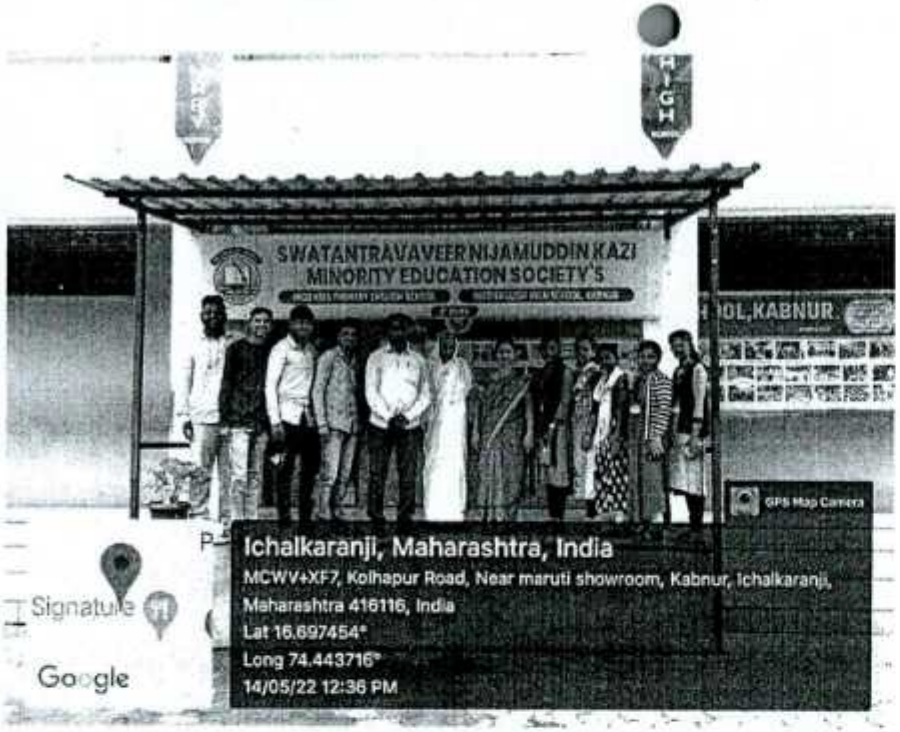
कोल्हापुर के स्वतंत्रता सेनानी, श्री क्रांतिवीर निजामुद्दीन काझी जिन्होंने अपनी डायरी में इस क्षेत्र के स्वतंत्रता संग्राम का बारीकी से वर्णन किया है. उनकी लिखी हुयी डायरी से संक्षिप्त कुछ घटनाओं का ये हिंदी अनुवाद है ।

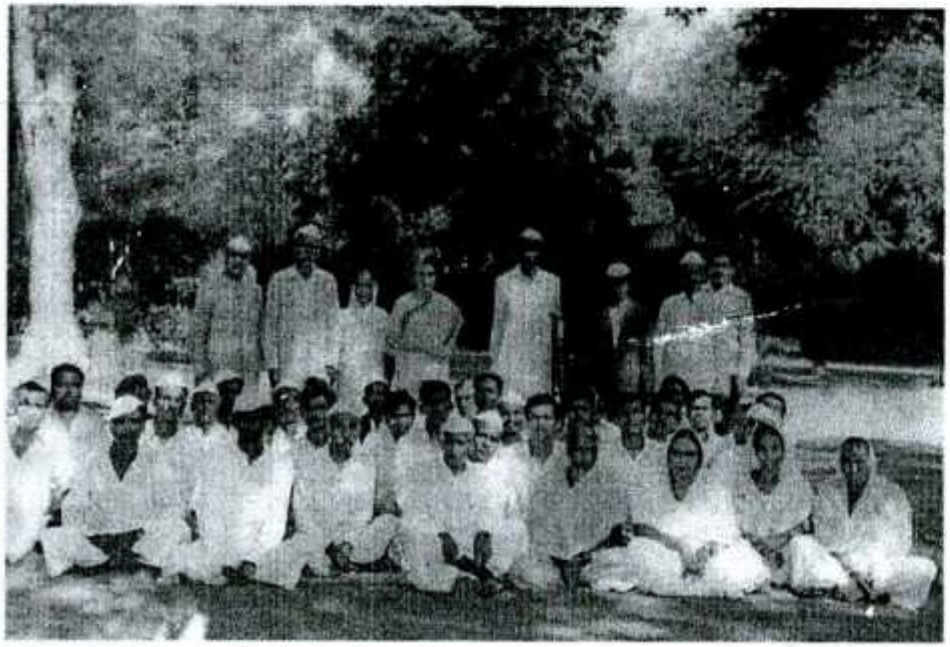

कोल्हापूर जिल्हा स्वातंत्र्य सैनिक संघ, कोल्हापूर.

बापूसो भाऊसो पोवार
अध्यक्ष,
कोल्हापूर जिल्हा स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक संघ

तालुका पुरवठा अधिकारी (क)
कोल्हापूर देवी / कोल्हापूर.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Project Title

'स्वातंत्र्य सैनिक गंगाराम बाळा रुईकर '

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Patil Prashant Hambirrao
Patil Vishal Vitthal
Pirjade Aajam Mainuddin
Powar Jeevan Jaysing

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2020-2021)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'स्वातंत्र्य सैनिक गंगाराम बाळा रुईकर' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **09 / 04 / 2021**

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

(Student/Investigator)

Patil Prashant Hambirrao

Patil Vishal Vitthal

Pirjade Aajam Mainuddin

Powar Jeevan Jaysing

Rajdhani
DATE / /

स्वातंत्र्यसैनिक चरीतकोश

स्वातंत्र्य सेनानी =

मुक्त मौखिक मुलाखत

स्वातंत्र्य सैनिकाचे नाव - गंगाराम बाळा कुईकर

स्वातंत्र्य सैनिकाचे वय मयत

मुलाखत देणाऱ्याचे नाव बाळासाहेब गंगाराम कुईकर

स्वातंत्र्य सैनिकाशी नातेसंबंध मुलगा

स्वातंत्र्य सैनिकांचा पत्ता मु.पो. हेरले, ता. हातकणंगले जि. कोल्हापूर

स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल 1942

स्वातंत्र्यसैनिकाचा पूर्वइतिहास हे हेरले गावचे सुपुत्र मोहन त्यांनी हातकणंगले तालुक्यामध्ये रत्नाप्पा कुंभार यांच्या नेतृत्वाखाली आलेल्या स्वातंत्र्य चळवळीमध्ये त्यांनी महत्वपूर्ण कार्य केले.

स्वातंत्र्य लढ्यात सहभागी होण्यास प्रेरीत घटना प्रसंग
महात्मा गांधी व त्यांची स्वातंत्र्य चळवळ

स्वातंत्र्यसैनिकाची स्वातंत्र्यलढ्यातील कामगिरी
भूमीगत चळवळी मध्ये सहभाग, ईंग्रजाविरुद्ध कारवाई करणे, आपल्या सहकार्यांना मदत करणे, त्यांच्या जेवणाची व्यवस्था करणे, हे कार्य केले.

प्राप्त पुरस्कार मुख्यमंत्री वसंतराव नाईक यांच्या हस्ते ताम्रपट पुरस्कार व प्रशस्ती पत्र मिळाले.

स्वातंत्र्य सैनिकाचे प्रजापरीषद मधील कार्य
स्वातंत्र्या नंतर प्रजा परिषदेत सदन

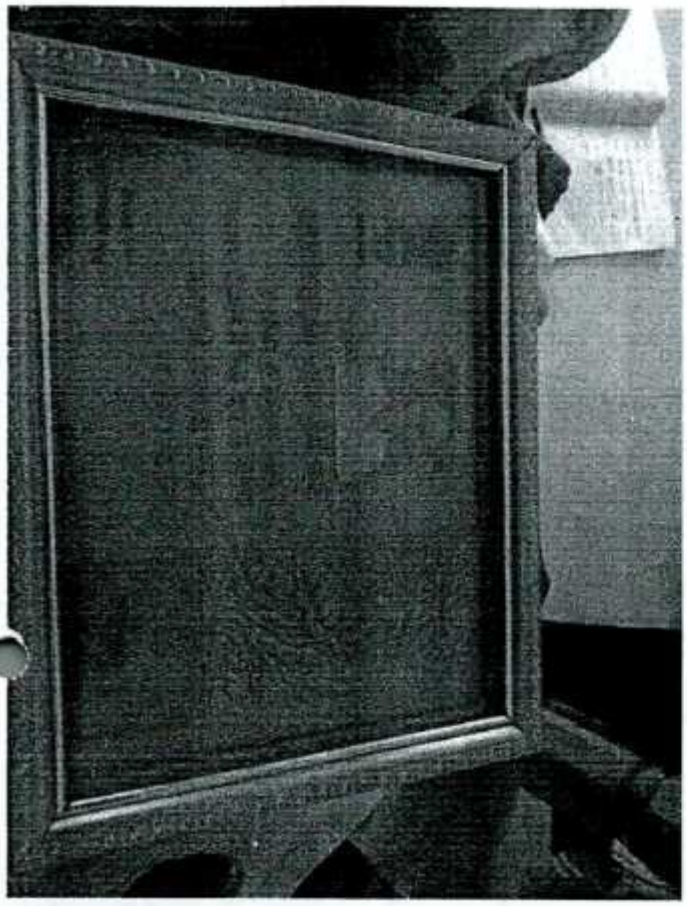
स्वातंत्र्यतारे कालखंडामधील कामगिरी
सामाजिक कार्ये; ठेलले गावचे सरपंच. गावामध्ये पिण्याच्या पाण्याची टिकेम राहावण्यासाठी प्रयत्न. त्याचबरोबर ठेलले गावातील प्रथम जो सरकारी दवाखाना सुरू झाला त्याचे उद्घाटन त्यांच्या हस्ते झाले.

मृत्यू कारण दिनांक 15-09-1980 वयस्क. नैसर्गिक कारण

गंगाराम रुईकर

हे स्वतंत्र्य सेनानी हेरले गावाचे सुपुत्र होते. ते सध्या हयात नाहीत. त्यांनी स्वतंत्र्य चळवळीमध्ये महत्त्वपूर्ण कार्य केले. महात्मा गांधीजींच्या नेतृत्वा खाली १९४२ ची स्वतंत्र्य चळव सुरु झाली. त्या मध्ये ते सहभागी झाले होते. मा. रत्नाप्पा कुंभा. यांचा नेतृत्वा खाली हातकणगले तालुक्यामध्ये जी चळवळ चालू झाल होती. त्यामध्ये गंगाराम रुईकर सहभागी झाले होते. त्यांचा या अंदोलनामध्ये मोठा सहभाग असून त्यांनी भुमिगत कार्य केले. या मध्ये इतर सहकार्यना मदत करणे. इंग्रजाविरुद्ध कारवाई करणे. त्यांचे जेवणाची व्यवस्था करणे अशा पध्दतीची कार्य त्यानी चुप्पा पध्दतीने केले. या चळवळीचा कालखंडात ५ वर्षाची शिक्षा झाली. स्वांतत्र्यानंत त्यावेळेचे मुख्यमंत्री वंसतराव नाईक यांचा हास्ते ताम्रपटा पुरस्कार यांना मिळाला.

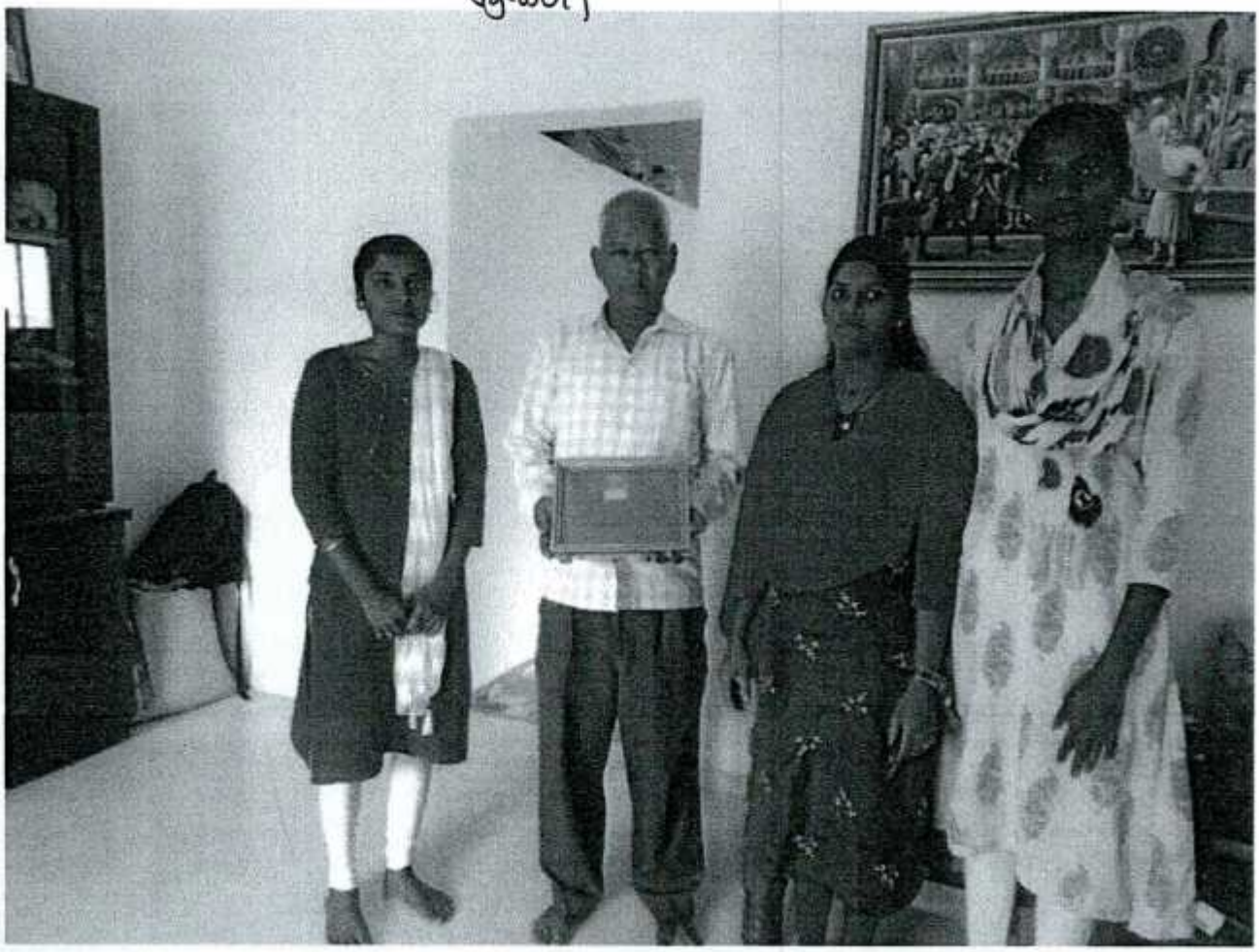
गंगाराम रुईकर यांना प्रजापरिषेतेन मध्ये कार्य कार्य केले, शिवाय स्वांतत्र्यनंतरच्या कालखंडात ही त्यांनी सामाजिक कार्य केले हेरले गावाचे संरपच म्हणून काम केले. हेरले गावामध्ये पिण्याचे पाणी ही स्कीम राबवण्यासाही यांनी प्रत्यतन केले. तसेच हेरले गावामध्ये प्रथम जो सरकारी दवाखाना सुरु झाला त्याचे उदघाटन ही त्यांचा हास्ते झाले. या सर्व त्यान्या कार्यत त्यान्या कुटुंब यानी मानापासून सह कार्य केले आज त्याचे घराचे वारस त्याचे चिरंजीव बाळासाहेब गंगाराम रुईकर हे वयसकर जाहेन. त्यान्ची आम्ही मुलाखात घेतली असता. अगदी तुटक ही माहीत आम्हाला मिळाली. लिखीत स्वरुपतील माहीती मिळाली नाही. अशा स्वातंत्र्य सैनीकांस आमचा सलाम...!

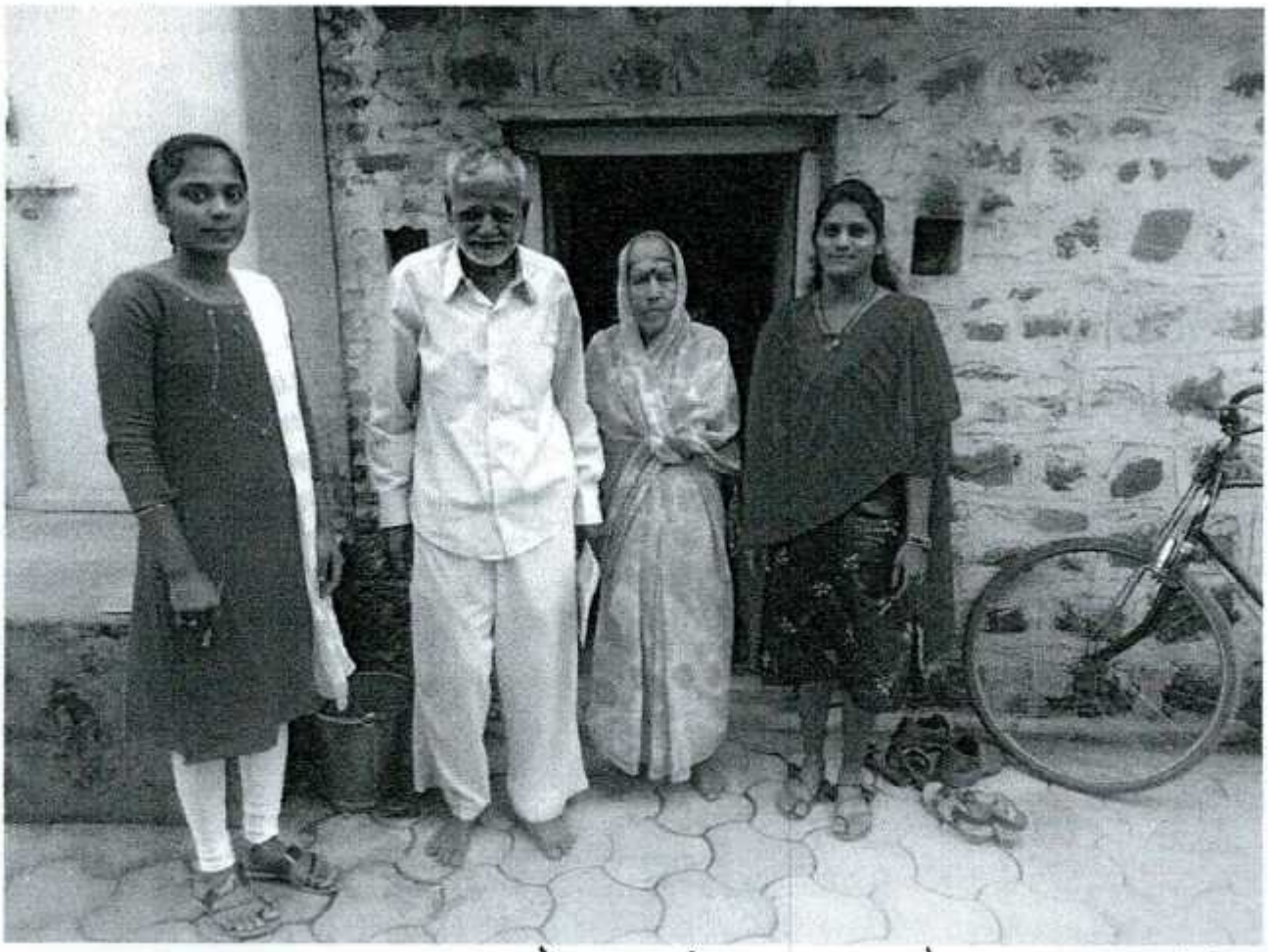

कै. नंगाराम बाळा रुईकर

महाराष्ट्र शासन
सन्मान पत्र

रंगराव दोनवडे - यांच्या समवेत विद्यार्थीनी
मुलगा

बाळासाहेब रूईकर - समवेत विद्यार्थीनी
मुलगा

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Project Title

'बाबू रामा जाधव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Sawant Amol Shamrao
Sonawane Taresh Kashinath
Wakse Sushant Shahir
Wakse Vaibhav Shahir

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2020-2021)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'बाबू रामा जाधव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **09 / 04 / 2021**

(Student/Investigator)
Sawant Amol Shamrao
Sonawane Taresh Kashinath
Wakse Sushant Shahir
Wakse Vaibhav Shahir

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

स्वातंत्र्य सैनिक चारित्रकोश

स्वातंत्र्य सेनानी = बाबू रामा जाधव

मुक्त सैनिक मुलाखत

स्वातंत्र्य सैनिकाचे नाव = बाबू रामा जाधव

स्वातंत्र्य सैनिकाचे वय = मयत

मुलाखत देणाऱ्याचे नाव = शंकर बाबू जाधव
वंदना रमेश जाधव

स्वातंत्र्य सैनिकाशी नातेसंबध = मुलगा
नात सुन

स्वातंत्र्य सैनिकाचा पत्ता = मु. पो. हेर्ले,
ता. हातकणंगले,
जि. कोल्हापूर.

स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल = १९४५

स्वातंत्र्य सैनिकाचा पूर्ववृत्तांत = बाबू रामा जाधव
हे हेर्ले गावचे
सुपुत्र आहेत त्यांनी स्वातंत्र्य चळवळीमध्ये महत्व पूर्ण कार्य केले. १९४५ मध्ये स्वातंत्र्य चळवळ सुरू झाली ते त्या मध्ये सहभागी झाले.

स्वातंत्र्य लढ्यात सहभागी होण्यास प्रेरित घटना

प्रसंग = महात्मा गांधी व त्यांची स्वातंत्र्य चळवळ

स्वातंत्र्य सैनिकाची स्वातंत्र्यलढ्यातील कामगिरी

परदेशी मालावर बहिष्कार. १९४८ च्या आंदोलनात सहभाग

प्राप्त पुरस्कार = ताम्रपट इंदिरा गांधी यांच्या हस्ते

स्वातंत्र्य सैनिकाचे प्रजापरिषद मधील कार्य =

१९४८ पासून प्रजापरिषद मध्ये सहभाग

मृत्यु, कारण, दिनांक = मृत्यु = 14/08/1986
कारण = वयस्कार

बाबू रामा जाधव

ताम्रपट - इंदिरा गांधी यांच्या हस्ते त्यांना ताम्रपट देण्यात आले होते.

सन्मानपत्र - श्री. बाबू रामा जाधव रा. हेरले यांना त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामात केलेल्या कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मान-पत्र मोठ्या आदराने देण्यात आले होते.

बाबू रामा जाधव यांना भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी आपण केलेल्या अतुलनीय कामगिरीबददल भारतीय स्वातंत्र्य शौर्य महोत्सवानिमित्त आपल्या गौरवार्थ सन्मान पदक देण्यात आले होते.

स्वातंत्र्य सैनिकांची समाजउपयोगी कामे -

1. सांगली - सातारा जिल्ह्यातील धरणग्रह
2. गावच्या विकास कामासाठी सोसायटी उभी करण्यात यांचा मोठा हात होता.
3. शेतीच्या विकासासाठी शेततळी बांधण्यात आले होते.
4. गावच्या विहयाच्या पाण्याची सोय करण्यासाठी नळे उभारण्यात आले, व आपल्या आपल्या वस्तीत पाणी साठवण्यासाठी दगडी टाकी बांधण्यात आल्या.

महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

श्री. यांना

त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामांत केलेल्या कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मानपत्र देण्यांत येत आहे.

वसंत नाईक

मुख्य मंत्री
महाराष्ट्र राज्य

सचिवालय
मुंबई.
दिनांक

कोल्हापूर जिल्हा स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक संघ

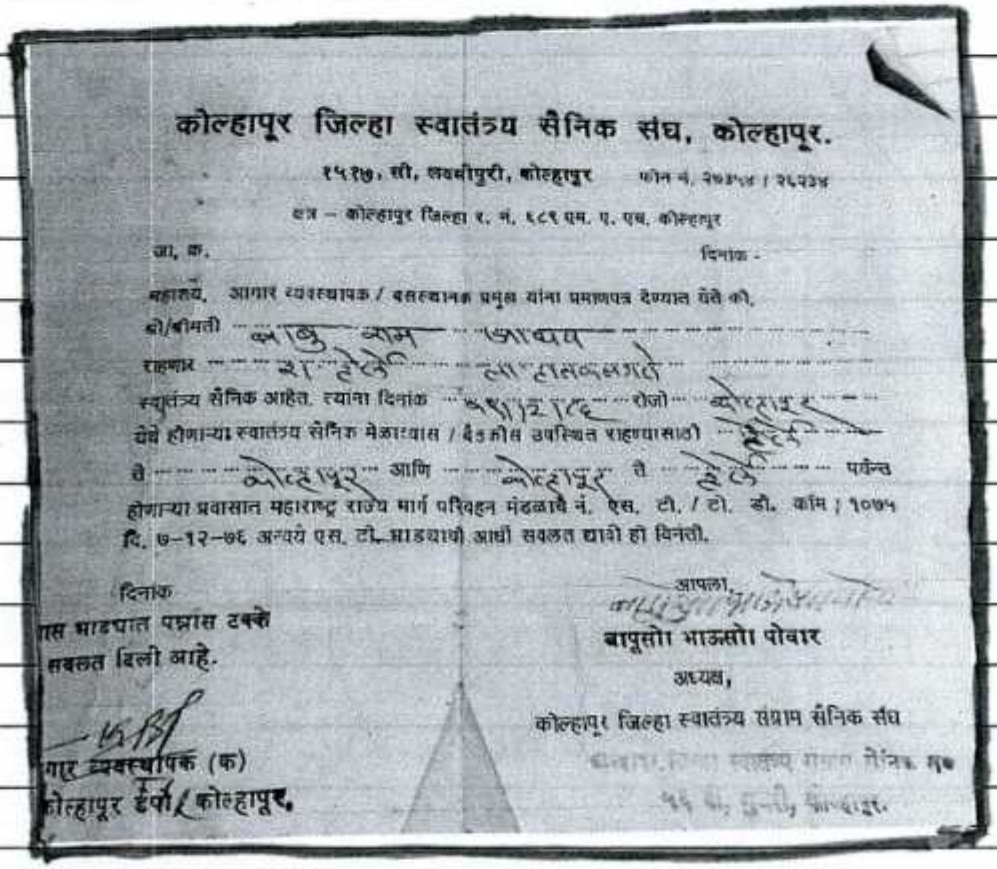
स्वातंत्र्य सैनिक श्री. .....

रा. ..... तालुका .....

भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी आपण केलेल्या अतुलनीय कामगिरीबद्दल भारतीय स्वातंत्र्य रौप्य महोत्सवानिमित्त आपल्या गौरवार्थ सन्मान पदक देण्यात येत आहे.

(आप्पासाहेब भा. पोवार)
अध्यक्ष
कोल्हापूर जि. स्वा. सै. संघ

(दत्तोबा कुं भार)
अध्यक्ष
स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक गौरव समारंभ

कोल्हापूर जिल्हा स्वातंत्र्य सैनिक संघ, कोल्हापूर.

१५१७, सी, लक्ष्मीपुरी, कोल्हापूर फोन नं. २७३५४ / २६२३४

क्षेत्र – कोल्हापूर जिल्हा र. नं. ६८९ एम. पी. एच. कोल्हापूर

जा. क्र. दिनांक -

महाशय, आगार व्यवस्थापक / बसस्थानक प्रमुख यांना प्रमाणपत्र देण्यात येते की,

श्री/श्रीमती साधु राम आथव

राहणार ... हे हेळेवाडी ... ता. हातकलंगले ...

स्वातंत्र्य सैनिक आहेत. त्यांना दिनांक ... ९/१२/८६ ... रोजी ... कोल्हापूर ...

येथे होणाऱ्या स्वातंत्र्य सैनिक मेळाव्यास / बैठकीस उपस्थित राहण्यासाठी ... हेळेवाडी ...

ते ... कोल्हापूर ... आणि ... कोल्हापूर ते ... हेळेवाडी ... पर्यन्त

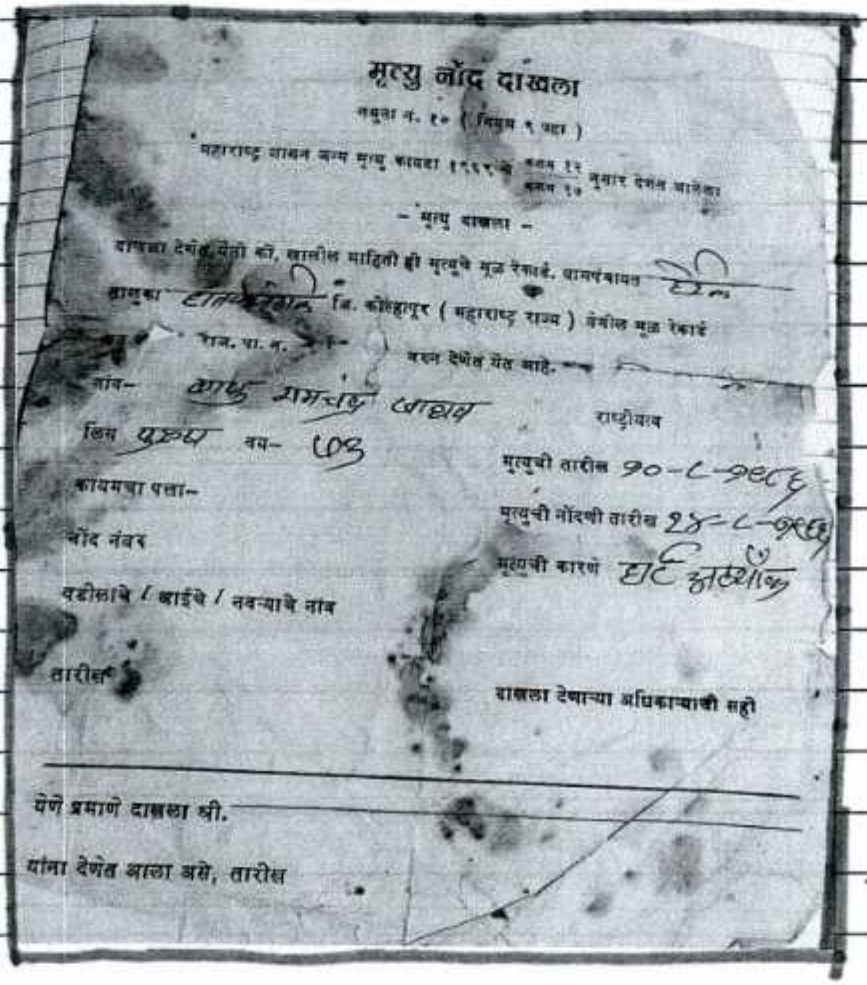
होणाऱ्या प्रवासात महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाचे नं. एस. टी. / टी. डी. कॉम / १०७५ दि. ७-१२-८६ अन्वये एस. टी. भाडयाची अर्धी सवलत द्यावी ही विनंती.

दिनांक

एस भाडयात पन्नास टक्के सवलत दिली आहे.

आगार व्यवस्थापक (क)
कोल्हापूर डेपो / कोल्हापूर.

आपला,
बापूसो भाऊसो पोवार
अध्यक्ष,
कोल्हापूर जिल्हा स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक संघ

मृत्यु नोंद दाखला

नमुना न. १० (नियम ९ पहा)

महाराष्ट्र शासन जन्म मृत्यु कायदा १९६९ चे कलम १२ कलम १७ नुसार देणत आलेला

– मृत्यु दाखला –

दाखला देणेत येतो की, खालील माहिती ही मृत्यूचे मूळ रेकार्ड, ग्रामपंचायत पेठ
तालुका हातकणंगले जि. कोल्हापूर (महाराष्ट्र राज्य) येथील मूळ रेकार्ड
रोज. पा. न. - वरून देणेत येत आहे.

नांव- बाबू रामचंद्र जाधव राष्ट्रीयत्व

लिंग पुरुष वय- ७३

कायमचा पत्ता-

मृत्यूची तारीख २०-८-१९८६

मृत्यूची नोंदणी तारीख २४-८-१९८६

मृत्यूची कारणे हार्ट अटॅक

नोंद नंबर

वडीलाचे / आईचे / नवऱ्याचे नांव

तारीख

दाखला देणाऱ्या अधिकाऱ्याची सही

येणे प्रमाणे दाखला श्री.

यांना देणेत आला असे, तारीख

कोल्हापूर जिल्हा
स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक संघ

स्वातंत्र्य सैनिक श्री. [illegible]
रा. [illegible] तालुका [illegible]
भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी आपण केलेल्या अतुलनीय
कामगिरीबद्दल भारतीय स्वातंत्र्य रौप्य महोत्सवानिमित्त
आपल्या गौरवार्थ सन्मान पदक देण्यात येत आहे.

(बापूसाहेब आ. पोवार)
अध्यक्ष
कोल्हापूर जि. स्वा. सं. सै. संघ

(रत्नाप्पा कुंभार)
अध्यक्ष
स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक गौरव समारोह

महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

श्री. यांना
त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामांत केलेल्या कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मानपत्र देण्यांत येत आहे.

मुंबई
दिनांक

वसंत साठे
मुख्य मंत्री
महाराष्ट्र राज्य

नात स्नुन = वंदना जाधव त्यांच्या समवेत विद्यार्थी

(5)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon
Tal- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112 (MS)

DEPARTMENT OF HISTORY

(2019-2020)

FIELD PROJECT

Date: 13/09/2019

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **field project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2019-2020 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

(2017-2018)

T.Y.B.A.

नोटीस

दिनांक :१४ /०९ /२०१९

इतिहास विषयाच्या बी.ए.भाग ३ या वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०१९-२०२० मध्ये आपल्याला देण्यात आलेल्या विषयाप्रमाणे पहिल्या सत्रा करिता विभागांतर्गत घेण्यात येणारे (१० गुण) प्रोजेक्ट पूर्ण करून २८ फेब्रुवारी २०२० पर्यंत डॉ.रणजीत माने यांच्याकडे जमा करावे. सदर तारखेच्या आत प्रोजेक्ट देणे बंधनकारक राहील. प्रोजेक्ट न दिलेल्या विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मुल्यांकनाचे गुण विद्यापीठास पाठविले जाणार नाहीत याची सर्वांनी नोंद घ्यावी.

विभागप्रमुख

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist Kolhapur

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2019-2020)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1	525	F	Bhandari Madhavi Pravinkumar	'बापू ईश्वर दोनवडे यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
2	526	M	Bhosale Akshay Ashok	
3	527	F	Chougale Sayali Vasant	
4	528	M	Kadam Suraj Krushnat	
5	529	M	Kamble Subhash Shahaji	'स्वातंत्र्य सेनानी कलप्पा चिंतामणी पंडित '
6	530	M	Lakhan Arjun Maruti	
7	531	M	Mali Suraj Prakash	
8	532	F	Malkari Shubhangi Ladoo	
9	533	M	Mohite Rushikesh Bharat	'पायाप्पा यशवंत दणाणे: एक स्वातंत्र्य सेनानी'
10	534	M	Panhalkar Sohel Sadik	
11	535	M	Patil Aniket Mohan	
12	536	M	Patil Kishor Sanjay	
13	537	M	Shingare Abhijeet Dhondiram	'दामोदर दादोबा गुरव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'
14	538	M	Sid Shubham Sanjay	
15	539	M	Vharkate Jaydeep Anandrao	
16	590	M	Naikwadi Pawan Shamrao	
17	591	M	Kulkarni Pritam Deepak	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Prof. J. C. Ghadage)
Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Project Title

'बापू ईश्वर दोनवडे यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Bhandari Madhavi Pravinkumar
Mr. Bhosale Akshay Ashok
Mr. Chougale Sayali Vasant
Mr. Kadam Suraj Krushnat

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

Head
Department of History,
Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

(2019-2020)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'बापू ईश्वर दोनवडे यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **05 / 02 / 2020**

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Student/Investigator)

Mr. Bhandari Madhavi Pravinkumar
Mr. Bhosale Akshay Ashok
Mr Chougale Sayali Vasant
Mr. Kadam Suraj Krushnat

स्वातंत्र्यसैनिक चरीत्रकोश

स्वातंत्र्य सेनानी = बापू इश्वर दीनवडे

मुक्त मौखिक मुलाखत

स्वातंत्र्य सैनिकाचे नाव = बापू इश्वर दीनवडे

स्वातंत्र्य सैनिकाचे वय = मंयत

मुलाखत देणाऱ्याचे नाव = रंगराव बापू दीनवडे

स्वातंत्र्य सैनिकाशी नातेसंबंध = मुलगा

स्वातंत्र्य सैनिकाचा पत्ता = मु.पी हेर्ले
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापु

स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल = इ.स १९४२

स्वातंत्र्यसैनिकाचा पुर्ववृत्तात = इश्वर बापू दीनवडे, हेर्ले गावचे सुपुत्र आहे त्यांनी स्वातंत्र्य चळवळीमध्ये महत्वपूर्ण कार्य केले. इ.स १९४२ मध्ये स्वातंत्र्य चळवळ सुरू झाली. त्या मध्ये ते सहभागी झाले.

स्वातंत्र्य लढ्यात सहभागी होण्यास प्रेरीत घटना प्रसंग = महत्मा गाँधी व त्यांची स्वातंत्र्य चळवळ.

स्वातंत्र्यसैनिकाची स्वातंत्र्यलढ्यातील कामगिरी

परदेशी मालावर बहिष्कार . १९४२ च्या आंदोलनात सहभाग

प्राप्त पुरस्कार = स्वातंत्र्याच्या ५० व्या सुवर्णमोहस्तर्व वर्षानिमित्त प्रधान इंदीरा गांधी यांच्या कडून ताम्रपत वसंतराव नाईक यांच्या हस्ते. प्रशस्ती प्रत

स्वातंत्र्य सैनिकाचे प्रजापरीषद मधील कार्य =

१९४२ पासून प्रजापरीषदेत सहभाग

स्वातंत्र्यलोर कालखंडमधील कामगीरी =

१९४१ कोल्हापूर शहराचे पहीले आमदार

मृत्यु, कारण, दिनांक = मृत्यु 26/12/1992
नैसर्गिक कारण

बापू ईश्वरा दोनवडे

हे स्वातंत्र्य सेनानी हेरले गावचे सुपुत्र होते ते सध्या ह्यात नाहीत. त्यांनी स्वातंत्र्य चळवळी मध्ये महत्व पुर्व कार्य केले महात्मा गांधीजींच्या नेतृत्वाखाली 1942 ची स्वातंत्र्य चळवळ सुरु झाली. त्यामध्ये ते सहभागी झाले होते. हातकणंगले तालुक्यामध्ये कै. मा. रत्नाप्पा कुंभार यांच्या नेतृत्वाखाली जी चळवळ झाली त्यामध्ये ।। लोकांनी सहभाग घेतला त्यामध्ये बापू ईश्वरा दोनवडे हे होते. त्यासाठी त्यांना 6 महिन्याचा तुरुंगवास हि शिक्षा झाली आणि 600 रुपये दंड झाला. अत्यंत प्रतिकुल परिस्थिती मध्ये शेतमजुर म्हणुन काम करत असताना त्यांनी स्वातंत्र्य चळवळी मध्ये काम केले. 1942 पासुन 25 वर्षे चळवळी मध्ये व सामाजिक कार्य केले. त्यांच्या कार्याची पोचपावती म्हणुन त्यांना त्या वेळच्या पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांच्या हस्ते ताम्रपट देऊन पुरस्कृत करण्यात आले.

बापू ईश्वरा दोनवडे यांनी प्रजा परिषदेमध्ये कार्य केले. शिवाय स्वातंत्र्यानंतरच्या कालखंडात हि त्यांनी सामाजिक कार्य केले. त्यांच्या 26/12/1973 रोजी वयस्कर होऊन मृत्यु झाला. सध्या त्यांचे वारस रंगराव बापु दोनवडे हे वयस्कर आहेत. त्यांची आम्ही मुलाखत घेतली असता जगदी मोटकु स्वरुपात माहिती आम्हाला मिळाली. लिखित स्वरुपात माहिती मिळाली नाही अशा स्वातंत्र्य सैनिकास आमचा सलाम.!

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Project Title

'स्वातंत्र्य सेनानी कलप्पा चिंतामणी पंडित '

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Kamble Subhash Shahaji

Lakhan Arjun Maruti

Mali Suraj Prakash

Malkari Shubhangi Ladoo

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2019-2020)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'स्वातंत्र्य सेनानी कलप्पा चिंतामणी पंडित' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: **05 / 02 / 2020**

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Student/Investigator)

Kamble Subhash Shahaji
Lakhan Arjun Maruti
Mali Suraj Prakash
Malkari Shubhangi Ladoo

स्वातंत्र्य सैनिकाचे पूर्ण नांव:

कलाप्पा चिंतामणी पंडित (उपाध्ये)

स्वातंत्र्य सैनिकाचे वय (हयात असल्यास): मृत्यू

पेन्शन सुरु असल्यास पेन्शन नंबर:

मुलाखत देणाऱ्याचे नांव : विशाल सुधीर उपाध्ये

स्वातंत्र्य सैनिकाशी असलेले नातेसंबंध: नातू

स्वातंत्र्य सैनिकाचा संपूर्ण पत्ता: मगदूम गल्ली, किणी, ता. हातकणगले, जि. कोल्हापूर

स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल : १८/०५/१९२३ ते २३/०८/२०१६

स्वातंत्र्य सैनिकाचा पूर्ववृतातं-

स्वातंत्र्य लढयात सहभागी होण्यास प्रेरित घटना/ प्रसंग:

कलाप्पा चिंतामणी पंडित (उपाध्ये)

स्वातंत्र्यसैनिक सैनिक कलाप्पा चिंतामणी पंडित (उपाध्ये) यांचा जन्म कोल्हापूर येथे कद्रे गल्लीमध्ये १८ मी १९२३ रोजी मामाच्या घरी झाला. त्यांचे बालपण निपाणी ता. चिकोडी, जि. बेळगाव येथे गेले. त्यांचे शालेय शिक्षण निपाणी या ठिकाणी पूर्ण झाले. ते मॉट्रीक परीक्षा उतीर्ण झाल्यानंतर ते बँकेमध्ये कामाला लागले. पण बँकेचे नोकरीमध्ये त्यांचे लक्ष लागले नाही त्यामुळे त्यांनी बँकेतील नोकरी सोडली आणि राहण्यासाठी किणी. ता. हातकणगले, जि. कोल्हापूर येथे आले.

स्वातंत्र्य सैनिकाची लढ्यातील कामगिरी:-

सबंध देशात ब्रिटिश राजवटीविरुद्ध भारतीय स्वातंत्र्य चळवळ जोर धरू लागली होती. ८ ऑगस्ट १९४२ ला महात्मा गांधीजीनी देशाला "ब्रिटिशांना चालते व्हा", करेंगे या मरेंगे" चा नारा दिला. ब्रिटिश सरकारने महात्मा गांधीजी गांधींना पुण्याच्या आगाखान पॅलेसमध्ये स्थानबद्ध केले. महाराष्ट्रातील कॉग्रेसच्या प्रमुख पुढार्यांना अटक केली जात होती. याशिवाय बहुतेक पुढाऱ्यांना स्थानबद्ध केले होते बाकीचे राहिलेले भूमिगत होवून आपले कार्य चालू ठेवत होते. महाराष्ट्रातील सातारा जिल्हात क्रांतीसिह नाना पाटील यांच्या नेतृत्वाखाली पत्री सरकार स्थापन झाले होते. त्यामुळे सर्व पातळीवर चळवळीचा जोर वाढला होता.महात्मा गांधीजींनी आगाखान पॅलेसमध्ये २१ दिवसाचे उपोषण सुरु केले. त्यामुळे देशभरातून असंख्य सत्याग्रही पुण्यात येत होते. मोर्चे काढत होते. सत्याग्रह करीत होते. सरकार त्यांनी रवानगी येरवडा जेलमध्ये करीत होते.

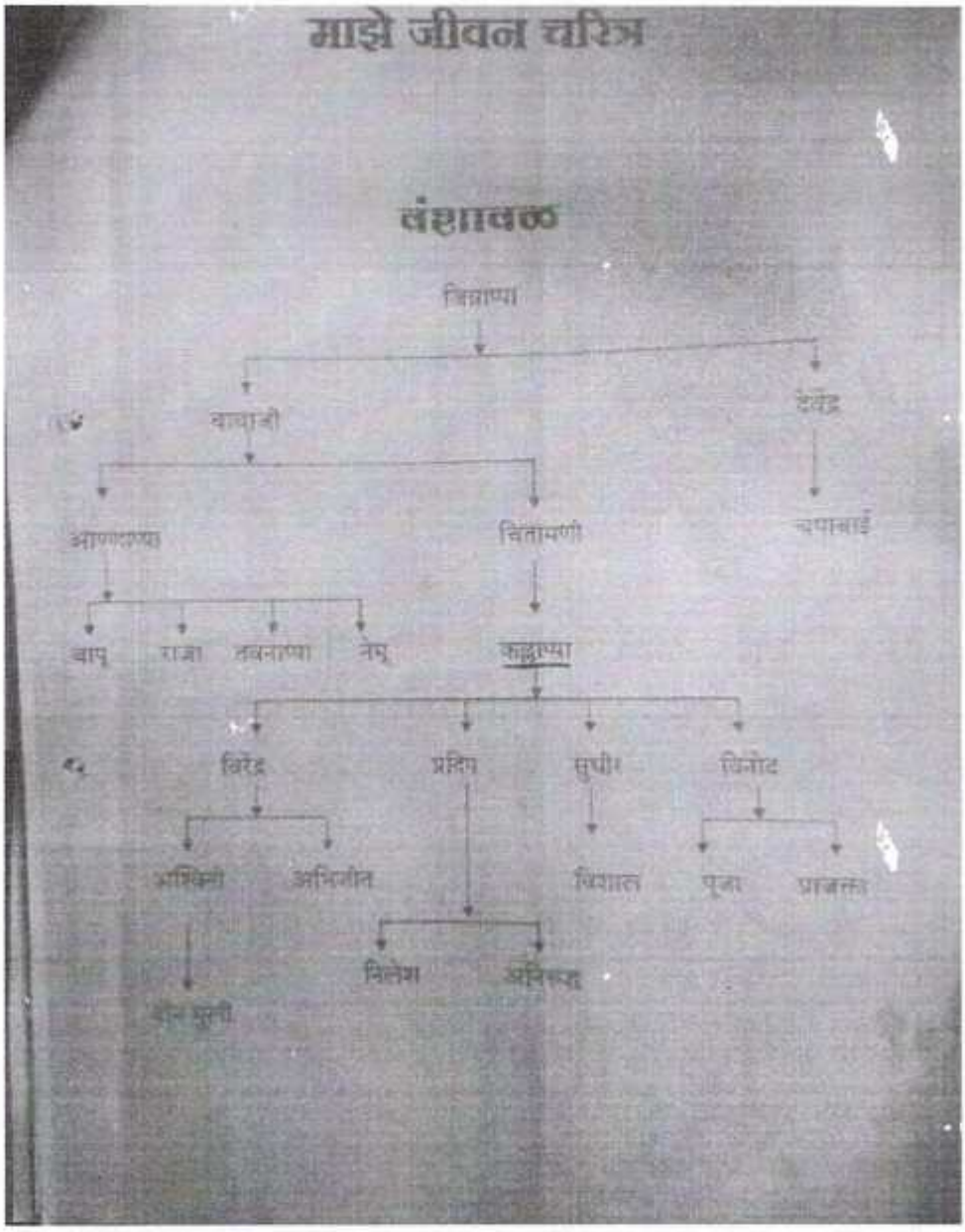
स्वातंत्र्यसैनिक सैनिक कलाप्पा चिंतामणी पंडित (उपाध्ये) यांच्यावर पूर्वीपासून महात्मा गांधी विचारांचा प्रभाव होता. या काळामध्ये देशात चाललेल्या घडामोडी विषयी त्यांना वर्तमानपत्रातून माहिती मिळत होती. महात्मा गांधीजींच्या स्वदेशी चळवळीचा त्यांच्या मनावर प्रभाव पडला होता. आपणही या चळवळीत सहभागी झाले पाहिजे या भावनेने त्यांनी स्वता चरखा घेतला होता व त्यावर स्वता सुत कातत होते. त्यातून तयार होणारे कापड खादी भांडार मध्ये नेऊन देत होते. याच बरोबर खादी वापरास प्रोत्साहन् देण्यासाठी त्यांनी स्वता खादी वापरायला सुरुवात केली होती.

महात्मा गांधीजीं वर असलेल्या विश्वासामुळे कल्लाप्पांनी व त्यांचा मित्र गजानन भुसारी यांनी सत्याग्रहात चळवळीमध्ये भाग घेतला. महात्मा गांधीजींनी आगाखान पॅलेसमध्ये २१ दिवसाचे

उपोषण सुरु केले. तेव्हा पुण्यामध्ये ब्रिटीश विरोधी मोर्चे निदर्शने सुरु झाली. यावेळी महाराष्ट्र कॉग्रेच्या महत्वाचे नेते केशवराव जेधे, धनंजय गाडगीळ, शंकरराव देव इत्यादी प्रमुख नेत्यांना अटक केल्याने त्याचा निषेध करण्यासाठी प्रचंड आंदोलन झाले होते. सन १९४३ साली पुण्यातील या आंदोलनामध्ये सहभागी झाल्याबद्दल स्वातंत्र्य सैनिक कलाप्पा चिंतामणी पंडित (उपाध्ये) यांना अटक झाली आणि सक्तमजुरीची शिक्षा हि झाली होती. त्यासाठी त्यांना दोन वर्ष तुरुंगवास भोगावा लागला. ते दोन वर्ष येरवडा जेलमध्ये होते. दोन वर्षांनंतर त्यांना जेल मधून मुक्तता मिळाली.

स्वातंत्र्य सैनिकांचे मानधन: इंदिरा गांधीजींच्या काळामध्ये स्वातंत्र्य सैनिकांना मानधन सुरु करण्यात आले होते. त्यानुसार १ फेब्रुवारी १९८२ पासून राज्य सरकारने मानधन चालू केले त्यांना शिक्षा झाली होती त्यामुळे सुरवातीला १५० रुपये मानधन होते ते वाढत वाढत जाऊन २०१३ ला ते महिना आठ हजार रुपये मिळत होते.

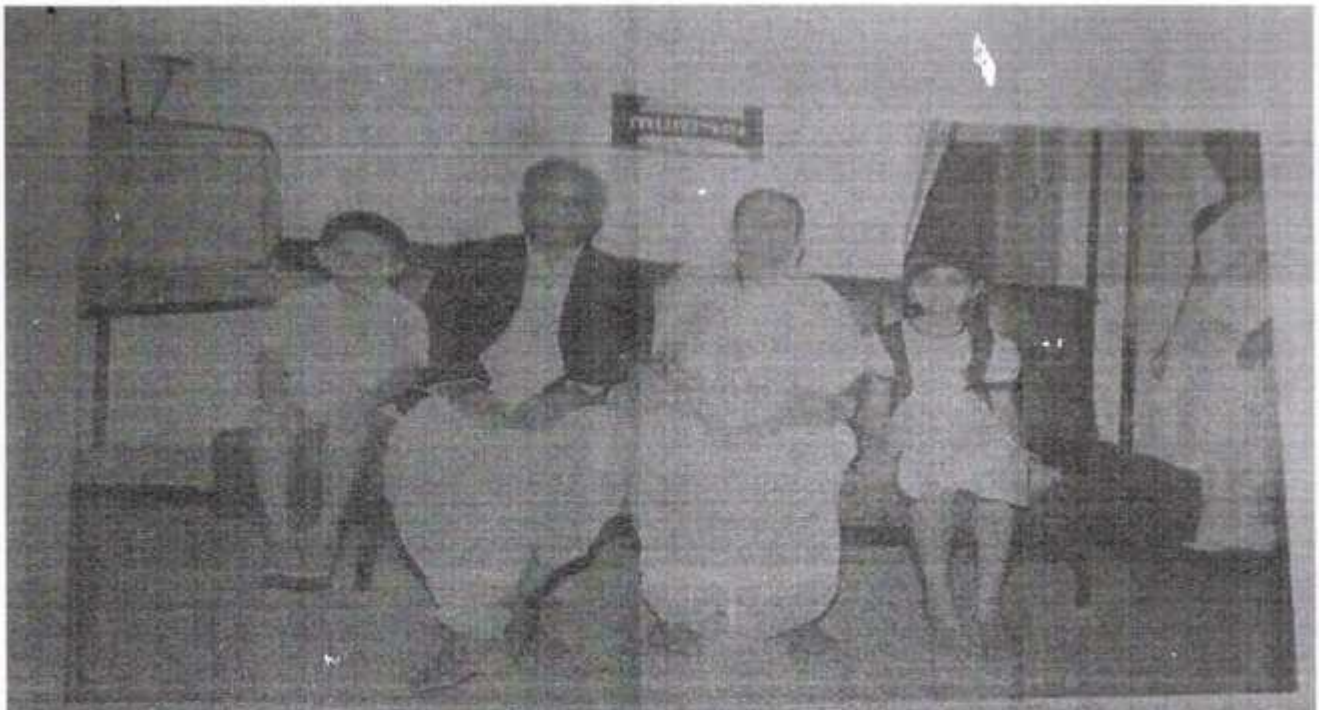
स्वातंत्र्य सैनिक कलाप्पा चिंतामणी पंडित (उपाध्ये)यांनी आपले आत्मचरित्र माझे जीवन चरित्र या नावाने १६ ऑक्टोंबर २०१३ रोजी लिहिले आहे.

माझे जीवन चरित्र
वंशावळ
विठ्ठप्पा
बाबाजी
देवेंद्र
आण्णप्पा
चिंतामणी
चपाबाई
बापू
राजा
लक्ष्मणप्पा
नेमू
फकीरप्पा
विरेंद्र
प्रदिप
सुधीर
विनोद
अश्विनी
अभिजीत
विजय
पूजा
प्रांजली
विलेश
अविनाश

श्री. कल्लाप्पा चिंतामणी पंडीत (उपाध्ये)

(जेष्ठ स्वातंत्र सैनिक)

कुटुंबा समवेत श्री. कल्लाप्पा चिंतामणी पंडीत (उपाध्ये)

महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'पायाप्पा यशवंत दणाणे: एक स्वातंत्र्य सेनानी' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: 05 / 02 / 2020

(Student/Investigator)

Mohite Rushikesh Bharat
Panhalkar Sohel Sadik
Patil Aniket Mohan
Patil Kishor Sanjay

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

स्वातंत्र्य सैनिकाचे संपूर्ण नाव :

पायाप्पा यशवंत दणाणे

- **स्वातंत्र्य सैनिकाचे संपूर्ण नाव :** पायाप्पा यशवंत दणाणे
- **पेन नंबर :** PPO NO POLLIST|S350
- **मुलाखत देणारी व्यक्ती :** अजीत पायाप्पा दणाणे
- **स्वातंत्र्यसैनिकाशी असलेला संबंध :**मुलगा
- **स्वातंत्र्यसैनिकाचा संपूर्ण :** पत्ता मुझे किणी मगदूम गल्ली, ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर
- **पूर्ववृतातंत :**

स्वातंत्र्यलढयातील कामगिरी :-

प्रत्येक देशाला त्याचे स्वातंत्र्य सर्वाधिक प्रिय असते. म्हणूनच देशाच्या स्वातंत्र्यासाठी स्वातंत्र्यसैनिकांना नेहमी सज्ज रहावे लागते. अशा अनेक स्वातंत्र्यसैनिकांपैकी एक म्हणजे म्हणजेच पायाप्पा यशवंत दणाणे.1940-1942 च्या दरम्यान बी.जी. पाटील यांच्या पुढाकाराने पायाप्पा दणाणे व त्यांच्या काही साथीदारांनी गट स्थापन केला. या गटाने इंग्रजानविरूद्ध योजना आखून त्यांना त्रस्त केले. त्यातील एक प्रसंग असा की या गटाने त्यावेळी इंग्रजांच्या अधिपत्याखाली असलेले रूकडी रेल्वे स्टेशन जाळले. तसेच इलेक्टॉनिक तारा तोडल्या व रेल्वे रूळ ऊध्वस्थ केला. या गोष्टीची इंग्रजाना खबर लागताच त्यांनी या गटाचा शेध चालू केला. त्यावेळी भारतात भारत छोडो व चले जाव आंदोलनाची सुरवात झाली होती.

भारत छोडो व चले जाव याच आंदोलनाचा फायदा पायाप्पा दणाणे व त्यांच्या साथीदारांनी घेतला. या गोष्टीची खबर लागताच इंग्रजांनी या गटाचा शोध घेण्यास सुरवात केली. इंग्रजानी त्यांना शेधण्याचा खूप प्रयत्न केला. पण त्यांच्या हाती काहीच लागले नाही. खूप प्रयत्न करूनही हाती काहीच लागत नसल्याने इंग्रजानी काही काळ त्यांचा शोध थांबविला.

इंग्रजांनी शेष थांबविता असे पायाप्पा दणाणे यांना कळताच याच संधीचा फायदा घेऊन ते कोल्हापूर सोडून मुंबईला नोकरी करण्यासाठी गेले. खूप प्रयत्नानंतर त्यांना मुंबईमध्ये साबण 501 बणवणाऱ्या कंपनीत नोकरी मिळाली. या कंपनीमध्ये त्यांना साबणाच्या वड्या कापून पैकिंग कराव्या लागत होत्या. ही नोकरी त्यांनी जवळपास 2-3 वर्षे केली. त्यानंतर इंग्रजानी रुकडी येथे घडलेल्या घटनेची परत चौकशी चालू केली. तसेच त्याची चर्चा मुंबईमध्ये देखील होऊ लागली. या घटनेची कल्पना पायाप्पा दणाणे यांना लागताच त्यांनी मुंबईमधील नोकरी रोडून परत कोल्हापूरला येण्याचा निर्णय घेतला. पायाप्पा दणाणे हे मुंबईहून त्यांच्या मावस भावाच्या घरी शिरडोन येथे येऊन राहीले.

पायाप्पा दणाणे यांच्याविषयी इंग्रजाना खबर लागली. खबर लागताच इंग्रजांनी अत्यंत गुप्तपणे पायाप्पा दणाणे यांना पकडले. या घटनेची कल्पना त्यांच्या घरच्यांना झाली व त्यांना खुप दुःख झाले. परंतू देशासाठी लढणाऱ्या पायाप्पा दणाणे यांना ते पकडले गेले याचे त्याना थोडे देखील दुःख नव्हते. तसेच मनात कोणत्याही प्रकारचा खेद नव्हता. पुढे त्यांना सहा महीन्यांचा कारावास झाला कारावासात राहून देखील त्यांनी इंग्रजानविरूद्ध चले जाव च्या घोषणा दिल्या होत्या.

सहा महीन्याच्या कारावासात त्यांना इंग्रजानी खूप मारहाण केली, त्यांनी सर्व मारहाण सहन करून सहा महीन्याचा कारावास भोगला. सहा महीन्याच्या कारावासानंतर अखेर त्यांची सुटका करण्यात आली. कारावासाची शिक्षा भोगून आल्यानंतरही देश सेवा चालू ठेवली. भारत सरकारने पायाच्या दणाणे यांना 15 ऑगस्ट 1972 रोजी ताम्रपत्र देऊन त्यांचा सत्कार केला. अशा या थोर स्वतंत्र सैनिकाचा मृत्यू हार्टअटॅक येवून रविवार दिनांक 15-07-1984 रोजी झाला.

कोल्हापूर जिल्हा
स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक संघ

तालुका

ल्या स्वातंत्र्यासाठी आपण केलेल्या अतुलनीय
तावरल भारतीय स्वातंत्र्य यज्ञ यशस्वी
ल्या गौरवार्थ हा मान पदक देण्यात येत आहे.

➢ प्राप्त पुरस्कार :- ताम्रपट

➢ मृत्यू :- दिनांक रविवार, 15-07-1984.

कारण हृदयविकाराचा झटका.

ठिकाण मुंढे किणी.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Project Title

'दामोदर दादोबा गुरव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Shingare Abhijeet Dhondiram
Sid Shubham Sanjay
Vharkate Jaydeep Anandrao
Naikwadi Pawan Shamrao
Kulkarni Pritam Deepak

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2019-2020)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

प्रतिज्ञापत्र

'दामोदर दादोबा गुरव यांचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान' या विषयावरील संशोधन प्रकल्प आम्ही शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगाव इतिहास विषयाच्या बी.ए. भाग तीन अभ्यासक्रमाअंतर्गत सदर प्रकल्प सादर केला आहे. हा संशोधन प्रकल्प अथवा त्याचा कोणताही भाग आम्ही अन्यत्र कोठेही कोणत्याही पदवीसाठी अथवा अन्य कारणासाठी सादर केलेला नाही .

दिनांक: 05 / 02 / 2020

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

(Student/Investigator)

Shingare Abhijeet Dhondiram
Sid Shubham Sanjay
Vharkate Jaydeep Anandrao
Naikwadi Pawan Shamrao
Kulkarni Pritam Deepak

स्वातंत्र्य सैनिकाचे पूर्ण नांव:
दामोदर दादोबा गुरव

स्वातंत्र्य सैनिकाचे वय (हयात असल्यास): मृत्यू १९८४

पेन्शन सुरु असल्यास पेन्शन नंबर:

मुलाखत देणाऱ्याचे नांव : विनायक दामोदर गुरव

स्वातंत्र्य सैनिकाशी असलेले नातेसंबंध: मुलगा

स्वातंत्र्य सैनिकाचा संपूर्ण पत्ता: मराठा गल्ली, पेठ वडगाव, ता. हातकणगले, जि. कोल्हापूर

स्वातंत्र्य सैनिकाचा कार्यकाल : १९१७-१९८४

स्वातंत्र्य सैनिकाचा पूर्ववृतातं-

स्वातंत्र्य लढयात सहभागी होण्यास प्रेरित घटना/ प्रसंग:

स्वातंत्र्यसैनिक दामोदर दादोबा गुरव

कोल्हापूर जिल्हा जिल्ह्याचे स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान महत्वाचे आहे. अगदी १८५७ च्या स्वातंत्र्य लढ्यामध्ये हि कोल्हापूर संस्थानांने योगदान दिलेले दिसते. कोल्हापूरमध्ये सन १८४४ मध्ये गडकर्यानी बंड केलेले होते. पण दुर्दैवाने ब्रिटिशांनी ते मोडून काढले होते. त्यानंतर अनेक बंडामध्ये सहभागी झालेल्या सैनिकांना ब्रिटिशांनी अटक केली व त्यांना फासावर लटकवले होते. पण खरी सुरुवात १९३८ पासून कोल्हापूर संस्थानात स्थापन झालेल्या प्रजापरिषदेपासून झालेली आपल्याला दिसून येते.

सन १९२७ मध्ये कोल्हापूर संस्थानाला राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांनी भेट दिली होती. त्यांची सभा कोल्हापूर मधील खासबागेमध्ये झाली होती. त्या सभेला स्वातंत्र्य लढ्यामध्ये सहभागी सहभागी होण्यास इच्छुक असणाऱ्या लोकांनी उपस्थिती दर्शवले होते. यामध्ये कोल्हापूर जिल्ह्यातील अनेक कार्यकर्ते, विद्यार्थी उपस्थित होते. या सभेवेळी महात्मा गांधी यांच्या हस्ते कोल्हापूर खादी ग्रामोद्योग संघाची स्थापना देखील करण्यात आली होती. या सभेपासून अनेक तरुण प्रभावित झालेले होते. 1942 साली महात्मा गांधीजींनी 'चले जाव' चा नारा दिला आणि संपूर्ण देशात आंदोलन सुरू झाले. स्वातंत्र्य लढ्यातील हे अत्यंत महत्वाचे आंदोलन होते कारण या आंदोलनाला 'जन आंदोलनाचे' स्वरूप प्राप्त झालेले होते. गरीब, श्रींमंत असा कुठलाही भेदभाव न करता काहीही करून देशाला स्वातंत्र्य मिळवून द्यायचे यासाठी निर्णायक लढा सुरू झाला होता. सर्वांत महत्वाचे म्हणजे यामध्ये युवा पिढीने मोठ्या प्रमाणात सहभाग घेतला. कॉलेज मध्ये बसण्यापेक्षा जेल मध्ये जाऊ, पण मागे हटणार नाही, हा विचार घेऊन युवा पिढी पेटून उठली होती. यामध्ये कोल्हापूर जिल्हाही मागे राहिले नाही. प्राणाची बाजी लावून अनेक युवकांनी या आंदोलनात उडी घेतली.

अखिल भारतीय काँग्रेसच्या मुंबईतील अधिवेशन प्रसंगी ८ आणि ९ ऑगस्ट १९४२ रोजी महात्मा गांधी व त्यांच्याबरोबर काँग्रेस कार्यकारणीच्या अनेक सदस्यांना अटक झाल्याचे समजताच देशात प्रचंड भडका उडाला होता. हजारो कार्यकर्ते, विद्यार्थी-विद्यार्थिनी यांच्या मिरवणुका निघाल्या छोडो भारत चळवळीने जोर धरला होता. मोर्चे, मिरवणुका, प्रभात फेऱ्या अशा प्रकारच्या चळवळीत अनेक लोक भाग घेत होते.

याच काळामध्ये रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांची प्रेरणा घेऊन श्री दामोदर गुरव हे चळवळीमध्ये देशसेवेच्या प्रयतनेने प्रेरित होऊन स्वातंत्र्य चळवळीत सहभागी झालेले होते. कोल्हापूर संस्थानामध्ये प्रजापक्ष चळवळीची सुरुवात झाल्यानंतर रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांनी संस्थानांमध्ये जोराने स्वातंत्र्य चळवळ सुरू केलेली होती. ब्रिटिश सरकारने रत्नाप्पांना पकडून देणाऱ्याला किंवा ठाव सांगणाऱ्यांना बक्षीस जाहीर केले होते. पण त्यांना रत्नाप्पांना सापडले नाहीत. रत्नाप्पाण्णा कुंभार आणि त्यांचे सहकारी हे सरकारी यंत्रणा मोडकळीस आणण्यासाठी तहसील कचेरी किंवा रेल्वे स्टेशन, पोस्ट ऑफिस जाळणे हा उपक्रम राबवीत होते. या माध्यमातून सरकारी अधिकाऱ्यांमध्ये दहशत निर्माण करणे, सरकारी खजिना लुटून सरकारी यंत्रणा खिळखिळी करण्यासाठी हे प्रयत्न असत रत्नाप्पांनांच्या नेतृत्वाखाली योजनाबद्ध कार्यक्रमाच्या आधारे, संघटन कौशल्य च्या बळावर एका पाठोपाठ योजना यशस्वी होऊ लागल्या. रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांच्या नेतृत्वाखालील इंग्रज सरकारला पहिला तडाका दिला तो म्हणजे अर्जुनवाडची कचेरी लुटून त्यानंतर इतरही ठिकाणी सरकारी यंत्रणा मोडकळीस आणण्याचा प्रयत्न या व्यवस्थेने केला.

याच आंदोलनाचा भाग म्हणून पेठवडगाव तालुका हातकणंगले येथील पोस्ट ऑफिस फोडण्यामध्ये दामोदर तातोबा गुरव यांचा सहभाग होता. वडगाव पोस्ट ऑफिस लुटीबरोबरच जेजुरीची लूट करण्यामध्येही श्री दामोदर गुरव यांचा सहभाग होता. या सर्वांमागे रत्नाप्पाण्णा कुंभार यांची प्रेरणा त्यांना मिळाली जेजुरी लुटीनंतर रत्नाप्पाण्णा कुंभार व त्यांच्या इतर साथीदारांना

पोलिसांना चुकून भूमिगत राहावे लागत होते. तेव्हा पेठवडगाव मध्ये सर्व स्वातंत्र्यसैनिक भास्कर मामांच्या वाड्यामध्ये जमत असत. या बैठकीमध्ये पुढील नियोजन ठरत असेत.

जेव्हा सांगलीचे तुरुंग फोडून वसंतदादा पाटील, येडेनिपाणीचे ईश्वरा गुरव बाहेर पडले होते. तेव्हा ते हि पेठ वडगाव येथेही आले होते. तेव्हा पेठ वडगाव येथे त्यांचा मुक्काम स्वातंत्र्यसैनिक दामोदर दादोबा गुरव यांच्या घरी होता. एकंदरीत स्वातंत्र्य चळवळीमध्ये श्री दामोदर गुरव यांचे योगदान महत्त्वाचे आहे. वडगाव येथे पोस्ट हल्ला करून जाळल्याबद्दल त्यांना अटक करण्यात आले होते. त्यांच्यावर व या कटामध्ये सहभागी असलेल्या इतर साथीदारांवर खटला चालवला गेला होता. त्यामध्ये त्यांना दोषी धरून १८ महिने सक्त मजुरी व शंभर रुपयांचा दंड थोटवला होता. अशा या स्वातंत्र्यसैनिकांचा मृत्यू सन १९८४ मध्ये अल्सर च्या आजाराने झाला. अल्सरच्या आजाराचा ऑपरेशन डॉक्टर बेळे यांच्याकडे झालेले होते. त्यांच्या कार्याची नोंद घेऊन महाराष्ट्र शासनाने त्यांना सन्मानपत्र देऊन गौरविले आहे.

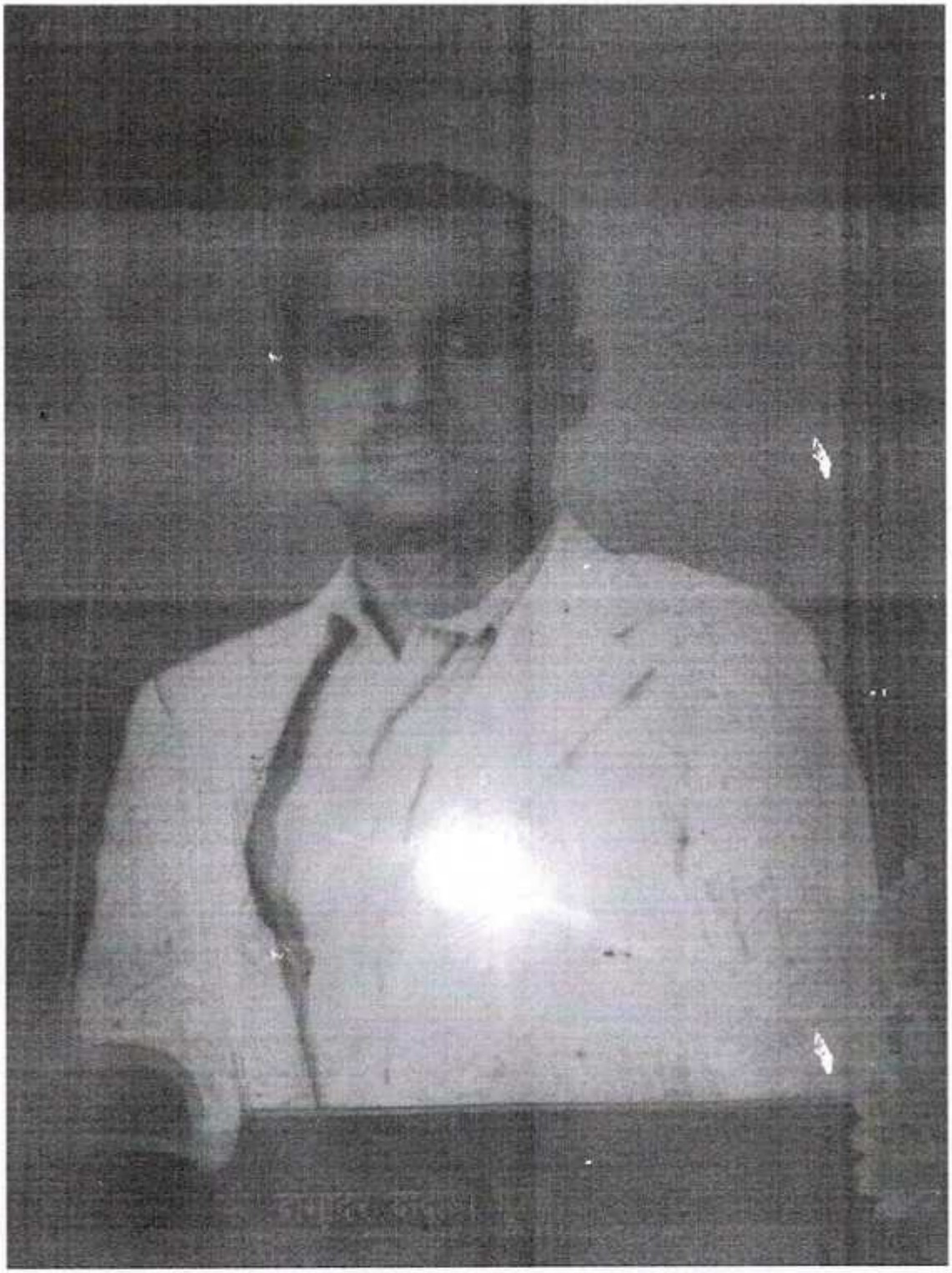
जावक क्रमांक-केदीपी-१०६३-७२
कोल्हापूर जिल्हा कारागृह कळंबा
दिनांक :- ११.४.१९७२

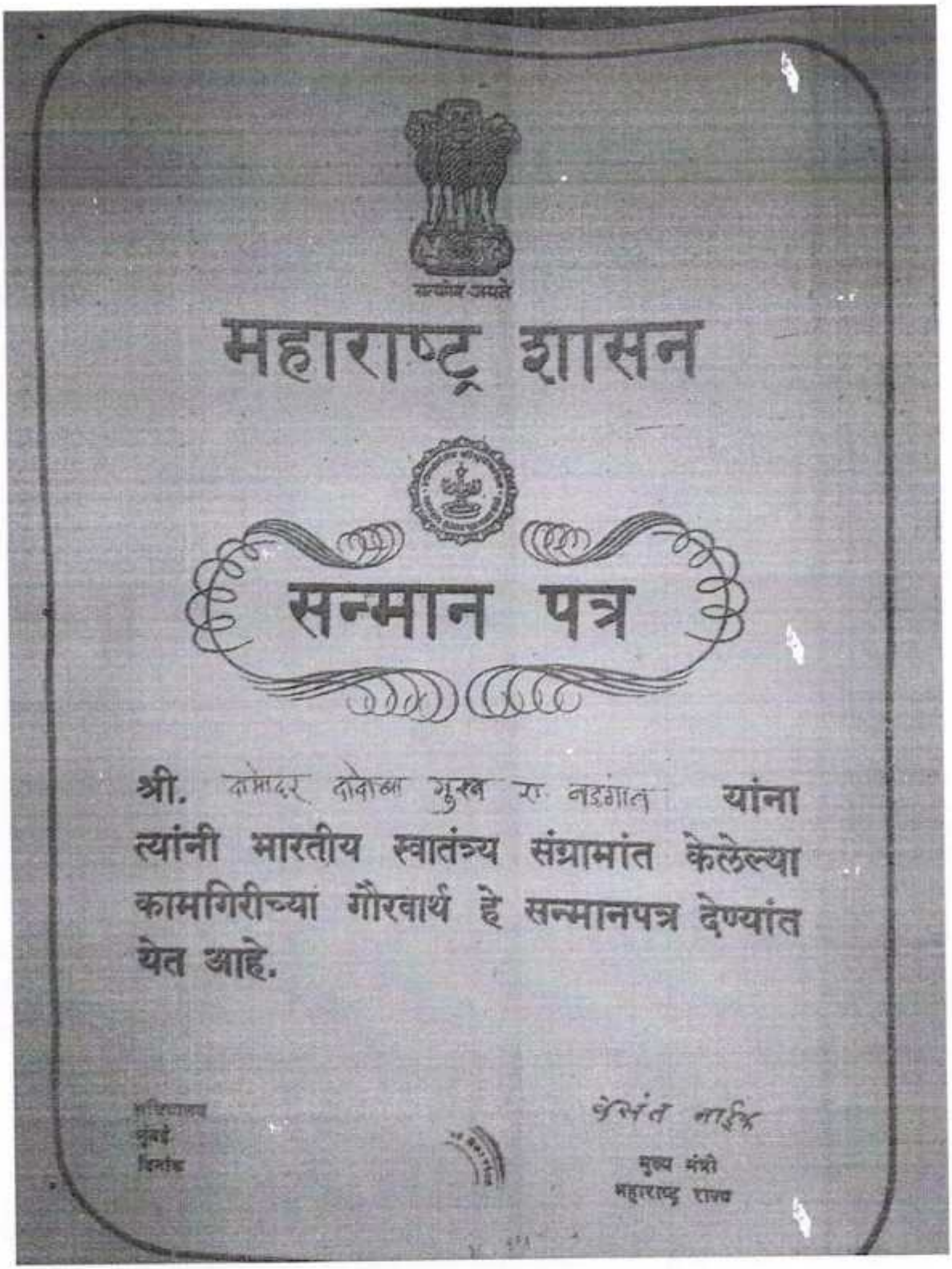
दाखला देणेत येतो की, खिमांड आरोपी नं. १६ दामोदर दादोबा गुरव रहाणार वडगांव ता. करवीर जिल्हा कोल्हापूर कांना इंडियन पिनल कोड कलम ३२६, डिपेन्स ऑफ इंडिया ॲक्ट ३१-१८ अन्वये मे. मॅजिस्ट्रेट वर्ग १ हातकणंगले यांचे हुकमाने दिनांक १६.११।१९४४ रोजी दाखल करण्यांत आले व दिनांक २१.२.१९४५ रोजी मुद्दा शिक्षा भोगून सदर यांचे आदेशाने दाखलमुक्त झालेमुळे सोडून देणेत आले.

मुद्दा

सही -अ.सा.क.
अधिक्षक,
कोल्हापूर-जिल्हा-कारागृह
कळंबा

प्रति,
श्री. दामोदर दादाबा गुरव रा.पेठ वडगांव,
ता. हातकणंगले जिल्हा कोल्हापूर.आपला वर्ग दिनांक २१.३.७२ अनुदर
-नकल.

सत्यमेव जयते

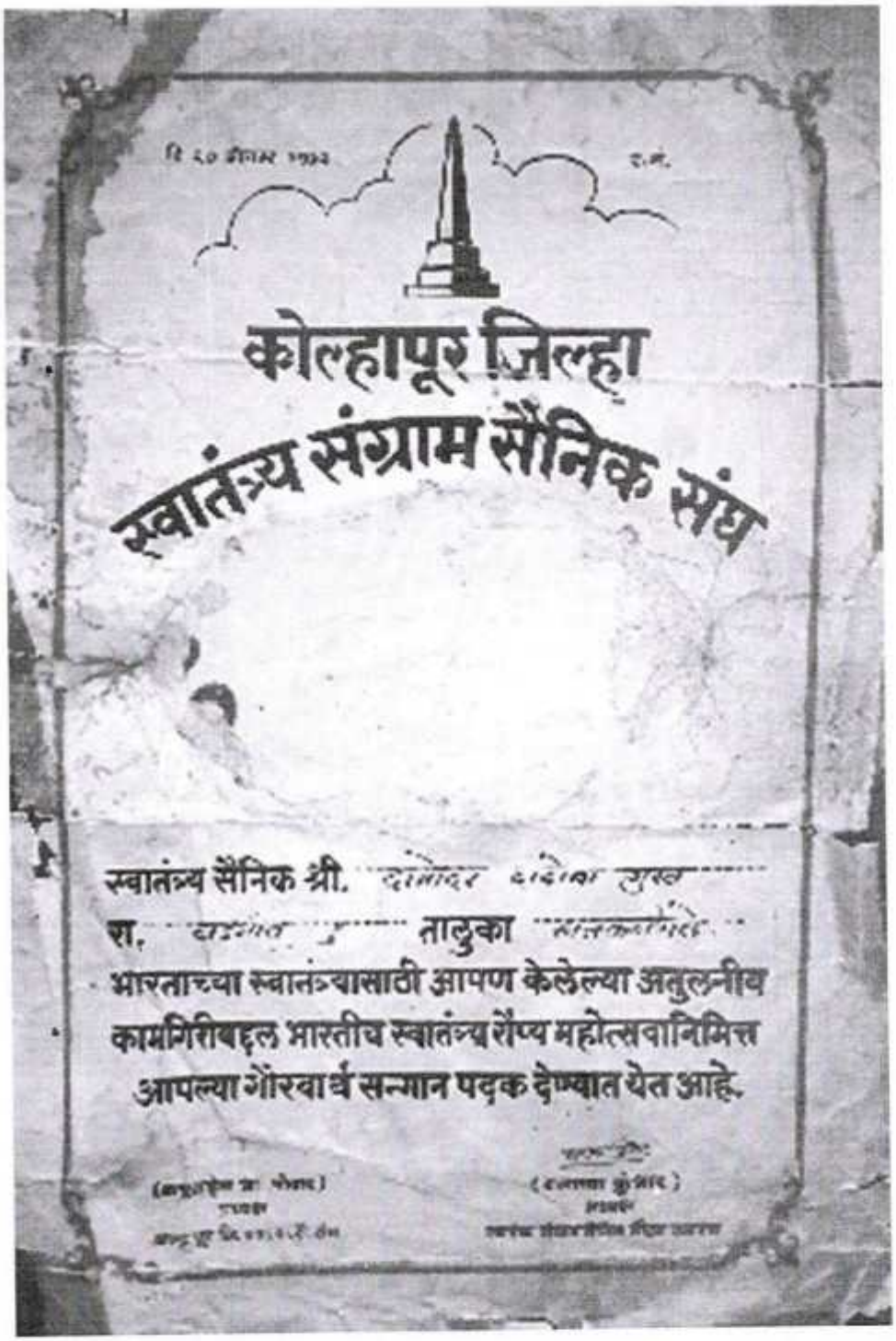
महाराष्ट्र शासन

सन्मान पत्र

श्री. दामोदर दोबाजा गुरव स. नडगांव यांना त्यांनी भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामांत केलेल्या कामगिरीच्या गौरवार्थ हे सन्मानपत्र देण्यांत येत आहे.

मंत्रालय
मुंबई
दिनांक

हेमंत नाईक
मुख्य मंत्री
महाराष्ट्र राज्य

कोल्हापूर जिल्हा
स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक संघ

स्वातंत्र्य सैनिक श्री. दोनोबा दादोबा सुर्वे

रा. [illegible] तालुका [illegible]

भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी आपण केलेल्या अतुलनीय कामगिरीबद्दल भारतीय स्वातंत्र्य रौप्य महोत्सवानिमित्त आपल्या गौरवार्थ सन्मान पदक देण्यात येत आहे.

(अध्यक्ष)

(सेक्रेटरी)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Project Title

'पायाप्पा यशवंत दणाणे: एक स्वातंत्र्य सेनानी'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mohite Rushikesh Bharat
Panhalkar Sohel Sadik
Patil Aniket Mohan
Patil Kishor Sanjay

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyala
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2019-2020)

DATE:

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय.

पेठ वडगांव.

वर्ग : बी. कॉम. भाग-३

विषय : सहकाराचा विकास.

*** प्रकल्पाचे नाव. ***

श्री. दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित उरुण- इस्लामपुर, पतसंस्थेचा अभ्यास.

विषय शिक्षकांचे नाव : प्रा. ए. डी अत्तार (सर)

सन : 2019 - 2020.

Assta. D. Attar

DATE:

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ वडगांव.

'वाणिज्य विभाग'

वर्ग : बी. कॉम. भाग तीन (सेमिस्टर-६)

विषय : 'सहकाराचा विकास.'

प्रकल्पाचे नाव : 'श्री दत्त नागरी सहकारी मर्यादित उरुण-इस्लामपूर, पतसंस्थेचा अभ्यास

अ.क्र.	विद्यार्थीनींचे नाव.	रोल नं.
1)	कु. पाटील स्नेहलता शिवाजी	1178.
२)	कु. सुतार तेजश्री दिलीप.	1200
3)	कु. कोकाटे प्रतिक्षा प्रल्हाद.	1138
४)	कु. पाटील नम्रता बजरंग.	1242
5)	कु. पाटील प्रतिक्षा भानुदास.	1244

DATE:

प्रतिज्ञा पत्र

आम्ही, प्रतिज्ञापूर्वक निवेदन करतो की, 'श्री दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित, उरुण-इस्लामपूर' या शीर्षकाच्या अभ्यास प्रकल्पाचे संशोधनात्मक काम पूर्ण केले असून हा अभ्यास प्रकल्प बी.कॉम भाग-तीन, सेमिस्टर-६ 'सहकाराचा विकास' या विषयासाठी लिहिला आहे.

अ.नं.	विद्यार्थीनींचे नाव	रोल नं	सही.
1.	कु. पाटील स्नेहलता शिवाजी.	1178	Patil
2.	कु. सुतार तेजश्री दिलीप.	1200	Sutar
3.	कु. कोकाटे प्रतिक्षा प्रल्हाद.	1138	Kokate
4.	कु. पाटील नम्रता बजरंग.	1242	Patil
5.	कु. पाटील प्रतिक्षा भानुदास.	1244	Patil

ठिकाण :-

दिनांक :-

DATE:

प्रमाणपत्र.

सहाय्यक प्राध्यापक,
प्रा. ए. डी. अत्तार.
[एम.ए., एम.फील., सेट.]
अर्थशास्त्र विभाग,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
पेठ वडगांव.

असे प्रमाणित करण्यात येते की,

अ.क्र.	विद्यार्थीनींचे नांव	रोल नं.
1.	कु. पाटील स्नेहलता शिवाजी	1178.
2.	कु. सुतार तेजस्वी दिलीप.	1200
3.	कु. कोकाटे प्रतिक्षा प्रल्हाद.	1138
4.	कु. पाटील नम्रता बजरंग.	1242
5.	कु. पाटील प्रतिक्षा भानुदास.	1244

यांनी बी. कॉम भाग तीन, 'सहकाराचा विकास' या विषयासाठी 'श्री दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्या. उरुण-इस्लामपूर' या शीर्षकाचा सादर केलेला प्रस्तुत अभ्यास प्रकल्प हा त्याच्या स्वत:च्या संशोधनातून सिद्ध झालेला आहे. सदर अभ्यास प्रकल्प माझ्या मार्गदर्शनाखाली व निरीक्षणाखाली तयार केलेला आहे.

दिनांक :

मार्गदर्शक
[प्रा. ए.डी. अत्तार.]

DATE:

ऋणनिर्देश.

प्रस्तुतचा अभ्यास प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी सर्वांचेच मौल्यवान सहकार्य स्नेह आणि मार्गदर्शन लाभले आहे. आमचे मार्गदर्शक आदरणीय प्रा. ए. डी. अत्तार सर सहाय्यक प्राध्यापक, अर्थशास्त्र विभाग डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय पेठ वडगांव यांनी सहकाराचा विकास या विषयासाठी अभ्यास प्रकल्प करण्याची मौलवान संधी उपलब्ध करून दिली. त्याचबरोबर त्यांनी आम्हाला वेळोवेळी अभ्यास प्रकल्प कार्यात मदत केली. अभ्यास प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी सातत्याने प्रेरणा सहकार्य आणि मार्गदर्शन केलेले आहे. त्याबद्दल त्यांचे आम्ही शतशः ऋणी आहोत.

त्याचबरोबर महाविद्यालयातील किंवा महाविद्यालयाचे प्राचार्य प्रा. सर यांनी अभ्यास प्रकल्प पूर्ण करण्यास प्रेरणा आणि प्रोत्साहन दिले त्याबद्दल त्यांचे मनःपूर्वक आभार

अभ्यास प्रकल्पासाठी आम्हाला सतत प्रेरणा आणि प्रोत्साहन दिले यामध्ये वाणिज्य विभागातील विभाग प्रमुख प्रा. एस. एस. अमृतसागर, प्रा. एस. डी. पाटील, प्रा. ए. डी. अत्तार सर, प्रा. टी. एस. कुंभार, प्रा. ए. जी. बंडगर, प्रा. टी. जे. मोहोरेकर यांच्या सहकार्याबद्दल मनः पूर्वक आभार.

बी. कॉम. भाग ३ या वर्गातील सर्व मित्र व मैत्रिणींचे अभ्यास प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी सहकार्य केल्याबद्दल आम्ही त्यांचे आभारी आहोत.

1) पाटील स्नेहलता शिवाजी.
2) सुतार तेजश्री दिलीप.
3) कोकाटे प्रतिक्षा प्रल्हाद.
4) पाटील नम्रता बजरंग.
5) पाटील प्रतिक्षा भानुदास.

ठिकाण :-
दिनांक :-

DATE:

अनुक्रमणिका.

अ.क्र.	घटक.	पान नं.
1.	प्रस्तावना	1
2.	उद्देश व गृहीते	2
3.	संस्थेची गतवर्षाची तुलनात्मक सांख्यिकीय परिस्थिती	4
4.	ठेवी.	5
5.	कर्जे.	6
6.	थकबाकी व कर्ज वसुली.	7
7.	गुंतवणूक व निधी व्यवस्थापन, संस्थेची नफाक्षमता.	8
8.	प्रगतीदर्शक तक्ता.	9
9.	निष्कर्ष	10

DATE:

प्रस्तावना.

सहकार क्षेत्र आणि त्यातही सहकारी पतसंस्था क्षेत्र यामध्ये प्रामाणिकपणा, विश्वस्त वृत्ती आणि विश्वास या संकल्पनेला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. हे ओळखून दत्त परिवारातील प्रत्येक घटक हा पतसंस्थेच्या प्रगतीसाठी हातभार लावत असतो. सभासद, ठेवीदार, कर्जदार, ग्राहक, हितचिंतक व मार्गदर्शक अशा सर्वच घटकांनी या अहवाल सालात भरघोस योगदान व सहकार्य देऊन आपल्या पतसंस्थेची गरुडभरारी कायम ठेवली आहे.

सहकारी पतसंस्था प्रामुख्याने सभासद, संचालक, सेवक व आपणाकडे येणारा ग्राहक या चार प्रमुख खांबावर उभी असते. सभासदांचे व ग्राहकांचे मिळणाऱ्या सेवेतून होणारे समाधान, संचालकांचे एकसंघ, पारदर्शक सहकार्य व सेवकांची त्याग भावनेची आपुलकीची सेवा आपले संस्थेत दिसून येते.

पतसंस्थेचा मुख्य आधार म्हणजे सभासद त्यांनी अत्यंत दृढ विश्वासाने जो एकमुखी विश्वास दाखविला त्याबद्दल आपले आभार व्यक्त करण्यास आमचे शब्द अपुरे पडतात. सहकारात शिस्त, प्रामाणिकपणा, चिकाटी, उरक आणि कार्यक्षम असेल तर रोपाचा वटवृक्ष बनतो. त्याचबरोबर संस्थेच्या प्रमुख उद्देशांची पूर्तता करण्यासाठी संस्थेचे सभासद, ठेवीदार, खातेदार व ग्राहकांना संगणकीकृत अशा सेवा उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत.

DATE:

उद्देश.

1) श्री. दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित उरुण-इस्लामपुर या सहकारी पतसंस्थेचा परिपूर्ण अभ्यास करणे.

2) श्री. दत्त नागरी सहकारी पतसंस्थेच्या नफा-तोटा पत्रकाचे विश्लेषण करणे.

गृहीते.

1) श्री दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित उरुण-इस्लामपूर संकलित केलेल्या ठेवी व वितरीत केलेली कर्जे याद्वारे कार्यक्षेत्रामध्ये चांगले कार्य केल्याचे दिसून येते.

2) श्री. दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित उरुण-इस्लामपूर या पतसंस्थेच्या माध्यमातून विविध प्रकारच्या ठेवीमध्ये सातत्याने वाढ होत आहे.

3) श्री दत्त नागरी पतसंस्था मर्या. उरुण-इस्लामपूर या पतसस्थेचे उत्कृष्ठ आर्थिक नियोजनामुळे नफ्यामध्ये सातत्याने वाढ होत असल्याचे दिसून येते.

DATE:

संशोधन पद्धती

प्रस्तुत संशोधन अभ्यास प्रकल्प हा दुय्यम साधनसामग्रीवर अवलंबून आहे. याकरिता 'श्री दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित, उरुण - इस्लामपूर' या पतसंस्थेचा वार्षिक अहवाल वापरण्यात आला आहे. हा संशोधन प्रकल्प 'श्री दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित, उरुण - इस्लामपूर' यांकरिता मर्यादित आहे.

DATE:

संस्थेची गतवर्षाची तुलनात्मक सांख्यिकीय परिस्थिती.

अ.नं.	तपशील	दि.31 मार्च 2018	दि.31 मार्च 2019
1)	एकुण सभासद	3725	4166
2)	वसूल भागभांडवल	2,98,14600.00	3460140 0.00
3)	एकुण ठेव	53769866 2.00	6291044 27.00
4)	एकुण येणे कर्ज	3914316030 0	4645460 26.00
5)	बँक गुंतवणुक	2422612 11.00	2627397 41.00
7)	सी.डी रेशो	67.41%	69.58%
8)	थकबाकी प्रमाण.	2.67%	3.17%
9)	नफा	9800 428.91	1222996.52
10)	लाभांश	15%	15% प्रस्तावित

DATE:

ठेवी. [Deposits]

पतसंस्थेचे स्थैर्य राखण्यासाठी कर्जाच्या उलाढाली, नफ्याचे नवे उच्चांक गाठण्यासाठी ठेवीमधील वाढ ही महत्त्वाची बाब समजली जाते. पतसंस्थेच्या ठेवीमधील वाढ हेच ग्राहकांच्या पतसंस्थेवरील विश्वासाचे प्रतिक होय. ठेव वाढीसाठी पतसंस्थेने तत्पर ग्राहक सेवेचे महत्त्व निश्चित ओळखले आहे. त्याचबरोबर आपुलकी व सुसंवाद या तंत्राचा उपयोग करून ठेवीमध्ये वाढ झालेली आहे.

ठेवी स्विकारणे व त्याचा योग्य तो विनियोग करणे हे पतसंस्थेचे मुख्य अंग आहे. अहवाल सालातील ठेवी वाढविणे-बाबतच्या स्पर्धेचा विचार करता पतसंस्थेकडे वाढलेल्या ठेवी या आपणा सर्वांनाच भूषणावह आहेत. याचे कारण म्हणजे संस्थेची 'विश्वासार्हता' त्याज दरोघ्या आपण गुंतवलेले पैसे सुरक्षित आहेत काय ? ही बाब आज ठेवीदारांना जास्त महत्त्वाची वाटते. ही विश्वासार्हता, नियोजनबद्ध वास्चाल व उत्तम परिणाम, पारदर्शक कारभार, दूरदृष्टीने घेतलेले अचूक निर्णय यामुळे जपली आहे. गेल्या सव्विस वर्षात ठेवीचा आलेख संस्थेने सतत उंचावत ठेवला आहे. 31 मार्च 2018 रोजी पतसंस्थेच्या एकुण ठेवी रु. 537698662/- इतक्या होत्या. वर्षभरात त्यामध्ये रु. 91405765/- इतकी वाढ होऊन 31 मार्च 2019 अखेर एकुण रु. 62910427/- इतकी ठेव आहे. गतवर्षीच्या तुलनेत अहवाल सालात ठेव वाढीचे प्रमाण 17.00% इतके आहे. ही बाब अत्यंत समाधानकारक आहे.

DATE:

कर्जे. [Loans.]

कर्जव्यवहार व पतपुरवठा हा पतसंस्थेच्या व्यवसायाचा कणा आहे. जागतिक मंदीमुळे तसेच भारतीय अर्थव्यवस्थेत आलेल्या मरगळीमुळे या अहवाल सालात उत्पादनदर कमालीचा खालावला. त्याचा परिणाम अनेक व्यवसायांच्या विक्री आणि नफाक्षमतेवर झाला. ठेवीदारांनी विश्वासाने ठेवलेला पैसा कर्ज व्यवहारात गुंतवताना मोठी जोखीम असते. नवीन कर्ज प्रकरणे मंजूर करताना पतसंस्थेने अधिक काळजी घेण्याची भूमिका घेतली आहे. इस्लामपूर शाखा व शिराळा शाखाकडून नवीन आलेल्या कर्ज अर्जाची एकत्रित छाननी करण्यासाठी कर्ज समिती स्थापन केली आहे. इस्लामपूर हेड ऑफीस मध्ये मा. चेअरमन यांचे अध्यक्षतेखाली व सदस्यांच्या उपस्थितीत आलेल्या सर्व कर्ज अर्जावर नांव, पत्ता, व्यवसाय, कर्ज परतफेडीची क्षमता, कर्ज रककम, मिळकत तारण, वकिलांचे कायदेशीर मत, तारण मिळकतीचे व्हॅल्युएशन रिपोर्ट, उत्पन्नाचे साधन व पुरावे या बाबत सविस्तरपणे चर्चा करुन मासिक सभेत कर्ज मंजूरीसाठी घेतले जातात. अहवाल सालात पतसंस्थेचे येणे असलेल्या कर्जाची एकुण ठेवीशी गुणोत्तर (सी.डी. रेषो) ३८९.५४% असल्याने पतसंस्थेने निधीचे सुयोग्य व्यवस्थापन केले असल्याने दिसून येते. गेल्या वर्षापेक्षा कर्ज वितरणात रुपये 7311६423/- वाढ झाली असून ही वाढ 18.68% इतकी झाली आहे. वर्ष अखेरीस दिलेल्या एकुण कर्जापैकी 31 मार्च 2019 अखेर येणे कर्ज रु ५६५५६०२६/- इतके आहे. या कर्जाचे हप्ते नियमितपणे वसूल होत असून थकबाकीचे प्रमाण अतिशय अल्प आहे. कर्जदारांनी कर्जाचे नियमित हप्ते भरुन व्याज दरात 1% घसघशीत रिबेट द्यावा ही अपेक्षा.

DATE:

थकबाकी व कर्ज वसुली
[Overdues & Recovery of Advances.]

पतसंस्थेच्या नफा क्षमतेवर परिणाम करणारी महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे थकबाकी, थकबाकी वसुली नियमित झाल्यास एन.पी.ए.चे प्रमाण मर्यादित राहुन पतसंस्थेची नफा क्षमता वाढते आपल्या पतसंस्थेन कर्जवसुलीस नेहमीच प्राधान्य दिले आहे पतसंस्थेची आर्थिक स्थिती ही होणाऱ्या वसुलीवर अवलंबून असते कर्ज देतानाच कर्ज परतफेडीची क्षमता व कर्जाचे कारण विचारात घेवूनच कर्ज वाटप केलेले आहे त्यामुळे 31 मार्च 2019 अखेर थकबाकीचे प्रमाण अतिशय अल्प म्हणजे 3.17% इतके आहे. थकबाकी नियंत्रित करण्यासाठी सर्व पातळीवर नियमित पणे प्रयत्न चालू असतात. थकबाकी हा नफा क्षमतेच्या अनुषंगाने संस्थेच्या प्रगतीतील सर्वात मोठा अडसर असतो.

थकबाकीचे प्रमाण अतिशय अल्प म्हणजे 3.17% इतके आहे. अभिमानाने सांगावेसे वाटते तसेच जे कर्जदार वसूलीसाठी प्रतिसाद देत नाहीत अशा थकबाकीदार सभासदांवर वसुलीसाठी नाईलाजास्तव कठोर कारवाई करावी लागते. यामागे संस्थेचे हित हाच विचार होता. कोणाचेही वैयक्तिक नुकसान करण्याचा हेतू नाही. तसेच वसुलीच्या कारवाईमुळे कोणाची भावना दुखावली गेली असल्यास मी दिलगिरी व्यक्त करते. असे प्रसंग टाळण्यासाठी संस्थेचे हित जपण्यासाठी व संस्थेशी असलेले संबंध चांगले राहण्यासाठी सर्व कर्जदारांनी कर्जाचा विनियोग योग्य प्रकारे करुन हप्ते वेळेवर भरुन व्याज दरात 1% सूट मिळवावी. याचबरोबर आपण पतसंस्थेतील कर्जदारास जामीनदार असाल तर जामिनकी नात्याने त्यानाही हप्ते व व्याज वेळेवर भरण्यास सांगा असे मी आपणास आवाहन करते.

DATE:

गुंतवणुक व निधी व्यवस्थापन
[Investment & Mangement of Funds.]

गुंतवणूकीबाबत पतसंस्थेने धोरण तयार केले असून वर्षभरातील गुंतवणूकीचे व्यवहार त्यानुसार होण्याच्या दृष्टीने पतसंस्थेचा कटाक्ष असतो. जागतिक मंदी, रुपयाचे अवमूल्यन, वाढती महागाई इ. प्रतिकूल गोष्टी असूनही चांगले उत्पन्न मिळवण्यात आपण बऱ्याचअंशी यशस्वी झालो आहोत. याचे कारण म्हणजे आपले गुंतवणुकीबाबतचे धोरण होय. कर्ज व्यवहारानंतर ताळेबंदाची जिंदगी दर्शविणारी दुसरी महत्त्वाची बाजू म्हणजे गुंतवणूक ही कर्जव्यवहारा इतकी फायदेशीर नसली तरी C.R.A.R. तसेच S.L.R. यांचा नियमित आढावा घेवून उत्पन्नक्षम कर्जपुरवठा व शिल्लक निधीचे योग्य व्यवस्थापन करुन वैधानिक तरलता राखण्याच्या दृष्टीने अन्य सक्षम शेड्युल्ड बँकेतून गुंतवणूक केलेली आहे. संस्थेचे स्थैर्य संस्थेने केलेल्या गुंतवणूकीवर आधारलेले असते. 31 मार्च 2019 अखेर एकुण गुंतवणूक रु. 26,27,39,754/- असून सदर गुंतवणूकीवर आर्थिक वर्षात रु. 1,74,91,630/- इतके उत्पन्न मिळाले आहे. पतसंस्थेचा नफा निश्चित होण्यासाठी कर्जावर मिळालेल्या व्याजाबरोबरच गुंतवणूकीवर मिळालेल्या उत्पन्नाचे ही महत्त्व आहे.

संस्थेची नफाक्षमता. [Profitability.]

नफा हा सहकारी संस्थेचे यश पाहण्याचा अनेक निकषामधील नफा हा महत्त्वाचा घटक आहे. पतसंस्थेच्या उत्कृष्ट आर्थिक नियोजन आणि जोडीला योग्य वित्त व्यवस्थापन यामुळे चालू वर्षाचा सर्व तरतुदी नंतरचा नफा रु. 1222991/- इतका आहे. नफ्यामधील वाढ मागील वर्षाच्या तुलनेत 24.79% आहे

DATE:

प्रगतीदर्शक तक्ता.

(आकडे लाखात.)

तपशील.	भाग भांडवल.	राखीव निधी व.इ. निधी.	ठेवी.	कर्जे	नफा	लाभांश	ऑडिट वर्ग.
1992-93	1.58	0.01	13.81	7.36	0.02	—	अ
2001-02	15.99	16.56	351.93	287.71	3.73	15%	अ
2011-12	88.58	73.18	1482.58	1104.31	7.52	10%	अ
2018-19	346.01	580.99	6291.04	4645.46	122.29	15% प्रस्तावित.	अ

DATE:

निष्कर्ष.

1) मागील वर्षाच्या एकुण सभासदांच्या संख्येशी तुलना करता चालू वर्षी एकुण सभासदांची वाढ होऊन ती 12.65% इतकी आहे.

2) गेल्या सव्वीस वर्षात ठेवीचा आलेख संस्थेने सतत उंचावत ठेवला आहे. आणि गतवर्षीच्या तुलनेत अहवाल सालात ठेव वाढीचे प्रमाण 17.00% इतके आहे.

3) गेल्या वर्षापेक्षा कर्ज वितरणात रु 7,31,41,423/- वाढ झाली असून ही वाढ 18.68% इतकी झाली आहे.

4) गेल्या वर्षीच्या थकबाकीच्या (2.78%) तुलनेत या वर्षी थकबाकीच्या प्रमाणात (3.17) 0.39% एवढी वाढ झाली असून संस्थेने अजून चांगल्या प्रकारे थकबाकीची वसूली करणे अपेक्षित आहे.

5) वरील संस्थेचा अहवाल पाहता उपलब्ध निधीची केलेली गुंतवणूक, उत्तम वसूली यामुळे व कर्जवाटपामध्ये झालेली वाढ यामुळे नफा क्षमतेत सुधारणा झाली आहे.

DATE:

संदर्भ सुची

1) श्री दत्त नागरी सहकारी पतसंस्था मर्यादित उरुण - इस्लामपूर (जि. सांगली.)

2) सहकाराचा विकास –
   i) डॉ. रुपा शहा.
   ii) डॉ. बी एच. रामजी.

3) वर्तमानपत्रे.

(7)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon
Tal- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112 (MS)

DEPARTMENT OF HISTORY

(2018-2019)

FIELD PROJECT

Date: 09/01/2019

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **field project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2018-2019 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

(2017-2018)

T.Y.B.A.

नोटीस

दिनांक : 10/01/2019

इतिहास विषयाच्या बी.ए.भाग ३ या वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०१८-२०१९ मध्ये आपल्याला देण्यात आलेल्या विषयाप्रमाणे पहिल्या सत्रा करिता विभागांतर्गत घेण्यात येणारे (१० गुण) प्रोजेक्ट पूर्ण करून ३० एप्रिल २०१९ पर्यंत डॉ.रणजीत माने यांच्याकडे जमा करावे. सदर तारखेच्या आत प्रोजेक्ट देणे बंधनकारक राहील. प्रोजेक्ट न दिलेल्या विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मुल्यांकनाचे गुण विद्यापीठास पाठविले जाणार नाहीत याची सर्वांनी नोंद घ्यावी.

विभागप्रमुख
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavid
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2018-2019)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1	531	F	Anuse Sarita Nagnath	'Jaggery Industryin Kolhapur District'
2	532	M	Bhosale Abhijeet Janardan	
3	533	M	Chougule Mahesh Mahaveer	
4	534	F	Dhanavade Priti Sanjay	
5	535	M	Inamdar Ramjan Shabbir	
6	536	M	Jadhav Mayur Sanjay	
7	537	M	Kamble Sourabh Punnapa	
8	538	M	Khot Kiran Sanjay	
9	539	F	Lambe Manashi Manoj	
10	540	M	Lokhande Vinayak Sanjay	
11	541	M	Machale Akshay Rajendra	
12	542	M	Mali Rohit Dashrath	
13	543	M	Mane Tushar Jaysing	' Kolhapuri Footwear Industryin Kolhapur District'
14	544	M	Mujawar Sarfaraj Rajjak	
15	545	M	Mulik Akshay Govind	
16	546	M	Narute Swapnil Shivaji	
17	547	M	Navale Badal Mahesh	
18	548	M	Pandharbale Shivarkar Sourabh Kishor	
19	549	M	Patil Shubham Sanjay	
20	550	M	Rewale Maruti Dagadu	
21	551	M	Shaikh Rais Usman	
22	552	M	Zirange Pavan Sambhaji	
23	553	M	Kamble Gopinath Bajirao	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Dr. S.V. Padmakar)
Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaye
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

A project on

'Jaggery Industry in Kolhapur District'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Anuse Sarita Nagnath
Mr. Bhosale Abhijeet Janardan
Mr. Chougule Mahesh Mahaveer
Mr. Dhanavade Priti Sanjay
Mr. Inamdar Ramjan Shabbir
Mr. Jadhav Mayur Sanjay
Mr. Kamble Sourabh Punnapa
Mr. Khot Kiran Sanjay
Mr. Lambe Manashi Manoj
Mr. Lokhande Vinayak Sanjay
Mr. Machale Akshay Rajendra
Mr. Mali Rohit Dashrath

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head
Department of History
Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

2018-2019

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Declaration

The research project on **'Jaggery Industryin Kolhapur District'** is under the affiliation of Shivaji University, Kolhapur. B.A. in History from Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. The said project has been presented under part three syllabus. We have not submitted this research project or any part of it elsewhere for any degree or other purpose.

Date: 30/04/2019

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Anuse Sarita Nagnath
Mr. Bhosale Abhijeet Janardan
Mr. Chougule Mahesh Mahaveer
Mr. Dhanavade Priti Sanjay
Mr. Inamdar Ramjan Shabbir
Mr. Jadhav Mayur Sanjay
Mr. Kamble Sourabh Punnapa
Mr. Khot Kiran Sanjay
Mr. Lambe Manashi Manoj
Mr. Lokhande Vinayak Sanjay
Mr. Machale Akshay Rajendra
Mr. Mali Rohit Dashrath

A project on

'Jaggery Industry in Kolhapur District'

The District of Kolhapur lies between 16-43' North latitude and 74-14' East longitude and 574 m above MSL. It comprises an area of 3,188.4 square miles. The district had a total forest area of 1, 48,252 hectares of land, comprising 19.13 per cent of the total area. The rivers having their origin in Sahydri Mountain ranges flow calmly, long distance and with high speed on Kolhapur plateau. Because of the uniqueness of the rivers basins that they are quite big, deep and wide, huge amount of alluvial soil is stored in its river basin and on both sides of river bank which is rich in high quality soil and abundance of minerals and thus, make the land of Kolhapur fertile and unique, making it highly rich and beneficial for cultivation of quality sugarcane. In Kolhapur district, rainfall is generally between June to September from south-west and south-east monsoon. The western zone suffered from excessive rainfall, heavy erosion and poor quality of soil but the remaining parts of the districts was likely to have fertile soil, plain region and a well-developed drainage system. Since the natural conditions were favorable for the growth of sugarcane, the uneven topography did not affect the production of sugar and Gur in the district.

Kolhapur is famous centre of Art, Education, Industry and sports. Kolhapur city and its sounding regions prominently come under the sugarcane belt where the sugarcane is main cash crop. Kolhapur carved its name, in the world map, due to the production of 33 quality Jaggery famous by the name "Kolhapur Gul". The city stands on the bank of river panchanganga. It's known as' Dakshin Kashi'. The place of 'Jotibha' is about 15 kms towards north ofthe city. The famous hill station 'Panala' is about 18 kms towards North West of the town. Rainfall in the city is comparatively good. Average rainfall is 1025m. Kolhapur is one of the economically established cities due to the good quality of

soil. The important district producing Jaggery in Maharashtra in Kolhapur. Kolhapur district is famous for its quality Jaggery. Its taste, color texture and durability are famous. Jaggery is used as food article, especially in rural areas. The price ofJaggery remains less than that of sugar. Therefore, the people of low income group prefer Jaggery to sugar. Jaggery is used for tea and coffee making purposes as well as for many food items mostly in festivals. Jaggery has a good medicinal value in Ayurvedic. Jaggery making is considered as a village industry using local raw material, local skill and, local labour and it have the local market too. Therefore, from employment point of view, it is very helpful to generate seasonal employment i.e. for 4 to 5 marginal and landless labour during the season of manufacturing of Jaggery. Kolhapur District is known as leading and well developing sugarcane producing centre in Maharashtra. The district comprises of 12 Talukas. The total population of the district as per census carried out in the year 1981 is 25, 06,330 and that of Kolhapur city is 3, 40,625. The geographical area ofthe district is 20, 21,010 area and gross area under cultivation is 10, 51,670 acres. At present, more than one lakh and fifty thousand acres area is under sugarcane cultivation, about 110000 acres of area is captured by total 12 sugar factories of the district for the manufacture of white sugar and rest is turned into Jaggery production. Western Maharashtra is known as is popular for production of sugarcane.

Roads in the city are like veins of the human body. Kolhapur has been recognized as an important religious and commercial centre of the region. The national highway No.4 (Poona to Bangalore highway) passes through Kolhapur. Kolhapur is a centre of central railway, having a railway terminal station named 'Chatrapati Shahu Maharaj Terminus'. Kolhapur is an important linkage between 'Konkan' and rest of the state.

In Maharashtra production of Jaggery is undertaken in many districts, particularly Kolhapur, Satara, Sangli Solapur, Pune, Nasik, Auragabad. There are more than that the major Jaggery Marketing centres in the state. All these centers handle more than 50% of the total Jaggery market in the state. Out ofthe District market centers, Kolhapur market occupies the first position in Jaggery marketing. Jaggery is consumed not only in Maharashtra, but also is exported to other states in India. The export quality Jaggery is

prepared especially in Kolhapur district. The Jaggery produced in solid, liquid or powder from has never been reported to possess any health hazards. It is known as an ecofriendly nutritive sweetener. The quality of Jaggery depends on the quality of phenoli; bodies, color pigments and the PH of cane juice. The district of Kolhapur has generations sold reputation of being a major Jaggery producing district. Jaggery- making is a seasonal activity and the producers are anxious tD bring it to the market as soon as it is ready. Jaggery is brought to the commission agents premises in the market yard in the trctor-trollers, peck-up and bullock and is stored in sheds for inspection by the prospective buyers. The individual's lots of Jaggery blocks are sold by open auction system by way of rotation, each turn starting from the successive shop. A specific time is given to each shop, as fixed by the market committee according to the quantity of Jaggery kept for sale by each commission agent. The time usually allowed for a auction is about 6 minutes, In the peck season. It becomes difficult to dispose off the total quantity of Jaggery arrived on the same day. It takes about 3 to 4 weeks to complete one turn of auction for sale ofJaggery in the market. The auction supervisor employed by the market committee records the consignments, lots, prices and the names of the auction purchases. The prices are settled on the quintal basis of the Jaggery. During the data collection period ofthe present work (2005-2006), there were a total of 929 Jaggery making units functional in the district.

Kolhapur is also famous for its own style of Jaggery. Kolhapur district has been producing sugarcane and Jaggery since long. In 1854, Graham in his report mentions that Kolhapur State produced annually 1,296 Khandis of 'Gur' valued at Rs. 1, 20,539. Jaggery is sold by brokers on behalf of agriculturists and is bought by traders who export it to Bombay, Gujarat, Kamatak and other parts of India. It is also exported to Africa, Malaya and other countries. Largest trade directory of Kolhapuri Jaggery wholesale suppliers, distributors, manufacturers, importers and wholesalers in china. The godown facilities are, however, woefully inadequate and during the season, a lot of Jaggery is stored on the road in the open until it is exported by truck or rail.

Kolhapur district has been producing sugarcane and Jaggery since long. In 1895, Shahu Chhatrapati ordered the establishment of a market near station. Traders were given plots and other concessions and were persuaded to start market in Shahupuri. In addition to Jaggery, groundnut is also sold in the market. Jaggery is sold by brokers on behalf of agriculturists in India as well as other countries. In 1957, because of inadequate space and Godown, market was shifted to 120 acre area on Poona-Bangalore road as Shahu market yard. There are around 300 establishments which deal with various agricultural products including Jaggery, groundnut, fruits, vegetables etc. and has become a centre of economy of Kolhapur.

The weigh men scheme in the market yard is peculiar and unique in its kind. The scheme was formulated in the year 1957-58. All the licensed weightmen work under the direct control and supervision of the market committee. Earlier, they used to work independently in a particular shop. Now, there is a special weighment sub-committee. The market committee's inspector checks and inspects the weighment made by the weigh men periodically. The monthly weighment charges of Rs.50 are collected by the market committee from the commission agent and the total amount 50 collected is equally distributed among the weigh men working in the market yard.

In the Shahu market Yard, Kolhapur, at present, there are 6 branches of different nationalized banks, including the State Bank of India. The banks are assisting for performing cash and credit transactions in the market area.

License fee and market fee are the two major sources of income for the market committee. The present rate of the market fee is Rs.1 to 1.5 per hundred Rupees worth of sale of Jaggery.

During the Jaggery marketing season, the cultivators bring their Jaggery by tractor trailers and bullock carts to the commission agents shop in the market Yard. The Jaggery brought to the market Yard for sale by the cultivators is kept open in the sheds for being inspected by the tractors. Individual's lots of Jaggery blocks are sold by an open auction system of conducting the auction of by way of rotation, starting each turn from a

successive shop. A specific time is given to each shop, as fixed by the committee, According to the quality of Jaggery kept for sale by each commission agent. The time allowed for an auction sale to complete is 6 minutes. In the peak season, it becomes rather difficult to dispose off the total quality of Jaggery arrived in the yard on the same day. Sometimes, it takes about library to user's weeks to complete one turn of auction. The auction clerk employed by committee records the consignments, lots, prices and the names purchasers at time of auction. In the peak season auction starts by 9.00 a.m. and by 1.00 p.m. each day, expect Sunday, which is a weekly holiday. The prices are settled on the quintal basis of the Jaggery.

The season for the manufacture of Jaggery is confined to the cold months extending from November to the remaining part of the year. Jaggery under storage is liable to undergo losses in quality and quantity, and the problem of storage ofJag gery is of paramount importance. Farmers store gur is their houses for Consumption over the year but this quantity is small. Immediately after it is produced the product is sold at the nearest mandi and large stocks accumulate in mandis where storage is necessary for a long period. Storage of gur has not been satisfactory during the history of its production and considerable wastage (50%) has occurred. Use of air -tight earthen pots gunny bags, closed room's bhusa and cther methods have been in use for year. All the above methods are considered imperfect. Hence, considerable research has been done during the last 3-4 decades, on the storage of gur, both for the small farmers and the bigger growers. The main causes for the deterioration of gur are (i) its hygroscopic nature; absorbing moisture from the atmosphere (ii) Larger amounts of invests sugars.

The sugarcane produced in fertile land of Kolhapur is rich in Sugar grain and the colour body proportion is less compared to other areas. So while preparing jaggery, the coloured impurity is easily removed to maximum extent. The traditional jaggery blenders are specialised in the blending it to light red-brown colour as required. This light coloured and rich in sweetness jaggery is very famous. The place where jaggery is made is called Gurahla.

Since the 18th century, Maharashtra has been well-known for its extensive jaggery production business, so much so that Chhatrapati Shivaji Maharaj came up with the ingenious idea to establish the first market yard of jaggery to fulfil all its requirements and services. Kolhapur district located in the western part of Maharashtra has been widely accepted to be the sugar capital of Maharashtra and produces jaggery that ranks first in quality and second after Muzaffarnagar in quantity in India.

The district of Kolhapur is blessed with wide and deep river basins that have abundant alluvial soil and minerals thus, making the land of Kolhapur fertile, unique and well suited for the cultivation of high-quality sugarcane. Sugarcane seeds are preserved by the famers using traditional methods and this is one of the other factors for the consistently sweet jaggery that is produced in this area. Jaggery making plants are generally small units run by villagers using the expertise passed down generations and as the process of making jaggery is highly labour intensive, offers employment opportunities to many living around the area.

The place where jaggery is made is called Gurahla. Jaggery making is a tedious business involving many steps. First, export quality sugarcane brought from the fields is crushed using a power-driven crusher. The extracted sugarcane juice is directly stored in a large concrete storage tank. The remaining wood pulp is scattered around for drying to be used later as fuelwood. The juice is transferred into a large iron vessel to be heated on a furnace using a motor driven machine.

The contents are heated for more than an hour and all the wood particles are cleared by skimming the froth. The juice gets significantly reduced by the boiling process and begins to thicken up and turns golden in colour. It is stirred continuously using a long spatula and checked constantly to determine its thickness. If it forms many threads, then it is deemed ready. It is then poured into a shallow flat-bottomed tank to cool and solidify. The jaggery becomes a soft solid upon cooling and is pressed into the desired shape to be sold in the market. The quality of the jaggery is judged by its colour – brown means high in impurities and golden yellow means relatively pure.

Kolhapur jaggery or *gur* as it more popularly known is processed using the age-old techniques making it completely organic with no chemicals, is deliciously sweet (80 percent sugarcane juice and 20 percent sugar) and has longer shelf life as compared to jaggery produced in other parts of the country.

The sugarcane produced in this fertile belt of Kolhapur is high in sugar and juice and the colour body proportion is less compared to others areas. The coloured impurity is easily removed while preparing jaggery. Traditional jaggery blenders are used to blend it to a light red brown colour when required. This attractive white and golden colour, distinctive sweetness and aroma are the characteristics of the world-famous Kolhapur jaggery which was granted the Geographical Indication Tag (GI) in 2014.

There are three main forms of Kolhapur gur namely solid (comes in various shapes based on the weight), powder (often used for all meals) and liquid called as *kakavi*. Jaggery is a great source of iron, calcium, carotene and is packed with vitamins like A, B and C. It has immense medicinal properties and often used to cure fatigue, control blood pressure, ease menstrual difficulties, clear the lungs, as a blood purifier and to treat dry cough, indigestion and constipation to name a few.

Kolhapur jaggery is exported in large quantities to Europe, Middle-East and parts of South-East Asia. But, like all small-scale cottage industries, jaggery making business also has its fair share of troubles – the dependence on climatic factors to produce export quality sugarcane, getting premium prices for sugarcane and jaggery, operational costs, traditional methods of processing, getting labourers to help in the process and the lack of value-added products that can be marketed in the organic health section.

The need of the hour is immediate development of different types of value-added products from this organic jaggery which can be made commercially available in attractive packaging that will sustain its future and rake in more income for the plant owners.

Jaggery (also called as Gur in India) production in our country is mostly, confined to rural areas, which is traditional sweetener in addition to sugar from sugarcane. Gur

contains iron (11%), calcium (0.4%), phosphorous (0.045%), glucose and fructose (10-15%), protein (0.25%) and fat (0.05%). Sugar cultivation is done on around 4 million hectares of land in India and its production has fluctuated between 230-300 million tons in past several years. The 250 billion sugar industry has about 450 sugar mills in India with an average installed capacity of 18 million tons. India is the largest consumer of sugar and second largest producer in the world. 90 per cent of total sugarcane and sugar production in the country is with Maharashtra and Uttar Pradesh alone, accounting for 60 per cent of Indian's total sugar production. Gur is produced all over the country, wherever sugarcane is produced. Similarly, it is consumed in all parts of country. It therefore, becomes very difficult for a producer to trace the consumer, for the fulfillment of Gur consumption in large or small quantities. Further, product is seasonal in nature i.e. it's production takes place only during November to April in a year but its consumption takes place throughout the year. 1.1 Stages of Gur making Sugarcane cutting and transportation are the two steps before extracting juice from sugarcane. The steps in Gur making are as follows:- a. Extraction of juice from sugarcane By using cane crusher which driven by oil engine or electric motors. About 1.5 or 2 tons of sugarcane is required to make a single pan of Gur. A pan of Gur requirement depends upon the quality of cane and its sucrose content. b. Boiling of juice Extracted juice from the sugarcane is taken for boiling. In all the villages of Kolhapur district open pan method is used for Gur making. Hence juice is boiled in open pans. These pans are made up of iron sheets and are of 230 to 280 cms of diameter and about 50 cm deep. For better colour of Gur even galvanized iron pans or copper pans are used. After the juice is boiled, it is heated on the furnace. Generally the baggasse is used as a fuel. c. Purification of juice The juice which is heated and boiled releases out many impurities that needs to be removed. Thus purification of juice is the main deciding factor for colour, texture, test and durability of Gur. For purification of juice the most common purificants are used like lime, sucrate, sodium carbonate, sodium bicarbonate, sujji, super phosphate, alum, sodium hydrosulphate, etc. Generally bhendi (lady finger) is used along with other purificants while juice is boiled at low temperature. It helps to bring the impurities scum to the surface of the pan. This scum is skimmed out and thus the juice is purified. 4. Concentration of juice Next step after purification of

juice is concentration of juice which is boiled at the striking point of temperature that normally ranges between 11.80oc to 12.30 oc. The proper concentration of juice is judged by following procedure - A small quantity of concentrated juice is taken from pan and is thrown into cold water. If it takes the shape of a ball with the metallic sound it is considered to be complete i.e. completion of the process of boiling of juice, then Pan is removed International Research Journal of Engineering and Technology immediately from the furnace and is stirred for some time. The boiled liquid Gur (kakavi) is transferred into a cooling pan. As the temperature falls, the Gur begins to crystallize. By stirring the juice slowly and intermittently to avoid the loss of granular structure, the semi solid mass is then put into moulds when the Gur solidifies it is removed by inverting the moulds. These lumps or moulds are made to take the shape of a bucket of different weights. These buckets are of 30 kg, 20, 19, 10, 5 or 1kg etc. these buckets are of different size but uniform shape having different weights of Gur lumps. Now-a-days small sizes of Gur lumps are available in the shape of small balls locally called modak.

Kolhapur is the main market for Gur in the country as it ranks first in qualitative terms and second in terms of quantity. Sugarcane seeds preserved by the Farmers community by age old practice form the prime factors for good quality Gur. Kolhapuri Gur contains no chemicals. It tastes sweet and has longer shelf life as compared to the Gur produced in other areas of the country. Gur is rich in Iron, Calcium, Carotene and other minerals and contains vitamin A, B and C. Today Gur from Kolhapur are being exported in great quantities to Europe, Middle East Asia, and parts of South East Asia (Around 44 countries). Kolhapur is the only place in Maharashtra where near about 25,000 farmers and their dependents are involved in Gur production. They produce around 9 lakh quintal Gur per year. Main Forms of Kolhapuri Gur: Solid Gur Powder Gur Liquid Gur (kakavi).

Description of Kolhapuri Gur:

Kolhapuri Gur is white and golden (reddish brown) color chemical free, pure and hygienically produced, made from fresh sugarcane juice gives permanent sweet taste, no

added color, non harmful and recommended chemicals, additives and flavors, natural sweetener and contains glucose, vitamins, calcium, minerals. It conveys that the Geographical Origin is the entire area of Kolhapur. Kolhapuri Gur has an attractive appearance, various in shapes, excellent taste, attractive yellowish golden colour and good transport quality.

Health Benefit of Kolhapuri Gur

Gur is made in the natural way and no chemicals are used for its processing for which it does not lose its original properties. Hence it is rich in important mineral like salts: 2.8 gms/ 100 grams, whereas only 300 mg/ kg is obtained in refined sugar. Some benefits of Gur are 1. Magnesium present in Gur strengthens our nervous system and helps to relax our muscles and gives relief from fatigue and takes care of our blood vessels. It also along with selenium acts as an antioxidant property scavenges free radicals from our body. 2. The potassium and low amount of sodium present in it maintain the acid balance in the body cells and also combats acids and acetone and control our blood pressure. 3. Gur is rich in iron, and helps to prevent anemia. It also helps to relief tension take care of asthma as it has anti allergy properties .It is good for migraine and is good for girls those who do not get free flow at the time of their period. Even at the time of post pregnancy it has great benefits to perform to remove all clotted blood from the Body of a woman within post 40 days after the birth of a baby. 4. The preventive ability of Gur on smoker's smoke-induced lung lesions suggest the potential of Gur as a protective food for workers in dusty and smoky atmosphere even for those who are engaged in woolen industries, the wool dust clogged in the food pipe could be cleared with Gur. Thus we may conclude saying that those who are exposed to higher levels of pollution. Gur helps them to breathe easier and counter pollution problems naturally. 5. It has moderate amount of calcium, phosphorous and zinc so it helps to optimum health of a person .along with all its benefits it purifies the blood and prevent rheumatic afflictions and bile disorder thus help to cure jaundice (take pre soaked Gur juice). 6. It is good for Dry Cough, Cough with Sputum, Indigestion, and Constipation too.

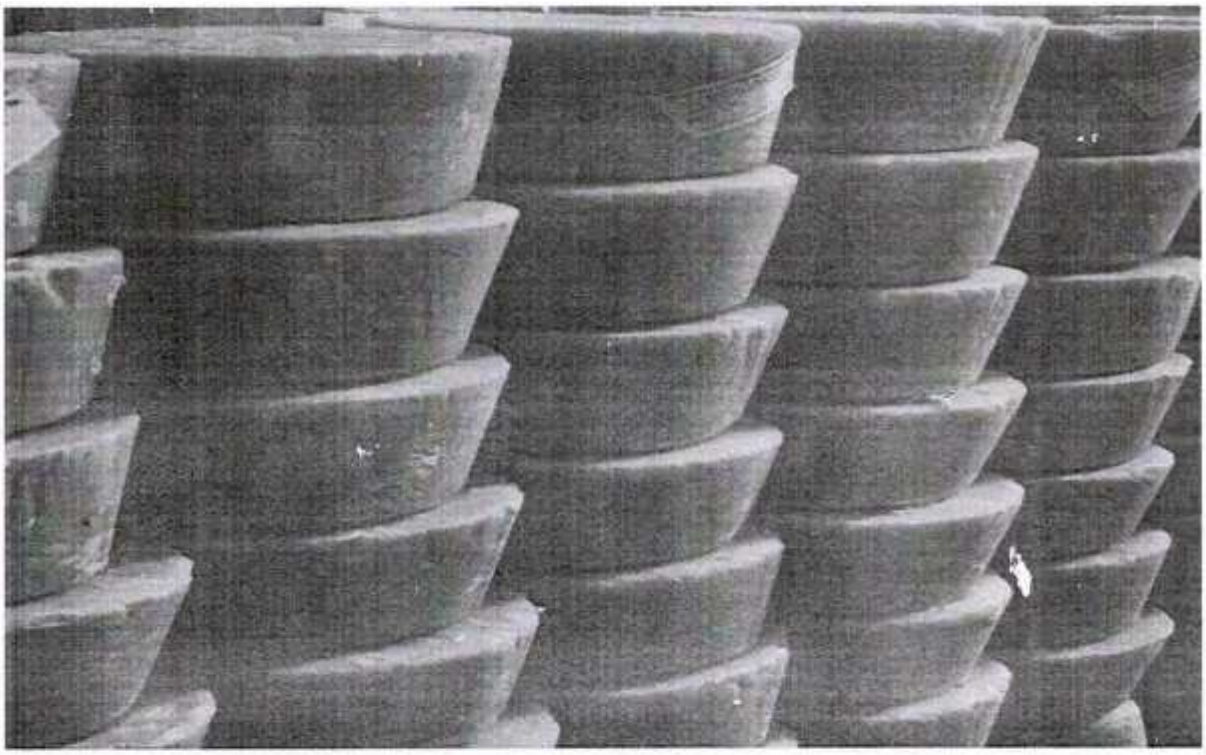
Problems Facing by Gur Plant owners:

In the survey, it was observed Gur plant owners are facing common problems, but the impacts of these Problems are different for each. The major problems which were identified are low profit, transportation, high raw material cost, and lack of Research & Development. But out of this low profit is the major problem of Gur plant units. If they have their own transportation they get more profit. The reason identified that due to lack of unity and of inter-competition, the plant owners are not ready to form any association, cooperative or society for development of transportation and R&D.Now a days Labour Problem is also big issue because of this number of Running Plant in Kolhapur decreases to 250 from 1000 in last 4 years. Also demand of High pay from labors reduces profit of Plant and this effect Gur market very badly.

Conclusion:

Gur industry of Kolhapur is having large no of units as compared to other districts in Maharashtra. Current paper Explore current situation of Gur plant, cost and return measures of production operating efficiency to examine the perform.nce of Gur Producing units. The study found that Gur producing units are profitable if they are maintaining quality of Gur. With the development of this industry such problems like unemployment, low-level of education, could be alleviated. On the macro level this industry could be able to export good quality Gur if research and development facilities could be developed by government as well as Big Investors.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

A project on

' Kolhapuri Footwear in Kolhapur District'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Mane Tushar Jaysing
Mr. Mujawar Sarfaraj Rajjak
Mr. Mulik Akshay Govind
Mr. Narute Swapnil Shivaji
Mr. Navale Badal Mahesh
Mr. Pandharbale Shivarkar Sourabh
Mr. Patil Shubham Sanjay
Mr. Rewale Maruti Dagadu
Mr. Shaikh Rais Usman
Mr. Zirange Pavan Sambhaji
Mr. Kamble Gopinath Bajirao

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

2018-2019

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Declaration

The research project on **'Kolhapuri Footwear Industry in Kolhapur District'** is under the affiliation of Shivaji University, Kolhapur. B.A. in History from Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. The said project has been presented under part three syllabus. We have not submitted this research project or any part of it elsewhere for any degree or other purpose.

Date: 30/04/2019

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Mane Tushar Jaysing
Mr. Mujawar Sarfaraj Rajjak
Mr. Mulik Akshay Govind
Mr. Narute Swapnil Shivaji
Mr. Navale Badal Mahesh
Mr. Pandharbale Shivarkar Sourabh
Mr. Patil Shubham Sanjay
Mr. Rewale Maruti Dagadu
Mr. Shaikh Rais Usman
Mr. Zirange Pavan Sambhaji
Mr. Kamble Gopinath Bajirao

A project on
' Kolhapuri Footwear Industry in Kolhapur District'

Footwear protects the feet from thorns, sharp stones, slushy mud, sunny sand, uneven surfaces to provide a comfort and luxury for the acti/ities of man (human being) like walking, running, jumping, climbing etc. The heel size is decided as per the trend in the market and popular choice. Durability and ornamentation are some of the aspect, which is looked into from the time of civilizations of man. The search for some of the ornamental and durable footwear led to the city of Kolhapur located in Maharashtra, India. As the name itself Kolhapuri Chappal originated from Kolhapur, which was especially made for the people of this place. Chappals of hard core for the farmers and fancy chappals for the office bearers in the courts of the king as per their need (of work- rough use) were made. It is believed that the artisans were encouraged in making varieties of chappals during the reign of Shahu Maharaj of Kolhapur. For which artisan's had tussle with themselves to find the ways in making best and variety o` chappals for the king according the artisan, who runs chappal business since many generations. Chamar community does the hereditary occupation of tanning and leatherwork. Subash Nagar of Kolhapur is one of the main areas, where about 15-20 artisans together make the Kolhapur chappals. Chappals are usually flat with intricate patterns made of the buffalo/ cowhide as the base and fine goat leather for the plaited strips to decorate the upper portion. The cords used to stitch the chappals are usually made of the tail part of the buffalo/ cow leather for all chappals, but nowadays it is only done based on order, instead nylon threads are used. They are traditional chappals with a toe strap for strength, decorated with golden cords and leather braids with varieties of designs.

A True icon of Original Indian Handicraft. If there is one chappal that Indians will never get tired of, then it's one and only, the world famous Kolhapuri chappals. Beautifully hand crafted and designed, these chappals are not only cheap, but also easy to wear, comes in attractive designs and colors as well. And what's the best part? They are always made by tanning vegetable dyes, thus making them completely ecofriendly as well. Kolhapuri chappals are one of the oldest Indian handmade Chappals. They are also called Kolhapuris and are open toed, T-strap sandals which are originated from the historic city of Kolhapur in the state of Maharashtra, India. To make a Kolhapuri Chappal craftsmen use many tools like Hammers of different sizes, Punches, Rappi (Knife) and Sewing Machine. These chappals are made from processed leather of Mainly buffalo, goat or bull hides which are used in the manufacturing of these chappals. This leather is processed and grazed. The process of making the chappal starts with removing the hair from the hide,making it clean. Salt & lime powder is usually mixed with water in a big tank & the hides are soaked in it for four days. As the skin becomes softer it is stitched with Sisal leaves into a big bag form. Harada (Myrobalan fruits) pieces, Babul pieces with water are mixed in a wooden bucket called as Teep for about five to six days. This mixture is then filled in the leather bag in the upper portion for about 7-8 days and further the mixture is filled to the lower portion and tied for about 8 days. The craftsmen prepare a flat surface of babul tree for drying the leather under the sun for 2-3 days & afterwards they are kept in storage. Leather is washed again and again to make it soft & simple tools are used to make it ever smoother. After the design & size are finalized, the craftsmen use a stencil to mark the shape & size. Layers after layers are stacked together to prepare a sole, to bind those leather or cotton threads are used to stitch them togeth · tightly. After the sole is ready, the craftsmen then proceed to make different types of decorative straps using soft leather stripes & punched leather pieces. These different types of knots & stitches are one of the main qualities of a Kolhapuri chappal & sometimes local adhesives and solutions are also used to stick different parts. Lastly a shoe cream, a color mixed with little water is used to get a yellowish,reddish color or a desired colour of your choice. The straps are then attached to the base part of the chappal & for ornamentation

purpose different type of threads and zari are used. Named after the city, Kolhapuri chappals have a very strong character, one that is easily identified by their aesthetics and stitching monopoly. Local craftsmen also have different names for these chappals; like Kapase, Kurundwadi, Nache Mayuri, ShahuMaharaj, Maherban,Paper Kapashi etc. At Shoolin, we are trying to preserve, conserve and maintain the rich heritage of these Kolhapuri Chappals marketed by us. . While making these chappals the kind of leather we use gives a cooling effect to the feet. Different parts of the animal skin are used for making different things, like head skin for the strap, tail skin for thread and goat skin for the braid. Oil is always used to remove the wrinkles on the leather. Buffalo and bullock leather is bag tanned locally by artisans using vegetable dyes. The entire process of making the various parts of the chappal takes about more 35 days which is quite long due to the manufacturing techniques being traditional and conventional. Moreover, once the chappals dry out, they always shrink in size resulting in smaller sizes and fit. Chappals are easy to use, and look stylish with traditional as well as western outfits. They are believed to be good for our health as they cool the feet and reduce body temperature. This footwear is free from allergic properties, unless the wearer is allergic to certain kinds of leather. One of the best combinations is to pair Kolhapuri chappals with jeans. Simple, easy and very spunky. Wear any jeans you wish with a lively colored top, something that would suit the color and design of the chappals you wear. They can be teamed with maxi skirts also thus embracing the boho style, choose the closed toe ones pointed upward for this look. They could have embellished materials like velvet with elaborate embroideries. Play mix and match with tradition and team these up. Harem pants, chinos are other options are also suitable. They could be worn as regular in hot summer days when the heat just cannot get any worse. You could try some nice candy colors in these for the summer days. Want to go traditional? Team them up with heavy churidars and add that simple perfect touch to your traditional look.

The origin of Kolhapuri Chappals dates back to 12th century when the King Bijjala and his prime minister Basavanna encouraged Kolhapuri Chappal

production to support local cobblers. According to historic records, Kolhapuris were first worn as early as the 13th century. Previously known as Kapashi, Paytaan, Kachkadi, Bakkalnali, and Pukri, the name indicated the village where they were made. Shahu I of Kolhapur (and his successor Rajaram III) encouraged Kolhapuri Chappal industry and 29 tanning centres were opened during his rule.

In July 2019 Kolhapuri chappals got a geographical indication tag from the Controller General of Patents, Designs & Trade Marks. These chappals were first made in Kolhapur but artisans from Karnataka are also involved in making Kolhapuri chappals for centuries. Districts such as Kolhapur, Sangli, Satara and Solapur districts of Maharashtra as well as Bagalkot, Belgavi, Dharwad and Bijapur district of Karnataka will only be able to carry the tag of "Kolhapuri chappal"

It can take up to six weeks to make a pair of Kolhapuris. Originally made from buffalo-hide and thread, they weighed as much as 2.01 kilos because of the thickness of the sole, which made them durable despite the extreme heat and mountainous terrain found in the state of Maharashtra.

For making Kolhapuri Chappal various operations are done step by step like skiving, pattern making and cutting, attachment of upper and bottom heels, stitching, finishing, punching and Trimming, decoration and Polishing, and assembling. Kolhapuri chappals are known to last a lifetime if maintained well and not used in rainy seasons.

In 2020, the total business market was estimated at around ₹9 crore, with over 10,000 artisans working in Kolhapur. Of the total six lakh pairs produced annually, 30% were exported. The designs have moved from the ethnic to ones with more utilitarian value and materials from primal hard materials to softer and more comfortable to wear materials. The artisans themselves designed ethnic patterns and sold, but today the traders and businessmen with demand for cheap products drive the requirement of minimalist designs.

In recent decades, the business has struggled for survival with market decline, low profits, irregular leather supply, duplicates & fakes, environmental regulations on tanneries, cow slaughter ban, among other issues. In the seventies, with the Hippie movement Kolhapuri chappals became very popular footwear in the United States. The success faded out and recently came back influencing now models that are called toe ring sandals.

Kolhapuris, the sturdy leather chappal that rose from its humble rural origins to occupy the high table of fashion globally, now has a Geographical Indication (GI) tag. The Controller General of Patents, Designs and Trade Marks has granted the GI tag for Kolhapuris to a large area in Maharashtra and Karnataka, covering four districts in each state. What the GI tag means is that footwear produced only in these eight districts will qualify to carry the tag of being Kolhapuris. Producers of footwear in any other part of the country will now be forbidden from using the term Kolhapuris to hawk their ware.

Artisans in Kolhapur, some of them 4th generation specialists in crafting Kolhapuris, welcomed the news. Sanjay Tapase, whose family trades in Kolhapuris, said while Kolhapur has more skilled artisans, Karnataka beats Maharashtra in bulk production of the famed footwear. A joint bid for GI tag was made by the Sant Rohidas Leather Industries & Charmakar Development Corporation Limited of Maharashtra (LIDCOM) and the Dr Babu Jagjeevan Ram Leather Industries Development Corporation of Karnataka (LIDKAR) in 2009 after a previous bid by Maharashtra was rejected. Brand Kolhapuri came into being only in the beginning of 20th century when the footwear began to be traded in Kolhapur. Chhatrapati Shahu Maharaj (1874-1922) of Kolhapur encouraged its production and 29 tanning centres were opened during his rule in Kolhapur, said the proposal.

Behind a large bungalow in the Jawahar Nagar area in Kolhapur town in eastern Maharashtra lies a small plot of land, measuring 85x160 yards. A small hut adjoins it and it is one of many equally-sized plots along the road that runs through this neighbourhood. Like the other plots, this piece of land is covered with overgrown grass that hides a collection of grey stone structures. It has the feel of a cemetery now but used to be a bag tanning unit, employing a unique method of tanning and preparing leather out of buffalo or bullock hide. Till about 20 years ago, people say, the entire road used to bustle with the sound of numerous tanning units operating all at once. Most supplied the raw material that goes into making the handcrafted Kolhapuri chappal: that this town is famous for.

Bag tanning is a process that can take as long as 30 to 35 days, says Arun Vathkar who ran this unit. In two stone tanks in the erstwhile tannery, hides were kept in a mixture of salt and limestone to soften the skin and remove hair. The skin would then be stitched into a bag using leaves from a locally found cactus called sisal. Between two stone beams, these bags would be suspended and filled with hot water infused with myrobalan nuts (hirda) and pieces of babul bark. After soaking for about eight days, the skin would be turned inside out and the process repeated before it was washed again and dried in the sun, once again on a bed of hirda and babul. The infusion of these herbs is what gave the leather in Kolhapuri chappals its particular look and feel.

Tools and Raw Materials Kolhapur the city located in the southern part of Maharashtra is very famous for their chappals. They are usually open-toed chappals stitched with the tail of the buffalo hide and the thickness of the chappal that makes them durable. Tools usually used are for the basic operations of slicing, cutting and sewing of the leather. Different parts of animal hide are used for making various parts of the chappals. The good quality leather gives the chappal a longer duration of usage of the chappal. The improved manufacturing gives a result of better quality production. Also templates for sole, insole, half-sole, instep bar, toe ring strap, etc. Tools and Raw

Materials used for Making of a chappal are: • Country Hammer: It is used for thumping the sole and foot-bed. • Punches: Punches for punching design and numbers. • Stamps: Stamps for stamping logo. • Rappi (Knife): The leathers are cut according to the required designs by using Rappi. • Asti (hammer): Metal hammer used for beating the leather. • Machine: Machine for cutting bubble or hirda. • Sewing Machine: It is used to stitch the braided parts on the patti's of the chappal. • Chandini Punch (Star pogar): It is used to make a design. • Thodapaekapathi: Thodapaekapathi used to give wave effect or zigzag type of designs patterns. • Grinder: Grinder are used for smoothening the leather for finishing raw materials. • Palagana (Kargoti stone): Palagana helps to remove the outer hair of buffalo or cow hide. • Kurpa (hasiya) and Setall (aari): Thesel are also used as a knife for cutting leather. • Rubber Powder: Rubber Powder is used for sticking the leather. Wooden Sponge: The wooden sponge are dipped into the rubber solution and applied on the leather for pasting. • Sisal Leaf (Cactus): Sisal Leaves are used to stitch the skin of the buffalo/cow during bag tanning process. • Nylon Threads: Nylon Threads are used to stitch the chappal according to the customers demand. • Broom: Broom is used to clean the working area where leather is placed. • Shoe Cream: It is used for polishing. • Buffalo Leather: It is foremost raw material for making Kolhapuri chappal. • Seeds (vinchu) Tree: A particular type of seeds are kept in between two layers of sole, to make sound while walking. • Chunnna (lime stone): Chunnna are used for smoothening the leather in bag tanning process. • Red Color Flower: It is used to adorn the chappal.

Making of the Chappal: The rough surface of leather is shaved till the smooth surface is obtained and as per the form of the slipper size of the tanned leather is cut. Face part of the skin is usually taken for the foot-bed of the chappal and the other parts of the leather for the sole part of the chappal. Other part which is thick (skin) is used for sole making by regularly beating (stamping) with the cobbler's anvil (asti). Sole and the cut pattern pieces are stuck with the local adhesive (rubber solution) to stick with each part of the sole. Shoe cream, color (yellow or red) with little water is brushed in 3 stages to get yellowish or reddish color. The straps (side patti's) are attached to the base part of the

chappals, toe straps are attached and extra plaited straps for ornamentation purpose are done. Chappals are dried in diffused sunlight for 30 minutes.

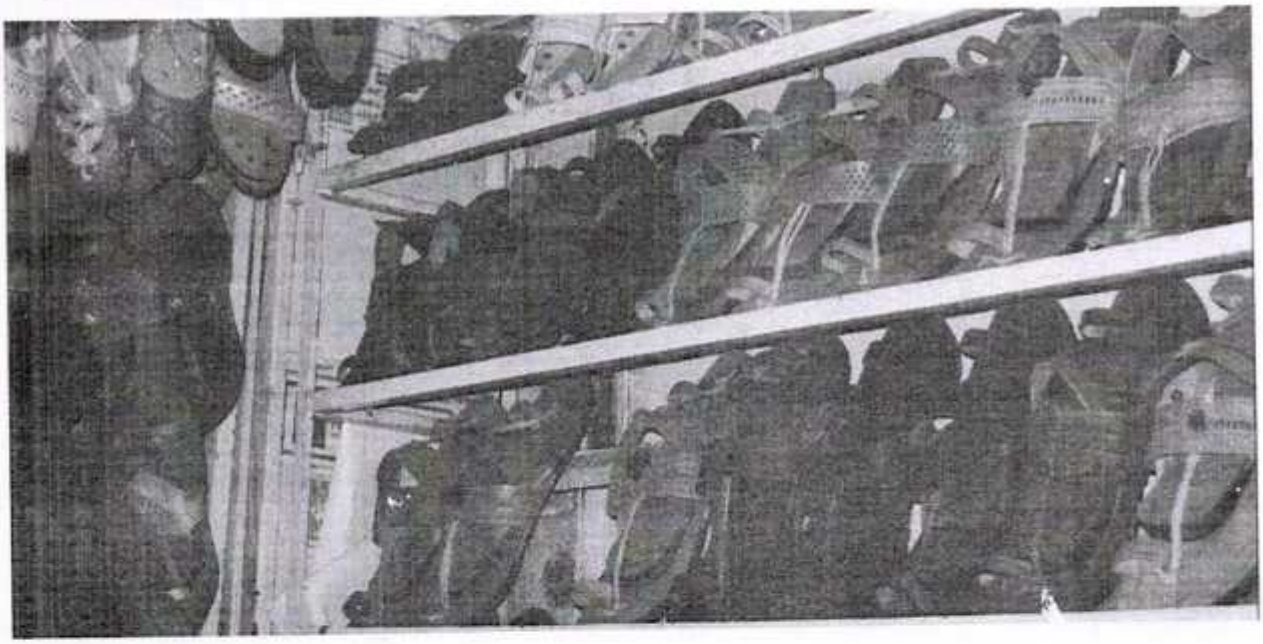
Leather Making Bag Tanning: Outer skin of the aged cow/buffalo are kept in a tank of sodium chloride (salt) and lime stone for about four days for the skin to become softer and to remove hair from the skin. As the skin becomes softer it is stitched with a cactus leaf (sisal leafs) into a bag form. Mixture of Hirada (Myrobalan fruits) ("Hirda" seeds are used in Indian Ayurveda) pieces, Babul pieces with water are mixed in a wooden bucket called as teep (locally) for about five days. This mixture is filled in bag in the upper portion for about 7-8 days and further the mixture is filled to the lower portion and tied for about 8 days. The skin is turned inside out and process is continued for the upper and the lower portions. The skin is fully immersed in the five feet deep tank of the solution for about 7 days. After which the skins are kept on the bed of Babul and Hirada under direct sunlight to dry completely, which is later, stored in a closed room.

Strap Making The side patti's of the chappal goat leather is preferred as it can be curved to any shape. The skin of the sheep are further cut into thin strips and plaited which is later fixed on the side strap and kept aside for drying. Base of the chappal is usually stitched with skin part (hide of the buffalo/ cow) of the tail, nowadays it is stitched with nylon threads.

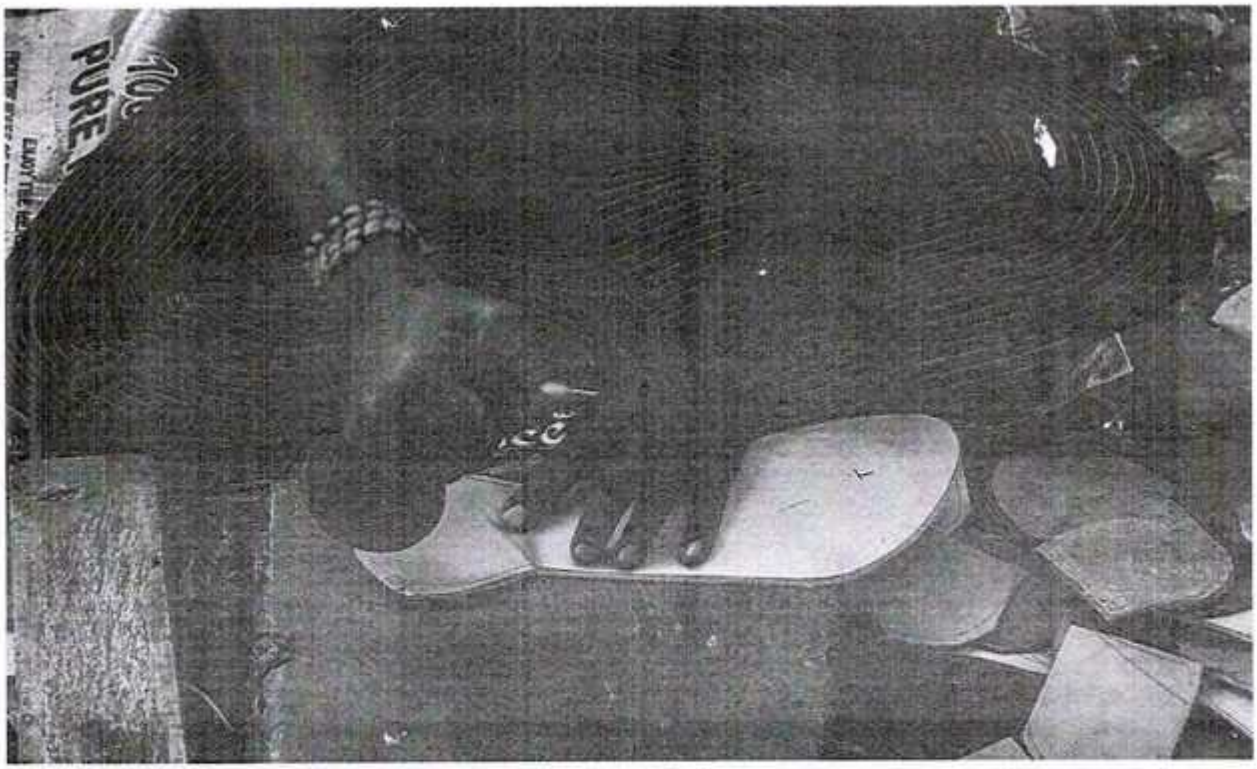
Products The Kolhapur chappals are decorated with zari strips, or sponge (red color) to look more attractive and expensive which is usually worn in specially occasions like weddings and parties and low cost chappals are used for general purpose. Expensive chappal has more braids (up to 9). The products are available in standard sizes, which are also made as per the customer demand. Huge range of Kholapur chappal is available which starts from Rs 500 to Rs 5000. Some of the other products made of the hides are purses, bags, and wallets etc. Below is the list of name of chappals based on designs for gents: • Kapsae • Korwnda • Paper Kapsae • Venivala Chappal • Poda Kapsae • Shahu Maharaj • Mogadi-Half Shoe • Maherban • Original-Kapse Name of chappals based on

designs for ladies: • Banthe • Nachemaruie Chappal • Ladies Panchingpoda • Slipper Patavedi • Ladies Paper • Agutapata • Gadarpata.

OVERDRIVE.in

PURE

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth Vadgaon
Tal- Hatkanangale, Dist- Kolhapur, 416112 (MS)

DEPARTMENT OF HISTORY

(2017-2018)

FIELD PROJECT

Date 17/12/2018

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **field project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2017-2018 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

(2017-2018)

T.Y.B.A.

नोटीस

दिनांक :१९ /०१ /२०१८

इतिहास विषयाच्या बी.ए.भाग ३ या वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०१७-२०१८ मध्ये आपल्याला देण्यात आलेल्या विषयाप्रमाणे पहिल्या सत्रा करिता विभागांतर्गत घेण्यात येणारे (१० गुण) प्रोजेक्ट पूर्ण करून ३० मार्च २०१८ पर्यंत डॉ.रणजीत माने यांच्याकडे जमा करावे. सदर तारखेच्या आत प्रोजेक्ट देणे बंधनकारक राहील. प्रोजेक्ट न दिलेल्या विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मुल्यांकनाचे गुण विद्यापीठास पाठविले जाणार नाहीत याची सर्वांनी नोंद घ्यावी.

विभागप्रमुख

Head

Department of History,

Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

T. Y. B. A.

(2017-2018)

Allocation of Field Project

Sr. No.	Roll No.	Gender	Name of the Student	Title of the Project
1	538	M	Avaghade Ramesh Krishnat	'Tourism in Kolhapur District'
2	539	M	Awale Arvind Shripati	
3	540	M	Burkule Parshuram Devraj	
4	541	F	Chalake Sarika Sarjerao	
5	542	F	Chopade Ravina Kakaso	
6	543	M	Gavade Nilesh Vitthal	
7	544	M	Gavade Ranjit Balaso	
8	545	M	Gosavi Ravindra Balu	'Forts in Kolhapur District'
9	546	M	Jadhav Amar Sanjay	
10	547	M	Jamdade Vishwnath Pandurang	
11	548	M	Kadam Nilesh Nagesh	
12	549	M	Khade Ramesh Ramchandra	
13	550	M	Khot Ankush Sarjerao	
14	551	M	Kumbhar Pradip Mahadev	
15	552	M	Magdum Rajaram Ananda	'Temples in Kolhapur District'
16	553	M	Mali Satish Ananda	
17	554	M	Mulik Rushikesh Bajirao	
18	555	F	Patil Dhanashree Shankar	
19	556	F	Potdar Swati Manohar	
20	557	M	Powar Abhijit Ananda	
21	558	F	Sid Rupali Vishwanath	

Dr. R.P. Mane
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

(Dr. S. V. Padmakar)
Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

A project on

'Tourism in Kolhapur District'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Avaghade Ramesh Krishnat

Mr. Awale Arvind Shripati

Mr. Burkule Parshuram Devraj

Mr. Chalake Sarika Sarjerao

Mr. Chopade Ravina Kakaso

Mr. Gavade Nilesh Vitthal

Mr. Gavade Ranjit Balaso

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

(2017-2018)

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Declaration

The research project on **'Tourism in Kolhapur District'** is under the affiliation of Shivaji University, Kolhapur. B.A. in History from Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. The said project has been presented under part three syllabus. We have not submitted this research project or any part of it elsewhere for any degree or other purpose.

Date: 30 / 04 / 2018

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Avaghade Ramesh Krishnat
Mr. Awale Arvind Shripa i
Mr. Burkule Parshuram Devraj
Mr. Chalake Sarika Sarjerao
Mr. Chopade Ravina Kakaso
Mr. Gavade Nilesh Vitthal
Mr. Gavade Ranjit Balaso

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

A project on
'Tourism in Kolhapur District'

Introduction:

Kolhapur is often an exhilarating expertise because it offers discovering nature, Indian history & culture and spirituality all in one place. Kolhapur offers a mix of everything a holidaymaker would really like. A beautiful climate throughout the year to the convenience in traveling to numerous tourist spots within the Kolhapur city. Local people are well versed with Hindi and English language however Marathi language is normally spoken and understood by majority of the people.So, while visiting Kolhapur you need to visit the subsequent attractions this town offers. In today's busy, fast stressful life the need to get away from it all has become an essential part of life. As a result the number of people opting out for travelling to far away tourist destinations is on the rise. People have a varied purpose during their trips like visiting religious places, historical monuments, sightseeing on new locations, entertainment, etc. Thus tourism has become an important industry, contributing to income source for the local population and adding to the per capita income and GDP in general.

There are a lot of tourist attractions in and around the district of Kolhapur. One can find excavated remains dating back to 2nd BC to ancient relics of the Buddha, Mahavir era. There are old caves, temples from the era of shalivan, satavahan, Bhoj and Yadavas to the Maratha Dynasty. We can find forts, temples, stone inscriptions, statues and other relics and signs of the long lost heritage here. Similarly the district of Kolhapur is enriched with a rich biodiversity making it one of the 35 Biodiversity Hotspots in the world. The region falling in Western Ghats is interspersed with thick lush forests, river origins, dams, wildlife sanctuaries and national forests. As a result one is able to see a variety of falls, peaks, valleys, rivers and huge trees along with all types of biodiversity, Kolhapur is nationally and internationally well known for its ancient temples, religious importance and sacredness. It is also known as Dakhshin Kashi (South Kashi) and it is

one of the three important holy paces (haktipeeth). Tirupati Balaji is the richest temple in south India with a huge tourist inflow. Most of the tourists visit Goddess Mahalaxmi in Kolhapur after their visit to the Tirupati temple. Similarly the number of tourists who visit temples at Jyotiba, Nursinhawadi, Vashi, Adampur and 23 more such places is very high.

Tourists from Goa, Karnataka, Andhra visit Kolhapur in large numbers and also tourists from other parts of Maharashtra. Transport is available through air, railways, state transport and other buses. The cities of Mumbai, Delhi, Gondia, Nagpur, Hyderabad, Tirupati, Bangalore are well connected by rail. People from other parts can make use of these stations for their travel to Kolhapur. Historical places have a special importance as heritage sites. These sites are an evidence of social status, changes, social make up of those times. They are also means of research for today. Hence it is essential to conserve them for their future studies and these places can become a major part of the tourist attractions. Existence of Kolhapur can be seen from 200 BC. It has ancient and historical importance. Chh. Tararani has established her capital in Kolhapur. After 1949 this Kolhapur state is declared as district as per the Indian Constitution.

Location and Administrative Region Location 16o 42 North 74o 15 on the North west plateau of Maharashtra. The district is surrounded by the steep ridges of Sahyadri to the west, the Warana River to the North, part of River Krishna to the east and Belgaum from Karnataka to the South. The area of Kolhapur district is 7746 sq. km. and it is 2-5% of the the state area. The 12 Talukas are divided into four sub divisions Karveer. Panhala, Shahuwadi and Kagal form Karveer subdivision, Ichalkaranji, Hatkanangale and Shirol form Ichalkaranji sub division, and Radhanagari, Budhargad and Gaganbawada form the Radhanagri sub division. The district harbours Kolhapur Muncipal corporation and 9 Municipalities. Landforms / Geological structure and Minerals The district can be divided into three areas naturally. To the west mountain ranges with red soil, middle part with fertile soil and the black soil in the east. To the west are the Ajara, Budhargad, radhanagri, Gagan bawada and Panahala talukas; in the centre are the Karveer, Kagal and Gadhinglaj talukas and to the east are the talukas of Hatkanangale and shirol. The river banks of Bhogavati, Kumbhi, Kasari, Panchaganga, Tulshi, Dhamani, Warna,

Dudhaganga, Hirnyakeshi, Ghatprabha contain fertile soil. The mountainous region in the west is made up of red laterite and hard black rock. The district also has deposits of bauxite and basalt rock. Rivers and Irrigation The rivers Krishna, Warna, Panchaganga, Kumbhi, Kasari, Tulshi, Dhamani, Bhogavati, Dudhaganga, Vedgagnaga, Ghatprabha, Hirnyakeshi and Tilari flow through the district. Out of these Tilari is westward flowing river while all other rivers are eastward flowing. The river Warna meets Krishna near Haripur, River Panchaganga meets Krishna at Narsinhwadi while all other rivers meet the River Krishna outside the borders of the state. There are irrigation projects on all the rivers. The district has 12 medium, 81 small, 142 percolation tanks and 257 Kolhapur Type Weirs. The total of 231 projects has a command area of 3,64,443 hectares out of which 2,11,495 hectares have been irrigated i.e., 58.03 % land has been irrigated. Rainfall, Climate and Forest Resources The western part of the district is made up of Sahyadri mountain ranges and steep cliffs with extremely heavy rainfall, dense forests rich with floral and faunal biodiversity. The weather in this region is cold and these areas are well known hill stations and tourist spots. The districts of Shahuwadi, Gaganbawada, Radhanagri, Chandgad, Budhargad are regions of very heavy rainfall. Towards the east proportion of rainfall is very meager. The Western cliffs have received total rainfall as high as 6875 mm in 2011 while the maximum rainfall received is 5875 at Gaganbawada and minimum rainfall 480 mm in Shirol. In the western region hirda, behda, ain, sag, kinjal, narkya, (all local names) plums, cinnamon, mangoes, jackfruits are common. On the lower slopes with heavy rainfall chandan, shisav, kejal, khair, bamboo, babool are found while in region of lesser rainfall we can find bhabli, bori etc. This area also has a lot of medicinal plants and herbs while some medicinal plants also have been protected in specific devrais. A total of 18.23 % of this district is under forest. Towards the noth of the district is the National Forest of Chandoli while the Radhanagri Sanctuary is a in the Radhanagri district. Both these areas are having now been declared as World Natural Heritage sites by UNECO. Population As per the census conducted in 2011 the population of the district is 38.74 lakhs which has risen by 9.96 % in comparision to 2001 census. The male female ratio is 1000:953 while the ratio in 0 to 6 yrs is 1000:845 which has increased by 4.22 in the last decade. Agriculture, Crops, Landuse, Productivity etc.

As per the census of 2002 - 03 out of the total land in the district 18 % is occupied by forests, 10 % unfit for agriculture, 13 % not under cultivation while irrigated land is 59 %. Out of this irrigated land pulses are grown on 30%, rice 18%, sugarcane 19% and 23% oil seeds. According to the 2001 census there are 6,00,000 landholders in the district. There are four markets at Kolhapur, Jaisingpur, Wadgaon, and Gadhinglaj with facility of godowns. Kolhapur is well known for jaggery, Jaisingpur and Wadgaon for Groundnuts and soyabean, while Gadhinglaj is well known for jowar and chillies. The turnover at these markets in 2010-2011 was Rs. 152.44 crores.

Animal Husbandry According to 2001 there are 12.75 lakhs of animals in the district. Out of thses cows and bulls are 21%, buffaloes are 52%, sheep 13% and goats 14%. In 2010 -11 2502 lakh liters of milk was collected through various cooperatives. In other words milk production is an important part of the economy. Industry Ichalkaranji is well known for textile industry, Hupari for making gold and silver ornaments. Co-operatives and private sugar factories produce 125.20 m tons of sugar. Apart from this industrial estats in Shiroli, Gokul-Shirgaon, Ichalkaranji, Jaisingpur and Udhyamnagar in Kolhapur produce agricultural equipments, parts of various industrial machinery, handlooms and powerlooms and mqchinery for cottage industries. By the end of 2010-11 there has been foreign investment of Rs 1346 crores in 7 different projects and a total of 1345 industries are working with an investment of Rs. 5958 crorein the district. Education As of 2010 there are 2305 primary 835 secondary 185 higher secondary and 51 colleges in the district. Under Shivaji University there are number of medical, engineering, textile engineering, diploma coleges, industrial training institutes and professional colleges in the district. Transport According to 2010-11 figures there are roads of 9299 km in the district. Out of them 6351 km are tar roads, 1085.86 km are rough roads while 1861.95 km are mud roads. According to 2010-11 figures there are 7.09 lakh vehicles in the district. Out of these 78% are two wheelers. The state transport runs public transport in the district and is joined to the states of Karnataka, Andhra Pradesh, Goa as well as all the major ciities in the state.

The railways connect the district of Kolhapur to Gondia, Mumbai, Ahemdabad, Delhi, Hyderabad, Tirupati and Banglore. Other cities are connected through these routes. There

is an airport in the city of Kolhapur but currently it is nonfunctional due to technical reasons.

Religious Tourism

The district of Kolhapur is well known for its temples. Mahalaxmi of Kolhapur and Jyotiba are important places of pilgrimage. Apart from them there arevarious other templs like Jainmandir, caves from Budha era, etc. The temple of Mahalaxmi was built in 7th century while other temples at Khidrapur, sangshi, Beed-Aare, VithalMandir belong to parallel era. There are 2675 temples under the jurisdiction of theDevasthsn Samiti today, which have been constructed in different time periods.

2. Historical and Ancient Monuments Tourism

Many places in the district fall under this category. Out of these Vishalgad fort, Bhudargad fort, Rangana fort, Masai Caves, Mahadev temple at Aare, birth place of Chh. Shahu Maharaj–Laxmi Vilas Palace, Ramchandrapant Amatya Samadhi and BajiprabhuPhulajiprabhu memorials in Panahala are under Ancient Monuments department of state of Maharashtra. In Karveer Juna Rajwada(Old Palace), Nava Rajwada(New Palace), Shalini Palace, Town Hall, Bindu chowk tatbandhi, Dhunyachya chavya at Rankala, Panyacha Khajina at Kalamba, Sathmari, Jaiyprabha Studio, Keshavrao Bhosale Natyagruha, Khasbag Kusti Maidan, Panchaganga ghat, Radhakrishna temple, Walivade camp and Bramhapur. Panahala, Pavangad, Masai caves, Panhala-Pavankhinda marg(road), Vishalgad, Bhattali War Memorial, Bawada fort from Gaganbawada, Sangshi, Palsamba temple, dam and Hathimahal builing at Radhanagari, Maunimath at Bhudargad, Pargad at Chandgad, Gandharvagad, Kalanidhigad, Memorial at Nesri, Samangad at Gadhinglaj, Shivgad at Radhanagri, etc.

3. Forest Tourism

Chandoli Project tiger in the district of Shahuwadi, Bison Sanctuary at Radhanagri, (both internatonal tourist attractions) and forest areas of Amba, Udgiri, Manoli, Anuskura, Palsamba, Bawada Borbet, Padmasatti, Wacighol, Barki, Tilari, Rangana, Patgaon, Bhudargad, Samangad, Kolic, etc.

4. Water Tourism

There are a number of small irrigation projects, river belts which can be used for tourism.

There are boating facilities at Rankala, Jaisingrao lake at Kagal. Prayag Chikhali to Panchaganga, Ghat to Kasba Bawada, Khidrapur to Nrusinhawadi are to belts in the river which can be developed for river tourism. Apart from this places like Chandoli, Kadvi, Lakhmapur, Kode, Veshraf, Wadange, Shiroli, Masudmale, Waghbil, Jangamhatti, Tilari, Patgaon, Radhanagari, Kalammwadi could be developed for water tourism.Also waterfalls, at Barki, Rautwadi, Radhanagri, roads in these ghats can be considered for tourism.

5. Agricultural Tourism

The district of Kolhapur is already well known for a variety of produce like sugarcane, rice, milk, groundnuts, soyabean, chillies, vegetables, potatoes, jwari, etc. Pulses are also grown here. Agro processing industries producing jaggery, alcohol, cashewnut industry,

puffed rice, khoa from milk, basundi, pedhe, barfi are all well developed industrial areas.

6. Industrial Tourism

The district is well known for textile, spare parts, industrial equipments, milk products, bakery products and silver ornamental production. The five star MIDC AT Kagal, industrial belts at Karveer, Hatkanagale are conducive for industrial tourism. So also Shiroli MIDC, Gokul Shirgaon, textile industry at Ichalkaranji, Silver ornament industry at Hupari. If a special information centre regarding this is set up near KIT college it would be of great help.

7. Educational Tourism

Shivaji University is functional in the district for the past 50 years and provides education in 3 different departments along with distance education. The library, labs and various other equipment can become a tourist attraction. Mauni Vidhyapeeth at Gargoti institues like KIT, DKTE, D Y Patil institute can all be a part of education tourism. The educational complex at Warna nagar, various hostels established by Chh Shahu Maharaj, ITI, Dalvi's art, Kalamandir, Kalniketan all are favourable for educational tourism.

8. Nature and Ecotourism

All the above mentioned places can be apart of this. All the mountain tops, plateaus, valleys can be a major attraction. So also Amba, Gaganbawada, Sadale- Madale, Chambukadi, gardens, hills, etc.

9. Museums

There are anumber of museums in the district and a few new can be created. The list is as follows:- Town Hall – Ancient relics from Kolhapur and art. New Palace – Weapons, objects, etc from house of Chh. Shahu Suryakant Mandre Kaladalan – Paintings of Suryakant Mandre. V. S Khandekar – Literature, awards of V. S Khandekar G Kamble Dalan - Paintings by G Kamble. Birth Place Chh. Shahu - Life story of Chh. Shahu Maharaj. There are a lot of statues, articles, stone inscriptions, documents from Archives available in Kolhapur. There is a proposal to set up such a museum at Shahu Research Centre in Shivaji University. Also the Shahu Mill can become a centre to conserve the social and cultural fabric of Kolhapur. We could also set up various types of museums to show case agriculture, industry, arts, literature, processes, technology, biodiversity, heritage and progress.

Religious places in Kolhapur:

Also known as the "Kashi" of western India, Kolhapur is well known as a religious and spiritual place where pilgrims of all faiths flock in large numbers during important festivals and events at various temples and religious places throughout the year. Goddess Mahalaxmi is the guardian divinity of Kolhapur.

- Shri Mahalakshami Temple
- Jyotiba Temple
- Kashi Vishveshwar Temple
- Tryamboli (Temblai)
- Bahubali Temple
- Katyani Devi Temple
- Kopeshwar Temple(Khidrapur)
- Kaneri Math

- Shankaracharya Cloister
- Kolhapur Bible Church
- Audumbar Temple
- Narsobawadi Temple

Historical places in Kolhapur:

Kolhapur is one of the oldest civilizations of the country. Its cultural history is dated back to 17th century. It has been ruled by various regimes but it was the Maratha dynasty that left their mark on the culture and architecture of the city to great extent. Right from The Great Shivaji Maharaj to Shahuji Maharaj who were known for their great social reforms, all that can be seen and felt in Kolhapur.

- Bhavani Mandap
- Panhala Fort
- Shalini Palace
- Vishalgad Fort
- New Palace Fort

Museums in Kolhapur:

Museums in Kolhapur is a must visit place for all those who are fond of ancient history and art. The Siddhagiri Museum is an outdoor museum, representing an entire village with all vocations and The Shahuji Chatrapati museum displays a collection of weapons, art of ancient India.

- Siddhagiri Gramjivan Wax Museum (Kaneri Math)
- Shahuji Chhatrapati Museum
- Town Hall Museum

Hotels in Kolhapur:

For both, short and long term stay hotels in Kolhapur are available from budget to high price. Booking can be done online or through a recognized travel agency it is advisable to book in advance kindly browse the list of major hotels in Kolhapur.

- **5 Star Hotels**
- The Amba Resort
- Valley View Grand

- **4 Star Hotels**
- Vrishali Executive Hotel
- Skylark Hotel
- Heritage Resort
- The Jungle Resort
- **3 Star Hotels**
- Hotel Victor Palace
- Hotel Maratha Regency
- Hotel Raysons Regency
- Hotel Greenland Elegant
- Economy Hotels
- Hotel Check Inn
- Hotel Haripriya Grand
- Hotel Ganeshratna Executive
- Hotel Impression Lodge
- Hotel Landmmark
- Hotel Rajpurush
- Hotel Trishna
- Hotel Vishnupriya Grand
- Resorts
- Gandharva Resorts
- Kent Club - The Hill Resort

Other nearby locations and sightseeing places in Kolhapur district:

- Ichalkaranji
- Shirol
- Bhudargad
- Gadhinglaj
- Kagal
- Amba Ghat

- Amboli Waterfall

Travel agents in Kolhapur:

- Central Travels
- Girikand Travels
- Ketan Travels
- Amba Travels
- Shefali Travels
- Hari Om Services
- Travel Master

Local Transport in Kolhapur:

Auto-rickshaws are the most common mode of transport along with the bus service run by the municipal corporation. Taxis are also available. Private taxis can be booked from travel agencies in advance.

Other Tourism Places:

In the process of social and cultural evolution many incidents took place Which are very much important from tourism point of view.

1) **Ancient Stone Inscription museum -**

52 stone inscriptions are recorded in the Kolhapur District. Some of them are available at Lakshmi Vilas (Shahu's birth palce) while some are in the custody of Archives department. Many of them are transcripted. Such inscriptions can be arragned at one place. Translation of all the inscriptions can be made and a booklet can be prepared. Such museum will turn out to be an internationally important tourist centre which will elaborate the history of Kolhapur from the B. C. period.

2) **Bramhpuri Excavation:**

The Bramhapuri Excavation site where articles, idols, remains of town which was buried during 200th century B. C. can establish Kolhapur on the world map. Statue of the Poseidon is one of the important references. After the excavation by Deccan College Pune Bramhapuri site remained unused. Excavation site can be made open for tourists with an

information centre after removal of the human enchoachment from the site. This nexcavation site will be one of its own kind and also be highligheted on the world map.

3) **Chh. Shahu Socio-Cultural Centre (Science Park – Planetorium) Shahu Mill Area –**

It is essential to create a centre which will take a review of the Chh. Shahu's the foresighte. Science Park – planetarium is not available in the stretch of Mumbai to Bangalore except these two cities. Such centre will not only attract the Kolhapur Tourists but the colleges and Schools from the districts of Sangli, Solapur, Satara, Ratnagiri, Belgaon. This centre will introduce the ancient history of Kolhapur along with the transitions in agricultural practices, co-operative sector, education, industry, trading, sports, arts, social aspects, etc.

4) **Biodiversity Interpretation Centre - Radhanagri**

Radhanagri and Gaganbavada are important places in the Western Ghats. Radhandri Sanctury has received the status of World Natural Heritage sites from UNESCO. Gallery can be prepared to provide information about biodiversity of Western Ghats and to make People aware about the significance of biodiversity. Variety of media tools and technology can be used.

5) **Nature Interpretation Centre – Shahuwadi –**

The Strech of Shahuwadi and Gagnbawada talukas shows variety of natural forms. Vareity of geological forms like Valley, Cliff, Mountain ranges, rivers, lakes, forest, woodlands as well as biodiversity can be experienced in this stretch. Connecting corridor of Chandoli Tiger Project and Radhanagri Sanctury, Amba can be an ideal place for Nature Interpretation Centre.

6) **Medicinal Plant's Park – Ajara**

Ajara Taluka is rich with biodiversity. Many medicinal plants are found in this talukas. Flowers, fruits, stem, root of plants are used as medicins in the form of churna, aark, gandh, etc. Such experiments are initiated in Ajara taluka. Hence Ajara Taluka can be provided with necessary facilities and can be given proper publicity from tourism point of view. Nursery of medicinal plants, processing unit, selling counters, information centre and therapy centre can be developed there.

7) Agro-mall – Chandgad

Though Ajara and Chandgad are the two important talukas in Kolhapur district, they have remained unattended. Number of varieties of rice, cashew nuts, vegetables, potato, cereal, etc are the major crops in the area. Along with these crops mango, jackfruit, Eugenia jambolana (Jambhul), medicinal plants are also produced in this area. This farm produce can directly be kept for selling in the agro mall. These two talukas are on the boarder of Karnataka and Goa states which will be an advantage for agro mall. All the information of Importance of different farm produce, their processing can be made available in the form of Agro mall.

8) Food and Flower Mall – Shirol –

Jaysingpur, Shirol, Hatkanagle, Hupari, Nursinhwadi, Kurundwad, Hupari are known for the production of Milk and Milk products, Bakery Products, Vegetable, Bhadang, etc. Thisarea is also famous for the flower production. Selling centre or a mall can be built for sale of these products.

9) Rural Craft Centre – Gadhinglaj –

Rural produce like Footwear (chappal), clay pots, Bamboo articles, honey, medicinal plants, statues, blanket (ghongdi), broom (kersuni) and many food products needs a proper distribution and selling centre. Gadhinglas area being well connected with high-way will be the central place for the selling and providing information of these products.

10) River Tourism –

15 rivers flow through Kolhapur District. River connectivities form a web like structure which is a natural characteristic of the area. Flowing river is fascination for tourists coming from central part of Maharashtra and from dry region. Hence river tourism will be an opportunity to develop the tourism. i) Prayag Chikhali to Kasaba Bavada – Riverbed is wide in between these two destinations. Boating facility in between Prayag Chikhali to Kasaba Bavada can also connect Prayag, Rankala, Nadi Ghat, Bramhpuri, New Palace, Shahu Janmsthal.

ii) Nursinhwadi to Khidrapur – these two destinations have great religious importance. Connectivity of these two places through boating will be an great experience for tourists. This boating route can also be stretched till Haripur.

11) Folk and Ancient Art Gallary –

Kolhapur is well-known for folk and ancient arts like mardani khel, wrestling, sathmari, lavani, powada, etc. A gallery can be developed which will provide all the information about these art forms and where these art forms can be demonstrated. Kolhapur also hashistory dating back to 200 B.C. A gallery or display showing mile stones in the evolution of Kolhapur can be developed in between

Jyotiba, Panhala, Warana and Kolhapur.

12) Adventure Sports Centre (Gaganbavada, Panhala) –

Kolhapur is Famous for Mardani Khel. Adventure sports are also a part of this place. Many youngsters have done mountaineering on Himalaya and Sahyadri. Adveture sports activities – Brick walk, Rock climbing, Lader climbining, Spidernet, Tyre cooridore, Flying fox, Blinf fold walk,Valley crossing, Rappelling , Rope climbing, Artificial wall climbing, Generation on tools for these activities, Development of Accomodation facility, Publicity, Guiding agencies, individuals.

13) **Animal exhibition – Hatkanagale (Pattan kodoli) –**

It is essential to develop an area for exhibiting local, endemic species of animals which will be open for farmers and tourists. According to District Statistics Kolhapur District has animal resource of 256 thousand of cows, 642 thousand of buffalos, 355 thousands of sheeps and 1848 thousands of goats. Animals can be exhibited with classification of rare species, endemic species, well bred species, etc. Waste from these animals can be utilised for energy generation, fertiliser production. More over to promote the organic and sustainable farming farming, best practice can be awarded. During the time of Yatras (special festivals) to organise such exhibition at Pattankodoli or Nandval or Vashi pendals, stalls, parking, water and fodder etc facilities should be provided.

14) **Centre for Sky watching (Chkreshwarwadi – Karveer) –**

Kolhapur has given the world eminent scientists like Vasant Govarikar, Jayant Naralikar, R. V. Bhosale. Vidnyan Prabodhini, Marathi Vidnyay Parishad, Shivaji University organises observation programmes on space events like meteorite shower, eclipse, transitions of planets, etc for amateurs. Hence it is essential to develop a centre for sky watching at a suitable place which is free from urban lights, at higher elevation. This

centre will be well equipped with telescopes, binocular, etc with facilities of mini theatre, dormitory, weather station, exhibition hall.

15) Centre of Folk Culture – Bhudargad –

Barter System is an important element of society. It is the base of sustainable development. Carpenter, cobbler, blacksmith, oil miller, weaver, tailor, etc such traditional skills and small scale industries need to be promoted. Small village of Shengaon is struggling to keep its traditional skills of pottery making in the today's era of industrialisation. Entire village can be developed keeping in view its traditional skills if necessary shelters, canteen, exhibition provision and selling counters are provided. Along with the traditional skills activities can be framed to introduce the culture where traditional games, traditional music instruments, lezim, wrestling, ukhane, jatyavarchi gani such traditional arts can also be exhibited. Buttermilk, groundnuts, zunaka-bhakar, sugarcane juice, forest produce like (fruits from forests) can be made available in here.

16) Textile Park –

Textile Park can be developed in between Ichalkaranji and Gandhinagar near to railway route. Ichalkaranji, 46 garment units and Gandhinagar will be benifited. 17) Ornamental Park – Silver city – Hupari – Hupari is one of the major producers of silver ornaments and anklets. An ornament park can be developed where all the processing of silver can be demonstrated and selling counters will also be provided to entrepreneurs. 18) Kalamaharshi Baburao Pentar Lalitkala Bhavan – Kolhapur – Lalit kala Bhavan will help in conserving the cultural asset of Kolhapur. It will also motivate upcoming artists, tourists, researchers. It will include following:

- Abalal Rehman Chitra - shilp Kalasangrahalay
- Pai. Nrutya kalasangrahalay, Alladiya khansaheb Sangit Bhavan
- Chitratapsvi Bhalaji Pendharkar Natya – Chitrpat Sangrahalay
- Ravindra Mestry Art Gallery
- Padmbhushan V. S. Khandekar Library
- Chitrapati Dr. V. Shantaram Drama and film theatre
- Anandrao Penter Priview theatre
- Govindrao Tembe Recording Studio

- Anant Mane Editing Studio
- Baburao Pendharkar open stage (theatre)
- Madhu Bhosale Rehearsal hall
- Penting Studio
- Gest House
- Management Office
- Canteen
- Staff Quarters
- Parking
- Lavatory

19) Waterfall picnic –

People are always fascinated by Jog waterfalls or Gokak waterfalls. Some of the sites in Western Ghats like Barki, Rautwadi, Radhanagari, Ramtirth, Amba, Anuskura, Karun, Bawada, Fonda, Tilari, waterfall of Gad river, Shivada – Naikwadi near Patgaon can be developed as Waterfall picnic points. These destinations will be available at a short distance and at low cost. Life gurad equipments, changing rooms, acomodation, canteen, lavatory, etc facilities are needed to be developed at such destinations.

20) Agro Tourism –

Variety of agriculture techniques like organic farming, green house, fad methods are used in Kolhapur District. Along with such techniques and experiments, innovative techniques, production processes, processing, storage techniques can be used as a potential for developing agro tourism in the district. Sugarcane farming and processing techniques, sowing methods, fertiliser management, Pachat Abhiyan, bamboo farming, watershade management, cropping patterns, horticulture, etc can attract researchers, students and tourists. Many places can be identified with the help of agriculture department for agro tourism. It is possible to connect agro tourism with village life and food, nature tourism, folk art, many more. Information booklet is to be prepared for such identified places. E.g. Padsali, Devache Ghotane .

21) Kolhapur Art Presentation –

Kolhapur nurtures different art forms hence it is also known as Kalapur. Some of the art forms are as follows – Mardani Khel Dassera Procession Sangit Natak Clay pottery Sasan Kathi Pani nene Procession Drama Silver ornaments Lezim Talwarbazi Musical drama Jaan, blanket Halagi Dandpatta Powada Painting, Sculptures Other musical instruments Cut the lemon with sword Lavani Leather footwear Wrestling demonstration Breaking coconut by head Classical music jaggery For presenting different art forms, troups can be formed; which will give demonstration of these art forms. Troups should be provided with necessary facilities and instuments for demonstration. These programs can be organised at Shahu Maidan, Bhavani Mandap and Kolhapur Mall. Such programs should be given publicity.

22) Product Selling Cunters –

Typical food items of Kolhapur like sugarcane, sugarcane juice, chirmure, chirmure ladu, bhadang, misal, corn, kharvas, pedhe, chivada, kavath barfi, etc can be made available for selling at different selling counters. The allied program can be run for making raw material available, processing, storage, sale's training and maintaining quality of products.

23) Gift Articles/ Souvenir –

When tourists visit various destinations within a country or across the country, they bring articles or souvenir, gift articles. e.g. miniature of Taj Mahal from Agra, Miniature of Charminar of Haiderabad, wooden elephant from Keral. Kolhapur doesn't have any such souvenir for selling. The miniature of the statue of Madan and elephant from town hall museum was done in the past but it was not replicated further. Nagarkhana building at Bhvani Mandap, Mahalakshmi's temple, sculpture of Rankala Tower, statue of Chh. Shahu, Tararani, Bajiprabhu Deshpande, and Shiva Kashid can be used for making their miniature models or sculpters using different materials like metal, fiber, and clay. Paintings and photographs can also be developed as gift artiles. To standardise the articles or souvenir, competition can be arranged among the artists and the best design can be selected. The selected design can be replicated and made available for sale.

24) Field trips with Experts –

In the Kolhapur district many places are there which have great importance so those should be seen with experts in that field to understand its value. Visits or trips to

architectural designs, monuments, culture, forts, Mahalakshmi temple, Nature, santury can be organised with experts. Such trips will get tremendous response. Field guides can also participate in such trips so that they will get training. Some examples of trips are - Introcution to Rare plants with Dr. Madhukar Bachulkar and Dr. S. R. Yadav, Visit to Historical monuments, forts, temples with Dr. Amar Adake, Mandir and religious visit with Mr. Ramakant Raninga.

25) Kolhapur Mall – Karveer -

Some of the products made in Kolhapur are specific to Kolhapur and are the speciality of the Kolhapur, but producers lack in selling and marketing. If a Kolhapur Mall is developedon the Pune-Banglore Highway near to Airport then it will be a platform for sale and display of Kolhapuri Products. Some of the products which can be kept in Kolhapur Mall are as follows - Jaggery Sfurti Products Kolhauri Nonveg Kolhapuri Chatani Sugar Products by Chetana Flowers and Fruits Kolhapuri Chilli (Mirachi) Garment Products from ITI Vegetables, brinjals from Krishna Kolhapuri traditional ornaments- Saaj, Nath Pedha Products of Gokul Basundi Souvenir Bakery Products of Warana Brinjal and Zunaka Bhakari Rice, Turmuric, Nachani Chirmure Parts of machines Ice-cream Kolhapuri Chilli powder Cashew Books Jack-fruit, Jamun, Forest products Kolhapuri leather footwear Bakarwadi Products by Helpers of Handicap Sugarcane juice Paintings Kavath Barfi Photo frames Medicinal plants Bhadang Sugarcane Instruments Kolhapuri Misal Kolhapuri black spices powder (Kala Masala) Bhel Sculptures Kharvas Pheta Selling counters of Product, information of agencies, advertisements, open theatre can bedeveloped in Kolhapur Mall. All the other facilities can be made available in the multi storey bilding. Some art forms or folk arts can be demonstrated in the Mall.

26) Kolhapur Festival (Out of Kolhapur) (Amhi Kolhapuri/ Kolhapuri Laibhari) –

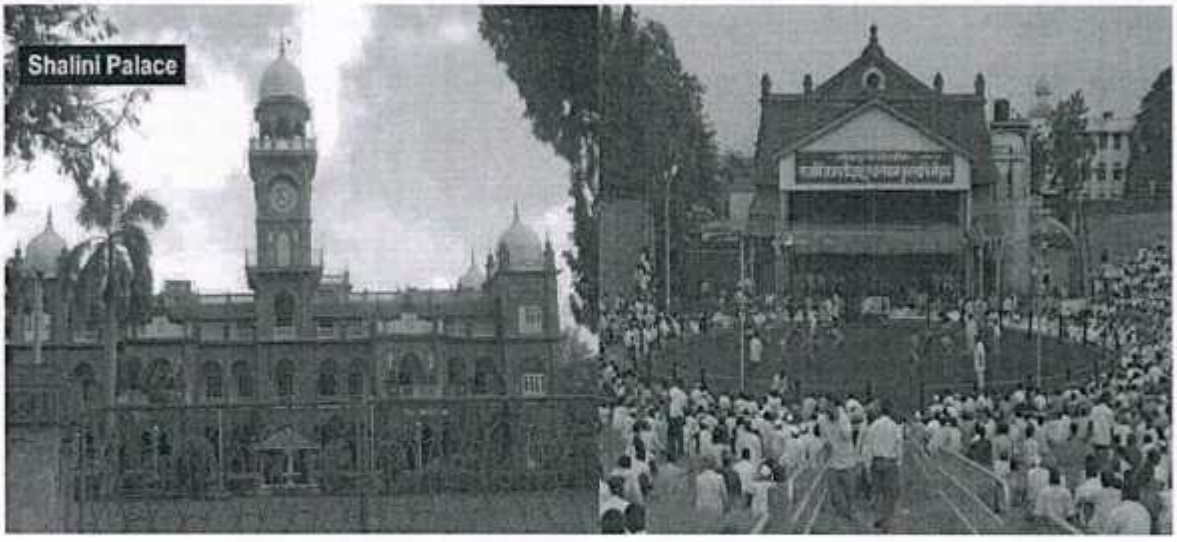
Cultural program based on Kolhapuri art forms is to be organised outside the Kolhapur district. In the Kolhapur Festival different products, food items, articles, equipments, instruments, Souvenirs will be kept for selling. Such programs and festivals will give an opportunity to invite people/ tourists/ visitors who have never come to Kolhapur. Entreprenures or professionals in the Kolhapur district will get a market, artists will get a platform. Such festival can be run throughout the year at different places.

27) Kolhapur Sports Complex –

Kolhapur is also recognised as Sports city (Krida nagari). The game of Wrestling took Kolhapur on the world map. Many sport personalities received international recognition in Common Wealth Games and Olympic games. Football has also gained an importance the Kolhapur. A sports complex is need to be build to develop sport's man from Kolhapur for international and national games. People can also be trained in lawn tennis, squash, games played with synthetic turf.

28) Medical Facilities and Convalescent Home –

There are Chh. Shahu Government Medical College and CPR hospitals in Kolhapur. Private medical facilities for heart trouble, Cancer, eye care, dental problems are widely available. From Konkan region and surrounding area many people come to Kolhapur to take treatment. Lotus Hospital, Aster Adhar, sai Cardiac Centre, Dr. Kole Hospital, Kaneri math Hospital, Dabholkar Trust, Warana, Vaidya Panchakarm, City Hospital, Vasan eye Care, Apple, Dr. D. Y. Patil Medical College etc. medical care centres are available in Kolhapur. Some patients are prescribed to take rest and get relaxed after or during a prolonged treatment. For such patients Convalescent homes are needed. Such Convalescent homes can be developed with the help of Kolhapur Medical Association and other institutions in the medical field. Potential sites for Convalescent homes are - Anuskura, Mahipalgad (Vaijanath), Kanthugiri, Patgaon.

Shalini Palce, Kolhapur

Khasbag Maidan, Kolhapur

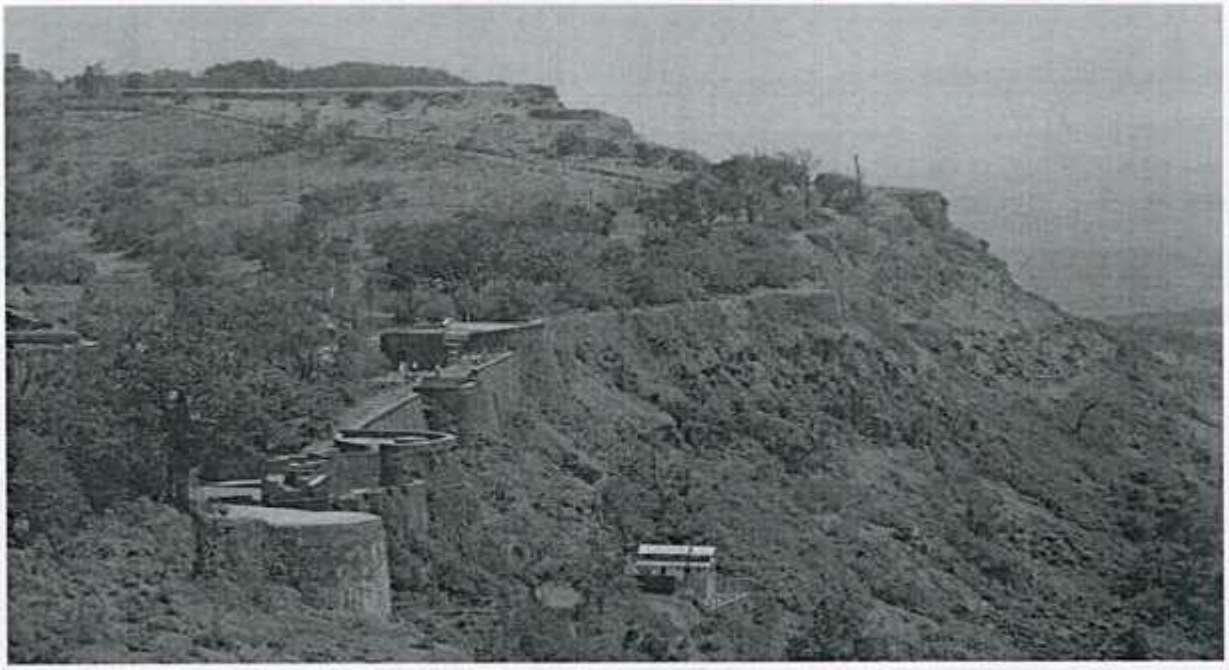
Mahalaxmi Temple, Kolhapur

Rankala Lake, Kolhapur

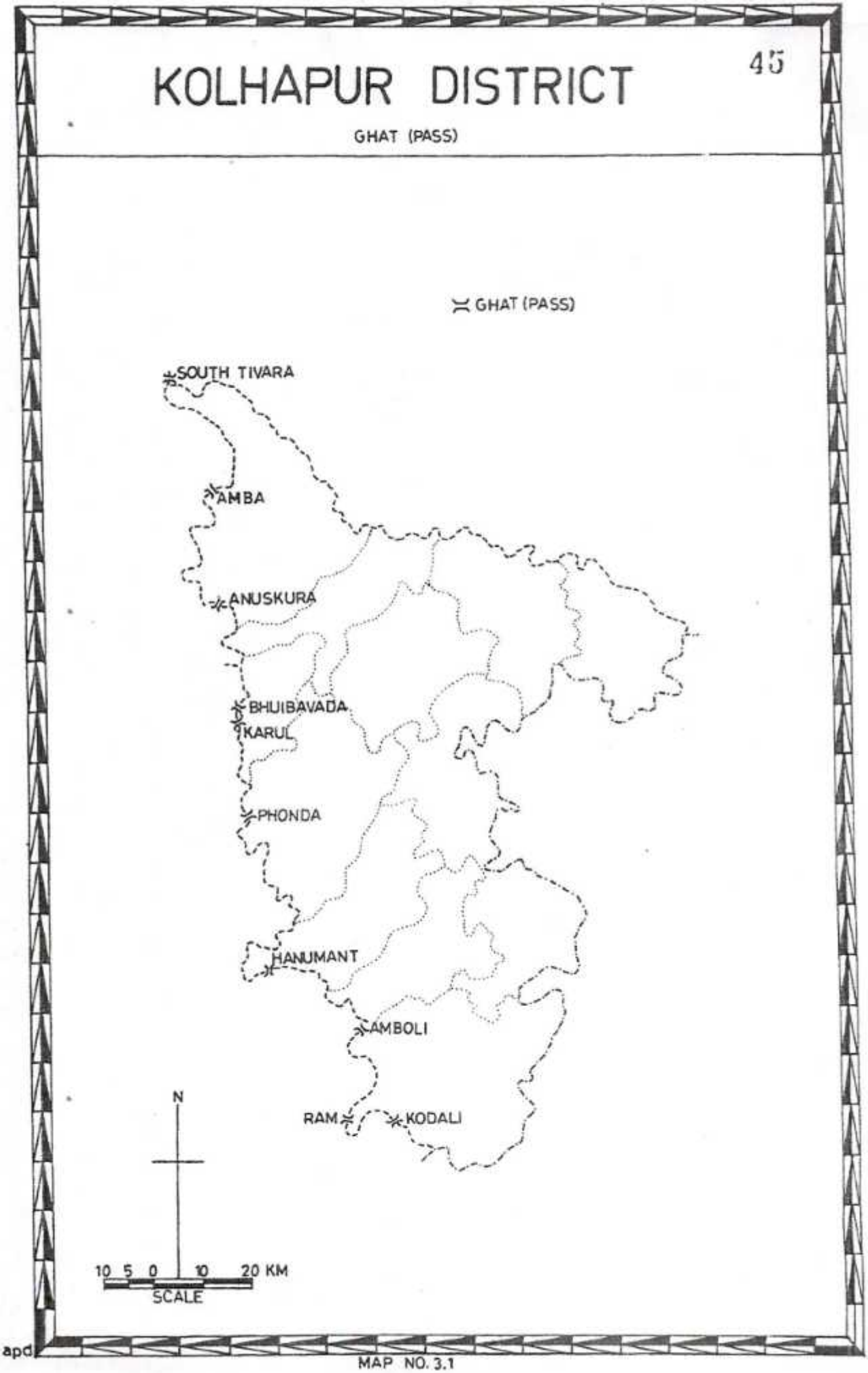
Kopeshwaer Temple, Khidrapur

Panhala Fort, Panhala

KOLHAPUR DISTRICT

GHAT (PASS)

apd

MAP NO. 3.1

KOLHAPUR DISTRICT

GARH(FORT)

apd

MAP NO. 3.3

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

A project on

'Forts in Kolhapur District'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Gosavi Ravindra Balu
Mr. Jadhav Amar Sanjay
Mr. Jamdade Vishwnath Pandurang
Mr. Kadam Nilesh Nagesh
Mr. Khade Ramesh Ramchandra
Mr. Khot Ankush Sarjerao
Mr. Kumbhar Pradip Mahadev

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

2017-2018

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Declaration

The research project on **'Forts in Kolhapur District'** is under the affiliation of Shivaji University, Kolhapur. B.A. in History from Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. The said project has been presented under part three syllabus. We have not submitted this research project or any part of it elsewhere for any degree or other purpose.

Date: 30 / 04 / 2018

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Gosavi Ravindra Balu
Mr. Jadhav Amar Sanjay
Mr. Jamdade Vishwnath Pandurang
Mr. Kadam Nilesh Nagesh
Mr. Khade Ramesh Ramchandra
Mr. Khot Ankush Sarjerao
Mr. Kumbhar Pradip Mahadev

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

A project on
'Forts in Kolhapur District'

Surrounded by historic forts and the Sahyadri mountain ranges, Kolhapur has an extraordinary tourism world. Forts, cool air spots, sanctuaries, heritage structures, dams, jungle safari spots are diverse in the 150 km area of Kolhapur. Among the three-and-a-half Peeths, Shaktipeeth Sri Ambabai Temple, Raja Jotiba Temple of Deccan, Nrisimhwadi, the ancient Khidrapur Temple dating back to the era of the Shilahar kings and other tourist spots are a gofch of religious tourism. The city of Chhatrapati Rajarshi Shahu, the home of Marathi cinema, Kustipandhari (Khasbagh Maidan), Asia's largest jaggery market, world famous Kolhapuri chappals, Rankala lake, and if you want to taste the red and white broth, Kolhapur should be visited by tourists. Now the trend of family outing for tourism after the vacation of school and college during the summer period has taken root. Kolhapur is also a popular destination for tourists during this period. The nature of the city and the district tempts everyone. The usual places are Sri Ambabai Temple, Bhavani Mandap, Rankala Lake, New Palace, Panchganga River Ghat. Rankala Lake is one of the tourist attractions here. Temple of Rangbhairava in the middle of the lake. Sandhya Math on one side. The Shalini Palace in the west is a unique piece of sculpture. Then there are some unique places that attract art lovers. Mandre Chitradalan, historic Shahu Khasbagh wrestling grounds, Dudh Katte are must-sees in Rajarampuri. Jotiba's Pilgrimage Area after leaving Kolhapur. The fort of Panhala, which gives the wind blowing on the mountain and pleasant dew. Kaneri Math, Sri Kshetra Nrisimhwadi, the ancient temple of Khidrapur, Ramalinga at Gaganbavda are also worth visiting.

If nature tourism is out of the question, then close to Kolhapur is the Dajipur sanctuary reserved for cows and India's first earthen dam. Radhanagari. Chandoli, Amba, Deorai, Manoli, Yelvan Jugai, Udgiri, Dajipur, Borbet, Wakighol, Pernolicha Sada can be visited on the banks of the Sahyadri. The forts of Pargad, Samangad, Rangana, Shivgad, Gaganbawda, Pawangad, Vishalgad are a reminder of the history.

Mahipalgad Fort:

A big village is situated in Mahipal Fort itself. Its name is "Mahipalgad". Although Mahipalgad is in Kolhapur district, one has to reach Belgaum to reach there. From Belgaon, they used to go to Dewarwadi village via Shinoli fork. Vaijnathmahipal village is 6 km from Devarwadi. A carriageway has passed through the fort. One can either drive vehicle till the fort or hike directly to the fort from Dewarwadi town. If we take the road to the fort, we first reach the Vaijnath temple (not to be confused with Parali-Vaijanath in Maharashtra). It is an 11th century temple built in Hemadpanthi style, with a majestic Nandi in front of the temple. Adjacent to this is the temple of goddess "Aarogya Bhavani".There is a sacred water cistern behind this temple.

On the way to the fort, there is rock cut caves known as Mahipalgad cave. . To see these, we need a good torch. Above these caves on the mountain cap, there is a military training camp ground. As we approach the fortified town, we come across the ruins of the fort. There is a magnificent statue of Shivaji Maharaj near the main entrance. We can see the complete fort in a couple of hours. If we go straight on the main lane, we reach the citadel of the fort. Inside this citadel is a big cistern, about 70 ft long and 40 ft wide. This is the main water source on this fort. Behind this cistern is the temple of goddess Ambabai. If we take a round along the edge of the mountain, we can see many dilapidated structures, most of them built with laterite stones. To the eastern point is a huge bastion, still intact. There is a Shiva temple near this bastion.

As we roam within the community, we can see remnants like stone vessels for water in front of many houses. However, due to lack of support from community as well the government, the fort is not maintained properly

Local people say that this fort was built by a king named Mahipala in ancient times. According to the mention in Sasbad Bakhri, this fort is in the list of 111 forts built by Shiva Raya. Seeing the Vaijnath temple below the Mahipal fort, the evidence that this fort is ancient is convincing. There is no doubt that the military importance of this fort was great considering that the people of the fort were reserved for them in the army during the British period.

Mahipalgad Fort is a fort located 20 km (12 mi) from Belgaum. It is in the Chandgad taluka of Kolhapur district, of Maharashtra. This fort is an important fort in Kolhapur district. The fort is situated on the mountain ridge close to the line dividing Maharashtra and Karnataka state. The fort is admist of dense evergreen forest area.

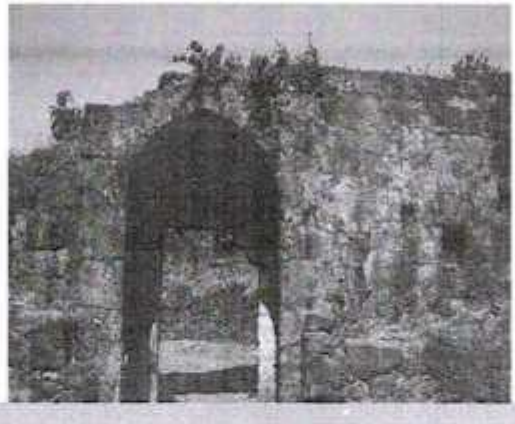
The nearest town is Belgaum. The base village of the fort is Dewarwadi which is 20 km from Belgaum. There is a good motorbike road up to the fort and requires a drive of 45 minutes from Belgaum. There are good hotels at Belgaum. There are regular buses from belgaum to Dewarwadi.

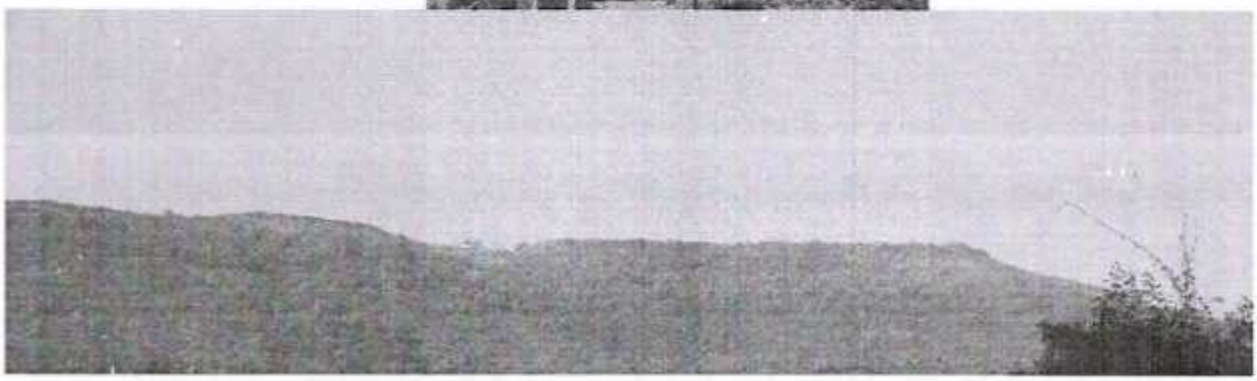
There is a Vaijanath temple on the road to the fort. This temple is believed to be built in 11th century in Hemadpanti style. There is a majestic stone cut Nandi bull in front of the temple. Adjacent to the temple is the temple of goddess Aarogya Bhavani. The pillars of the temple are beautifully carved. There is a sacred water (tirtha) cistern behind the temple. On the way to the fort are rock cut caves called Mahipalgad caves. The fort has a good entrance gate with walls encircling the Mahipalgad village. There is a one-storey citadel inside the fort which is 70 ft long and 40 ft wide. There is a water cistern and a temple of Ambabai goddess behind the citadel. The bastion on the eastern side is in good condition, there is a Shiva temple near the bastion. Most of the structures and remains are built in laterite rock. In 45 minutes from Lagaon we reach Dewarwadi village of Gadpaythya. The ascent of the fort starts from this village. After half a climb we reach the ancient Vaijnath and Arogya Bhavani temple complex. In the 14th chapter of the biography of Sri Guru, this place is mentioned as Mahakshetra in the south. The main temple is built in 11th century. There is an inscription at the entrance itself. There is a beautiful Nandi in front of the temple. There is a magnificent Shivlinga in Gabhar. Adjacent to the Vaijnath temple is the temple of Arogya Bhavani. This health Bhavani is Ashtabhuja. Both the temples are in Hemadpanthi style. The pillars in the temple are very attractive and ghatdar. Behind the temple is a stone-built sacred tank containing sweet water.

After darshan of Vaijnath, we used to go to Mahipalgad on the asphalt road behind the temple. While passing through this route, there are ancient caves and tunnels in the

mountain ridge on the left side. Strong lightning is required to enter, as the tunnel is filled with water. Regular war practice of the Indian Army is going on on the plateau above this ridge.

We used to reach the settlement on the fort by taking the tarmac road passing on the right side of this plateau. Before the settlement of the fort begins, you can see the ruined ramparts, remains of gateways and ruins. Villagers call him Gaul Dev. The auspicious statue of Shiva Raya can be seen further, from here onwards the main fortification of the fort begins. As you proceed along the road that passes through the settlement, you come across the entrance to the fort. It has a beautiful sculpture of Ganesha. This area is separated from the loft by ramparts built on either side of the door. As soon as you enter through the door, there is a huge well dug in the rock on the left side. Its length is 70 feet and width is 40 feet. No one knows how deep it is. There are steps to descend into the well. After seeing this well, we used to go to the Ambabai temple behind the well. Going forward on the right hand side you come across a well-maintained signpost. There are steps to climb it. There is a temple of Shri Mahadev right next to the tower. We would reach the other end of the fort by keeping the ramparts on our right hand. As you proceed along the path that descends from the coast, you can see barns carved into the purple rock. Turning back, you see a broken door. But its towers are in good condition. In front of every house in the fort, you can see historical stone vessels filled with water. The people of the fort are proud of the fort. However, the condition of the fort has become very bad due to the fact that they have built hay sheds and cattle sheds on the coast. The reasons for this are the increasing population of the fort and the separation of families.

Gagangad:

Gagangad is a fort situated in Gaganbawada tehsil of Kolhapur district in Maharashtra, India. It was built in 1190. This fort is situated 55 km west of Kolhapur city. There's at below fort mahadev temple and gagangiri Maharaj math. This fort situated at very thick rain Forrest of Maharashtra's Western Ghats you can reach Fort by your vehicle and then you can walk for about 1 hour for reach the top of the fort.

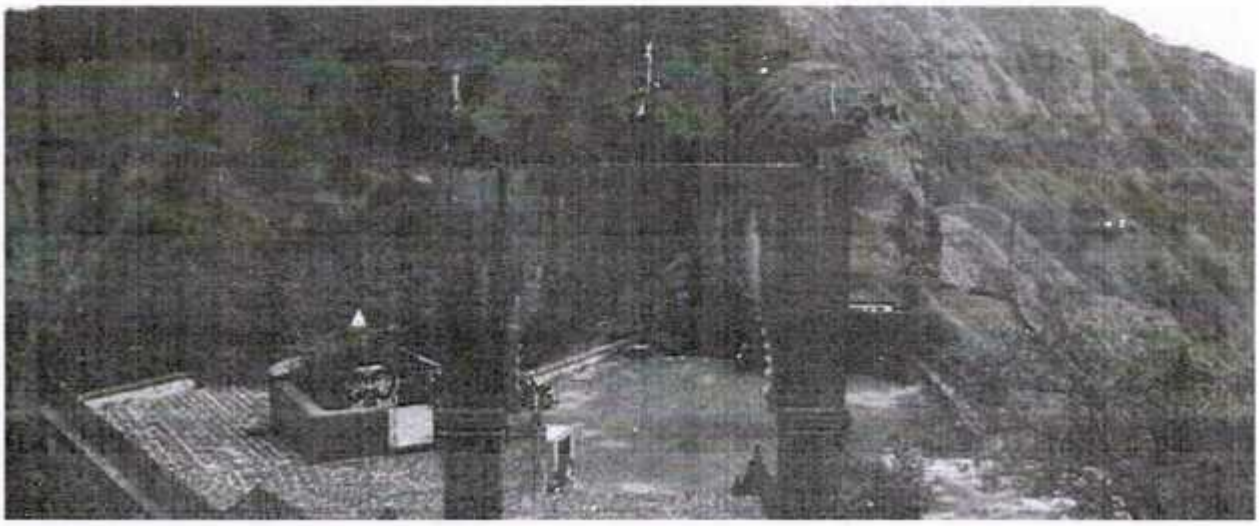
Gagangad Fort known as Gaganbawda. It is located 55 km from Kolhapur. Gaganbawda is a hill station on the way to Sindhudurg district and Goa and is also known as Mahayogi Gagangiri Maharaj. Gaganbawada is on the threshold of the famous Karul Ghat and Bhuibawada Ghat. Perhaps the only place having two ghats originating at a single place but going in different directions, one towards Talere-Kankavali (Karul Ghat) and another towards Kharepatan-Rajapur (Bhuibawada Ghat). Gagangad was built by Raja Bhoj II (Shilahara dynasty) in 1190. After that Singhan Yadava defeated King Bhoj in 1209 and captured this fort. After dividing the Bahamani dynasty this fort goes under

Adilshahi. In Maratha Empire Chh. Rajaram Maharaj appoints the chief of Ramchandrapant Amatya as Jahagir. In 1844 British army demolished the Gagangad fort. To reach the fort of Gagangada, there is a path of excavated steps near the Shankar temple. This way we reach Samadhi in 10 minutes. Nearby is the temple of Goddess Vitthalai and a water well. Apart from this, on the lower side of the fort, you can see the remains of old houses and ramparts. Monsoon season is best to visit the fort, Gaganbawda is a hill station and you enjoy it a lot more during monsoon. As Gagangad is at the tip of the Sahyadri Plateau, deep valleys descending into the Konkan can be seen to its west. The road is paved up to half the height of the fort. There are steps to reach the fort from the basement. At the beginning of the steps is the temple of Mhasoba. It has an image of Redya. Going up the stairs, on the left-hand side, there is a large natural cave in front of the rock. Gagangiri Maharaj lived in this fort, he had done penance in this cave. Therefore, their temple has been built in this cave.

Outside the cave is a magnificent image of Hanumanta carved in the rock. Next to it is an image of Rama, Lakshmana, Sita, and Shankara. In front of the cave are the monastery office and dining room. There is a Bhaktanivas and Navagraha temple on the way up the steps from the cave. There are 2 cannons on the bastion near the temple.

Gagangarh is situated on the edge of the Sahyadri plateau, with deep valleys descending into the Konkan to its west. The carriage road has been built up to half the height of the fort. There are steps from the train station to the fort. At the beginning of the steps is the temple of Mhsoba. It has an image of Redaya. After climbing the stairs, there is a spacious natural cave in the stone just ahead on the left hand side. Gagangiri Maharaj lived in this fort, he did penance in this cave. So his temple has been built in this cave. Outside the cave is a magnificent image of Hanuman carved in stone. Beside him are images of Rama, Lakshmana, Sita and Shankara. In front of the cave is the monastery's office and dining room. After climbing up the steps from the cave, there is the Bhakti Nivas and the Navagraha Temple. There are 2 guns on the bastion near the temple. After ascending from the hermitage we enter an open plateau. On the left side of the plateau is a marble shrine (Dhyamandir). On the right is the Puratan Temple of Shankara. Standing

in front of this temple, a mosque-like building can be seen on the highest point of the fort (Balekillah). It is the grave of Gaibi Pira or Samadhi of Gaibinath. There is a path of carved steps near the Shankar temple to reach the fort of Gagangarh. In this way we reach Samadhi in 10 minutes. Nearby there is a temple of Vitthalai Devi and a water well. Apart from this, the quarters of old houses on the lower side of the fort

Panhala fort :

Panhala fort (also known as Panhalgad and Panhalla (literally "the home of serpents"), is located in Panhala, 20 kilometres northwest of Kolhapur in Maharashtra, India. It is strategically located looking over a pass in the Sahyadri mountain range which was a major trade route from Bijapur in the interior of Maharashtra to the coastal areas. Due to its strategic location, it was the centre of several skirmishes in the Deccan involving the Marathas, the Mughals and the British East India Company, the most notable being the Battle of Pavan Khind. Here, the queen regent of Kolhapur, Tarabai Ranisaheb, spent her formative years. Several parts of the fort and the structures within are still intact. It is also called as the 'Fort of Snakes' as it is zigzagged in shape. Panahala fort was built between 1178 and 1209 CE, one of 15 forts (others including Bavda, Bhudargad, Satara, and Vishalgad) built by the Shilahara ruler Bhoja II. It is said that aphorism Kahaan Raja Bhoj, kahan Gangu Teli is associated with this fort. A copper plate found in Satara shows that Raja Bhoja held court at Panhala from 1191–1192 CE. About 1209–10, Bhoja Raja was defeated by Singhana (1209–1247), the most powerful of the Devgiri Yadavas, and the fort subsequently passed into the hands of the Yadavas. Apparently it was not well looked after and it passed through several local chiefs. In 1376 inscriptions record the settlement of Nabhapur to the south-east of the fort.

It was an outpost of the Bahamanis of Bidar. Mahmud Gawan, an influential prime minister, encamped here during the rainy season of 1469. On the establishment of the Adil Shahi dynasty of Bijapur in 1489, Panhala came under Bijapur and was fortified extensively. They built the strong ramparts and gateways of the fort which, according to tradition, took a hundred years to build. Numerous inscriptions in the fort refer to the reign of Ibrahim Adil Shah, probably Ibrahim I (1534–1557). In 1659, after the death of the Bijapur general Afzal Khan, in the ensuing confusion Chhatrapati Shivaji Maharaj took Panhala from Bijapur. In May 1660, to win back the fort from Chhatrapati Shivaji Maharaj, Adil Shah II (1656–1672) of Bijapur sent his army under the command of Siddi Johar to lay siege to Panhala. Shivaji Raje fought back and they could not take the fort. The siege continued for 5 months, at the end of which all provisions in the fort were exhausted and Shivaji Raje was on the verge of being captured.

Under these circumstances, Shivaji Raje decided that escape was the only option. He gathered a small number of soldiers along with his trusted commander Veer Baji Prabhu Deshpande and, on 13 July 1660, they escaped in the dead of night to flee to Vishalgad. Veer Baji Prabhu and a barber, veer Shiva Kashid, who looked like Shivaji Raje, kept the enemy engaged, giving them an impression that veer Shiva Kashid was actually Chhatrapati Shivaji Maharaj. In the ensuing battle (*see Battle of Pavan Khind*), almost three quarters of the one thousand strong force died, including Veer Baji Prabhu himself.The fort went to Adil Shah. It was not until 1673 that Shivaji Raje could occupy it permanently.

Chhatrapati Sambhaji Maharaj, Chhatrapati Shivaji Maharaj's son and successor to the throne Shivaji Raje met his brave son after he escaped from the Camp of Diler Khan after executing his father political agenda to bring Aurangzeb's successor over to the Maratha's.He escaped from here along with his wife on 13 December 1678 and attacked Bhupalgad. He returned to Panhala, however, on 4 December 1679 to reconcile with his father just before his father's death on 4 April 1680. At the height of Shivaji's power in 1678, Panhala housed 15,000 horses and 20,000 soldiers. also the main darwaza was chaar dârwaza.

When Chatrapati Shivaji Maharaj died, Sambhaji Raje was able to convince the garrison at Panhala to join him in overthrowing his stepbrother Rajaram Raje thus becoming the Chhatrapati (king) of the Maratha Empire. In 1689, when Sambhaji was imprisoned by Aurangzeb's general Mukkarab Khan at Sangameshwar, the Mughals came to possess the fort.However, it was re-captured in 1692 by Kashi Ranganath Sarpotdar under the guidance of Parshuram Pant Pratinidhi a Maratha garrison commander of the fort of Vishalgad. In 1701 Panhala finally surrendered to Aurangzeb, who came for it in person. On 28 April 1692 the Mughal Emperor famously received the English ambassador Sir William Norris at Panhala fort. Norris spent "300 pounds in fruitless negotiation" with Aurangzeb but the details of what was being discussed were not disclosed. Within a few months the fort was retaken by the Maratha forces under Ramchandra Pant Amatya.

In 1693, Aurangzeb attacked it again. This led to another long siege in which Rajaram escaped disguised as a beggar to Gingee Fort, leaving his 14-year-old wife Tarabai Ranisaheb in Panhala. As Aurangzeb pursued Rajaram Raje, Tarabai Ranisaheb would stay at Panhala for almost five years before meeting her husband again. During this formative period of her life, Tarabai Ranisaheb looked after the administration of the fort, resolved disputes, and gained the respect of the people. The time she spent at Panhala provided her with experience in courtly matters and the support of her officers, which would influence later events. Rajaram Raje did send reinforcements from Gingee, and Panhala came into Maratha's hands in October 1693.

In 1700, Rajaram Raje, died leaving behind a 12-year-old son—Shivaji II—by his wife Tarabai.[13] In 1705, Tarabai asserted her autonomy by founding an independent dynasty in the name of her son Shivaji II and ruling it as regent with Panhala as her headquarters. In Tarabai Ranisaheb's war with Shahuji of Satara in 1708, Shahu took Panhala and Tarabai fled to Malvan in Ratnagiri. Shortly after, in 1709, Tarabai again took Panhala, established a separate state (Kolhapur Rajaram Raje by his second wife Rajasbai Ranisaheb succeeded to the throne. He died without issue in 1760. His widow Jijabai Ranisaheb adopted the son of a Sahaja Bhonsle of Canvas. Thus, Jijabai Ranisaheb became the acting regent during the time that her adopted son was a minor. She came to believe that to prevent the fall of Panhala, the Mahakali shrine at the fort had to be ritually offered human blood for the appeasement of Goddess Kali. She would periodically send out her soldiers at night to scour the neighboring villages for victims,This practice would continue until her death in 1772. One of the towers near were these sacrifices occurred is still called the Kali tower. There were reports of Jijabai Ranisaheb bestowing a plot of land to an oilman or Teli in return for the grant of his daughter-in-law to be buried alive under one of the Panhala towers. A shrine to the Teli's daughter-in-law (Gangubai) was subsequently erected and it is still a pilgrimage site for the people of the Teli community.

In 1782, the seat of the Kolhapur government was moved from Panhala to Kolhapur. In 1827, under Shahaji I (1821–1837), Panhala and its neighboring fort Pavangad were

given over to the British Raj. In 1844, during the minority of Shivaji IV (1837–1860), Panhala and Pavangad were taken by rebels who seized Colonel Ovans, the Resident of Satara, when he was on tour and imprisoned him in Panhala. A British force under General Delamotte was sent against the rebels and on 1 December 1844 breached the fort wall, took it by storm and dismantled the fortifications. Thereafter, a British garrison was always left to guard the fort. The administration of the fort remained with Kolhapur until 1947.

It is one of the largest forts in the Deccan, with a perimeter of 14 km (9 mi) and 110 lookout posts. It is 845 m (2,772 ft) above sea level. This fort is built on the Sahyadris, rising more than 400 m (1,312 ft) above its surrounding plain. Numerous tunnels stretch out from underneath the fort, one of which is almost 1 km long. Most of the architecture is of the Bijapuri style with the peacock motif of the Bahmani Sultanate prominently visible on several structures. Some of the older bastions also have the lotus motif of Bhoja II. There are several monuments at the fort which are considered notable by the Archaeological Survey of India.

Fortifications and bastions

More than 7 km of fortifications (*Tatabandi*) define the approximately triangular zone of Panhala fort. The walls are protected for long sections by steep escarpments, reinforced by a parapet with slit holes. The remaining sections have 5–9 m (16–30 ft) high ramparts without a parapet, strengthened by round bastions the most notable of which is Rajdindi. (See later section)

Andhar Bavadi

Whenever an army besieged a fort, their first action was to poison the main water source of the fort. To counter this, Adil Shah commissioned the building of the Andhar Bavadi (Hidden Well).This is a three-storey structure with winding staircases that conceal the well which was the main water source for Panhala fort. There are recesses in the wall so that soldiers can be permanently stationed. Several hidden escape routes in the Andhar Bavai lead outside the fort. With its own water source, living quarters and its own exit routes, likely this structure was designed like a fort within a fort with the intention of making it an emergency shelter in case the main fort fell.

Kalavanticha Mahal

The name of this building, which is also called *Nayakini Sajja*, literally means "Courtesans' Terrace room". It stands on the east side of the fort close to the rampart. By 1886, it had become a complete wreck with only traces of ornamental work on the ceiling. This was used during the occupation of the fort by the Bahmani Sultanate as a Rang Mahal (residences for the ladies of the court

Ambarkhana

The Amberkhana, situated in the center of the fort, were three granaries built in the Bijapuri style of architecture. They enabled Shivaji to withstand a 5-month siege by Siddhi Johar. It consists of three buildings called the Ganga, Yamuna and Saraswati Kothis. The Ganga kothi, which was the largest, had a capacity of 25,000 khandis (with one khandi being 650 lbs). It covers an area of 950 sq m and is 10.5 m high. Rice, nachni and warai were the major provisions stored. Stairs on both sides lead the top of the buildings. It has sixteen bays each with its own flat vault with a hole on top through which grain used to be passed.The eastern entrance has a domed chamber with a balcony and plasterwork of the Bijapuri style.

Dharma Kothi

This was an additional granary next to the three granaries that constituted the Amberkhana. It was a stone building 55 feet by 48 feet by 35 feet high. This has an entrance and a staircase that leads to the terrace. Grain was distributed from here to the needy.

Sajja Kothi

Sajja Kothi is a one-storey structure built by Ibrahim Adil Shah in 1500 CE. It is also built in the Bijapuri style. Sajja Kothi was constructed as a viewing pavilion looking over the valley below. The domed upper chambers have faceted pendentives with the balconies hanging over the ramparts of the fort.

Teen Darwaza

The Teen Darwaza was one of the three double gateways of the fort - the others being the Char Darwaja and Wagh Darwaja. The Char Darwaza was destroyed when during the

British siege. The Teen Darwaja gate which is the main entrance to the fort is located north of the Andhar Bavai on the West side of the fort. It is a double gate with a court in between that has arcades. The outer gate has an ornate chamber on top with decorated eaves. The inner gate from the court is highly decorated with the lintel having finely carved motifs, including one of Ganesh. The latter has been placed by the Marathas during their occupation of the fort.There are three Persian inscriptions—one on top and one each on either side. All three declare that the gate "was built in the reign of Ibrahim Adil Shah I by Malik Daud Aki son of Minister Ahmed" in 954 AH (1534 CE).

Wagh Darwaza

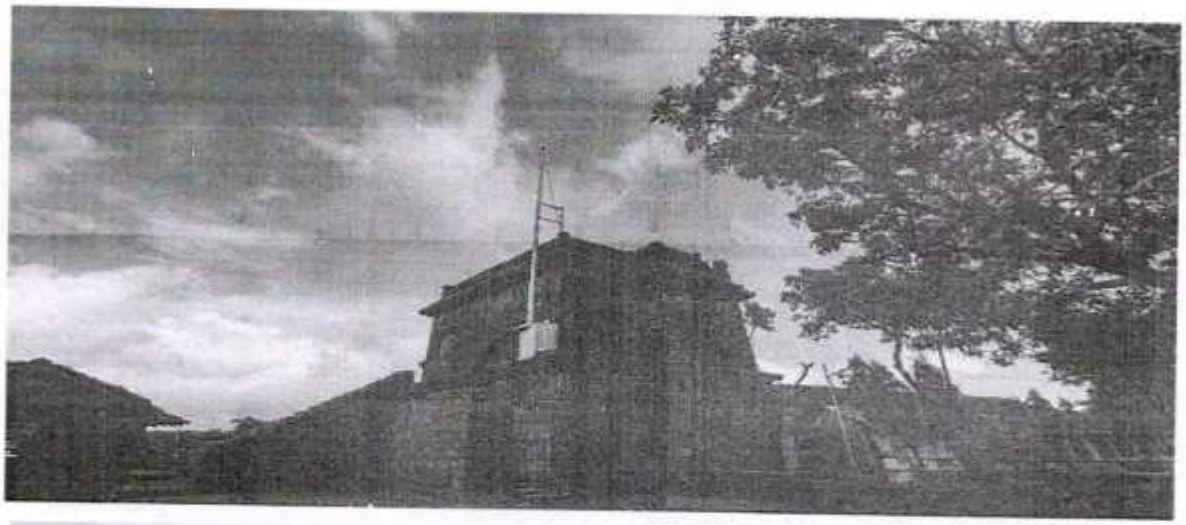
This was another entrance to the fort. It was designed to elude invaders such that they would get trapped into a small courtyard and could then be easily neutralized. It has an elaborate Ganesh motif at the entrance.

Rajdindi bastion

The Rajdindi bastion was one of the hidden exits of the fort to be used in times of an emergency. It was used by Shivaji to escape to Vishalgad during the Battle of Pavan Khind. Rajdindi is still intact.

Temples and mausoleums

There are temples devoted to Sambhaji II, Someshwar and Ambabai in addition to the Mahakali temple. The Ambabai temple is very old and it was here that Shivaji would make offerings before embarking on major expeditions. The mausoleum of Jijabai lies opposite to that of her husband, Sambhaji II. Ramchandra Pant Amatya (who wrote *Adnyapatra*, a treatise on Maratha policy) was the youngest minister in Shivaji's fort. He died at Panhala fort and a mausoleum was erected here for him and his wife. The mausoleums were covered with rubble till 1941 and till 1999 had not undergone any restoration work. Also a mausoleum to Moropant an 18th-century Marathi poet who wrote poetry in the adjacent Parashar caves can be seen. A shrine to a Muslim saint Sadhoba is also present.

Vishalgàd :

The word Vishal means grand and the fort justifies its name. The fort wa. built in 1058 by Chhatrapati Shivaji and after being passed away to the Deccan rulers, it came back to the Maratha empire. From all the corners it is surrounded by the lush green boundaries and extends a perfect melange of history and nature. Vishalgad (also called Vishalgarh, Khelna or Khilna) was a jagir during the Maratha Empire and then later part of the Deccan States Agency of the British Raj. It was governed by Deshastha Brahmins, who were feudatories of Kolhapur State. A fort had existed at Vishalgad long

before it became a jagir. The Maratha emperor Chhatrapati Shivaji Maharaj had escaped to it after being besieged at Panhala Fort in 1660 and in 1844 it was one of the forts of Kolhapur State that initiated a rebellion against a regent called Daji Krishna Pandit who had been installed by the British to govern the state in 1843 at a time when the natural heir to the throne was underage. He took direction from a political agent of the East India Company and among their actions were reforms to the tax of land. These reforms caused much resentment and, despite Kolhapur having refrained from involvement in the previous Anglo-Maratha Wars, a revolt against the British began in 1844. The rebellion began with soldiers locking themselves into hill-forts such as those as Panhala and Vishalgad, and then spread to Kolhapur itself.

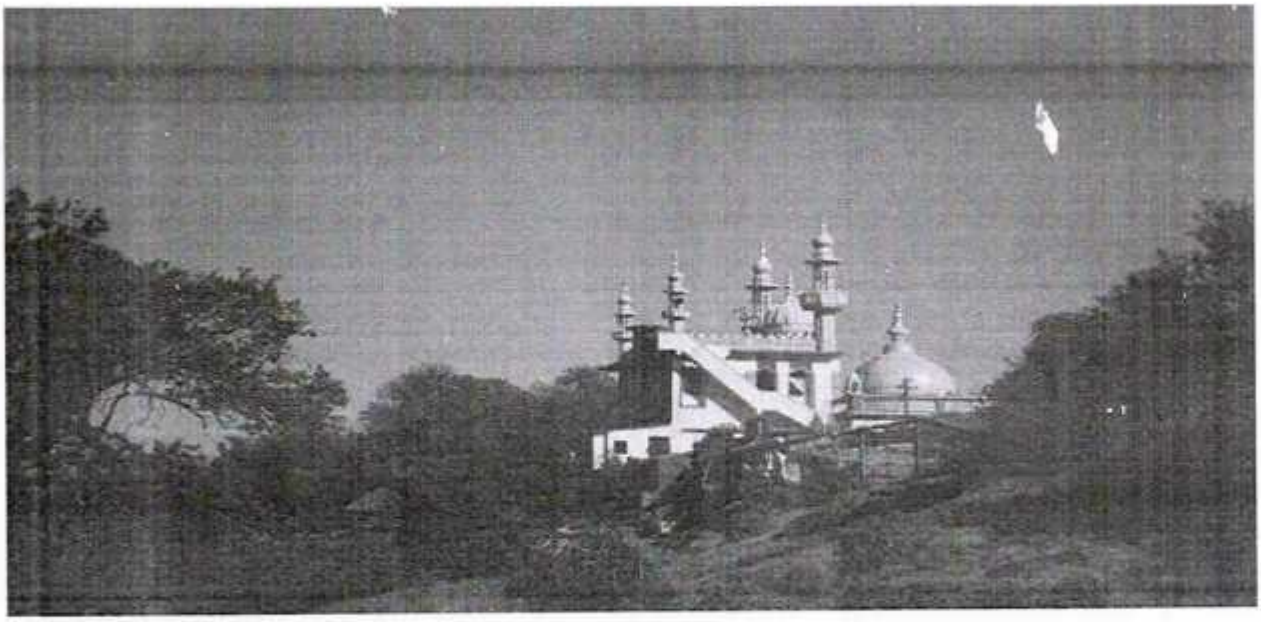
The Vishalgad Fort is located 76 km North West of the region of Kolhapur, Maharashtra. It is some 60km north-west of the famous Panthala Fort. The place is yet again some 21 km south of the Kolhapur Ratnagiri road. The fort is based on the hills. These hills divide the region into two parts that are namely the Anaskura ghat and the Amba Ghat. The Vishalgad Fort is based on the Sahyadri ranges and the Konkan region. This is why this hill fort did have an immense strategic importance in the ancient times when this fort was considered to be a watch tower that did allow a proper vigilance on both the regions. This fort is one of the most famous forts that existed during the reign and the times of Shivaji, hence it is a place of immense tourist attraction. The place is considered to be one of the favourite mandatory spots that are included for tourism purposes. It speaks of the heritage and the ancient traditions of the times of the Marathas.

The fort originally was under Adilshah of Bijapur. Shivaji for long had his eyes set on the fort however could not conquer the fort due to its challenging terrain. In fact Shivaji also did attack the fort, however in vain. It was finally through a plan where a few of Marathas went up to the Adilshahi commander and convinced him that they wanted to join Adilshah against Shivaji as they were not happy in the rule of the latter. The plan paid off and the Marathas were granted entry within the fort. Once inside the fort the Marathas declared revolt and amidst the chaos that was created inside the fort, Shivaji

attacked the fort from outside with his forces. This was a plan that did pay off. Shivaji and the Marathas were successful in capturing the fort.

The fort of Vishalgad is in a location that can be reached via the road and also by flight. The fort is connected to the city of Kolhapur that is the nearest railway station. One can also reach the fort through flight in which case Pune happens to be the nearest airport from the Vishalgad. You do not need to pay any fees to enter this fort. The fort is open on all days of the week and also the weekend. The day hours are the conducive time for visiting the place. This ensures that the tourists get a proper look at the fort and its heritage and also their own safety is ensured.

Shivgad Fort:

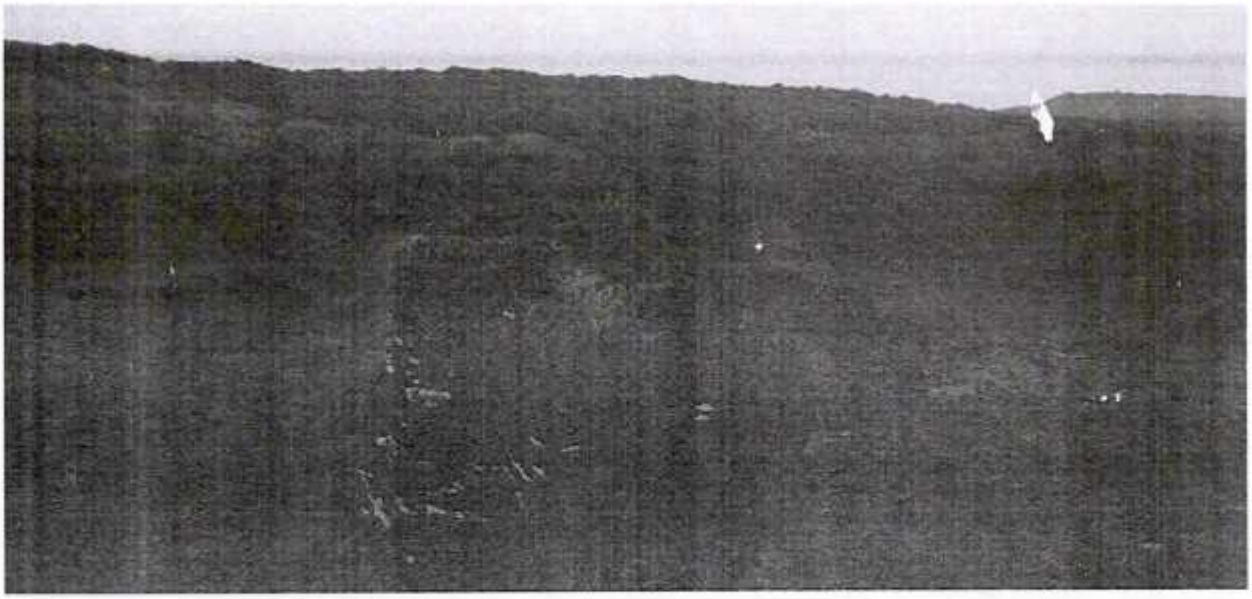
Shivgad Fort is a fort located 89km from Kolhapur, in Kolhapur district, of Maharashtra. This fort was an important fort in Kolhapur district as a watch over for the Phonda ghat trade route from Kolhapur to coastal ports. The fort is surrounded by thick forest and hill slopes. Ramchandra Pant Amatya was one of the eleven feudatories (Jehagirs) who controlled shivgad along with Gagangad fort. This fort was under the control of Pant Amatya of Gaganbawda, till the Indian independence.

The nearest town is Radhanagari which is 61km from Kolhapur. The base village of the fort is Dajipur which is 32km from Radhanagari. The fort can also be trekked from base village Gadgesakhal which is below Phondaghat. It takes about 2 hours to reach from this village. There are good hotels at Radhanagari, now tea and snacks are also available in small hotels at Dajipur and forest check post at Thakyachapada. The trekking

path starts from the hillock west of the forest check post. The route is very safe and passes through dense jungle. It takes about an hour to reach the entrance gate of the fort. There is no water on the fort so, the night stay on the fort cannot be made. The villagers from the forest check post make night stay and food arrangements at reasonable cost.

This fort was an important fort in Kolhapur district as a watch over for the Phonda Ghat trade route from Kolhapur to coastal ports. The fort is surrounded by thick forest and hill slopes. Shivgad Fort is a major attraction for the adventurous tourists, trekkers and the mountaineers. Ramchandra Pant Amatya was one of the eleven feudatories who controlled Shivgad Fort along with Gagangad Fort. This fort was under the control of Pant Amatya of Gaganbawda till the Indian independence. There is one dilapidated gate on the main entrance path of the fort. There are two bastions and a beautiful Sati stone on the fort which is locally known as 'Ugvai Devi'. The base village of the fort is Dajipur. The trekking path starts from the hillock west of the forest check post. The route is very safe and passes through dense jungle. It takes about an hour to reach the entrance gate of the fort.

Shivgad fort named mention in one of the letter on 1800th century. Intention of letter is that, increasing security on the fort of attack possibilities of Herekar Sawant (Chief of Sawantwadi). And also mention the Letter on 1839th century an appointment of the Amrutrao Pratinidhi and his fifteen fighters cause of Shivgad fort security. Shivgad is Located at Ghonsari, Phondaghat, Dajipur Wild Life Sanctuary. This magnificent fort beckons adventurous tourists and mountaineers. Since the terrain and peaks of this region comes in contact with Asia's largest known biodiversity for flora and founa Dajipur Bison Sanctuary, the view of the area surrounding the fort is a major attraction here. Kasarde Salva mountains Gagangad and clearly visible from this fort. Goddess Bhavanimata's Temple of remains of some imposing structures. People can enjoy bison Wild Life Sanctuary.

Bhudargad:

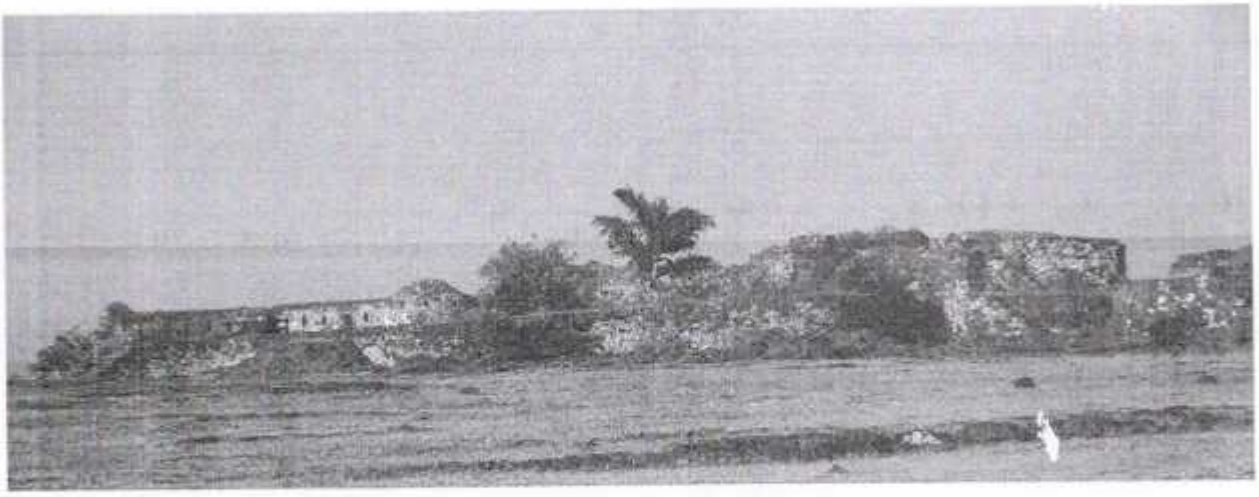
Bhudargad fort is located about 63 km south of Kolhapur. This has a characteristic mountain cap and easily accessible by road. The remnants here are still quite intact.This fort was built by Shilahar king Bhoj II. Then being with Adhilshah for many years, it was captured by Marathas in 1667. Shivaji Maharaj renovated the fort and made it an important army post. However, it was recaptured by Adilshah and then again by Marathas in 1672. Rajaram Maharaj had stayed on the fort while returning from Gingee.Towards the end of 18th century, Parshurambhau Patwardhan took over the fort. The Chatrapati of Karveer won the fort after a decade. In 1844, during the mutiny in Kolhapur, the militia on this fort took part in the same. Babaji Ayrekar was the commanding officer on the fort and he was supported by Subhana Nikam and his 300 soldiers in defending the fort. The British cannoned the fort to destroy the main entrance. Fort Bhudargarh is arranged near the town of Pushpanagar; The fort was built by King Bhoja II (Silahara Dynasty). The most unique gimmick of this fort is the vision spread across the four tops. Chhatrapati Shivaji Maharaj captured the Bhudargarh fort in 1667 and repaired it to be used as an officer's camp. After it was captured by the Mughals. After about five years the fort was recaptured, and the standard colors of the Mughal

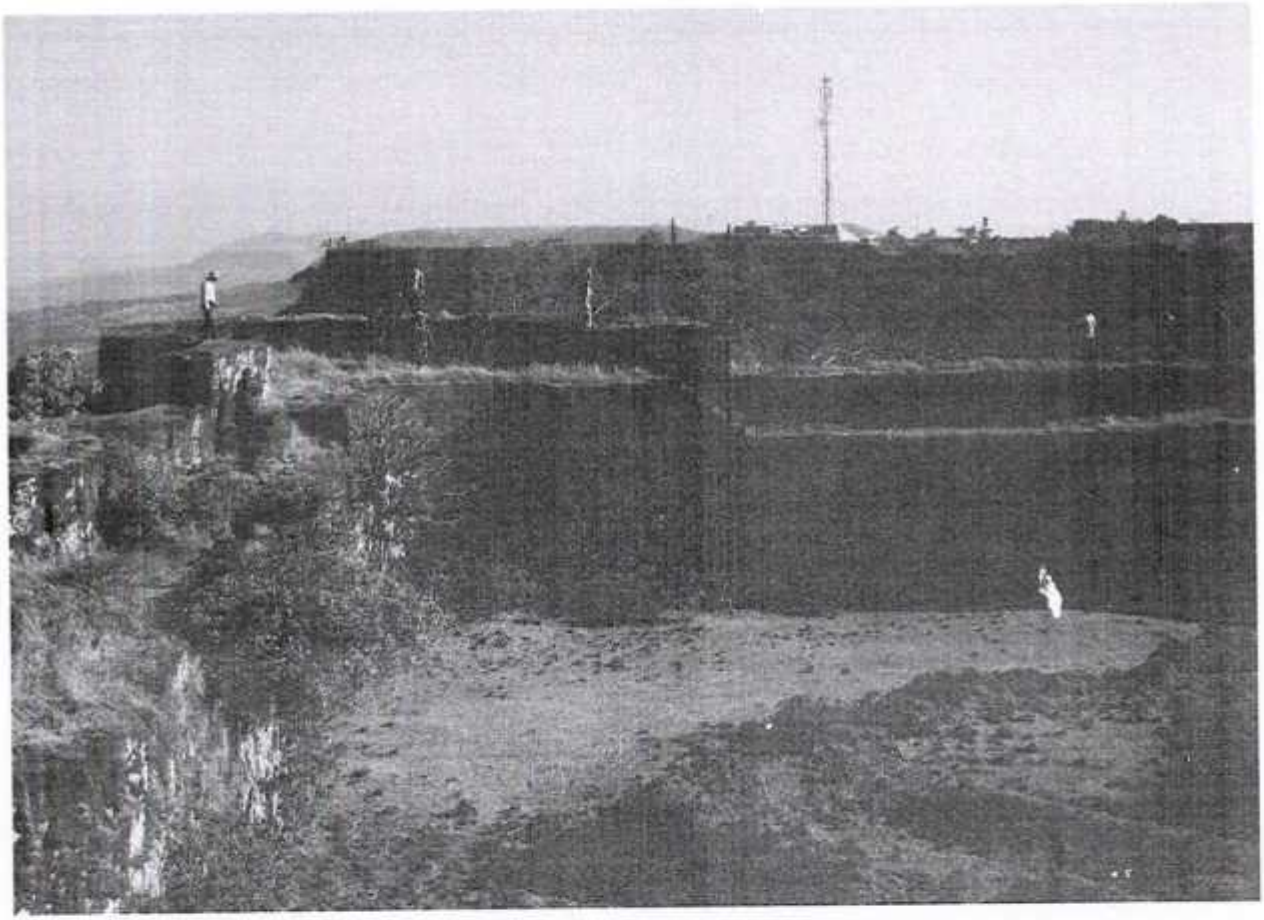
generals, who were killed in the conflict, were displayed in the sanctuary of Bhairava where they are still kept. About the end of the eighteenth century, Parshuharampant Bhau Patwardhan influenced the army to capture the Bhudargarh fort and held it for about ten years when it was retaken by the Kolhapur state. Along these lines Parasurampant Bhau and Ichalkaranji chief Gopalpant Apte made some futile efforts to win it back. In the midst of this war, three of the five villas that once surrounded the fort were destroyed. In 1844 the armies of Bhudargarh and Samangad mutinied and blocked their access routes. Bhudargarh fort was built by Shilahar Raja Bhoj II. After staying with Adilshah for several years, it was captured by the Marathas in 1667. Shivaji Maharaj renovated the fort and made it an important military outpost. However, it was recaptured by Adil Shah and again by the Marathas in 1672. Rajaram Maharaj stayed at the fort while returning from Gingi. At the end of the 18th century, Parashurambhau Patwardhan took control of the fort. Chhatrapati of Karvir conquered Bhudargarh fort after a decade. In 1844, during the rebellion in Kolhapur, the militia at this fort took part in it. Babaji was the commanding officer of Irekar Fort and was supported by Subhana Nikam and his 300 soldiers in the defense of the fort. The British bombarded the fort with cannon to destroy the main gate. Bhudargarh Fort was built by Raja Bhoj in the 12th century. There are three temples in the fort which are Kedarlinga, Bahiroba and Jakubai. This place was sacred in ancient times. Chhatrapati Shivaji Maharaj also visited this fort in 1677 and restored Bhudargarh fort. Later, the Bhudargarh fort was captured by the Mughal dynasty.

Entering Bhudargarh Fort, the first structure you see is a temple. While the temple has existed since the time of Hemadpanti, there are now some contemporary additions. You will also see a cannon guarded by officers.You will see the remains of some old structures in Bhudargarh Fort, such as the court where legal proceedings took place. On the way you can visit the Shiva temple inside the fort. You see an idol of Nandi outside the temple. There is also an idol of Chhatrapati in the temple. Once you cross it, you come across one of the most popular attractions in Bhudargarh, the milky-white lake, due to its clay components. You also see a dilapidated temple dedicated to Ambabai. On the way you will see a temple dedicated to Lord Shiva. Bhudargarh fort also has a lake

whose water looks white, and hence locals call it Dudhsagar, which means 'sea of milk'. Because of the soil in Safedi area. Another impressive structure inside the Bhudargarh Fort is the Jakhubai Temple. The temple is in a cave, and there are some other ancient statues inside the premises.Bhudargarh Fort is more than 4 kilometers long, so you might not be able to see it in its entirety. Bhudargarh Fort is also popular among architecture enthusiasts due to its unique semi-circular defensive structure, which consists of two ghars, one above the other. Well connected, this structure would have been useful for monitoring the entire 180 degrees of the environment.Bhudargarh Fort is about 50 km south of Kolhapur and 12 km from Gargoti, accessible by private car or bus. The best season for visiting this fort is from September to March.

Peth Shivpur is near Gargoti. Kolhapur Gargoti Marg is a famous route with ST buses plying regularly. From Gargoti, we can take a jeep or six seater to Pal Gaon, which is 5 km away. From Pal, Path Shivpur is half an hour away by vehicle. If we have a private vehicle, we can go to the top of the fort. Bhudargarh is on the outskirts of Kolhapur, which is well connected to the major cities of Maharashtra. You can travel from Mumbai or Pune to Kolhapur. You can take train or bus to Kolhapur from these places. If traveling from Mumbai, it will take you at least seven hours by road.If you plan to travel by train, the journey will take 11 hours. To reach Kolhapur by train you have to board the train from Chhatrapati Shivaji Terminus. If you plan to travel from Pune, then the journey will take you six hours. The distance between Pune and Kolhapur by train is 280 KM. By bus, the distance is about 260 KM.From Pune as well as Mumbai, you can board state transport and private buses to reach Kolhapur and then take private vehicles to Bhudargarh Fort. From Mumbai, the distance to Kolhapur by road is 380 KM and by train, the distance is 455 KM.

Samangad:

Samangad is a hill fort in Kolhapur District, Maharashtra. It is 2,600 feet (790 m) above sea level. The fort is situated on the oval-shaped top of the hill. The eight-foot-high wall of the fort which encircled the hill top is still intact. Earlier several cisterns cut out of the

rock ensured a plentiful supply of water to the fort but by 1957 most of them were in ruins.The Samangad grant, which belongs to the seventh Rashtrakuta king Dantidurga or Dantivarma II, bears the date *sak* 675 (A.D. 733–54).In 1676, the fortifications were considerably improved by Shivaji, subsequent to which it was known as one of the "smallest yet strongest forts" of the great Marathas. In 1844, the Samangad garrison rebelled and took over the fort, shutting the gates. But it was stormed by the British Raj under a General Delamotte and retaken from the rebelling soldiers. The British Raj dismantled the fort and it has been in ruins ever since.This fort is a tomb of famous warrior Shri Prataprao Gujar who fought against the Adil Shahi army of Bahalul Khan with only six soldiers. Stories are told by local from generation to generation.The fort is surrounded by trees; it is developed by the government of Maharashtra as a tourist place. Also Maruti temple and Chaloba temple near fort is visited by devotees. A village near fort is Naukud, Hasursasgiri and Chinchewadi which is a rural area. Gun fire weapons at Naukud found and kept near Vithoba temple.

The other most important attraction over here is Bhui Bhangara which means cracked land. It is actually temple of lord shiva under the crevices of rock and has got stairs to climb down. There are statues of many deities like Dattatray, Shani and Ganesha. It has got long corridor there is belief among the natives here that there is a hidden tunnel from fort till here for escaping. Also the Maruti temple near to this was built by Samarth Ramdas Swami.The Bhimshappa Math is another prominent destination it is the shrine of local saint Bhimshappa who attained nirvana here. A small village got its name Bhimsasgiri from this saint which is later known to be Hasursasgiri.The spoken language around this fort is Marathi. People around this fort celebrate Samangad fair on the first Wednesday after Shivratri which is in February or March every year. During this time they perform lot of events including bullock cart race, horse cart race, bicycle race, entertainment during night time and much more.

Like other forts in Kolhapur district, the credit for the construction of Saman fort goes to Shilahar Raja Bhoj II. Shiva Raya conquered this fort in 1667. The fort was guarded by Matabbar Asami of Ashtapradhan Mandal and Surnis

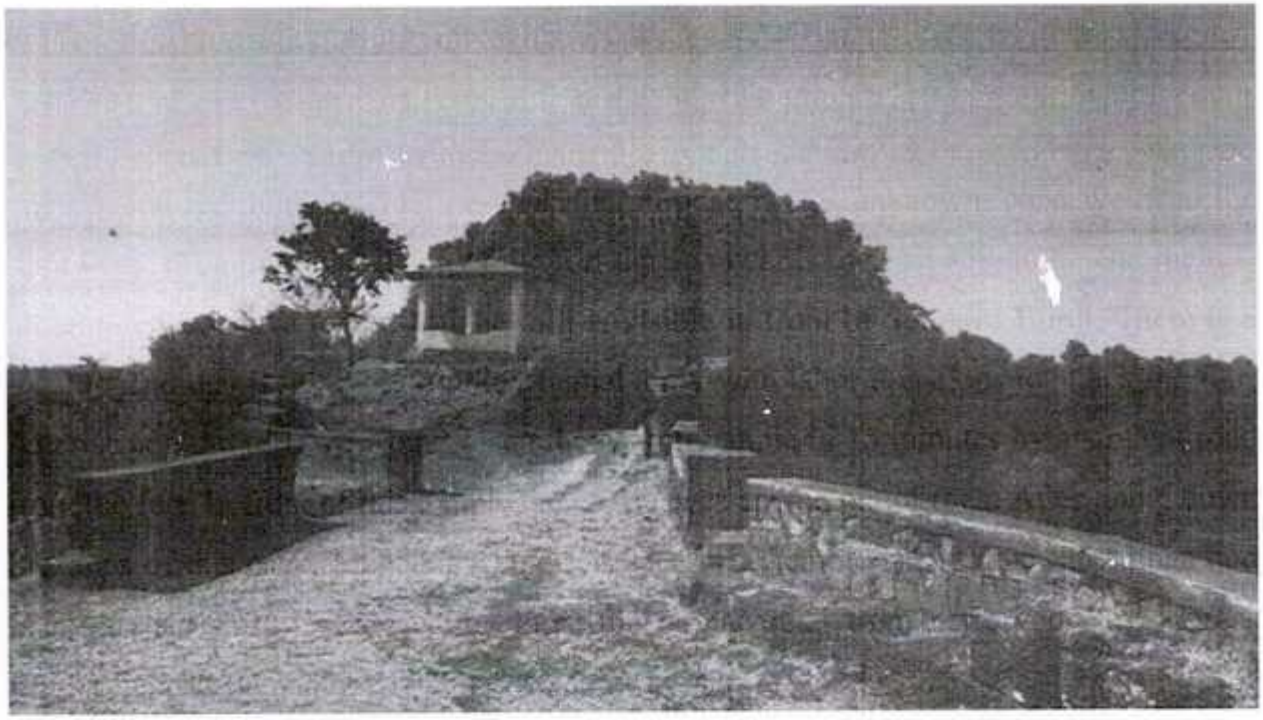
Annaji Datto, chief of Dakshina Subha. Annaji Datto Prabhunikar has played an important role in the reconstruction of Samangad. They had sub-neese of this area. In the year 1688, the Saman Fort was conquered by the Mughals. Before the year 1701, this fort came back to the Marathas. Shahzada Bedarbakht besieged the fort and won it and appointed Shahamir as its commander. In the year 1704, the Marathas captured it again. After this, the ruler of this fort was Karveerkar Chhatrapati. In 1844, Saman Gada raised the flag of the first revolt against the British. The rebellion was led by Munjappa Kadam and others. He was well supported by the local people. There were 35(Gadkaris, 10 guns, 100 gunners and 200 soldiers in this rebellion. The Shimbadi repulsed the British twice, but finally on 13 October 1844, Samangad fell to the British. At that time, the British destroyed the fort by firing guns.

From Gadhinglaj via Bhadgaon Chinchewadi we used to descend to the plateau of the fort. 2 Firangi guns beside the big well in Chinchewadi village testify to the historicity of the village. The left hand asphalt road goes to the fort. The right hand road leads to the Maruti temple. We used to enter the fort by the left hand road. There used to be a door at this place, but it has become extinct with the passage of time. All sides of Samangad have been cut for hours. It is fortified and towers are built in places.

From the left side of the asphalt road on the fort, we used to go to the bank of the fort and from the bank to the Nishan Buruja. From here onwards we reach a well cut in the purple rock after going on the right hand side. There are steps to descend into the well. The well is square in shape. After going towards the east from the well, you will find the Koularu temple of Ambabai. Adjacent to the temple is a sunken water tank and several quarters. After proceeding from the right side of the Ambabai temple, there is an archway. There are steps to descend into this well, and there are beautiful arches on the steps. At the end of the stairs, there is a subway, before that there is water. There are seven arches in this place. You can't go anymore. Earlier, prisoners were kept in this place. There are 3 more such wells at Samangad. These characteristic wells are the jewel of Samangad.

After seeing Kaman Bav, we used to take the trail behind the temple to the bank behind the fort. While passing through this bank, you can see many purple stone pillars

eight to ten feet high outside the bank. Its purpose is still unknown. Next we need the thief door. From here the shape of the fort tapers towards the east and at the end there is an armored Sondaya tower. Mughal hill is visible in front of Sondaya Buruj. There is a local legend that it was built by the Mughal army with labor donations to attack the fort. After seeing the fort, we would reach the Maruti temple in 15 minutes by a straight road from the fort. In front of this temple there are caves carved out of rock. After going down the steps of this cave, Mahadev Temple is seen. The temple has a large Shivalinga and many arched shrines. Proceeding down the tarmac road from here, you come across Bhimashappa's Samadhi, which has a clear water tank.

Rangana Fort/ Prasiddhagad :

Rangana Fort/ Prasiddhagad is located in the Bhudargad taluka of Kolhapur district. This fort is one of the important forts in the district. This fort is located on the Sahyadri mountain ridge, on the boundary of Sindhudurg and kolhapur district. This fort was built by the King Bhoj-II of the Shilahar dynasty in 12 th century. In 1470 this fort was captured by Md. Gavan of Bahamani dynasty. Later it was under the control of Sawant rulers of Adilshahi dynasty. In 1658 the Rustum Jaman, commander-in chief of

Adilshah won it from the Sawants. Jijabai undertook a special drive and captured the fort on 15.8.1666. This fort was under the control of Karvir kings for a longer period until the British took control in 1818. In December 1664 by a series of surprise attacks Shivaji Maharaj defeated the combined forces of Bijapur and the Desais and captured the Rangna Fort. Lakham Sawant and the Desais fled to Portuguese territory. There is a pilgrimage ashram of Mouni Maharaj on the way from Patgaon village. In the year 1676 Shivaji Maharaj took blessings from the Maharaj before proceeding for the Southern conquest. After walking for few steps there is an old Bhadrakali temple. There are two gates, a large lake and temple of goddess Ranganai devi on the fort. This fort was built by the King Bhoj-II of the Shilahar dynasty in 12 th century. In 1470 this fort was captured by Md. Gavan of Bahamani dynasty. Later it was under the control of Sawant rulers of Adilshahi dynasty. In 1658 the Rustum Jaman, commander-in chief of Adilshah won it from the Sawants. Jijabai undertook a special drive and captured the fort on 15.8.1666. This fort was under the control of Karvir kings for a longer period until the British took control in 1818. In December 1664 by a series of surprise attacks Shivaji Maharaj defeated the combined forces of Bijapur and the Desais and captured the Rangna Fort. Lakham Sawant and the Desais fled to Portuguese territory.

Fort Rangana alias Prasidhgad is situated on a hill extending south from the banks of the Sahyadri, but separated from the Ghatmathya and at a strategic location close to Desh, Konkan and Goa. It was among the favorite forts of the Chhatrapatis, hence a historical document of 1781 mentions, 'Each Rangana beware if all be safe or the whole Savant will descend on Bardesh'. Among the 13 forts in Kolhapur district, Rangani ranks first in terms of creepiness of the fort. Before going to Rangana Fort, a visit to Sri Mouni Maharaj's Mutt at Patgaon is a must. At this place Chhatrapati took the blessings of Mouni Maharaj on his way to Dakshina Digvijaya in 1676, this monastery has been chartered by Chhatrapati Shivaji, Sambhaji, Rajaram, Rani Tarabai and Rajarshi Chhatrapati Shahu. After walking further along the path behind the Math, one comes across the Yadav period temple of Bhadrakali. The premises of the temple are decorated with old structures like Ovarya, Dipmala. The credit for building the Rangana fort goes to

Shilahar Raja Bhoja II. In 1470 it was conquered by Muhammad Gawan. At that time, Muhammad Gawan said, 'Rangana was captured by the grace of Allah. I had to spend my money and wealth in it.

To enter every fort in Sahyadri one has to climb a mountain. But to enter Rangne, one has to go down quite a hill and enter the fort. The first broken gate of the fort is found on the left side of the massive bastion of the fort along a small path that leads up the valley. The structure of the entrance area is similar to the term 'Rana Mandal' in the military science. It is meant to be understood in detail.

After passing through the first entrance, there is another entrance to the fort, hidden by the protection of the tower. Inside it are the guardian deities. A dry pond is found on the path leading to the right side of this gate. From here onwards, the jyotis built in purple stone can be seen. This part of the fort has a strong embankment on both sides and stairs to climb it. At the end there is a chor door carved with a sculpture of Hanuman in the grand tower. But it is marked by stones. From here we would come back to another door. The frame of the castle can be seen on the right hand side. After entering through the box, a well starts. There is a Persian inscription near the wall of the palace. After seeing the castle, there is a third strong gate of the fort. It has four arches. After entering through the gate, a straight path leads to a perennial pond. On the other side of the lake, many tombs can be seen. A broken Shiva temple can be seen in one corner. After this we cross the stream and come near Ranganai temple.

Ranganai Devi temple is spacious and suitable for stay. In the temple, there is an idol of Ranganai Devi carrying weapons like shield, sword, trident etc. Ranganai has an idol of Vishnu in his right hand and Bhairava in his left hand. There is a stone with a Persian inscription at this place. There is a lamp in front of the temple. On the right side of the Ranganai temple is the temple of Maruti. There is a dry well nearby.

As it was now a dense forest, we would retreat again to the third gate. If you face the lake, take the left hand path. There is a small Ganesh temple on the way. There is a lake as you start along the embankment. On the banks of this lake there is a Shivling in the temple. Pindis are of two sexes. After seeing this and continuing along the bank, there is

a door after going down some steps. To the left of this door is a round-mouthed well in the rampart. Continuing further, we reach the elephant loft of the fort. This entire machi is protected by ramparts like the Sanjivani machi of Rajgad. The ramparts also have steps. There is an armored tower on the right hand slope of the bank. Seeing this tower, we used to come up and get down through the burglar door at the end of the trunk. It is a stone-cut door with twelve arches on top. There are steps to get down from this gate and after going down you come to the mouth of the valley, be careful. As you continue along the coast, you come across another grand entrance. The path leading down from this gate leads to Kerwade village. This door is of Gomukhi construction.

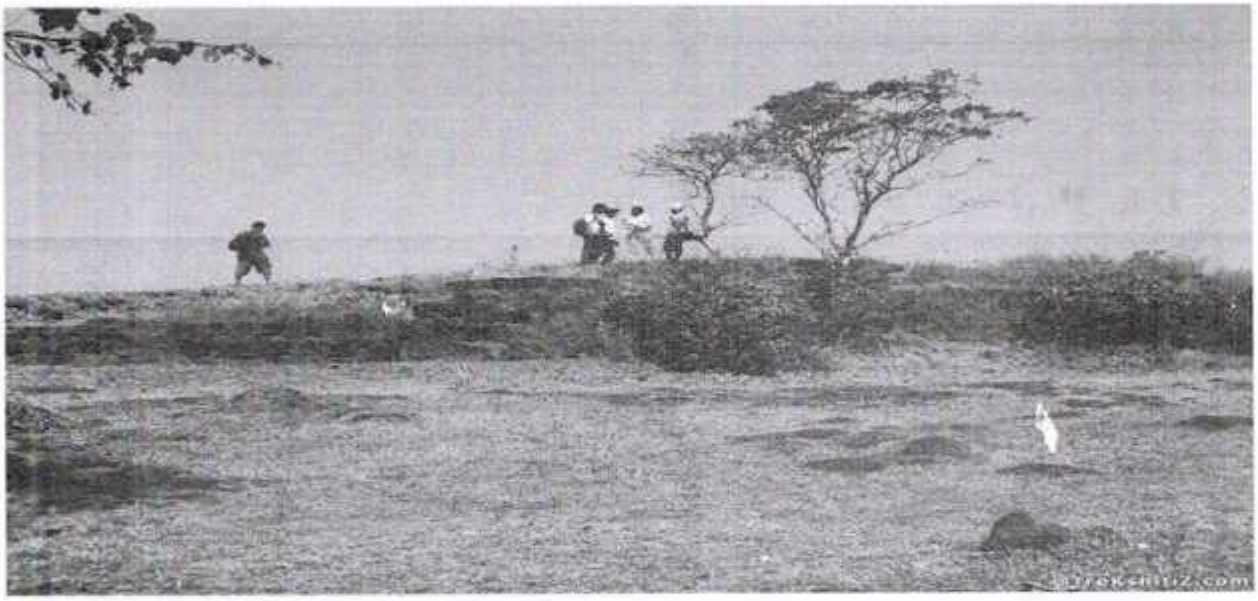
Continuing along the coast, we reach the top of the Konkan Darwaza on the west side. This gate has a round tower. The path leading down from this gate leads to the village of Narur in Konkan. Since Konkan Darwaja is behind Ranganai Devi Temple, we reach the temple in 15 minutes by footpath. If you have enough time, you can visit Siddha Caves by staying at Bhatwadi

Gandharvgad:

According to the mention in Sasbad Bakhri, this fort is in the list of 111 forts built by Shiva Raya. On January 15, 1666, with the aim of taking Panhalgad, Shiva Rai marched on Panhalaya with 5000 troops from the vicinity of Gandharvagad. In a letter dated July 28, 1687, it is mentioned that Desai of Kakati Karyati and Desai Algouda of Hukeri Pargana captured Gandharvagad from the Marathas on behalf of the Mughals. For this work, the Mughals had lured the Desamukhi Mansab of Ajamnagar/Belgaum to the Desai of Kakati and an elephant to the Desai of Hukeri of Chandgarh and Ajria. This fort was held by Herekar Sawant Bhosale who was close to Adilshahi for many years. Sadashivarao Bhai used to stay here for some time while going to Karnataka. Later, in the rebellion of 1844, the British destroyed a lot of this fort.

After starting to climb the fort from Valkoli village, we reach the top of the fort within an hour. On entering the fort, you can see the remains of a door. There is an idol of Hanumanta on a stone square on the right hand side of the road. Moving forward from here, you can see settlements on both sides of the road. In this way we reach the village deity Chaloba temple. There is a snake sculpture near the temple. After seeing the temple, there is an ancient well. The water of this well is used by the people of the village. After seeing this well, we used to come to the south rampart of the fort. This fort is very spacious. 3 burglar doors are found in this fortification. After seeing this fortification, we would again come in front of the Chaloba temple. Opposite is the school where the school playground is located, the ruins of Herekar Sawant's palace used to be there. But because the people of Gandharvagad did not know the historical importance of these ruins, they razed the palace to the ground and created a playground. In Gadferi you see a buried well. Old quarters can be seen on the eastern side of the fort.

Pargad:

Shivaraya built this fort in 1676 to ward off the Portuguese of Goa. They appointed Raiba Malusare, son of Tanaji, as the fort commander of this strategic fort. In 1689 Shahzada Muazzam and Khawas Khan tried unsuccessfully to conquer the fort. In that battle Vithoji Malve, chief of artillery, died a heroic death. Their tomb is on the fort. Later, Pargarh came under the control of Karveerkar Chhatrapati. Since there was no source of income in the fort, the salary started by the British was being received by the head of the family of the mavalras in the fort till 1949. But the Government of India broke it and since then all the Gadkaris are spending their days at the fort with self-respect even in very adverse conditions as there is no income in the fort.

In the year 2002, a direct tarmac road has been constructed to reach the fort with the tireless efforts of the existing gadkars to the government. After going along this road keeping the northern edge of the fort on the left, on the left hand side there is the highway of the Shiva period steps of the fort. The straight road goes to the fort through Sarja Darwaza by horse path and goes to Goa from the right. After climbing the 360 steps of the Shiva period, the remains of cannons on the plateau and the saffron flag fluttering with doulas welcome you.

As soon as you enter the fort, 3 guns welcome you. On the left hand side is the temple of Maruti. In front of the temple is a carved stone mausoleum. After going further, the settlement of Pargadvasirs starts. After going further along the path, there is a school and a fort in front of it. There is a full-length statue of Lord Shiva on this sadra. After going further, on the right hand side, there is a magnificent temple of Bhavani Mata, which has been restored with great determination by the Gadkaryas. In the core of this temple there is an original stone temple of Shiva period. The idol of Bhawani Mata in this temple is made from Gandaki stone from Nepal and it reminds of Bhawani Mata at Pratapgad. Beyond the Bhavani temple is the ancient Ganesha temple. After starting the coastal tour of the fort, you will see Gunajal, Mahadev, Phatak and Ganesh lakes. There are 17 wells of Shiva period on the fort, out of which 4 are in good condition and the rest are in closed condition. In the north-western tour of the coast, you can see 3 elegant towers namely Bhalekar, Phadnis and Mahadev. Apart from this, there are other towers named as Malve, Bhande and Zende Buruj. On the northern side of the fort is the Mahadev temple on the edge of the valley. Beyond the children's playground is Tulsabai Malve's mausoleum from 1680, while in the village of Mirvel below the fort there is a memorial to Mhalsabai, the wife of Khandoji Zende, the chief of the cavalry.

Balkrishna Malusare, the 11th descendant of Narveer Tanaji Malusare, Kondaji Shelar, the descendant of Shelar uncle, Vithoji Malve, the chief of artillery during the Shiva period, Kanhoba Malve, etc. live in Pargad. Balkrishna Malusare is in Angola, Belgaon on business. They have preserved Tanaji's sword and Shivarara's necklace of seashells. Only 5 such garlands are available in Maharashtra and they are in Satar Palace, Pratapgarh Bhawani neck, Kolhapur Mahalakshmi neck and Tuljapur Bhawani neck. During the festival in the month of Maghi and during the Dussehra festival, the mavals on the fort display the weapons of their ancestors.

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

A project on

'Temples in Kolhapur District'

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

Field Project submitted under graduate (B.A.III.) syllabus

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Magdum Rajaram Ananda
Mr. Mali Satish Ananda
Mr. Mulik Rushikesh Bajirao
Mr. Patil Dhanashree Shankar
Mr. Potdar Swati Manohar
Mr. Powar Abhijit Ananda
Mr. Sid Rupali Vishwanath

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

GUIDE

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth Vadgaon

2017-2018

Jayprakash Education Society's

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, Peth- Vadgaon

DEPARTMENT OF HISTORY

Declaration

The research project on **'Temples in Kolhapur District'** is under the affiliation of Shivaji University, Kolhapur. B.A. in History from Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. The said project has been presented under part three syllabus. We have not submitted this research project or any part of it elsewhere for any degree or other purpose.

Date: 30 / 04 / 2018

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya ★ Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

STUDENT/INVESTIGATOR

Mr. Magdum Rajaram Ananda
Mr. Mali Satish Ananda
Mr. Mulik Rushikesh Bajirao
Mr. Patil Dhanashree Shankar
Mr. Potdar Swati Manohar
Mr. Powar Abhijit Ananda
Mr. Sid Rupali Vishwanath

A project on
'Temples in Kolhapur District'

Jyotiba Temple:

Jyotiba Temple was founded in the turn of the 17-century by the then ruler, Ranoji Shinde. It lies at a high altitude of about 3200-feet above sea levels. Lord Jyotiba, who is the prime deity worshipped in this magnificent temple, is believed to be an incarnation of Lord Shiva. Lord Jyotiba is basically an amalgamation of the three souls or jyotis of – Lord Brahma, Lord Vishnu, and Lord Mahesha.

Time and again, color has been a vital aspect of this temple. You will generally find the exteriors of the temple color clad most of the time. This is primarily due to the fact that gulal (pink coloured sacred powder) is offered to Lord Jyotiba as a token of devotion by the pilgrims. To reach up to the temple, you will have to climb a long flight of at least 100 stairs. An array of shops selling religious offerings line the entire route. The interiors of the temple are quite elegant and have incredible architectural facets.

During the Hindu months of Chaitra and Vaishakha, a special Sunday ritual for the devotees is staged in this religious site. Partake in the annual fairs that are scheduled in these months, when the entire temple is decorated to celebrate the holy period. You will see how worshippers throng the temple carrying tall 'sasans' or sticks and chanting 'Jyotibachya Navane Changbhala'. They smear 'gulal' on each other's foreheads, which in turn transforms the whole vicinity into a flamboyant field of hues.

Jyotiba temple is situated at a height of 3124 feet above sea level and is dedicated to Jyotiba. The temple is 18 km north-west of Kolhapur and around 55 km from Sangli

According to the tradition, the original Kedareshwar temple was built by Navji Saya. In 1730, Ranoji Shinde built the present temple in its place. This shrine is 57 ft x 37 ft x 77 ft high including the spire. The second temple of Kedareshwar is 49 ft x 22 ft x 89 ft high. This shrine was constructed by Daulatrao Shinde in 1808. The third temple of *Ramling* is 13 ft x 13 ft x 40 ft high including its dome. This temple was constructed in circa 1780 by Malji Nilam Panhalkar. The interior of the temple is ancient. There are other few temples and Light-towers in the premises.

Legend says Vishnu, Brahma and Shiva came together to incarnate as the deity Jyotiba who eventually destroyed the evil Ratnasura. Jyotiba helped Ambabai in her fight with the demons. He founded his kingdom on this mountain, and belongs to the Nath sampradaya. Lord Jyotiba destroyed Raktabhoja Rakshasa, and Ratnasura Rakshasa thus liberating the region from their tyranny. The idol of Lord Jyotiba is four-armed.

On Chaitra Poornima of Hindu calendar, a big fair is held, when lacs of devotees come with tall (Sasan) sticks. Shree kshretra padali, vihe, kolhapur chatrapati, himmat bahadur chavan, Gwalior shinde kival navajibaba are some sasankathis in this festival. Due to scattering of 'Gulal' by the devotees the entire temple complex appears pink and even the Jyotiba hill has turned pink, resulting in people referring to the temple as the Pink temple. Being Sunday is day dedicated to Jyotiba, there is always rush over there.

Mahalakshmi Temple :

The temple of the goddess Mahalakshmi was built by Karnadeva in 634 CE Chalukya reign. Mounted on a stone platform, the *murti* of the crowned goddess is made of gemstone and weighs about 40 kilograms. The image of Mahalakshmi carved in black stone is 3 feet in height. The Shri Yantra is carved on one of the walls in the temple. A stone lion (the vahana of the goddess), stands behind the statue. The crown contains a five headed snake. Further, she holds a Matulinga fruit, mace, shield and a pānapātra (drinking bowl). In Lakshmi Sahasranama of Skanda Purana, Goddess Lakshmi is praised as "Om Karaveera Nivasiniye Namaha" means "Glory to the Goddess who lives in Karaveera" and as "Om Sesha Vasuki Samsevyaa Namaha" means "Glory to Goddess who is served by Adi Sesha and Vasuki". They are the 119th and 698th names of Lakshmi in Lakshmi Sahasranama. This is also the description mentioned in the Rahasya of Devi Mahatmya.Professor Prabhakar Malshe says, "The name of Karaveera is still locally used to denote the city of Kolhapur". Unlike most Hindu sacred images, which face north or east, the deity faces west (Pashchim). There is a small open window on the western wall, through which the light of the setting sun falls on the face of the image for

three days around the 21st of each March and September.There are a number of other shrines in the courtyard to the Navagrahas, Surya, Mahishasuramardini, Vitthal-Rukmini, Shiva, Vishnu, Bhavani and others. Some of these images date back to the 11th century, while some are of recent origin. Also located in the courtyard is the temple tank "Manikarnika Kund", on whose bank is another shrine to Visweshwar Mahadev.

The temple belongs architecturally to the Chalukya empire and was first built in the 7th century. The temple is referred to in multiple Puranas. There is evidence to show that the Konkan king Kamadeo, Chalukyas, Shilahara, Yadavas of Devagiri dynasties visited this city. Adi Shankaracharya also visited. Chhatrapati Shivaji Maharaj and Chhatrapati Sambhaji Maharaj ruled this area and they also visited the temple regularly.

In 109 CE, Karnadeo cut off the jungle and brought the temple to light. The existence goes back to the 8th century, according to Bhandarkar and Khare. Itihāsa Chakra indicates that the temple dates back to Mahājanapadā times. In the 8th century, the temple sank down due to an earthquake. In the 9th century, Gandavadix (King) extended the temple by building Mahakali Mandir. During 1178–1209, in the reign of Raja Jaysing and Sindhava, South gate and Atibaleshwar Temple were built. In 1218, Yadav king Tolum built Mahadwar and offered jewels to Devi. Further, Shilaharas built Maha Sarasvati Mandir. He being a Jain, got 64 idols carved. It is possible that a new idol called Padmavati was installed at that time.Historian Paul Dundas in his book *The Jains* mentions that Mahalaxmi temple Kolhapur was a Jain temple. Sheshashayee Vishnu which is an octagonal structure closer to the eastern gate has a panel of 60 Jain Tirthankaras carvings. Jains worshipped the idol in the temple as Padmalaya or the abode of Padma or Padmavati, an epithet of Goddess Lakshmi. Further, in Chalukya times, Ganapati before the temple was installed. In the 13th century, Shankaracharya built Nagar Khana and Office, Deepmalas. Later during the time of Maratha Empire, the temple was repaired. Though many invasions over this part of India have caused some damages of the beautiful idols which are all around the temple.

During Mughal reign, the worshippers had hidden the idol for protection. During(Chhatrapati Sambhaji II's Reign, Narhar Bhat Shastree had a dream by goddess Mahalakshmi informing him of her location, which he told to Chhatrapati. Believing Sangavakar's dream, Chhatrapati Sambhaji started a search. This idol was found in a house in Kapila Teertha Market in the city. According to Chhatrapati Sambhaji's letter dated 8 November 1723, Sindhoji Hindurao Ghorpade of Panhala installed the idol again on 26 September 1712 (Monday, Ashwin Vijaya Dashami). The number of devotees grew, and in due course of time, the Devi became the Deity of Maharashtra. The deity began to denude due to Abhishekas. So the then Shankaracharya of Sankeshwar got it repaired. After Vajralep and sacrifices, it was again installed by Shahajee Raje of Kolhapur in 1954. There are 5 main temples and 7 Deepamalas now. Around are 35 temples of various sizes and 20 shops. There are 5 Hemad-style tops and a Garud Mandap. Sheshashayee Vishnu which is an octagonal structure closer to the eastern gate has a panel of 60 Jain Tirthankaras carvings.

The most prominent festival held at Mahalakshmi Temple, Kolhapur is the Kirnotsav (lit. festival of Sun Rays) festival. Kirnotsav festival is celebrated in the temple when the rays of the sun fall directly on the deity at the time of sunrise. It is said that the Sun god pays his homage to Mahalakshmi Ambabai for three days in a year. In January the Sun is in the sign of Capricorn (Shravana nakshatra) transiting between the 17th, 18th, and 19th degree; while in November, Sun transits through the 24, 25, and 26th degree in the sign of Libra (Vishaka nakshatra). This is not aligned to any specific this since Lunar Calendar needs adjusting every few years and every year aligns to different Tithi. It is also not aligned to Uttarayan/ Daskshinayan of Sun's movement since it is 9 months apart.

It is not surprising that even the rays of a setting sun pay homage to Goddess Mahalakshmi Ambabai as the life of a human being revolve around illumination and prosperity. But it is the wonder of wise architects who built the temple of Mahalakshmi at Kolhapur that the rays of the setting Sun, bow at the feet of the Goddess through a

window, for a while before vanishing. It is the architect's excellence, which was done more than 1000 years ago, and can still be observed. This special event is celebrated by thousands of people as Kiranotsav.

Dedicated to the Hindu deity Amba Devi, Mahalakshmi Temple stands as a crucial symbol of Hindu faith and religion. It was constructed in the 7-century under the reign of Chalukyas. Deemed as one of the Shakti Peethas of the country, it is enlisted in various puranas of Hinduism under the name of Dakshin Kashi. The temple takes its name from Mahalakshmi, the consort of Vishnu, and it is believed that the divine couple resides in the area, still.

The crown of the deity consists of an image of the Sheshnag — the serpent of Vishnu. In four of Her hands, she holds objects of symbolic value – a mhalunga (a citrus fruit) in the left hand, a large mace (kaumodaki) in the upper right hand with its head touching the ground, in the upper left a shield (khetaka), and in the lower left, a bowl (panpatra).

Surprisingly, unlike most Hindu sacred idols, which face north or east, the idol of this deity faces west (Pashchim). There is a small window on the western wall, through which the rays of the sunset falls on the face of the idol for three days around the 21st of each March and September, without fail! This is a temple that gives insight into the historical heritage of the city and hence, should not be missed on the trip to this town.

Nrusinhawadi Temple:

Narsobawadi or Narsinhwadi is a small village can be found at the confluence of Krishna and Panchganga rivers about 50 kilometers from **Kolhapur**. Also known for its archaeological significance, every year this place attracts tourists and devotees in large number. The Nrusinhawadi village is spread over an area of about one square mile, and is blessed with natural beauty and beautiful sceneries due to a confluence of Krishna river and Pañchganga river and a thick forest of Audumber trees. Unlike other small towns in Maharashtra, Narsobawadi is sparsely populated.

The reason for the place to be considered highly sacred is because Shri Nrusinha Saraswati stayed here for 12 years. Shri Nrusinha Saraswati is the third incarnation od Shri is Dattaguru.

Nrusinhawadi is also a popular religious site in Kolhapur district. It is best known for being the capital of Datta devotees. Situated on the sacred confluence of Rivers Krishna

and Panchganga, it has a massive importance in the episodes of Maharashtrian history. According to legend, this temple was built by a Muslim King, Adil Shah of Bijapur district. Apparently, his daughter had lost her eyes, for which he was suggested to go visit Nrusinhawadi. He worshipped the principles of his Guru with utmost sincerity and then applied the sacred ash given by him on his daughter's eyes. She, fortunately, regained vision. As a token of appreciation, he dedicated two whole villages named Ourwad and Gourwad on the other side of River Krishna to Nrusinhawadi.

The temple also has its own share of exceptional architectural details. The devotee hall has a silver metal lining on its face portion and at the center, there is a charming illustration made of peacock feathers. Images of Nrusinhawadi are carved in here with an elaborate silver metal cover. There is also a large circular Mandap in the central courtyard with large columns where worshippers can come any time to recite or chant prayers. This is a pure example of a place where tranquillity and serenity abounds.

Shri Nrusinha saraswati swamy stayed in this area with full of Oudumber trees for 12 years and he flourished this region. Shri Nrusinh saraswati while travelling after completing Chaturmas at Oudumber, reached this place . The place has natural beauty and refreshing scenery due to confluence of Krishna and Panchaganga and thick forests of Audumber trees. The Paduka established by Swami are there in that temple. The Pancha Ganga Sagar, which is the confluence of the five holy rivers, Siva, Bhadra, Kumbhi, Bhagwati and Saraswati, where they all meet and merge in the Krishna river. Sri Narasimha Saraswati visited the Pancha Ganga Sagar. Here is the temple of Amareshwar on the other bank of river and hence the place is called as Amarapur. Nearby is the Sakti Teertha, where reside Sixty-four Yogini Shaktis, serving and worshipping Amareshwar, but unseen by others. Nearby was Papa Vinasini and other holy Teerthas. Sri Krishna Saraswati stayed at Amarapur for 12 years. This place came to be later called as Narsobawadi (Narsobachi Wadi), after Sri Narasimha Saraswati.

Narsobawadi is a holy place of pilgrim located on the banks of river Krishna. River Panchganga meets river Krishna at this holy place. Shri Narasimha Saraswati was considered as 'Siddha Purusha' (Perfect, almost Godlike being) with Divine powers of healing physical ailments and alleviating worries of his devotees. When people were in utter despair, Shri Nrisimha Saraswati brought about a religious and spiritual renaissance and restored their morale. The Master can be seen even today by the virtuous and the devout. In fact, he has been blessing devotees with his divine acts (leelas) on countless occasions. The aspirations of those who worship him there with true love will be fulfilled. Indeed, the Lord is ever present with those who incessantly adore him. The miraculous experiences of such will ever remain hidden in their own hearts. He is the granter of prayers.

Adhyayaas 20 and 21 of Shree Gurucharitra explaining that how the Padukas of Shreeguru of Narsobawadi are responding to the prayers of the devotees. 20th Adhyay describes that even after the Guru Nath's leaving from Panchaganga Kshetra (Narsobawadi), how his Padukas left under the Audumber Tree continued to respond to the prayers of devotees as per the assurance given to the Yogini-Ganas by Guru Nath. A woman was freed from the Brahma Rakshasa, who caused death to all the children born to her again. The women after worshipping Shri Guru had a dream in which Shri Guru gave her 2 coconuts and as a result 2 sons were born to her. But one of the sons, just when the parents were planning to do his Upanayanam ceremony, dies. Guru Nath in the guise of a Yogi, appears to her and gives philosophical teaching about the inevitability of death and tries to reconcile her to the event, but the woman remained inconsolable. 21st Adhyay describes how Shri Guru Nath, moved by pity at the sorrow of the woman, brings back to life the dead child.

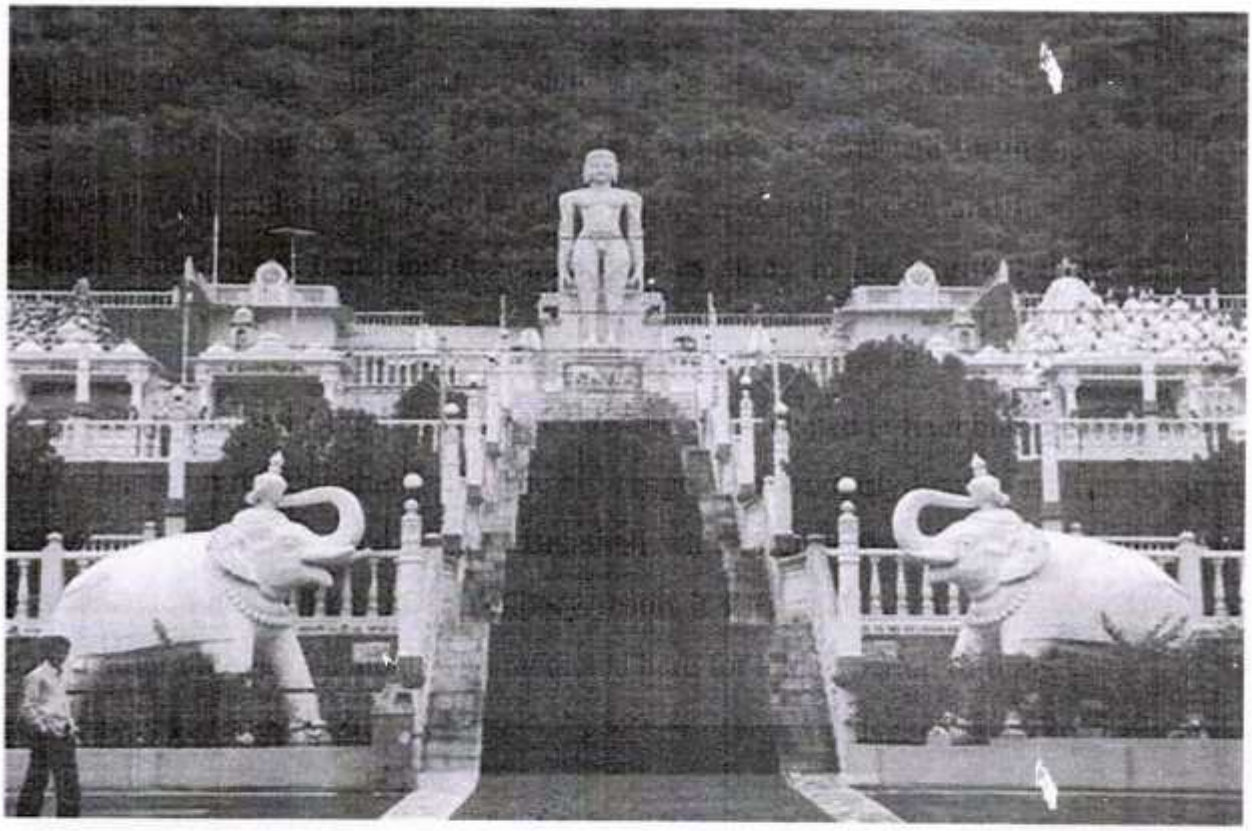
Bahubali Temple:

One can see a mammoth idol of Lord Bahubali, on a hilltop in the resplendent city of Kolhapur. This temple is also enshrined with other deities such as Lord Bahubali, Lord Shantinath, Lord Chandaprabhu, and Lord Adinath Digambar. Installed in the year 1963, you can see Lord Bahubali in a standing position, for that you may have to take the staircase of 70 steps in order to view the deity.

As per mythology, an ascetic saint Shri Bahubali Maharaj resided here almost 350 years ago. He was a renowned scholar and a mystic. People still believe that due to his spiritual presence no wild animals would attack the pilgrims visiting the temple site. The site has been named Kumbhoj Bahubali in order to commemorate the virtues of this great saint. After the sad demise of the saint Bahubali, many great spiritual Jain Munis have visited the place converting this temple site even blessed for the devout followers of Jainism. You can also find many Jain temples alongside – after coming down on the right

side you have Mahaveer Digmabar Jain 'Jal Mandir' temple and on the left, you have 'Ratnatrya' Digambar Jain temple. Classes take place all year-round in the Swadhyay Bhavan where more than one thousand students study in the Gurukul under Bahubali University

Shri Bahubali Bramhcharya and Vidyapeeth is located at Kumbhoj i.e 27 km south of Kolhapur on the Bahubali hills. The hill ranges are popularly known as 'Kumbhojgiri'. A temple here is dedicated to Lord Bahubali which makes it a popular Jain pilgrimage center. Also known for being a celibacy resort it was established in the year 1935 and named after the sage Bahubali who mediated here for a long period of time.

The elegantly designed temple has a grand entrance with an image of two elephants.Once you enter the temple, you will notice the huge and majestic statue of Bahubali which is approximately 28 feet in height.As you climb further 400 steps to reach the temple, throughout the way you get a beautiful view of the villages which have sprung up in the near vicinity. The Bahubali temple was established keeping in mind that

all visitors or devotees can have a glance from very far off places during important festivals. Besides the temple of Bahubali, there are several other pilgrim centers, holy structures, resorts and schools around the temple complex which were here built 100 years ago.

The history behind this tirth (holy place) is not much known or recorded, except for the fact that has been a very ancient tirth of Jains.This religious complex has seen several renovations and expansions down the years, the last major one being in the year of 1926. Legend says that a saint named Shri Bahubali Maharaj lived here about 2 centuries ago. He was well known for his mastery in spells and due to his presence no wild animals caused any harm to the pilgrims visiting the holy place. Later, this place was named in memory of the great saint. After his death many other notable people visited this place. In the year 1851 Muni Shri Prabhachandraji visited this holy place. Later in 1958 Muni Shri Kamlakarji came here. In the last century another great saint Acharya, Shri Shanti Sagarji came here. Eventually, down the years this place became a holy place by the footprints of these great sages. Many other great events followed making this place a sacred place for both Jains and Hindus.

Jain temples in India are very popular because they have a long tradition of being beautifully designed. The ship temple of Shri BahuBali Atishaya Kshetra is an another great example of great craftsmanship. Just outside the main complex is the Shwetambar Jahaj Mandir. Built in a shape of a ship the temple stands magnificently at 55 feet in height with marble work all over. The ship temple is surrounded by beautifully landscaped gardens and have a nice walkway with exotic flowers all around. In the evenings, the entire area is lit up and fountains are turned on, making it a beautiful place to be in.

In Kunbhoj, tourists will find the footprints of 'muniraj' or ascetics installed at the place along with Jain temples. Mostly Jain temples in regions are believed to be ancient but have been restructured time and again. According to the locals, many Digambar 'munis' have stayed in Kumbhoj, and that is the reason why the place is so

auspicious. Besides, tourists can see the model of Sammeed Shikharji with all the 'tonks.' Right below the model, there are eight more small designs that illustrate the various other Siddha Khetra's. From the hill, where the statue stands tall, tourists can see the aerial view of many nearby temples like Shwetambar Jahaj Mandir, Digambar Jain Temples, Samavshran Temple, Bahubali Temples, Sahastrakut Temple, Manastambha, Acharya Shantisagar and Acharya Samatbhadra Memorials. All the temples in the region are beautiful but it's the Shwetambar Jahaj Mandir that stands apart, due to its classic architecture.

Kopeshwar Temple:

The ancient Kopeshwar Temple at Khidrapur in Kolhapur District is dedicated to Lord Shiva and rests on the bank of River Krishna. There are reasons to believe that even though the construction of Kopeshwar Temple started sometime in the 7-century AD, the work remained incomplete largely due to constant skirmishes between warring rulers of the region. The renovation was completed only in the 12-century by the Shilahara and the Yadava Kings.

This temple is bifurcated into four parts, all interconnected through vestibules. The first structure you would enter through is the Swarga Mandap (Heavenly Hall). The architecture of Swarga Mandap is unbelievable and seems surreal, portraying a feeling of heaven. This Mandap is circular and curvy in shape and is constructed with the support of 48 well carved rounded stone pillars, which are placed in three circles. Each of these 48 pillars has been specifically carved in different shapes -round, square, hexagon, and octagon. Yet another interesting feature of the Swarga Mandap is that a part of the circular ceiling in the middle (with a radius of 13-feet) is left open to the sky. The sanctum is conical. The exterior too has fascinating carvings of deities and secular

figures. The Shivaling is facing north and both lings are found in the same sanctum sanctorum. Another notable feature of this temple is that there is no Nandi at the entrance, which is a regular feature for almost all Shiva temples. The mythology behind these characteristics makes for an appealing explanation.

According to legend, it is believed that Daksha, who did not like the decision of his youngest daughter Sati marrying Lord Shiva, conducted a Yagna to which he did not invite the couple. On knowing this, Sati visited her father's house on Shiva's Nandi to confront her father. Dakhsa insulted her in front of the guests present at the Yagna. She was not able to bear any further insults and jumped in the fire of Yagna and immolated herself. When Lord Shiva came to know about the incident, he was infuriated. He punished Daksha by severing his head. Lord Vishnu soothed Shiva where he restored Daksha's head but with a goat's head. The furious Shiva was brought to Khidrapur Temple by Lord Vishnu to pacify him down. And that explains how the temple got its unusual name as Kopeshwar (wrathful god). The Kopeshwar Temple is a must-see on the tourist itinerary for its ancient and artistic sculpture. This is a busy temple, which witnesses loads of worshippers on Mondays and Shivratri nights. So now that you have a fair enough idea on the many exquisite religious sites in Kolhapur, what are you waiting for? Dive right into a sea of spirituality, away from the shackles of a monotonous life. Book your tickets now. Let Kolhapur welcome you with all that it has.

The entire temple is divided into four parts *Swargamandapa*, *Sabhamandapa*,*Antaral kaksha* and *Garbha gruha*. The Swargamandapa has a vestibule with an open top. The sanctum is conical. The exterior has stunning carvings of deities and secular figures. Elephant statues sustain the weight of the temple at the base. In the interior, we first see Vishnu (Dhopeshwar) & Shivaling facing north. But there is no Nandi who has a separate Mandir. Separate Actor-Pendal also called swarga mandap, hall, old pillars, carvings of gods & male and female artists in various poses are attractive. The ceiling is semi-circular with matchless engravings. On the outside, complete 'Shivaleelamrit' is carved.

The Kopeshwara, an ancient & artistic temple situated on the bank of Krishna is a fine example of ancient sculpture. It was built in the 11-12 century by Shilahara. The ceiling is semi-circular with matchless engravings. Inside there is a statue of Vishnu(Dhopeshwar) and Shivling " Kopeshwar " facing north. There is no Nandi who has a separate Mandir. Separate Actor-Pendal, hall, old pillars, carvings of gods & male-female artists in various poses are attractive. This is the only Shiva temple in India with an idol of Vishnu.

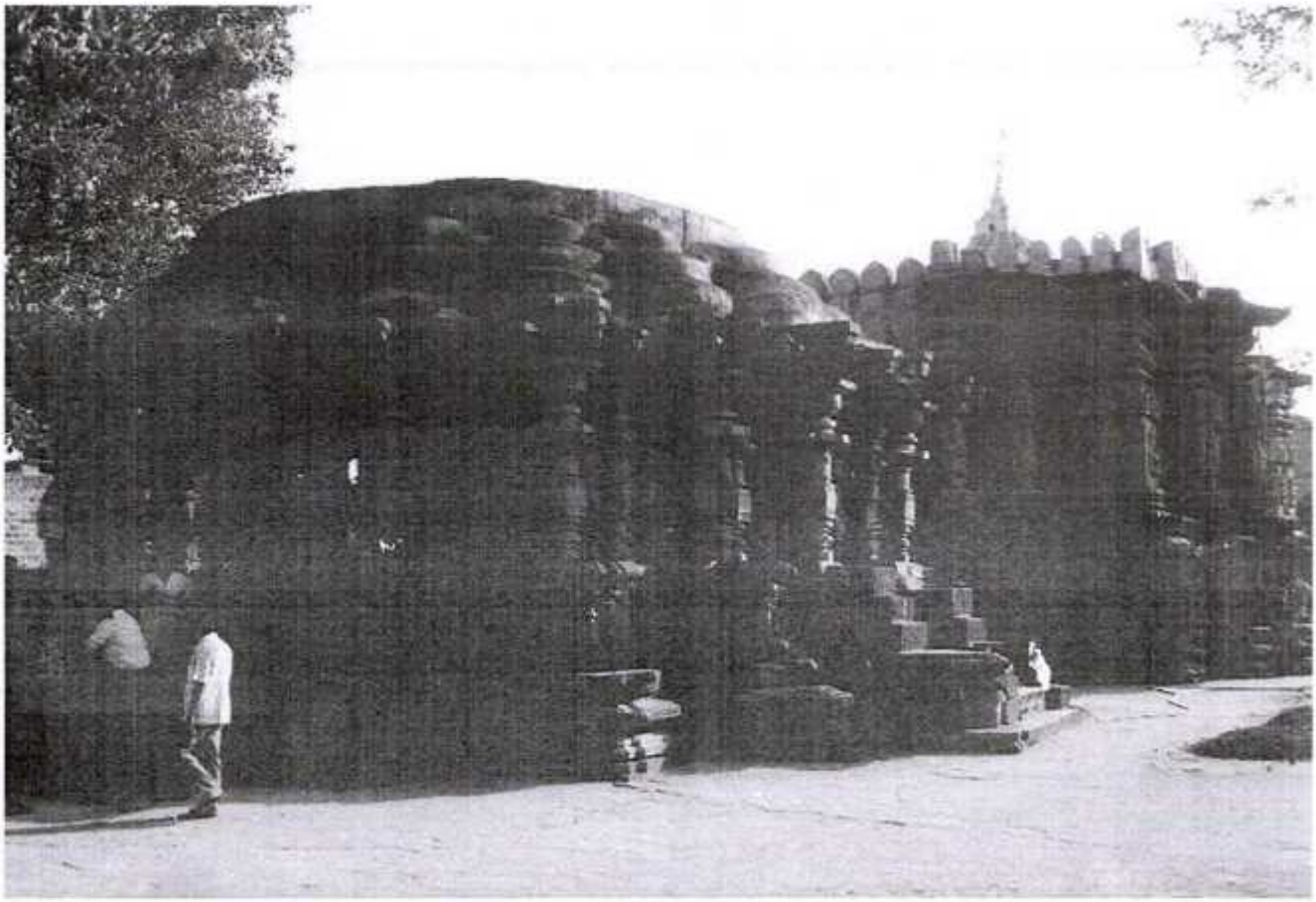
It is believed that Daksha, who did not like his youngest daughter Sati marrying Lord Shiva, conducted a Yagna to which he did not invite the couple. Sati visited her father's house on Shiva's Nandi to confront her father. Dakhsa insulted her in front of the guests present at the Yagna. Unable to bear any further insults, Sati jumped in the fire of Yagna and immolated herself. When Lord Shiva came to know about it he was infuriated. He punished Daksha by severing his head. Lord Vishnu pacified Shiva whereupon he restored Daksha's head but with a goat's head. The furious Shiva was brought to this place by Lord Vishnu to calm him down. Hence the temple got its unusual name as Kopeshwar (wrathful god). This explains why Lord Vishnu is in the temple in the form of a ling along with Shivling and Nandi is not seen in this temple as Sati rode on the Nandi while visiting her parents' home.

The present temple was built by Shilahara kings who were native to Karnataka. They were feudatories of Rashtrakuta. Apart from the legend, the name might have originated from the ancient name of the town, which was "Koppam". The town witnessed two major battles. The first one took place in 1058 CE between Chalukya king Ahavamalla and Chola king Rajendra. The Chola king Rajadhiraja was killed during the battle, and the coronation of the second king, Rajendra Chola took place right on the battlefield.

The second battle took place between Shilahara king Bhoj-II and Devagiri Yadav king Singhan-II, during which king Bhoj-II was captured by Yadavas and was kept captive on the fort of Panhala. This event is recorded in the 1213 CE

inscription near the south entrance of the temple. This battle brought the rule of the Kolhapur branch of Shilaharas to end.

There are about a dozen inscriptions on the inside and outside of this temple, out of which only a couple of inscriptions are in good condition now. These inscriptions reveal the names of few kings and their officers. All these inscriptions except one are in Kannada language and script. The only Devanagari inscription in Sanskrit language is by Singhan-II and is located on the outer wall near South entrance of the temple. When we enter the Svarga Mandap, it is open to the sky with a circular opening. Looking at the sky one gets mesmerised and gets a feeling of looking at the heavens, justifies the name Svarga Mandap. At the periphery of the Svarga Mandap we can see beautifully carved idols of Lord Ganesh, Karthikeya swami, Lord Kubera, Lord Yamraj, Lord Indra, etc. along with their carrier animals like peacock, mouse, elephant etc. If we stand at the center of the Svarga Mandap we can see idols of Lord Brahma on the left hand side wall of the entrance of sabha mandap. In the centre, we can see the Lord Shiva Kopeshwar shivling situated in the Garbh Gruha & towards right hand side wall we can see the beautifully carved idol of Lord Vishnu. So at one glance we can see the Tridev ' Brahma Mahesh Vishnu '. A stone pedestal mounted east of the temple's southern door has a carved inscription in Sanskrit, written in Devnagari script . It mentions that the temple was renovated in 1136 by Raj Singhadev of yadav dynasty.

Shri Binkhambi Ganesh Mandir:

Shri Binkhambi Ganesh Mandir is one of the unique temples built in Kolhapur. This temple is dedicated to Lord Ganesha. It is said that this temple is constructed without the use of a single pillar. The temple is well-renowned for its architectural masterpiece. Shri Binkhambi Ganesh Mandir's tranquil and peaceful ambience attracts devotees to attend the prayers and festivals happening in the temple. The temple is well maintained for the devotees. one of the most placid tourist places in Kolhapur is the Shri Binkhambi Ganesh Mandir and was built to honor Lord Ganesh. The architecture of the

temple is quite interesting as the entire temple is carved out of one pillar and enthusiasts from different corners of the world flock here for this. Here you can seek blessings from Lord Ganesha and it is one of the best Kolhapur tourist places. At a distance of 2.5 km from Kolhapur Railway Station, Sri Binkhambi Ganesh Mandir is a Hindu temple situated at Shivaji Peth locality of Kolhapur, Maharashtra. Situated near Sri Mahalakshmi Ambabai Temple, it is one of the revered temples in Kolhapur, and among the must-visit places during your Kolhapur Trip. Situated at the Sawarkar Marg, Binkhambi Ganesh Mandir is dedicated to Lord Ganesha. It is believed that the idol of Lord Ganesha enshrined in the temple was discovered while repairing a well. Built-in the year 1882, the temple got its name Binkhambi meaning no pillar as the sanctum sanctorum of the temple has been built without the use of any pillar. Further, it is also believed that the idol was much older than the time of its actual establishment in the temple. The exterior of the temple is adorned with stone carved tortoise along with many other carved structures. Popular as Joshirao Ganapati Temple among locals, it is thronged by numerous archaeological students for studying its structure. Besides students, the temple is also visited by numerous devotees and tourists, especially during the festival of Ganesh Chaturthi. It is built right in the middle of a market with a lot of shopping and food options.

Siddhagiri Math:

Siddhagiri Math in Kaneri, Taluka Karvir, District Kolhapur is the highest seat of the Kadsiddheshwar tradition. It is the place where the first Kadsiddheshwar Swamiji, Shri Niramay Kadsiddheshwar came and settled in 7th century C.E. Since then the Math has been guiding its followers in both spiritual and worldly matters. Siddhagiri Math is the Sthir Peeth of the Kadsiddheshwar Tradition. It was previously known as Kaneri math. Siddhagiri Math had been rigorously working towards the betterment of society for centuries with primary focus on village development. Competent villages lead to a competent Nation. The Kadappa Mandir at Siddhagiri Math, Kaneri, have been here since the 7th century. Shri Swamiji performs pooja every pournima i.e. on full moon day before the satsang begins. Every Monday, Palkhi (procession) happens. Chatushakal Pooja is performed at this temple. Everyday daily practices such as - Kakad aarti, morning Bhajan, Afternoon Bhajan, Evening Bhajan are performed at the temple. Agnihotra is performed daily at the temple. Mahashivratri Utsav is one of the major

festivals celebrated by Siddhagiri Math. This festival celebrated over 3 days. Devotees from different states, gather in large numbers during Mahashivratri Utsav and performs Abhisheka at temple. It is considered to be Jagrut Devsthan. Many come to fulfil their Navas(a vow). Kadappa Mandir's architecture looks majestic. The Shiva Linga had been established there in the 7th century. The outer edifices have been predicted to have built later, possibly in 12th century. The temple was initially built without a fence. Shirasangi Desai of the Belgaum district built this massive cladding in the 14th century to safeguard the Matha. Since then, the wall has been protecting the temple precincts. Before independence, it used to shut its gates at dusk and no one was allowed in after sunset. The temple has three entrances, unlike Dravida vimana architecture and more like nagara style of the north. At the centre, the garbhagriha, there is Shiva Linga with a Nandi Mandapa adjacent to the main temple.

Anna Chhatra is a place where the residents of the Math as well as visitors have Mahaprasad. It daily serves around 2000 to 3000 people. This is open for everyone without any distinction, which gives out strong message of 'Samata' and 'Seva'. The concept behind the Anna Chhatra is to provide food to anyone hungry without any fees or questions. Many volunteers provide their service in cooking and serving the Mahaprasad. The visitors of the Siddhagiri Museum can also have Mahaprasad here. On the days of festivals, more than 50,000 people are served at Anna Chhatra. One of the principle strictly followed here is – One can get Mahaprasad as much as he/she wants, but shouldn't waste it. Amount of food wasted could've fed a starving person. Timings of serving food is between 11 am to 3 pm and 7 pm to 8 pm. Anybody can voluntarily opt to serve a day's meal in Annachatra. Donation of Rs. 11,000/- is a cost of a day's food preparation. Abhishek is done at main temple in the name of food-donor.

Field Work Permission and Appreciation Letters

Date: 11/02/2022

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **Field Project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2021-2022 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Path Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Date: 05/01/2021

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **field project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2020-2021 for B.A.III Student. All the Students of th.: department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Path Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Path Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Date: 13/09/2019

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **field project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2019-2020 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Date: 09/01/2019

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **field project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2018-2019 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Yours Faithfully

Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Path Vadgaon,Dist.Kolhapur.

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Date 17/12/2018

To
The Principal
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Path Vadgaon, Dist- Kolhapur.416112

Subject: Application for the permission to allocation of **field project** for B.A.III Student.

Respected sir,

The Department of History is giving a field project on the Local area in the academic year 2017-2018 for B.A.III Student. All the Students of the department will be involved in this fieldwork. We are kindly requesting you allow us to make this field project.

Thanking you

Principal,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur,Maharashtra

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya * Peth Vadgaon Dist.Kolhapur

Yours Faithfully
Head
Department of History,
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon,Dist.Kolhapur.

ग्रामपंचायत निलेवाडी

ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर.

- ग्रा. पं. कराची रक्कम मुदतीत भरुन सहकार्य करा.
- स्थानिक जन्म मृत्युची नोंद २१ दिवसात ग्रा. पं. कडे करा.
- पाण्याचा अपव्यय टाळा नळांना तोटी बसवा.
- अल्प बचतगट आपलेसाठी व राष्ट्रासाठी.

निर्मल ग्राम

- घर तेथे शौचालय बांधा, कुटुंबाचे आरोग्य राखा.
- कचरा गटारामध्ये टाकू नका, गटारे स्वच्छ राखा.
- पाण्यात मेडीक्लोअर टाकून पिण्यास पाणी वापरावे.
- घर व परिसर स्वच्छ ठेवा.

पावक क्र. :

दिनांक : / / २०

दि.२५/०१/२०२०

दाखला

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयाचे भूगोल विभागाचे प्रा.डॉ. संतोष कांबळे व भूगोल विभागाच्या विध्यार्थानी आमच्या गावी भेट देउन सामाजिक, भोगालिक,अर्थिक समाधानकारक पाहणी करुण सर्व्हे केला तसेच माती परीक्षणासाठी गावातील मातीचे नमुने घेतले . म्हणुन देणेत आला दाखला .

उप सरपंच
ग्रामपंचायत निलेवाडी
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर.

* स्वच्छतेतून समृद्धीचा ध्यास, हाच आमचा ग्रामविकास *

ग्राम पंचायत भादोले

ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर.

☎ : (०२३०)-२४०९००४

स्थापना : १९३८

- ग्रा. पं. कराची रक्कम मुदतीत भरून सहकार्य करा.
- स्वानिक जन्म मृत्यूची नोंद २१ दिवसात ग्रा. पं. कडे करा.
- पाण्याचा अपव्यय टाळा, नळांना कॉक बसवा.
- अल्प बचतगट आपलेसाठी व राष्ट्रासाठी हितकारक.
- घर तेथे शौचालय बांधा व कुटुंबाचे आरोग्य राखा.
- कचरा गटारीमध्ये टाकू नका. गटारी स्वच्छ ठेवा.
- पाण्यात मेडीक्लोअर टाकून पिण्यास पाणी वापरावे.
- घर व परिसर स्वच्छ ठेवा. • झाडे लावा, झाडे जगवा.

जा. क्र./ग्रा. पं./दशि/ /२०१
ग्रा. पं. भादोले, ता. हातकणंगले
तारीख : 5 /03 /२०१८

APPRECIATTON LETTER

प्रमाणित करण्यात येते की, **डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयातील** राज्यशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांना **"जिल्हा परिषद व पंचायत समिती निवडणूकपूर्व सर्वे 2018"** या विषयावर क्षेत्र सर्व्हे (Field Survey) अभ्यासासाठी दिला होता. सदर विध्यार्थ्यांनी १४/०२/२०१८ ते २०/०२/२०१८ या कालावधीत जिल्हा परिषद व पंचायत समिती गटातील भादोले, वाठार, अंबप, अंबपवाडी, मनपाडळे, पाडळी, कासारवाडी आणि टोप या गावांचा 'निवडणूक पूर्व सर्व्हे' यशस्वीरित्या पूर्ण केल्या बद्दल सबब प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.

सरपंच
आ. शा. कोळी

Shree Computers Typewriting Institute

Shree Ram Nagar, Shiye, Tal – Karvir, Dist – Kolhapur
Contact No – 8379954050, Email id – 33210350@mkcl.org

ALC Code - 33210350

Ref. No.

Date: 16/12/2022

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify **Miss. Aarti Rajendra Patil,** student Of Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon. She has successfully completed 15 days internship during dt.15/11/2022 to 30/11/2022 in Shree Computer Typewriting Institute, Shiye with great satisfaction. She is sincere, honest, and hardworking dedicated in her work. On behalf of our computer center, we wish her best luck for future career.

This certificate is issued to her as per his request.

For

Shree Computer Typewriting Institute

Shree Ram Nagar, Shiye.

SHREE COMPUTER INSTITUTE KOLHAPUP

Shree Computer Typewriting Institute Shiye Govt. Reg. Code 41215014433

VIJAYRATNA INDUSTRIES

MIDC SHROLI KOLHAPUR

GST NO- 27AVHPJ9230D1ZO
E-Mail : vijayratnaind@gmail.com
CONTENT NO- **9960621279**

DATE-25/12/2022

TO WHOM IT MAY CONCERN

This is to ceritfy that Mr. SHUBHAM KHARKANDE of his working at VMC operator "He is working in our VIJAYRATNA INDUSTRIES organization from JUIY 2021.During his training period he was found to be punctual, sincere and hard working in his work.

We wish him success from our team for his good future life this certificate is issued on the specific request of the employee.

Yours,
VIJAYRATNA INDUSTRIES
Radhar
Proprietor

रजि.न.केपीआर/एचएलई/आरएसआर/सीआर/सोमनाथ/२०६५/०६-०७/२००७ स्थापना : ०२/०२/२००७

आदर्श पतसंस्था पुरस्काराने सन्मानीत

सोमनाथ नागरी सह.पत संस्था मर्या; पेठ वडगांव

एस.टी.स्टॅन्ड पाठीमागे, जनता बझार जवळ, वक्रतुंड कॉम्प्लेक्स, पेठ वडगांव
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर (तालुका कार्यक्षेत्र) फोन : (०२३०)२४७२२४७

जावक क्र. 210/2022

दिनांक : 14 DEC/2022,

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify Mr.Satej Nitin Jadhav . a/p vathar.student of DR.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya , peth vadgaon . he was successfully completed 15 days intership during 01.11.2022 To 15.11.2022 in Somnath Nagari Sahakari Pat Sanstha peth vadgaon, with great satisfaction he was Sincere , Honest and hardworking dedicated in his work . on behalf of our Somnath Nagari Sah pat Sanstha peth vadgaon, we wish her best luck for future career.

मॅनेंजर
सोमनाथ नागरी सहकारी पत संस्था मर्या;

रजि.न.केपीआर/एचएलई/आरएसआर/सीआर/सोमनाथ/२०६५/०६-०७/२००७ स्थापना : ०२/०२/२००७

आदर्श पतसंस्था पुरस्काराने सन्मानीत

सोमनाथ नागरी सह.पत संस्था मर्या; पेठ वडगांव

एस.टी.स्टॅन्ड पाठीमागे, जनता बझार जवळ, वक्रतुंड कॉम्प्लेक्स, पेठ वडगांव
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर (तालुका कार्यक्षेत्र) फोन : (०२३०)२४७२२४७

जावक क्र. २५९/२०२२ दिनांक : 14/DEC/2022

INTERNSHIP COMPLETION LETTER

This is to certify Mr. Mali shivraj babaso . a/p vathar.student of DR.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya , peth vadgaon . he was successfully completed 15 days intership during 01.11.2022 To 15.11.2022 in Somnath Nagari Sahakari Pat Sanstha peth vadgaon, with great satisfaction he was Sincere , Honest and hardworking dedicated in his work . on behalf of our Somnath Nagari Sah pat Sanstha peth vadgaon, we wish her best luck for future career.

मॅनेजर